

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

2 7791

יהוה

INSTITVTIO THEOLOGICA
ANDOVER FVNDATA MDCCCVII.

ΑΚΡΟΓΩΝΙΣΤΗ

ΧΡΙΣΤΟΥ

BIBLIOTHECA
PATRUM LATINORUM ITALICA

VON

AUGUST REIFFERSCHHEID

WIEN

AUS DER K. K. HOF- UND STAATSDRUCKEREI

IN COMMISSION BEI KARL GEROLD'S SOHN, BUCHHÄNDLER DER KAISERL. AKADEMIE DER
WISSENSCHAFTEN

1865

Aus dem Jännerhefte des Jahrganges 1865 der Sitzungsberichte der phil.-hist. Classe
der kais. Akademie der Wissenschaften [Xl.IX. Bd. S 4] besonders abgedruckt.

Recd. April 4, 1874.

22.331

Vorrede.

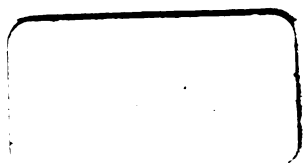
Die *Bibliotheca patrum Latinorum Italica* verdankt ihre Entstehung dem mir von der kaiserlichen Akademie der Wissenschaften zu Theil gewordenen Auftrag, für die von derselben vorbereitete neue Ausgabe der lateinischen Kirchenschriftsteller der ersten sieben Jahrhunderte die italienischen Bibliotheken zu untersuchen und über die Resultate meiner Nachforschungen von Zeit zu Zeit Bericht zu erstatten. Die *Bibliotheca* wird daher ein kritisches Inventar der wichtigern patristischen Handschriften Italiens nach den einzelnen Bibliotheken geordnet enthalten. Was die Aufeinanderfolge der Bibliotheken betrifft, so ist dieselbe, da kein wesentlicher Nachtheil dadurch entsteht, lediglich durch äussere Umstände bestimmt.

Schon gleich zu Anfang der Untersuchung kam ich zu der Einsicht, dass bei der überaus grossen Anzahl alter Handschriften dieser Art von einer genaueren Beschreibung der diesseits des ersten Jahrtausends unserer Zeitrechnung liegenden keine Rede sein kann. Demgemäss werden die Inventare der einzelnen Bibliotheken nur diejenigen Handschriften vollständig enthalten, welche älter sind als das eilfte Jahrhundert: bei den jüngeren werde ich dagegen ein eklektisches Verfahren beobachten. Indess behalte ich mir vor, am Schlusse des Ganzen ein genaues Verzeichniss derjenigen unter ihnen zu geben, welche Schriften enthalten, die nicht durch ältere Handschriften in Italien vertreten sind. An demselben Orte werde ich die Homiliarien, Lectiona-

ANDERSON & WELLS
40 Winter Street
BOSTON

2 7791

יהוה

BIBLIOTHECA

PATRUM LATINORUM ITALICA

VON

AUGUST REIFFERSCH EID

WIEN

AUS DER K. K. HOF- UND STAATSDRUCKEREI

IN COMMISSION BEI KARL GEROLD'S SOHN, BUCHHÄNDLER DER KAISERL. AKADEMIE DER
WISSENSCHAFTEN

1865

Aus dem Jännerhefte des Jahrganges 1865 der Sitzungsberichte der phil.-hist. Classe
der kais. Akademie der Wissenschaften [Xl.IX. Bd. S 4] besonders abgedruckt.

Recd. April 4, 1874.

25,331

Vorrede.

Die *Bibliotheca patrum Latinorum Italica* verdankt ihre Entstehung dem mir von der kaiserlichen Akademie der Wissenschaften zu Theil gewordenen Auftrag, für die von derselben vorbereitete neue Ausgabe der lateinischen Kirchenschriftsteller der ersten sieben Jahrhunderte die italienischen Bibliotheken zu untersuchen und über die Resultate meiner Nachforschungen von Zeit zu Zeit Bericht zu erstatten. Die *Bibliotheca* wird daher ein kritisches Inventar der wichtigern patristischen Handschriften Italiens nach den einzelnen Bibliotheken geordnet enthalten. Was die Aufeinanderfolge der Bibliotheken betrifft, so ist dieselbe, da kein wesentlicher Nachtheil dadurch entsteht, lediglich durch äussere Umstände bestimmt.

Schon gleich zu Anfang der Untersuchung kam ich zu der Einsicht, dass bei der überaus grossen Anzahl alter Handschriften dieser Art von einer genaueren Beschreibung der diesseits des ersten Jahrtausends unserer Zeitrechnung liegenden keine Rede sein kann. Demgemäss werden die Inventare der einzelnen Bibliotheken nur diejenigen Handschriften vollständig enthalten, welche älter sind als das eilfte Jahrhundert: bei den jüngeren werde ich dagegen ein eklektisches Verfahren beobachten. Indess behalte ich mir vor, am Schlusse des Ganzen ein genaues Verzeichniss derjenigen unter ihnen zu geben, welche Schriften enthalten, die nicht durch ältere Handschriften in Italien vertreten sind. An demselben Orte werde ich die Homiliarien, Lectiona-

rien und Martyrologien, welche meistens schon durch ihr Alter von dem eigentlichen Inventar ausgeschlossen werden, einer besonderen Besprechung unterziehen.

Mein ursprünglicher Plan war, den einzelnen Theilen des Verzeichnisses mit Benutzung der wichtigen Anhaltspuncte, welche die Handschriften selbst an die Hand geben, eine Geschichte der betreffenden Bibliotheken vorzusetzen. Aber ich machte bald die Erfahrung, dass sich die Geschichte einer Bibliothek nicht schreiben lässt, ohne die aller zu kennen, da die jetzigen Bestände derselben nur Trümmer der zum Theil in verschiedene Bibliotheken zerstreuten älteren Sammlungen sind. Diese Erwägung brachte mich zu dem Entschlusse, erst nach Vollendung des Inventars über die Entstehung und die Schicksale der Bibliotheken Italiens zu berichten. Ich hoffe, damit für die Geschichte der Überlieferung nicht bloss des kirchlichen, sondern auch des klassischen Alterthums, so weit es die lateinischen Schriftdenkmäler betrifft, und zugleich für die Culturgeschichte der Übergangszeit aus dem Alterthum in's Mittelalter einen nicht unerheblichen Beitrag zu liefern.

Die Capitularbibliothek in Verona.

Von der Bibliothek des Veroneser Domcapitels ist in der Bibliothek selbst ein handschriftlicher Katalog vorhanden, der aus sehr unvollständigen Aufzeichnungen Maffei's gegen Ende des vorigen Jahrhunderts durch den damaligen Bibliothekar Masotti zusammengestellt worden ist. Was derselbe Brauchbares enthält, ist schon von Maffei selbst veröffentlicht worden, namentlich in dem Anhang zu seiner *Istoria teologica*. Einen neuen Katalog beabsichtigt der jetzige Bibliothekar Mgr. GB. Carlo C. Giuliani. Ich halte es für meine Pflicht, demselben an dieser Stelle öffentlich meinen Dank für die über alles Lob erhabene Liberalität auszusprechen, mit welcher derselbe mir die ungehinderte Benutzung der seiner Obhut anvertrauten Schätze gestattet hat.

AMBROSII *hexaameron*.

XXVII. 25 membr. fol. 2 col. foliorum 138. saec. X—XI.

f. 1 Incipit tractatus sc̄i ambrosii | ep̄i exaameron ¹⁾ | Tantumne opinionis adsumpsisse homines . ut aliqui —

f. 13^b seculorum . amen . explic̄ dies prim' | incipit dies secundus . | Diem primum ul' potius | unum . maneat —

f. 19 et ²⁾ cibo potuq. curentur corpora ne | animis epulantib: fragilitas carnis; | de nocturno quoq. ieiunio conq̄ratur . | explicit dies

¹⁾ XIV 123. Die Citate ohne Angabe der Ausgabe beziehen sich auf die Migne'sche.

²⁾ ut

secundus. | incipit de firmam̃to cęli dies .m̃^o. | Dies tertius nob̃ hodie in sermone | nascitur ¹⁾. —

f. 32^b a sęculis et nunc ²⁾ sęper . et in om̃a sc̃la sęculoꝝ amen || f. 33 expliĉ dies tertius . | Incipit dies quartus . | Qui uindemiã | colligunt ³⁾. uasa | prius quibus uinum infundit | mundare consueŕ ⁴⁾.

f. 42^b Cadunt enim umbrę | maiōres de montib : Cuñ minuit ũbra cumulatur | exp̃l dies quartus . || f. 43 ex libro beati ābrosii exameŕ . | quinto . de eodē die ⁵⁾. | Vestita | diuersis terra germinib ; | uirebat om̃es . cęlum q̃q̃ . | sole & luna geminis uulgu ⁶⁾. —

f. 67^b gra|tulemur qđ fact' ē nob̃ uesp & fiat ⁷⁾ | mane dies sextus | Exp̃l dies quintus || f. 68 explicit dies quintus | Incipit dies sextus . | Sextus iste est dies quo | mundanę creaturę origo | concluditur. Ideo ⁸⁾ etiã | sermones ⁹⁾ nŕi —

f. 91 Ipse enim requieuit . qui fe|cit . Cui est honor . et | gloria perpetua a se|culis . nunc et ¹⁰⁾ semper . et | in omnia sęcula sęculorum ; | amen . explicit . de rerum | principiis . | Summa et incomprehensibilis | naturam . uirtus . uitaq ; bea|ta lux inaccessibleis ueram | singularis & una sapientia . | ueritas incommutabilis . sc̃a | incomparabilis et ęterna | —

f. 96^b Talium | d̃s m̃s pręces numquam spernes . | Si ut prome exorent ipse in|spiraueris . quia aeternitate | perenni uiuis et regnas cuncta | per sęcula et in omnibus | sęculis . amen ; ¹¹⁾ | Apparitio ¹²⁾ sc̃õrum Iacobi apostoli et primi archi|episcoporum atque | sacerdotum . Simonis . | et Zacharię consulibus . | et flaũi . et sergii . atque ne|criniani gloriosissimis . procurante romanorum prouin|ciam . Constantino augusto | et hyerosolimitanę ciuitatis | sacerdotii principatum te|nente cirillo . | admirabilē et tremendam rem aliquã | facta est ;

¹⁾ nascatur

²⁾ nunc et

³⁾ colligit

⁴⁾ consuevit

⁵⁾ Kein Excerpt, wie man nach dieser Überschrift vermuthen sollte.

⁶⁾ uultus

⁷⁾ nobis uespere dies quintus ; fiat

⁸⁾ et ideo

⁹⁾ sermonis

¹⁰⁾ honor, gloria, perpetuitas a saeculis, et nunc

¹¹⁾ *Precatio praeparans ad missam* (Ambros. opp. app. p. 492).

¹²⁾ Unedirt?

prę medio enim' | montis sc̄i oliueti . et pinne | templi . spelunca . anturum . | sistebat maxima —

f. 98 reposuit corpora | sc̄orum inibi sub altarium | mense magio . uigesinna die | quinta . In gl̄a dī patris . et filii . | et sp̄s sc̄i ; qui uiuit et regnat | modo et semper . et * per | ***** infinita secula . | seculorum ; AMEN ; ||

f. 98^b enthält eine *rotula*, von ethisch-mystischer Bedeutung, über ζωη und εανωτοc mit griechischen Beischriften.

f. 99 IN NOM̄ Dī PATRIS . | ET FILII . ET SP̄S SC̄I ∴ | CŌMEMORATIO | GENESIOS ¹⁾ ∴ | POPULUS | isrl̄ audito decalogo | ab ore dn̄i . rogauit | moysen ut non ipse | dn̄s eis loqueretur . sed per | moysen qui supra per media|torem daret precepta . qui hunc | sermonē audiens ad utilitatem plebis . legem scripserat . non so|lū a decalogo incipiens . sed & iā | ab exordio mundi recapitulans . | —

f. 138^b Effundetur sanguis & | ei' uita peribit . Ad imaginē dī . xp̄s | imago patris . p̄ nobis homo fact' ē *) . ||

AUGUSTINUS ²⁾ de agone christiano ; de fide et symbolo.

XXXIII. 31. membr. 4. foliorum 70. saec. VIII—IX.

f. 1 Inēp liber aureli agustini | de agone xp̄iano ³⁾ | Corona uictoriae non promittitur | nisi certantibus . | In diuinis autem | scripturis —

¹⁾ Weitläufiger Commentar zur Genesis, in welchem Ambrosius, Origenes, Augustinus und Isidorus citirt werden.

²⁾ Die Erklärung bricht beim neunten Capitel der Genesis ab. Unter der letzten Zeile steht von gleichzeitiger Hand: *fnit hic*.

³⁾ Bei der genaueren Untersuchung der Veroneser Handschriften Augustins ergab sich mir, dass die Augustinische Vulgata sich näher als die der anderen scriptores ecclesiastici an die handschriftliche Überlieferung anschliesst, und dass der Apparat, den die Benedictiner unter dem Text verzeichnet haben, keine wesentliche Bereicherung durch neue Vergleichen erfahren wird. Letzteres hat ohne Zweifel seinen Grund darin, dass die Benedictiner an den fast ausschliesslich benutzten französischen Handschriften einen durch sein Alter und seine Vortrefflichkeit ausgezeichneten Apparat besaßen. Bei der neuen Textesrecension wird es sich daher vor Allem darum handeln, die unmethodisch den verschiedensten, sehr häufig nicht näher bezeichneten Handschriften entnommenen Varianten durch Beschränkung auf die ältesten Handschriften zu vereinfachen und auf bestimmte Autoritäten zurückzuführen, so wie die allzu oft von den Benedictinern unter den Text gestellte echte Überlieferung in ihre Rechte einzusetzen.

⁴⁾ XL 289 (VI 245 ed. Venet.)

f. 39^b sar|cina eius laeuis . corona uictoriae | mereamus ¹⁾ . expl .
 liber . aureli a|gustini de agone xp̄iano . || f. 40 Inep̄ . eiusdem de fide
 (manus antiqua addidit : uel symbulo) ²⁾ . | Quoniam scriptum est &
 aposto|lica disciplinae robustissima | auctoritate —

f. 68^b caro | enim nostra utiq' ex terra est ³⁾ | philoſophitisse ⁴⁾ dis-
 cordiae & tu qui|dem quantum tibi modereris . | quantum⁵⁾ teneas
 aculeos indig || f. 69 nationis tuae . ne reddas maledictum | pro male-
 dicto satis in tuis litteris | eminet . —

f. 70^b dum cogito inter uos | quibus dñs hoc ipsud quod ⁶⁾ quod ⁶⁾
 scriptum | est absorpta ⁷⁾ est mors in uictoria ⁸⁾ ubi | est mors aculeus
 tuus ubi est mors | contentio tua hoc ⁹⁾ fides . quae paucis | uerbis
 tenenda in symbulo nobellis ¹⁰⁾ | xp̄ianis datur . quae pauca uerba fide-
 li|bus nota sunt ut credendo subiun|gantur ¹¹⁾ dō subiugati recte
 uiuant | & intellegant ¹²⁾ | expl . liber secundus de fide . ||

Nach Maffei wurde diese Handschrift dem Veroneser Vescovat
 vom Bischof Bonincontro von Verona durch Testament vom Jahre 1298
 geschenkt.

AUGUSTINUS *de civitate dei*.

XXVIII. 26. membr. fol. foliorum 248. saec. VII. Durch Feuchtigkeit beschädigt.

f. 1 enthält von einer Hand des vierzehnten Jahrhunderts folgen-
 den Index: Beat' aūḡ . de cītate dei . l' . vi . uid' l' | . xi . xii . xiii . xiiii .
 xv . xvi . |

f. 1^b—6 enthalten von einer Hand des zehnten Jahrhunderts die
 Capitelangaben der betreffenden Bücher:

1) leuis, coronam uictoriae mereamur.

2) l. c. 181 (l. c. 151)

3) l. c. 196 (l. c. 164 B)

4) Hier unterbricht den Text ein Fragment eines Briefes von Augustinus an
 Hieronymus. XXII 912 (I 726 D Vall.)

5) l. c. 913 (l. c. 727 D)

6) XL 196 (VI 164 E, ed. Venet.)

7) absorpta

8) uictoriam

9) haec est

10) symbulo nouellis

11) subiugentur

12) recte uiuant, recte uiuendo cor mundent, corde mundato quod credunt in-
 tellegant.

f. 1^b *INCP . CAPITULA . LIB . XI . DECIURATĒDĪ* | 1 de ea parte operis | qua duarum ciuitatum id est | cęlestis adque ¹⁾ terrenae initia et fines incipient ²⁾ demonstrari ; | II . —

f. 6 *XXVIII . de qualitate duarum ciuitatum terrenae atque | caelestis . .* ||

f. 6^b leer.

f. 7 *Ciuitatem ³⁾ dī dicimus cuius ea scrib|tura testis est quae non fortuitis mo|tibus animorum sed plane summe dis|positione prouidentie super omnes | omnium gentium litteras omnia sibi ge|nera ingeniorum humanorum diuina | excellens auctoritate sibi ⁴⁾ subiecit . —*

f. 43 *hunc quo|que librum aliquando claudamus | Augustini epis|copi | catholici de ciuitate dī | contra paganos | liber . XI . explicit | Incip̄ . lib̄ . XII . | feliciter || f. 43^b Antequam de institutione hominis | dicam —*

f. 74^b *gratia nec crudelis | potest esse iustitia | exp . lib XII . Aureli Augustini | incip . liber XIII || f. 75 Expeditis de nostri saeculi exor|tu et de initio generis humani | difficillimis quaestionib. nunc iā rerum ordo de|poscit —*

f. 104^b *cō|modiore dispositione (disputatione corr. ead. man.) differtur ⁵⁾ . Aureli Augustini | contra paganos | de ciuitate dei | liber XIII exp . | incip . lib . XIII . || f. 105 Diximus iam superiorib. ⁶⁾ libris ad | humanum genus non solum natu|rae —*

f. 143^b *uerum et ⁷⁾ angelorum ut sit dē . omnia | in omnib. | exp . liber XIII . | contra paganos | incip . lib . XV . || f. 144 de felicitate pa|radissi uel de ipso pa|radisso et de uita ibi primorum ho|minum —*

f. 192 *dñ post dilluuium et deinceps | in rebus consequentibus requi|ratur . | Aureli Augustini | contra paganos | liber . XV . exp . | incip . lib . XV || f. 192^b Post dilluuium procurrentis | sanctae uestigia ciuitatis utrū | continuata sint an intereurrē|tibus impietatis interrupta tem|poribus ita ⁸⁾ nullus hominum —*

1) ac

2) incipiunt

3) XLI 315

4) sibi om.

5) differatur

6) in superioribus

7) etiam.

8) ita ut

f. 246^b turture et columba figuratum est | sacramentum ¹⁾ Aurel Augustini | de ciuitate dei | contra paganos liber xvi exp. ||

f. 247 u. 248 enthalten Nichts ausser einigen werthlosen Schreibereien von einer Hand des eilften Jahrhunderts.

XXIX. 27. membr. fol. foliorum 110. saec. X—XI.

Diese Handschrift enthält von derselben Schrift Augustins das dreizehnte, vierzehnte, fünfzehnte und einen Theil des sechszehnten Buches. Anfang und Ende der Handschrift fehlt. Da vorn sechs Quaternionen fehlen, so scheint sie wie die vorhergehende auch das eilfte und zwölfte Buch umfasst zu haben.

AUGUSTINUS *de concordia evangelistarum* (Excerpt).

LXVII. 64. membr. 8. fol. 89. saec. X.

| ex uirginali utero carnem adsumen|do homo fieri uoluiss& ²⁾ —

f. 12 actio in secula sempiterna o beata trinitas | Fides . eiusdem . | Credimus sc̄am trinita|tem id est patrem —

f. 14 beatitudo et gloria | Item eiusdem | Desiderantissimo filio fredegiso al|binus salutem . placuit prudentiae | —

f. 32 Lorica Ladcini sapientis ³⁾ | Suffragare trinitatis unitas . unitatis miserere trinitas | —

f. 32^b ut extingues maligni iacula ut sim sanus in futura saecula || f. 33 ⁴⁾ Factum est autem in diebus illis in quibus iohañ | conceptus et natus est ; Exiit edictum a cesare . auḡ . | —

f. 43 in amore dñi usq in finem hic saluus erit ;

Nach einer Besprechung des Epiphantages folgen Excerpte aus Verschiedenen (einmal steht Isidoḡ am Rande) über Bibelstellen, namentlich zu Matthäus, Lucas und zur Apostelgeschichte.

f. 82 S̄i augustini ex lib̄ | de concordia euangelis|tarum ⁵⁾ . | Siquis autem uelit unam narrationem ex omni|bus que de xp̄i natiui- tate & infantia uel pueritia in | utriusque narratione —

f. 89 infantes sicut matheus narrat occidit ||

¹⁾ l. c. 523.

²⁾ Alcuinus de trinitate III 14. Die fünf ersten Quaternionen fehlen.

³⁾ Von anderer Hand als das Vorhergehende.

⁴⁾ Alcuini comm. in evang. Lucae c. 2. Mit f. 33 beginnt eine neue Quaternionenzählung.

⁵⁾ Vergl. XXXVIII 1041.

AUGUSTINI *epistolae*.

CCVIII. 204. chart. fol. saec. XV.

Neben Vielem Andern, dessen Aufzählung ohne Nutzen ist, enthält diese Handschrift mehr als fünfzig Briefe des Augustinus, die alle unedirt, aber auch alle von Anfang bis zu Ende gefälscht sind. Im Folgenden gebe ich den ersten ganz, von den übrigen die Adressen:

Epistola bti Augustini epi ad Petrum diaconum . Vtrū mali in inferno peccabunt . Dilecto filio Petro . Augustinus eps salutē . Questionē aut dubitationem tuam nuper Dorotheum fr̄ej transmisisti . Vtrū mali in inferno peccabunt et p̄ eandem rōem suscipe . Noueris q' nec bonis uoluntas nec malis facultas peccandi esse poterit . Sed dices . de bonis mihi constat . sed de malis non . cū semp uoluntatē malā habēant . Dico q' eorum uoluntas mala non est eis ad p̄c̄m sed ad suppliciū habere poterunt . propter eorum uoluntatem malam . Ideo p̄c̄m non putatur . q' p̄ p̄c̄a quis semp maiorē penā meretur habere . ideo eorum mala uoluntas ad p̄c̄m non ip̄utat̄ . Nā siē illi qui cū x^o regnāt . nullā in se malam uoluntatem habent . Ita illi qui damnati sunt cū diabolo et angelis eius nullam requiem et bonam uoluntatem habere poterunt ¹⁾).

Ad eundem Petrum . Marcellum . Bonifacium comitem (*bis*) . Euodium . Anceletum . Cornelium philosophum . Perpetuam sororem suam . Neptarium . Marsilianum . Ciceronem militem . Cirillum . Fabianum militem . Nepotianum comitem . Theofranum ph'm . Membrianum socium . Bonifacium comitem . Cirillum p̄sbr̄m̄ . Fabianum . Brissinam . Valentinum . Paulinum . Cancianum militem . Sellenētianam . Aurelium comitem . Valentinum Lixarium p̄sbr̄m̄ . Desiderium ep̄m . Basilicam uirginem . Dorotheum . Concina uiduam . Neptarium . Donatum p̄sbr̄m̄ . Anastaxium . Aurelium . Desiderium p̄sbr̄m̄ . Cornelium . Julianum comitem . Iponenses . responsio ad h'tum Augustinum p̄ clerum petentem ueniam de commissis iniuste praesumentium . Aug . ad Cornelium ph'm (wo Avicenna citirt wird!) . Grisarium militem . Aurelium p̄sbr̄m̄ . Ricardum ep̄m . Seuerinum . Marcellam . Donatum . Seuerinum . Macedonium . Neptarium . Donatum . Macedonium . epistola Macedonii ad Augustinum de sui commendatione . Aug . ad . Neptarium .

¹⁾ Offenbar das Machwerk eines Scholastikers. Von derselben Art sind die übrigen.

AUGUSTINUS in *evangelium Joannis*.

XXXVI. 34. membr. fol. 2 col. foliorum 318. saec. X initio.

f. 2 lib̄ maioris ec̄c̄ ueroñ.

f. 3 Incipiunt capitula super Joh̄m . | 1 Ab eo quod scriptum est . in principio erat uerbum . usque | & tenebre eam non comprehenderunt —

f. 4^b LIII ab eo quod ait ihs̄ qui credit || f. 5 in me . non credit in me . sed in eum | qui misit me . Usque ad id quod ait | sed qui misit me pater . ipse mihi | mandatum dedit quid dicam | et quid loquar .

f. 6 expliciunt capitula super | Joh̄m | in nōm | dñi | 1) ab eo quod scriptum est | in principio erat uerbum : usque 2) et tenebre eam non comprehenderunt . || f. 6^b Intuentes 3) | quomodo 4) audiuius ex lectione apostolica . ~ quod animalis homo non percipit * * 5) quę sunt sp̄s dī . ~

f. 12 Beati mundi 6) corde quia 7) ipsi | dñm uidebunt ; | explicit om̄l j . | Incipit omelia 8) u | Bonum est fr̄s | ut textum diuinarum | —

f. 315^b ad hoc enim & ipse | dñs 9) supbe impietatis inrisit ; in eorum qui in illum cre || 10)

Die Handschrift ist äusserst nachlässig geschrieben : ich führe nur eine Eigenthümlichkeit derselben an. Als achtzehnter Sermo wird folgender bezeichnet: *Nec auribus nec cordibus uestris . Reparant tamen audientis effectum . & quodammodo commemorata innouant nos . Nec pigent ea quae nota sunt audire — nam neque saciaberis ut uelis discedere . ~ neque aliquid deerit . ut quasi inopiam patiaris ;* (Aug. V 688 Mign. sermo 125).

1) XXXV 1379 (III, 2. 289)

2) *In illud Joannis*, In principio erat Verbum, et Verbum erat apud Deum, et Deus erat Verbum, etc. *usque ad id*, Et tenebrae eam non comprehenderunt.

3) Intuens

4) quod modo

5) ea

6) mundo

7) quoniam

8) In den Ausgaben *tractatus*. Im Folgenden werden in der Handschrift die einzelnen Stücke als *sermones* bezeichnet.

9) dñs crucem suam, ubi eum dementia superbae

10) l. c. 1780 (l. c. 649 A).

Dann folgt der in den Ausgaben als achtzehnter bezeichnete als neunzehnter; der zwanzigste hat folgenden Titel: *Itē sermo ad de eadem lectione*; der einundzwanzigste wird als zwanzigster bezeichnet; zuletzt folgt der neunzehnte als einundzwanzigster.

AUGUSTINUS de psalmis.

XXX. 28. membr. fol. 2 col. foliorum 95. saec. X.

f. 1 dicant ¹⁾ in gentibus ²⁾ ubi est | dñs eorum , Quia inuisibilem dñm colimus .

f. 3^b Qui transmutauerunt ³⁾ || f. 4 & pusillis montibus et | collibus ⁴⁾ —

f. 4^b Sed nos qui uiuimus benedicimus dñm | ex hoc ⁵⁾ & usque in sc̄lm . | expl̄ tractatus | de psalmo cxiii | inc̄p̄ tractatus de || f. 5 psalmo cxiiii . | Dilexi qm̄ exaudia dñs uocem | orationis ⁶⁾ meę | Cant& hoc anima quae peregrinatur | a dño . Cantet hoc ouis | illa quae errauerat — f. 6^b et iterum miser&ur quia ⁷⁾ || f. 7 exagitant ⁸⁾ quasi | iustum & insultant | quasi de ipsa iustitia . Magnus ⁹⁾ apos|tolus . in coelũ uolasti | quomodo helias —

f. 15 moribus | uestris . & nũquã | delebitur . | Explicit tractatus de psalmo | xciii . | inc̄p̄ tractatus | de psalmo xciiii || f. 15^b Ego uellẽ f̄irs | ut patrẽ nr̄m | potius audiremus | Sed & hoc bonũ est ut patri oboediamus —

f. 27^b quia uerum est quod | non repell& (repellit *corr.*) ¹⁰⁾ dñs plebem suam || f. 28 Inc̄p̄ tract̄ de ps̄ xcvi . | Dominus et | frater me| us Seuerus | adhuc differt letitiam | nostram —

¹⁾ De psalmo CXIII sermo 2 zu Anfang. XXXVII 1481.

²⁾ gentes

³⁾ l. c. 1484 (c. 4). Zwischen fol. 3 und fol. 4 fehlen zwei Blätter.

⁴⁾ l. c. 1486 (c. 11).

⁵⁾ hoc nunc

⁶⁾ deprecationis

⁷⁾ l. c. 1488 (c. 5). Die sechs ersten Blätter gehören offenbar einem in das neunte Jahrhundert zu setzenden Codex an, dessen dritten Quaternio sie mit den beiden ausgefallenen Blättern bildeten.

⁸⁾ De psalmo XCIII c. 21 l. c. 1209. Vorher sind sechs Quaternionen ausgefallen.

⁹⁾ Magnus, iniquant

¹⁰⁾ repellat

f. 37 iudica|uit ¹⁾ orbē terrarū inequi|tate . & populos in uerita|te sua ; | explicit tractatus | de psalmo . xcvi | incip̃ tract̃ de ps̃ xcvi | Magna specta|cula d̃s pr̃bet cordi | xp̃iano . —

f. 53^b habeas iocunditatem | neque illic inuenias ; | explicit tractatus de psalmo | . xcvi . || f. 54 incipit tract̃ de ps̃ | xcvi | Cantare ²⁾ dñō | canticum nouum . nouus ho|mo nouit . uetus | non nouit ; Uetus homo | est uetus uita —

f. 59 ue|niat . Corrige te ut non | ores contra te . amen . | explicit tractatus | de psalmo . xcvi . | Fratres notum ³⁾ | iam debet cari|tati ur̃ae . tam|quā —

f. 73 dil|igit . & quib; donauit | ut ab eis diligitur ; | explicit tractatus | de psalmo . xcvi . | incip̃ tract̃ de ps̃ xcvi (*sic*) | Psalmum fr̃s | cum cantare|tur audistis . | breuis est . nec obscurus —

f. 84. ecce ego | uobiscum ⁴⁾ usque ad ⁵⁾ | consumationē saeculi ; | explicit . tract̃ . de ps̃ xcvi . | incip̃ tract̃ de ps̃ . c . | Psalmus iste | centesimus | quod habet | in primo uersu | hoc in toto eius corpo | (*re add. m. s. XIV*) quaerere debemus ; | —

f. 95^b iudicium ; Ipse facturus . | qui uiuit & regnat in|saecula saeculorum | amen ⁶⁾ ||

XXX. 29. membr. fol. 2 col. foliorum 160 saec. X.

f. 1 Breuis ⁷⁾ psalm' | est & ualde uti|lis quem modo nobis cantatū | audiimus ⁸⁾ —

f. 11 pacem cum loquimur ⁹⁾ | eis debellant ¹⁰⁾ nos gratis . | exp̃ de psalmo cxviii . | incip̃ de psalmo cxx . | Secundus est iste | psalmus eorum | quorum titulus | est . canticum gra|diuum ¹¹⁾ . plures —

¹⁾ iudicabit

²⁾ Cautate

³⁾ notum esse

⁴⁾ uobiscum sum

⁵⁾ in

⁶⁾ Ipse — amen *om.*

⁷⁾ XXXVII 1596: de psalmo CXVIII.

⁸⁾ Unten auf derselben Seite von späterer Hand: p̃ s̃cto Iachobo de la tōba Yoñ. Dasselbe steht auf dem letzten Blatte.

⁹⁾ loqueremur

¹⁰⁾ debellabant

¹¹⁾ gradiuum

f. 24^b martyres sine labore | hic sunt nobiscū amen | explicit de psalmo cxx . | incipit de psalmo . | centesimo . xxi. | Sicut amor immund; | inflammat animam ad ¹⁾ terre|na concupiscenda | & peritura sectanda ; | periturā uocat —

f. 37 carpite | manducate bibite | conualescite currite | adprehen- dite amen || f. 37^b exp̄ psalmus cxxi | incip̄ psalmus cxxii | Ascen- dentis cantica | ex ordine cum sc̄i|tate uŕa conside|randa suscepi . ascen| dentis & amantis . & | ideo ascendentis quia | amantis . Omnis amor | aut descendit aut ascendit ²⁾ —

f. 48^b siciunt | iustitiā qm̄ ipsi satu|rabuntur ; amen | exp̄ de psalmo . | centesimo . xxii . | incipit de psalmo | centesimo xxiii . | Bene iam nostis | fratres km̄i | canticum graduū ³⁾ | esse canticum ascen|sionis nŕae ; —

f. 59 inimicus ubi | se occult& ad decipi|endos fideles ; amen ; | exp̄ de psalmo . cxxiii . | incip̄ de psalmo . cxxiiii . | Psalmus iste per | tinens ad numerū | canticorum graduū | de quo titulo in aliis | iam multa diximus | & repetere —

f. 67^b simus ih̄l | & amplectamur pacē . | Quia hyerusalem || f. 68 uisio pacis est ⁴⁾ & nos ih̄l | & pax super ih̄l amen | explicit de psalmo | centesimo xxiiii . | incipit de psalmo | centesimo xxv | Sicut iam meministis | ex ordine nobis trac|tantibus . iste psal|mus est centesimus | uigēsimus quintus . | qui inter illos psalmos | est quorum titulus est ⁵⁾ | canticum graduum ; —

f. 80 & proficiamus ut pueniamus amen ; | explicit ps̄l cxxv | incip̄ de ps̄l cxxvi | Inter omnia cantica | quibus est titulus | canticum graduum . | iste psalmus —

f. 90^b nec ⁶⁾ audaces fuerimus | promissores orate | pro nobis amen | explicit de psalmo | centesimo uicesimo | sexto . incipit de | psalmo centesimo | uicesimo septimo || f. 91 Sicut dicit aposto|lus ⁷⁾ spiritalib ; spiri|talia ⁸⁾ —

1) et ad

2) aut ascendit aut descendit

3) graduum

4) Jerusalem est uisio pacis

5) est titulus

6) ne

7) apostolus, fratres eharissimi,

8) spiritualibus spiritualia

f. 104 uiuen|do . & pasc& 1) in aeternū | nobis uiuere donando . |
expl de psāl cxxvii | incē de psalmo cxxviii . | Psalmus quem canta |
uimus breuis est . | Sed sicut scriptum —

f. 112 sponsi nolunt | esse adulterae 2) sponsę | expl de psāl
cxxviii [amen | incē de psalmo cxxviii | Qm̄ uos non solum | oculis
corporis . sed | & iam corde uigi|lare praesumimus . | intellegenter nos
can|tare oport& . —

f. 121 & ipse re|demit 3) is& ex 4) omnibus iniquitatibus eius .
amen . | expl psalmus cxxviii | Incē psalmus cxxx | In isto psalmo
commen|datur nob̄ humilitas | serui dī & fidelis —

f. 135 hoc 5) | ergo quomodo intel|legendum est . quousq; |
ueniamus ad a&erni|tatem 6) . Iam spes | non erit sed ipsa res erit |
expl psāl cxxx | incē psalmus cxxxi | Justum quidem erat | km̄i ut
fratrem | potius audiremus | collegam —

f. 150^b clari|tas carnis ut flos feni; amen | expl de psalmo cxxxi |
Incip̄ de psāl cxxxii | Psalmus breuis est | & 7) ualde notus . | sed 8)
ualde nominatus . | Ecce quam bonū | & quam iucundum (iocundum
corr. m. al.) | habitare fratres | in unum . Ita sonus est | dulcis
iste 9) . —

f. 159 sur|sum cor 10) . & nemo te an|gustauit in coelo . et | ideo
bene sequitur | alius psalmus | Ecce nunc benedi|cite dūm . omnes |
serui dñi . qui statis || f. 159^b in domo dñi in atriis do|mus dī nostri
quare | addidit in atriis . atria —

f. 160^b Plu|ralis numerus fratres | sed singularis habitan|tes 11) in
unum . Ideo benedi|cat te dñs ex sion . qui 12) ||

1) pascet nos

2) adulteri

3) redimet

4) ab

5) hic

6) aeternitatem , speremus in Dominum Deum ; quia cum uenerimus ad aeter-
nitatem

7) sed

8) et

9) iste dulcis est

10) sursum corda . Sursum cor habe

11) habitare

12) l. c. 1738 am Schluss der Erklärung von ps. CXXXIII. Zwei Blätter fehlen
am letzten Quaternio.

AUGUSTINUS *de psalmis* (Excerpte).

X. 8. membr. 8. foliorum 153. saec. VIII.

f. 1 Lectio | beati | Augustini | de exposi|tione psal|mi nonage|simi
quod | in sc̄a qua|dragensi|ma legendum est ¹⁾. | Psalmus iste est de quo —

f. 4 discite tole|rare omnes molesti|as huius saeculi ut | spes vestra
sit in dñō dō uestro amen . | expl. lectio prima . | Lectio beati Augus |
tini de expositione | psalmi . vii . | dñē dō meus . in te speraui —

f. 7^b su|per pauca fuisti fide|lis super multa te | constituam intra |
in gaudium dñī tui . | expl . || f. 8. lectio secunda . | Lectio beati Augus |
tini de expositione | psalmi xxxii . | diligit misericordi|am et iudicium
in|tendite —

f. 11^b alius est iudican|di alius petendi locus | quia diligit mise-
ricor|diam et iudicium : mi|sericordia dñī ple|na est terra . | Lect̄ . ter-
tia | Lect̄ . beati Aḡustini | de exposi|t̄ . psalmi | xxxvi . | Tota die mise-
ratur (*corr. m. 2*) | et fenerat et semen | eius in benedictio|ne erit .
fenerator | quidem dicitur qui | —

f. 14^b uenite benedicti pa|tris mei percipite reg|num quod uobis
paratū | est ab origine mundi | expl̄ . | Lect̄ . quarta . | Lectio beati Au-
gustini | de expōsit̄ : psalmi . xl . | Beatus qui intelliget (intellegit *m. 2*) |
super eginum (*corr. m. 2*) et paupe|rem . die mala —

f. 17^b ut ante tribunal dñī | laudem consequamur | et uitam aeter-
nam ac|cipere mereamur . Expl̄ . Lect̄ : quinta : | Lect̄ : beati Augus|tini
de exposi|t̄ . psal|mi . xlv . dō noster refugium | et uirtus . adiutor | in
tribulationibus —

f. 20 ut et ipse donet | nobis delicta nostra : | Expl̄ : || f. 20^b Lectio
sexta | Lectio beati Agus|tini . de expositione | psalmi : xlviii : | sicut
oues in infer|no positae mors . pas|tor est eis —

f. 22^b cum xp̄s apparuerit | uita uestra . tunc et uos | cum illo
apparebitis | in gloria . Expl̄ . | Lectio septima | Lectio beati Agus|tini
de expositione | psalmi quinquagisimi (*sic*) . || f. 23 Miserere mei dō

¹⁾ Diese und die meisten der folgenden *lectiones* beruhen auf Excerpten aus den Commentaren Augustin's zu den Psalmen. Diesem Hauptbestandtheile der Handschrift sind Excerpte aus anderen Schriften Augustin's, so wie aus den *sermones* des Chrysostomus und Ambrosius, die ebenfalls zu *lectiones* zurecht gemacht sind, beigefügt.

se|cundum magnam mise|ricordiam tuam : | psalmus iste sicut | cau'sus
facit eos —

f. 25^b ide|o peto ut ignoscas . quia | ego peccatum meum |
agnosco . Expl̄ . | Lectio octaua . | Lectio beati Agustini | de expositio-
nem (*sic*) psal|mi quinquagisimi . | Quoniam iniquita|tem meam ego
agnos|co et delictum meum | coram me est —

f. 28^b age peñitentiam et dic | iniquitatem meam ego | agnosco
et peccatum | meum coram me est | semper . Expl̄ . | Lectio nona . |
Lectio beati Agustini | de expo's . psalmi quin|quagisimi . | Ecce enim
ueritatem | dilexisti incerta | et occulta sapien|tiae duae manifes|tasti
mihi —

f. 31 audire mereamur | a dño in diem iudicii . qui|a ecce demis-
sum (*dimissum m. 2*) est | peccatum uestrum . | Expl̄ . | Lectio deci-
ma . | Lectio beati Agustini | de expo's . psalmi . sexa|gisimi primi : |
Nolite sperare in i|niquitate et in ra|pinis . nolite con|cupiscere : uana
est | enim iniquitas —

f. 33^b non in his quae | habetis spem punatis (*corr. m. 2*) | sed
spes uestra sit in | dño dō uestro . Expl̄ . | Lectio . undecima . | Lectio
beati Agustini | de expo's . psalmi quin|quagisimi . quinti : | In me sunt
d's uota quae | reddam laudes tibi : et a|libi uouite (*sic*) et reddite |
dño dō uestro quid uoue|atis —

f. 37 ut et hic in lumi|ne fidei et ibi in lumine | speciei tamquam
in lu|mine uiuentium in cons|pectu dñi placeamus : | Lectio duodecima |
Lectio beati Agustini | de expo's . psalmi quin|quagisimi septimi : | Si
uere utique iustitiam | loquimini recta iudi|cate filii hominum : non | sit
iustitia labiorum | f̄ . —

f. 39^b si enim uere | iustitiam loquimini | recta iudicate fili |
hominum . | Lectio tertia decima . | Lect̄ . beati Agustini . de | expo's .
psalmi . sexagisimi | sexti . ||

f. 40 d's misereatur nobis | et benedicat nos : f̄ . di|lectissimi
cum benedicit nos dñs .

f. 42 perte|nuit (*corr. m. 2*) ad misericordiam | tuam non punire
pecca|torem . sed iustificare | et pium facere . | Lectio quarta decima . |
Lectio beati agustini de ex|po's . psalmi sexagisimi sexti . | Terra dedit
fructum | suum benedicat nos | d's uideamus fratres : ||

f. 44^b et uos | nouiscum (*corr. m. 2.*) ab omni tem|tatione sa-
luatos . in | regno suo cognoscere | et coronare dignetur . | Lectio quinta
decima . | Lect̄ . beati Agustini de | expo's . psalmi nonagisimi . | Qui

habitat in adiutorium (adiutorio *m. 2*) altissimi et | in protectione dñ
caeli commorabitur : quis | est qui habitat —

f. 48 ut sis securus ne | incedas in laqueos | uenantium . | Lectio
sexta decima : | Lect̃ . beati Agustini de expõ . psalmi nonagisimi . |
Quoniam in me sperauit | et liberabo eum . protigam eum . qũm
cogno|ui —

f. 51^b ubi enim fuerit thesau|rus tuus ibi erit et cor | tuum . | Lectio
septima decima || f. 52 Lectio beati Agustini de expõ . psalmi . nona-
gisimi primi : | Bonum est confiteri dñō | et psallere nomini dñi | altis-
simi : f̃ . in utraque | re bona est confessio : —

f. 55 et u|tam aeternam ꝑcipere (*corr. m. 2*) | in futuro cum
sc̃is coronas | ualeamus || f. 55^b Lectio octauadecima | Lect̃ . beati
Agustini de expõ . psalmi septuagisimi : | Dñ̃ inte sperauit . dñē non |
confundar . in aeternum . | iam confusus sum . uel non | inaeternum :
quomodo enim non est confusus . cui | dicitur —

f. 58^b mortuus erat et re|uixit : perierat et in|uentus est . | Lec-
tio nona decima . | Lect̃ . beati Agustini de | expõ . psalmi nonagisi |
mi octauī : | Confiteantur no|mini tuo magno | qũm terribile et sc̃m |
est : ipsum nomen tu|um terribile et sc̃m | est : sic praedicatur | cru-
cifixus . —

f. 62 omnia facientis cir|ca eos quos diligit : et | quibus donauit .
ut ab | eis diligatur : | Lectio uicesima | Lectio beati Johanni Crysostomi
(*in mg. m. 2*: de elymosina) Vigilare nos | iubet dñs | et orare : ne |
ueniamus in tempt|ationem : O anima | quae mecum audis et | legis —

f. 66^b non quia non pec|castis . sed quia pecca|ta uestra elemo-
synis | redemistis . | Lectio beati Johanni Crysostomi : | Ait enim dñs
per | esaiaem propheta|tam : si uideris nudum | uesti : || —

f. 70 ambu|late cum lucem habe|tis ne tenebrae uos | conpraeh-
endant . | Lectio beati Agustini . | Dñs ñr ihs xp̃s cla|mat peresaiaem |
prophetam dicens : | nolo mortem orientis (*sic*) | tantum reuertatur |
et uiuat : || —

f. 74 et in die salutis | adiu|uaui te : et iterum . | ecce nunc tem-
pus ac|ceptabile ecce nunc | dies salutis : | Inc̃p . sermo . de uerso . |
Confitemini dñō | qũm bonus qũm in | saeculum m̃am (= *misericor-*
diam) | eius : remedia purgan|di facinoris sp̃ō (*corr. m. 2*) sc̃ō
ins|truyente addiscimus : || —

f. 76^b fidelis est enim | f̃k . et iustus dñs ñr . | ihs xp̃s . qui
demit|tat (*dimittat m. 2*) nobis peccata nos|tra et mundet nos . ab |

omni iniquitatem (m. *eras.*) | Lectio beati Ambrosii | Retenet (*corr. m. 2*) sc̄itas ues|tra . ꝑꝑk̄ : quod iuda || f. 77 scarioth . propria . sententia . condemnatus . | ad fariseos dominici : | sanguinis . mercedem (*corr. m. 2*) | reportauerit . et actus | paenitentia refude|rit . uindictionis (*sic*) praetium : | —

f. 80 huius gratia | sepulturae quae et pu|rificat peccatorem | et uiuificat morientem : || f. 80^b Lectio beati Ambrosii : | sicut legimus f̄k̄ki : | omnes discipuli in | passione saluatoris | trepedauerunt (*corr. m. 2*) omnis (*corr. m. 2*) | enim . pene cum tradere|tur reliquerunt : —

f. 84 et qui prius se ipsum | non rexit . alios post|modum regendos ac|cepit : | Lectio . beati Agustini | Discite . f̄k̄ . qn̄m | crux xp̄i feriae sunt s|piritales : antea nam|que crux nomen condem|nationis erat || —

f. 90 estote | namque ait similes patri | uestro qui est incaelis . ut | et caelorum regna posse|dere (*sic*) mereamur : p xp̄m | dñm ñ . qui est benedictus | per immortalia saecu|la saeculorum . | Lectio beati Agustini | de expos̄ . psalmi . sexa|gisimi . tertii : | Quia exacuerunt ut | gladium linguas suas | intenderunt arcum|rem amaram : hoc et | alius psalmus dicit : Filii hominum —

f. 93 prae|dicauit regnum caelorum | ut a morte liberaret | animas eorum || f. 93^b Lectio beati Agustini | Debemus dilectis|simi f̄f̄ sensum sc̄i | euangeliste diligen|ter adtendere ubi | ait : haec ergo sciens | ihs surgit a cena et | ponit uestimenta sua | —

f. 97 fidelis est et iustus | qui demittat nobis | peccata nostra et | mundet nos ab om|ni iniquitate * filiciter | dō gratias . xp̄o . | semper eiusque | filio : simulque eius sc̄o sp̄o . | Incipiunt . epistulae can|onicae : hoc | est prima : be|ati . iacobi . a|postoli : | —

Es folgen die beiden Briefe des Petrus, die drei Briefe des Johannes und zuletzt der Brief des Judas.

f. 136^b saecula saeculorum . | amen . dō gratias . | Expliciu[n]t epistulae Cano|nicae . Iacobi . I . Petri . II . | Iohannis . III . Iudae . I . | et fiunt . insimul . | no . merum : vii : | Incept̄ epistula beati | Leonis papae : urbis | Romae ad Flauiano : de he || f. 137 rese Etytychianorum . 1) | Dilectissimo fra|tri Flauiano | Leolictis (*corr. m. 2*) dilecti|onis tuae litteris | quas miramur fuisse tam | —

1) LIV 755.

f. 151 adfuturum | diuinitatis auxilium : ut | his ¹⁾ qui errauerat
dam|nata sensus sui prauitatem saluetur ²⁾ . || f. 151^b Expl̃ . epistula
Bē . | Leonis papae urbis | Rumae . ad flauianum . | Inc̃pt oratio Sc̃i |
Cypriani ³⁾ . | Dñe sc̃e pater agios d̃s ⁴⁾ | ad te leuabi (*corr. m. 2*)
animam me|am ⁵⁾ . d̃s ⁶⁾ meus quis enim | maior est ⁷⁾ tibi semper ⁸⁾ |
gratias et laudes referam ⁹⁾ —

f. 156^b digneris me | liberare ab igne et poe|na perenni . Cui est
ho|nor et gloria . imperium | et potestas nunc et | per . omnia saecula
sae|culorum . amen ¹⁰⁾ . | Expl̃ . oratio sc̃i . | cypriani . ||

f. 157 * Lata . de sc̃a anima | uel eius . uirtutibus | Per auditum
credit | per desiderium quaerit | p̃ sapientiam inuenit | p̃ orationem
petit | per gratiam accepit | p̃ humilitatem custodit | —

fol. 158 dispensatio cum equa|litate sustinen|tia sine odio
absti|nentia cum te . dō gr̃at . | * peccator et indignus | homo scripsit
me in | via peregrinationis | suae . multa enim flagel|la circumuenerunt
eum | sed tu dñe pius et mise|recors miserire (*sic*) illius | animae per
cuius manum | ultimi scriptoris ego | paruolus liber magnum | the-
saurum sum reconditus . ||

f. 158^b Capitula . huius . libri | Beati Agustini lectionis | xxxiii .
beati Joh . Chrysost̃ . ii . | Sermo de uerso . i . beati Am|brosii . ii .
epist̃ . canñ . vii . | beati Leonis pap̃ . epist̃ . i . | oratio sc̃i . Cypriani
de sc̃a | anima omnes in unum sunt xxxviii . | Karissime qui legis peto |
te per ipsum qui pius mauit | nos ut oris pro me indig|no peccatore et
ultimo scriptore si habeas partem cum dñō saluatore : sicut nauigan-
tibus suauis est portus sic et scriptori nouissimus uersus qui nescit

¹⁾ is

²⁾ prauitate saluetur. Deus te incolumem custodiat, frater charissime. Data
idibus Junii, Asturio et Protogene uiris clarissimis consulibus.

³⁾ IV 905

⁴⁾ Deus hagię

⁵⁾ ad — meam om.

⁶⁾ et hagię deus

⁷⁾ maior te

⁸⁾ om.

⁹⁾ referam

¹⁰⁾ perenni, et ab omni tormento quod parasti iniquis: per bonum et benedic-
tum Jesum Christum Saluatorem nostrum, per quem tibi laus, honor, uirtus,
gloria, in saecula saeculorum, Amen.

litteras scribere se nullum putat esse laborem quia quod tris digiti scribunt totos corpus laborant ||

Hier brechen die Stossseufzer des armen Schreibers ab: das letzte Blatt fehlt. Auch das erste (Titelblatt) ist verloren gegangen.

CANONES et acta conciliorum pontificumque epistolae.

LVII. 55. ¹⁾ membr. 4. fol. 110. saec. XI.

f. 1 Synodus ephesena cum epistolis suis | in hoc corpore continetur . |

i Caelestini papae epistula prima ad cyrillū | episcopum alexandriae ante collectionē | synodi in epheso contra Nestorium |

ii Eiusdem caelestini papae ante synodū epistula ad nestoriū ep̄m constantinopolitanū |

iii Epistula nestorii ad caelestinū papam | ante synodum . |

iiii Eiusdem nestorii secunda epistula ad eundem papam ante synodum . |

v Epistula caelestini papae pbr̄is diaconibus | clericis & plebi consistentibus constantinopolim ante synodum . |

vi Epistula papae Caelestini ad iohannē antiochenū iuuenalem hyerosolymitanū rufū | thessalonicensem & flavianū filippensē | per orientē aparibus ante syndum . |

vii Epistula papae caelestini ad synodū apud ephesum collectam contra nestorium . |

viii Commonitorium papae caelestini episcopi | & pbr̄i euntibus ad orientem .

ix Epistula papae caelestini ad theodosium auḡ de collegenda synodo . |

x Epistula papae caelestini ad cyrillum ep̄m ||

f. 1^b alexandrinum de recipiendis eis qui damnato | errore maluerunt resipisci |

xi Exemplaria gestorum quae acta sunt in sc̄a synodo ephesena metropoli de recta fide . |

xii Praeceptum theodosii imp̄s de colligenda synodo ad cyrillum ep̄m quod in eadem synodo est | relectum

¹⁾ Vergl. über diese Handschrift Maffei in dem Anhang zu seiner *Istoria teologica*, S. 70; Ballerin. de antiq. collection. et collector. canonum. pars II. c. 11, 1. 1. LVI 159.

- xii Epistula s̄ci cyrilli ad nestoriū in synodo relecta |
 xiii Item epistula s̄ci cyrilli ad memoratū nestoriū | in supradicta s̄ca
 synodo relecta |
 xv Epistula nestorii ad s̄m cyrillū in synodo relecta | ●
 xvi Item epistula caelestini papae ad nestorium | in synodo relecta |
 xvii Epistula s̄ci cyrilli cum duodecim capitulis ad | nestorium in synodo
 relecta . |
 xviii Epistula caprioli chartaginensis ep̄i in synodis relecta |
 xviiii Symbolum proditum a carisio pb̄fo compositum | ab h̄reticis & in
 memorata synodo condempnatū . |
 xx Acta excommunicationis ep̄i iohannis antiocheni | & episcoporum qui
 cum eo fuerunt |
 xxi Relatio s̄cae synodi ephesenae ad theodosiū imp̄m | de excōmuni-
 catione ioh̄is & qui cum eo fuerunt . |
 xxii Relatio s̄cae synodi ephesenae ad s̄m caelestinū | papā urbis
 romae . significans quae gesta sunt | in ipsa ephesena synodo ||
 [xxiii 1) Epistola s̄ci caelestini pap̄e ad theodosium iuniorē auḡ . post
 synodum .
 xxiiii Ep̄la caelestini pap̄e maximiano ep̄o c̄stantin̄ p' synodū .
 xxv Epistola caelestini pap̄e clero et plebi constantinopolim constitutē
 post synodum .
 xxvi Epistola s̄cae memoriae pap̄e caelestini post dampnationē nestorii
 ad s̄cam synodū hephesenam scripta .
 xxvii Exemplar sacre epistolę per aristolaum tribunum et notarium ad
 iohannem ep̄m antiochia de pace et adunatione ecclesiarum .
 xxviii Epistola iohannis ep̄i antiochię ad cyrillum de pace .
 xxviiii Incipit epistola s̄ci cyrilli ad iohannem antiochenum .
 xxx Epistola s̄ci xysti ep̄i cyrillo alexandrino post pacem factam inter
 cyrillum et iohannem .]
 f. 2 dogmatis extiterunt exempla iam uiceris uere tibi euange-
 lium potest testimonium conuenire quod dicitur . pastor | —
 f. 5^b respiciam . ~ cui honoris aliquid seruem . quando agitur 2) ||
 f. 6 tas non recipit . aut prestari permittit indutias . | —

1) Hier fehlt ein Blatt: der Index ist von einer Hand dieses oder des vorigen Jahrhunderts ergänzt. Im Obigen ist er nach den Titeln im Text selbst wieder hergestellt.

2) Ein Blatt fehlt.

f. 109 audiuit | dat̃ xv . Kal̃ octobriũ Theodosio xiiii et maximo
 cons̃ | Explic̃ sc̃a synodus ephesena cum epistolis | ad se pertinentibus .
 In nomine dñi . incipit concilium domni stephani | In nomine patris .
 & filii & sp̃s sc̃i Regnante uno & eadem sc̃a trinitate cum eodem patre |
 & sp̃s sc̃o per infinita om̃a saecula mense aprile . die duodecima indic-
 cione septima 1); —

f. 110^b absolui gradiendum scilicet partibus spoliatus in eum qui
 uocatur saluatoris dñi nr̃i ih̃u xp̃i ||

LVIII. 56. 2) membr. 4. 2 col. foliorum 312. saec. X. Zu Anfang und am Ende
 durch Feuchtigkeit sehr beschädigt.

- f. 2^b // m manu propria flauiani archiep̃i | constantinopolitani
 datũ ab eo poscenti im̃pi
 ii Epistola Leonis archiep̃i romae ad eutychem
 iii Epistola petri ep̃i rauennensis ad eutychem pb̃r̃m
 iiii Epistola sc̃issimi archiep̃i romae leonis ad flauianum archiep̃m con-
 stantinopolitanum
 v Epistola flauiani archiep̃i constantinopolitani ad leonem archiep̃m romae
 vi Epistola sc̃issimi archiep̃i romae leonis ad faustum pb̃r̃m .
 vii Epistola encyclia siue synodica sc̃issimi archiep̃i romae leonis ad
 flauianum archiep̃m constantinopolitanũ cum istis epistolis ob hoc
 ordine suo posita non est quia in gestis sc̃i et uniuersalis concilii
 calcedonensis tertiae actionis inserta est .
 viii Epistola flauiani archiep̃i constantinopolitani scripta ad eundẽ ep̃m
 senioris romae leonem .
 iiii Epistola sc̃issimi archiep̃i romae leonis ad iulianum ep̃m cohensẽ
 x Epistola sc̃issimi archiep̃i romae leonis ad faustum marchianum ////
 et reliquos archimandritas
 xi Epistola sc̃issimi archiep̃i romae leonis ad im̃prm theodosium
 xii Epistola leonis archiep̃i romani ad pulcheriã augustam
 xiii Epistola sc̃issimi archiep̃i romae leonis scripta ad secundum con-
 cilium // nũ contra eutychem quae perducta quidem est occulta
 // opter quod non fuerit concessa publicari ep̃is adposcor̃ .

1) Nach dieser Handschrift herausgegeben von Gaet. Cenni. Rom. 1735.

2) Vergl. über diese Handschrift Maffei in dem Anhang zu seiner *Istoria
 teologica* S. 72; besonders aber Ballerin. praef. in epist. S. Leonis magni.
 LIV 565 ff.

- xiiii Epistola sc̄issimi archiep̄i romae leonis ad imp̄m theodosium qua rogauit speciale concilium in italia fieri & in nullo alio loco quod contraria sit canonibus secunda synodus ephesena .
- xv Epistola alia sc̄issimi archiep̄i romae leonis & sc̄ae synodi ad imp̄m theodosiũ culpans ephesenum concilium .
- xvi Epistola leonis archiep̄i . & sc̄i concilii quod romae collectũ est ad pulcheriã aũḡ .
- xvii Epistola hilari diaç romani ad pulcheriã augustam ||
- f. 3 xviii Epistola gallę placidiae augustae ad pulcheriã augustam
- xviii Sacrae litterae diuinae memoriae ualentiniani & placidiae & eudoxiae augustae ad theodosiũ principem ut iuberet in partibus Italiae concilium celebrari .
- xx Epistola gallae placidiae ad theodosiũ imp̄m .
- xxi Epistola licinię eudoxiae augustę ad theodosiũ .
- xxii Rescriptum theodosii ad ualentinianũ augustum
- xxiii Epistola theodosii rescriptã ad gallã placidiam .
- xxiiii Epistola theodosii ad eudoxiã augustã
- xxv Epistola sc̄issimi archiep̄i romae leonis & eius sc̄i concilii ad clericos & honoratos . & omnẽ populum constantinopolitanum
- xxvi Epistola sc̄issimi archiep̄i romae leonis ad archimandritas constantinopolitanos
- xxvii Epistola ualentiniani & martiani ad archiep̄m romae leonem
- xxviii Alia epistola piissimi imp̄is martiani ad archiep̄m romae leonem
- xxviiii Epistola pulcheriae augustę ad eundẽ sc̄issimũ archiep̄m romae leonem . Quae significat r̄ẽ ¹⁾ anatholium constantinopolĩ errore relicto ep̄m confirmatum subscriptione maxime epistolę eius dogmaticę ad sc̄m flauianum directę cuius flauiani & iã corpus significat suae sedi pductũ & in apostolo* basilicã depositum . & alia quae enor sacrorũ apicum eius demonstrant .
- xxx Sacrę litterae missae ad ualentiniano . et martiano ubique ad religiosos ep̄s . Quatenus omnes in nicea conuenirent
- xxxi Itẽ aliae sacrae similiter litterae eorundẽ piissimo* impo* ad dõ amantissimos ep̄s .
- xxxii Sacrae item litterae missae ad synodum in nicea a ualentiniano et martiano

¹⁾ = reuerendum

xxxiii Item sacrae litterae missae a piissima & xpianissima augusta pulcheria ad consularem bythinae stratigū ut curā haberet circa disciplinā synodi perhibendā antequā placeret de nicea ad calchedonā mutari concilium

xxxiiii Sacrae litterae missae scō concilio quod nicea conuenerunt || f. 3^b ut deberet calchedona migrare

xxxv Exemplar imperialium litterarum quae niceae missae sunt scō concilio ; dum adhuc piissimus imp̄ in tracia resideret ut deberet indifferenter calchedonam migrare ||

f. 4 Principium . | Rescriptum de fide factū | manu propria flauiani archiepi —

f. 125^b data x kl oct̄ heraclea || f. 126 Incipit eiusdem | magne synodi | actio prima . | Consulatu domni (nri *add. m. al.*) —

f. 143^b notariorum dixit. Completū ē . | Explicit prima cognitio | calchedonensis concilii | cum pace | Incipit secunda | Consulatu domni nri —

f. 158 mancipientur ; expl̄ | Incip̄ tertia cognitio concilii calchedonē . | Consulatu piissimi & xpianissimi imp̄is nri marciiani | —

f. 161^b tum prouideat ueritatis . | Expl̄ actio tertia | Incip̄ quarta cognitio eiusdem sinodi | Consulatu domni nostri | —

f. 209^b a sc̄a synodo formula dabitur ; | Explicit actio quarta | calchedonensis synodi || f. 210 Incipit quinta | Consulatu domni nri | —

f. 215^b manifesta fient diuino uertici ; | Expl̄ actio quinta . | Incip̄ sexta sc̄i calchedonensis concilii | Consulatu domni nri . | —

f. 232 causa noscitur continer // // // // // | Explicit | Incip̄ actio itē septima | in aliis exemplaribus | octaua . calchedonensis concilii | Consulatu domni nri | —

f. 234^b concordiam ; Legi . legimus . Legi : | Expl̄ actio : octaua | Incip̄ nona | Consulatu domni nri | —

f. 237 manifestam ; | Explicit actio nona . | Incip̄ decima | vi . kalendas nouembris | —

f. 253 legi legimus legi | Explicit actio decima | synodi suprafa // // | Incipit actio undecima || f. 253^b Consulatu domni nri | —

f. 259 disponatur ; | Explicit actio undecima | Incipit duodecima | Similiter tertio kalendas | nouembrium eodem consulu

f. 261 causa lēsonis fuerunt restituta ; | Explicit actio duodecima | Incip̄ tertia decima | Consulatu domni nri mar | —

f. 264 Quae dixisti conscriptu // // // // // | Explicit actio tertia | decima | Incipit quarta decima | Consulatu domni nri | —

f. 275^b concilio firma consistant; | Explicit actio quar|tadecima
 s̄ci calce|doneñs concilii . | Incipit actio quin|tadecima || f. 276 De ca-
 nonibus unius | cuiusque concilii | I. Quod non oporteat ep̄m aut | —

f. 280 Expliciunt canones ///// | calchedonensis ////////////// | Bonifatius
 pb̄r scaē /////////////// | nae statui et subscripsi | Et ceteri ep̄i diuersa-
 rum prouincia|rum subscripserunt. | Incipit actio sex /// | decima
 eademq . ul ///// | eiusdem s̄ca ////////////// uene rande ////////////// || f. 280 Consulatu
 domni n̄ri mar | —

f. 287^b adprobauit; Explēt | Incipit allocutio seu re|sponsio s̄ci
 et universalis | calchedonensis concilii habita apud | —

f. 295 firmitatem & consonantiam; | Explicit | Incipit leges reli-
 giosi prin|cipis marciāni quas bea|tissimus leo papa in suis confirmauit
 epistolos (*corr.*) | de prohibitis u. s. w. Es folgen drei Edicte I. Im-
 peratores u. s. w. Tandem aliquando . II. Idem Augusti u. s. w. Uene-
 rabilem . III. Gloria nunquam —

f. 299 sporacio ũ c̄ & qui fuer /////////////// | Incip̄ rescriptum
 beatis|simi papę leonis ad rela|tionem s̄ci calchedonensis | concilii . | In
 quo cuncta —

f. 300 opilione uiro clarissimo constantinopl̄ | Expl̄e | Interpre-
 tatio legis theo|dosii iunioris imp̄r | quam pro eutyche —

f. 301 Schluss (unleserlich). || f. 301^b leer || f. 302 ¹⁾ Incip̄
 epistola fidei ca|tholicae in defensione | trium capitulorum ²⁾ | Mouet
 quosdam & re|quirunt quae sit | trium capitulorum | causa pro qua uni-
 uer|sa totum pene per or|bem diffusa ³⁾ | scandali|zantur xp̄i mem-
 bra . | —

f. 311^b Schluss. Incip̄ sermo resurrec|tionis dñi ⁴⁾ . || Post labo-
 rem noctis pie u. s. w.

1) Von f. 302 an ist von den Blättern nur ein Drittel méhr vorhanden, von den
 letzten noch weniger.

2) Facundus ed. Sirmond (opera varia II 599 ed. Venet. 1728). LXVII 867.

3) om.

4) Aug. sermo 228 (Opp, Aug. Mig. V 1101).

LIX. 57. 1) membr. 4. foliorum 255. saec. VIII.

f. 1 patre *) aut spū s̄co naturaliter —

f. 2^b abun|demus ut audiamus ab apostolo gratia || f. 3 dñi ihū xp̄i et dilectio d̄i : et communica|tio sp̄s s̄ci cum omnibus uobis amen ex̄p | * Incipit s̄ci athanasi de symbolo (*in mg. xxiii m. al.*) | Una fides sed non in omnibus fidei una | censura est —

f. 7 doctri|na constituit amen ex̄p . | In̄c fides s̄ci athanasi (*in mg. xxiiii m. al.*) | Pater d̄s . filius d̄s . sp̄s s̄cs d̄s . et tres | —

f. 10 illi quisquam d̄s in caelo sursum et in | terra deorsum | Item de uariis generibus lebrarum (*xxv wie oben*) | Uae uobis qui primam fidem baptismi | —

f. 11^b ho|mo desierit esse quod iam pridem fuerit | anathema illi | Ex̄p libellus s̄ci Athanasi contra omnes hereses (*xxvi w. o.*) || f. 12 In̄c epistula s̄ci Cyrilli ep̄i Alexandriae ad euop|tium ep̄m ad ea quae a theodorito ep̄o cyrri dicta | sunt contra xii anathemata | Cyrillus reuerentissimo et desiderantis|simo fratri et consacerdoti euoptio in | ihū xp̄o salutem legi quae a tua sc̄itate | —

f. 13^b instantem po|tius exequimur intentionem . | Ex̄p . epistula s̄ci cyrilli ad euoptium ep̄m | (*xxvii*) In̄c praefatio s̄ci cyrilli ep̄i alexan- drini in in|terpraetatione; xii capitulorum in epistula ad nestorium scriptam | Aperta sunt omnia intellectum habentib| et rectam scien- tiam inuenientibus si|cut scriptum est —

f. 15 non ineffeca|ci utilitate legentibus | Ex̄p praefatio s̄ci cyrilli | In̄c s̄ci theodoriti ep̄i cyrri ciuitatis ad (*xxviii*) | s̄cm iohannem ep̄m antiochenum epistu|la in qua ostendit se scripsisse contra xii | capitula beati Cyrilli | * Valde dolui dum anathemata legissem | —

f. 16^b intellectus fiat dogma clara probatio | Ex̄p epistula s̄ci theo- doriti ep̄i | (*xxviiii*) In̄c anathemismus primus s̄ci quirilli (*xxviiii*) | Si quis non confitetur d̄m esse secundū | —

ibid. anathema sit | Contradictio sci theodoriti || f. 17 Nos autem quicumq; doctrinas euan|gelicas sequimur —

1) Vergl. über diese Handschrift Maffei a. a. O. S. 72 ff.

2) 'Capita viginti et unum abscissa sunt (es fehlen sieben Quaternionen)... vicesimi secundi non nisi pars superest. Dialogus est inter Catholicum hominem et haeticum; ad spurios illos qui S. Athanasio olim tribuebantur accedit.' Maffei a. a. O.

f. 18^b ad conceptam serui formam | Interpretaatio s̄ci quirilli |
Beati patres qui per tempora in nicaenam conuenerunt | —

f. 19^b et ideo d̄i genetricem s̄cam uirginem | It̄ obpositio s̄ci qui-
rilli | Multum ualde clamauimus aduersus | —

f. 22^b obiurgares sermones | Anathematismus s̄ci quirilli secun-
dus | Si quis — Repraehensio a s̄cō facta theodorito | Unum quidem —

f. 23^b Interpretaatio secundi anathematismi | s̄ci quirilli | S̄cs scri-
bit paulus —

f. 24^b Oppositio s̄ci quirilli | Ecce rursus u. s. w.

f. 71 gratis ac|cepistis gratis date | Beati Gregorii ep̄i in epistula
ad flyppenses | hoc sapiatur inquit in uobis quod et in xp̄o | —

f. 71^b respuit manus | Beati basilii ep̄i caesareae cappadociae |
Non enim totum caelum et terra et | —

f. 72 impassibilitatem donaret | Beati athanasii ep̄i alexandrini |
Et uidebatur quia non phantasia sed | —

f. 72^b inuocamus | Sufficiunt — in saecula amen | Expliciunt
s̄cissimi cyrilli ep̄i alexan|driae capitula seu explanationes adq̄ | obpo-
sitiones contra ea quae a beato | theodorito cyrri ciuitatis ep̄o dicta |
sunt aduersus anathemata eiusdem d̄o gratias || f. 73 In̄c̄ adlocutio
beatissimi pauli quae prae (xxx) | sente quirillo in alexandria facta
est | perquam beatissimus iohannis ad s̄cae | memoriae quirillum uni-
tium | de pace direxit epistolam | * Docens duas naturas in xp̄o et
non | unam debere praedicari et inpas|sibilem credi eius d̄tatem et
s̄carum | scripturarum diuidi uoces pridem | ad uestram loquentes inten-
tiosius | caritatem minime ponere finem | nostro sermone uoluimus con-
pres|sio enim nostrorum fratrum nos de s|camate pepulit

f. 76^b saeculorū amen . E xp̄ | (xxxı) In̄c̄ beati quirilli adlocutio
quam in eccle|sia fecit . post adlocutionem beati pauli | emeseni ubi
dicta eius adfirmat | Beatus propheta esaias in xp̄o doctorū | elo-
quentias praedicans dicit . aurite | —

f. 77^b na|turam et singularem personam E xp̄ | (xxxıı) In̄c̄ epistula
s̄cissimi theodoriti ep̄i cyrri | ad dioscorum alexandrinum post pri|mam
ante secundam ephesenam | * Domino meo uere d̄o amantissimo archie|p̄o
dioscoro theodoritus in d̄no gaudere | Magnam consolationem fer̄nt his
q̄ calumi|am patiuntur scripturae diuinae narrationes | —

f. 81^b Omnes cum tua s̄citate in xp̄o fratres | ego et qui mecum
sunt salutamus E xp̄ || (xxxııı) f. 82 Incipiunt testimonia s̄corum patrum
quae in sy|uodo confirmata sunt de actione prima | Petri s̄cissimi

et martyris alexandriae | ex libro de diuinitate quoniam et ue|re gratia
et ueritas per ih̄m xp̄m facta | est —

f. 82^b S̄ci athanasii ep̄i alexandriae de libro | contra arrianos | —
f. 83^b Item eiusdem ex epistula ad epictetum | — f. 84 Ex epistula s̄ci
iuliani ep̄i romani ad prodociū | f. 84^b Ex epistula felicitis ep̄i romani
et mar|tyris ad maximianum ep̄m et clericū | alexandriae de incarnatione
uerbi set fide (*sic*) | — *ibid.* S̄ci theophili ep̄i alexandrini quinta fe|ria
pasche — f. 85 Item eiusdem (sci theophili *sup. scr.*) ex paschali
epistula — f. 85^b S̄ci cypriani ep̄i et martyris ex libro de elemosyna |
— *ibid.* S̄ci ambrosi mediolanensis de libro | ad gratianum u. s. w.

f. 89^b Item attici ep̄i constantinopolitani || f. 90 conuersationis
fieret legeslator | et princeps | * Incipiunt testimonia (xxxiiii) s̄co|rum
patrum qui duas naturas | in xp̄o confessi sunt consubstan|tialem patri
d̄m uerbum etiam no|his secundum carnem ex maria con|substantialem
ueraciter adserentes | S̄ci basilii ex his q̄ae contra sunomium scribit |
Ego enim in hoc quod in forma d̄i est | — *ibid.* Beati ambrosi ex his
quae scribit ad gra|tianum imperatorem | —

f. 92^b S̄ci phannis de explanatione euange|lii secundum mat-
theum |,—

ibid. sua nostris clementer adiungens | Ex̄p̄ testimonia patrum ex
alloqu|tione s̄ci calchedonensis concilii || f. 93 In̄ de incarnatione et
passione uel (xxxv) re|surrectione d̄ni n̄ ih̄u xp̄i s̄ci augustini 1); |
Una substantia est sc̄ae trinitatis | —

f. 96 saeculorū | In̄ definitio sanctae synodi calchedo (xxxvi) |
nensis sescentorum (amen *sup. scr.*) xxx episcoporū | Sequentes
igitur s̄cos patres unum eun|demq; —

f. 96^b pa|trum nobis symbolum tradidit | Incipiunt exempla
catholica beatissi|morum patrum de incarnatione d̄ni | et saluatoris
nostri ih̄u xp̄i quae in sc̄a | et uenerabili calchedonensi synodo | con-
firmata sunt aduersum nestoria|nos et eutybianos adq; hereticos |
(xxxvii) In̄ testimonium s̄ci hilarii confessoris et | episcopi pictauis-
ensis de duabus in xp̄o naturis ; | de fide in libro secundo ad locum |
humani generis causa d̄i filius natus | —

f. 104 Item beatissimi basilii episcopi et con|fessoris cappadociae
de duab, naturis | in una d̄ni nostri ih̄u xp̄i persona in|ter cetera et ad
locum | —

1) Patrum nova bibliotheca ed. Mai I 391.

f. 104^b inclusa . emaginibus extimentur et reliqua | (xxxviii) Item beatissimi augustini ep̄i et confessoris hypponi regiensium de duabus naturis in una dñi n̄i ih̄u xp̄i perso|na ad dardanum inter citera | Nolite itaque dubitare ibi nunc esse | —

f. 105 Item eiusdem in expositione euangelii secundum iohannen . inter citera | Quid igitur eritice cum xp̄s sit d̄s et | homo —

ibid. Item eiusdem in eodem loco infra | Agnoscamus igitur geminam substan|tiam —

f. 105^b Item eiusdem in omelia de eo loco euan|gelio ubi dicit dñs manducatum nouum do|uobis ut diligatis inuicem et citera ¹⁾) Accipit a nobis quod uile est dedit nobis | —

f. 106 Item eiusdem de omelia psalmi graduū | cxxx inter citera ²⁾) homo autem infirmus et carne inuolu|tus —

f. 107^b aequalem patri et cetera Eiusdem ad locum ex libro quem | ad laurentium fecit de fide spem et caritatē | quem etiam in encheridion uoluit uo|citari ³⁾) : haec est gratia per ih̄m xp̄m dñm | —

f. 110 Item eiusdem de tractatu baptismatis ⁴⁾) | ad locum * dei euangelica lectione ubi | dictum est Nemo scendit in caelum nisi qui descendit de caelo filius hominis | qui est in caelo . in terra erat et in cae|lo esse dicebat —

f. 111^b Item eiusdem ad locum de libro primo | de praedestinatione sc̄orum ⁵⁾) | Fit ab initio fidei suae homo quicumq; | christianus —

f. 113 Item eiusdem de praedestinatione | sanctorum in libro secundo ad locum ⁶⁾) | Nullum est autem inlustrius praedes|tinationis exemplum —

f. 114^b Item eiusdem ex libro xxi de ciuitate d̄i inter cetera et ad locum | hii sunt filii d̄i quodquod sp̄ d̄i agun|tur —

f. 115 Item eiusdem beatissimi ex tractatu | de tribus modis in dñm xp̄m dictum in | basilica restituta dixit pridiae id̄s decembꝛ | Psalmus iste ut xp̄ianis omnibus notū | est —

¹⁾ Patrum nova bibliotheca ed. Mai I 393.

²⁾ Augustinus ed. Venet. IV 1461 sqq.

³⁾ l. c. VI 153. 209.

⁴⁾ l. c. V 1181.

⁵⁾ l. c. X 810. 840.

⁶⁾ l. c. 851. 858.

f. 115^b et post non pauca | ex eodem tractatu subinnexit idem | beatissimus ecclesiasticus doctor | quae diuina et incorporea sunt ubiq̄e | —

f. 117^b Item eiusdem de symbolo et dītate et om̄nipotentia patris *) † ostendimus | fratres dilectissimi ut uestra certe di|lectio recordatur —

f. 119^b Item eiusdem de dñō nostro ihū xp̄o *) | de dñō nostro ihū xp̄o quod absque ini || f. 120 tio sit cum patre —

f. 124 Item eiusdem sc̄i augustini de symbolo omelia sexta de spū sc̄o quod eiusdē | substantiae atque dītatis cuius est | pater et filius ordinem symboli *) | fratres dilectissimi in quo totius fidei | nostrae sacramenta consistunt nobis | —

f. 127 Item eiusdem de incarnatione dictū *) | in natale dñi nostri et saluatoris ihū xp̄i amen | —

f. 129^b saeculorum . amen | (xxxviii) Item eiusdem omelia de eo quod neofit̄is ex oleo sc̄o aures a sacerdotibus et | nares inliniantur *) | Omnes quidem dī sermo fratres karissimi | —

f. 134 spū sc̄o | Item eiusdem de mysterio et sc̄itate (xl) | baptismatis *) | Promisimus primo tractatu nos de om̄nibus quae per ministerio nostrum et | xp̄i gratia consecuti estis

f. 139 saeculorum amen | Item eiusdem dehunctio capitis et (xli) | de pedibus labandis ?) ; hucusque de mys|teriis locuti sumus quae uel ante baptismati sacramentum uel in ipso baptis|mate celebrantur | Nunc uero de his acturi sumus quae | iam de baptizatis sc̄a institutione | complentur —

f. 142^b saeculorum amen | (xlii) Item eiusdem ubi post baptismum | spes paenitentiae concessa est | Quam nullus neglegere neque tardare debet *) —

f. 146 saeculorum amen | Item eiusdem de paenitentia ad quam (xliii) | se omnis xp̄ianus si post baptismum | deliquerit pro animae suae

1) l. c. V app. 390

2) l. c. 391

3) l. c. 393

4) l. c. 216

5) l. c. VI app. 288

6) l. c. 289.

7) l. c. 291

8) Patrum uova bibliotheca ed. Mai I 385

remedio | conuertat ¹⁾ | Optauit erat fratres karissimi conti|nua corporis salute gaudere et nullis neque morborum uitiiis corrumpi | neque uulneribus sauciari | —

f. 149^b saeculorum amen | (XLIII) Item eiusdem de resurrectione carnis et uiuorum et mortuorum iudicii ²⁾ . xpianorum fides | fratres dilectissimi hic apud dñm magna atque praetiosa est quia praesentia despiciens futura desiderat —

f. 152 non resurgunt ex̄p̄ | (XLV) In̄c epistula leonis papae ad flauianū | ep̄m constantinopolitanā ecclesiae | Dilectissimo fratri flauiano leo | Lecti dilectionis tuae litteris quas | —

f. 162^b saluetur | data idus iunias tertio et protogene ū ū ē ē | Exp̄ epistula leonis papae ad flauianum | archiep̄m constantinopolitanum | (XLVI) Innocentius . rufo eusebio eustasio claudio . maximo . eugenio . gerontio iohanni . | et marciano ep̄s machedoni|bus et dacie in dñō salutem | Magna me gratulatio habuit cum post tot discrimina totius ut ita dixerim mundi uitalis —

f. 169^b pariter in perpetuum conexaltetur in dñō | data idus decembris . plautio constantio ū ē consule ||

f. 170 * In̄c actio octaua sc̄i synodi calchedonensis de sc̄o theo (XLVII) | dorito | Consulatu domni nostri marciāni p̄ p̄ ū ī augusti | —

f. 174 tempus est omnes ser|uare concordia Legi Legimus Legi | Exp̄ actio octaua | In̄c actio nona (XLVIII) | Consulatu domni nostri marciāni pp̄m | —

f. 178^b sc̄a sy|nodus efficiēt manifesta | (XLVIII) Exp̄ actio nona in̄c actio decima | * Similiter quinto kalendā nouembriū | eodem consolatū in eadem sc̄issima ecclesia sc̄e martyris euphymiae | Residentibus hisdem magnificentissim|is iudiciis —

f. 209^b fortitudi|nem retinebunt dō gratias amen | Exp̄ actio reūi ep̄i ibae decima || f. 210 * Leo ep̄s ; rustico ep̄o narbonensi (L) | Subditis responsionibus et ad eiusdem consulta | respondentis epistulae fraternitatis tuae | —

f. 211^b nec decretis sc̄ō|rum patrum inueniatur aduersum . |(L) Incipiunt inquisitiones de praesbyteris uel diacones | quis episcopus

¹⁾ l. c. 387.

²⁾ l. c. 389. Die andere Veroneser Handschrift (LXXVII 74), welche Ang. Mai für diesen Band der Patrum nova bibliotheca benutzt hat, ist ein Homiliar des vierzehnten Jahrhunderts.

esse mentit. I. sunt et de his q̄os | clericos ordinarunt nulla ratione
sinit | ut inter episcopos habeantur —

f. 215^b xviii de his qui paruuli baptizati sunt — non oportet
amitti Explicit || f. 216 + Incipiunt canonis ecclesiae seu statuta (Lii) |
concilii nicaeni in quo fuerunt ep̄i cccxviii | Cum conuenisset sc̄m et
magnum conciliū | nicaeam statuta sunt ab eis haec quae | infra
scribta sunt et placuit ut om̄nia quae statuta sunt ad episcopum | urbis
romae siluestrem mitterentur | Facta est autem synodus nicaea byti-
niae | consolatū constantini augusti et licini. | —

f. 230 qui persecutionem patitur non recipi etiam larga ueniuo-
lencia et huma|nitas est ei exhibenda | Finiunt decreta concilii nicaeni |
+ In̄c fidei expositio memorati concilii quod factum est apud nicaeam
metropoli bytyniae paulino et iuliano consulibus xiii kalend iulias quod
est | apud grecos xviii. dies mensis eorum | αε̄κ̄ε̄ι. desii anno alexan-
dris esse ses|centesimo xxxvi | Credimus in unum dñm patrem omni|
potentem —

f. 230^b haec est fi|des quam exposuerunt patres | primum quidem
aduersus arrium | —

f. 231 inquisitionem de here|sibus habuerit Explicit | In̄c nomina
episcoporū et prouinciaru^m | Osius episcopus ciuitatis gordouensis
pro|uinciae hispaniae —

f. 234 theofilus gut|thiae. barhoricathmus bosphori | Ex̄p̄ con-
cilium nicaenum | In̄c. concilium siue synodus apud ancyrā | (Lii)
Isti quidem canones seu regulae priores sunt nicaenis sed ideo cano-
nes | priores scribuntur propter auc|toritatem magni et sc̄i concilii
apud | nicaeam habiti conuenerunt au|tem in synodum memoratam
ancy|ram ciuitatis hii qui infra scribserunt | marcellus —

f. 240 secun|dum canones constitutos | -(Liii) | Ex̄p̄ concilium
ancyritanum | in̄c concilium nouecaesariensis | et isti quidem canones
secundi sunt | eorum qui in ancyrā et caesaria expo || f. 240^b siti sunt,
nicaenis uero priores inueniuntur | In̄c concilium nouacaesariense |
Presbyter si uxorem duxerit ab ordi|ne —

f. 242 liber actuum apostolorum Ex̄p̄ || f. 242^b (Lvi) Incipiunt
canones gangrenses | et hii ipsi canones qui infra scribti sunt | post
nicaenos expositi sunt | Dominis honorabilibus consacerdotibus | in
armenia constitutis. | —

f. 247 pre|ceptis in ecclesia fieri exoptamus | Ex̄p̄ concilium gan-
grensem | (Lvi) + In̄c concilium antiochenum | Sancta et pacatissima

synodus in unu^m | congregata his qui per singulas | prouincias sunt
 unanimibus in | dñō salutem | Gratia et ueritas ihū xpī dñi et | salua-
 toris nostri scām anthiocena^m | ecclesiam —

f. 249^b nisi a suo fuerit receptus episcopus aut ¹⁾ ||

f. 250 prouinciae episcopis . quodsi nullum in | —

f. 254 agapius . et agapius . magnus . eneas | paulus consensi-
 mus | Exp̄ concilium antiochenum (LVII) | Incipiunt regulae siue defi-
 nitiones | secundum laodiciam (laudiciam *corr. m. al.*) phrygiae paca-
 tianae | Scā synodus secundum laodiciam phrygiae pacatianae con-
 uocata ex diuersis prouinciis asiae regulas exposuit | ecclesiasticas .
 sicut infra scrib̄tum est . | De eo quod oportet secundum ecclesiasti-
 cum canonem —

f. 255^b ex diuersis uersibus et sensibus libri unū ||

LX. 58. ²⁾ membr. 8. foliorum 126. saec. VIII.

f. 1 XLVIII Ut de alieno monasterio receptos | nec p̄positos mona-
 steri nec clericos liceat | —

f. 2 CVIII Epistula totius concilii africani ad papam celes|tinum
 urbis romane ep̄m recitata sunt etiam in | ista synodo diuersa concilia
 uniuerse prouincie | africe transactis temporib' aurelii cartha|ge-
 nensis ep̄s . celebrata ; | Expliciuunt capitula | de concilio quod
 ypponi regio factum est | gloriosissimo imp̄r . theodosio aug . III
 et habundan|tio ù ù ; coñs ; octauus id' ottubris (is *ex* iis) ypponi
 (yppone *corr.*) regio in | secretario basilica pacis et cetera : gesta huius
 con|cilii —

f. 34 CVIII : In̄c epistula concilii africani ad p̄p . celestinū | urbis
 rome^m : domino dilectissimo et honorauili (*corr.*) —

f. 35 uel multis aliis intercu|rentib' inpedimentis aduci non potu-
 erunt ; | Expliciuunt canones diuer|sorum conciliorum africa|ne prouincie
 numerum cen|tum octo || f. 35^b Von einer Hand des zwölften Jahrh. :

Conciliū sacrū uenerandi culmina iuris

Condedit et noſ congrua frena dedit

Ut bene fundatus iusto moderamine posset

¹⁾ Ein Blatt fehlt.

²⁾ Vergl. über diese Handschrift Maffei a. a. O. S. 75 ff.; Ballerin. I. c. pars II. 9. LVI 144.

Intemerata gerens clericus ordo geri
 Pontifices summi ueterū p̄cepta sequentes
 Planius haec monitis exposuere suis
 Hinc fidis n̄rae se pandit semita et om̄s
 Errorū dāpnant dogmata sc̄a uias
 Quisq; d̄i famulus fuerit xp̄iq; sacerdos
 Hoc sale conditus dulcia mella fluent.

Noſ qd̄a e consortio fr̄m nr̄oꝝ orientales testati | sunt se uidisse
 conciliū nicenū . habens potiorē | quattuor euangloꝝ magnitudinē . con-
 tinens in|se sessiones ep̄oꝝ et introductiones : iudiciaq; | querimoniaꝝ
 atq; definiciones . et constituti|ones . nec ñ et subscriptiones eoꝝ . |

Versus de synodis per ordinē dispositis |
 Primus ap̄lica canon docūta ministrat
 Nicn̄aq; secundus habet saluberrima dicta
 Tertiu' ancyrana tenet moderamina uitae
 Cultricemq; sanat cordis neocesara quartus
 Pontifices cagren quinto coluere boatu
 Antiochā celebrat sextus sermonib' urbē
 Septima felices sensit laudocia patres
 Te quoq; constantipolis octauus honorat
 Scribitur et nono ius calcedona coruscum
 Eximiꝝ decimus⁴ consiliamina sardis
 Extulit undecimus elara cartagine scripta
 Vltimus anglico te psonat africa sistro.

f. 36 leer || f. 36^b Von einer Hand des zehnten Jahrh.:

Dalmaciane iugi cesar quē terra triumpho —
 Secula perpetua dent tibi cuncta melos;

f. 37¹) *Oben am Rande von einer Hand des zwölften Jahrh.:*
 (= m. 2 im Folgenden)²): Facta ē aūt haec synodus apud niceā
 bithineae . consulatu constantini augusti et licinii x̄m kl | iuliarū quae ⁊
 apud grecos octaua decima die m̄sis eoꝝ . sedm alexandrinōs DCXXXV .
 ⁊ placuit ut haec om̄a mitterent ad ep̄m urb̄ romae siluestrū . | ⁊ Syno-
 dus nicena sub alexandro episcopo | alexandrie imp constantino | Multa
 igitur seditione facta beato alexandro . cum | —

1) Von hier an beginnt eine neue Quaternionenzählung.

2) Im Übrigen bleibt dieselbe Hand wie im Vorhergehenden. Der ganze Codex ist von der zweiten Hand durchgecorrirt, die hier und da auch grössere Zusätze gemacht hat.

f. 37^b similiter. et auctus. et uincetius p̄b. urbis romae dixerunt et | subscripserunt; | Inc̄p canon primus synodi nicene ubi | qui se ipsos castrauerunt ad ordinatio|nem uenire non licere: | —

f. 42 orare debet** (debere m. 2). *Von der zweiten Hand am Rande noch vier Canones hinzugefügt*: ne seruus aut conditionalis clericus ordinetur — ut p̄b̄ ante trigesimū aetatis suae annū non ordinetur — ut p̄b̄i diāc & subdiāc aut colibet clerici ſi p̄gant inconsulto ep̄o suo — de ordine clericor̄ et uita. | *Am Schluss*: Expli: decreta niceni concilii. | Inc̄p concilium neoesarriense; | Et isti quidem canones secundi sunt eorum | qui in ancyra et cesareę expositi sunt: | nicenis uero priores inueniuntur —

f. 43^b auctoritas erit: Expliciant; | (liber actuum apostolor̄ in forma sup. scr.) Exempli synodi habitae rome | ep̄or. xciii: ex rescripto imperiali: | Damasus ualerianus. uitalianus. aut fidius pae|aninus uictor —

f. 46^b confidimus: Expl' | haec // expositio ep̄la uel // synodi romanę habite | —

f. 47 quorum subscripsio in authentico | odie in archiuis romane ecclesię tentur: | Expl' synodus romana et antiochensis; | Incipiunt conciliū gangragenses; | Et ipsi quidam canones qui infra scripti sunt post | —

f. 50^b in ecclesia fieri exoptamus: Expl': concil; gr̄egense; | Inc̄p; sc̄a: synodus secundum laudiciam: | Prygiae pacatianę conuocata —

f. 54^b ad ebreos. apocalypsis iohannis | Hic concludi debet canon ecclesiasticus: Exp. | Incip statuta siue definitiones synod: | constantinopolitani. episcōr: ei: quando | ordinatus est. beatus net̄arius: | Non spernendam esse fidē patrum trecentorū | —

f. 55^b uel ab eo gesta sunt in̄ritum (*corr. m. 2*) fieri. Explicit | Inc̄p synodus it̄ canones anquiritani | Uitalis —

f. 59 penitentię redigantur secundum canones constitutos. | Incp: synodus calchedonensis (*add. m. alt. a sexcentis xxx ep̄is edita*) | Sc̄a ac magna uniuersalis synodus quę secundum d̄i | —

f. 60. precedentem quidem trecentor̄ xviii. scōr̄ patrum fidem esse inlibatam | Inc̄p: statuta sc̄a synodus chalchedonensis | Piissimus noster imp': constantinopolitanę: p̄p; | — discedat synodo: | Definitiones ecclesiasticę pronuntiate a sc̄a et uniuersali synodo quę calchedonę congregata est: || f. 60^b Acta septime cognitionis calchedonensis | —

f. 64^b si uero laici anathematizentur: Explīc: statuta calced; | Incipiunt concilii: hiponiensis: | Breuiata et quaedam eorum in con-

cilio carthaginiense | cum byzacenis ep̄is . conlata et diligentius pertractata | erunt; niceni concilii prophessio fidei recitata est; | —

f. 68^b de quib' consulendum statuimus relic|tis et agnitis subscripsi ceteri similiter; | Explicit concilium iponiense; | Incip̄ conciliū | carthaginiense | Agricola et eustathio ūū . ccc . cōn iō iunius carthagi|ne in secretario basilicae fausti; — | f. 69 paginis inserenda; | 1 Placuit uniuerso concilio ut qui excommunica|tus fuerit —

f. 70 x . Item placuit ut agri uel quecumq. predia ecclē | — firmauerunt . aurelius . simplicius augustinus et ceteri: De ordinandis ep̄is ☩ (in mg. m. 2: ☩ Aurelius ep̄s dix̄. Qd ad haec diē sanctitas ūra . ~ Ab uniuersis — ab hoc cetu separauit.) | Sc̄a et magna synodus p̄ dī gratiam ecclesiae | alexandrię dilectissimis f̄ib' p̄ egyptum libiam et pentapolim, apud niceam ciuitatem collecti . —

f. 71^b presēs ipse refert, ut potest dñs ac socius actitar; | Tunc temporis ingerebantur molestiē : imp̄p̄ syno|dum conuocare ut insidiarentur paulo ep̄o constan|tinopolitano p̄ sugestionem eusebii . acacii; theo|dori ualentis . stephani et sociorum ipsorum | et congregata est synodus consolat' constan|tini et constantini apud sardicam; | Explicit; dō gratias: amen; | Incip: sc̄i: canonum: apostolorum: | 1: De ordinatione episcoporum: | — viii: Quo tempore pascha celebretur || f. 72 + Incipiunt: capitula: antiocheni concilii | numero xxv: | 1: De his qui contraria gerunt . his qui regulariter | —

f. 72^b xxv: Ut ep̄s dispensande res ecclesiasticas habeat potestātē : | Incipiunt: regule expositi; damnatio | in enciniis: | 1: De his qui contraria gerunt his qui (que m. 2) regulariter de | —

f. 78^b et hos oportet corrigi sc̄a synoduo id quod condecet adpbante. | Explicit textus canonum concilii Antiocheni || f. 79 *Über der Zeile von der zweiten Hand*: Incip̄ canon̄ Sardicens̄ | Sancta synodus congregata est sardice et (corr. ex) diuersis prouinciis de partib' orientis . thebaidis | —

f. 79^b hos omnes anathematizat sc̄a catholica | ecclesia: De pascha autem scripsimus ūb | xxx annos qm̄ xxx annos fecit dñs n̄r in|carne sup̄ terram: —

f. 80^b definitiones apud sardicam: | Dilectissimo fratri iulio osius et̄ pro et ptogenes: meminimus —

f. 88 et dñi saluatoris nostri p̄ missione hac dilectio|ne unum ualeant esse. | De ep̄s q̄ ciuitates mutauer̄ (m. 2.) | 1: Ossius ep̄s dixit, quanto magis mala consuetudo | —

f. 94^b Omnes responde|runt decet et placet nobis hec sententia | Itē¹⁾ eiu'dē canonis sēdm aliā translationē cāpi numero . xi . | De ep̄is laicā etiā cōmunionē pri|uandis . q̄ ciuitates mutauerint . | Osius ep̄s dixit. Non min' mala consue|tudo —

f. 98 Osiu' ep̄s di|x Sugge|rente frē & coepō n̄ō ol̄pio | etiam haec placuit ut si ali|quis ūi p̄pessus ē. —

f. 98, & prouinciae illius | sac̄dos . his decretis sic sup̄ scriptū | ē . conſe . ss . | Leonis pp̄ alexandro ep̄ . | Illud dilectionem tuam conue- nit p̄cauere | — ñ resultant. Dat . m . Id . iuñ . Opili|one . ūc . conſ . ||

f. 99 Forte p̄ arruptos decreui currere calles | Rursus ad ēthereum deuexi lumina sidus — Dedicat & pulchro decernens om̄ia cultu etc . ||

f. 99^b Epistula | Athanasius presbyteris et diaconib' omnibus ecclesiq̄ sc̄q̄ apud alexandriam et pare|ambulam : catholice dilectissimis . fratrib' | salutem : hęc scribentes oportet —

f. 112 gessit episcopatum : post quem timotheum f̄ suus suscepit episcopatum | ann' m . post hunc theophilus ex diacono est | ep̄s ordinatus : Explicit | Item symbolus sc̄ae synodi sardici | Abrenuntio satanę et omnib' operib' eius et om̄ni pompae eius — uitā ēternam amen. Expli . | f. 112^b Epistula : constantini : de synodo nicena | Constantinus pius catholicae orthodoxorum | ecclesiq̄ per alexandriam : Gaudete ff̄ dd ; | —

f. 113^b ñb tribuit caritatem d̄s uos conseruet ff̄ : | Explicit : epistula : constantini | Uictor constantinus magnus pius ep̄is perque | loca populis : Maliuolus et inpius arrius | — *ibid.* huic damnum est mors mox | etenim comprehensus in hoc capitalem | penam subibit p̄ : Explicit : | Initium : epistulae : episcoporum : || f. 114 Isychius pachurnius theodorus phyleas mele|tio —

f. 115^b et salubre terminum confirmare studetur ; | Fine epistule episcoporum ; | hanc epistulam postquam suscepit et legit : | et nec rescripsit — *ibid.* sepa || f. 116 rauit eos et ordinauit | ipse duos ; unum in | carcere et alio in me|tallo ; | Initium : epistule dñi petri | ep̄i alexandriae : | His agnitis beatus petrus cum multa patien|tia populo scripsit alexandrino epis|tulam hoc modo : — *ibid.* uiris et uideam que sunt que cogitauit | ualete ; Explicit inlustrō (*sic*) uiroꝝ ; Incipit : definitio : dogmatum | ecclesiasticorum dñi || f. 116^b gennadi p̄b mas|siliensis²⁾. *Von der zweiten Hand ist dieser Titel durchgestrichen*

¹⁾ Das Folgende bis 99^b von der zweiten Hand.

²⁾ XLII 1213 —

und an die Stelle gesetzt: beatissimi augustini | episcopi | 1 Credimus unū esse dñm patrē | et filium et sp̄m et sp̄m (sic) sc̄m | patrem eo quod habeat filium 1); | filium eo quod habeat patrem 2); sp̄m sc̄m eo | quod sit ex patre cum 3) filio : pater ergo - 4) | principium deitatis . ob hoc quia de nullo (ob — nullo von zweiter Hand durchstrichen und übergeschrieben sed sine ullo om̄ino principio) | non quia prior filio fuit uel sp̄u sc̄o 5); von der zweiten Hand diese Zeile durchgestrichen —

f. 126^b mobilitate praeuaricatricis naturę 6); |

* HEC DE I MENDOSIS EXEMPLARIBVS TRANS
TVLI TANDEM ET QVEDAM QVIDEM QVA
/// NON VT VOLVIT I 7) TAMEN POTVI RE
CORREXIT QVEDAM AVTEM TAÇ
TO PRÆTERMISI RĒI 8) DNI AR
BITRIO DERELINQVENS I
QVI LEGIS I ORE PROME PEC 9)
CATORE I SIT DM ABEAS RED
AILIMVS OMNIVM DIA PTORĒ 10)
THEODOSIVS INDIGNV 11)
CONVS FECIT 11) I ||

- 1) filium habeat — 2) patrem habeat — 3) et — 4) om.
 2) deitatis: qui sicut nunquam fuit non Deus, ita nunquam fuit non pater:
 3) Die beiden letzten Capitel fehlen. Wie sehr diese Handschrift von der Ausgabe abweicht, zeigt der Schluss des 21. Capitels, wo diese hat: Initium ergo salutis nostrae Deo miserante habemus; ut acquiescamus salutiferae inspirationi, nostrae potestatis est; ut adipiscamur quod acquiescendo admonitioni cupimus, divini est muneris; ut non labamur ab indepto salutis munere, sollicitudinis nostrae est et coelestis pariter adiutorii; ut labamur, potestatis nostrae est et ignaviae. Die Handschrift dagegen gibt: Sicut | ergo initium salutis nrae sequat̄ (sequat̄ corr. m. 2) ee diuinę inspirationis libere confitemur, ita ut non | labamur a bono uel naturę uel muneris | sollicitudinis nrae est . et celestis pariter adiutorii; ut labamur potestatis nrae est | et ignanę. Im Anfange hat die zweite Hand darüber geschrieben: dō miserante inspirante habere nos credimus . ita arbitriū naturae nrae.
 7) Ballerin. l. c. 147 ergänzen und verbessern richtig: quidem quamvis non ut uolui.
 8) Entweder *rem in* oder *reuerendi*. Falsch Ballerin. l. c., die nur *ax* lasen, *reliqua*.
 9) Ballerin. l. c. ore.
 10) d. h. *si Deum habeas redemptorem*. Ballerin. l. c.: *sit d n abeas red. . . .*
 11) Richtig bei Ballerin l. c. so ergänzt: *humillimus omnium diaconorum Theodosius indignus diaconus fecit*.

LXI. 59¹⁾ membr. 4. foliorum 76. saec. VIII—IX.

f. 1^b Incipiunt capitula sc̄orum omnium | conciliorum qua a beatis patribus | statuta sunt sibe epistolarum de | cretalium quae a pontificibus sibe apostolicis ueris decreta sunt breuiter collecta atque conscripta : |
 1 Excerpta conciliorum a sc̄o dōno | martino ep̄o galliciae tulta : —

f. 2^b XLIII ex concilio urbeico sub illaro papa | XLIII idem capitulatio epistolarū | decriticalium sententiae tantum | 1 ex epistola beati clementis ad iacobum | —

f. 3^b xxx ex epistola leonis pape ad aleonium | ex epistola heronimi ad patroclum | de gradibus clerecorum | Excerpta de cannonibus sententiae tantum ex lebro | bracarense martini ep̄i Galliciae | de diuersa concilia | 1 ut populus non elegat ep̄m nisi sacerdotēs —

f. 10 De libro conplutens | 1 ex concilio nicheneo uel aliis conciliis | quis se absiderit nullatenus accipiatur in clero qui ab aliis recipiatur |

f. 16 III De epistola innocentii pape | ex concilio nicino | 1 qui se absiderit non ingrediatur in clero | —

f. 17 III Ex concilio arelatensi (20 Canones)

f. 18 v Ex concilio antiritano (18 C.)

f. 19 vi Ex concilio nouecesariae (12 C.)

f. 19^b vii Ex concilio cancrense (19 C.)

f. 20^b vii (*sic*) Ex concilio laudia apriodiae (63 C.)

f. 25 viii (*sic*) Ex concilio constantinopolitano (5 C.)

f. 23^b x Ex concilio effeseno (12 C.)

f. 25^b xi Ex concilio calcedonense (27 C.)

f. 27 xii Ex concilio antioceno (24 C.)

f. 28^b xiii Ex concilio ualentino | sub die III id̄ iulias gratiano et quitio consolibus | (4 C.)

f. 29 xiiii Ex concilio regiense | sub die xiiii kl̄ decembris theodosiū | augs xvii festo uero calsolibus | (6 C.)

ibid. xv Ex concilio aruasico | vii d̄ nouembris | (27 C.)

f. 30^b xvi Ex concilio uasense | sub die id̄ nouem̄ diocoro consolibus | (5 C.)

¹⁾ Vergl. über diese Handschrift Maffei a. a. O. S. 78 f. Ballerin. l. c. pars IV. c. 4, 1 ff. LVI 286 ff.

- f. 31^b xvii Ex concilio aurelianense | (27 C.)
 f. 33 xviii Ex concilio arelatense | (36 C.)
 f. 34^b Ex inodo cartaginense | africe hono vii et theodosio vii
 consolib' | (103 C.)
 f. 41^b xx Ex inodo cartaginis | sub die iduū agustarum consolatu
 cerani | (71 C.)
 f. 44 xxi Ex concilio agatense | (46 C.)
 f. 47 xxiii Ex concilio arelatense | (1 C.)
ibid. Ex concilio arelatense (terraconense *corr. post. m.*) | (11 C.)
 f. 47^b xxvi Ex concilio geronense (gerundense *corr. m. post.*) |
 (8 C.)
- f. 48 xxvii Ex concilio toletano thyudi | (3 C.)
ibid. xxviii Ex enodo helardense | (15 C.)
 f. 49 xxviii Ex concilio ualense | (5 C.)
ibid. xxx Ex concilio eliuerritano | (69 C.)
 f. 52 xxxi Ex enodo tolletano | era ccccxxxviii (23 C.)
 f. 54 xxxii Ex concilio bracarense | (22 C.)
 f. 55 xxxiii Item senodos bracarense | (10 C.)
 f. 55^b xxxiiii Ex concilio tolletano | (22 C.)
 f. 56^b xxxv Ex concilio cesaragustano | (7 C.)
 f. 57 xxxvi Ex concilio aruennes | (22 C.)
 f. 58 xxxvii Ex concilio cesaragustano | (4 C.)
ibid. xxxviii Ex enodo taurinantū | x kl octobris (4 C.)
ibid. xxxviii Ex concilio narbonense | (15 C.)
 f. 59^b xl Ex enodo teleptense | (6 C.)
 f. 60 xli Ex concilio bascinonense | (10 C.)
ibid. xlii Ex enodo ostense | (1 C.)
 f. 60^b xliii Ex concilio orbico sub helaro papa | (5 C.)
ibid. i Ex epistola beati elementi ad iacobō | Eps̄ inreprintsibilis
 (4 C.)
 f. 61 ii Ex preceptionē cuius supra | sacramenta cū omni (5 C.)
ibid. iii Ex epistola sirici pape ad eumeriū ep̄m | ex arrio uenien-
 tes (5 C.)
 f. 61^b iii Ex epistola innocenti pape | ad exuperium ep̄m | p̄rb
 diaconus incontinentis deponatur | (5 C.)
 f. 62 Itē ex epistola innocenti ad uniuersis ep̄s̄ | ep̄s̄ in alienā
 ecclā ep̄m non ordinit | (4 C.)
ibid. vii Item innocenti ad uectoriū ep̄m | sine metropolitano (7 C.)

f. 62^b viii Item innocenti ad ep̄s duo qui | ante baptismo oxorē habuet et post | (1 C.)

ibid. viii Item innocenti ad decentium | ordo minsae (8 C.)

f. 63 xi Itē innocenti ad aureliū ep̄m | facilē non inponat

ibid. xi Ex epistola zusimi pape | ad sicium ep̄m | si non fuerit

ibid. xii Ex epistola | bonifati pape | ad elariū ep̄m || in una provincia

63^b xiiii Ex epistola celestini pape | ad aduienses ep̄s | i. sacerdotis docti sint (6 C.)

ibid. viii Itē caelestini epistola ab | ep̄s pe'apoliae calabria constitutus |

ibid. xv Ex epistola pape leonis ad | anastasium ep̄m tessaloniceinse | (5 C.)

f. 64 xvi Item eiusdē pape leonis | ad hericanos ep̄s

ibid. xvii Item eiusdē pape ad rusticū | ep̄m narbonense | (15 C.)

f. 64^b xviii Item eius leonis ad sicilliese ep̄s |

ibid. xviii Itē eiusdē pape leonis || ad nicetam ep̄s

f. 65 xx Eiusdem leonis ad uniuersus ep̄s |

ibid. xxi Eiusdē leonis ad theodoro ep̄m | (3 C.)

ibid. xxii Eiusdē leonis ad leonē ep̄o |

f. 65^b xxii Eiusdē leonis per cāpania sam|num ep̄m

ibid. xx^m Leo dioscoro (2 C.)

ibid. xxv Leo ep̄s turibio ep̄o (11 C.)

f. 66 xxvi Ex epistola gelasi pape pupli|cania ep̄i (19 C.)

f. 66^b xxvii Ex epistola eiusdē pape | ad sicelensis ep̄s | (2 C.)

ibid. xxviii Ex epistola felicis pape | ad sicilenses ep̄s | (4 C.)

f. 67 xxviii Ex epistola uigilii pape ad profuturum ep̄m bra-careense | (4 C.)

ibid. xxx Ex epistola felicis ad sitiensis ep̄s. | (6 C.)

f. 67^b xxxi Ex epistola sirici pape deum | meriū ep̄m (8 C.)

ibid. xxxiii Ex epistola leonis pape | ad balconium | *Es folgt*

Nichts.

ibid. xxxiiii Ex epistola geronimi | ad patruglum ep̄m de gradib: clericorū | (7 C.)

f. 68^b ***** gregorii pape urb. romae | (4 C.) —

ibid. xxxvi In tertia tamen propin|quitate non lecit (*corr. m. 2*) oxorem | alterius accipere post obitū eius | dō gratias | qui lege ore pro me peccatore sic | habeat dō adiuturē ||

f. 69 De ordinationib . episco|porum . cān . apōs . titl̄ . 1 . | ep̄cs . a duobus . aut tribus ep̄is | ordinetur . cōn . niceno . tit . III . | De his qui ad episcopatum in|prouinciis —

f. 69^b Cōnc . antioceno . tit̄ . XVIII . | Ep̄cs . praeter sinodum —

f. 70 Cōnc . laudic̄ . tit̄ . XII . Ut ep̄ci | iudicio metropolitanorum *ibid.* Cōnc . cartaḡ . tit̄ . XIII . | Aurelius ep̄cs dixit .

f. 70^b Item cōnc . cartaḡ . tit̄ . XVI |

f. 71^b Item de hoc ipso q̄ot | ep̄ci debeant adici .

ibid. Cōnc . eodem . tit̄ . XVII . | Sed illud est statuendum ut |

f. 72^b De ordinatione p̄b̄i . diaci . | uel ceterorum . in cān . apōs . tit̄ . II . | P̄b̄r ab uno ep̄co ordinetur —

ibid. Ex de|creto papae sirici . tit̄ . VIII . | Dicimus etiam licenter —

f. 73^b Ex decretis papae innocenti . tit̄ | XXXII . Ita sane ut in eos tempora | —

f. 74 Item de eorum conuersatione qui | ab infantia dō se uobent . ex decre|to papae sirici . tit̄ . VIII . quicu ~ | q . itaq̄ . se ecclesiis uobit

f. 74^b Ex decreto zosimi . tit̄ . III . haec | autem singulis gradib . ob|seruanda sunt tempora .

f. 75^b Item de grande|bis . ex decreta papae syrici . tit̄ . X . | qui uero iam aetatem grandeb . | melioris propositi conuersati|one prouocatus . —

f. 76 Ex decreta papae celistini tit̄ . XVI . | Ordinos uero quosdam f̄ c̄mi ep̄cos . | —

f. 76^b difficiliter imple|atur . |

LXII. 60. 1) membr. fol. foliorum 107. saec. VIII—IX.

f. 2—3 von einer Hand des zehnten Jahrh.:

f. 2 Sc̄i hyeronimi p̄b̄ri in expositionē eūglii sup math *) . | Dico aū uob̄ quia quicumq; dimiserit uxorē suā nisi ob fornicationē

— *ibid.* cum enim essen̄ liberi . uoluntate *) nos sub|iecimus seruituti . | Sc̄i ambrosii ep̄i mediolanensis in expositione epistola (corr. m. post.) pauli apostoli ad corinthios | prima *) . || f. 2^b his autē qui matrimonio iuncti sunt precipio non ego sed dñi —

1) Palimpsest des codex Justiniani. Vergl. über diese Handschrift Maffei a. a. O. S. 77 ff. Ballerin. I. c. pars IV. c. 3, 5. LVI 284.

2) XXVI 135 (VII 143).

3) uoluntarie

4) ?

— *ibid.* quia non ita lege constringitur uir sicut mulier | Ex decreto sc̄i gregorii papae iunioris | cap̄ . viii Si quis de propria cognatione uel quam cognatus habuit duxerit in uxorem anathema sit et resp̄d̄ om̄s . iii . | anathema sit —

f. 3° xvii Si quis ex clericis laxa uerit comā anathema sit & res | p̄d̄ om̄s . iii . anathema sit ||

f. 4° Domino uere sco semperque beato pontifici | liberino cresconius xp̄i famulorum exiguus | aeterii in dno nostro salt̄ : . | Uestri sacerdotii . incomparabile decus .

f. 5° Incip̄ capitula | 1 De ordinatione ep̄i in cannonibus apostolorum titulo primo | conel̄ . niceno . titl̄ . iii . conel̄ . anthioc . titl̄ . xviii . —

f. 14° ccc. Ut episcopi et clerici non ordinentur nisi omnes suos fecerint xp̄ianos (*corr.*) . conel̄ carthag . titl̄ . iii . | (expl̄ . capitulare . | canonicorum . | *Von einer Hand des zehnten Jahrh. hinzugefügt* : conel̄ . bracaraense qui contumax canonū | — missa tenere ñ potest . ||

f. 15 1 De ordinationibus ep̄isum̄ | in cannonibus apostol̄ . tit̄ primo | Ep̄is adu // is ordinetur . | —

f. 99 *Mit ccxciii beginnt eine Hand des neunten Jahrh.*

f. 103 Ut ep̄i et clerici non ordinent' nisi om̄s | suos fecerint xp̄ianos . con̄ africañ . tit̄ ij . | Ut ep̄i & p̄bri . et diaç non ordinent prius quā | om̄s qui sunt in domo eor̄ xp̄ianos catholicosque fecerint ; ||
f. 103° Incip̄ ep̄istl̄ sc̄i auḡ ad auxilium | ep̄m pro causa iniuste excommunicationis 1) . | Domino dilectissimo et uenerabili fratri . et consacerdoti | auxilio augustinus in dno salutem | Vir spectabilis filius m̄s comes classicianus | grauit̄ apud me litteris questus est qd̄ | —

f. 105° & laetificet iuuentutem tuam . non | contempnentes senectutem meam . | Item epistola . csp̄ . ad eundem classicianum 2) . qui excommunicatus fuerat | Ego propter eos qui pro peccato unius anime | — non agit p̄peram || f. 106 Item in libro de summo bono . | Secundum catholicam fidem —

ibid. Item in libro tertio de baptismo | Pax eccl̄e dimittit —

ibid. Item . csp̄ . de sermone dñi in monte | Temerarium iudicium

ibid. Item epistola csp̄ ad cler̄ . hipp̄ns | Quid enim obest homini

ibid. Item cus̄p̄ . contra secundinū manicheum | Senti de augustino

ibid. Csp̄ in expositione psalmi . xxxv | Et si ad tempus damnaris

f. 106° Item in psalmo . cii | Quis iniustus est —

1) ed Venet. II. 878.

2) l. e. 879.

ibid. Ex sermone sc̃i iohannis crissostomi. | Qui semetipsum non nocet . si ab omnib; noceat' | —

ibid. Item ex libro . iiii . sc̃i hieronimi in matheo | euangelista . ubi dicit . qua ligaueritis | super terram . et cetera . | Istum locum ep̃i & pb̃ri non intellegentes aliquid | —

ibid. It̃ in salomone | Sicut aues in contrarium uolant . & passer |

ibid. Item ibi . | Anima

ibid. It̃ ibi . | Est confusio —

ibid. It̃ in deuteronomio || f. 107 Conduxit contra te | —

ibid. Item in libro ad ualentinu . abb̃m . sc̃i augus|tini de correc-tione et gratia | Ipsa quaedam natio nominat' quã facit episcopale iudiciũ | —

Sic affici debemꝫ . caritatis affectum . ut omnes | uelimus saluos fieri . amen ||

LXIII. 61 ¹⁾ membr. 8. foliorum 98. saec. XI.

f. 1 — 15 Excerpte aus Augustinus, Gregorius und Cassiodorius.

f. 16 Incip̃ consti et | fides niceni concilii | Facto ẽ autem haec sinodus apud niceam bithiniae consulatu constan|tini aug̃ et lucini . xiiii . Kalendarum iuliarum . et placuit eis | ut haec omnia mitterentur ad ep̃m urbis rome siluestrum . Credimus — i de clericis qui se absce-derunt castrauertueřt | Im Ganzen 55 Canones, von denen der letzte gegen Pelagius (!) gerichtet ist: dann folgen f. 20^b. 21 Canones des concil . Sardicense, f. 22. 24 Canones des conc . Ancyrit. , f. 23. 15 Canones des conc. Neocaesariense, f. 23^b. 20 Canones des conc. Gangrense, f. 24. 30 Canones des conc. Antioenũ, f. 25^b. 59 Canones des conc. Laudicia, f. 27. Excerpte aus Gregorius und Leo, f. 27^b Expliẽ laudicense. Incip̃ . canoñ; | constantinopolitanum (3 C.) f. 28. 27 Canones des conc. calcidonense, f. 29. 98 Canones des conc. Car-taginense, f. 31. (xpliciunt africana concilia . | aurelius ad celestinũ papam | Auf diesen Brief folgen Decrete der Pãpste Innocentius, Cãle-stinus und Leo.

f. 33 De concilio in urbe romana sub damaso papa edito | Post has om̃s pphaeticas et euangelicas atque apostolicas | scripturas —

f. 36^b esse damnata; | Explicit conciliũ . sub damaso papa. Incipit alt̃ sub eugenio | i Nullus ep̃s aliusq; sacerdos p muneribus (38 C.) |

1) Vergl. über diese Handschrift Maffei a. a. O. S. 79 f.

f. 38 dignę penitentiae submittatur . ut sacerdos loci considerauit . | Indicione xii. imperante adargasto eiusq. filio | nicifero . zacharias t̄ beatissimus . papa in cecilio dicit | Non est silendum fratres quod in germaniae partibus . ita | — licentiam illis dedisset . in quarta se copulari generatione . | —

f. 38^b ut ab alio ep̄o aut p̄bro subpleantur missarū solemnia (14 Canones) | Reuerentissimo in xp̄o fratri ac filio alithgario ep̄o . ebo . | indignus ep̄s salutem. Non dubito tuae ignotū eē caritati . | —

f. 39 Dñō et uenerabili . patri in xp̄o eboni archiep̄o halitgarius minimꝫ | xp̄i famulus salutem. Postquam uenerandę pater directas | —

f. 39^b Incipit . prefatio . de penitentis . utilitate . | Quamuis originalia . in baptismatis munere gr̄a mediatoris . | —

f. 42 quintus de ordinibus clericorum . et de regulis si deuiauerint ipsorum | sextus quoque ponitur libellus de penitentia qui non est ex | labore n̄rae exceptionis sed adsumptus de scrinio romanę —

f. 72 Explicit liber quintus feliciter et dō gr̄as amen | Dann folgt eine Sammlung von Decreten (k̄ap. xi. Ex sinodo mediolanensi facta per dōn letū) und Excerpten aus Kirchenvätern.

f. 92^b Bede pb̄r de remediis peccatorum . | De remediis peccatorum paucissima haec quę secuntur |

f. 97^b Satisfactio . Ī . humiliatio . siue humilis petitio . ut locū suū siue ordinē ||

LXIV. 82. 1) membr. 4. foliorum 103. saec. XI.

f. 1 p̄pheticę hui' . auferet d̄s partē eius de libro uite | —

f. 20 modis om̄ib; exoramus . | ipso auxiliante . cui ē laus . honor & uirtus | & gloria cū dō patre in unitate sp̄s sc̄i p̄ int̄minabilia sc̄la sc̄loꝝ aū . Discipuli | dicta Clementis Romane eccl̄ę p̄sulis . | Beati petri princeps apostolorum . cap̄ . i | De uasis sacris ita agendū ē . altaris palla | —

Folgen f. 23^b dicta Anaecti, f. 25 Euaristi, f. 25^b Alexandri, f. 26 Telesfori, f. 27 Ygini, *ibid.* Pii, f. 28 Eleutheri, *ibid.* Zepherini, f. 29^b Calisti, f. 30^b Pontiani, f. 31 Fabiani, f. 33 Cornelli, *ibid.* Lucii,

1) Vergl. über diese Handschrift Maffei a. a. O. S. 82.

2) Unter dem Titel *Invectiva in Romam pro Formoso papa* findet sich dies Fragment nach dieser Handschrift herausgegeben in *Anastasius von Blanchini* IV p. LXIX. Wie viel fehlt, lässt sich nicht angeben.

f. 34 Stephani, f. 36 Dionisii, f. 36^b Felicis, f. 38 Euticii, *ibid.* Gaii, f. 39 Marcellini, f. 41 Eusebii, f. 43 Melciadis, *ibid.* Julii, f. 45 Felicis, f. 47 Damasi.

f. 49^b Ex cecilio urbico . | Si qđ ep̄s contra canones ordinauerit | successori illius liceat canonib; | dāpnare . ex ep̄la innocentis pape . | liceat accusare homicidā . —

f. 50 Exēplar priuilegii . qđ dōnus anastasius | p̄p . concessit . ragēbto sc̄e uercell | eccl̄e . ep̄o . | Anastasius ep̄s seruus seruor̄ dī | reuerentissimo & sc̄issimo . Ragiberto | sc̄e uercell eccl̄e ep̄o dieb; uite tue | tantūmodo . Si pastores ouīū sole geluq; | p̄ gregis sui custodia die ac nocte ferre | contēpnitis —

f. 52^b Bene uale. q̄. iii. id̄ febr. p̄ manū | theophilacti sacellarii sc̄e sed̄ ap̄lic̄e | Anno dō pp̄t̄ pontificat̄ domni anestasio | sūmi pontifici & unūsali iunioris p̄p̄ | in sacratissima sede beati petri ap̄li . | Inđ vx.

f. 53^b *Excerpte aus den canones ap̄loꝝ und aus der epistola Sixti p̄p̄.*

f. 56 Incipiunt capitula concordiae canonū | .i. De ordinatione ep̄i . ī canonib; | ap̄loꝝ . titl̄ . i. |

f. 60 De ordine congregatio|nis clericorum |

f. 74 Imp̄r ualerianus libri noni | codicili. cap̄t̄ . | Si quis famusū libellū siue in domo . siue in publico uł in quocūq; loco . —

f. 74^b pena plectet̄ . huiusmodi aut̄ libelli alte|rius opinionē non ledat . —

f. 100 Sc̄i damasi . et ep̄le gregorii papae . | Greca eleṃta literarū numeros eciā | exprimere nullus qui uł tenuiter | greci sermonis noticiā hab& ignorat . Ne igit̄ in faciendis ep̄lis canonicis quas | mos latinus formatas appellat aliqua | fraus —

f. 100^b addat p̄terea separatim ī ep̄la eciā nona|gentariū & nonū numeros q̄ sc̄dm | greca eleṃta significant̄ α.μ.η.η . ||

f. 101^b & A . alfa : . i . mia . | —

f. 102^b xx iocosi . ||

CASSIODORII *complexiones.*

XXXIX. 37. membr. 4. foliorum 110. saec. VII.

f. 1 + incipit praefatio (*oben am Rande*) | Breues ¹⁾ apostolorum quos nos pro|prie complexiones possumus appellare | summatim dicendo

¹⁾ LXX 1319. Zuerst von Maffei nach dieser Handschrift, die bis jetzt die einzige geblieben ist, (Florenz 1721) herausgegeben.

diuersa complectuntur — exponendum textum in xp̄i nomine | ueniamus || f. 1^b leer ||

f. 2 Cassiodorii ¹⁾ Senatoris | iam dñō prestante conuersi explicite prefatio | incipiunt complexiones | in epistulis A|pos|tolo|ru|m || f. 2^b oben am Rande: + sancti pauli ad romanos | Paulus seruus xp̄i ih̄u uocatus apostolus | —

f. 12 dñi ea qua coepit predicationis uirtute concludens . | ad corinthios prima | paulus uocatus apostolus xp̄i ih̄u per uoluntatem dñi et reliqua . cum susthene fratre suo salutatur —

f. 20 et epistolam presentem solita benedictione concludens | ad corinthios secunda | paulus apostolus ih̄u xp̄i per uoluntatem dñi | et cetera . cum timotheo fratre scribit | ecclesiae dñi —

f. 26 populo solita pietate concedens | ad galatas | paulus apostolus non ab hominibus neque | per hominem sed ²⁾ per ih̄m xp̄m et dñm patrem |

f. 28 sima benedictione concludens | ad efesios | paulus apostolus ih̄u xp̄i per uoluntate ~ | dñi et sequentia —

f. 30 salutationis caritate concludens | ad philippenses | paulus et timotheus serui ih̄u xp̄i omnibus sc̄is in xp̄o ih̄u qui sunt philippis . salutatur | —

f. 33 pariter et salutis ³⁾ | ad tessalonicenses prima | paulus et silbanus et timotheus ecclesiae tessalonicensium —

f. 34^b praesens eius religatur (relegatur *corr*) epistula | ad thessalonicenses secunda | paulus et siluanus et timotheus ecclesiae thessalonicenses | —

f. 35 determinans | ad colossenses | paulus apostolus xp̄i ih̄u per uoluntate ~ | dñi et reliqua ad colossenses scribit cu- | —

f. 37 hanc in laodicensium ecclesia esse relegenda ~ | ad timotheum prima | paulus apostolus xp̄i ih̄u secundum imperium dñi saluatoris nostri et xp̄i ih̄u dñi . et cetera . —

f. 38^b contentio[n]is ⁴⁾ improbas uitare non desinat || f. 39 ad timo-

¹⁾ Diese und keine andere Namensform erkennt die Handschrift an. Maffei hat wohl mit Recht in der Vorrede S. XXXV ff. auf die Autorität eines solchen Zeugen hin den Namen *Cassiodorius* als den richtigen bezeichnet.

²⁾ *homines* Maffei, welcher hinzufügt: *Vulg. hominem*. An dieser Stelle ist die Verschiedenheit von der *Vulgata* mindestens unsicher.

³⁾ salutans

⁴⁾ contentiones

(Reiferscheid.)

theum secunda | 1 paulus apostolus xp̄i ih̄u per uoluntatem dī | et reliqua . secundum promissione 1) uitae dicit | —

f. 40. commonuit . ad titum | 1 paulus seruus dī apostolus autem xp̄i | ih̄u et cetera. —

benedictione concludere 2) | ad philimonem | paulus apostolus uinctus ih̄u xp̄i et timotheus frater et reliqua. —

f. 41^b salutationis quorundam dicta subiungens | ad hebreos | f. 42 1. multifariae multisque modis olim d̄s | locutus est patribus in profetis de filio | suo . queri —

f. 47^b caritate commemorat || f. 48 expliciunt complexiones | epistularum beati apostoli pauli . incipiunt | complexiones canonicarum epistularum | septem . id est b̄ati | apostoli petri duas iohannisⁱⁱⁱ | iude unam et iacobi | f. 48^b *oben am Rande*: petri apostoli ad gentes | 1. petrus apostolus ih̄u xp̄i electis aduenis et reliqua sanctissimae regulae —

f. 53^b benedictionis attribuens qui in xp̄o || f. 54 d̄no permanent | eiusdem ad gentes secunda | 1. simon petrus seruus et apostolus | ih̄u xp̄i his qui equalem sortiti sunt | fidem simon —

f. 57^b proficiant ut bonis semper meritis augeantur | Johannis ad Parthos | 1 quod erat ab initio quod audiuius quod | uidimus oculis nostris certissimam fidem | facit —

f. 61 mendaciis inludantur | in̄c eiusdem secunda | 1 iohannes senior electe d̄ne et filiis eius et | quod sequitur. —

f. 61^b iterum sine concludens eiusdem | 1. senior gaio dilectissimo quem ego diligo | in ueritate et reliqua. —

f. 62 carissima salutatione concludens . iudae | j. iudas ih̄u xp̄i seruus frater autem iacobi | in d̄no patre et sequentia. —

f. 63^b omnia saecula saeculorum | in̄c epistula iacobi ad dispersos | 1. iacobus ih̄u xp̄i seruus duodecim tribus qui 3) | sunt in dispersione salutem iacobus | —

f. 66^b suorum uincla dissoluit * | ex̄p . epistularum ∅ | * canonicarum (*sic*). lib . . . ∅ | f. 67 *oben am Rande*: in̄c prologus de complexionibus . actuū apostolorū | et apocalypsi iohannes | lucas unus euangelistarum qui doctrina 4) | . d̄ni caelesti . ueritate conscripsit actus | —

1) promissionem

2) concludens

3) tribus quae

4) doctrinam

f. 67^b ^{orthodoxus et} quod diligens lector inquit | ex̄pl̄ praefatio in̄c liber . II |
 complexionum actuum aposto|lorum et apocalypsis sc̄i iohannes (iohan-
 nis *corr.*) | cassiodorii senatoris iam dñō praes|tante conuersi . incipiunt
 comple|xiones in actus apostolorum et apo|calypsi || f. 68 *oben am*
Rande: actum apostolorum | primum quidem sermonē feci de omni-
 bus | · 1 · o theofile quae coepit ih̄s facere et docere | et cetera . —

f. 95 sol|uebat uincula peccatorum | ex̄pl̄ . actus apostolorum || f. 95^b
leer || f. 96 in̄c̄p̄ . apocalypsis sc̄i iohannis (*oben am Rande*) | apocalyp-
 sis ih̄u xp̄i quam dedit | illis ¹⁾ d̄s palam facere seruis suis . et cetera . | —

f. 110^b repetitione testetur . amen . | Cassiodorii Senatoris iam
 dñō prestan|te conuersi | explicue|runt cō|plexio|nes in | epistu|lis A|pos-
 to|lo|ru|m | et apocalypsis ||

Der Abdruck dieser Handschrift von Maffei lässt mehr zu wünschen
 übrig, als man erwarten sollte. Eine ziemliche Anzahl von Nachträgen
 und Verbesserungen ergibt sich bei einer neuen Vergleichung der
 Handschrift. Ich gebe im Folgenden einige Proben ²⁾).

Ad Romanos 4 inuenit] incurrit; 7 dicens] adiciens; 9 aug-
 mentum. Cum] augmenta . nam.

Ad Corinthios prima 3 gloriatur in re] gloriatur in se; 9 cum] cur.

Ad Corinthios secunda 1 et eis] et eos; 8 corrumpitur] corrūpitur
 confunditur se; 11 enumeratione] remuneratione *aus* anumeratione;
 13 oriatur] ordeatur.

Ad Galatas 1 istis] ipsis; 3 quam gentiles] adque gentiles.

Ad Efesios 3 sed nunc] sed cum; adeo] adō *d. h.* a Deo.

Ad Philippenses 5 qui ulterius] quod ulterius.

Ad Colossenses 3 Sancti praecedentes in figura] sc̄os preceden-
 tes qui in figura; 5 prosit] possit.

Ad Timotheum prima 1 regeneratum] uentre generatum.

Ad Titum 1 solum illi] soli illi.

Ad Hebraeos 1 velavit] caelauit; 2 Abrahae adsumpta humanitas]
 abrahae quod est adsumta (*sic*) humanitas; 15 primitiua] primitia.

Petri prima 1 gratia et pax Domini] gratiae pace dn̄i; 3 eam]
 eum; 4 et humana mens] et ne humana mens; festinare] festi-
 naret; 7 ipsas] ipsa^m; illam] illas; 8 eminenter] imminenter.

¹⁾ illi

²⁾ Zuweilen beruht die Abweichung darauf, dass Maffei stillschweigend emen-
 dirt hat.

Petri secunda 2 pietatemque donata] pietatemque donata est
Jacobi ad dispersos 2 tanquam forma] tanquam fena; posita]
reposita; 8 visus noster] risus noster.

Acta Apostolorum 2 conuenerant] conuenerunt 9 concita] conci-
tata 13 retruserant] retruserunt 14 poterit dissipari] praeualet dissi-
pari 16 increduli] increduli in dī d. h. in dei 1) 29 dixit. Exsequi-
tur]intuens in eum dixit. Exsequitur 40 orantes] adorantes 48 eodem
modo] eodem modo uehemens 71 senioribus, milite . . . (*wegen
des von der Tinte zerfressenen Papiers schwer zu lesen*)] SENIORI-
BUS RE (*sic*) RETULITIS; quali causa] quali causa faciente.

Apocalypsis 6 Tyathir] tyathira; Thyathir] tyatyr²; promit-
tens] compromittens 11 Patre, quia] parte qua; sigillo uidit] signa-
culo uidit 17 graduatio] gratulatio 18 aditura narratur] habitura
narratur 21 bonosque] botrysque 27 amatam] ama-
tam lugeant et 28 passionis: procedebat] passionis de cuius ore pro-
cedebat.

CLEMENTIS recognitiones.

XXXVII. 35. membr. 4. 2 col. foliorum 265 saec. VIII.

fol. 1 simili 2) oleo perung& | ut et ipsorum lux | luceat . et spū
sēo | repleti immorta|litate donentur —

f. 1^b quo|modo primus homo | perungui potuit 2) ||

f. 2 uenerat 4) et credi | ei qui expectabatur —

f. 15^b si|bique ipsi quietem | dedit . | explicit liber | primus histo-
riae | sancti Clementis . | incipit eiusdem | liber II . || f. 16 Cum autem
dies quae | ad disceptandum | cum Simone —

f. 58^b quieuit | similiter autem & | nos omnes . erat | enim ^{iam}nox . |
explicit . liber II | historiarum scī | clementis ep̄ . urbis . ||

f. 59 *in der Mitte*: . incipit eiusdem | . sancti Clementis | . hosti-
riarum (*sic*) | liber III ||

f. 59^b *von einer Hand des zehnten Jahrh.*: ORDO DE SEPTIMO GRA-
DIBUS IN QUIB; xp̄s | ASCENDIT | I. Ostiarius fuit . quando pcutiebat portas

1) Ohne Zweifel verderbt aus *Judaci*

2) I 45 (ed. Cotel. I 497). Die drei ersten Quaternionen und von dem vierten
sieben Blätter sind verloren gegangen.

3) l. c. 47. (l. c. 498). Ein Blatt fehlt.

4) l. c. 50. (l. c. ibid.)

inferni . | — vii . Eps fuit quando aeleuauit manus suas & | benedixit
discipulos suos . | de officiis vii graduū . Ostiarium oportet peutare cym-
balū & aperire aecclesiā & sacrarium & | — Ep̄m oportet iudicare inter-
pretare (*sic*) & consecrare consummare ordinare offerre & baptizare ||

f. 60 Interea petrus gallo|rum cantibus sur|gens —

f. 99 fidelibus uiris cae|sarea proficisci|mur . | explicit liber | ter-
tius . incipit | quartus . || f. 99^b incipit liber . iii . || f. 100 Profecti
caesarea | ut tripolim perge|remus —

f. 119 uespe|re facto ingres|sus cubiculum qui|euit | explicit |
liber iii- | incipit liber v . || f. 119^b *leer* || f. 120 Sequenti autem die |
paulo citius quā | solebat —

f. 141 hos|pitium cum ipso suis | quisque locis requie|uimus . |
explicit liber | . v . | incipit liber vi . || f. 141^b *leer* || f. 142 Ubi rarescen-
tibus | tenebria primum di|es coepit proferre | crepusculum —

f. 150^b apud tri|polim anthiociam | proficiscimur | expl̄c amen ||
unter der Zeile von späterer Hand: Exp̄l . lib̄ . vi . || f. 151 Egressi
tandem etiā | tripolim foenicis | urbem primam in | hortosiade haut |
procul a tripolim —

f. 169^b dixisset | uespere facto requie|uimus . amen | exple . liber
viii . | incipit liber . viii . || *Der übrige Theil der Seite enthält von
einer Hand des achten oder neunten Jahrh. den Anfang des Buches
Daniel: * Leē danielis . prof̄ cum cantico | Anno tertio ioachim regis
Iuda | — cadentes adorate | statuum auream . ||*

f. 170 Postera autem | die petrus mane | adsumptis fratribus meis —

f. 207^b hospitium cibo et | quiete solito utimur | amen | explicit
liber | viii¹⁾ | incipit viii || f. 208 Sequenti die petrus | una nobiscum
matu|re —

f. 230^b redditisque | laudibus dō . suis | singuli requieui|mus locis
amen | explicit liber | viii | incipit . x . || f. 231 . 231^b *enthalten von
derselben Hand (s. oben f. 169^b) aus demselben Buch Daniel Fol-
gendes: Et non cessabant qui immise|rant eos ministri regis suc|cen-
dere fornacem — Neq̄ enim erit d̄s alius q̄ possit | ita saluare (3,
46 — 96 mit Auslassung von 50 — 90) || f. 232 Mane autem exorto |
ego clemens et ni|ceta adque aqui|la —*

1) Varianten zu VIII 15: alemaeon — contrariaetates — inmensitatem — par-
tes non sint — geometre — idaeas — aquam heraclitus ignem diogenes
aerem parmenides terram — inconpellabile.

f. 259^b ne et sermo nobilis patiat|ur iniuriam et iniuriae suae reum ¹⁾ ||

f. 260 dñs facere malũ . | uerum dicis . nec | fecit sed qui ab eo | creati sunt ²⁾ —

f. 265^b si uero | etiam punitus fue|rit a caesare ut | luctum maximũ | habeant filii sui qui | me derelicto con|fugerunt ad petrũ ³⁾ ||

FACUNDUS HERMIANENSIS *ad Justinianum in defensionem trium capitulorum, contra Mucianum Scholasticum.*

LIII. 51.-membr. 4. foliorum 301. saec. VIII. Der Codex ist im Anfang an den untern Seitenrändern etwas beschädigt.

f. 1 *Oben am Rande:* Inñ praefatio | Cum ⁴⁾ in praëiudicium sc̃i concilii calchedonensis | inpugnatores eius acephali per quosdam subri | perent ut epistola ibae edissini (edesseni *corr.*) ep̃i quam ad se | delatam memorata synodus catholicam iudicauit | —

f. 1^b tractata sunt | Explicit praefatio. Inñ. lib̃. primus sc̃i facundi ep̃i | hermianensis ecclesiae prouinciae africanae | Confessionem fidei tuae ⁵⁾ elementissime imp̃r magni | —

f. 26^b capax/////////enta ⁶⁾ esse patrum auctoritate dignatur || f. 27 Explicit lib̃ primus beatissimi facundi ep̃i | ad imperatorem inñ liber secundus | eiusdem ad eundem | Quoniam integritatem fidei quae mihi religiosae (*corr.*) princeps —

f. 47^b praesumpto|res excipiunt ⁷⁾ tanto grauiorem quanto pluri | oribus offuerunt | Explicit liber . II . inc. tertius eiusdem | ad eundem | Exigit a nobis operis cura suscepti ut quod su|periore libro demon|strare coepimus —

f. 71 qm̃ satis non est ad con|tentionem quod abundat ad fidem. Facundi ep̃i liber tertius | explicit inñ eiusd̃ lib. quartus | Ut nouerint aduersarii quanta sit efficacia ue|ritatis —

¹⁾ X 47 (l. c. 591). Ein Blatt fehlt.

²⁾ l. c. 49 (l. c. 592).

³⁾ l. c. 59 (l. c. 594).

⁴⁾ LXVII 527

⁵⁾ tuae fidei

⁶⁾ nec contenta

⁷⁾ excipient

rabilis (*sic*) filii ut quaecumq; | hoc opus a uobis impositum uestris
ex more no[m]inib; dedicarem. —

f. 300 pro qua scripti sint ¹⁾ non requirunt. | *Expl.* liber beati
facundi ep̄i | contra mocianum ||

In dem Venetianer Abdruck der Sirmondschen Ausgabe des
Facundus (Sirmondi opera varia II 297 ff. Venet. 1728) hat Blanchini
Verbesserungen nach dieser Handschrift nachgetragen, namentlich
eine Reihe von Lücken, die durch Homöoteleuta entstanden waren,
ausgefüllt. Übersehen hat er indess folgende Stellen: 448°) bene
optimeque recipimus si autem sensu^m et significationem eiusdem nomi-
nis non recipimus multum erramus; 450° temeritatis ac profanationis
esse dicatur illa capitula non intellecta culpasse quā nō iam cyrilli
sed ephesenae synodi fuerant consequenter eiusdem temeritatis ac
profanationis esse dicetur.

Ich füge noch einige Angaben hinzu, die die Nachträge Blan-
chini's theils rectificiren theils vervollständigen: 305^b Zeile 19 dant]
dicunt; 305^d et hae tres unum sunt sed hoc potius ait tres sunt ≡
testificantur in terra sp̄s aqua et sanguis hi³ tres unum sunt quid;
452^o beati Cyrilli approbatores; 447^d Iba apud plures excusauerit]
ibas ep̄s excusauerit; 449^a sicut diuina hac] sicut diuinae scribituræ
hac; 450° Zeile 41 ad auctoritatem] auctoritati.

GREGORII MAGNI ²⁾ dialogi.

XLVI. 44. membr. 8. foliorum 150. saec. VIII.

f. 1 quoque ³⁾ magistri palliū ferens adque | ad iordannē —

f. 31 *ōrōtō* uell⁴⁾ ti]bi in laudibus redemptoris de uiri uenera |
bilis benedicti miraculis aliqua narrare | sed ad haec exempla ⁵⁾

¹⁾ scripta sunt.

²⁾ Ich citire nach der Venetianer Ausgabe, die bei diesen Aufzeichnungen zu
Grunde gelegt war: da dieselbe mir gegenwärtig nicht zu Gebote steht,
so kann ich das Citat nicht nach Migne modificiren.

³⁾ Von dem Texte des Gregorius Magnus gilt, so weit ich die Sache bis jetzt
übersehe, im Grossen und Ganzen dasselbe, was oben bei Augustin (S. 5,
A. 3) bemerkt wurde.

⁴⁾ Dialog. I 2. LXXVII 161^a. Der erste Quaternio fehlt.

⁵⁾ uellem

⁶⁾ explenda

hodiernū tempus | uideo non posse sufficere libriusque ¹⁾ | hoc loquimur ²⁾ | si aliud exordium sumamus ³⁾ | p̄|nē dō gratias explicit liber primus | In c. liber secundus de uita uenerabilis Benedicti. || f. 31^b | De capisterio fracto et consolidato ⁴⁾ — f. 32 xxxviii De insana muliere per eius specū ⁵⁾ | sanata || f. 32^b Fuit ⁶⁾ uir uitae uenerabilis gratia | Benedictus et nomine ab ipso pue|ritiae suae ⁷⁾ tempore corregens ⁸⁾ | senile —

f. 71 p̄r̄r̄ placit quod dicis ōr̄cō | aliquanto ⁹⁾ iam locutionem ¹⁰⁾ cessandū est | ut si ad aliorum miracula narranda ¹¹⁾ tendimus | loquendi uires interim re ¹²⁾ silentium reparamus, ¹³⁾ | dō gratias | exp̄ liber secundus | in c. liber tertius | f. 71^b | De Paulino nolane ciuitatis ¹⁴⁾ ep̄o | — f. 72 xxxviii De uisione redempti ferentini ¹⁵⁾ ciuit̄ ep̄o || f. 72^b Dum ¹⁶⁾ uicinis ualde patribus intendo | maiora ¹⁷⁾ facta reliqueram ita ut paulini | miraculum nilane orbis ep̄o ¹⁸⁾ —

f. 104^b ante te quidem ego moriturus sum ¹⁹⁾ || f. 105 morte ²⁰⁾ illius deliberasse eos cernerit ²¹⁾ |

f. 109 ōr̄cō Laboriosū ualde | hoc est opus ²²⁾ et maximae occupato ²³⁾ adq; ab alia ten|denti sed si sunt quib; prodesse ualeant ²⁴⁾ uoluntate | mea ²⁵⁾ procul dubio postpono utilitate ²⁶⁾ proximorum et in | quantum dō largiente ualero quod anima post carne ²⁷⁾ | uiuat subsequenti hoc quarto uolumine demonstrabo | explicit liber tertius incipit | quartus dō gratias. || f. 109^b | Quod aeterna ²⁸⁾ spiritalia ideo a carnalib; minus credantur | quia ea quae audiunt p̄ experimentū minus ²⁹⁾ nouerunt | —

f. 110 LX De relaxandis culpis alienis ut nos|tra ³⁰⁾ relaxentur || f. 110^b Postquam de paradisi gaudii ³¹⁾ culpa exe|gente pulsus ³²⁾ est primus humani ge|neris parens in huius exilii adq; ca|ritatis ³³⁾ quā patimur aerumna uenit ³⁴⁾ | quia peccando extra semetipso ³⁵⁾ fusus | illa ³⁶⁾ —

1) Liberior itaque — 2) haec loquimur — 3) l. c. 216.

4) De capisterii fracti reparatione. — 5) in eius specu — 6) LXVI 126.

7) suae pueritiae — 8) gerens — 9) aliquantum — 10) a locutione

11) enarranda — 12) per — 13) l. c. 204. — 14) urbis — 15) Ferentinae

16) LXXVII 216. — 17) maiorum — 18) nolanae urbis episcopi

19) l. c. 276^b. Es fehlen zwei Quaternionen. — 20) mortem l. c. 309^b.

21) cerneret — 22) opus est — 23) occupato animo — 24) valeat

25) uoluntatem meam — 26) utilitati — 27) carnem — 28) aeterna ac

29) minime — 30) nostrae nobis — 31) gaudii — 32) expulsus

33) caecitatis atque exilii — 34) uenit aerumnam — 35) semetipsum

36) iam illa

f. 150^b si ante | morte dō hostiam ipsi fueremus ¹⁾ amen | + explic-
cit dialogorum Libros III | Beati gregorii papae orbis romae feliciter ||

GREGORII MAGNI *homiliae in euangelia.*

XLVIII. 46. membr. fol. 2 col. foliorum 236. saec. XI.

f. 1 Hinc theochos sacre uer|satur sermo mariae | hyeronimus pru-
dens | quae condidit ille sacerdos. | Qualitor haec claros assūp|ta peti-
uit olimpos | Ex cuius merito mun|dus uirtutibus om̄is | Et superi gau-
dent miran|dum iure ministri. | Optata pariter p̄ quā | meruere salu-
tem. | Incipit Sermo beati | hyeronimi p̄bri. ~ De | assumptione Scāe Mariae |
Ad Paulā & eustochiū. | Cogitis²⁾ me o pau|la et eu|stochium. | immo
ca|ritas xp̄i | me compellit. —

f. 21^b apparuit in fine | sc̄i. cū ipso et uos ap|pareatis in gl̄a .
am̄ . || f. 22 Ēpla pape | ḡg. ad ep̄m tau|remenitanū. | Reue|rentis-
simo ³⁾ et | sanctissimo | fr̄i secundi|no aēpo. | Grego|rius seruus seruo-
rum dī . | inter sacra missarum | sollēpnia ex his quae | diebus certis
in hac et|enī⁴⁾ legi —

f. 22^b emendatae sunt cerci|ores fiant . explicet | ep̄la Beati GRE-
GORII . P̄P. | Incipiunt capitula. | Leč sc̄i eūg sc̄dm math̄m. | | In iŕ t̄p̄r.
Ambulans ihs | secus mare galileae . uidit | duos fr̄s. Sc̄dm Lucā | —
f. 23^b XL | In iŕ t̄p̄r. Dix̄ ihs diſ s̄s | Simile ē regnū celoꝝ | — ⁵⁾

¹⁾ mortem Deo ipsi hostia fuerimus. l. c. 429. — ²⁾ XXX 122

³⁾ LXXVI 1075 — ⁴⁾ ecclesia

⁵⁾ Die Ordnung der Homilien ist von der in der Ausgabe verschieden: I = 5. II = 1. III = 6. IV = 7. V = 8. VI = 10. VII = 19. VIII = 2. VIII = 15. X = 16. XI = 18. XII = 21. XIII = 23. XIV = 24. XV = 25. XVI = 22. XVII = 26. XVIII = 14. XVIII = 29. XX = 30. XXI = 28. XXII = 40. XXIII = 36. XXIII = 39. XXV = 34. XXVI = 33. XXVII = 38. XXVIII = 20. XXVIII = 31. XXX = 17. XXXI = 4. XXXII = 27. XXXIII = 3. XXXIII = 35. XXXV = 37. XXXVI = 32. XXXVII = 9. XXXVIII = 13. XXXIX = 11. XL = 12. Den Anfang macht f. 24 eine Homilie, die nicht zu Gregor's Werk gehört: In uiḡ S. Andreae ap̄t. | Leč sc̄i eūg sc̄dm | Joſm. In iŕ t̄p̄r. | stabat ioſs et ex discipulis ei duo. Et respiciens iſm ambulante dicit. Ecce agnus dī | Vtique Om̄ t̄ ei' dē | iste singulariter agnus . | non sicut discipuli . | qui et ipsi dicti sunt agni . | u. s. w. Dasselbe gilt von der Homilie, welche zwischen XXV. und XXXVI. eingeschoben ist: f. 137 P̄R. III. In III t̄p̄ra sept̄b. | Leč sc̄i aev̄g sc̄dm marc̄v. | In iŕ t̄p̄r. Respondens | unus de turba dicit | ad iſm. Magister attuli filium ad te u. s. w. | Notandum Omeſ Leč ei' dē | autem qđ semper loca rebus con-

f. 222^b ut ad inferni | claustra se raperent ¹⁾. || f. 223 ²⁾ Doñ Pal-
mae. Lēc̄ s̄ | ev̄ḡ sc̄dm̄ matheum. | In illo t̄p̄r. Dixit | ihs̄ discip̄lis suis. |
Scitis quia post bi|duū pasca fiet. Et | reliqua. Omē t̄ ei' dē. | Legimus
dñm̄ ante sex dies pasce ue|nisse hyerosolimam | cū frequentia tur|ba*.
* cū ramis pal|ma*. —

f. 238^b Barrabas aūt p̄pter | seditionē . et homici|diū . sicut lucas
testatur | conclusus tenebatur in ||

GREGORII MAGNI *moralia*.

XL. 38. membr. 4 foliorum 340. saec. VIII — IX.

f. 1 Qui ³⁾ nimirum uias dñi fortibus et non dissolutis gressibus
sequuntur —

f. 28 frango temptationis in corde | expl̄t liber xxvii incipit liber
xxviii: | dñs̄ d̄s̄ noster ihs̄ xp̄s̄ | in eo quod uirtus et sapientia | di est.

f. 65 ignarus q̄r haec pateris nescis | explicit liber: xxviii inci-
pit xxx: | beatus iob talia utrum|ne fuerit ⁴⁾ dñō interroga|te —

f. 113^b tanto | in illo robustius stat; | explicit liber | trecisimus |
incipit liber xxxi || f. 114 in paradyso sano homi|ni diabolus inuidens
superbiae —

f. 171^b singulariter summus est se humiliter subdat | ex̄pl̄ lib̄
xxxi incipit xxxii | sc̄i uiri quo apud dñm̄ al|tius uirtutum dignitate
proficiunt | eo subtilius indignos se esse depraehendunt; quia dum |
proximi lucis ⁵⁾ fiunt . ~ quicquid eos in se ipsis latebat inueniunt | et
tanto magis foras ⁶⁾ —

f. 211 hu|milis sine termino super caelos regnet; | explicit liber
xxxii | incipit liber trecisimus (*corr. m. post.*) tertius | antiquo hosti
qui sub | uehemoth nomine diuina ⁷⁾ uoce —

gruunt. | In monte dñs̄ orat. transformatur. discip̄lis | archana suae maies-
tatis | aperit. In inferiora de|scendens turbae occursu exeipitur. misero*
fletu | pulsatur u. s. w.

¹⁾ l. c. II 22 c. Der Schluss fehlt. Mit f. 223 beginnt ein neuer Quaternio.

²⁾ Auch diese Homilie gehört dem Werke Gregor's nicht an.

³⁾ Gregorii Magni *moralia* lib. 28, 3 LXXVI 453. Ein Quaternio fehlt zu An-
fang. In der Handschrift werden keine Capitel unterschieden.

⁴⁾ fecerit — ⁵⁾ luci — ⁶⁾ foris — ⁷⁾ dominica

f. 266^b sine cessa|tione conuertat .~ flamma ¹⁾ quippe suggestio-
num . extinguit | citius unda lacrimarum ; | explicit liber //////////////// incepit .
xxxiii || f. 267 Quia ex hoc mundo | corpus gerimus uniuersitatis |
terminum ex ea quae ²⁾ nos sumus parte pensemus —

f. 305 prin|cipaliter humilitatem tuentur | incipit liber xxxv | Quia
iste ultimus huius |operis liber est et locis difficilioribus —

f. 325^b se studuit ad grauiora praeparare ³⁾ ||

f. 326 nocuis ⁴⁾ mentibus ornamentum semper oboedientiae iun-
gitur | —

f. 340 orationis autem atque expositionis uirtute con|lata lector
meus in reconpensatione me superat si cum | per me uerba audit ⁵⁾
pro me lacrimas reddat. ||

Diese Handschrift enthält den Palimpsest des Virgil und Livius.
Die Schonung, mit welcher die Collatoren diese Handschrift
behandelt haben, verdient um so grössere Anerkennung, als ihnen
durch die Behandlung der Palimpseste des Gaius und des Codex Justi-
nians nicht das beste Beispiel gegeben war.

GREGORII MAGNI *regula pastoralis*.

XLII. 40. membr. 8 foliorum 154. saec. VIII — IX.

f. 1 quod ⁶⁾ ergo laudabiliter alter | appetiit . hoc laudabiliter
alter | expauit.

f. 10 in eo qualiter | uiuere debeat demonstramus . | xii Tantum
debet actionem | populi actio transcendere —

f. 49^b ac si aperte dicat ut por|* * ũ arcã ⁷⁾ . mora nulla ⁸⁾ praepe-
diat | * ecetes ⁹⁾ a circulis numquã recedant . | * xiii quia igitur quales ¹⁰⁾
debeat | esse ¹¹⁾ pastor ostendimus nunc qua|liter doceat demonstre-
mus . ut | enim longe ante nos reuerendae | memoriae gregorius nazon-
zenus ¹²⁾ | —

f. 74^b et duplicitatibus inuoluta dissoluit ¹³⁾ || f. 75 multiloquis ¹⁴⁾
uacantes — f. 78^b sine metu culpa cumulatur ¹⁵⁾ || f. 79 menime ¹⁶⁾

¹⁾ flammam — ²⁾ qua — ³⁾ l. c. 767^d. Lücke. — ⁴⁾ l. c. 768^a.

⁵⁾ accipit — ⁶⁾ LXXVII 20^e. Es fehlen zwei Quaternionen.

⁷⁾ ut ad portandam aream — ⁸⁾ nulla mora — ⁹⁾ uectes — ¹⁰⁾ qualis

¹¹⁾ esse debeat — ¹²⁾ Nazianzenus — ¹³⁾ l. c. 66^b. Es fehlen vier Blätter.

¹⁴⁾ 73^a. — ¹⁵⁾ 76^a. — ¹⁶⁾ 71^c.

(*corr. m. 2*) recipit sed laeni hi // // // // // | sanguine mollescit . | xxxviii
 ammonendi sunt a // // // // // | nimis taciti — f. 80^b ad contra ammonendi
 sunt 1) || f. 81 saepe 2) enim 3) mansueti dissolu // // // // // | turpiscunt 4)
 taedio —

f. 153 punienda 5) denun|tiant; et antequam uerba exortatio|nis
 insonent omne quod locuturi sunt | operibus inclament 6) . | LXV. Sed
 quia saepe dum praedicatio | modis congruentibus ubertim fundi|tur
 apud semedipsos inde ostensione 7) | sui

f. 154^b unde ezechiel profeta | quotiens ad contemplanda cae-
 lestia 8) ||

XLIII. 41. membr. 8. foliorum 130. saec. IX.

f. 1^b Incip̄ omelia de aduentu dñi | Propitiante 9) diuinitate fr̄s dñi
 iā adueniunt | dies —

f. 3 ut cum dies iudicii uenerit: non cum impiis & peccato|ribus
 puniantur sed cum iustis & misericordibus | peruenire ad aeterna pre-
 mia mereantur. | Prestante dño n̄ro ih̄u xp̄o qui cum patre & sp̄u sc̄o |
 uiuit & regnat in secula seculorum amen || f. 5^b incipiunt capitula |
 regulae libri pastoralis 10) gre|gorii papae urbis romae | I Ne uenire
 imperiti ad magisterium audeant. | —

f. 7^b Lxm Peractis rite omnibus qualiter predicatur a 11) se|metip-
 sum redeat ne hunc uel uita uel predi|catio extollat . | expliciunt capi-
 tula | in nomine summi dī ih̄u xp̄i | gregorii papae urbis romae | *Von sp̄-
 terer Hand*: incipit liber primus pastoralis cure. editus a beato gregorio |
 p̄p̄. urbis rome ad beatum Joh̄em Rauēnātem | episcopu| | Cap̄m. primum. ||
 f. 8 Pastoralis curae | me pondera fugere deli|tescendo uoluisse be-
 nigna | frater carissime atque humillima 12) | intentione reprehendis —

f. 8^b locutionis n̄rae ianu|a repellantur. | Cap̄. i. Ne uenire im-
 periti ad magisterium audeant | Nulla ars doceri p̄sumitur.

f. 21 in eo qualiter uiuere debeat | demonstramus . | his qui
 ad regimen ordinate prouenerit 13) | qualē se in ipso regimine debet 14)
 exhibere . | xn Tantū debet actionē populi actio transcendere —

1) 73^a. — 2) 76^a. — 3) ergo — 4) dissolutionis torpescunt

5) punienda sunt — 6) clament — 7) semetipsum de ostensione — 8) l. c. 126^a.

9) Max. Taur. hom. (Maximi Taur. opera. Rom. 1784. App. p. 17)

10) LXXVII 13. — 11) Qualiter praedicator omnibus rite peractis ad

12) humili — 13) prouenerit — 14) debeat

f. 23 uiuentia in sinti propriae sponsionis portant | hinc diuina uoce . in exodo 1) . & dextrum accipit | & reparatum 2) . ut non solū sit ei' operatio utilis . | —

f. 49^b ac si aperte dicat ut ad | portandum (*corr. m. al.*) 3) arcam mora nulla 4) p̄pediat . uectes a circulis | numquam recedant , | xxiii. Quanta debet esse diuersitas in arte praedicationis | Quia igitur qualis debeat esse 5) pastor ostendimus | nunc qualiter doceat demonstramus. Ut enim lon|ge ante nos reuerendae memoriae gregorius nazazēus 6) |

f. 126^b sunt punienda 7) denuncient; Et antequā | locuturi 8) sunt operibus clament . LXV | Peractis rite omnibus qualiter p̄dicator 9) . | ad sem&ipsum redeat ne hunc uita 10) uel p̄dicatio extollat. Sed quia saepe dum p̄dicatio modis congruentibus ubertim fun|ditur apud sem&ipsum inde 11) ostensione | sui

f. 128^b orationib. (orationis tue m. 2) me tuae (tuae *delevit* m. 2) 12) tabula sustine . | ut quia pondus proprium | deprimit tui me (mem& m. 2) meriti manus 13) leuet; *von anderer Hand hinzugefügt* Expli|cit: liber pasto|ralis h̄ti Gregor̄ii p̄p̄e ur|bis Rome | Romae ||

f. 129 Incipit de ortu et obitu prophetarum | et apostolorum 14) . | 1 Esaias in hierusalem. Nobili genere natus ibique prophetauit sub manese (manasse *corr.*) rege. Sects | in duas partes occubuit . sepul- tus est sub quer|cū rogel iuxta transitum aquarum quas | olim ezechias rex iacto obstrūit (*corr. m. 2*) puluere; | —

f. 130^b xxii heliseus . ex abel mauth de terra ruben | cum nas- ceretur . uitula aurea magino boatu clamabit (*corr.*) in galgalis ita | scilicet ut in hierusalem boatus ip|se audiretur . dixitq; sacerdos p̄c̄ sciens futurorum proph&a inquit | in hierusalem hodie nascitur , qui | euncta sc̄ptilia destruet mortuus ē | igitur heliseus & in samaria sepul- tus est; ||

XLIV. 42. membr. fol. foliorum 178. saec. X.

f. 1^b Incipiunt capi|tula regulae libri pastoralis 15) | Gregorii papae urbis Romae . | 1 Ne uenire inperiti ad magisteriū audeant , —

1) in exodo *om.* Nach diesen Worten ist eine Lücke, indem der Abschreiber von 27^b plötzlich nach 28^c abspringt. — 2) separatum — 3) portandam

4) nulla mora — 5) esse debeat — 6) Nazianzenus — 7) punienda sunt

8) uerba exhortationis insonent omne quod locuturi

9) Qualiter praedicator omnibus rite peractis — 10) uel uita — 11) de

12) orationis tuae me — 13) tui meriti manus me — 14) ?

15) LXXVII 13. Das erste Blatt fehlt.

f. 46 Lxv peractis rite omnib; qualiter praedicator ¹⁾ (*ex ur*) ad semetipsum redeant ne | hunc uel uita uel praedicatio extollat | expliciunt capitula | In nomine summi | di ihu xpi incipit liber regulae | pastoralis Gregorii papae urbis | Romae scriptus ad iohm epm . || f. 5 Pastoralis curae | me pondera fugere delitis | cendo uoluisse benigna frater | carissime atq: humillima ²⁾ intentione | reprehendis. —

f. 5^b locutionis nrae ianua repellantur | Ne uenire imperiti ad magisterium audeant | Nulla ars doceri praesumitur —

f. 22^b in eo qualiter uiuere debeat | demonstremus; | xii. Is qui ad regimen ordinate peruenit qualem se in ipso regimine debet ³⁾ exhibere | Tantum debet actionem populi actio transcendere —

f. 55^b ac si apte dicat: Vt ad portandum ⁴⁾ arcam mora nulla ⁵⁾ | prepediat. ~ uectes a circulis numquam recedant ⁶⁾; || f. 56 quem ⁷⁾ quia commoueri ⁸⁾ in ipsa contumeliarum iaculatione non potuit —

f. 141 sunt | punienda ⁹⁾ denuntient, & antequam uerba exhortationis insonent | omne quod locuturi sunt operibus clament; | Lxv Peractis rite omnibus | qualiter praedicator ¹⁰⁾ ad semetipsum redeat ne hunc uel uita | uel praedicatio extollat | Sed quia sepe dum predicatio modis || f. 141^b congruentibus ubertim funditur, apud semetipsum inde ¹¹⁾ ostensione sui

f. 144^b orationibus | me tuae ¹²⁾ tabula sustine ut quia | pondus proprium depremat (*corr. m. 2*) tui meriti manus leuæ ¹³⁾ (*eleuæ m. 2*);

1) Qualiter praedicator omnibus rite peractis — 2) humili — 3) debeat

4) portandam — 5) nulla mora — 6) l. c. 50^b.

7) l. c. 62^b. Es fehlen zwei Quaternionen. Ausserdem hat die Handschrift noch mehrere Lücken, so wie Blattversetzungen: f. 124^b non exequendo deminuit (107^b) || 125 (109^c) tias meas dno. & tu remisisti impietatem cordis mei — 126^b quicquid sibi de innocentia (111^a) || 127 (108^b) paulum dicitur; Si nosmetipsos diudicemus. — 127^b utrum delectatione tantum (108^d) || 128 (111^d) humilitatis (humilis die Ausgabe) uitae; hinc enim scriptum est; — 128^b priuata sufficiat rursusque (112^c) || 129 (113^a) mine non sit absoluta; — 136^b exsicceatur. Cuius quo plus (118^c) || 137 (122^b) uoce. ad oculos singulorum motus — 137^b eodemq: tempore. ~ et langori (123^a) || 138 die drei ersten Zeilen ausradirt, dann (119^b) frigidus uero est qui consummanda | — 138^b sine aeterno teste quo (quod die Ausgabe) latenter (119^d) || 139 (123^c) contra uiuentem crescat ne eum | u. s. w.

8) commouere — 9) punienda sunt —

10) Qualiter praedicator omnibus rite peractis

11) de — 12) orationis tuae me — 13) me leuet

Folgen Excerpte aus den *Moralia*; f. 146 aus den Briefen Gregor's (opus excerptum ex codice | epistolarum beati papae Gregor̃): Johanni subdiacono Rauennati, Sabiniano ẽpo Jadertino, Columbo numidie, Eulogio ẽpo Alexandrino, Januario ẽpo Caralis, Januario ẽpo Sardis, Suagrio, Aregio ẽpo Franciis, Suagrio ẽpo Augustoduno, Caredo regi Uuisigotharum, Constantino ẽpo Mediolanensis, Maximiano ẽpo Salonitano, Palladio pb̃r̃ demoniesyna, Leontio exconsuli, Venantio Syracusano, Eulogio ẽpo Alexandrino, Cyriaco patriarchae Constantinopolitano, uniuersis ẽpis in Galliis, Fortunato ẽpo Neapolim, Martiano ẽpo Rauennati, Jõh̃ ẽpo Scyllitano, Cononi abb̃. Galliarum. m̃oñ. Liberiensis, Jõh̃ sũb̃ Rauennati; f. 166 aus den Dialogen Gregor's; f. 169^b aus Hieronymus Commentar zum Titusbrief (ex opusculis S̃ei hyeronimi pb̃r̃i); f. 175 aus Prosper (Prosperi | Ille autem cui dispensatio uerbi | commissa est & iam si sc̃ae uiuat . | & tamen perditte uiuentes arguere | aut erubescat . aut m̃auat . cum | omnibus qui eo tacente perierunt | periiit — f. 177 animi malignitatem non increpo); f. 177 aus Isidor (ex opusculis Ysidori | Non sunt promouendi ad regimen | ecclẽq̃ qui adhuc uiciis subiacent. — f. 177^b forma c̃æris in malum existunt ||; f. 178^b macht den Beschluss eine Besprechung des Unterschiedes zwischen libido und liuido: Iñ . libinem & liuidinem . Libido p̃ . B̃ . | cupiditas est animi. Liuido per . u . | liuor est corporis — libeat alienum pudorem ||

Die drei Handschriften (xlii . xliii . xliii .) enthalten den liber regulae pastoralis des Gregorius mehr oder minder vollständig. Alle stimmen in der äusseren Einrichtung überein: sie kennen die Eintheilung in vier partes nicht, sondern die Capitelzählung geht durch das ganze Buch, so dass das erste Capitel des zweiten Theiles als zwölftes Capitel gezählt wird. Ferner schliesst in allen das zehnte Capitel mit pro culpis aliorum. Das elfte beginnt hinc etenim (23^d); in den beiden ersten (im dritten fehlt die Partie) hört Capitel 23 auf mit breuitate pandamus (51^c); das 24. beginnt Aliter igitur ammonendi sunt uiri adque aliter feminae; das 25. Aliter iuuenes adque aliter senes; das 26. Aliter inopes adque aliter locupletes; das 27. = III, 3 u. s. w. In allen endlich wird, wo die h. Schrift citirt wird, das in der Ausgabe nicht angegebene betreffende Buch genannt; z. B.: cap. 11 (l. c. 23^d) hinc etenim superna uoce in leuitico ad moysen dicitur. Was endlich die Übereinstimmung in einzelnen Lesarten betrifft, so tritt dieselbe schon in der Angabe der Varianten zu den Anfängen und Schlüssen deutlich hervor.

GREGORIUS MAGNUS *Excerpte.*

XLV. 43. membr. fol. foliorum 186. saec. X.

f. 1¹⁾ Excerpte aus der regula pastoralis; f. 49 aus den Briefen (Item eiusdem ex codice epistolarum): Sabiniano ep̄o Jadertino, Aregio ep̄o, Caredo regi Uuisigotharum, Leoni exconsuli, Cononi abbati Galliarum; f. 53 aus den Moralia; f. 155 aus den Homilien über Ezechiel (ex libro omeliarum eiusdem papae Gregorii in Ezechihelē prophetam); f. 178—186^b aus den Homilien über die Evangelien.

GREGORII MAGNI *vita.*

XLVII. 45. membr. 4. foliorum 160. saec. XI.

f. 1 somnium tricesimumq; diem²⁾ —

f. 17^b respirabo³⁾ ut quae specialiter de pontificio | eius dicenda sunt in libello alio suffragante dñō referant: | explicuit liber primus. uitae beati | gregorii romani pontificis . || f. 18 1 Ubi gregorius seruum seruorum dī se scribens medio|cribus uestibus amicitur⁴⁾. | — f. 19 LX. Quale de eo somnium heremita cognouerit . | expliciunt cap̄ libri secundi | incipit . textus eiusdem . | Age iam nunc qm̄ athletae xp̄i gregorii —

f. 52^b que sequutura sunt . auxiliante dñō | tertius prosequatur . | explicuit lib̄ secundus uitae beati gr̄e . r̄ . p̄ . | incipiunt capitula libri tertii . | . 1 . Quibus gregorius studiis commissam sibi regebat ecclām . | — f. 53^b LX. Qd̄ gregorius pestē uniuersalis nominis . a totius ecclē | uniuersitate repulerit⁵⁾ . | expliciunt capitula libri t̄tii uitae beati gregorii . r̄ . p̄ . | incip̄ . textus eiusdem . cap̄ . 1 | Talibus uenerabilis papa gregorius . cōmissā sibi diuinit' ecclām studiis —

¹⁾ Die beiden ersten Quaternionen fehlen.

²⁾ S. Gregorii magni vita a Joanne Diacono scripta. I. 16. LXXV 69. Es fehlt der erste Quaternio und von dem zweiten das erste Blatt.

³⁾ respiro

⁴⁾ Gregorius seruum seruorum Dei se scribens mediocribus uestimentis amicitur.

⁵⁾ Gregorius pestem uniuersalis nominis a totius ecclesiae uniuersitate repulit. (Reiferscheid.)

f. 93^b apud omnipotentem dñm custodirent | suum . | explicite liber tertius uitae beati | gregorii . romani pontificis . || f. 94 . i . De temperantia gregorii; | f. 96^b . c . De uisione ¹⁾ scriptoris qui ab emulo terreri potuit & a beato gregorio meruit consolari . | expliciunt capitula libri quarti uite beati gregorii | romani pontificis . | incipit textus eiusdem | Hic ²⁾ est gregorii refutatione ³⁾ nominis uniuersalis plena | rationis. —

f. 160 minime denegasse cognoscar . | explicite . lib . quartus | uitae beati gregorii . rom . | pontificis dñi gr̄as . amen ||

HIERONYMI ⁴⁾ *commentarius in Ecclesiasten.*

XXI. 19. membr. fol. foliorum 125. saec. X.

f. 1 Parabolae ⁵⁾ Salomonis filii Dauid regis Israhel | Parabolae grece latine dicuntur similitudines; quod huic libro | —

f. 70^b a quo ut laudari mereamur in futuro concedit . | ipse propicius nos eū dignis in p̄senti uita conlaudare seruiiciis . Amen . | Incipit tractatus beati Hieronimi p̄r̄bi in ecclesiasten ⁶⁾ . | Memini me ante hoc ferme quinquenniū cum adhuc romae essē & ecclesiasten sc̄ae blesillae legeŕe —

f. 116 quā ab eo disposita ⁷⁾ & dicta senseŕ . Siue in hac partē . siue in illā | Ue quippe his qui dicunt malū bonū . & bonū malū . |

¹⁾ diuisione — ²⁾ Haec — ³⁾ de refutatione

⁴⁾ Hieronymus ist weniger begünstigt gewesen als Augustinus. Trotzdem dass die Benedictinerausgabe durch Vallarsi und seine Mitarbeiter eine oft gerühmte Revision erfuhr, so ist doch der Text des Hieronymus am meisten verwarlost, und die handschriftliche Überlieferung nur sehr unvollständig bekannt. Vallarsi hatte keine Ursache, sich über die Benedictiner (Martinaeus) zu erheben, da auf Schritt und Tritt bei der Nachvergleihung der von ihm benutzten Veroneser Handschriften, unter denen einige von dem grössten Werthe sind, stets neue Beweise seiner Fahrlässigkeit und Flüchtigkeit sich ergeben. Obgleich durch die Vortrefflichkeit der Veroneser Handschriften zu der neuen Ausgabe veranlasst, hat er doch den Schatz, welcher in denselben verborgen liegt, nur zum geringsten Theile gehoben.

⁵⁾ Bedae comm. in Proverbia ed. Colon. IV 634.

⁶⁾ XXIII 1009 (III 381 Vall.)

⁷⁾ disposita sunt

Dann folgt eine grammatische Bemerkung:

Aspicere aspicimus ante nos
 Respicere respicimus retro
 Susplicere suspicimus sursum
 Displicere dispicimus deorsum
 Inspicere inspicimus introrsum
 Conspicere conspiciamus circūquaq.
 Prospicere prospicimus longe

Ferner steht noch auf derselben Seite folgendes Gedicht:

Tercio in flore mundus adhuc dum pubesceret | in decore iuven-
 tutis sc̄lm pulcresceret adq. | ple sup ōms latos caeli cardines ger-
 minando pul|lularet umana feliciter . natus ~ homo in mundo | patriarcha
 nobilis . abraam dī amicus puer fide|lissimus —

& in lacū recluserunt innocentem puerum ||

f. 116^b Locutus ¹⁾ est ad nos sermo dī & depromptus est ad
 exortationē nr̄am . dicente | scriptura . Accipite disciplinā in domo
 disciplinae . Disciplina adiscen|do dicta est. —

f. 120^b in fame & siti . | micas de m̄sa desiderantis . Mala mors.
 auersanda mors., finem ²⁾ ||

f. 121 tunc ³⁾ eū ipse erit iudex causae tuae . qui modo testis
 ē uitae tuae | Clamauimus et laudauimus conponamus causā nr̄am .
 Qui testis est | —

f. 125^b uxores ur̄e ostendunt uob̄ fieri posse qđ ñ multis facere
 & dicitis fieri | ñ posse ~ sed forte dicis ideo illa facilius facere posse
 qa multa ||||| ||

HIERONYMI commentarii in Joel et in Micheam.

XIX. 17. membr. 8. foliorum 102. saec. IX — X.

f. 1 excoctis ⁴⁾ sordibus peccatorum purum aurum | remaneat —

f. 4^b sup omnia tabernacula Jacob | Explicit in iohel propheta
 beati hieronimi | presbyteri | ad paulam sc̄ā ||

¹⁾ Augustini sermo de disciplina christiana. XL 669 (VI 581 ed. Venet. 1731).

²⁾ l. e. 677 (l. e. 589⁴). — ³⁾ ?

⁴⁾ Comm. in Joel. XXV 985 (VI 213⁴). Es fehlen die fünf ersten Quaternionen und die Hälfte des sechsten.

f. 5 Incip̃ explanatio in Michea propheta ¹⁾. Micheas in quem nunc commentarios dicta|re cupio —

f. 5^b a parentibus inponuntur; | Uerbum igitur ²⁾ dñi quod factū est | ad micheam morasthithen . in dieb; | Joatham achaz ³⁾ ezechieꝝ —

f. 46 sed arguet condemnatos; | Exp̃l̃ in Micheam liber 1 | Incipit liber ū . | Semper inuidis respondemus quia non cessat | inuidia & librorum nostrorum exordia ma|lorum ⁴⁾ —

f. 46^b ropalo ⁵⁾ contun|dere propheta | Et tu turris gregis nebulo|sa filiae sion —

f. 100^b aegyptias extru|at ciuitates . | Exp̃l̃. explanationes | in Michea proph̃ ||

f. 101. 101^b. 102 *enthalten zwei Briefe des Ratherius, Bischofs von Verona* ⁶⁾: f. 101 ego ⁷⁾ aũ ad flagella parat' culparũ scilicet mearũ ñ insciũ de te quid iñf' (*sic*) iudex | *etc.* f. 101^b Imp̃atori ⁸⁾ uehem̃tissimo. M. uicentino . R. ueroñ ep̃s uehem̃tissi|me — f. 102 pmittit facere lupũ . & hoc ad tui: quã mei credito dāpnũ . ||

HIERONYMI commentarii in Jonam, in Zachariam et in Malachiam.

XX. 18. membr. 8 mai. foliorum 122. saec. X.

f. 1 quod ⁹⁾ nunc creatoris iram suo tumore testatur, statimq; | historicus —

f. 16 et gaudere ¹⁰⁾ oportebat . qa hic fr̃ tuus mortuus fuerat ¹¹⁾ et reuixit . perierat & inuentus est ¹²⁾).

f. 16^b *leer.*

f. 17 Beati Hyeronimi p̃bri explanatio | in zachariam prophetam ad exuperium | tolosanum ep̃m ¹³⁾ . | Incip̃ liber primus . | Ultimo iam autumnii tempore frater | nr̃ filius tuus sisinnius —

¹⁾ l. c. 1151 (l. c. 431). — ²⁾ om. — ³⁾ Achaz et

⁴⁾ aemulorum. — ⁵⁾ ῥοπαλφ

⁶⁾ Nach Maffei Autographa. Die Schrift macht allerdings den Eindruck eines ersten Entwurfs.

⁷⁾ S. 555. — ⁸⁾ S. 551.

⁹⁾ Comm. in Jonam. XXV 1128 (VI 401^b). Es fehlt ein Quaternio.

¹⁰⁾ gaudere te — ¹¹⁾ erat

¹²⁾ l. c. 1151 (l. c. 429^c). Der Schluss fehlt in der Handschrift. Ferner sind die Worte *oportebat* — *est* von einer Hand des eilften Jahrhunderts hinzugesetzt. Darauf bleiben auf derselben Seite noch drei Zeilen leer.

¹³⁾ l. c. 1415 (l. c. 775)

f. 41^b excelso | diabolus ostendens sibi tradita gloriatus sit. ||

f. 42 In^cp̄ lib̄ secundus | Ab obscuris ad obscuriora transimus
& cum moyse —

f. 69^b ambulauit enoch & placuit dō | & translatus est. || f. 70
In^cp̄ lib̄ tertius | Urguet me frater Sisinnius incompta et in|polita
transmittere. —

f. 99 quem de domo dñi¹⁾ adserunt auferendum ||

f. 100 In malachiam prophetam ad Mineruium²⁾ | et alexandrum.
Liber unus | Vltimum duodecim prophetarum Mala|chi interpretari uolu-
mus . cuius nomen septuaginta | transtulerunt angelus eius dicentis³⁾).

f. 122^b Iudaei & iudaizantes heræici ante HAIM ME | NON⁴⁾ suum
heliam putant esse uenturum & restitutum (sic) | omnia unde et x̄p̄o
in euangelio proponitur quaestio | quid quod pharisæi dicunt quod
helias uenturus ē . quib; | ille respondit . helias quidem uenisse⁵⁾ cre-
ditis iam | uenit in heliam⁶⁾ iohannem intellegens; *eine neuere Hand
hat expl̄ hinzugefügt.* ||

HIERONYMI *epistolae et polemica.*

XV. 13. membr. 4. foliorum 127. saec. VIII. 7)

f. 1^b und 2 enthalten folgenden Index:

* in hoc codice continentur epistulae: id sunt

I. Pammachii et oceani ad hieronimū p̄b̄m:

II. hieronimi p̄b̄ri: ad quosupra; epist;

III. hieronimi aduersus heluidū de uirginitate sc̄ae mariae

¹⁾ Dei — ²⁾ l. c. 1541 (l. c. 939). — ³⁾ dicentes

⁴⁾ ἤλαίμμενον — ⁵⁾ ueniet, et si — ⁶⁾ Elia

⁷⁾ Es ist dies der berühmte Palimpsest des Gaius. Leider ist man bei Anwendung der Reagentien mit zu geringer Schonung zu Werke gegangen. Noch jetzt kann man den grössten Theil des Palimpsestes, wo die richtigen chemischen Mittel nicht zu stark angewandt wurden, ohne grosse Mühe lesen. Aber gerade an Stellen, bei denen nichts gelesen werden konnte, ist auch der darüber stehende Text des Hieronymus völlig ausgelöscht. Bekanntlich ist in einer Partie der Handschrift ein doppelter Palimpsest enthalten, indem vor der endgiltigen Einrichtung der Handschrift auf dem Palimpsest des Gaius Hieronymiana eingetragen wurden. Da dieselben derselben Zeit angehören wie die letzte Schrift, und in dieser wiederholt sind, so hielt ich es für eine undankbare Mühe, für jetzt eine Vergleichung derselben anzustellen.

- iiii. it. hieronimi . p̄r ad Rufinū p̄rb romanae ecclesiae (*manus saec. XI. add. : de iudiciis salomonis*)
- v. hieronimi p̄rb ad paulū senem
- vi. hieronimi p̄rb ad cromatiū et ad alios
- vii. hieroñ. in esaia adbreuiatio de capitulis paucis
- viii. hieroñ. ad uigilantiū p̄rm de origene
- iiii. hieroñ. ad iulianū diaconē aquiligense;
- x. it. hieroñ. ad iulianū exortaturiam . .
- xi. hieroñ. ad rufino de bonoso monacho
- xii. hieroñ. ad castricianū de caecitate oculorum.
- xiii. hieroñ. ad heliodorū epytaphiū nepotiani.
- xiiii. hieronimi ad antoniū monachum
- xv. hieř. ad marcū p̄rm. calcedonensem
- xvi. hieř. ad ripariū p̄rbm.
- xvii. hieř. ad uitalem p̄rbm.
- xviii. hier. de paenitentia
- xviiii. chromatiēt et eliodori ad hieronimū p̄rbm
- xx. hieroñ. c̄romatio et heliodoro epsi
- xxi. hieroñ. ad papa damaso
- xxii. hieroñ. ad rufinū
- xxiii. epistule anastasi epi romanae ad iohannē ep̄m
- xxiiii. praefatio rufini librorum quos^o grego transtulit in lati f. 2. xxv. hieroñ. ad heliodoro exortaturium ^{num: ~}
- xxvi. hieroñ. ad euangelū p̄rm de ordine ecclesiae (*sacerdotali corr. m. 2*)
- xxvii. hieroñ. ad exsuperantiū de paenitentia
- xxviii. hieroñ. ad minetruū et alexandrū de diefū ^{chima} (*sic*)
- xxviiii. hieroñ. ad marcellam de .v. noui testamenti
- xxx. hieroñ. *der übrige Theil dieser Zeile unleserlich.*
- xxxi. s̄ci ambrosi ad flācella regina
- xxxii. s̄ci gregorii papae de moralibus
- f. 2^b Pammachius ¹⁾ et oceanus hieronimo p̄rbo salutē : S̄cs aliquis ex | fratrib; schidas ²⁾ ad nos cuiusdā detulit quae origenis nomine ³⁾ uolumen quod | περιαρχων . scribitur ⁴⁾ —

¹⁾ XXII 743 (I 517 Vall.) — ²⁾ schedulas

³⁾ om. — ⁴⁾ inseribitur

f. 3 dissimulaueris consensisse ¹⁾ uidearis: *ex̄p̄*; *ep̄ist*: | pammachi; et oceani ad *sc̄n̄*: hieronimū; presbiterū: | *inc̄pt* eiusdem ad quos supra. | hieronimus ²⁾ pammachio et oceano *fr̄abs* | salutē: schidulae quas misistis hono|rifica me adfecere contumelia. sic in|genium praedicantes ut fidei tollerent uerita|tem et quia eadem alexandriae romae ³⁾ et in toto | paene orbe boni homines super meo nomine | iactare consuerunt ⁴⁾ —

f. 12 eloquii uenustatem. | *ex̄pl*: epistula; *sc̄i* hieronimi: *prāeb.*: | ad pammachium; et oceanum. || f. 12^b *Inc̄pt*: eius: dem: aduersus: heluidium. de uirginitate: *sc̄ae*: mariae: | Nuper ⁵⁾ rogatus a fratrib; ut aduer|sus libellū cuiusdam eluidii —

f. 31 serb, *dn̄i* pariter | experiatur et mater regonnoui ⁷⁾ hieronimus beth|leem meum tractatum. siue inpugnatio hieronimis | scholastici aduersum heluidiū *sc̄ae* mariae uirginis | matris *dn̄i* *n̄i* ih̄u *x̄pi* calumniatorem. | *exp̄l* epistula hieronimi aduersus heluidium de perpetua uirginitate mariae | *Inc̄pt* eiusdē ad rufino p̄rbo romano de iudicio salomonis | Multum ⁷⁾ in utramq: partem | crebro fama mentitur —

f. 34 dictani. uulnus sustinuerim: *ex̄p̄*. ad rufinum | p̄bm *inc̄p* ad paulum senem. | Humanae ⁸⁾ uitae breuitas damnatio dilec|torum ⁹⁾ —

f. 35^b adflauerit | nauigabunt. *ex̄pc*: ad paulum senem | *inc̄p* ad cromatium et ad alium | Non ¹⁰⁾ debet carta diuidere quos —

f. 38 amor ordinem nescit. *ex̄pc* ad iobinum | eusebiū chroma|tium. *inc̄p* ¹¹⁾ in esaia; par|uula adbreuiatio de capitulis paucis. | Unus liber est duodecim profe|tarum et quod solent facere —

f. 42 indicat. srahel uero | hoc est anima uidens *dn̄m* me cognoscere noluit | *ex̄pc*: de aesaia: pauca: capitula | *inc̄p*: *sc̄i*: (= *supra scripti*): *sc̄i*: ad uigilantium: p̄r̄bm: | : de origene: | Iustum ¹²⁾ quidem fuerat nequaquam —

f. 45 ut audias. ut ¹³⁾ taceas. ut intellegas et sic loquaris: | *exp̄l* amen || f. 45^b *inc̄p* ad iulianum diāc̄ aquilensem | Antiquus ¹⁴⁾ sermo est. mendaces faciunt ut nec | uera ¹⁵⁾ dicentibus —

¹⁾ consentire — ²⁾ l. c. 744 (l. c. 518) — ³⁾ et Alexandriae et Romae

⁴⁾ consueuerunt — ⁵⁾ XXIII 183 (II 205 Vall.)

⁶⁾ d. h. regonnoui. Diese Subscriptio fehlt bei Vallarsi.

⁷⁾ XXII 682 (I 445 Vall.) — ⁸⁾ l. c. 343 (l. c. 22)

⁹⁾ delictorum — ¹⁰⁾ l. c. 338 (l. c. 17) — ¹¹⁾ XXIV 937 (IV 1131). Von Vallarsi zuerst nach dieser Handschrift herausgegeben.

¹²⁾ XXII 602 (I 345 Vall.). — ¹³⁾ et — ¹⁴⁾ l. c. 337 (l. c. 16). — ¹⁵⁾ sibi uera

f. 46 crebris reddas sermonib; laetiorē . | exp̄t : Amen . | Itē
eiusdē sc̄i ad iulianū exortaturiam | Filius ¹⁾ meus frater tuus auxonius ²⁾
in ipso iam profectionis articulo cum mihi praesentiam sui | tarde
dedisset cito ³⁾ abstulisset. atq; in puncto | temporis salue pariter uale-
que dixisset. uacuū | se redire arbitratus est nisi mearum ad te ali-
quid ⁴⁾ | nugarum tumultuario sermone portaret. iam | dimisso ⁵⁾ sin-
themate —

52 molestiam ⁶⁾ sustinet et sit tibi tanti dux femina facti. exp̄.
ad iulianū. | inc̄p̄: alia sc̄i rufino: de Bonoso: monacho: | Plus ⁷⁾ dām ⁸⁾
tribuere quam —

f. 55 uera nunquam fuit ⁹⁾: expl̄t: | Inc̄pt ad castricianū ¹⁰⁾ de
caecitate oculorum | Sc̄s filius meus heraclius diaconus mihi | rettulit
quod cupiditatem ¹¹⁾ nostri Cissam usque ¹²⁾ uenisses: —

f. 56^b magnitudine | fōneris ampliata ¹³⁾ . expl̄. ad castricia-
num; | inc̄pt hieronimi ad heliodorū epitaphium | nepotiani | Grandes ¹⁴⁾
materias ingenia | parua non sufferunt et in ipso conatu ultra uires
ausa succumbunt quan|toq' maius fuerit quod dicendum est | tanto ma-
gis obruetur ¹⁵⁾ qui magnitudinem rerum ¹⁶⁾ uerbis —

f. 68^b numquam loqui ¹⁷⁾ desinamus . | exp̄t; epitaphium . , nepo-
tiani . || f. 69 inc̄p̄; ad antonium; monach: | Dñs ¹⁸⁾ noster humilitatis —

f. 69^b conseruo | sermonem conseruus impertias ¹⁹⁾ . exp̄t ad
antoniū; monaci: inc̄p̄ ad marcū pr̄b̄m calcidone | Decreueram ²⁰⁾
quidem utendū mihi —

f. 71 hic sumus | plurimū salutamus . exp̄t . ad marcū p̄b̄m: |
inc̄pt ad riparium pr̄b̄m sc̄i sc̄i de | reliquiis sc̄orum reuerendis et pro

¹⁾ l. c. 860 (l. c. 785). — ²⁾ Ausonius — ³⁾ et cito ⁴⁾ aliquid ad te

⁵⁾ demisso. — ⁶⁾ molestias — ⁷⁾ l. c. 332 (l. c. 9).

⁸⁾ Deum, Im Folgenden (l. c. 333) hat statt *Alexandrinus monachus* die Hand-
schrift *Alexandrinus Dei famulus*. Gleich darauf fehlt in ihr *iamdudum*.

⁹⁾ fuit. Vale in Christo.

¹⁰⁾ Castrutium. l. c. 651 (l. c. 406)

¹¹⁾ cupiditate

¹²⁾ Wie grundfalsch die handschriftlichen Angaben Vallarsi's häufig sind, davon
hat man in der Anmerkung zu dieser Stelle ein Beispiel.

¹³⁾ duplicari — ¹⁴⁾ l. c. 589 (l. c. 329). —

¹⁵⁾ obruitur — ¹⁶⁾ rei — ¹⁷⁾ loqui nunquam — ¹⁸⁾ l. c. 345 (l. c. 25)

¹⁹⁾ impertias. Vale in Domin.

²⁰⁾ l. c. 359 (l. c. 42).

uigilan¹⁾ | Acceptis ¹⁾ primum litteris tuis non | respondere superbiae
est respon|dere temeritatis . de his ²⁾ enim —

f. 74 fructum bonū exciditur ³⁾ et | in ignē mittitur ⁴⁾ . exp̄cē ad
ripariū | inc̄p̄: eiusdem ad uitalem pr̄bm pr̄bm (*sic*) | quomodo sala-
mon et achaz undecim annorum | genuisse dicantur | zenon ⁵⁾ naucle-
rus per quem —

f. 77 desiderium missa suscipito ⁶⁾ exp̄cē . sc̄i hieronimi: ad uita-
lem: pr̄bm . | inc̄p̄; s̄si; sc̄i; de paenitentia | Paenitentia ⁷⁾ desperatae
salutis | remedium esse nemo quis nesciat: dilectissimi in dñō haec
quae | mortuum —

f. 78^b consortia promeruit . exp̄cē . amen . | inc̄p̄: cromati: et elio-
dori: s̄so: sc̄o: | dñō sc̄o fratri hieronimo presbitero cromatius et helio-
dorus . | episcopi in dñō aeternā salutem . | cum ⁸⁾ religiosissimus
augustus the|odosius —

f. 79 sc̄am industriā melius et perfectius dī mar|tyrib; exhiberi.
Rescriptū s̄si sc̄i: | Dominis sc̄is cromatio et heliodoro | episcopis hiero-
nimus presbiter | constat ⁹⁾ dñm n̄m omni die martiꝝ | suorum trium-
fos recipere —

f. 80 in caelesti glo|ria fecit esse sublimes: exp̄cē: amen: | Incipit
alia s̄si sc̄i beato papae damaso | Domino ¹⁰⁾ meo uere domino monar-
cite|q; ecclesiarū totius orbis tenentis | papae damaso eps̄co hieroni-
mus | desiderii mei ardor tandē acce|pit remediū —

f. 81^b *Die letzten Worte zerstört* . exp̄cēt amen . || f. 82 inc̄p̄ ad
Rufinum sc̄i hier | diu ¹¹⁾ te Romae moratum sermo proprius | indicauit
nec dubito spiritaliū parentū | ad patriam reuōtum desiderium ¹²⁾ —

f. 83 mei simi || f. 83^b les ¹³⁾ inuenias qui possint figuratis laudi-
bus | delectari: explicite . incipit; | epistula ¹⁴⁾ anastasio romanae urbis
episcopi ad | iohannem episcopum hierosolimarum su|per nomine rufini: |
Probatae quidem affectionis est haec | ut ¹⁵⁾ de sacerdote sacerdos —

f. 84^b nescire ¹⁶⁾ cupiamus ipse denique uiderit ubi possit ab-
solui: | explecit || f. 85 Inc̄p̄t praefatio rufini librorum periarcon | quos
de grego transtulit in latinum | Scio ¹⁷⁾ quam plurimus ¹⁸⁾ fratrum scien-
tia —

¹⁾ l. c. 906 (l. c. 719). — ²⁾ iis — ³⁾ excidetur — ⁴⁾ mittetur.

⁵⁾ l. c. 673 (l. c. 433) — ⁶⁾ suscipe — ⁷⁾ Unedirt? — ⁸⁾ XX 373

⁹⁾ XI 473 — ¹⁰⁾ Unedirt? — ¹¹⁾ XXII 735 (I 507 Vall.). — ¹²⁾ desiderio

¹³⁾ similes mei — ¹⁴⁾ XXI 627 (II 577 Vall.) — ¹⁵⁾ ut laudabiliter

¹⁶⁾ nec scire — ¹⁷⁾ l. c. 733 (l. c. 506). — ¹⁸⁾ plurimos

f. 87 legentibus generet . expl̄ . apologia ¹⁾ quam | pro se misit
rufinus ad anátasium | Romanae | urbis episcopum . audiui quosdam
cum apud beatitudinem tuam —

f. 90 inuidiam solam generant et liuorem : explicit : | incept̄
eiusdem ad heliodorum exortatur , | quanto ²⁾ studio et amore ³⁾ con-
tenderi | ut pariter —

f. 97^b contin. gat quis ⁴⁾ nunc labor durus est . expl̄t | incept̄ eiusdē
ad euangeliū pr̄bm de ordine | sacerdotii | Legimus ⁵⁾ in esaia . fatuus
fatua loquitur . audio —

f. 99^b diaconi in aecclesia uindicent ⁶⁾ . exp̄e ad euan|gelum
pr̄bm . quid differt inter pr̄bm et diac̄m | incept̄ ad theodosium et
ceteros anachoritas | Quam ⁷⁾ uellem nunc uestro —

f. 100^b optati litoris prosequatur . exp̄e ad anachoritas | incept̄
eiusdē : ad exuperantiū de paenitentia | Inter ⁸⁾ omnia quae mihi sc̄i
fratris quin|tiani ⁹⁾ —

f. 101^b nos crebro habebis | hospites . exp̄e ad exuperantiū incept̄ |
epistula beati hieronimi pr̄bi ad | mineruum (*sic*) et alexandrum de
dieficillima (*sic*) pauli apostoli quaestione . | In ipso ¹⁰⁾ iam profectio-
nis articulo ¹¹⁾ fratris ¹²⁾ nostri Sisinni qui —

f. 116 qui ¹³⁾ sensus sit supra diximus . explicit | incipit ad mar-
cellam de quinque noui testamenti quaestionibus | Magnis ¹⁴⁾ nos pro-
uocas quaes|tionibus et torpens —

f. 119 describuntur ¹⁵⁾ apud quos esse dignatur | amen | incept̄ sc̄i
ambrosi ad flaccella . regina . | de eo quod scribtum est dñs creauit
me | *Anfang zerstört* ¹⁶⁾ —

f. 120 ergo xp̄s qui est sapiētia | non est adoptione filius sed
uerus filius existens | dī (*folgt eine unleserliche Stelle*) expl̄ . capit̄ .
vi . | incipit . vii . de sp̄u sc̄o | uniuersas quae de patre et filio scrib-
seras | quaestiones —

f. 122 *Schluss zerstört* vii . sc̄i Ambrosi ad flacilla regina aduer-
sus | arianos | incipit sententia de moralibus beati Gregorii | papae
(*das Übrige zerstört*) | stillas pluuiae et effundit imbres ad ins|tar

¹⁾ l. c. 623 (l. c. 573). — ²⁾ XXII 347 (I 28) — ³⁾ amore et studio

⁴⁾ cui — ⁵⁾ l. c. 1192 (l. c. 1074). — ⁶⁾ uindicent in ecclesia

⁷⁾ l. c. 331 (l. c. 8). — ⁸⁾ l. c. 1191 (l. c. 1073). — ⁹⁾ Quintiliani

¹⁰⁾ l. c. 966 (l. c. 793). — ¹¹⁾ articulo — ¹²⁾ sancti fratris — ¹³⁾ quis

¹⁴⁾ l. c. 586 (l. c. 325) — ¹⁵⁾ describuntur — ¹⁶⁾ Faustinus presb. de trin. c.
6 und 7 (XIII 73 — 80 M.)

gurgitum. | Duo in hac uita sunt genera iustoꝝ | unum uidelicet bene uiuentium | sed nulla docentium aliud uero | —

f. 126^b illa quae sunt | caelestia experiendo penetramus | ex̄pc . amen | Tres sunt felices quae in scribturis sc̄is leguntur | qui scit et non docet qui docet et non facit | qui nescit et non interrogat; tres uero sunt | felices qui scit et docet, qui docet et facit et qui nescit et interrogat. Tria sunt quae faciunt hominem uitare malum timor dñi | horror paenae desiderium regni caelestis; quattuor uirtutibus | sanatur homo paenitentia et amore spe et timore paenitentia de peccatis praeteritis timor de futuris spes praemiorum amor regni caelestis | pax scribentibus uitaque legentibus: sanitas audientibus praemia parata | in futuro facientibus //// pax uniuersis famulis dñi ||

f. 127 ist angefügt: auf der Rückseite (sonst leer wie die Vorderseite) steht der Titel (manu saec. xiv.):

Epl'e beati Jeronimi

. F F F .

XVI. 14. membr. fol. 2 col. saec. IX.

f. 1 (manu saec. xiv) Epl'e beati Jeronimi.

f. 1^b Inc̄p liber epistolar̄, | hyeronimi | i hyeronimi p̄bri ad damasum papā desera|phym et calculo 1) | Sex al̄ uni et sex alteri | et duabus quidem uelab|bant faciem eius . et dua|bus uelabant pedes & | duabus —

ibid. aure audietis et non intelle|gitis (getis m. 2) & cernentes aspicitis | et non uidebitis | Interpretaatio | eiusdem capituli 2) Et factum est in anno | quo mortuus —

f. 9^b tantum | studeamus & lingua 3) . | ii hyeronimus ad papā damasum de osanna 4) | Multis 5) super hoc sermone diuersa fixeꝝ 6) . | equibus —

f. 11^b alibi falsā 7) referre sententiam; iii. hyeronimus ad papā damasū de fide || f. 12 cui in antiochia cōmunicare deberet | uel de tribus ypotasis 8) | Qn̄m uetusto oriens int̄ —

1) XXII 361 (I 44)

2) Sex al̄ — capituli fehlt in der Ausgabe.

3) l. c. 372 (l. c. 37). Der Schluss des Briefes fehlt hier in der Handschrift; siehe unten, wo er als besonderer Brief folgt.

4) l. c. 375 (l. c. 63). — 5) Multi — 6) finxerunt

7) de aliena lingua fictam — 8) l. c. 355 (l. c. 37).

III Hieronimus ad damas-
culum: ... mulier tandem necruit audire *) | —
... Hieronimus ad paulinum: ...
... Septua-

... non regimus *); VI Item ad
... laboribus tue in, terro-

... non silicus: VII Hieronimus ad
... amore et studio | coi-

... labor durus est; |
... presbiterum de uita cleri-
... litteris transma-

... Hieronimus ad paulinū, presbi-
... Frater Ambrosius. ~ tua

... In ep̄ epistola | se-
... de institutione clericorum uel | mona-
... bono homo de bono, thesauro —
... un

... respicere
... regimus — *) L. c. 379 (l. c. 68)
... cui

... beiden Blätter 41

... se semper cogitat

f. 49 $\overline{\text{xī}}$ | hieronimus ad aman|dum p̄br̄m de di|uersis questionibus¹⁾ | Breuis epistola longas —

f. 51^b non parca ut medicus par|cat²⁾ seuit ut misereatur³⁾ | xū epistolaris respon|sio ad quem sup̄ dixim; | Proposicio⁴⁾ fuit de eadē | apostoli epistola ubi de re|surrectione —

f. 52 a⁵⁾ sit | xp̄s totus in cunctis; non | ait ut sit pater omnia | in omnibus . sed ut sit d̄s | omnia in omnibus⁶⁾ ||

f. 52^b xiiii ad eliodorū ep̄m epita|phiū nepociani p̄br̄i⁷⁾ | Grandes materias inge|nia praua (*corr. m. 2*) non sufferunt | et in ipso cognatum⁸⁾ ultra | uires cause⁹⁾ succumbunt —

f. 61 xiiii augustinus ad hiero|nimum . p̄br̄m¹⁰⁾ | dñō carissimo et desiderantissimo¹¹⁾ | et honorando¹²⁾ fratri | et p̄br̄o¹³⁾ hieronimo augus|tinus in dñō salutem . | Audiui peruenisse in ma|nus —

f. 62^b de te in dñō glorian|tur¹⁴⁾ | xv hieronimus ad bea|tum . augustino (*corr. m. 2*) | episcopum¹⁵⁾ | dñō uere sc̄o et¹⁶⁾ beatis|simo papa (*m. 2 corr.*) augustino | hieronimus in dñō salutē . | In ipso pro|fectionis articulo | sc̄i filii nr̄i asterii ippodia|coni¹⁷⁾ —

f. 63^b suppli|citer te salutat | xvi Item cuius supra | dñō¹⁸⁾ uero (*sic*) sc̄o et bea|tissimo papę au|gustino . hyeroni|mus in xp̄o salutem . | Anno preterito per fratrē | nr̄m asterium yppodia|conum¹⁹⁾ —

f. 64 dñē uere sc̄e ac²⁰⁾ suscipien|de pape (suspi|ciende *m. 2*) | xvii augustinus ad presidium²¹⁾ | Dñō et²²⁾ beatissimo | et merito ueran|do fratri et consacer|doti . presidio augus|tinus in dñō salutem . | Sicut presens —

¹⁾ l. c. 560 (l. c. 293) — ²⁾ parcat medicus ut parcat

³⁾ l. c. 564 (l. c. 297^a). Der Schluss des Briefes (564—565) folgt als besonderer Brief.

⁴⁾ Tertia id est extrema propositio tua — ⁵⁾ ut

⁶⁾ non ait — omnibus *om.*

⁷⁾ l. c. 589 (l. c. 329). — ⁸⁾ conatu — ⁹⁾ ausa

¹⁰⁾ l. c. 829 (l. c. 625). — ¹¹⁾ desideratissimo — ¹²⁾ honorando in xp̄o

¹³⁾ compresbytero

¹⁴⁾ Der Schlusssatz *Memor* — *frater* fehlt in der Handschrift.

¹⁵⁾ l. c. 830 (l. c. 626) — ¹⁶⁾ ac

¹⁷⁾ hypodiaconi. *Im Folgenden* ut $\overline{\text{καλινοφθίαων}}$ $\overline{\text{ΥΠΤΙΜΙΝ}}$ | $\overline{\text{ωλιαω}}$.

¹⁸⁾ l. c. 831 (l. c. 628).

¹⁹⁾ hypodiaconum

²⁰⁾ et — ²¹⁾ l. c. 915 (l. c. 730) — ²²⁾ *om.*

f. 13^b antiquo sensu praedicent; | iiii hyeronimus ad | damas-
cum ¹⁾ | Inportuna in euangelio | mulier tandem meruit audire ²⁾ | —

f. 14 dispicere ³⁾ ani|nam proqua xps mortuus ē | v̄ hyeroniū
ad papā damaś | de seraphym et calculo et de quis ibit nobis | Septua-
ginta ⁴⁾ et missū | est ad me unum de seraphym —

f. 16^b in apostolorum actib ⁵⁾; | non legimus ⁶⁾; | vi Item ad
damasū de filio | prodigo hyeronimus ⁷⁾ | Beatitudinis tuae in|terro-
gatio —

f. 28 uita sus|tendendum ⁸⁾. ~ non siliquis; | vii hyeronimus ad
heliodorum episcopum ⁹⁾ | exortatoria | Quanto amore et studio | coi-
tenderim —

f. 33 is ¹⁰⁾ interesse contingat | quibus ¹¹⁾ nunc labor durus est; |
viii epistula s̄ci hyeroni|mi ad nepotianum pres|biterum de uita cleri-
corum et monachor ¹²⁾ | Petis a me nepotiane k̄m̄q̄ litteris transma-
rinis —

f. 40 species gloriarum ¹³⁾ ||

f. 41 omnium ¹⁴⁾ praedonum cru|delitatem —

ibid. talis | est confitebitur; | viii hyeronimi ad paulinū | presbi-
terum de om|nibus diuinę hystorię | libris ¹⁵⁾. | Frater Ambro|sius. ~ tua
mihi mu|nuscula —

f. 41^b fyson amne transmisso ¹⁶⁾ ||

f. 42 syon ¹⁷⁾; qui centum . xx . ab | uno —

f. 42^b Esaiā hieremiam . ezechihel ¹⁸⁾ ||

f. 43 iohanñs ¹⁹⁾ . iudas ²⁰⁾ . septem epis|tulas —

f. 43^b semper cogitat se ²¹⁾ esse mo|riturum; | x̄ Inc̄p̄ epistla | se-
cunda hyeroñ p̄bri ad pauliñ | p̄b̄r̄ de institutioñ clericoꝝ uł | mona-
choꝝ et diuine hystorie ²²⁾ | Bonus homo de bono | thesauro —

f. 48^b per te salutare ²³⁾ uolo; añ ||

¹⁾ l. c. 358 (l. c. 40). — ²⁾ audiri — ³⁾ despiciere

⁴⁾ l. c. 372 (l. c. 57). — ⁵⁾ actis — ⁶⁾ legamus — ⁷⁾ l. c. 379 (l. c. 68)

⁸⁾ sustentanda — ⁹⁾ l. c. 347 (l. c. 28) — ¹⁰⁾ his — ¹¹⁾ cui

¹²⁾ l. c. 527 (l. c. 252). — ¹³⁾ l. c. 538 (l. c. 265^a).

¹⁴⁾ l. c. 539 (l. c. 267^a). — ¹⁵⁾ l. c. 540 (l. c. 268).

¹⁶⁾ Gange transmisso l. c. 541 (l. c. 269^c).

¹⁷⁾ l. c. 546 (l. c. 275^a). Den sechsten Fascikel bilden die beiden Blätter 41 und 42. Der siebente bildet einen Ternio (43—48).

¹⁸⁾ Ezechielem l. c. 547 (l. c. 277^c).

¹⁹⁾ l. c. 548 (l. c. 278^a). — ²⁰⁾ iudas apostoli — ²¹⁾ se semper cogitat

²²⁾ l. c. 579 (l. c. 316). — ²³⁾ salutari

f. 49 $\bar{x}\bar{i}$ | hieronimus ad aman|dum p̄br̄m de di|uersis questionibus ¹⁾ | Breuis epistola longas —

f. 51^b non parca ut medicus par|cat ²⁾ seuit ut misereatur ³⁾ | $\bar{x}\bar{i}$ epistolaris respon|sio ad quem sup̄ dixim; | Proposicio ⁴⁾ fuit de eadē | apostoli epistola ubi de re|surrectione —

f. 52 & ⁵⁾ sit | xp̄s totus in cunctis; non | ait ut sit pater omnia | in omnibus . sed ut sit d̄s | omnia in omnibus ⁶⁾ ||

f. 52^b $\bar{x}\bar{i}\bar{i}\bar{i}$ ad eliodorū ep̄m epita|phiū nepociani p̄br̄i ⁷⁾ | Grandes materias inge|nia praua (*corr. m. 2*) non sufferunt | et in ipso cognatum ⁸⁾ ultra | uires causę ⁹⁾ succumbunt —

f. 61 $\bar{x}\bar{i}\bar{i}\bar{i}$ augustinus ad hiero|nimum . p̄br̄m ¹⁰⁾ | dñō carissimo et desiderantissimo ¹¹⁾ | et honorando ¹²⁾ fratri | et p̄bo ¹³⁾ hieronimo augus|tinus in dñō salutem . | Audiui peruenisse in ma|nus —

f. 62^b de te in dñō gloriantur ¹⁴⁾ | $\bar{x}\bar{v}$ hieronimus ad bea|tum . augustino (*corr. m. 2*) | episcopum ¹⁵⁾ | dñō uere scō et ¹⁶⁾ beatissimo papa (*m. 2 corr.*) augustino | hieronimus in dñō salutē. | In ipso profectionis articulo | sc̄i filii nr̄i asterii ippodia|coni ¹⁷⁾ —

f. 63^b suppli|citer te salutat | $\bar{x}\bar{v}\bar{i}$ Item cuius supra | dñō ¹⁸⁾ uero (*sic*) scō et bea|tissimo papę aug|ustino . hyeroni|mus in xp̄o salutem. | Anno preterito per fratrē | nr̄m asterium yppodia|conum ¹⁹⁾ —

f. 64 dñē uere scē ac ²⁰⁾ suscipien|de pape (suspiende *m. 2*) | $\bar{x}\bar{v}\bar{i}\bar{i}$ augustinus ad presidium ²¹⁾ | Dñō et ²²⁾ beatissimo | et merito ueneran|do fratri et consacer|doti . presidio augusti|nus in dñō salutem. | Sicut presens —

¹⁾ l. c. 560 (l. c. 293) — ²⁾ parcat medicus ut parcat

³⁾ l. c. 564 (l. c. 297'). Der Schluss des Briefes (564—565) folgt als besonderer Brief.

⁴⁾ Tertia id est extrema propositio tua — ⁵⁾ ut

⁶⁾ non ait — omnibus om.

⁷⁾ l. c. 589 (l. c. 329). — ⁸⁾ conatu — ⁹⁾ ausa

¹⁰⁾ l. c. 829 (l. c. 625). — ¹¹⁾ desideratissimo — ¹²⁾ honorando in xp̄o

¹³⁾ compresbytero

¹⁴⁾ Der Schlusssatz *Memor — frater* fehlt in der Handschrift.

¹⁵⁾ l. c. 830 (l. c. 626) — ¹⁶⁾ ac

¹⁷⁾ hypodiaconi. *Im Folgenden* ut καλινοφδια] $\overline{\text{VTTTIMIN}}$ | $\overline{\text{ωλιασ}}$.

¹⁸⁾ l. c. 831 (l. c. 628).

¹⁹⁾ hypodiaconum

²⁰⁾ et — ²¹⁾ l. c. 915 (l. c. 730) — ²²⁾ om.

ibid. si meam culpam ipse cognouero . | xviii augustinus ad sc̄m
hie|ronimum pr̄br̄m | Cur ¹⁾ itaque conor | contra tractum flu|minis ²⁾.
et ³⁾ non pocius | ueniam deprecor ⁴⁾. | —

f. 66 concor|diam reuertisse . xviii | Item auḡ ad hieronimū ⁵⁾ |
Dñō dilectissimo | et cultu sencerissimo (*corr. m. 2*) ⁶⁾ | caritatis ob-
sequendo | atque amplectendo fratri | et conpbr̄o hieronimo | augusti-
nus. Numquā (*m. 2 add. ea*) | quae ⁷⁾ quisque ⁸⁾ facile cuilib& | —

f. 69 quam iusta ⁹⁾ tulisse sententiam | xx hieronimus ad au-
gustī ¹⁰⁾ | Dñō uere sc̄o ¹¹⁾ beatissimo papę ¹²⁾ | Crebras ad me | epis-
tolas dirigit & | sepe compellis ¹³⁾ —

f. 70^b primum | facias peruenire . | xxi Itē sc̄i augustini | ad hie-
ronimū pr̄br̄m ¹⁴⁾ | Dñō dilectissimo | et culto ¹⁵⁾ sincerissimo caritatis
obser|uando atque amplec|tendo fratri & conpbr̄o | hieronimo augusti-
nus . | habeo gratiā quod pro | scripta ¹⁶⁾ —

f. 73 minus de caritate pr̄sumentis ¹⁷⁾. Item augus | xxvii
ad hieronimū ¹⁸⁾ | dñō uenerabili | et desiderabili | sc̄o fratri et conpbr̄o
hieronimus (*corr. m. 2*) | augustinus in dñō salutem. | Ex quo coepi
ad te scribere | aut a te scripta ¹⁹⁾ —

f. 75^b mihi quantum potueris p ²⁰⁾ | presentiā tuam . | xxviii epis-
tula hieronimi ad auḡ ²¹⁾ | Domino uere sc̄o | et ²²⁾ beatissimo papę |
augustino hieronimus | Tres simul epistulas —

f. 87 auditore uel ²³⁾ lectore | pauperculo in angulo | monasterii su-
surrare | xxiiii hieronimus ad mag|num oratorem ²⁴⁾ | Sebesium nr̄m tuis —

f. 89^b angustia | finienda est. || f. 90 xxv hieronimus ad beatū |
iulianū diaĉ aquiliensē ²⁵⁾ | Anticōs sermo est . mendaces faciunt ut
nec ²⁶⁾ uera | dicentib; —

¹⁾ l. c. 911 (l. c. 734*). Der Anfang des Briefes (909 — 911) fehlt in der Handschrift.

²⁾ fluminis tractum — ³⁾ ac — ⁴⁾ peto

⁵⁾ l. c. 565 (l. c. 298) — ⁶⁾ sincerissimae

⁷⁾ aequae — ⁸⁾ quisquam tam — ⁹⁾ iustam — ¹⁰⁾ l. c. 834 (l. c. 632).

¹¹⁾ sancto et — ¹²⁾ papae Augustino Hieronymus in Domino salutem.

¹³⁾ compellas — ¹⁴⁾ l. c. 647 (l. c. 401)

¹⁵⁾ cultu — ¹⁶⁾ subscripta

¹⁷⁾ Der Satzsatz *Hunc* — *perhibemus* fehlt in der Handschrift.

¹⁸⁾ l. c. 832 (l. c. 629) — ¹⁹⁾ ac tua scripta — ²⁰⁾ om.

²¹⁾ l. c. 916 (l. c. 730) — ²²⁾ ac — ²³⁾ et — ²⁴⁾ l. c. 664 (l. c. 423).

²⁵⁾ l. c. 337 (l. c. 16). — ²⁶⁾ nec sibi

f. 90^b reddat ¹⁾ sermonib; | laetio|rem. | xxv̄ hieronimus ad niceā |
ippod|iaconī aquileḡ ²⁾ | Turpilius comicus | tractans —

ibid. solamen ³⁾. ~ si amici litte|ras uel indignantis acipimus
(accipiamus *m.* 2) ⁴⁾. | xxv̄ hieronimus ad criso|gonū monachū aqi-
liensē ⁵⁾ | Qui erga ⁶⁾ te affectus | m̄s sit —

f. 91 quod | scriberis ⁷⁾. *** hieronimus | xxviii ad antonium
monachū | aq|uiliensē ⁸⁾ | dñs noster humi|lilitatis —

f. 91^b et ut ⁹⁾ conseruo. sermonē con|seruus in|pertas. uale in
dñō. || f. 92 xxviii hieronimus ad euange|lum presbiterum | de mel-
chisedech ¹⁰⁾. | Misisti mihi uolumen | ἀννιγιτον ¹¹⁾ & nes|cio utrum
tuum ¹²⁾ | de titulo nomen —

f. 95^b corporis uali|tudini; | xxx hieronimus ad rusti|cum mona-
chum ¹³⁾ | Nihil est ¹⁴⁾ xp̄iano feli|tius cui promittunt (ur *add. m.* 2) |
regna ¹⁵⁾ —

f. 105 sed magna sunt premia; | xxxi. Incipit alia epistola | Qui ¹⁶⁾
aethiopem in|uitat ad balnea ¹⁷⁾ —

f. 107^b timere | quam hominum; | xxxii hieronimi. ad iulianum |
exortatoria ¹⁸⁾. | Filius m̄s frater tu|us ausonius —

f. 112^b tibi tanti dux femina | facti. amen; | xxxiii hieronimus
ad oceanū | de ** uita clericorum ¹⁹⁾ | Sofronius Eusebius | hieronimus
oeeano | suo salutem; depre|catus es ut tibi breuiter | —

f. 116 confirm&ur | effectu ²⁰⁾; hieronimus | ad oceanum de unius |
uxoris uirum xxxiiii | Numquam ²¹⁾ fili | oeeane fore —

f. 124^b quod non lic&. & obciunt (*sic*) | quod concessum est |
xxxv hieronimus ad | riparium pbr̄m ²²⁾ | Acceptis primum lit|teris tuis —

f. 127 fructum ²³⁾ excidetur & | in ignem mittetur; | xxxvi hiero-
nimus ad casto|rinam materteram ²⁴⁾ | Johannes ²⁵⁾ apostolus | et euan-
gelista —

¹⁾ reddas — ²⁾ l. c. 341 (l. c. 20). — ³⁾ solamen habeo — ⁴⁾ accipio

⁵⁾ l. c. 342 (l. c. 21). — ⁶⁾ circa — ⁷⁾ scriberes — ⁸⁾ l. c. 345 (l. c. 25)

⁹⁾ om. — ¹⁰⁾ l. c. 676 (l. c. 438). — ¹¹⁾ ἀνώουμον ἀδίσποτον

¹²⁾ tu — ¹³⁾ l. c. 1072 (l. c. 926). — ¹⁴⁾ om. — ¹⁵⁾ promittitur regnum

¹⁶⁾ XXX 239 (XI 227 Vall.). — ¹⁷⁾ balneas — ¹⁸⁾ XXII 960 (I 785 Vall.)

¹⁹⁾ XXX 288 (XI 270 Vall.) — ²⁰⁾ casto confirmetur affectu

²¹⁾ XXII 653 (I 409 Vall.) — ²²⁾ l. c. 906 (l. c. 719).

²³⁾ fructum bonum. Vallarsi konnte *bonum*, welches Wort er 'ex Victorio' ergänzt, aus dem vorher beschriebenen Codex (XV.) entnehmen. Aber er scheint sich bei seiner Recension mehr an den besser zu lesenden XVI gehalten zu haben. — ²⁴⁾ l. c. 346 (l. c. 27). — ²⁵⁾ Joannes idem

f. 127^b epistola mea haec ¹⁾ cum lec|ta fuerit me ²⁾ absoluet | xxxvij hieronimus | ad Furiam ³⁾ | Obseerans ⁴⁾ litte|ris et suppliciter | deprecaris ut ti|bi rescribam ⁵⁾ —

f. 135^b de secun|dis nuptiis cogitabis; | xxxviii hieronimus ad Sal|uinam ⁶⁾ | Vereor ne offitiū (*corr. m. 2*) putetur —

f. 143 iudiciū legentium ⁷⁾ ptimesco | xxxviii hieř ad pana- cum ⁸⁾ de | optimo genere inter|ptandi | Paulus apostolus | presente agrippa —

f. 150^b quam demosteni ⁹⁾ | & tullii philipica ¹⁰⁾ scribere | xl hie- ronimus ad marcellā ¹¹⁾ | Abraham temptatur in filio & fidelior inueni- tur; | Joseph in egypto ¹²⁾ uendi|tur. ~ —

f. 151^b interpretatur p̄f̄uerse (*corr. m. 2*) ¹³⁾ ||

f. 152 tremess ¹⁴⁾ spū nutritur (nutritor *corr.*) carita|tiues tre (te *corr. m. 2, cetera expunxit*) ¹⁵⁾ —

f. 156^b lo|quentem cum sorore cū matre; | xli hieronimus ad mar|cellam de exitu le| ¹⁶⁾ | Cum hora ferme tertia | hodiernę —

f. 157^b estimemus ¹⁷⁾ | ut possimus esse perp̄ui; | xlii hieroni- mus ad Letā ¹⁸⁾ de institutione | filiae | Nemo reprehendat quod | in epistolis paulisp̄ ¹⁹⁾ ali|quos —

f. 158^b maritę (*corr. m. 2*) ²⁰⁾ colant no|xię timeant . susci- piant ²¹⁾ sacerdotes . | xliii hieř ad f̄biolam (*corr. m. 2*) de | ueste sacerdotali ²²⁾ . | Usque hodie in lectione ue|teris —

f. 161^b aurum sensum ²³⁾ , aliud (*corr. m. 2*) ar|gentum . ~ elo- quium ²⁴⁾ , alius uocē ²⁵⁾ ||

f. 162 batur ²⁶⁾ ; Et certe ueritatem . | magis exprimunt tormen|ta quam risus ; —

¹⁾ me haec mea — ²⁾ om. — ³⁾ l. c. 550 (l. c. 280). — ⁴⁾ Obseeras

⁵⁾ rescribam — ⁶⁾ l. c. 724 (l. c. 493) — ⁷⁾ legentium iudicium

⁸⁾ Pammachium. l. c. 568 (l. c. 303) — ⁹⁾ Demosthenis

¹⁰⁾ philippicas tibi — ¹¹⁾ l. c. 463 (l. c. 171). — ¹²⁾ Aegyptum

¹³⁾ l. c. 465 (l. c. 173). Ein Blatt fehlt.

¹⁴⁾ trem esse. l. c. 466 (l. c. 176).

¹⁵⁾ nutricium caritate — ¹⁶⁾ l. c. 425 (l. c. 124) — ¹⁷⁾ existimemus

¹⁸⁾ eandem Marcellam. l. c. 427 (l. c. 126).

¹⁹⁾ om. — ²⁰⁾ maritae — ²¹⁾ suspiciant — ²²⁾ l. c. 607 (l. c. 352).

²³⁾ sensuum — ²⁴⁾ eloquii

²⁵⁾ l. c. 613 (l. c. 358). Ein Quaternio fehlt.

²⁶⁾ l. c. 481 (l. c. 194). Nach dem Index am Schluss der Handschrift fehlen folgende Briefe: XLV ad marcellam de detractoribus suis XLVI ad mar-

f. 163 memento ¹⁾ exemplum pacientiae ²⁾ & uirginitatis insigne | fluctusque maris tuis precibus mitiga; hieronimus | XLVIJ ad Florentiū de ortu amicitie ³⁾ | Quantos ⁴⁾ beatitudinis tuę | rumor —

f. 163^b desiderans catena langoris innector ⁵⁾; | XLVIJ hieronimū ad eundem | cuius supra ⁶⁾ Inea mihi parte heremi com|moranti quę iuxta syriā sar|raceni ⁷⁾ iungitur tuę dilectionis ⁸⁾ | —

f. 164 negotium prose|quatur ⁹⁾; L | hieꝛ ad marcū pbfm calcedio ¹⁰⁾ | Decreueram quidem uten|dum mihi psalmistę uocē | dicentis; cam consistere pecca|tor aduersum me ¹¹⁾ | —

f. 165 plurimū | salutamus; LJ. h̄ ad auitū | in quo ea que libris periar | con. contra catholicā fidē s̄ pandet (pandit m. 2) ¹²⁾. | Ante annos circiter decim | sc̄s uir pammachius ad | me cuiusdam scedula ¹³⁾ | —

f. 172^b ingrediatur | uiam quę sibi cauenda siñt ¹⁴⁾ nouerit; | LJ hieronimus ad oceanū | de morte Fabiole ¹⁵⁾ | Plures anni sunt quo sup | dominatione (domitiae corr. m. 2) ¹⁶⁾ | —

f. 177^b dimittitur plus amat | LM Itē sc̄i eugl̄ secđ Lucam || f. 178 Et ait ad illos; Quis ues|trum habet amicum. ~ & iñbit ad illum media nocte | et dicit (dicet corr. m. 2) illi; Amice commoda mi|hi tres panes —

ibid. & | pulsanti aperietur; | Explanatio lectionis ipsius | Sc̄s euangelista ¹⁷⁾ docet nos | necessitatem in | opię tol|erantes subsidii causa | amicum debere perquire|re & id quod deest ad refec|tionem alterius. ~ oportere | ab altero mutuari; In tan|tum autem ad postulandum ||

f. 179^b quem dñs in ter|ram misit ut urat uitia & | peccata & accendat animas | p caritatem atque inluminat; | LMJ Beatus hieꝛ in sententiis | generalibus ¹⁸⁾ ait | Terrena omnia seruando | amittimus. ~ & largiendo | seruamus; domine mise|ricors. nostrum est pre|bere manus

cellam de onaso qui sibi bellus videbatur XLVII de fictis amicis qui sibi detrahebant. Von dem letzten ist die grössere Hälfte vorhanden.

¹⁾ memento mei — ²⁾ pudicitiae

³⁾ l. c. 335 (l. c. 13). — ⁴⁾ Quantus

⁵⁾ innector. Vale in Christo. — ⁶⁾ l. c. 336 (l. c. 15).

⁷⁾ Saracenis — ⁸⁾ dilectionis tuae

⁹⁾ prosequatur. Cupio te ualere in Christo.

¹⁰⁾ l. c. 359 (l. c. 42). — ¹¹⁾ aduersum me peccator

¹²⁾ l. c. 1059 (l. c. 913). — ¹³⁾ schedulas — ¹⁴⁾ sint

¹⁵⁾ l. c. 690 (l. c. 455)

¹⁶⁾ dormitione — ¹⁷⁾ Fausti Rheg. sermo XXX 276 (XI 259 Vall.) — ¹⁸⁾ ?

(Reifferscheid.)

quod fieri iubeas; | tuū est imperare quid fiat; | LV Incip̄ om̄l̄ sc̄i auḡ
ep̄i de diuitibus | Huius mundi . et de contemptu auariciae | Modo ¹⁾
cum diuina lectio le|geretur audiuius bea || f. 180 tum apostolum
paulum prece|pisse discipulo suo thimotheo | ut diuites mundi istius
ad hu|militatem —

f. 181^b adtendis qui (quia *m.* 2) | habes seruum. ~ adtende quia |
ber& (haber& *m.* 2) dñm; Sed tu seruum po|tuisti comparare non
creare || f. 182 dñs tuus & (*in ras*). uerbo suo creauit te. ~ | et san-
guine suo redemit te; | LVI hieř ad letam de in|stitutione filij ²⁾ | Apos-
tolus paulus scribens | ad corinthios & rudem | xp̄i ecclesiam sacris in-
struendis ³⁾ —

f. 187 regnis | celestibus offerendam; || f. 187^b leer. f. 188 LVII
Item hieronimi ad uirgines hermonenses ⁴⁾. | Cartę exiguitas in|dicium —

f. 188^b bo|nus ⁵⁾ quare oculus tuus ne|quam est. ~ LVII hiero-
nim; | ad marcellum ex no|minibus quibus apud | hebreos dñs uo-
catur ⁶⁾ | Nonagesimum psalmū | legeris ⁷⁾ in eo loco qui ⁸⁾ scri-
bitur. —

f. 189 habemus ⁹⁾ | athenas theba * salonas . | LVIII Incip̄ epistola
ad auilgaium spanum ¹⁰⁾ | Quamquam multorū ¹¹⁾ | sim conscius —

f. 190 oppido salutamus, | LX Incipit epitaphiū sc̄e | paulę a
hieř edi***tū. ¹²⁾ | Si cuncta mei corporis ¹³⁾ | membra —

f. 209^b añ LVII | mensibus . viii . ¹⁴⁾ diebus . XXI; | LXI Explicit
epytaphium | sc̄e paule ad hyeř edito | Incipit epistola hiero|nimi ad
eustochium ¹⁵⁾ | Audi filia & uide & inclina | aurem —

f. 231 non | quo ¹⁶⁾ operient eam; | XLII Exp̄l̄ explañ ad eustochiū. |
Incipit epistola hieronimi | ad principiam uirginem ¹⁷⁾ | Scio me prin-
cipia —

f. 232^b le|gens in titulo repperi | LXIII Inf̄ ¹⁸⁾ pro his ¹⁹⁾ | qui
cōmuta|buntur filio|rum chore | ad ²⁰⁾ intellegen|tia ²¹⁾ —

1) ? — 2) XXII 867 (I 671). — 3) instituens

4) Aemonenses. l. c. 344 (l. c. 24). — 5) bonus sum

6) l. c. 428 (l. c. 128). — 7) legens

8) quo — 9) habere possumus

10) Abigaum. l. c. 689 (l. c. 451). — 11) mihi multorum

12) l. c. 878 (l. c. 684). — 13) corporis mei — 14) octo

15) l. c. 394 (l. c. 87).

16) om. — 17) l. c. 622 (l. c. 371) — 18) In finem

19) Fortsetzung desselben Briefes. — 20) om. — 21) intelligentia

f. 243 intellegas ¹⁾ si uita comes fuerit & | totum canticum canticorū, ²⁾ | LXVI Puscasius (Pascasius *m. 2*) ad martinū | pbr̄m atq̄ abbatem | Dñō uenerabili pa|tri martino p̄r̄bo | & abbati pascasius . uitas ³⁾ patrum grecorum ut | cæra facundia studiose | —

f. 243^b displicuisse cogno|uerim . | LXV hieř ad matrem et filiam | in tullia (gallias *m. 2*) commanentibus ⁴⁾ | Retulit mihi quidā | frater e gallia habere ⁵⁾ | sororem —

f. 244 itineris longitudi|nem . expl̄ p̄f̄ | Primum scire uos ⁶⁾ cupio | soror ac ⁷⁾ filia —

f. 249 ignoscat u⁸⁾ (*corr. m. 2*) tempori; | LXVI hieronimus ad marcellā | de munusculis ⁹⁾ | Ut absentia ¹⁰⁾ corporū | sp̄s —

ibid. accendisse sit gratum; | LXVII Incipiunt sacrae sententiae theodonis ¹¹⁾ | Perfectus homo est . qui | seipsum cognouerit . is | qui uero (uere *m. 2*) cognouerit se | cognoscere potest eum | qui fecit eum; homo im|mago dī est . quod dō simile est sc̄m est; Qui * me * | tire (tiri *m. 2*) uul¹²⁾ (*m. 2 corr.*) quantum sit in|ter caelum et terram. || f. 250 intellegit quod suq̄ possit (*corr. m. 2*) ora|tio; hic enim oramus. ut in | superiora audiamur; | —

f. 250^b sic uos cum ora|tionē uestrarum florū (florib; *m. 2*) diuino consp̄ui (conspectui *m. 2*) mei me/ | /mores semper astote ; | LXVIII Ī de carnis superbia ¹³⁾ | At (Ad *m. 2*) te manum meam ex|tendo . quem sentio in ti|more dī tenere uexillū : | ad te me conuerto . quem sen|tio semper in uictoria per|durare . ad te mihi cura ē . | cuius mentem intellego | semper eē sinxeram; —

f. 253 humilia|ta est caro n̄ra. ~ qui (que *m. 2*) potens | erat in terra . et animā | humilem exaltauit. Ipsi | gloria in saecula saeculoꝝ ām, | LXVIII. Incipit de hominē | penitentēm ¹⁴⁾ | Ad te surgo hominem | quem scio esse fidelem —

f. 256 im|pii ¹⁵⁾ & peccatores in ignem | aeternum. | LXX Incip̄ capitulū de euan|gelio Luce interpretatū ¹⁶⁾ | Quaestiu&culam ¹⁷⁾ pro-

¹⁾ intellexisti carminis — ²⁾ canticorum intellegas — ³⁾ De uitis patrum VII (LXXXIII 1025)

⁴⁾ XXII 953 (I 776). — ⁵⁾ se habere — ⁶⁾ uos scire

⁷⁾ et — ⁸⁾ l. c. 480 (l. c. 192) — ⁹⁾ absentiam — ¹⁰⁾ Unedirt ?

¹¹⁾ Unedirt ? — ¹²⁾ XXX 242 (XI 230 Vall.)

¹³⁾ impii autem

¹⁴⁾ Ein Stück des Briefes ad Algasiam, l. c. 1018 (l. c. 857').

¹⁵⁾ Alteram de euangelio Lucae quaestiu&culam

posuisti qui¹⁾ (*corr. m. 2*) sit uilius | iniquitatis.~ qui¹⁾ dñi uoce |
laudatur²⁾; —

f. 258^b parce seminauerit | parce & m&e³⁾. LXXI | ad innocentium
pbr̄m | de septiis (*corr. m. 2*) percussã⁴⁾ | Sepe a me innocenti |
km̄ae postulasti ut | de eius miraculo rei⁵⁾ | —

f. 261^b uitę redder& liber'ati. | LXXII pammachius et oceanus |
hieronimo pbr̄u | salutem⁶⁾ | Sēs aliquis ex fratrib; | scedulas ad
nos cuiusdam d&ulit.~ quae | origenis uolumen quod | periarcon scri-
bitur⁷⁾ —

f. 262 consen|sisse⁸⁾ uidearis; LXXIII | hieronimi ad pamma|chium
et oceanum⁹⁾. | Scedulas¹⁰⁾ quas misistis | honorifice¹¹⁾ me affi-
cere¹²⁾ | contumelia —

f. 268^b eloquii uenustatem; | LXXIIII hieronimus ad uitalem | pbr̄m
de achaz et salomonē | Quomodo salomon | et achaz undecim | anno-
rum genuisse | dicantur filios¹³⁾; Zeno | naucherus (*naucerus m. 2*)
per quem —

f. 271 desiderium mis|sa suscepi (*suscipe m. 2*); | LXXV hiero-
nimus aduersus | helui'ium¹⁴⁾ | Nuper rogatus a fra|tribus ut aduer-
sus | libellum cuiusdam | eluidii —

f. 278^b thabor. Itabirrum¹⁵⁾ diciť¹⁶⁾; ||

f. 279 &¹⁷⁾ nec¹⁸⁾ sic quidem uolumus | ad meliora conuerti; | —

f. 282^b mandata tua non sum obli|tus amen; Incipit | LXXVIII
ad dominionem¹⁹⁾ | Litterae tuae & amore sonant | pariter²⁰⁾ &
querella | amorem (*amore m. 2*) tuum (*tuo m. 2*)²¹⁾ quo sedulo |
mones²²⁾ —

f. 285 possunt uxo|res ducere: LXXVIIII | Incip̄ ad p̄machium²³⁾ |
Xp̄iani interdum pudoris | est.~ —

1) quis — 2) laudatus est

3) l. c. 1021 (l. c. 862^b). — 4) l. c. 325 (l. c. 1) — 5) rei miraculo

6) l. c. 743 (l. c. 517). — 7) περί ἀρχῶν inscribitur — 8) consentire

9) l. c. 744 (l. c. 518). — 10) Schedulae

11) honorifica — 12) affecere

13) l. c. 673 (l. c. 433).

14) XXIII 183 (II 205). — 15) Itabyrium — 16) l. c. 196 (l. c. 219).

17) XXII 1042 (I 888^b). Brief ad Rusticum. Vorher ist ein Quaternio verloren
gegangen.

18) ne — 19) l. c. 512 (l. c. 234). — 20) amorem sonant pariter

21) querelam. Amorem tuum — 22) monens — 23) l. c. 511 (l. c. 238).

f. 286 uniuerso loqua|tur hominum generi : | LXXX ad euangelum de | diaconibus ¹⁾ | Legimus in esaia fatuus fatua | loquitur; Audio nes-
cio quem ²⁾. ~ —

f. 287 & pbī & diacones ³⁾ in ecclesia | uindicent ⁴⁾; LXXXI | hiēr
ad desiderium ⁵⁾. | Lectus sermo ⁶⁾ dignationis | tuae —

f. 287^b ex|ortata ⁷⁾ ut facerē . ~ sponte facio ⁸⁾ : | LXXXII ad
thedosiū | et ceteros anachoritas ⁹⁾. | Quanquam ¹⁰⁾ uellem . nunc |
urō —

f. 288 optati litoris prosequa|tur LXXXIII ad pacatulam ¹¹⁾. | Causa
difficilis paruulae | scribere quę non intelle|gat ¹²⁾ —

f. 290^b altero ami|citiæ dissimulatio est | LXXXIII exp̄ ad paca-
tula. Incip̄ | Beati Vigilii ad Lycianū Botticum ¹³⁾. | Necopinanti mihi |
subito litterae tuae redditae | sunt. ~ quae quanto insper̄tae | tanto
et ¹⁴⁾ gaudiorum plenae | ita ¹⁵⁾ quiescentem animum ¹⁶⁾ —

f. 293 separarē ¹⁷⁾ & absentem luci|num ¹⁸⁾ nr̄m semper presentē |
litterarum uicissitudine sentiamus : | LXXXV exp̄ ad lucinū. Incip̄ | ad
exsuperantium ¹⁹⁾ | Inter omnia quae mihi sc̄r | f̄r̄ quintiliani —

f. 294 crebro | habebis hospites ; | LXXXVI ad tranquillinum ²⁰⁾
Maiora sp̄s uincula esse . | quam —

f. 294^b sc̄s f̄r̄t tatianus ²¹⁾ te | inp̄edio (*m. post. corr.*) salutat ²²⁾;
LXXXVII | heroñ ad castritianum ²³⁾ | Sc̄s filius m̄s eraclius diaconus |
mihi r̄aulit qđ cupiditate | nr̄i cissamusque (*sic*) uenisses —

f. 295 ipsius uolumine continētur ²⁴⁾ : | LXXXVIII damasi papę ad
hiēr ²⁵⁾ | Dilēctissimo filio hieroni|mo damasus . dormien|tem te & longo
iam temp̄r | legentem —

¹⁾ l. c. 1192 (l. c. 1074). — ²⁾ quemdam — ³⁾ diaconi

⁴⁾ uindicent in ecclesia — ⁵⁾ l. c. 492 (l. c. 208).

⁶⁾ Lecto sermone — ⁷⁾ deprecata

⁸⁾ l. c. 493 (l. c. 209^a). Die Hälfte des Briefes fehlt in der Handschrift.

⁹⁾ l. c. 331 (l. c. 8). — ¹⁰⁾ Quam

¹¹⁾ Gaudentium. l. c. 1095 (l. c. 955). — ¹²⁾ intelligit

¹³⁾ Hieronymi ep. LXXI. Ad Lucinium. l. c. 668 (l. c. 428).

¹⁴⁾ om. — ¹⁵⁾ om. — ¹⁶⁾ animam

¹⁷⁾ separat — ¹⁸⁾ Lucinium — ¹⁹⁾ l. c. 1191 (l. c. 1073).

²⁰⁾ l. c. 606 (l. c. 349). — ²¹⁾ Tatianus diaconus — ²²⁾ resalutat

²³⁾ Castritianum. l. c. 651 (l. c. 408).

²⁴⁾ l. c. 652 (l. c. 408^a). Ein Drittel des Briefes fehlt.

²⁵⁾ l. c. 451 (l. c. 156).

f. 296 deceptus | errore benedixit; LXXXVII | de simbulo ad damasum ¹⁾ | Credimus In unum dñm patrē | oñpt: & in unum dñm nr̄m. | ih̄m xp̄m filium dī & in sp̄m | sc̄m dñm —

f. 296^b à xp̄o | dñō & uitam consequeris | & premium; d&erra repro| missionis; | xc ad dardanum hieronimi ²⁾ | Quaeris dardane xp̄ianorū | nobilissimae nobilium ³⁾ | xp̄ianissime —

f. 301 alterum caritatis est; | xc̄i Finit ep̄la de terra Judee | longa . CLX . milibus circiter | lata (add. m. 2) XLVII ⁴⁾, h̄ ad sauinia- num | diaconum lapsum ⁵⁾ | Et ⁶⁾ samuhel quondam lu|gebat saulem. ~ quia peni|tuerat —

f. 306^b cuius | consumatio in conb; tione est ⁷⁾; || f. 307 hier̄ ad theophilum ⁸⁾ | Epistola tua hereditatis | dominicę —

f. 312 consummatur ⁹⁾ | ab inuicem . | xcvi hieronimi ad uigi- lantiū ¹⁰⁾ | Utile ¹¹⁾ quidem fuerat ne|quaquā —

f. 314 audias . ut ¹²⁾ taceas . ut intellegas . | & sic loquaris . xcvi ad teophilū ¹³⁾ | Beatissimo papę theophilo | hieronimus. Nouit ¹⁴⁾ bea- titudo tua . quod & ¹⁵⁾ eo tempore qui|bus ¹⁶⁾ monebas ¹⁷⁾. Num quid ¹⁸⁾ officii | meus —

ibid. nutriatur audacia ¹⁹⁾ pdioz ²⁰⁾ | & factio robustior fiat ²¹⁾; | xcvi It̄ ad theophilum ²²⁾. | Beatissimo papę theophi|lo hieronimus; Nup- ate ²³⁾ | beatitudinis scripta sus|cepi ²⁴⁾. ~ & ²⁵⁾ emendantia —

f. 314^b te in aliquo | ledere; xcvi | De nat̄ dñi hieronim̄ ²⁶⁾; | Hodie uerus sol ortus est . | mundo . hodie in tenebris —

f. 315 & basiliscum in xp̄o ih̄u ²⁷⁾ cui ē | gloria ²⁸⁾ in sęcula sęcu- lorum añ . | xcvi de epiphania ²⁹⁾. | Dies epiphaniarum greco | nomine

¹⁾ XXX 176 (XI 145 Vall.)

²⁾ XXII 1099 (I 960 Vall.) — ³⁾ et nobilium — ⁴⁾ om.

⁵⁾ l. c. 1195 (l. c. 1078). — ⁶⁾ om.

⁷⁾ consummatio fit in combustionem

⁸⁾ l. c. 736 (l. c. 510).

⁹⁾ consumatur — ¹⁰⁾ l. c. 602 (l. c. 346). — ¹¹⁾ Justum — ¹²⁾ et

¹³⁾ l. c. 353 (l. c. 351). — ¹⁴⁾ Meminit

¹⁵⁾ om. — ¹⁶⁾ quo — ¹⁷⁾ nobiscum tacebas — ¹⁸⁾ nunquam ab

¹⁹⁾ nutrias audaciam — ²⁰⁾ perditorem

²¹⁾ fiat. Vale in Christo. — ²²⁾ l. c. 754 (l. c. 531).

²³⁾ tuae — ²⁴⁾ percepi scripta — ²⁵⁾ om. — ²⁶⁾ XXX 220 (XI 208).

²⁷⁾ per Dominum nostrum Jesum Christum — ²⁸⁾ honor et gloria

²⁹⁾ l. c. 221 (l. c. 209).

sic uocantur ¹⁾ | Quod enim ²⁾ apparitionē | uł ostensionem didici-
mus ³⁾. ~ Greci epiphaniam ⁴⁾ —

f. 316 Super aquas ⁵⁾ refectionis edocauit ⁶⁾ me; Cui est gloria
& imperium ⁷⁾ in secula seculorū; | xcvij de quadragesima ⁸⁾ | Quo-
modo miles semper exer|cetur ad proelium & simulati ictus ⁹⁾ —

f. 317 aduentu paschae & carnih ¹⁰⁾; | agni xp̄i ih̄u cui est gloria |
in secl̄ seculorum ¹¹⁾ amen | xcvij unde supra ¹²⁾ | Moyses xi diebus &
xi . | noctibus ieiunauit in | heremo ut legem dī mere|retur accipere —

f. 318 diebus dñō uiuere debe|amus . ~ cui est gloria | in secl̄
seculorum; | c . de pascha hieroñ ¹³⁾ | hodie populus isrl̄ —

f. 319^b & ¹⁴⁾ secun|tur agnum quocumque uadit; In xp̄o ih̄u ¹⁵⁾
cui est gloria ¹⁶⁾ | in secl̄a seculor̄ amen; | ci de psalmo ¹⁷⁾ | In omni
quidem psalterio ¹⁸⁾ | dñs n̄r p̄phetauit ¹⁹⁾ atque ²⁰⁾ ca|nitur; Siqui-
dem hab& ipse ²¹⁾ | clauem dauid. ~

f. 320^b in filios | dī omnipotentis adoptati | sumus cui ē gloria in
secula | seculorum amen; | cij Incipit epistola | ad eustochium ²²⁾ |
Parua specię sed caritate | magna sunt ²³⁾ munera ac|cepisse a uirgine
armillas | ep̄las ²⁴⁾ —

f. 321 placerem xp̄i ancilla | non essem; cū ad paulã ²⁵⁾ senē ²⁶⁾. |
Humanae uitae breuitas dā|natio —

f. 322 orien|talibus ²⁷⁾. ~ ad te si sp̄s sc̄s affla|uerit nauigabunt;
cuj hieronimus marcelle ²⁸⁾ | Ambrosius quod ²⁹⁾ chartas et (*add. m.*
2) ³⁰⁾ | sumptus notarius ³¹⁾ (*ex sumpto notario*) minis|trante tam innu-
merabi|les libros origenis ediderit uere adamantius | & noster calcente-
ros ³²⁾ explicauit; —

f. 323 doleamus | in terra ³³⁾; Explicet. |

f. 323^b und 324 leer.

1) uocatur — 2) enim nos — 3) dicimus — 4) ἐπιφανίαν — 5) aquam

6) educauit — 7) est honor et gloria — 8) l. c. 223 (l. c. 210)

9) simulatis ictibus — 10) carne ac sanguine — 11) cui — seculorum om.

12) Unedir̄. Vergl. Vall. l. c. 212. — 13) l. c. 224 = XL 1201 (l. c. 212).

14) qui — 15) per Christum Jesum — 16) honor et gloria

17) l. c. 211 (l. c. 200). — 18) omni psalmo — 19) Jesus Christus prophetatur

20) ac — 21) ipse habet — 22) XXII 445 (I 148).

23) magna sunt — 24) epistotam — 25) Paulum — 26) l. c. 343 (l. c. 22)

27) orientalibus mercibus — 28) l. c. 478 (l. c. 190). — 29) quo — 30) om.

31) notarios — 32) Chalcenterus noster — 33) terra. Vale.

f. 325—328 *enthalten den Index, der nicht bloß die Titel aufzählt, sondern meistens eine ausführliche Inhaltsangabe der einzelnen Stücke enthält.*

f. 325: r de seraphim & calculo | uel carbone & quid signifi-
alarum uolatio | uel uolatus. —

f. 328^b cxxxvii ad castricianum | de hoc quod multos cer-
nolitari ince|no libidinum madere | sanguine feritate | lupos rapinis
miluos | uincere. & nihilomi|nus flagellum non adpropinquare ta|ber-
naculo eorum nec | eos cum hominibus | uerberari; & econtrario scōs
uiros egrotationibus miseris|& egestate torqueri | & quod magna ira |
est quando peccantib; || *Hier bricht der Index und die Hand-
schrift ab.*

XVII. 15. membr. 4. foliorum 299. saec. VII.

f. 1^a *enthält von einer Hand des vierzehnten Jahrh. (derselben wie in XVI 14) folgenden Index:*

Beať Jero' ỹ Jouinianũ
Iř ỹ heluidiũ
Iř ad uigilãciũ
Iř ad pamachiũ
Iř ad sabinianũ

f. 1^b und 2 leer.

f. 2^b *am obern Rande: INĀ LIBER PRIMUS ADVERSUS IO. — (durch Brand beschädigt). Pauci 1) admodum dies sunt quod sc̄i | ex urbe 2) fratres cuiusdam mihi ioui|niani commentariolos transmiserant ut eorum ineptiis res|ponderem et epicurum xp̄ianorum | euangelico adque apostolico rigo|re 3) contererem 4) —*

f. 120 cicutae sorbitione castrari et posquã. | in pontificatum fuerint adlecti uiros | esse desinere. | Explicit | Liber | primus | incipit secuũ. | superioris li|bri pars altera ||

f. 120^b leer

f. 121 *oben am Rande: INĀ . LIBER SECUNDUS PARS ALIA | secunda propositio est eos qui fue|runt baptizati —*

f. 208 apud || Te et uitia 5) uigeant adhuc subre|gibus et subnuma pompilio faci|lius maiores tui pithagorae con|tinentiam quam

1) XXIII 211 (II 237 Vall.) — 2) urbe Roma

3) vigore — 4) fol. 3 gehört nach fol. 7. — 5) et uitia apud to

sub consulibus | epicuri luxoriam susceperunt | Explicit | aduersus | iouinianum | libri duo ||

f. 208^b leer.

f. 209 *oben am Rande*: INŪ APOLOGETICUM EIVSDEM OPERIS AD PAMMACHIUM | Christiani ¹⁾ interdum pudoris est etiam | apud amicos tacere —

f. 211 uniuerso | loquatur hominum generi | Explicit praefatio ||

f. 211^b *oben am Rande*: INŪ APOLOGETICUM | (Quod ²⁾) ad te hucusque non scripsi causa fuit | silentium tuum —

f. 242 uel lazarum sequi | uel diuitem | eꝑl. in dñō . apologeticum ||

f. 242^b *oben am Rande*: INŪ EPISTULA HIERONYMI AD UIGILANTUM | Justum ³⁾ quidem fuerat nequaquam | tibi litteris satisfacerem ⁴⁾ qui tuis auribus non credidisti neque enim | scidulae potes ⁵⁾ adquietescere —

f. 247^b ut audias et taceas ut intellegas et sic loquaris | eꝑl. epistula hieronimi presbyt | ad uigilantium praesbyterū ||

f. 248 *oben am Rande*: INŪ AD UERSUS HELUIDIUM DE PERPETUA VIRGINITATE MARIAE SCĒ | Nuper ⁶⁾ rogatus a fratribus ut aduersus | libellum —

f. 281^b seruus dñi . pariter experitur et mater | explicit feliciter | de perpetua uirginitate | mariae ||

f. 282 *oben am Rande*: INŪ ADSAUVINIANUM SCĒ . PRAESBYTERI HIERONIMI COHORTATORIA ** | de paenitentia | Et ⁷⁾ samuhel quondam lugebat saulem | quia penituerat dñm —

f. 297^b cuius | consummatio ⁸⁾ in combustionem | explicit ad sabianum de paenit. ||

f. 298 Explicit scĒ . hieronymi praesb . | in iouinianum lib . | duo et apologeticum ad pammachium eiusdem operis | liber unus ||

f. 298^b epistula hieronymi aduersū . | uigilantium . | aduersus heluidium de scē mariae | uirginitate perpetua | liber unus . ad sauinianum de paenitentia eꝑis. ||

f. 299. 299^b leer.

¹⁾ XXII 511 (I 232 Vall.) — ²⁾ XXII 493 (I 209 Vall.)

³⁾ l. c. 602 (l. c. 345). — ⁴⁾ satisfacere — ⁵⁾ poteris

⁶⁾ XXIII 183 (II 205 Vall.)

⁷⁾ XXII 1198 (I 1076 Vall.) Et om. — ⁸⁾ consummatio fit

HIERONYMUS *de viris industriis.*

XXII. 20. membr. 4. foliorum 175. saec. VIII.

f. 1 imperatorem ¹⁾) anastasium directa per cres|conium et germanum episcopos . quae tanta | scriburarum caelestium auctoritate suffulta est . ut qui hanc intenta mente sub diuino timore perlegerit , inaniter hactenus in|ter ecclesias orientis et italiae tam schisma | nefarium perdurare cognoscit . | LII Symmachus sedit annos quindecim menses | —

f. 3^b · LX · uigilius sedit annos decem et octo menses duo dies | nouem . moritur in syracusis secunda feria . noc|te . septimo idus iunias indictione tertia . ||

f. 4 *oben am Rande*: Incip̄ . prologus . industrium uirorum . | ¶ hortaris ²⁾) me dexter ut tranquillum sequens eccle|siasticos scribtores . in ordine ³⁾) digeram —

f. 4^b incip̄ . capitula eiusdem . | · 1 · simon petrus | — (fol. 7 *von neuerer Hand hinzugesetzt*: CVII fotinus — Explicit Liber Hieronymi . Incipit Liber Gennadii — CLVI Severianus Ep.)

f. 9 CCXXVII gelasius urbis romae episcopus | xp̄ virorum . industrium . capitula || f. 9^b *oben am Rande*: ¶ In̄c . virorum industrium .

¹⁾ Anastasius ed. Blanchini. III. 209. Muratori SRJ. III 45. Der Abdruck bei keinem von beiden correct. — Es fehlt der erste Quaternio und ausserdem zwei Blätter des zweiten.

²⁾ XXIII 601 (II 821). *me* fehlt nicht im Veron. ms. omnium antiquiss., wie Vallarsi behauptet.

³⁾ ordinem. Es ist gerade bei dieser Schrift auffallend, wie wenig Vallarsf die vortrefflichen Handschriften, die ihm zu Gebote standen, zur Berichtigung des Textes benutzt hat. Nach dieser Handschrift recensirt, erhält der liber de viris industriis eine ganz andere Gestalt. Zur Probe theile ich hier die Varianten zum Prolog vollständig mit: quartum decimum — caritius — ari-soxenus — latinus — nepus — hygenus — uis prouocare — est mea — non parvam] paruam — acturus (wie ich vermuthet hatte Suet. rell. I^o adnot. S. 3) — et Eusebius — saepissime — ecclesiae eius scribtoribus — imputare debebunt — notum (sit om.) — discant igitur — aduersum — sectatores eorum — struxerint — et om. — recognoscant — xp̄o amen. Vgl. übrigens Maffei in dem Anhang zu seiner Istoria teologica S. 86.

beati hieronimi . p̄rbi et gennadii p̄rbi | .i. Simon petrus filius iohannis prouinciæ galileæ | uico ¹⁾ bethsaida. —

f. 44^b quæ nunc habeo in manibus et necdum | expleta sunt ²⁾ | Ex̄pl⁴⁾ inlustribus . uiris . sc̄i . hieronimi p̄rbi . | Inc̄p̄ . gennadii . presbyteri . massiliensis | idem uirorum inlustrium . quos beatum | hieronimum sequens commemorat | cxxxvi. Jacobus ³⁾ cognomento sapiens . Nizibenæ ⁴⁾ | nobilis persarum modo ciuitatis episcopus | unus ex numero sub maximiano ⁵⁾ persecutore confessorum . —

f. 83 et hoc opus et epistolam de fide mea | missam ⁶⁾ ad beatum gelasium episcopum | urbis romæ ⁷⁾ | ex̄pl . uirorum inlustrium beati hieronimi | sed et gennadii massiliensis presbyteri || f. 83^b in̄c̄ . narrationis ordo de prauitate dioscori alexan|drini ⁸⁾ | Postea quam dyoscopus alexandrinus episcopus —

f. 86 de quo tanta se crimina ante ⁹⁾ meminerat retul|lisse . | Dilectissimo fratri Achacio . Simplicius ¹⁰⁾ | Cogitationum ferias non habemus —

f. 86^b seuerino coñs . directæ per restutum ¹¹⁾ . | In̄c̄ . exemplum ep̄ist̄ . quem misit Achacius . ad | Sc̄æ . memoriae simplicium papam romanæ | urbis ubi damnatum rettulit petrum | alexandrinum ¹²⁾ . | dñō beatissimo sc̄ō patriarche ¹³⁾ episc̄ ¹⁴⁾ . simplicio | achacius . sollicitudinem omnium ecclesiarum —

¹⁾ e vico — ²⁾ *Aduersus* — *Epitaphium* fehlt in der Handschrift.

³⁾ LVIII 1059. Die Vorrede fehlt in der Handschrift. — ⁴⁾ Nisibenæ.

⁵⁾ maximino — ⁶⁾ misi

⁷⁾ urbis Romæ episcopum. Es fehlen in der Handschrift Caesarius, Sidonius, Honoratus, Cerealis, Eugenius, Pomerius, Honoratus. Varianten zum Leben Augustin's (c.38): hypponæ regiae oppido — urbi — quis ergo — omnia se — unde ex multa aeloquentia ei (*add. m. alia*) accidit quod salomon ait ex multiloquio — edidit iam senex quod iuuenis coeperat — ut *om.* — aut aliquid — domini idoneam — auortiuus eicerit (*Error-dedit om.*) perman- sit et de fonte eius omnia ista esse cognosce . de academicis contra paga- nos libros tres . de ordine libri duo de animæ immortalitate liber unus . de utilitate credendi liber unus . de uera religione u. s. w. Es ist der dem Possidius zugeschriebene Katalog der Augustinischen Schriften, welcher hier auf 27 Seiten folgt.

⁸⁾ Leo ed. Ballerin. III 308 (LVI Migne).

⁹⁾ ante tanta se crimina — ¹⁰⁾ l. c. 313.

¹¹⁾ directæ per restitutum. — ¹²⁾ l. c. 314. — ¹³⁾ ac sancto Patri

¹⁴⁾ archiepiscopo

f. 87^a et alia manu in dñō conserueris sc̃issime | et beatissime pater | Felix . episc̃ . sc̃ae ecclesiae . catholicae . ūr . achacio ¹⁾ | Multarum transgressionum repperiris obnoxius —

f. 89^b . LXVII . ²⁾ episc̃ . absque papa subscripserunt . | Iñc . thomus . de anathematis . uinculo papae | gelasi ³⁾ . | Ne forte quod solent dicant —

f. 100^b antistites . quomodo non tantum modo | hereticis ⁴⁾ seruabantur . | sc̃i . gelasi commonitorium fausto | magistro fungenti legationis officium constantinopolim ⁵⁾ | Ego quoque mente percepi graecos in sua | obstinatione mansuros . ne ⁶⁾ cui uelut inopinatum ⁷⁾ uideri potest quod est in ante | praecognitum . —

f. 106 quantocius huc reuerti continuis diuinitatem uotis expectimus . | iñc . episc̃ . sc̃i gelasi episc̃ . anastasio imperatorem ⁸⁾ . | Famuli uestrae pietatis filii mei —

f. 113^b pugnet ⁹⁾ ueritas ipsa iudicat . | ex̃p . papae . gelasi . ad anastasio principē | iñc . rationis reddendae . achacium . a sede | apostolica competenter fuisse damnatum ¹⁰⁾ . | Dilectissimis fratribus uniuersis episcopis | per dardaniam constitutis gelasius : | ualde miratus sumus —

f. 126 pro intemerata fide et sincera | communione tractatum | ex̃p . rationis reddendae . achacium . | a sede . apostolica competenter fuisse | damnatum . nec posse quemquam sine discrimine animae suae eius communionis | participem effici . | iñc . de eadem ratione reddenda ad episcopos orientis ¹¹⁾ . | Quid ergo isti prudentes uiri —

f. 138^b ut non nisi illis credere debeamus qui ab omni contagione sunt liberi . * | exempl . rationis reddendae beati gelasi papae de euitanda communione | achacii . missa ad orientales episcopos ¹²⁾ . | Post quingentos annos constituta —

f. 163^b tenet iusta sententia . et sublato obligationis causa resoluitur . ex̃pl . | beati gelasii de euitanda communione achacii * * * | Iñc . epistula sc̃i gelasi ad ephimium | Constantinopolitanum ep̃cm ¹³⁾ | Dilectissimo fratri euphymio gelasius | quod plena cupimus —

¹⁾ l. c. 317. — ²⁾ septuaginta septem — ³⁾ l. c. 321.

⁴⁾ haeretici — ⁵⁾ l. c. 333. — ⁶⁾ nec

⁷⁾ insperatum — ⁸⁾ l. c. 338.

⁹⁾ pugnet et consistat — ¹⁰⁾ l. c. 347. — ¹¹⁾ l. c. 361.

¹²⁾ Concil. ed. Labb. V. 183. — ¹³⁾ l. c. 284. Maffei a. a. O. S. 220.

f. 171^b aegro|tare quam uos recipere sanitatem * | et alia manu :
d̄s te incolumem custodiat | ēxp̄l . ad euphimum ep̄m constantinopo|li-
tanum * * * | * epistula papae gelasi ad succonium ep̄m afr̄u | aput
constantinopolim constitutum qui | persecutionem arianorum de africa
fu|giens constantinopolim inpruide com|municando in praeuaricationem
calche|donensis synodus arguitor conruisse ut | corrigat 1). Cum tuae
dilectionis in x̄po cons|tantiam —

f. 173^b con|tempseris adiuuando fratri menime (*sic*) de|fuisse
uideamur . ēxp̄ | * m̄c . epistula beati papae gelasi ad natale abbate 2) |
Dilectissimo filio natali abbati . gelasius ep̄s | quamuis pro beati petri
apostoli —

f. 175 congruentibus minestremus . suscrib|tio papae . d̄s te
incolumem custodiat . | fili dilectissime : exp̄l . | *Dann folgt von einer
Hand des vierzehnten oder fünfzehnten Jahrhunderts ein Verzeich-
nis von scriptores ecclesiastici nach Gennadius.*

HIERONYMI quaestiones hebraicae in libros regum et paralipomenon.

XXIII. 21. membr. 8. foliorum 115. saec. IX — X.

f. 1 *enthält von einer Hand des fünfzehnten Jahrhunderts
den Titel: hebraica* q̄stionū sup libris regū ⁊ palippoñ, | bt̄i Jeronimi
p̄bri . |*

f. 1^b fuit 3) uir unus denaosa | thaim sophim . de monte ephraim.
& nomen eius | helchana 4) filius hieroam filii | eliu . filii thousuph
epbratheus 5) . | Ramathaim interpretantur 6) | —

f. 55^b aream | uero sexcentis aureis emisse ; | explicit in regum 7) ||
f. 56 heber 8) nati sunt . duo filii . nom̄ | uni falech 9) —

f. 111 templi restau|rar̄ 10) ; ept̄ temporibus | caroli regis
composita 11) ; | Honorabili & s̄co uiro illo sacerdoti . paulus minimus |
seruorum d̄r . Venerabilis || f. 111^b abba ille qui ut comperi totis | te

1) l. c. 205. Maffei a. a. O. 8. 234. — 2) l. c. 206. Maffei a. a. O. 235.

3) XXIII 1329 (III 755 Vall.) — 4) Elcana — 5) Thou, filii Suph Ephrataeus
6) interpretatur

7) Die Erklärung des dritten Buches fehlt.

8) l. c. 1365 (l. c. 789). In der Handschrift findet sich die Abtheilung in
zwei Bücher nicht.

9) Phaleg quia — 10) instauraret — 11) Unedirt?

uisceribus diligit . angustias | mihi tuae caritatis exposuit . | scilicet
quod magno merore | pariter ac pauore consuma|ris . eoquod infirmitate
gra|uatus ac per hoc ut fieri adsol& | mente diminutus aliqua in con|
petenter & saluti contraria | uerba protuleris —

f. 115 salutis a&erne . Uale in xp̄o feliciter; ||

HILARIUS PICTAVIENSIS in psalmos.

XIII. 11. membr. 8. 2 col. foliorum 564. saec. VI.

f. 8 quagensimo ¹⁾ | psalmo posterior | est inscriptio nam|que
utriusque | multo interual|lo temporis aeta|tisque diuersa est . | —

f. 15 huius ipsius primi | psalmi aditum pro|pria sua et congrua |
clauē pandamus | Inc . psalmus . I . | Principalis haec | in psalmis intel|
legentia est —

f. 26 saecula sae|culorum | Explic. psalmus | primus | Incip. psal-
mus II || f. 26^b quare fremuerunt gentes ²⁾ —

f. 564^b unctus est de|nique post hanc | unctionē aro ³⁾ ||

Dass eine neue Vergleichung dieser Handschrift nach Maffei
nicht überflüssig ist, zeigen folgende Proben:

Prolog. §. 9 *hat die Handschrift*: et virtus ac sacramentum — per-
fecit. §. 10 *fehlt* et perfectio; *statt* poenitentia antelata *steht* peni-
tentia lata. §. 11 tempora seruatum — facile intellegemus. §. 12
est dominicis.

¹⁾ IX 238^b. Die vorbergehenden Blätter leer. Im Prolog die Columnenüber-
schrift rechts *instructio*, links *psalmorum*.

²⁾ Bei der Lücke in der Erklärung des 91. Psalms findet sich die Randbe-
merkung von der ältesten Hand: hic deest quod addendum est (fünf Zeilen
sind frei gelassen). Ferner hat sich am Ende der Erklärung des vier-
ten Buchstabens (littera III Delth) von Psalm 118 der Schreiber selbst
genannt: SCRIBIT ANTIQVARIVS EVTALIVS. Zwischen Psalm 120 und 121
steht folgende Bemerkung von einer Hand des neunten Jahrh.: † In none
dn̄i dn̄ | nostri ihum xp̄i | ariperto rege | fuit uera iusti|tia et since|ra;
das Übrige (vier Zeilen) ist ausradirt. Dann folgt Buillus abbas | de
monasterium | sc̄i tohme apostohi | cuit uocapolo est | pineolo.

³⁾ l. c. 747^a.

HILARIUS PICTAVIENSIS *de trinitate.*

XIV. 12. membr. 4. 2 col. foliorum 504. saec. VI.

- fol. 1 a suis ¹⁾ non receptum | recipientes —
 f. 21^b praedicare | ne falsum | amen | explicit . lib. I | incipit
 lib. II . || f. 22 Sufficiebat creden|tibus —
 f. 46 ob|seruatione retinendus | explicit . lib . II | incipit . lib . III . ||
 f. 46^b adfert plerisq . obs|curitatem —
 f. 69 et testis | et auctor existat . | explicit lib. III . | incipit.
 lib. IIII . | Quamquam antero|ribus libellis —
 f. 106^b profeta | quod dñ est | explicit . lib. IIII . | incipit . lib. V . |
 f. 107 respondentes inpiis | et uaesanis —
 f. 140^b in dñ esse non | confitens | explicit . lib. V . | incipit . lib . VI |
 Non sum nescius | difficillimo —
 f. 190^b crucifixerat | denegaret . | explicit | lib . VI . | incipit | lib . VII . ||
 f. 191 Septimus hic nobis | aduersum —
 f. 238^b dñ se gignen|tis exhibuit . | explicit . lib. VII | incipit . lib. VIII |
 Beatus apostolus | Paulus —
 f. 286 inhabitet pleni|tudo || explic. lib. VIII . | incipit . lib. VIII |
 f. 286^b Tractantes supe|riore libro de in|deferenti ²⁾ natu|ra —
 f. 364^b in|tellegatur insci|tiã ³⁾ | explicit . lib. VIII | incipit . lib. X . |
 Non est ambiguum | omnem —
 f. 425^b professus et mor|tuum || f. 426 explicit | lib. X . | incipit |
 lib. XI | Totum adq . absolu|tum —
 f. 476 creatoris sui ima|go mansurus | explicit . lib. XI | incipit .
 lib . XII . | f. 476^b tendimus tandem | iam —
 f. 504^b solus hic itaq . ⁴⁾ | pius de dñ sermo est ⁵⁾ ||

Eine kleine Probe genügt, um zu zeigen, dass auch hier kein unbedingter Verlass auf Maffei ist: gleich zu Anfang hat nicht blos der alte Codex der Basilica von St. Peter, sondern auch unsere Handschrift voluptate (uolup*tate).

¹⁾ I 10 X 32^b. Ein Quaternio fehlt. — ²⁾ indifferenti

³⁾ inicientiam — ⁴⁾ itaque hic

⁵⁾ XII 51 l. c. 466^b. Von dem letzten Quaternio fehlt die Hälfte.

IOANNIS CHRYSOSTOMI *sermões in epist. ad Hebræos* ¹⁾).

LIV. 52. membr. fol. foliorum 175. saec. IX.

f. 1 beatorum ut obtinere mereamus bona aeterna | in xp̄o ih̄u dn̄o nr̄o . cum quo patri una cum sc̄o sp̄u gl̄a | imperio honor nunc & semper & in sc̄cula sc̄loꝝ amen | *Ex̄pl̄* sermo; vi *In̄c̄p̄* sermo; vii | *Festinemus* igitur intrare in illam requiẽ ne in | in ipsum exemplum quisquã incedat infidelitatis; —

f. 175^b hoc itaque igne circūsepiamur & exortor | gl̄am offerentes. dn̄o nr̄o ih̄u xp̄o cum quo | patri una cum sc̄o sp̄u . gl̄a imperium . honor | nunc & semp & in sc̄la seculorũ . amen . | *Von späterer Hand hinzugefügt: explicit sermo xxxv . ||*

ISIDORI *prooemia, de ortu et obitu patrum, allegoriae, testimonia.*

LVI. 54. membr. 8. foliorum 90. saec. X.

f. 1 In nomine patris et filii | et sp̄s sc̄i auxiliatrix esto | mihi trinitas sc̄a | orditur liber praemiorum | dialogus sc̄i hyeronimi pbr̄i ¹⁾ | *Plenitudo* igitur ²⁾ noui et ueteris | testamenti —

f. 15 mundũ lignum ³⁾ uitę dn̄m | nr̄m ⁴⁾ ih̄m xp̄m; | *Explicit* liber praemiorum || f. 15^b *Oben am Rande: Ysidori* | *Incipit* ⁵⁾ uita uel obitus sc̄orum qui in | dn̄o precesserunt ⁷⁾ . *prefatio* . | *Quorundam sc̄orum* ⁸⁾ . nobilissimorumq; | uirorum . — *leguntur* . || f. 16 i adũ — f. 16^b *LXXXIII* ⁹⁾ titus || f. 17 i adam protoplaũstus et colonus paradisi | —

f. 39 ecclesiam ¹⁰⁾ praefatus reliquit apostolis ¹¹⁾ | ibiq; in pace sepultus est ¹²⁾; | *Explicit* uita uel obitus sc̄orum | qui in dn̄o preces-

¹⁾ Nach Cassiodors Zeugnis von Mucianus Scholasticus übersetzt.

²⁾ Isidorus Hispalensis in libros veteris ac novi testamenti. Prologus. LXXXIII 155

³⁾ om. — ⁴⁾ lignumque — ⁵⁾ om. — ⁶⁾ l. c. 129

⁷⁾ de ortu et obitu patrum qui scriptura laudibus efferuntur.

⁸⁾ sanctorum patrum

⁹⁾ LXXXVI. In der Handschrift findet keine Trennung zwischen den sancti des alten und neuen Testamentes Statt.

¹⁰⁾ ecclesiam — ¹¹⁾ apostolus — ¹²⁾ in pace defunctus est atque sepultus.

serunt. || f. 39^b *leor* || f. 40 Incipit opuscula sc̄i | Ysidori ¹⁾. | Domino
& uenerandissimo horo|sio . ysidorus ²⁾; quaedam notissima nomina
nomina | legis & euangeliorum ³⁾ quę sub allegoria imagina|riae —

f. 62^b in qua ⁴⁾ om̄s sc̄i per xp̄m | a&ernae ⁵⁾ beatitudinis refec-
tione sa|turabuntur ⁶⁾ | Incipiunt testi|monia diuine scripturę ⁷⁾ || f. 63
De uno dō in propheta | Audi israhel . dñs d̄s tuus dñs unus est & dili-
gis ⁸⁾ dñm dñm tuum ex toto corde tuo et ex to|ta anima tua & ex tota
uirtute tua | In euangelio Nemo bonus nisi solus d̄s | Paulus ad timo-
theum . Vnus enim d̄s & im|mediator d̄i & hominum . homo xp̄s ih̄s | qui
dedit sem&ipsum redemptionē pro nob̄; | de distinctione personarū
patris et ⁹⁾ filii et sp̄s sc̄i | In epistula iohannis . quoniam —

f. 79^b qui seminat inter fratres discordias | In libro conlationum ¹⁰⁾ |
Quattuor sunt perturbationis (*corr.*) hominū | animae. — *ibid.* eccle-
siam d̄i ¹¹⁾ Inc̄p̄ testimoniō de sent̄ euagri ad fr̄s ¹²⁾ | Quemadmodum
enim flamma | comburet ¹³⁾ siluam sic uisionis (*corr. m. al.*) | malas
extinguet ¹⁴⁾ esuries; It̄ it̄ || —

f. 80^b Qui diligit apem manducat fauum eius | & congregans eam
replebitur melle; | Incipiunt testimonia de libro sc̄i martini . | non illius
turonici ep̄i . sed isti (*corr. m. al.*) pater | fuit monachorum . | Quam-
uis inualidum mox laudaueris | plus ualebit; Si parum ponderis por |
tantem quasi admiratus fueris suc|cumbit; —

f. 82 de libro sc̄i ambrosi (ii *corr.*) | In uite religio in oleo pax in
rosa pudor . | —

f. 83^b Testimonia de libro prosperi | Si me mea rusticitas facie-
bat inualidum | uestra fieri credidi fide qui iubebatis ido|neum —

f. 87^b De libro sententiarum | Innocentia uera est quę nec sibi
nec alteri noc& . & nemo prius in se quam in alium pec|cat. —

¹⁾ Isidori allegoriae quaedam sacrae scripturae. l. c. 97.

²⁾ Domino sancto ac reuerendissimo fratri orosio Isidorus

³⁾ euangeliorumque — ⁴⁾ per quam — ⁵⁾ aeterna

⁶⁾ saturabuntur, ad quam saturitatem nos perducit Christus. Amen.

⁷⁾ l. c. 1203. (Ad Isidori opera appendix XI). Testimonia diuinæ scripturae
et patrum. Nach dieser Handschrift herausgegeben.

⁸⁾ diliges — ⁹⁾ om. — ¹⁰⁾ Testimonia patrum.

¹¹⁾ Stimmt nicht mit der Ausgabe. In dieser ist am Schlusse angegeben.: In
libro Collationum, scilicet, Cassiani.

¹²⁾ Testimonia de sententiis Euagrii ad fratres.

¹³⁾ comburit — ¹⁴⁾ extinguit.

(Reiferscheid.)

f. 89^b cordis mutas affectum . Si aliud amas | aliud a*^mabas .
non* es ibi ubi eras ¹⁾; ||

f. 90 *Von einer Hand des vierzehnten Jahrh.*: Liber scē marie
maioris ecclēie | Veronēsis ||

Vergleiche die Beschreibung dieser Handschrift bei Arevalus in
den Isidoriana 44, 22; 62, 6. Maffei in dem Anhang zu seiner Istoria
teologica S. 88.

ISIDORUS *de ortu et obitu patrum* (Excerpt).

LXV. 63. membr. 8. foliorum 60. saec. X.

f. 1 Incp̄ martyrl̄ bede p̄ri²⁾ Jañrs̄ habet dies xxxi . | kl̄ ianū .
Octauas dn̄i et natalis | almachi qui iubente alypio urbis | —

f. 48^b igni caesa est . Expl̄ martyrl̄ || f. 49^b Incipit de ortu et de
obi|tu patrum³⁾ | a Adam pater generis humani | dī manibus ex terra
creatus | uixit annis nongentis triginta sepultus in cariatharbē . que
dis|tat ab hierusalem uiginti duob; | milibus ad australem plagam.

f. 57^b ξ̄n̄ Titus pauli discipulus . & in bap|tismate filius natione
grecus | cræensium ep̄s . missus ibidem re|quiescit in pace: | Item
nomina eorum | quorum ignorantur | sepulchra⁴⁾. | Abel filius adam
& pastor ouū | in uita innocens . in morte pati|ens . post mortem non
silens | u. s. w. (*es folgen noch Loth . Fines . Machabei . septem
fratres*). — f. 59 cum magna ueneratione | quiescunt; ||

ISIDORI *sententiarum libri*.

LV. 53. membr. 8. foliorum 99. saec. VIII — IX.

f. 1 exercituum⁵⁾ super uniuersā terrā adtendite et | audite
eloquium meum. Sed haec adbreuiatio . aut illud | intellegitur. quod
dn̄s dicit. omnem legem et prophe|tas in duob; in⁶⁾ p̄ceptis dilec-
tionis dī et proximi | pendere aut propter ipsā orationē dñicam. uel
sim|boli breuitatē in quib; ut p̄dictū . est . omnē . scrip|turarum

¹⁾ l. c. 1213. — ²⁾ Anastasius ed. Blanchini. IV. p. LXXIX.

³⁾ Auszug aus Isidor. — ⁴⁾ Unedirt?

⁵⁾ Isidori Hispalensis sententiarum lib. I cap. 21. LXXXIII 587. Es fehlen drei Quaternionen. — ⁶⁾ om.

coartari altitudinem *) xxiii^a). De baptismo et communione: | Solam ecclesiā catholicā habere baptismū ad salutē | —

f. 5^b et in nobis est xp̄s utiq; ubi ascendit ipse^a) et nos ascensuri sumus | ex̄pl̄ lib̄ primus . in̄c̄p̄ liber secundus | Item capituli libri secundi | 1 de sapientia —

f. 6 XLIII de abstinencia siue ieiunio^b) || f. 6^b Finiunt capitula libri secundi incipit textus libri secundi i. de sapientia | Omnis qui secundum dñm sapiens est . beatus est . | —

42 non solum nullum usum . adhibet sed etiam periculum exhibet: | Exp̄l̄ lib̄ iii. In̄c̄p̄t̄ tertius | Item capitula libri tertii | 1 de flagellis dī ii de gemina percussione | —

f. 42^b LXVI de uitae^c) exitu: | Expliciuunt capitula libri tertii || f. 43 In̄c̄p̄t̄. textus eiusde libri tertii | 1 de flagellis dī | Diuinae sapientiae subtilitas —

f. 97^b caelestis aula laeticandos concludit^d): Finit | liber tertius dō gratias amen ||

Folgende Blätter der Handschrift sind palimpsest: f. 33. 34. 61—99. Von diesen enthalten f. 87^b und 89 ein Consulverzeichnis von Theodosius xvii und Festus an bis auf Decius iun. Das Übrige steht nicht mit diesem im Zusammenhang, sondern behandelt, wie es scheint, ein ecclesiastisches Thema: den genaueren Bericht behalte ich mir für später nach erneuter Untersuchung desselben vor.

MAXIMUS TAURINENSIS.

Ll. 49. membr. 4. foliorum 157. saec. VII. Die Handschrift hat durch Feuchtigkeit sehr gelitten, so dass sehr viele Stellen unlesbar, oder doch nur mit grosser Mühe zu lesen sind.

f. 1 genuit xp̄m illa in senectute aetatis | ista in senectute temporis —

f. 5 hos igitur | xii . misit ih̄s praecipiens eis et dicens inuiam gentium ne introieritis et in ciuitates || f. 5^b samaritanorum ne ambula-

1) coartari (cernimus) latitudinem.

2) XXII. Dies Capitel schliesst in der Handschrift mit den Worten: testimonium datur; das Übrige fehlt. — 3) ipse ascendit

4) siue ieiunio om. Das 39. Capitel hat die Überschrift: de luxuria (nicht de fornicatione). — 5) om. — 6) includit. l. c. 738.

ueritis | amen ¹⁾ | 1 de lectionibus sc̄orum euangeliorū ²⁾ | hodie recitatum est in sc̄o euangelio —

f. 6 Item de lectione sc̄i euangelii . | uel de capitulo ubi dñs ait | qui sitit ueniat ad me et biuat | qui credit in me flumina de uen

f. 9 Item recitatum est in sc̄o euangelio | qui loquitur uerbum seminat | hinc carissimi de dni sermone ipso dñō | —

f. 10 Item de lectione sc̄i euangelii | Recitatum est postquam occisus est Johānes —

f. 11^b Item de lectione euangelica . | Ubi uenit quidam princeps et adora|uit dñm dicens —

f. 13 Item de lectione sc̄i euangelii | ubi mulier a profluio | sanguinis curatur | ait dñs et saluator noster x̄ps cuius ho|die mirabilia opera audiuius in sc̄o | euangelio ←

f. 14 Item de sancto euangelio || f. 14^b Cum diceret dñs ad turbas et uerba | pietatis adque salutis —

f. 16^b Item de sc̄o euangelio | hodie recitatum est nobis in sc̄o euā|gelio quia dñs ih̄s indeserto de quinq . | panibus et duob . piscib. saturauerit ³⁾ | —

f. 17^b Item de lectione euangelica | Lectum est de fariseo et publicano | quorum duorum dum merita pre|ces personasque considero —

f. 19^b Item de lectione euangelica | Destinauit dñs ih̄s discipulos ut adduce|rent ad se pullum asinae in quo sederet | u. s. w. Audite fratres sc̄i eseiae ⁴⁾ ueridica uati|cinatio in dño nostro ih̄u . x̄po . completa | —

f. 20^b Item de lectione sci . euangelii . | Recitata est lectio ubi saluator de quĩ,que panibus saturauit quinque milia | u. s. w. Ubique fratres x̄ps | dñs omnibus est sanitas.

f. 21^b Item de lectione euangelica. | Recitatum est hodie quia cum dñs || f. 22 sedisset in templo contra gazofilaciū | u. s. w. O amatorem misericordiae qui non co|pias diuitum sed pauperum laudat an | gustias.

¹⁾ LVII 520 Nach dieser Handschrift herausgegeben.

²⁾ l. c. 807. Ebenfalls nach dieser Handachrift herausgegeben.

³⁾ In der Ausgabe übergangen.

⁴⁾ Isaiæ

f. 23 De lectione euangelii ¹⁾ . | Recitatum est nobis hodie in s̄co euangelio quod suscitatus sit a dñō Lazarus | quadriduanus *u. s. w.*
f. 23^b audite fra|tres iacebat Lazari corpus mortuum |

f. 24 Item de sancto euangelio . | Dictum est quia discumbente dñō . in | conuiuio uenit quaedam mulier | *u. s. w.* Ergo mulier ista peccatrix et oculis |

f. 25 Item de lectione euangelica | Ait dñs uos estis lux huius mundi . nō | potest ciuitas abscondi supra ²⁾ montē | posita *u. s. w.*
Ergo uos inquit discipulis ³⁾ estis lux | huius mundi

f. 27 De ⁴⁾ sancto euangelio | Recitatum est in s̄co euangelio ita | post dies inquit sex adsumpsit ih̄s | petrum iacobum et iohannem ||
u. s. w. f. 27^b post dies inquit sex post sex dies sab|batum esse in-
tellegimus

f. 28 Lectio euangelica ⁵⁾ | Ait dñs ignēm ueni mittere in terram | *u. s. w.* ignem inquit ueni mittere | in terra ⁶⁾ et quid uolo nisi ut
accendantur | ignem mittit dñs in terram pectoris nos|tri

f. 30^b Item de lectione aeuegelica . | Recitatum est ubi dñs
dicitur habuis|se conuiuium aput leuii . cum publi|canis et peccatoribus
non prohi|bebat dñs publicanos et peccatores | ut uel occasione con-
uiuui docerentur ||

f. 31^b De ⁷⁾ sancto aeuegelio | Audiuimus hodie in s̄co aeuan-
gelio | recitatum de duobus filiis iuniore | et maiore *u. s. w.* f. 32
Isti | duo fratres ut exiguitati meae uide|tur carissimi duorum populo-
rum | significantiam gerunt.

f. 32^b Lectio aeuegelii sancti || f. 33 Audiuimus hodie in s̄co
aeuange|lio recitatum homo inquit ⁸⁾ quidam | erat diues *u. s. w.* ||
f. 33^b Consideremus //////////////// ⁹⁾ diues ponitur | et mendicus diuitis;
nomen tacetur . |

f. 35 De ¹⁰⁾ lectione s̄ci aeuegelii | Ecce inquit exiit seminans
semina|re et cetera uenit dñs ih̄s in mundo ¹¹⁾ | exiens a patre ipso
dicente ¹²⁾

f. 37 Item de lectione aeuegelica | secundum marcum ¹³⁾ | In-
gressus inquit dñs ih̄s in domum | neminem uoluit scire et non potu|it

1) Item de lectione euangelica. — 2) super — 3) discipuli

4) Item de — 5) Item lectio — 6) terram

7) Item de — 8) om. — 9) fratres quod — 10) Item de — 11) mundum

12) dicens — 13) secundum marcum om. Ebenso nachher.

f. 71 De natale omnium martyrum ¹⁾ | Ecce iam fragrant et reo-
lent de pratis | sc̄orum suabissimi flores et eorum | odor mentem
nostram animosq. | conpleuit

f. 73 Item alius ²⁾ hodiae fratres | iubante dñō debeatis marty-
ribus | locuturus impetramus quidquid | fideliter postulamus legimus
quen|dam sc̄orum dixisse in libris suis | guernator in tempestate
dinoscitur ||

f. 77^b Contra iudaeos ³⁾ || f. 78 Dicunt secundum litteram iudei
nō | secundum sp̄m ⁴⁾ adhortatur nos ratio | —

f. 98^b ergo cog|noscentes precepta saluatoris | nostri xp̄i unum
dñm patrem per | ipsum semper laudemus cui est | gloria in saecula
amen expl. (add. m. post.) | in̄cp (add. m. post.) Contra paganos ⁵⁾ |
Est consuetudo seruis dñi omne opus || f. 99 bonum in dicto uel in
facto in nomi|ne xp̄i adsumere quod perficien|dum sit ad gloriam dñi.
monente ita | apostolo et dicente omnia quaecū|que facitis in dicto
uel facto omnia in nomine xp̄i facite. —

f. 119 et confitentis ipsum ⁶⁾ | in spū sc̄o cui est gloria et
maiestas | in saecula amen | dō gratias semper | *Nach dem Zwischen-
raum einer Zeile*: Mambre haec est cedron. iusta quā | sepultus est
abraham —

f. 119^b eam in libro epistularum quas ad | marcellam scribimus
quod in | libris hebraeicarum questionū | plenius dictum est | *Mit
kleinerer Schrift*: iam superius conscriptum est hoc quod in isto
quaternione | habetur | Contra paganos ⁷⁾ | Est consuetudo seruis
dñi omne | —

¹⁾ ? — ²⁾ ?

²⁾ l. c. 793. Ebenfalls nach dieser Handschrift herausgegeben.

⁴⁾ Die Ausgabe hat an der Stelle von *sp̄m* eine Lücke. Nicht blos hier son-
dern an vielen anderen Stellen lassen sich die Lücken, die in der Ausgabe
bei unleserlichen Stellen gelassen sind, ergänzen, indem man viel mehr
lesen kann, als es Morosini gethan, der die Abschrift für die römische
Ausgabe besorgt hat.

³⁾ l. c. 781. — ⁶⁾ om.

⁷⁾ Dies zweite Exemplar ist gar nicht benutzt worden, um die Lücken zu er-
gänzen, die in dem ersten durch den kläglichen Zustand, in welchem sich
die Handschrift befindet, entstanden sind. Ein Beispiel möge genügen, um
die Brauchbarkeit dieser zweiten Abschrift zu zeigen: l. c. 786 Nam de
marte quid | dicam qui apud tracias (T h r a c e s die Ausgabe) natus [ibi|que
defunctus et ipse adulterii | crimine maculosus q̄*ue ue|nerem uulcani

f. 132^b sehr unleserlich: in der Mitte der Seite bricht der Tractat ab: eine Hand des neunten Jahrh., deren Schrift ebenfalls unleserlich geworden, hat den Raum ausgefüllt.

f. 133 Dñs noster ih̄s xp̄s semet ipsum | dixit esse magistrum .
ut discipuli | eius praeter eum nullius crede|rent uerbum —

f. 136 saecula saeculorum amen | Diuinarum ¹⁾ scribaturarum mul|
tiplicem abundantiam latissi|mamque doctrinam sine ullo|errore con-
prehendit —

f. 139^b in spū s̄co amen | Fecerit uel inuitus —

f. 140^b saecula amen | m̄ . | De diebus eorum qui /////////////// terunt
quas facere cōuenit || f. 141 facere autem tertia eorum qui. dor | —

f. 142 persecutos propter ///////////////

f. 146 Episcopus ergo ab episcopis duob . | uel tribus

f. 147 Episcopus uel presbyter uel diaconus —

f. 157 Explicuerunt litterae | apostolorū missae ad | Clementem
in quibus sunt | canones Nicenorum ||

Die beiden andern für die römische Ausgabe des Maximus benutzten Veroneser Handschriften (LXXVIII 75 und LXXX 431) sind Homiliarien aus dem dreizehnten Jahrhundert.

MISCELLANEA.

LII. 50. membr. fol. foliorum 277. saec. X.

f. 2^b Inēip̄ om̄ s̄i greḡo | de aduentu dñi n̄i | Dñs ²⁾ ac redemp-
tor noster ²⁾ | p̄atos nos inuenire desider|ans . senescentē mundum —

uxorem illicito | amore contaminare temptauit | mercurius autem et ipse
crimino|se natus plerumque a uobis | dicitur nunc in] infernis sed]ibus |
eum plutone et proserpina ha|bitare nunc partem caeli] dicitur || possi-
dere . ergo iste nullas habet | proprias (proprias habet die Ausgabe)
aedes. Das in eckige Klammern Eingeschlossene ist auf die oben angege-
bene Art an Stellen gewonnen worden, wo die Ausgabe nur Punkte zur
Bezeichnung der Lücke hat. Auch zeigt dies Beispiel, wie wenig man sich
auf das in der Ausgabe angegebene Mass der Lücke verlassen kann. Um
noch ein auffallendes Beispiel von der Nachlässigkeit, mit welcher die Ab-
schrift für die römische Ausgabe besorgt worden ist, zu geben, so gibt
die Ausgabe in dem Cicerofragment l. c. p. 783 dicis statt des in beiden
Abschriften deutlich lesbaren stoici. Beiläufig bemerke ich, dass in der
zweiten Abschrift die Worte Tullius in Hortensio dicens fehlen.

¹⁾ Aug. sermo 350 (V. 1533). — ²⁾ LXXXVI 1077. — ³⁾ noster, fratres charissimi

f. 8 praeueniatis ¹⁾ || f. 9 Caelebritas ²⁾ hodierna die ad|monet ut
in laude dī uir|ginis inmorare debemus . quia | reuera dignū est . ~ ut
in die tantę | genetricis laudes dnī non sileat | lingua carnis ; —

f. 11^b pfecta uiuit & regnat dñs in sc̃la sc̃loꝝ ; || f. 12 Item om̃
de nat̃ dñi . | Et factū ³⁾ est inquit in dieb ; | illis . exiit edictum
a cęsare | augusto . ut p̃fiteretur uniuersos orbes (*corr. m. al.*) —

f. 15 seculoꝝ amen . ut sūp̃ | Quia ⁴⁾ filius dī dñs est ; | hoc usque
mysteriū natiuitatis xp̃i secundum deitate p̃d̃iximus ; deinceps de
corporali | eius natiuitate dicamus ma|nifestantes ; —

f. 18^b demonstretur genus & patrię ; | In teophania om̃ s̃i |
Augustini ⁵⁾ ; | Nuper celebrauimus diē quod ex iudeis dñs natus est .
hodie celebra|mus quod ab gentibus adoratus | est , qm̃ salus ex
iudeis . ~ sed hęc | salus usq ; ad fines trę ; —

f. 21^b ex gentibus peccatores ; ut sūp̃ Quia ⁶⁾ stel|le initiū nati-
uitatis eius | claruit ; in numeris diuinus | ille balaam ita cecinit
dicens ; —

f. 22 de|monstrarent ; Quia ⁷⁾ ei mu|nera obtulerunt magi ; | Et
hoc p̃phetæ nobis enarrant . | Sic enim psalmista p̃d̃ix̃ | dicens ; et
uiuuit et dabitur | ei de auro arabie . | — *ibid.* laudem dñō denuntian-
tes ; | Incip̃ epistola pauli | apostoli ad thessalo|nicensis ; || f. 22^b pau-
lus et siluanus et timo|theus — f. 27^b uobiscum amen ; In purifica-
tione sc̃ę marię om̃ sc̃i | augustini ⁸⁾ ; hodiernus dies magnū nobis
con|tulit gaudium . in quo xp̃s in|fans in templo est presentatus ; |
extant ergo uirgines . quia | uirgo maria peperit xp̃m ; | —

f. 30^b et regnat in sc̃la sc̃loꝝ am̃ ; | Dominica prima in qua d̃ |
omilia sc̃i gregorii papę | Dubitare ⁹⁾ a quib;dam solet a quo | spū
quor ¹⁰⁾ sit ihs ductus in deserto p̃p hoc quod sub|ditur —

f. 35^b conpetit relaxamus ¹¹⁾ ; | Om̃ in quadragen|sima ; | Si
bene ¹²⁾ retinet fraternitas | uestra . hoc superiore dominica predica-
uimus . qua sc̃a | quadragensima abstinendo | ipse dñs consecrauit ; —

f. 38^b in sc̃la seculoꝝ amen ; | Infra quadragensī | sermo de iacob
et | ioseph ¹³⁾ ; | In beato iacob fr̃s di|mi et | in sc̃o filio eius ioseph

¹⁾ praeueniatis — ²⁾ Max. Taur. (?) hom. (app. p. 45); Hildefonsi (?) sermo (96, 267 M.) — ³⁾ ? — ⁴⁾ ? — ⁵⁾ Aug. sermo 190 (V. 1026 M.) — ⁶⁾ ?

⁷⁾ ? — ⁸⁾ ? — ⁹⁾ LXXVI 1135 Dubitari — ¹⁰⁾ om.

¹¹⁾ relaxemus — ¹²⁾ Aug. (?) sermo 147 (V. 2031 M.) cf. Max. Taur. hom. p. 443 ed. Rom. — ¹³⁾ Aug. (?) sermo 15 (V. 1770 M.)

qui dili|genter adtendit. Rem ni|mis admirabilē dñm fecisse cognos-
cit ; —

f. 42 sc̄la sc̄loꝝ amen ; | Sermones ex libro sc̄i | ysidori de pas-
sione dñi¹⁾ ; | Congregati sunt . ad int̄ficiendum eum et uniūsale |
adsensum . in passione eius | pr̄buerunt ; —

f. 53 Conci|petis errorem & peparietis sp̄s | uester ut ignis uora-
bitur ; | Ut supra de pascha ; | Uerū²⁾ tamen quia ab inferis | tertia
die resurrexit ; —

f. 53^b resurrexerunt ; | Item | ut sup̄ de pascha ; | Passionē³⁾ uel
resurrectionē dñi | et saluatoris nostri fr̄s dītmi | licet omnia ueteri
testamenti | uolumina multum ante pr̄di|xerant ; —

f. 56 Cui est gloria in sc̄la sc̄loꝝ . amen ; | Item ut supra ; |
Adpr̄hensum⁴⁾ autem iudei ioseph | qui dñm aromatibus conditō in
suo | monumentū recondidit ; in cellolā | —

f. 56^b id est usq. tibe|rii . xvii . anno suppotantur anni . dc . Lxvi⁵⁾ ; |
f. 57 Incip̄ om̄l de pascha⁶⁾ ; | Pascha xp̄i fr̄s dītm regnū | est c̄lorum
salus mundi | occasus inferi gloria sup̄norum . uita credentiū . re|sur-
rectio mortuorum . —

f. 59^b sc̄la s̄c̄ulorum ; amen ; | Om̄l de ascensa dñi⁷⁾ ; | Mag-
num hodie fr̄s suscipi|mus diem festum . quando | dñs noster ihs qua-
dragesima | post dies resurrectionis aures | uolatum conscendit ad
c̄lum. | —

f. 60^b suscipiat caritas nostra ; | Om̄l de pentecosten⁸⁾ ; |
Discessurus e mundo isto || f. 61 et ascensurus in c̄lom dñs nost |
adq. saluator fr̄s km̄i promisit | apostolis suis quod sp̄m sc̄m ad eos |
mitteret. —

f. 61^b hoñ . & gl̄⁹⁾ in sc̄l⁹⁾ sl̄r || f. 62 In nat̄l sc̄i ioñ baptista⁹⁾ ; |
Imperator c̄li & terrae ut nos | fuisset uisitaret . dignatus est. | —

f. 63^b Qui uiuit & regnat in sc̄la sc̄loꝝ amen ; | In nat̄l sc̄i
petri⁹⁾ ; | Duor̄ sc̄oꝝ apostolorum | petri et pauli fr̄ km̄i hodie | c̄le-
bramus natalem quor̄ | sonus & predicatio puenit | in omnem orbem
terrarum. | —

1) ? — 2) ? — 3) Aug. (?) sermo 160 (V. 2059 M.) — 4) ?

5) Aug. (?) sermo 168 (V. 2070 M.) — 6) ?

7) Aug. (?) sermo 184 (V. 2092 M.)

8) Aug. (?) sermo 200 (V. 2118 M.) — 9) ?

f. 65^b et coronauerunt ad dñm dñm ; | In natl omnium . a|postolorum 1) ; | Scriptũ est enim sp̄s dñi | ornauit cęlos. Orna|menta enim cęlorũ sunt | uirtutes prædicantiũ quę | uidelicet ornamenta ; | —

f. 68^b reg|nat in sc̄la sæculorum amen ; | In natl scę marię 2) ; | Scientes fr̄s dñm auctori | nostro multũ nos debere || f. 69 conditos plus redemptos . redẽp|tionis n̄rę cõnmercium uenere|mur ; —

f. 72^b in sc̄la sc̄lorũ amen ; | In natale sc̄i an|dree apostoli 3) ; | Fr̄s k̄m̄i cognoscamus præcium n̄m ; ecce duo discipuli iohanni | quia talis erat iohannes | amicus sponsi . non quere|bat gloriã suã . —

f. 77 ecce | uer* israhelita in quo dolus | non est ; | Item ut supra . | Quid 4) ergo faciemus fr̄s deberet eẽ iste primus in apostolis non solum primus non in|uenitur in apostolis sed nec | medius nec ultimus inter duo|decim nathanahel est —

f. 80 descendentes sup filiũ hominis ; | In natl sc̄i Laurenti 5) ; | Beatissimi Laurentii marty|ris cuius natale hodię cęle|bramus passiones uos credo . | —

f. 82^b in sc̄la sc̄lorũ amen ; | In natale martyrũ 6) | Cum omniũ scõrũ martyrũ || f. 83 fr̄s k̄m̄i natale deuotissime | celebramus ; tur præcipuę eorũ | sollẽnitas nobis ueneranda ẽ . ~ | qui in n̄ris domiciliis propriũ | sanguinẽ profuderunt ; —

f. 85 xp̄o regnauit in cęlo ; | In natale confessorum 7) ; | Sc̄i euangelii f̄ k̄m̄i | aperta uobis est lectio recitata . | sed ne aliquibus ipsa eius plainities alta fortasse uideatur . | eam sub breuitate transcur|rimus ; —

f. 88^b si prius|quã ueniat sēp timeatur ; | In natale uirginum 8) ; | Audistis fr̄s k̄m̄i dum euangelica | lectio legeretur ubi dñs in para|bulis de decim uirginib ; adseruit ; | —

f. 96 potius quã extinguat ; | Intercede|nte sc̄a hęc uirgine cuius hodie | festa celebramus adiuuante dñõ | & redẽptore n̄rõ ihũ xp̄o qui cũ | patre et cũ spũ sc̄õ uiuit & regnat | in sc̄la sc̄lorũ amen | In dedicatione ecclesię 9) ; | Gaudemus et congratulamur | uobis fr̄s . ~ quod domũ dñi omni | sollicitudine construentes habita|culũ nomini eius magna ambicione | fundastis ; —

1) ? — 2) Max. Taur. (?) hom. (app. p. 43 ed. Rom.) cf. XCVI, 269 M. et Hieron. app. XI 110 Vall. — 3) ? — 4) ? — 5) Aug. (?) sermo 206 (V. 2127 M.), Max. Taur. hom. p. 579 ed. Rom. — 6) Max. Taur. hom. p. 261 ed. Rom.

7) Greg. Evang. hom. I 13 (I. 1480) — 8) ? — 9) ?

f. 100^b & regnat in sc̄la sc̄loꝝ . amen. || f. 101^b Incipit regula a | sc̄o benedicto | romense edi|ta . inc . prologus ; | Ausculta ¹⁾ o fi|li pꝛe-
cepta ²⁾ et inclina aurē | cordis tui et admoni|tionem pii patris tui ³⁾ |
libenter excipere ⁴⁾ et | efficaciter comple ; | —

f. 106 erimus heredes reg|ni cęlorum ⁵⁾ ; exp̄i p̄log | Incipiunt
capitula re|gulae monasterii | 1 De generibus uel uita | monacho-
rum ; —

f. 109 LXXII De hoc quod non | omnis observatio iustitię | in
hac sit regulā consti|tutam (*corr.*) ; | Expliciuunt capitula | regulae . |
Incipit textus | eiusdē de generibus || f. 109^b monachorum | Monacho-
rum | quattuor | esse genera mani|festum est ; —

f. 180^b & tunc demum | ad maiora quę sup̄ ⁶⁾ cōmemo|rauimus
doctrinę uirtutum | quę culmina dō p̄tegente ue|niamus ⁷⁾ . amen . | .
Explicit regula . | Amen dico ⁸⁾ uobis nisi dimiseritis | ex orde uestro
delicta uestra | alterutrū . nec pater uester | cęlestis dimittit uobis
peccata | uestra . et p̄ sc̄os apostolos indica|uit nobis quotiens fratri
remit|tere oporteat. —

f. 188 Sed unā | regulā fr̄s k̄m̄i temetipsum | constringe . p̄ quā
dō possis placere & tibi met ipsi & p̄ximis . | te utilē in omnib; bonis
exhi|bere ; Incipit dicta sc̄i | efrem . | O admirabilis uiri festi- || f. 188^b
nate ut ad ęterna pascua | ueniatis —

f. 193^b omnes in sola diuina misericordia | gaudeant nullus de
suis uiribus pꝛesumat ; | In psalmo quinquagesimo ⁹⁾ ; | Et omnes
iniquitates meas dele ; | peccata autem tua dicito . ~ ut deleas || f. 194
illa ; Sed si confunderis . ~ alicui dicere|quę peccasti . ~ —

f. 196 dimittimus debitorib; nostris ; | Incipūt sentēnt . aliquas |
de aloquorū (*sic*) beati gregorii | de libro primo: *Excerpte aus den*
Dialogen Gregors nach der Reihenfolge der Bücher.

f. 227 Itinerariū ¹⁰⁾ a bordegala | hieruslm̄ . usq; et ab cra|cla
per aulonā . et p̄ orbē | romā mediolanū usq; sic ; | Ciuitas bordegala
ubi est fluuij us garonna —

f. 238 fit omnes sūma ab urbe roma | mediolano usq; mil . cccc |
xci . mūt xliiii . mañs . xxxiiii ; | Incip̄ adnotatio pro|uinciarūq; urbiū
galliaꝝ | cū priuilegiis suis ; | prouincia lugdunensis prima | metropol-
lis ciuit lugdunensiū . iii . | Ciuit aeduorum | —

¹⁾ LXVI 215. — ²⁾ praecepta magistri — ³⁾ om. — ⁴⁾ excipe

⁵⁾ Stimmt nicht überein. — ⁶⁾ supra — ⁷⁾ peruenies. l. c. 930. — ⁸⁾ ? — ⁹⁾ ?

¹⁰⁾ Edirt in *Révue archéologique* 1864 S. 98 ff.

f. 241^b numerū. viii. | f. 242 epistola pape damasi ; | damassus ¹⁾ ẽps fratri et con|pr̃s̃bo hieronimi in xp̃o salutē | Dū multa corpora libroꝝ in meo | arbitrio alta ²⁾ fuissent —

f. 242^b uesti|gium ³⁾ ; missa . ṽk̃ noūb p̃ bo|nifatio pr̃s̃bo ⁴⁾ . rescripta hiero|nimi pr̃s̃bi missa pape damas|so rome ; Beatissimo ⁵⁾ pape da|masso sedis apostolice urbis romę hieronimus supplex lege ⁶⁾ | litteras apostolatus ūri ⁷⁾ —

f. 243 qđ grece dicitur plogus factio ⁸⁾ ; | Incipit expositio ađ apud caldeos — Itē expositio ađ apud hebreos | —

f. 243^b Inciḗp̃ int̃p̃retatio glorię | apud caldeos ; — Inciḗp̃ int̃p̃ta- tio psalmi . c . | xviii . p̃ singulas litteras | —

f. 244 Beatissimo ⁹⁾ pape damaso | hieronimus gloria ¹⁰⁾ sc̃itatis tuę nostra humilitas deprecatur ¹¹⁾ . — ora pro nobis beatissime papa | data k̃ maias ¹²⁾ . | damasus ¹³⁾ ẽps hieronimo | pr̃s̃bo gaudet ec̃la tuo fonte | iam saciata et amplius sitit | —

f. 244^b uale in xp̃o ¹⁴⁾ . da|ta x̃ k̃ꝝ ianuariarum ¹⁵⁾ ; | Incipit ordo epis|coporum romę ¹⁶⁾ ; | i Beatus petrus filius iohan|nis prouincie galileae uico | bethsaida . primū sedit | cathedre episcopatus in an-|thiochia añ vii . deinde in | roma añ xxv . et menses . ii . | dies . iii . Fuit temporib; tyberii | cęsarıs et gai et tiberi clau|di et neronis sub quo et pas|sus est ; hic scripsit . ii epis|tolas quę canonicè nominan|tur et euangelium marci quia | marcus auditor eius fuit et | filius de baptismū (u in o) . Post | omnes . iii . euangelioꝝ fontē | ad int̃roga- tionē petri firma|ta sunt . dum alius grece | alius ebraice alius latine || f. 245 consonet ; hic fecit ordina|tiones . iii . diaċ vii pr̃b̃t x . ẽps | iii . p̃ mense decembrio . qui|et sepultus est uia aurilia | in tēplū apol- lonis iuxta locū | ubi crucifixus est iuxta pa|lacium neronianum in uatica|nū . in terretorio uia aurilia | iii k̃ iul̃ . ii . | —

f. 277 patre xci . | Gregorius nāt Roīm̃ sed̃ añ xvi | meū vii . đ xxxiii . et cēs ep̃is | đ xxxii ; *Nach einem Zwischenraum von etwa*

¹⁾ XIII 440 — ²⁾ allata — ³⁾ uestigia

⁴⁾ Bonifacium presbyterum Hierosolymam. — ⁵⁾ XXX 294. — ⁶⁾ legi

⁷⁾ tui. — ⁸⁾ Graece prologus, Latine praefatio dicitur.

⁹⁾ XXX 293. — ¹⁰⁾ gloriam

¹¹⁾ deprecatur — ¹²⁾ data k̃ maias om.

¹³⁾ XIII 441. — ¹⁴⁾ xp̃o deo et domino nostro

¹⁵⁾ Junii, et accepta VI Kal. Octobris missa de Roma Hierosolymam.

¹⁶⁾ Anastasius ed. Blanchini. IV. p. I.

zwölf Zeilen: xcu | Gregorius nã roñ sed añ x | meñ x . ð viii . cēs
ep̃is ð xi ||

Auf Seite 277 finden sich die drei folgenden Zahlen xciii—xcv.
mit freigelassenen Zwischenräumen vertheilt.

SULPICIUS SEVERUS *de vita Martini, epistolae, dialogi.*

XXXVIII. 36. membr. 4. foliorum 115. saec. VIII.

f. 1 Seuerus ¹⁾ desiderio fratri ²⁾ karissimo ³⁾ | ego quidem frater
unianimis ⁴⁾ libellum |

f. 1^b materiam. non loquatur auctorem | Uale frater in xp̃o uene-
rabilis de^{***}s | honorum sanctorumq. omnium ⁵⁾ ||

f. 2 incipit uita sc̃i martini ep̃i | et confessoris ⁶⁾ | Plerique mor-
tales studio et gloriae | saeculari inaniter dediti . exinde peren-
nem ut
putabant memoriam nominis | sui quaesierunt ⁷⁾ —

f. 27^b Ego mihi cons^{****}cius sum me fide rerum ⁸⁾ et amore xp̃i
impulsum . | ut scriberem . manifesta exposuisse . uira | dixisse ; para-
tumq. ut spero habebit a dō | praemium . non quicumq. legerit | sed
quicumq. credederit , | explc. de uita sc̃i martini ep̃i . per seueru ⁹⁾ |
monachum massiliensem . cuius | depositio est tertiu . idus nouemb̃r |
Inc. epistula eiusdem seueri ¹⁰⁾ || f. 28 hesternā die cum ad me plerique
monachi | uenissent . inter fabulas iuges . longumque | sermonem .
mentio incidit libelli mei quem de uita beati uiri martini ep̃i ¹⁰⁾ edidi —

f. 31 periculo : sed uere ¹¹⁾ probatum | expl. epistula sulphiciⁱ seueri |
Item incipit eiusdem ad aurilium diaç | posteaquam a me mane digressus
es | eram resedens solus in cellula —

f. 35 confabulatione praestaret | charta solacium | explic. epi-
stula . seueri . ad aurilium diaç | de adsumptione . beati martini ep̃i et |
conf. || f. 35^b leer ||

¹⁾ XX 159 Es ist eine Nachlässigkeit Mignes, wenn er seinem Abdruck den
Galland'schen und nicht den del Prato'schen Text zu Grunde legt. — In
der Handschrift fehlt das erste Blatt.

²⁾ om. — ³⁾ charissimo salutem — ⁴⁾ unanimis — ⁵⁾ Uale — omnium om.

⁶⁾ Incipit liber. — ⁷⁾ quaesierunt — ⁸⁾ rerum fide

⁹⁾ In der Handschrift fehlt die Angabe, an wen der Brief gerichtet ist: ad
Eusebium presbyterum.

¹⁰⁾ om. — ¹¹⁾ et

f. 36 Incipit . epistula . seueri . sulpicii ad bassulā | de adsumptione . beati martini epi . et conf. | sulpicius seuerus . bassulae parenti . uenerabili salutem . si parentes liceret in ius uocare ¹⁾ | te plane expiationis furtiq̄ ream . ad praetorii ²⁾ tribunal . —

f. 40^b ille ³⁾ nos ut spero custodiens . me haec | scribentem respicit (respiciet *corr.*) ⁴⁾ te legentem seruabit ⁵⁾ | cuius adsumptio est . m . idos . nouembris . | Incipit . dialogus . i . seueri de uita sci | martini epi et confessoris | Cum in unum locum . ego et gallus conuenissemus . uir —

f. 69^b unde prima illius inter | militandū ⁶⁾ | gesta praetereo . neq̄ ea adtingam quae laicus egit ac monachus . nec uero | audita ab alii ⁷⁾ quam quae uidi ipse dicturus | sum || f. 70 quo ⁸⁾ primo igitur tempore relictis scholis beato | me uiro iunxi . paucos post dies euntem ad eclesia ~ —

f. 87^b cras ⁹⁾ reliqua dicemus . | et sulpicius ¹⁰⁾ „, ita pariter accepta hac galli | sponsione surreximus „, | Finit , i incipit sequenti die de eadem re | et eo sulpicius . lucescit hoc galle surgendum est | nam ut uides et postumianus instat —

f. 103^b admiratione sed non minore ex nostris fle|tibus dolore discessum est . Explicit | dialogus ii ¹¹⁾ . de uita beati martini epi | et confessoris p seuerum sulpicium | monachum massiliensem || f. 104 + incipit, uita beati pauli monachi thebei ¹²⁾ | inter multos saepe dubitatum est , a quo pot|tissimum monachorum eremus habitari | coepta sit . quidam enim altius repetentes | a beato helia et iohanne principia sumpse|runt ¹³⁾ . quorum et helias plus nobis uidetur | fuisse quam monachus et iohannis ante prophetare coepisse quam natus est ¹⁴⁾ | —

f. 109^b hominem puluerem mox futurum . uerum | quia caritas omnia sustinet ¹⁵⁾ || f. 110 *Hier fehlte ein Blatt: die Lücke ist auf einem Palimpsestblatte* ¹⁶⁾ (*die neue Schrift füllt anderthalbe Seite*)

1) vocari in ius liceret — 2) praetoris — 3) illinc — 4) respicit — 5) om.

6) Die Correctur ist von anderer Hand. Die Ausgabe natürlich militandum.

7) alia potius — 8) In der Ausgabe beginnt hier der zweite Dialog.

9) haec uos hodie audisse sufficiat: cras — 10) et sulpicius om.

11) In der Ausgabe der dritte Dialog.

12) XXIII 17 (Hieronymus.) Von Vallarsi ist diese Handschrift, aber wie alle andern, ohne Methode benutzt worden.

13) sumpserunt principium — 14) sit — 15) sustentat. l. c. 25^b

16) Vgl. Maffei in dem Anhang zu seiner Istoria teologica S. 90.

von einer Hand des zehnten Jahrh. ergänzt || f. 111 sed ¹⁾) et ceteris expedit fratribus ut tuo | —

f. 114 Obsecro quicumq; haec legis . ut hieronymi | peccatoris memineris . Cui si dñs optionem | daret multo magis elegeret | tunicam pauli cum meritis eius | quam regum purpuras cum meritis ²⁾ suis, | ex̄pl „ uita . beati pauli monachi thebei | perscriptus . codix hec . de uita beati | martini ep̄i et cōnf et beati pauli . ss̄ | sub die kal̄ ãñḡ agapito ũc̄c̄ ind. decimae ³⁾ | p ursicinum lect, ecclesiae ueronensis || f. 114^b und 115. *Entwurf einer Predigt über das jüngste Gericht von einer nicht viel späteren Hand als das Vorhergehende*: mulieres quae uenites abs spectacolum . uenite u. s. w. ||

f. 115^b: *allerlei Gekritzeln des neunten Jahrhunderts.* ||

Den Schluss der Beschreibung möge die Angabe der Varianten zu den ersten Seiten des Briefes ad Bassulam nach dem del Prato'schen Texte machen ⁴⁾):

p. 50, 8 parentes liceret in ius uocari | 10 praeturii | 11 conquiras | 12 epistulam | 13 scribsi | uelititam in occultum | 14 ⁴ te (*corr. m. ead.*)

p. 51, 1 aduersus | 5 dilecto | scribta necligenter | 6 inlucobrata | paenitus | inpolita | 7 epistula *sic semper* | 8 aurilium | scribseramus (*sic semper*) | 9 tholose | 10 deuulsa | quae | 11 accipi | 12 epistola om. | ouitum sc̄i martini | 13 dibuisse[m] | 15 edederim | 16 oportit

p. 52, 1 siquae om. | ouitu | 2 illos | 3 licturam (*corr. m. al.*) | ⁴ te om. | 5 conperta | 6 praesciit | dissolutionem | sui om. | inmenere | 7 causa extetit | condacensem | diocisem | 9 ignorasset | 10 ob istius modi | 11 uirtutum | consummasse | 14 &] tu | adsiduis urguere | 15 inquit | 16 exaturari (que om.) | 17 potenti uerbo ut | aredas | 19 eo nimirum] et mirum | circa** | 22 martini | uiderint | 24 pacem | 25 uirebus (*corr. m. post.*) | 26 distitui | discipulis] fratribus | in-decat | 27 tunc | maeror et om. | et uox | 28 relinques | enim om.

¹⁾ l. c. 26^a. — ²⁾ poenis — ³⁾ 519 n. Chr. Der vorliegende Codex ist natürlich, wie schon codix hec zeigt, eine Abschrift dieser alten Veroneser Handschrift. — ⁴⁾ Eine Anzahl derselben hat del Prato selbst in seinen Anmerkungen verzeichnet.

Nachtrag.

Zu Canones et acta cod. LIX. 57 (S. o. S. 26) Fol. 1 — 2^b edirt von Mai Patr. n. bibl. p. 496. — Fol. 76^b — 77^b ebend. p. 493.

BIBLIOTHECA
PATRUM LATINORUM ITALICA

VON

AUGUST REIFFERSCHIED

II.

DIE RÖMISCHEN BIBLIOTHEKEN

WIEN

AUS DER K. K. HOF- UND STAATSDRUCKEREI

IN COMMISSION BEI KARL GEROLD'S SOHN, BUCHHÄNDLER DER KAISERL. AKADEMIE DER
WISSENSCHAFTEN

1865

**Aus dem Julihefte des Jahrganges 1865 der Sitzungsberichte der phil.-hist. Classe
der kais. Akademie der Wissenschaften [L. Bd. S. 737] besonders abgedruckt.**

II

Die römischen Bibliotheken.

1. Die Bibliothek von St. Croce in Jerusalemme.

(Bibliotheca Sessoriana.)

Angelo Mai hat im *Spicilegium Romanum* V 237 ff. einen Bericht über die Handschriften der *Sessoriana* gegeben, der aber in manchem Betracht sehr ungenau und unzuverlässig ist, namentlich was die Zeitbestimmung der Handschriften angeht. So setzt er die Handschrift LIII, welcher er den in seiner *Patrum nova bibliotheca* 1 500 herausgegebenen *Sermo in laudem S. Martini* entnommen hat, in's achte Jahrhundert, während dieselbe höchstens dem Ende des eilften Jahrhunderts angehört. Sie enthält neben anderem auf St. Martin Bezüglichen Fragmente der Dialoge des Sulpicius Severus und ist durchaus ohne Werth. Eben so wenig verdienen eine genauere Beschreibung folgende gegen Ende des zehnten Jahrhunderts geschriebene Handschriften: XXIII. *Augustini locutionum libri VII et quaestionum libri VII*; XLIV. *Explanatio Hieronymi super Hieremia*; LXXIV. *Augustinus de civitate dei VIII—X*; LXX. gleichfalls *Aug. de civ. dei XI—XVI*. Die beiden letzten Handschriften rückt Mai in's neunte Jahrhundert hinauf. Schliesslich erwähne ich noch an dieser Stelle die Handschrift XXVI, welche nicht älter ist als das zehnte Jahrhundert, obwohl Mai von ihr sagt: *saeculi fortasse octavi*. Sie enthält in ihrem jetzigen Bestande den Commentar Cassiodors zu den Psalmen 74—100 (Anfang fehlt). Die ersten 22 Quaternionen dieser Handschrift sind nicht mehr vorhanden; sie enthielten ohne Zweifel den fehlenden Theil der *pars secunda*

des Commentars: die Erklärung von Ps. 51—74. Der Verlust ist nicht zu bedauern, da der Garetsche Text durchweg besser ist als der dieser Handschrift. — In der Bibliothek selbst liegt ein handschriftlicher Katalog auf, der hauptsächlich aus Notizen des späteren Cardinal Besutius zusammengestellt ist: er enthält nur die allgemeinsten Angaben. Der jetzige Bibliothekar ist Don Gregorio Bartolini, welcher mit einer in Rom beispiellosen Liberalität mir die Benützung der Handschriften gestattete.

APPONIUS in canticum canticorum.

XII. membr. fol. 2 col. foliorum 141. saec. XII. init.

f. 1. Uiro deside|riorum seruo | cristi armeni|o. supplex appo|nius .
in cantico cantico|rū . explana|cio in trinita|tis nōe . incip̄ | prologus .
e|iusdē . ad e|undē in eo|dē . quē praeclari . xii . libri se|cuntur ; |
Magno quidem | illo beati dani|helis exemplo | —

f. 1^b dor|mitatione uilescat . Explic̄it p̄pha|tio . Incip̄ . liḅ . i . |
Ammirantibus no|bis uocem —

f. 15^b inpu|gnantes eū expugnat . cui est | *etc.* añ . | Finit liber
primus . | Incipit liber se|cundus || f. 16. Indica mihi —

f. 25^b multi|plicis grę largitorē . Cui ē *etc.* amen . Finit liber . ii . |
Incip̄ . liḅ . iii . | Quam pulchrę —

f. 37 milites suos gau|debit . Cui est *etc.* amen . | Finit liber . iii .
in|cipit liber . iii . | Adiuro uos —

f. 47 adiutoriū im|plorem . Cui ē *etc.* amen . | Finit liber . iii . |
Incip̄ . liber . v . | Dilectus m̄s —

f. 58^b reddidit | xpc ihc dñc nr̄ . Cui est *etc.* añ . | Finit liber
quintus . | Incipit liber sextus . | Quam pulchra —

f. 66^b in c̄spectu ei' laudatur . | Cui ē *etc.* amen . | Exp̄t . liḅ . vi .
Incip̄ liḅ septim' . | Veni|de libano —

f. 79^b agitāt molem . Cui | ē *etc.* amen ; | Explic̄it liḅ . Septim' .
Incipit | liḅ octauus ; | Uox di|lecti mei —

f. 97^b dextā | porrigente . Cui ē *etc.* Amen . | Finit liḅ . octa|uus .
Incip̄ liḅ nonus . | Sexa|ginta sunt | —

f. 106^b uic|toriam p̄ xp̄m . Cui est | *etc.* añ . | Explic̄it lib . x .
Incip̄ liber . | undecim' . | Ego | dilecto | meo —

f. 120^b hic saluus erit . | Per xp̄m filiū ei' Cui *etc.* Amen . | Expli-
cit . liḅ . xi . | Incip̄ liḅ . xii . | Quę | est ista | —

f. 141^b plenū intendat. | Regnantē cū patre etc. amen. | In canticō | canticorū | salomonis ; | expliciunt | libri numero | xii^{um} ; feliciter ; | añ ; dō grās ; | Vt gaudere solet fessus iā nauta laē. | Desiderata diu littora nota uidens. | Haud aliū scriptor optato fine libelli | Exultat uiso laps' (*lies lassus*) & ipse quidem ; ||

Diese Handschrift ist die einzige bis jetzt bekannte, welche den Commentar des Apponius vollständig enthält. Früher kannte man nur die sechs ersten Bücher. Mai gab *Spicil. Rom. V* 1 ff. das siebente, achte und neunte Buch heraus. Fast zwei Jahre später veröffentlichten zwei Patres von St. Croce den ganzen Apponius nach dieser Handschrift unter dem Titel: *Aponii (sic) scriptoris vetustissimi in Canticum Canticorum explanationis libri duodecim quorum alias editi emendati et aucti inediti vero hactenus desiderati e codice Sessoriano monachorum Cisterciensium S. Crucis in Jerusalem urbis nunc primum vulgantur curantibus D. Hieronymo Boltino. D. Josepho Martini ex ordine Cisterciensi. Romae 1843. 8.* Migne hat den Apponius ganz übersehen.

AUGUSTINI confessiones.

LV. membr. (*Grossoctav*) foliorum 200. saec. VII—VIII.

f. 1 (*sehr beschädigt*). *Über der Zeile*: Inē sermo scī augustini de euangelio ubi dñs de aqua uinū fecit | Nuptiae ¹⁾ in quib. xp̄s et munerator et conuiua decubuit munerator scilicet in | —

f. 1^b refecti sumus peripsum ih̄m etc. amen | Inc̄p̄ libri confessionum eiusdem scī augustini || f. 2 Magnus ²⁾ es dñe et laudalibis —

f. 7 dedisti mihi | Explicit liber primus confessionis | Incipit liber secundus | Recordari uolo transactas —

f. 10^b mihi regio egestatis Ēxp̄l̄c. lib. ii confessionū. | Incipit . liber . tertius . eiusdem. | Ueni karthaginem —

f. 14^b de caelo sonisset Finit lib. tertius | Incipit lib. quartus confessionum | Per idem tempus annorum —

f. 20 aeternitas tua. | Explicit liber quartus | Incipit liber quintus . confessionum | Accipe sacrificium —

¹⁾ Patrum nova bibliotheca ed. Mai I 247. — ²⁾ XXXII 659.

f. 25 cursum dirigerem | Explicit liber quintus incipit liber sextus. | Spes mea a iuuentute —

f. 31 ibi ego feram Exp̄lc. lib̄. sextus. Inc̄p̄. lib̄. septimus confessionū. | Iam mortua . erat —

f. 37 opera tua et expaueram | Exp̄lc. lib̄. vii . confessionum. Inc̄p̄. lib̄. viii . eiusdem | D̄s meus recorder —

f. 42^b carnis meae requirebat Exp̄lc. lib̄. viii . confessionū. | Incipit . liber . nonus . eiusdem . sc̄i . augustini . confessionum. | O dñe ego seruus —

f. 48^b per orationes meas | Exp̄lc. lib̄. viii . | Inc̄p̄. lib̄. x . confessionum eiusdem | Cognoscam te cognitor —

f. 59 requirunt eum Exp̄lc. confessionum . lib̄. x . inc̄p̄. lib̄. xi . eiūsd. || f. 59^b Numquit dñe cum tua sit —

f. 65 celsitudo tu es Exp̄l. lib̄. confessionum sc̄i . augustini Inc̄p̄ eiusdem lib̄. xii | Multa satagit cor —

f. 71^b quod uoluit. | Explicit liber confessionum sc̄i augustini . xii . | Incipit eiusdem confessionum . liber . xiii . || f. 72 Inuoco te d̄s —

f. 79^b sic aperietur. | Exp̄lc. confessionum sc̄i augustini lib̄. xiii . lege felix in xp̄o amen | Inc̄p̄ sc̄i ambrosi sermo de caritate ex lectione pauli apost̄li contra malos qui bonis inuident. | Peractis 1) perfectionis inspectisq. —

f. 80^b gratiarum | actio et honor et potestas *etc.* amen . expl̄c̄ sermo sc̄i ambrosi || f. 81. *Über der Zeile*: Inc̄p̄ epithafium sc̄ae paulae a beato hieronimo p̄rbo. factū. | Si 2) cuncta corporis mei membra —

f. 88 dies xxi . finit dō gratias . ora pro scribtoe | Inc̄p̄ sermo sc̄i ambrosi de perfecto | Dñi 3) n̄ . ihū xp̄i caeleste praeceptum —

f. 88^b ad|praehendant ueram uitam finit Inc̄p̄ eiusd̄ aduersus eos q̄ dicunt possessione^m (*corr. m. al.*) non distrahendā sed | fructib. misericordiam faciendam. | Dñi 4) xp̄i salutare praeceptum est uendite omnia quae possidetis et date elemosynam dñici mandati | fides —

ibid. in uitam aeternam. || f. 89 Haec insunt in hoc codice conlationes septem idest . abbatis chaeremonis de | perfectione eiusdem de castitate eiusdem de protectione d̄i | abbatis *** nestoritis de spiritali scientia eiusdem de carismatib' diuinis | abbatis ioseph de amicitia eiusdem de definiendo | Capitula abbatis chaeremonis de perfec-

1) XVIII 122. — 2) XXII 684. — 3) XVIII 109. — 4) XVIII 119.

tionem | 1 descriptio thenneseos oppidi . ~ expositionis postulatae Fin . capitula . abbatis chaeremonis . de perfectione | Cum uirtutem perfectionis —

f. 89^b. *Über der Zeile*: Inep. lib. conlationum abbatis chaeremonis de perfectione | 1. Cum ¹) in coenobio syriae — (xv) addatur intentio | Exp̄c abbatis chaeremonis de perfectione | Incipit eiusdem secunda de castitate . capitula chaeremonis de castitate | 1 uerba abbatis chaeremonis de castitate. — xvi de fine ac remedio castitatis Finiunt capitula abbatis chaeremonis de castitate | Conlatio abbatis chaeremonis de castitate | . 1. Refectione transacta —

f. 99^b intentionis | amitteret Exple secunda conlatio abbatis chaeremonis . de castitate | Inc̄p eiusdem conlatio tertia . de protectione dī . | 1 prohibitum — (xviii) sit idoneum. Fīn capitula collectionis tertiae abbatis chaer̄ de protectione dī | 1. Cum ad synaxin matutinam —

f. 106^b itineris non sentire | Exp̄c . abbatis chaeremonis de protectione dī | Inc̄p conlatio abbatis nesterotis de spiritali scientia | 1 uerba abbatis nesterotis de religiosorum scientia — (xix) sermonis accipiant . Finiunt capitula abbatis nesterotis . de spiritali scientia | 1. Sponsionis nostrae et itineris —

f. 112^b labore corporis intimatur | Exp̄c abbatis nesterotis de spiritali scientia conlatio | Inc̄p eius secunda . de charismatib' diuinis | 1 Disputatio abbatis nestherotis de tripertita charismatum ratione — x reuelatio de perfecte caritatis experimento | Finiunt capitula abbatis nesterotis de charismatib . diuinis | 1. Post synaxim uespertinam —

f. 115 institutione prosecutus est . | Exp̄c abbatis nesterotis de charismatib . diuinis | Incipiunt capitula conlationis primae abbatis ioseph de amicitia | 1 quid a nobis abba ioseph primitus inquisierit — xxviii amicitias coniuratione initas firmas esse non posse | Finiunt capitula abbatis ioseph . conlationis primae de amicitia | Incipit conlatio de amicitia abbatis ioseph | 1 Beatus ioseph cuius —

f. 120^b ardentius inuitauit | Exp̄c . abbatis ioseph de amicitia capitula | Incipit eiusdem . de definiendo || f. 121 1 de uigiliis quas pertulimus. — xxx nihil super his quae ad usum communis uitae adtinent definiendum | Finiunt capitula conlationis de definiendo | 1. Praecedente igitur conlatione —

¹) XLIX 847 (collatio XI).

f. 129 sciant esse quod displicet ¹⁾ Exp̄lc lib̄ sc̄i ioseph . de con-
lationib' | Incipit numerus sermonum sc̄i ambrosii ep̄i n̄m̄er Lxi ²⁾ |
i de natale sc̄orm petri et pauli ii de natale eorundem . iii . de mar-
garita euangelii . |iiii . de natale sc̄i laurenti v . de natale sc̄i iohannis
baptistae . vi alia de natale eiusdem . vii de natale sc̄orm petri et pauli
viii de natale sc̄i cypriani . viii . item sequentia x de passione sc̄orm
octaui aduenti et solutoris xi de gratia baptismi . xii de natale marty-
rum xiii de natale sc̄orm canti cantianilli et cantianillae xiiii (sic) de na-
tali sc̄orm xiiii de eo quod scriptū est in actib' apostolorum erant illis
omnia communia et de cain xv sequentia de auaritia et anania xvi ex-
hortatio ad plebem et de euangelio xvii item sequentia xviii de hospi-
taliitate xviii de aelemosynis et de puteo samariae xx praefatio uel
increpatio ad plebem xxi de grano sinapis et de sc̄o laurentio martyre
xxii sequentia de grano sinapis xxiii de id quod scriptū est reddite
quae d̄i sunt d̄o et de militantib' xxiiii item sequentia . xxv de quod
propheta ait caupones uestri miscent aquam uino xxvi de psalmo xxi.
xxvii de defectione lunae xxviii item sequentia xxviii . de eo quod
scriptum est in euangelio facilius est camelum per foramen acus intrare
quam diuitem in regno caelorum . xxx de id quod scriptum est simile
est regnum d̄i fermento xxxi de hospitalitate in euangelio xxxii de
ieiuniis initio quadragesimae xxxiii sequentia et in ieiunio non luxu-
riandum xxxiiii de die sc̄o paschae et de cruce d̄ni xxxv de cruce et
resurrectione d̄ni xxxvi de eo quod scriptum est uulpes foueas habent
xxxvii increpatio ad plebem et reliqua xxxviii ubi d̄ns sabbato manum
aridam curauit xxxviii de pentecoste . xl . item de die sc̄ae epypha-
niae . xli item de die epyphaniorum et reliqua . xlii . de eo quod
scriptum est in euangelio hominis cuiusdam diuitis fructus uberes ager
adtulit xliii de eo quod scriptum est quis maior est in regno caelorum
xliiii de duab' nauiculis in euangelio xlv de ieiuniis uel sc̄a quadra-
gensima xlvi item de ieiunio d̄ni in deserto et reliqua xlvii item de
sequentia ieiuniis quadragesimae xlviii in ep̄ de pascha xlviii item
sequentia l . item sequentia li de pentecoste lii de accusato d̄no apud

¹⁾ l. c. 1088 (collatio XVII). — ²⁾ Die cursiv gedruckten Worte stehen auf einer Rasur und rühren von einer neueren Hand her. Was früher da gestanden hat, lässt sich ohne Anwendung von Reagentien nicht ermitteln. Eine noch neuere Hand hat am Rande bemerkt: *Sermones sunt S̄i Maximi ep̄i Taurinensis.*

pilatam et reliqua . LIII item sequentia LIII sequentia item LV de natale dñi nr̃i ih̃u xp̃i LVI de kalendis ianuariis LVII de epyphania LVIII dictum post epyphania LVIII item sequentia de quadragesima LX post epyphania dictum LXI de sc̃a quadragesima LXII sc̃i augustini hic est dies quem fecit dñs LXIII sc̃i hieronimi de exodo in quadrag̃ paschae LXIII sc̃i augustini ad competentes et cathecuminos LXV eiusdem de remissione peccatorum LXVI Eiusdem de missas cotidianas LXVII eiusdem de decimis dandis LXVIII eiusdem de sc̃o. helisseo et lazaro LXVIII sc̃i hieronimi de exodo in uigilia paschae LXX eiusdem sc̃i hieronimi in dominica paschae LXXI item ipsius de dominica paschae . LXXII sc̃i augustini sermo de resurrectione dñi post librum sc̃i basili de regulis monachorũ . LXXIII item eiusdem in capite libri sermo de uersiculo psalmi undecimi . tu dñe seruabis nos et custodies nos a generatione ista et usq. in aeternum ||

f. 129^b. *Über der Zeile*: Inc̃p sermo de natale scr̃m̃ . petri . et pauli apostolorum | Cum ¹⁾ omnes beati apostoli . parem —

f. 130 deicit uanitatem . Exp̃lc inc̃p de eorum natale | II Natalem ²⁾ beatissimorum apostolorum —

f. 130^b obuuiens mortua est exp̃lc | Incipit de margarita euangelii | III . Satis ³⁾ ad correptionem —

f. 131 spernit et dñm exp̃lc inc̃p de natale sc̃i laurenti | IIII . Beatissimi ⁴⁾ laurenti martiris —

f. 131^b iudicii non timere . Exp̃lc . Inc̃p . de natale sc̃i iohannis baptistae | V In sc̃i ⁵⁾ ac beatissimi —

f. 132 dñm gestib. praedicarit exp̃lc . inc̃p alium de natale eiusdẽ | VI . Sc̃i ⁶⁾ iohannis baptistae —

f. 132^b esse condicio[n]is humanae exp̃lc inc̃p, de natale scr̃m̃ petri et pauli apostolorum | VII Notum ⁷⁾ omnib' uobis —

f. 133 caeles[ti]s substantia trasformatur exp̃lc . inc̃p de natale sc̃i cypriani ep̃sci . | VIII Sc̃i ⁸⁾ cypriani festiuitatem —

ibid. cursu festinat adtingere explicit | Item sequentia de eodem sermone || f. 133^b VIII Antedie ⁹⁾ cum beatissimi —

ibid tribulos germinauit tibi exp̃lc . | Inc̃p . de passione uel natali sc̃orm̃ . id est . octaui . aduenti . et solutoris . taurinis . | X Cum ¹⁰⁾ omnium sc̃orum —

¹⁾ *Maximus ed. Rom. 229.* — ²⁾ l. c. 573. — ³⁾ l. c. 389. — ⁴⁾ l. c. 580. —

⁵⁾ l. c. append. 41. — ⁶⁾ XVII 708 (Ambros.). — ⁷⁾ *Maximus ed. Rom. 577.* — ⁸⁾ l. c. 255. — ⁹⁾ l. c. 595. — ¹⁰⁾ l. c. 261.

f. 134 religione quam corpore explē , | Incipit de gratia baptismi | xi . Quia ¹⁾ constat sicut —

f. 134^b soluere sed adimplere . Expl̄ . inēp̄ . de natl . martyrum , xii Dignum ²⁾ et congruens —

f. 135 sit in defunctis explē . inēp̄ . de natali sc̄rm , canti , cantiani . et cantianillae . | xiii hodie ³⁾ beatissimorum canti —

f. 135^b profitemur ad gloriam explicit Item de natali sanctorum | xiiii . Si ⁴⁾ quantum me —

f. 136 ipsa passione commendant . Explē . Inēp̄ . de eo quod scriptum est | in actib . apostolorum erant eis omnia communia . et de cain . | et annania . | xv Legimus ⁵⁾ in libro —

f. 136^b hominib' sed dō expl̄ | Incipit sequentia de auaritia et de anania . | xvi Retinet ⁶⁾ dilectio uestra —

f. 137 emit ut reddat . Explicit , Incipit exhortatio ad plebem , et de eo quod scriptum est in euangelio sicut fulgur desub caelo ita | erit aduentus filii hominis . et de duobus in lecto uno . | xvii Paucorum ⁷⁾ admodum dierum —

f. 138 relinquetur in tartarū | Explicit , Incipit , de sequentia , | xviii Superiore ⁸⁾ dominica capitulum —

f. 138^b suae | passura perfidiae , Explicit , Incipit , de hospitalitate . | xiiii Legimus ⁹⁾ in libro genesis —

f. 139 tabernaculorum aede teneatur . Explicit | Incipit de elemosinis et ubi sedit dñs ihs̄ , super puteum samariae . | xx . Dicit ¹⁰⁾ scriptura diuina —

f. 139^b adulter corruptione peccati explē . Praefatio uel increpatio ad plebem . | XXI Libenter ¹¹⁾ nos praedicare —

f. 140 suae negligit | medicinam explē . Inēp̄ . de grano sinapis . p et de sc̄o laurentio martyre . | xxii Dicit ¹²⁾ dñs in sc̄o euangelio —

f. 140^b supplicia atrociora fecerunt . Explicit . Sequentia . de grano sinapis . superiore | xxiii . Dominicam ¹³⁾ (*sic*) parabolam dñi —

f. 141 iudicii | exurentis incendii . Explē . Inēp̄ . de id qđ scriptū est . reddite quae di (*sic*) sunt dō . et de militarib . | xxiiii . Nonnulli ¹⁴⁾ ff . qui —

1) l. c. 429. — 2) l. c. 617. — 3) l. c. 615. — 4) l. c. 621. — 5) l. c. 319.

— 6) l. c. 323. — 7) l. c. 5. — 8) l. c. 9. — 9) l. c. 645. — 10) l. c. 325. —

11) Unedirt? — 12) l. c. 361. — 13) l. c. 365. — 14) l. c. 375.

f. 142 pacto teneat | alienum . Exp̃lc . Item de eodem . sequentia . | xxvi . Raeprehendimus ¹⁾ antediem (m *eras.*) negotiationem —

f. 142^b rei de contestatione . Explicit , | Inc̃p̃ . de quod propheta ait ad filios . s̃fl . caupones uestri miscunt aquam uino . | xxvi Non ²⁾ inconmode antedies —

f. 143 quam adulterare substantiam . Explicit . | Inc̃p̃ . de psalmo **xxi** . et de passione d̃i . | xxvii . Psalmi ³⁾ qui lectus est —

f. 144 inuestitu deaurato Explicit Incipit de defectione lunae | **xxviii** . Et ⁴⁾ ipsi uidetis f̃f̃ . —

f. 144^b tes̃tis in caelo fidelis . p̃ Exp̃lc . Item de sequentia eiusdem | **xxviii** Ante dies ⁵⁾ prosecuti sumus —

f. 145 mortis duritia deperiret . Explicit | Inc̃p̃t . de eo q̃d scriptum est in euangelio dicente d̃no facilius est camelum per foramen | acus transire quam diuitem intrare in regnum caelorum | **xxx** . Dicit ⁶⁾ in sc̃o euangelio —

f. 145^b caelestes thesauros amittatis . Explicit . | Inc̃p̃ de eo quod scriptum est simile est regnum d̃i fermento | **xxxii** Et ipsi scitis f̃f̃ . ⁷⁾ —

f. 146^b suae passura inuidiae . Exp̃lc . Inc̃p̃ . de hospitalitate in euangelio . | **xxxii** . Aduertit ⁸⁾ sc̃itas uestra f̃f̃ —

f. 147 caelestis habere consortium . explicit . | Incipit de ieiuniis in initio quadragesimae | **xxxiii** . Testimonium ⁹⁾ perhibet sc̃s . apostolus —

f. 148 inferna | non ualeant explicit Item sequentia et tempore ieiuniorum ño luxuriandū | **xxxiiii** . Diximus ¹⁰⁾ superiore domenica —

f. 148^b corpora castigamus . Exp̃l̃ . Inc̃p̃ de die sc̃o paschae et de cruce d̃ni . | Saeculi ¹¹⁾ ferunt . fabulae ulixem —

f. 149^b uobis nocebunt . Exp̃l̃ . Item de cruce et de resurrectione d̃ni . | **xxxvi** . Diximus ¹²⁾ externa die —

f. 150 citius | suscitauit . Exp̃lc . Inc̃p̃ . sequentia . de sepulchro d̃ni saluatoris . | **xxxvii** . Fortasse ¹³⁾ quis dicat —

f. 150^b uiuentem cum mortuis . Exp̃lc . Inc̃p̃ . de pentecosten et de psalmo . centesimo nono . | **xxxviii** . Nosse ¹⁴⁾ credo uos f̃f̃ . —

¹⁾ l. c. 347. — ²⁾ l. c. 339. — ³⁾ l. c. 137. — ⁴⁾ l. c. 333. — ⁵⁾ l. c. 337. —
⁶⁾ l. c. 385. — ⁷⁾ l. c. 369. — ⁸⁾ l. c. 331. — ⁹⁾ l. c. 467. — ¹⁰⁾ l. c. 457.
— ¹¹⁾ l. c. 151. — ¹²⁾ l. c. 153. — ¹³⁾ Unedirt? — ¹⁴⁾ l. c. 197.

f. 151 proditoris admissum . explicit . | Incipit . de eo quod scriptum est in euangelio . uulpes foueas . habent et reliqua . | xxxviii . Si ¹⁾ diligenter animaduertite (e *eras.*) euangelium (euangelii *corr.*) capitulum —

f. 152 uulpib . religauit . exple . Increpatio ad plebem et de eo quod scriptum est in euangelio qui habet dabitur ei . et cantauimus uobis et non saltastis . | xl . Frequentur ²⁾ studueram apud me —

f. 152^b ista caelesti . explic . Inñ . ubi dñs sabbato manum aridam curauit . | xli . Diligenter ³⁾ audisse uos —

f. 153^b operib . extendatur . explicit . Incipit . de pentecosten . | xlii Scire ⁴⁾ debet scitas —

f. 154 super singulos eorum . exple . Incip . de die scæ ephyfaniae | xliii . Hodie ⁵⁾ uerus sol —

f. 154^b saeculorum . exple . | Item de die ephyfaniorum et de euangelio ubi dñs baptizatus est de psalmo . xxviii . | xliiii . Dies ⁶⁾ ephyfaniorum graeco —

f. 155 saeculorum . expl . Incip . | de eo quod scriptum est in euangelio hominis cuiusdam diuitis fructus uberes ager adtulit . | xlv . Duplex ⁷⁾ est temptationum species —

f. 157^a saeculorum amen explicit || f. 158. *Über der Zeile:* Incip . de eo quod scriptum est . quis maior est in regno caelorum . | xlvi . Si ⁸⁾ diligenter audistis —

f. 158^b fluctib . demergatur . exple . Incip . de duab' nauiculis in euangelio . | xlvii . Quantorum ⁹⁾ mirabilium operator —

f. 159^b aut uigilat . explicit | Incipit . de ieiuniis uel . sancta . quadragesima . | xlviii Nonnulli ¹⁰⁾ xpianorum ff . —

f. 160 stimulis conpungamur . expl . Incip . de iunio (*sic*) dñi in deserto et quod non in solo pane uiuit homo . | xlviii . Meminisse ¹¹⁾ debet uestra —

f. 161 sps et uita est . explicit . | Item sequentia . de ieiuniis quadragesimae . | l . Propitia ¹²⁾ diuinitate ecce —

f. 161^b aperire consuescant . Exple . de quadragesima . Incipit de pascha . | li Non ¹²⁾ inmerito ff . —

1) l. c. 379. — 2) l. c. 661. — 3) l. c. 383. — 4) l. c. 191. — 5) l. c. 413. — 6) l. c. 211. — 7) Basilii Caesariensis tractatus de avaro diuite (Zeno ed. Veron. 348). — 8) l. c. 285. — 9) l. c. 639. — 10) l. c. 461. — 11) l. c. 433. — 12) l. c. 465. — 12) l. c. 179.

f. 162^b addicta captiuitas . ex̄plc . | Item sequenti . de sc̄m . paschae . |
LII Magnum ¹⁾ f̄ . et mirabile —

ibid. et sequere me amen ex̄plc Item sequentia . | LIII Retinet ²⁾
sc̄itas uestra f̄ . —

f. 163 diuinitatis ostendens . ex̄plc . inc̄p̄ . de pentecosten . | LIII
Non ³⁾ incommodae ante dies —

f. 164 obuiare blasphemis . ex̄plc . | Incipit . de accusato dño
aput pilatum . et de susanna . | xv Mirum ⁴⁾ forsitan uideatur —

f. 164^b sacrileglum confirmauit ex̄pl . Item sequentia | LVI Ante
dies ⁵⁾ prosecuti sumus —

f. 165^b uiuificat morientem . explicit . Incipit de natale dñi .
LVII . Bene ⁶⁾ quodammodo sanctam —

f. 166 consu|mat incendio . ex̄plc . Incipit . de Kalendis Janua-
riis . | LVIII . Est ⁷⁾ mihi aduersus plerosq̄ . —

f. 166^b sc̄itas atq̄ . mysterium . amen . explicit . | Incipit . trac-
tatus . de ephyfania . | LVIII . Pleriq̄ . ⁸⁾ in hac sc̄a epyphania —

f. 167 sunt reuersi . ex̄plc . Inc̄p̄ . post epyphania dictum . |
LX . Ad omnes ⁹⁾ uos f̄ . praedicationem —

f. 167^b exulta|tione laetatus . sit . ex̄plc . Inc̄p̄it de sc̄a qua-
dragensima | LXI . Ante dies ¹⁰⁾ deuotiem sc̄ae quadragesimae —

f. 168^b reficit in ae|ternum . explicit . Inc̄p̄ sermo sc̄i augustini .
de id quod scriptum est . hic est | dies quem fecit dñs . exultemus .
et iucundemur in eo . | LXII . Sicut ¹¹⁾ dño dō nostro cantauimus —

ibid. in cordib . uestris . per ih̄m x̄pm amen | uersus sc̄i augu-
stini episcopi | d donatistarum ¹²⁾ crudeli caede peremptum . I infos-
sum hic corpus pia est cum laude nabori (?) a ante aliquot tempus
cum donatista fuisset . c . conuersus pacem p̄o qa moreretur amauit |
o optima purpureo uestitus sanguine causa n . non errore perit non se
ipse furore peremit u uerum martyrium uera est pietate probat̄m . s .
suspecte litterulas primas ibi nomen honoris | *Zwischen den Zeilen* :
uersus cytheri . rethoris | quisq̄ . ¹³⁾ grauas lacrimis hilarini flebile
marmor | fletu auiam potius duram uiuacib . annis . ille dō meruit
tenero praelectus in aeuo | uiuere tiro breuis sed iam sub milite x̄pi . ||

1) l. c. 181. — 2) l. c. 185. — 3) l. c. 187. — 4) l. c. 141. — 5) l. c. 143. —

6) l. c. 403. — 7) l. c. 409. — 8) l. c. 423. Dieser Sermo in der Mitte fast

ganz zerstört. — 9) XVII 624 (Ambros.). — 10) Maximus ed. Rom. 109. —

11) XXXVIII 1103. — 12) Unedirt? — 13) Unedirt?

f. 169 *Über der Zeile*: Inĉp̄ . sermo sc̄i . hieronimi de exodo in quadragen[sima ante pascha | Quomodo ¹⁾ milex (*sic*) semper exercentur ad proelium et simulati | ictus postea uulnerib . praeparantur. —

ibid. saeculorum amen. || f. 169^c *Über der Zeile*: Inĉp̄ sermo sc̄i augustini ad competentes et cathecuminos | Audiant ²⁾ cathecumini . audiant —

f. 170^b x̄pm̄ . Item eiusdem sermo de remissio | ^{peccatorib} Euangel ³⁾)
 // |
 peccatorum hinc admonendi estis ex sermone nostro . ministri enim sumus —

f. 172 solummodo quaesiturus . explicit . incipit de decimis sermo eiusdem | Scriptum ⁴⁾ est d̄d̄ f̄f̄ d̄n̄i est terra et plenitudo —

f. 173 deputauit | per ih̄m̄ x̄pm̄ ipsum d̄nm̄ nostrum . Item alium de sc̄o helisseo | Dulcis ⁵⁾ insonuit aurib . nostris —

f. 174 exercitus angelorum amen | Ex̄p̄le. Inĉp̄ alium de ubi beatus petrus in mari tempestatem sustin̄it in nau | Nutritos ⁶⁾ hyrundo pullos suos cum uolandi arte —

f. 174^b habuit de|fensorem amen . Inĉp̄ sermo sc̄i hieronimi de exodo in uigilia paschae | Hodie ⁷⁾ isrl̄ et uere homo uidens d̄m̄. —

f. 175^c q̄ocumq . uadit in x̄p̄o ih̄u cui est gloria in secla | Inĉp̄ . eiusdem in die dominica paschae | In omni ⁸⁾ quidem psalterio d̄ns noster prophetatur —

f. 176 scl̄m̄ amen . inĉp̄ eiusdem sc̄i hieronimi in die dominica paschae | Non queo ⁹⁾ f̄f̄ k̄k̄ . quod mente concipio —

f. 176^b inimicis suis in porta in x̄p̄o . ih̄u cui est gloria et imperium in saecula saeculorum . amen || f. 177 Instituta ¹⁰⁾ monachorum sc̄i basilici episcopi caesariensis cappadociae in x̄p̄o | prologus sc̄i rufini praesbyteri | Iam liber carissime frater ursaci aduentantes — ob|seruationib' uiuant . Ex̄p̄licit prologus . Inĉp̄ . dicta . Sc̄i basili . episcopi . | Humanum genus diligens d̄s et docens hominem scientiam his quidem quib' docen|di —

¹⁾ XXX 223. — ²⁾ Unedirt? — ³⁾? — ⁴⁾ Patrum nova bibliotheca ed. Mai I 142. — ⁵⁾ Fulgentius Rusp. ed. Venet. p. 329. — ⁶⁾ Patrum nova bibliotheca ed. Mai I 105. — ⁷⁾ XXX 224 (ed. Vall. XI 212). — ⁸⁾ Augustini Sermo bei Mai patr. nov. bibl. I 20. Vgl. XXX 211 (Hieronym. ed. Vall XI 200). — ⁹⁾ XXX 234. — ¹⁰⁾ Basilius ed. Paris. II 327.

f. 200 *sufficientia nostra ex dō est expl̄c . | Inēp̄ sermo sc̄i
augustini de resurrectione dn̄i | Resurrectio 1) dn̄i nr̄i ih̄u xp̄i secundum
ueritatem —*

f. 200^b *acus . compara molem carnis humanae magnitudini ca-
mellorum // *) ||*

Von allen Handschriften der *Sessoriana* ist wegen der Güte ihres Textes diese die werthvollste, indem sie für die in ihr enthaltenen Schriften zum Theil die einzig bekannte Quelle ist, theils wie für die Confessionen Augustins, für den zweiten Theil von Cassians Collationen, für die Sermones des Maximus die ausreichende Basis für eine neue Recension zu bilden im Stande ist. — Was Maximus anbelangt, so stimmt sie mit dem '*Sangallensis vetustissimus*', dem sie indess hinsichtlich des Alters überlegen ist. Beide Handschriften hat der letzte Herausgeber benützt, aber, wie die Vergleichung des *Sessorianus* 2) lehrt, sehr ungenügend und ungenau die Varianten angegeben, und die Handschriften nur zum geringsten Theile ausgebeutet. Dasselbe Verhältniss zur Vulgata zeigt sich bei Cassianus, dessen Ausgabe (von Gazaeus besorgt) einer durchgreifenden Recension bedarf die den Text erheblich umgestalten wird. — Weniger ergiebig ist die Vergleichung der Confessiones, da auch hier die Arbeiten der Mauriner vortrefflich sind. Die in der Handschrift enthaltenen Sermones des Augustin hat, so weit sie unedirt waren, Mai herausgegeben (*Spicileg. Rom.* viii 715 ff.; wiederholt in der *Patrum nov. bibl.* I. Augustini Serm. 53. 107. 118), die des Ambrosius P. Leandro de Corrieris, weiland Bibliothekar von St. Croce, unter dem Titel: *Sermones tres in antiquissimo codice Sessoriano St. Ambrosii nomine inscripti ex eodem codice nunc primum editi. Romae 1834. 4°* (wiederholt bei Migne xviii 90 ff.).

AUGUSTINUS *de genesi ad litteram.*

XIII. membr. 4. foliorum 245. saec. VII.

f. 1 *Über der Zeile, verblichen: Incipit li // ni de
genesi ////////////// | Omnis 3) diuina scribtura . bipertita —*

1) XXXVIII 1158. — 2) Die letzten Worte *et noli calumniari diuinitati miraculorum* unleserlich. — 3) Er wird von ihm mit num. 90. bezeichnet. —
4) XXXIV 245.

f. 14^b eruisse sententiam : ~ | **Ēxpl** . liber . primus | Incipiunt . capitula . | libri secundi . || f. 15ⁱ Quaeritur utrum aquae | — animata sint corpora | **Expliciunt** . capitula . | **Iñc** . liber . secundus || f. 15^b Et dixit d̄s —

f. 29^b tertium transeamus . | **Ēxpl** . liber . secundus | Incipiunt . capitula . libri . | tertii || f. 30ⁱ quod aer — homine immortalis || f. 30^b **Explicuerunt** . capitula . | **Incipit** . liber . tertius . | Et dixit d̄s —

f. 44 uolumine pertractemus | **Ēxpl** . liber . tertius . | Incipiunt capitula || f. 44^b . ḡ . Utrum species — f. 45^b inefficacia creatoris . | **Explicuerunt** . capitula | **Iñc** . liber . quartus . || f. 46 Et consummata sunt —

f. 65^b sit beator . | **Ēxpl** . liber . quartus . | Incipiunt capitula . || f. 66 .i. Hic euidentiſſe dicit —

f. 67 nunc operari . | **Expliciunt** . capitula . | **Iñc** . liber . quintus . || f. 67^b Hic est liber —

f. 81^b consideremus exordio : ~ | **Ēxpl** . liber . quintus . | Incipiunt . capitula | libri sexti || f. 82 .i. De fabrica — f. 83 donari per fidem . | **Explicuerunt** . capitula | **Incipit** liber sextus | feliciter . do gratias || f. 83^b Et finxit d̄s —

f. 97 explicare curabo | **Ēxpl** . liber . sextus . | Incipiunt . capitula . || f. 97^b . Et finxit d̄s — f. 98^b instructione necessaria | **Expliciunt** . capitula | **Incipit** . liber . septimus || f. 99 Et finxit d̄s —

f. 112^b mecum requirat . | **Ēxpl** . liber . septimus | Incipiunt . capitula | libri . octavi || f. 113 .i. Argumentum ex rebus — f. 113^b per quam creaturam . | **Explicuerunt** . capitula . | **Iñc** . lib . octabus || f. 114 Et plantauit d̄s —

f. 132^b sperandum est . | **Ēxpl** . lib . octabus | Incipiunt capitula | libri . noni . || f. 133 .i. Hic praeuenit — f. 134 propheta manifestatur . | **Explicuerunt** . capitula . | **Iñc** . liber . nonus || f. 134^b Et dixit d̄s —

f. 142^b uenantes uel aucupantes ad retia quaecumque 1) || f. 143 quod 2) in illius costae successit locum . ab angelis factum —

f. 146^b intentionem legentium : ~ | **Ēxpl** . lib . nonus . | Incipiunt capitula | libri decimi || f. 147 Hic opinionem — f. 148^b ratione decente . | **Explicuerunt** . capitula . | **Iñc** . liber decimus | dō gratias | f. 149 Iam quidem ordo —

1) l. c. 402 (9, 24). — 2) l. c. 403 (9, 26). Ein Blatt fehlt.

f. 156^a indigestibilis creatoriꝝ tribueretur . cum uero ¹⁾ || f. 157 sit. ²⁾ in cogitatione formatur . Quis enim aethiops | —

f. 158 deinde uideamus | Ex̄pl . liber . decimus | Incipiunt . capitula | libri . undecimi || f. 158^b .i. Eo quod erant — f. 159^b consensu adae | Explicuerunt . capitula | Incipit . liber . undecimus || f. 160 Et erant nudi —

f. 182 sicut oporteret . Ex̄pl . lib̄ . undecimus | Incipiunt capitula | libri . duodecimi . | .i. De uerbis —

f. 185^b tertium spiritalem . | Expliciunt | capitula . | Incipit . liber | duodecimus || f. 186 Ab exordio scribaturae —

f. 214^b ut earundem rerum alia tantummodo nomina || f. 215. *Von diesem Blatte ist nur ein Fetzen übrig; ich setze die übrig gebliebenen Worte und Buchstaben hierher :*

pr

iuuante sp

ciet sed iam

uoluminibu

concludimus | Explicit . liber . | duodecimus | de genesi ad littera . | dō . gracias ||

Von allen Handschriften, welche die *Sessoriana* besitzt, ist diese die älteste. Die vielen Schreibfehler der ersten Hand sind von einem Corrector im zehnten Jahrhundert fast durchgehend verbessert. Im Übrigen ist, dem Alter der Handschrift entsprechend, die Überlieferung als eine echte und ungetrübte zu bezeichnen, und unter allen bekannten Codices dieser Schrift nimmt der *Sessorianus* dadurch eine besondere Stellung ein, dass in ihm ohne Zweifel auf Augustin selbst zurückgehende Summarien den einzelnen Büchern vorausgeschickt werden. Mai hat dieselben in der *Patrum nova bibl.* I. 2, 119 herausgegeben.

AUGUSTINUS *de immortalitate animae, de quantitate animae.*

XVI. membr. 8. foliorum 57. saec. X.

f. 2^b *von einer Hand des zwölften Jahrh.:* In eadē urbe scripsi dialogū — abundare otio . || f. 3 De qualitate uel quantitate

¹⁾ l. c. 418 (10, 24). — ²⁾ l. c. 427 (10, 42). Ein Quaternio fehlt. (Reifferscheid.)

animę | Incip̄ dialogus augustini cū adōdato carna|liter sibi filio.
adeodatus (*diese zwei Zeilen von späterer Hand*) | Qñm ¹⁾ uideo te
abundare otio —

f. 44 me ipsum oportuniorē | obseruabo ; | De immortalitate
animae ; | Post libros ²⁾ soliloquiorum — f. 45 est disciplina ; | Si
alicubi est disciplina —

f. 57^b per sensum de | quo dictum est pro|batur ; | Exp̄ lib̄ sci
augustini de immortalitate | // animae ; ||

Diese Handschrift ist ohne besonderen Werth, wie schon daraus
hervorgeht, dass in dem Dialog *de quantitate animae* Adeodatus als
Unterredner genannt wird. Augustin selbst nennt Ep. 162 Euodius;
die besseren Handschriften haben gar keinen Namen.

AUGUSTINI retractationes.

XXXVIII. membr. fol. fol. 1 — 56 saec. X.; fol. 56^a — 139 saec. IX — X.

f. 1 *Über der Zeile von gleichzeitiger Hand*: Iste liber ualde
bonus atq; adamabilis | 1 Incip̄ breuis retractationum *Beati Augustini* ³⁾
| 1 De achademicis . lib̄ . III . — xxvi . de mendacio . lib̄ . I . | Explic̄
liber primus . Incipit sed̄us . | xxvii . ad simplicianum . lib̄ . II . | —
f. 2 xciii . ad quos supra de correptione & gratia . lib̄ . I . explic̄ | In
hoc corpore continentur retractationū sc̄i augustini ep̄i . libri . duo . |
Iam ⁴⁾ diu est ut tacere (*sic*) cogito atque dispono . | — f. 3 eundem
ordinē nouerit; de achademicis . libri . III . | 1 Cum ergo reliquissem —
f. 37 de mendacio; explic̄ | lib̄ primus; Inē lib̄ sed̄s; ad simpli-
cianum . Lib̄ . II . | xxvii Librorū quos episc̄ . elaborauī . primi duo
s̄t ad simplicianum eccleſę | —

f. 56^b alios dictatos . alios a me | dictos . retractare cepissem .
amen . ||

f. 56^a In hoc uolumine continentur explanationes in amos proph̄a
| hieronimi p̄bri Liber . unum (*sic*) . | de adquisito dom̄ ansfrit aſſ̄ . .
f. 57 Explanationū sc̄i hier̄ in amos profetā . | Amos ⁵⁾ propheta qui
sequitur iohelem — f. 59 in singulis disseram ; | Et dixit . dñs de sion
rugiet. —

¹⁾ XXXII 1035. — ²⁾ XXXII 1021. — ³⁾ *Das Cursivgedruckte von neuerer
Hand hinzugefügt.* — ⁴⁾ XXX 583. — ⁵⁾ XXV 989.

f. 65^b quae interpretatur patientia . & simul eos generauit in ¹⁾ ||
f. 66 sermonem ²⁾ . abrumpunt & diuidunt . tamen non hoc —

f. 82 frigoris repellendam; | Explanationũ in amos prophetã . |
Finit liber . i . | Incipit liber . ii . | Legi in quadam controuersia —

f. 109 quod exposuimus. || f. 109^b Explanationum in amos
prophetã | finit liber . ii . | Incipit liber . iii . | Praepostero ordine atque
confuso —

f. 139 promissio | lex naturae est; | Finit in amos explanationum
liber tertius ||

Weder im Guten noch im Bösen ist diese Handschrift aus-
gezeichnet.

AUGUSTINUS *de diuinis scripturis (speculum).*

LVIII. membr. 8. foliorum 226 saec. VIII—IX.

f. 1^b In nomine ³⁾ dñi ihū xp̄i . | Incēp ordo capitulorum . de diui-
nis scrip̄turis . n̄ . cxl.iii . sit . | i . de uno deo . | — f. 6 cxliiii . quod
dñs fons uitę sit | *Hinzugefügt hat eine Hand des eilften Jahrhun-*
derts: Iste est liber unus beati augusti contra donatistas . & idola |
de testimoniis scripturarum . | i de uno deo . | In deuteronomio | audi
israhel dñs d̄s tuus | d̄s unus est et diliges dñm | —

f. 154^b in lumine tuo uidebimus lumē | Explicit testimoniorum |
Hinzugefügt hat dieselbe Hund des eilften Jahrhunderts: liber .
beati augusti . cont̄ donatistas . & jdola . | Itē Liber beati cypriani
ep̄i . ac martyris . de sacram̄tis xp̄i . | Incipit . ad quirinum . | Cypri-
anus quirino filio salutē | Obteperandum ⁴⁾ fuit fili carissime . desi-
derio | tuo — f. 155 pariter potiturus accesseris || f. 155^b Libellus
primus | i . iudeos in offensã d̄i grauiter deliquisse | — f. 156 xxiii
quod solo hoc iudaei accipere ueniam | possint delictorũ suorũ si san-
guinem | xp̄i occisi baptismo eius abluerint et in eccl̄esiã transeuntes
p̄ceptis eius obtemperauerint || f. 156 b * iudaeo . in offensam d̄i
grauiter deliquisse | quod dñm reliq̄rint . et idola secuti sint . | In
exodo . populus ad aron . exurge et fac nobis —

¹⁾ l. e. 1001 B. — ²⁾ 1002 C. *Ein Blatt fehlt.* — ³⁾ Patrum nova bibliotheca
ed. Mai. I 2, S. 1. — ⁴⁾ IV 675.

f. 16^b Os enim dñi locutum | est ista . | Incipit secundus | i xpm primogenitum esse et ipsum esse sapientiam di p quem omnia facta sunt . | —

f. 167 . xxx . quod ipse sit . et iudex et rex ; | .i. xpm primogenitum esse et ipsum esse sapientiam di p quē omnia facta sunt . | Aput solomonem in prouerbiis . dñs condidit | me initium uiarum suarum in opera sua . ante seculum fundauit me in principio . ante . || —

f. 188 iusti autem in | uitam aeternam ; | Ad quirinum de sacramento xpi | explicis lib; ii; incp: liber iii | * cyprianus quirino filio salutem . pro | fide ac deuotione tua — f. 188^b semper bene ualere | . i . de bono operis et misericordiae . | — f. 191^b cxx orationibus insistendum ; | i De bono operis et misericordiae . | Aput esaiam . exclama in fortitudine —

f. 225^b quia mitis sum | et humiles corde . dō gratias amen . ||

Das in dieser Handschrift enthaltene *Speculum* des Augustin, von dem früher bekannten völlig verschieden, hat Mai in der *Patr. nov. bibl.* I. 2, 1 ff. zuerst herausgegeben. Wie bei allen Mai'schen Publicationen eine Nachvergleihung unerlässlich ist, so auch hier.

CANONES conciliorum et decreta pontificum.

LVIII. membr. 8. fol. 1 — 226 saec. IX—X; fol. 227 saec. XV; fol. 228 saec. XII;
fol. 229—232 saec. XV.

f. 1 i Domnus Petrus sedit annos xxv menses ii . dies iii.

ii Linus sedit añ xi menses . iii . dies . xxii.—

f. 26 xc.vii Adrianus seđ añ . xxiii . meñs decē dies . sedeci : ~

Im Folgenden (— fol. 3) ist dies Pabstverzeichnis von verschiedenen Händen bis auf Paschalis ii . fortgeführt.

f. 3^b Primus apostolica canon documenta ministrat —

Ultimus angelico de psonat affrica sistro . ||

f. 4 Incipiunt capitula canonum omnium | conciliorum uel epistolarum decreta|lium qualiter se sequuntur . |

i Scōrum apostolorum numero . l.

ii Niceni concilii . numero . xx.

iii Anquiritani concilii . numero . xxiii.

iiii Neocaesariensiū numero . xiiii.

v Gangrensis concilii . numero . xx.

vi Anthioceni concilii . numero . xxv.

vii Laudociae prouincię . numero . lviii.

viiiⁱ Constantinopolis numero . iii.

ix Chalcedonensis concilii . numero . xxvii.

x Sardicensis concilii . numero . xxi.

xi Karthaginensis concilii . numero . xxxiii.

xii Diuersorum conciliorũ africanorũ . numero . cv.

Epistolę decretales

xiii (*sic*) papę sirici.

xiiii papę innocentii

xv papę zosimi

xvi papę bonifatii

xvii papę celestini ubi sequitur diuersorum de gratia dñi

xviii papę gelasii ubi currit cum s̄s.

xixⁱ papę leonis

xx papę hilarii

xxi papę simplicii

xxii papę felicis

xxiii Item papę gelasii.

xxiiii papę anastasii

xxvⁱⁱⁱ papę symmachi

xxvi papę hormisdę

f. 4^b Incip̄ tituli canonum apostolorum | 1 De ordinatione ep̄i —

f. 5^L Quod non debeat una mersio in baptisate q̄asi in morte dñi
p̄uenire || f. 5^b Incipiunt eccl̄asticę regulę sc̄orum apo|stolorum prolataę
per clementem | eccl̄ę romanę pontificē . quę ex grecis | exemplarib ;
in ordine primo ponunt ; | quib ; quã plurimi quidem consensũ non |
p̄rebuere facile et tamen postea quę|dam constituta pontificum ex ipsis
cano|nib : adsumpta esse uidentur ; Incip̄ can̄ | apostol̄ . | — 1 Ep̄s a
duobus aut tribus —

f. 9^b (L) patris & filii & sp̄s sc̄i ; | Incipiunt tituli canonum niceni
concilii numero xx | 1 De eunuchis & qui se ipsos absciderunt —

f. 10^{xx} De flectendo genu | Incip̄ constitutio et fides niceni con-
cilii cũ subditis capit̄ | Facta est aũ haec synodus - siluestrum ; |
Credimus in unum dñm patrem om̄ptem — & apostolica eccl̄a ; incip̄
p̄řf̄ sc̄ti concilii || f. 10^b Concilium sacrum uenerandi culmina iuris —
hoc sale conditus dulcia mella flu& | De eunuchis & qui se ipsos abs-
ciderunt | 1 Si quis a medicis —

... CONCILII | et
... CONCILIO CONVENIUNT f. 14
... CANONICIS ROMÆ
... CONCILIUM CONGR-

... CANONUM ANCYRANI CON-
... TEMPORIS PERSECUTIONIS
... f. 18
... QUIDEM SUNT
... f. 20^b
... in eodē concilio

... TITULI CANONUM NEOCAESAR-
... uxores — xij De numero
... Incipiunt regulæ
... f. 21^b Presbiter si

... in unū sc̄i et uenerabiles
... Statuta & ceteri qui statuē
... Dominis honorabilib;
... ep̄. quorum nomina superius
... concilium in dño salutem .
... observandum ; | tituli canonū
... De his qui nuptias execrantur —
... execrantur Incip̄ regulę eiusdem
... exposite sunt . Si quis uituperat
... anathema sit . Et subscripserunt .

... Incipiunt regulę cangrensis concilii . | Tituli
... De his qui contraria — f. 26
... Incip̄ regulę anthioieni
... tituli numero xxv (in mg. ./)
... Omnes qui ausi — f. 30
... subscripserunt xxx ep̄i qui in idem
... Explic̄ textus | canonū

f. 30^b tituli canonum apud laodicā phrygię editi nuñ . LVIII |
 | De digamis — f. 31^b LVII¹ Quae psallere — conueniat | Expliċ cap̄ .
 | Incip̄ textus canonū concil̄ laodicens̄ | Scā synodus quę apud laodi-
 ciam — adnexę sunt | | De bigamis | De his qui secundum —

f. 35 (LVIⁿ) noui testamenti uel ueteris | Exp̄lc canones concilii
 laodicensis | Incip̄ tituli can̄ concil̄ cōstantinop̄ nuñ . III | | Ut ea quę
 apud niceam — III De maximi illicita ordinatione | Incip̄ regulę eiusdē
 concilii sub theodosio piiss̄ | imperatore apud constantinop̄l̄ exposiċ
 | hę definitiones exposiċ s̄ — est ordinarius ; | | Ut ea *etc.* Fidem n̄
 uiolandam — f. 35^b (III) deducta^o esse uideantur . | Expositio fidei
 centum quinquaginta scōrum | qui constantinopolim congregati sunt |
 Credimus in unum — seculi . amen | Et subscrips̄ ep̄i centum quin-
 quaginta qui in | eodem concilio conuenerunt . | Nectarius — f. 37^b
 Auxanianos eucapriensis | Exp̄lc canon concilii constantinopolitani ||
 f. 38 tituli canō chalcedonensis cōcilii nuñ . xxvii | | De canonib;
 uniuersiusq. concilii — xxvii De his qui rapiunt puellas . | Incip̄
 regulę eccl̄asticę promulgatę | a calcedonensi scō concilio | | De cano-
 nibus *etc.* Regulas scōrum patrum —

f. 42^b (xxvii) anathematizentur . | Expliċ textus calcedonensis
 concilii . | Incip̄ constitutio et fides eiusdē concilii | Aetius archidia-
 conus constantinopolis nouę romę legit : | Scā & magna — subter
 adnexa ; Dñs noster & saluator — f. 44 anathematizari . Et subscrips̄
 uniuersi ep̄i | Paschasinus ep̄s uicarius —

f. 48 Ualerius afrus | Tituli can̄ concilii sardicensis nuñ . XXI . |
 De ep̄is etiam laica cōmunionē — XXI De suscipiendis — patiuntur .
 Inē can̄ serdiceñ . | | De ep̄is *etc.* Osius ep̄s dixit ; Non minus —
 (XXI) ei est exhibenda ; | Subscripserunt aū omnes ep̄i sic . | Ego
 ille ep̄s illius ciuitatis — f. 53^b diuersarum prouinciarum uel ciuita-
 tium . | Expliċ canones serdicensis | Incip̄ tituli canonū cartaginiensis
 concilii nuñ XXIII . | | Ut quae in niceno concilio statuta — f. 54
 XXXII Ut p̄bri — liceat . || f. 54^b Incip̄ canones cartaginiensis concilii
 | Post consulatum gloriosissimorū imperatorū . honorii duodecies | —
 f. 57 recitauit in concilio africano . professio fidei niceni cōcilii | Cre-
 dimus — eccl̄a ; | Statuta q̄q̄ . niceni concilii — inserta noscuntur |
 | Ut quę *etc.* Aurelius ep̄s dix̄ ; hęc ita — f. 62 (XXXIII) tituli sui
 usurpare ; | Expliċ canones concilii cartaginiensis . || f. 62^b *Über der
 ersten Zeile* : hoc cap̄ aurelii cū subscriptionib: ep̄orū in can̄ apo-
 stolici romae n̄ habet . | Aurelius ep̄s dix̄ : Juxta statuta — scribemus .

f. 13^b (xx) uota psoluere | Expliē caño sc̃i niceni concilii | et subscripserunt cccxviii ep̃i qui in eodē concilio conuenerunt || f. 14 Osius ep̃s ciuitatis cordubensis — f. 16 Dacias . camdos . bosforon . | Haec q̃ sequunt̃ usq: capīt ancyrani c̃cilii in canone apostolici romę ñ habent . | Post concilium nicenum . in urbe roma conciliū congregatum | —

f. 17 sine dubio credamus ; | Incip̃ tituli canonum ancyrani concilii nuñ . xxiii . || f. 17^b 1 De p̃bris qui immolauerunt temp̃r p̃secutionis — xxiⁱⁱⁱ De his qui virginū corruptionib; conseii sunt || f. 18 Incipiunt regulę ancyrani concilii . | Iste regulę priores quidem sunt nicenis : — niceam : | De p̃bris *etc.* 1 p̃bros immolantes — f. 20^b (xxi) penitentię c̃stitutos : | Et subscripser̃ xviii ep̃i q̃ in eodē c̃cilio fuerunt | uitalis —

f. 21 alfios | Expliē cañ c̃cilii ancyrani | tituli canonū neocaesariensis concilii nuñ . xiiii . | 1 De p̃bris qui uxores — xii De numero certo diaconorum . | Canoñ concil̃ neocaesari . | Incipiunt regulę prolatę — repperiuntur ; | 1 De presbiteris *etc.* || f. 21^b Presbiter si uxorem —

f. 22^b (xii) liber insinuat ; | conuenē aũ in unū sc̃i et uenerabiles ep̃i in uniuersã cesariã ; | Id̃ Uitalis — Sanctus & ceteri qui | statuēr superius scripta . | Incip̃ synodi sc̃ti praefatio | Dominis honorabilib; consacerdotib; in armenia constitutis . | ep̃i quorum nomina superius sunt scripta & conuenerunt in | cangrense concilium in dñō salutem . Qm̃ conueniens sc̃a — f. 23^b suscepit obseruandum ; | tituli canonū cangrensis concilii nuñ . xx . | 1 De his qui nuptias execrantur — f. 24 xx De his qui collectas — execrantur | Incip̃ regulę eiusdem concilii | quę post nicenū conciliū expositę sunt | 1 Si quis uituperat nuptias — f. 25 xx execratur anathema sit . | Et subscripserunt . Elianus —

f. 25^b Basilius | Expliciunt regulę cangrensis concilii . | Tituli canō anthioceni concilii nuñ xxv | 1 De his qui contraria — f. 26 xxv Ut ep̃s dispensandi — potestatem . | Incip̃ regulę anthioceni c̃cilii expositę ap̃ anthiocia in eñceniis tituli numero xxv (*in mg. ./.* ał nengensis) | 1 De his qui contraria *etc.* Omnes qui ausi — f. 30 (xxvi) condec̃ adprobante ; | Et subscripserunt xxx ep̃i qui in idem conciliū conuenerunt | Eusebius — Manicos | Expliē textus | canonū concilii anthioceni ||

f. 30^b tituli canonum apud laodiciã phrygię editi nuñ . LVIII |
 1 De digamis — f. 31^b LVIIⁱ Quae psallere — conueniat | Explic cap̄ .
 | Incip̄ textus canonũ concil̄ laodicens̄ | Scã synodus quę apud laodiciã
 — adnexę sunt | 1 De bigamis | De his qui secundum —

f. 35 (LVI) noui testamenti uel ueteris | Explic canones concilii
 laodicensis | Incip̄ tituli can̄ concil̄ c̄stantinoꝝ nuñ . III | 1 Ut ea quę
 apud niceam — III De maximi inlicita ordinatione | Incip̄ regulę eiusdẽ
 concilii sub theodosio piiũ | imperatore apud constantinopol̄ expositę
 | hę definitiones expositę s̄ — est ordinarius ; | 1 Ut ea *etc.* Fidem ñ
 uiolandam — f. 35^b (III) deducta esse uideantur . | Expositio fidei
 centum quinquaginta sc̄orum | qui constantinopolim congregati sunt |
 Credimus in unum — seculi . amen | Et subscrips̄ ep̄i centum quin-
 quaginta qui in | eodem concilio conuenerunt . | Nectarius — f. 37^b
 Auxanianos eucapriensis | Explic canon concilii constantinopolitani ||
 f. 38 tituli canõ chalcedonensis c̄cilii nuñ . XXVII | 1 De canonib;
 uniuscuiusq. concilii — XXVII De his qui rapiunt puellas . | Incip̄
 regulę eccl̄asticę promulgatę | a calcedonensi sc̄o concilio | 1 De cano-
 nibus *etc.* Regulas sc̄orum patrum —

f. 42^b (XXVII) anathematizentur . | Explic̄ textus calcedonensis
 concilii . | Incip̄ constitutio et fides eiusdẽ concilii | Aetius archidia-
 conus constantinopolis nouę romę legit : | Scã & magna — subter
 adnexa ; Dñs noster & saluator — f. 44 anathematizari . Et subscrips̄
 uniuersi ep̄i | Paschasinus ep̄s uicarius —

f. 48 Valerius afrus | Tituli can̄ concilii sãrdicensis nuñ . XXI . |
 De ep̄is etiam laica cõmunione — XXI De suscipiendis — patiuntur .
 Inẽ can̄ serdiceñ . | 1 De ep̄is *etc.* Osius ep̄s dixit ; Non minus —
 (XXI) ei est exhibenda ; | Subscripserunt aũ omnes ep̄i sic . | Ego
 ille ep̄s illius ciuitatis — f. 53^b diuersarum prouinciarum uel ciuita-
 tium . | Explic̄ canones serdicenses | Incip̄ tituli canonũ cartaginiensis
 concilii nuñ XXIII . | 1 Ut quae in niceno concilio statuta — f. 54
 XXXII Ut p̄bri — liceat . || f. 54^b Incip̄ canones cartaginiensis concilii
 | Post consulatum gloriosissimorũ imperatorũ . honorii duodecies | —
 f. 57 recitauit in concilio africano . professio fidei niceni c̄cilii | Cre-
 dimus — eccl̄a ; | Statuta q̄q̄ . niceni concilii — inserta noscuntur |
 1 Ut quę *etc.* Aurelius ep̄s dix̄ ; hęc ita — f. 62 (XXXIII) tituli sui
 usurpare ; | Explic̄ canones concilii cartaginiensis . || f. 62^b *Über der
 ersten Zeile*: hoc cap̄ aurelii cũ subscriptionib: ep̄orũ in can̄ apo-
 stolici romae ñ habet' . | Aurelius ep̄s dix̄ : Juxta statuta — scribemus .

anno . dcccxxvi et alia manus . atticus ep̄s | ecclesię constantino-
politaneꝝ dixit . Edidi canones sc̄orum patrum | olografa manu a me
subscriptos amen ; Greca elementa littera|rum numeros . etiam expri-
mere nullus . qui uel tenuiter — elementa significantur . amen . Finit .
nam numerus noster non | tenetur in epistola grecos —

f. 204 sedis apos|tolice Incip̄ instituta antiqua orientis ¹⁾ ; | Qui
ed̄s ordinandus est — f. 204^b (x) sed his patrum definitioni|bus
adquiescat | | Ut ep̄s non longe ab ecclesia hospiciolum habeat | —

f. 208 (cu) orationibus suis ecclesiam iu|bant (*am Rande*: usq:
hic scriptū est) . Incip̄ expl̄a beati hieronimi | p̄bri ad damasum pa-
pam | de tribus hypostaseos ²⁾ | Beato damaso papae hieronimus | qm̄
uetusto oriens —

f. 209^b sensu p̄dicent ; Incipit rescriptum damasi pape | ad
petitum hieronimi ad paulinū episcopū antiochie ³⁾ | Dilectissimo fratri
paulino . damasus papa . et p̄ ipsum filium meum | —

f. 210^b tribuat facultatem . Incip̄ concilium urbis ro|me sub
damaso papa de explanatione fidei ⁴⁾ | Dictum est prius agendum est
de sp̄u septemformi —

f. 214^b esse damnatam (*corr.* damnata) ; | Incipit liber sc̄i
augustini ep̄i de eccl̄e regulis cap̄ta LV ⁵⁾ . | | Credimus unum esse dñm .
patrem et filium . et sp̄m sc̄m . —

f. 222^b qui generatione contrahitur regeneratio|ne solua|tur
• Incip̄ decretū zacharie pape : | Zacharias sc̄issimus ac ter beatissi-
mus ep̄s —

(15 Cap.) f. 225 inuenerit sic facientem ; | ⁶⁾ Incip̄ expl̄a cano-
nica quib; debeant adimplere . p̄bri . diaç . | subdiaç | Primum omnium .
ut fidem catholicā om̄s p̄bri . et diaç . seu | —

(11 Cap.) f. 226^b ad metropo|litanum suum accedant ; || f. 227
Fragment (Excerpte aus kirchlichen Schriftstellern) ; f. 228 *Bruch-
stück aus den Acta S. Bartholomaei apostoli* ; f. 229. Siquis fr̄s ora-
culū reminiscatur —

¹⁾ Herausgegeben von den Ballerini Documenta iuris canonici veteris III
(l. c. 879). — ²⁾ XXII 355. — ³⁾ Herausgegeben von denselben Ballerini
Codex canonum etc. c. LV (l. c. 684). — ⁴⁾ Vergleiche dieselben de
antiq. collect. p. III. c. 3 (l. c. 215). — ⁵⁾ LVIII 979 (XLII 1203). —
⁶⁾ Herausgegeben von den Ballerini Documenta iuris canonici veteris IV
(l. c. 890).

f. 232 obtrectato* minime p̄grauamur . sic demum pbato* et
 s̄co* uiro* ||

Diese Canoneshandschrift gehört zu denjenigen, welche die Bal-
 lerini *de antiq. collection. et collector. canonum* III 3 (LVI 211)
 characterisiren, ihnen den Namen '*collectiones additionum Dionysii*'
 beilegend. Der *Sessorianus* zeichnet sich durch die grosse Sorgfalt,
 mit welcher er geschrieben ist, aus, und verdient schon deshalb Be-
 rücksichtigung, weil er den genannten Gelehrten unbekannt geblieben
 ist. Die Schrift des Gennadius (auch hier Augustin beigelegt) hat eine
 von der bekannten völlig abweichende Fassung. So lautet in der Hand-
 schrift das letzte Capitel folgendermassen: *LV Contra Pelagium. Nam
 tria sunt ut scitis quae maxime aduersus eos catholica defendit
 eccōla . quorū est unū . gratiā dī non secundum merita nostra dari .
 qm̄ dī dona sunt . et dī gratia conferuntur etiam merita iustorū
 uniuersa . alterū est in quantacūque iustitia sine qualibuscūque
 peccatis in hoc corruptibili corpore neminem uiuere . tertū est
 obnoxiiū nasci hominē peccato primi hominis et uinculo dānationis
 obstricfū nisi reatus qui generatione contrahitur regeneratione
 soluatur.* Eben so wenig wie mit der Vulgata stimmt diese Recension
 mit dem Texte des *Cod. Veron.* LX 58.

CASSIANUS de coenobiorum institutis.

LXVI. membr. 8. 2. col. foliorum 169. saec. IX.

f. 1 In dī nomine regula | monachorum egypti | a iohanne cas-
 siano | massiliensi p̄bro conscrip̄ta incipit . quam eu|cherius lugdu-
 nensis | ēps breuiore conscrip̄sit sermone sicut | in hoc continetur
 libro || 1).

f. 1^b *Über der Zeile:* Incipit prefatio | Ueteris instru|menti
 narrať — f. 3^b inpari | facultate | Explicit | prefatio | Incipit (incipiunt
m. rec.) capitula || f. 4 r. de cingulo monachi — xi de cinctulo sp̄itali .
 et sa|cera meritis ipsius . | De institutis ac regulis —

f. 10 repugnantem ; | Explicit . de h̄bitu | monachorum Lib̄ .i. |
 Incipit de canonico | nocturnarum ora|tionum et psalmo|rū modo .
 Lib̄ secun̄ . || f. 10^b r de canonico nuturnarū | — xviii quod a

1) XLIX 53.

uespere sabbati | usque ad uesperã diei dominici | genua non flec-
tantur . nec totis diebus quinquagesimę || f. 11 Duplici igitur | hoc —

f. 22^b oneret aut labore ; | Explicit de cano|nico nocturnarũ |
orationum & psalmodum modo . Lib . II . | Incip̄ de canonico | diurna-
rum orationum et psalmodum modo Lib . III . | 1 De sollemnitate
horae — f. 23 XII Quib; dieb; cum cena | scrib̄ ; exhibetur acceden-
tib; | ad refectionem psalmus non | dicatur fieri in prandiis | solet . |
Finiunt capitula | de libro tertio (libri tertii *corr. m. ead.*) | De noc-
turno orationum et psalmodum —

f. 32 ppria inuitat uoluntas ; | Explicit de cano|nico diurnarum |
orationum et | psalmodum modo | Liber tertius . | Incipit de insti|tutis
renuntiantium Liber | quartus ; Capitula . || f. 32^b 1 De institutione
eorum | qui renuntiant huic mundo . — f. 33^b XLIII. Recapitatio (*sic*)
expositio|nis p̄ quam monachus ad p̄fectionem possit ascendere ; |
Finiunt capitula | de libro quarto . | Incip̄ de institutis | renuntiantium |
Lib . III . || f. 34 De canonico | modo ora|tionum atq; | psalmodum —

f. 57 perfectio pos|sidetur ; | Explicit de ins|titutis renun|tiantium
Lib̄ III . | Incip̄ cap̄ Libri V : | 1 Transitus de insti|tutis monasterio-
rum — f. 58 XL1 Sententia abbatis macharii de obseruantia | monachi
uel tamquam diutis|sime uicturi uel tamquam co|tidię morituri ; |
Finiunt cap̄ de libro . V . | Incip̄ de spũ castrimargie Lib̄ V . || f. 58^b
Quintus no|bis iuuante | —

f. 83^b accersiendum | esse se credit . | Expl̄ | de spũ | gastrimargie |
Incip̄ de spũ | fornicationis . | 1 De duplici pugna aduersus sp̄m forni-
cationis — f. 84 XXII Remedia curationis quib; p̄fecta possit cordis
& corporis nr̄i puritas p̄manere ; Expl̄ cap̄ | Secundum no|bis tradi-
tioni | —

f. 93^b solidissimum robur , que praemittunt . | Explicit de spũ
fo|rnicationis | Lib̄ VI . | Incip̄ de spũ filar|gyrie Lib̄ septimus | Incip̄
cap̄ . | 1 Quod peregrinum sit bellũ | filargyriae — f. 94 XXX1 . Quod
non possit quis fi|laryriam uincere nisi in coe|nobio p̄serueret & quem-
admodum possit ibidem p̄manere . | Expl̄ cap̄ . || f. 94^b Tertius no|bis
conflictus —

f. 109 sibi magnanimit̄er to|lerare . | Expl̄ de spũ filar|gyrię id̄
de amore | pecuniarum . Incip̄ | de spũ irae Lib̄ VIII | Quod quartum
certamen | aduersus irae sit uictum — f. 109^b XXII Remedia quib; ,
iram | de cordibus nr̄is eradicare pos|sunt . | Finiunt capi|t̄ | de libro
octauo | Quarto (*corr. m. ead.*) quoq; | certamen —

f. 120^b promittuntur , aeterna ; | Explicit de | spū irē Līb viii |
 Incip̄ de spū tris|titie | | Quod quintum certamen | sit aduersus sp̄m
 tristitie | & quae — f. 121 xiiii Remedia quibus tris|titiam de cordib;
 hr̄is | exterminare possimus . Finiunt ca|pitula de | Libro nono | Quinto
 no|bis certa|mine. —

f. 124^b transeuntia con|templantes . Exp̄t Līb viii | Incipit līb x |
 de spū accediē || f. 125 Quod sextum certamen | sit aduersus sp̄m
 accediē | & de natura eius . | — f. 125^b xxv Uerba abbatis mōsi .
 quae | dixerit mihi de remedio accediē ; | Sextum no|b certamen —

f. 141 sed resistendo | superandam . | Exp̄ de spū | accediē
 (accidiē m. rec.) līb x | Incip̄ de spū | cenodoxiae | Liber . xi : ~ |
 Incip̄ capito|l | | Quod septimum cer|tamen aduersus | cenodoxiā sit & de
 natura eius. | — xviii Remedia quib; cenō^dxia^a | superare possimus . |
 Finiunt cāpi Incip liber xi | septimum no|bis certamen est | —

f. 149 praetulisse conuicti ; | Exp̄t de spū cenodoxiē || f. 149^b In-
 cipiunt capito|l | | Quod octauum certamen | aduersus sp̄m supbiae
 sit . | & de natura eius ; | — f. 150 xxxiiii . Remedia aduersus | mor-
 bum supbiae ; | Exp̄l . capit̄ | de spū supbie | Incip̄ līb xii || f. 150^b
 Octauum q̄d | & extremum | —

f. 168^b in ue|ritate credamus ; | dō gratias | amen ||

Seltam ist die Überschrift dieses Codex, nach welcher man nicht die vollständigen Institutionen, sondern den Auszug des Eucherius (L 867) erwartet. Indess da sich dieselbe Überschrift auch in andern Codices des *Cassianus* findet, in welchen ebenfalls der vollständige Text desselben folgt, so ist der Schluss wohl erlaubt, dass dieser Zusatz zum Titel keine andere Bedeutung habe, als die einer historischen Notiz. Übrigens zeigt diese Handschrift, die einen vortrefflichen Text bietet, dass Gazaeus auch für die Institutionen sehr viel zu thun übrig gelassen hat.

CHRYSOSTOMI *homiliae* (Übersetzung).

XCIV. membr. (*Grossoctav*) membr. fol. 173. saec. X.

f. 1 *Über der Zeile*: In hoc cod̄ continentur home|l . Joh̄ chriso-
 stomi in marcū & matth̄ nuñ . xvi . et sermo | de reparatione lapsi . |
 Tractatus sup marcum | Omnis scriba doctus in regno caelorum —

f. 32^b qui uoluerit legere habebit . | Incipit tractatus in matheōm
 beati ioh̄ constan|tinopolitani p̄ ordinem a capitulo euangelii . c .

LXXXVIII . usque ad cap̄i . CCXLI . ¶ f. 33 + In xp̄i n̄n . Incipiunt humiliae beati iohānis constantinopolitani : expositio euangeliorū | Quantum . quāq̄ : gratuitum et uti|le sit : bonū ecclesiasticae pacis —

f. 143^b putat . impl̄eum . | qui in actib: apostolorum : ~ Explicite | Inc̄p̄ de reparatione lapsi | Quis dabit capiti meo aquam. —

f. 174^b alia ultra medicamenta n̄ queras ; | Exp̄l̄ de reparatione lapsi : ~ | Inc̄p̄ . tractatus sc̄i iohannis episcopi : |

i de ieiuniis et geneleos .

vi de ascensione saluatoris .

ii de ieiunio . & Jonam :

vii de cruce dominica

iii de natale dñi .

viii^f de pentecosten .

iiii de prodicione iudej

viiⁿ de baptizandis

v de cruce . & latrone :

x de baptizatos . & inluminat^o ||

f. 175^b xi de iob

xii de heliam

xiii^f de supscriptione

xii^f de psalmo . L : mo

xv de turture

xvi de cruce et latrone

xvi^f de psalmo . CXXII . .

xvii^f de psalmo centesimo . l : |

f. 175^b Jucundum quidem nautis est uere . iucundū et agriculis —

f. 176^b fecit d̄s celū & terrā . requiras forsitan . Cur non prius ¹⁾ ||

EUCHERIUS (*formularum spiritualis intellegentiae et instructionum libri*).

LXXVII. membr. 4. fol. 113. saec. VIII—IX.

f. 1 (*manu saec. XI*) In hoc uolumine continentur epistolae . iii . iō saluiani p̄bri . i . | hilarii ep̄i . i . rustici p̄bri . i . ad eucheriu ep̄m . item euch̄ ipsius . ii . Salonio . i . | & ueranio . i . Item lib̄ . iii . pdicti ep̄i . primus de his quę appellantur | membra dñi uel id quod significan|tur . Secundu de ebreorum nominum | significationibus . Tertius responsionum de sacris uoluminibus ad | consulta discipulorum | hic codex adquisitus est per dom̄ anselmū aḥḥ . |

¹⁾ Bruchstück des sermo de genesi et ieiunio.

f. 1^b Inc̃p̃ opuscula | conscribta diuinarum scientia | eucherii
libri : m : | liber sc̃i augustini | qui grece inehiri|dion (*corr. m. post.*)
appellatur | disputatio beati || f. 2 cereali ep̃i contra maximinũ arioma|nitam libri duo epist̃ | agnelli ad armenium | de ratione fidei :
li|bellum fausti confes|soris fides edita sc̃i | ambrosii ep̃i de spũ sc̃o |
itẽ eiusdẽ testimoniũ || f. 2^b de patre et filio et spũ | sc̃o : regula fidei
catholice facta a nicena : | itẽ regula fidei secundũ | cccxviii : patrũ :
item | regula fidei catholice | contra omnes hereses | hieronimi presbeteri |
itẽ explanatio fidei ca || f. 3 tholicae beati sc̃i am|brosii de
bono mor|tis notitia regionũ | et ciuitatũ quib ; apos|tolorum et euan|
gelistarum uene|rabilia corpora re|quiescunt : : : ||

f. 3^b Domino et dulci suo euche|rio episcopo saluianus p̃rbt |
Legi¹⁾ libros tuos quos trans|misisti — f. 4 dulcis meus | Dñõ bea|
tissimo merito suscipi (suscepte *corr. m. post.*) ***** et suscipi|
ende et in xp̃o | deuictissimo papae eucherio || f. 4^b episcopo hilarius
ep̃s ; Cum²⁾ me libel|los tuos mecum relaturum —

f. 5 beatissimae papa : | Dñõ uero sc̃o adque (*corr. m. rec.*)
amico dñi et mi|hi in xp̃o omni cultu suscipiendo | papae eucherio
rusticus praesbiter ; | Transcribitis³⁾ exultanter ac raptim | que de|
praecãntem exemplanda mi|sisti iligo ad beatitudinem uestram | —

f. 6^b cultu suscipiende pater : : | Euc^herius (*corr. m. post.*)
salonio filio in xp̃o salutem | Licet saepe⁴⁾ a me requiris multarũ |
rerum absolutionem que in diu|nis — f. 8 in xp̃o fili ; | Eucherius⁵⁾
uerano⁶⁾ filio in xp̃o salu|tem formulas principalis intelle|gentiae con|
ponendas tibi mitten|das pro studio erga te paternae solli|citudinis —

f. 11^b intellectu sentiendũ sit | Exp̃i prolocus : incipit | capitula
furmularũ | 1 de his quae apellantur membra dñi | uel id quod signi|
ficantur | — f. 12 x de numeris | Exp̃i capitũ . Inc̃p̃ liber 1 | De his
quae apellantur mem^{br}adĩ | Oculi dñi intelleguntur | —

f. 48^b A sinistris aperte iniustiae in | euangelio hedos autẽ a sinis|
tris⁷⁾ || f. 49 da⁸⁾ clauduntur in genesi . remansit autem noe —

f. 55 item in a|liam partem omnes gentes⁹⁾ drei Zeilen wegge|
schnitten, die von einer Hand des fünfzehnten Jahrhunderts er-

1) LIII 168. — 2) L 1271. — 3) Unedirt? — 4) L 774 (Vorrede zum ersten
Buche der Instructiones). In der Ausgabe fehlt licet. — 5) l. c. 727 (liber
formularum spiritalis intellegentiae). — 6) Die Ausgabe hat Vranio. —
7) l. c. 765 C. — 8) l. c. 766 B. — 9) l. c. 769 B.

LXXXVIII . , usque ad cap̄i . ccxli . || f. 33 * In xp̄i n̄n̄ . Incipiunt
humiliae beati iohānis constantinopolitani : expositio euangeliorū ;
Quantum . quāq̄ : gratuitum et ut ille sit : bonū ecclesiasticae pacis —
f. 143^b putat . impl&um . | qui in actib: apostolorum : ~ Ex-
plicit | Inc̄p̄ de reparatione lapsi | Quis dabit capiti meo aquam. —
f. 174^b alia ultra medicamenta n̄ querās ; | Expl̄ de reparatione
lapsi : ~ | Inc̄p̄ . tractatus sc̄i iohannis episcopi : |
i de ieiuniis et geneleos . vi de ascensione saluatoris .
ii de ieiunio . & Jonam : vii de cruce dominica
iii de natale dñi . viii^l de pentecosten .
iiii de prodicione iudeꝝ viii^{ll} de baptizandis
v de cruce . & latrone : x de baptizatos . & inlumina^{tes} ||
f. 175 xi de iob
xii de heliam
xiii^l de supscriptione
xiv^l de psalmo . L : mo
xv de turture
xvi de cruce et latrone
xvi^l de psalmo . cxxii . .
xvii^l de psalmo centesimo . l : .
f. 175^b Jucundum quidem nautis est uere . iucundū et aꝝriculis —
f. 176^b fecit d̄s c̄lū & terrā . requiras forsitan . Cur non
prius ¹⁾ ||

EUCHERIUS (*formularum spiritualis intellegentiae et
instructionum libri*).

LXXVII. membr. 4. fol. 113. saec. VIII—IX.

f. 1 (*manu saec. XI*) In hoc uolumine continentur epistol̄ . iii .
iō saluiani p̄bri . i . | hilarii ep̄i . i . rustici p̄bri . i . ad eucheriu ep̄m .
item euch̄ ipsius . ii . Salonio . i . | & ueranio i . Item lib̄ . iii .
p̄dicti ep̄i . primus de his quę appellantur | membra dñi uel id quod
significan|tur . Secunđ de ebreorum nominum | significationibus .
Tertius responsionum de sacris uoluminibus ad | consulta discipulo-
rum | hic codex adquisitus est per dom̄ anselmū abb̄ . |

¹⁾ Bruchstück des sermo de genesi et ieiunio.

f. 1^b Incē opuscula | conscribta diuinarum scientia | eucherii libri : m : | liber sc̄i augustini | qui grece in chiri|dion (*corr. m. post.*) appellatur | disputatio beati || f. 2 cereali ep̄i contra maximinū arioma|nitam libri duo epist̄ | agnelli ad armenium | de ratione fidei : li|bellum fausti confes|soris fides edita sc̄i | ambrosii ep̄i de sp̄u sc̄o | itē eiusdē testimoniū || f. 2^b de patre et filio et sp̄u | sc̄o : regula fidei catholice facta a nicena : | itē regula fidei secundū | cccxviii : patrū : item | regula fidei catholice | contra omnes hereses | hieronimi presbeteri | itē explanatio fidei ca || f. 3 tholicae beati sc̄i am|brosii de bono mor|tis notitia regionū | et ciuitatū quib ; apos|tolorum et euan|gelistarum uene|rabilia corpora re|quiescunt : : : ||

f. 3^b Domino et dulci suo euche|rio episcopo saluianus p̄rbt | Legi¹⁾ libros tuos quos trans|misisti — f. 4 dulcis meus | Dñō bea|tissimo merito suscipi (suscepte *corr. m. post.*) ***** et suscipiende et in xp̄o | deuictissimo papae eucherio || f. 4^b episcopo hilarius ep̄s ; Cum²⁾ me libel|los tuos mecum relaturum —

f. 5 beatissimae papa : | Dñō uero sc̄o adque (*corr. m. rec.*) amico dī et mi|hi in xp̄o omni cultu suscipiendo | papae eucherio rusticus praesbiter ; | Transcribitis³⁾ exultanter ac raptim | que de|praecāntem exemplanda misisti iligo ad beatitudinem uestram | —

f. 6^b cultu suscipiende pater : : | Eue⁴⁾rius (*corr. m. post.*) salonio filio in xp̄o salutem | Licet saepe⁵⁾ a me requiris multarū | rerum absolutionem que in diu|nis — f. 8 in xp̄o fili ; | Eucherius⁶⁾ uerano⁷⁾ filio in xp̄o salu|tem formulas principalis intelle|gentiae componendas tibi mitten|das pro studio erga te paternae solli|citudinis —

f. 11^b intellectu sentiendū sit | Exp̄i prolocus : incipit | capitula formularū | 1 de his quae apellantur membra dñi | uel id quod signi|ficantur | — f. 12 x de numeris | Exp̄i capitū . Incē liber 1 | De his quae apellantur mem^{bradñi} | Oculi dñi intelleguntur | —

f. 48^b A sinistris aperte iniustiae in | euangelio hedos autē a sinis|tris⁷⁾ || f. 49 da⁸⁾ clauduntur in genesi . reman|sit autem noe —

f. 55 item in a|liam partem omnes gentes⁹⁾ *drei Zeilen wegge|schnitten, die von einer Hand des fünfzehnten Jahrhunderts er-*

¹⁾ LIII 168. — ²⁾ L 1271. — ³⁾ Unedirt? — ⁴⁾ L 774 (Vorrede zum ersten Buche der Instructiones). In der Ausgabe fehlt *licet*. — ⁵⁾ l. c. 727 (liber formularum spiritalis intellegentiae). — ⁶⁾ Die Ausgabe hat *Vranio*. — ⁷⁾ l. c. 765 C. — ⁸⁾ l. c. 766 B. — ⁹⁾ l. c. 769 B.

gänzt sind: plaudite manibus . Pugna o certam̄ aduersus neqtias sp̄ales . uł aduersus | ; f. 55^b uitia confictus in apostolo sic | — bra-
bium supernae uocationis^{df 1)} || *wie vorhin*; *ergänzt*: corona . ~
eternae gloriae p̄ iustitia mercis . In apostolo | de cetero reposita est
michi coro — | f. 56 na iustitiae qm̄ spiritalium | — f. 58^b lectionis
escrōtator (*corr. m. rec.*) inuenies : | Exp̄ : eucherii epi liber primus |
Incep̄t eiusdem liber secundus ²⁾ || f. 59 1 de hebraeorum nominū sig-
nificatio^{nibus} | — xv de grecis nominibus | Incepit prolocus | Qm̄ fli
carissimae (*corr. m. ead.*) superiore || f. 59^b libro propositionis tuis
se retulit iam crebra responsio et | —

f. 60 celebriora brebitatis causa ponam | Explicit prolocus | 1 de
hebreorum nominum significa^{tionib}: | Adonai in latinum significat dñs | —

f. 86 parabola similitudo | Exp̄ liber secundus | Incep̄ proloc . libri
tertii ³⁾ : | Multifariam ⁴⁾ et multis in quidē | conificationibus per
omnia | fere sacra uolumina declaratum —

demonstremus | f. 86^b exordio id est de interrogationibus et res-
pensionibus ; | Exp̄l prologus | De (*eras.*) interrogatio adq; responsio
In genesis ⁵⁾ exordio legimus . In principio —

f. 112^b sicut culumbam et uenientem super eum ⁶⁾ . | Exp̄l
eucherii libri tres ||

In dieser Handschrift ist der *liber formularum* mit den *libri
instructionum* in merkwürdiger Weise verschmolzen. Die Vergleichung
anderer Handschriften des Eucherius wird zeigen, ob der *Sessorianus*
in dieser Hinsicht allein steht. Ein grosses Interesse hat diese Hand-
schrift durch den vorgesetzten Index, der über den ehemaligen Inhalt
derselben Aufschluss gibt, und uns mehrere sonst unbekannte Schriften
kennen lehrt. Der Brief des Hilarius Arelatensis ist von Salinas in
seiner Ausgabe desselben nach dieser Handschrift verbessert worden.

GREGORII MAGNI *dialogi*.

XL. membr. 8. 2 col. fol. 210. saec. X.

f. 1 Quadā ⁷⁾ | die | nimiis | quorundam | secularium | tumul-
tibus depressus . — f. 30^b exoi^u | sumamus; Exp̄lic lib . 1 . | Inci-

1) l. c. 769 C. — 2) Folgt das zweite Buch der Instructiones. l. c. 811. —

3) Excerpte aus dem ersten Buche der Instructiones. — 4) Vergl. l. c. 773 C. — 5) Vergl. l. c. 774 A. — 6) l. c. 811 A. — 7) LXXVII 149.

piunt capitula | libri secudi (*sic*) | i Uita et miracula uenerabilis benedicti | — f. 31 xxxv^{III} De insana muliere p̄ eius specū sanata . || f. 31^b Fuit | uir uitę — f. 66 p̄ silentium | reparemus ; | Explicit liber secundu|s . Incipiunt capitula libri tertii ; || f. 66^b i De paulino . nolane ciuitatis ep̄o — xxxviii De uisione redempti ferentine ciuitatis ep̄o Expliciunt ca|pitula //////////////// | Incipit prolocus | libri tertii . || f. 67 Dum uicinis ualde | patribus — oculis uidissem ; | Incipit liber tertius | Dum sequentium uan|dalorum —

f. 121 uolumine de|mostrabo ; | Explicit liber tertius | Incipiunt capitula | libri quarti ; | i Quod aeterna spiritalia ideo | a carnalibus — f. 122 lxii De relaxandis culpis alienis . ut nr̄ę la|xentur ; Expliciunt capitula ; Incipit liber | quartus ; | Postquam a pa|radiſi gaudiis . | culpa —

f. 184^b si ante | mortem dō hostiam | ipsi fuerimus ; | Explicit liber | quartus dialogi | beati gregorii papę . ||

f. 185 (*Das Folgendē von etwas jüngerer Hand*) Ulta fursei | Fuit uir ui|tę ue|nerabilis furseus | uomine . no|hilis —

f. 199 merita illius . | clarescunt . diuinis . uirtuti|bus ; adiuuante dñō nr̄ō ihū | xpo . qui *etc.* amen ; | Rem actam atque gestā | fr̄s dilectissimi ad me|moriam concitemus confessoris. (*über denselben Furseus.*) —

f. 210 insta|bilis uitę clausit | horam . ||

Dieser Codex stimmt im Wesentlichen mit dem *Cod. Veron. XLVI 44*, ohne ihm jedoch an Alter oder an Werth der Überlieferung gleich zu kommen. Um ein auffallendes Beispiel der Übereinstimmung anzuführen, so hat der *Sessorianus* am Schluss des vierten Buches: *si ante mortem dō hostiam ipsi fuerimus*, der Veronensis ebenfalls: *si ante mortem dō hostiam ipsi fueremus*, während die Vulgata liest: *si ante mortem deo ipsi hostia fuerimus*.

GREGORII MAGNI homiliae in euangelia.

XXXIX. membr. (*Grossoctav*) fol. 105.

f. 1—47 saec. xiii . Ruperti abbatis Tuitiensis libri de diuinis officiis (*Fragment ohne Anfang und Schluss.*)

f. 48 . 49 saec. xi—xii. *Fragment der Genesis.*

f. 50—57 2 Col. saec. x.

f. 50 Incip̄ episto (*sic*) pauli apostoli ad galath̄ | cōmentariorū beati hieronimi p̄bri | ad paulam & eustochium li|b̄ pri|mus Incip̄ | pre-
(Reiferscheid.)

fatio ; | Pauci | admodum dies sunt . quod | epistolam pauli | ad philomonem | — ¹⁾ f. 52 singula quęq; | pandamus ; | Paulus . apostolus non | — f. 57^b Pulchre aut̃ ait nisi sunt | aliqui qui uos conturbant ²⁾ ||

f. 58—61 saec . x—xi. *Perikopenverzeichniss.*

f. 62—65 saec . xi—xii . Passio sc̃o³⁾ ma⁴⁾rt . vii fr̃m dormientium.

f. 66—82 saec . xiii—xiv . Augustinus de doctrina xp̃iana
(*Fragment ohne Anfang und Schluss.*)

f. 83—90 2 Col . saec . viii—ix.

f. 83 ante ergo et | post abrahã | habuit . qui et | accidere potuit
per exhibitionem ⁵⁾) —

f. 84^b Et quam multi sunt hodie | qui iudeorum | duritiam detestantur ⁶⁾ || f. 85 tur ⁷⁾ et si dõ uiuere * in pueritia et * iuuentute —

f. 86^b Non si daret qđ | non deberet | sed si non daret ⁸⁾ || f. 87 quia predicationem dñi | audire noluerunt ⁹⁾ — nequaquam possit . | exp̃ om̃i xvii ¹⁰⁾ . Incip̃ lẽ | sc̃i eug̃ . sc̃e math̃ . | In ill̃ temp̃e ð ihs | — f. 88 electi . Incip̃ om̃i xviii ¹¹⁾ . eiuð haur̃ta ad pp̃ in basilica | seq̃ marię ad presepe ¹²⁾ || In explanatione sua multa | ad loquendum | —

f. 90^b (*fol. 90 zerfetzt.*) Quid hic statis | tota die otiosi | ac si aperte dica ¹³⁾ ||

f. 91—96 saec . xi *Bruchstück von Augustins Psalmencommentar (zu Ps. 144. 145.)*

f. 97—101 saec . xi—xii Homilia in illud Joannis : Verbum erat apud deum . *Anfang* : Vox sp̃alis aq̃le auditũ pulsat eccl̃ę u. s. w.

f. 102 . 103 saec . xii *Decrete Gregors des Grossen. Auf fol. 103 stehen von gleichzeitiger Hand folgende Verse* : Gregorii miras conscriptas has homilias | Oddo . siluester . facta uice . sigezo necne . | Silu¹⁴⁾õ patri . monachi scripsere beati . | Tunc prior hoc iussit maur' q̃ nõe fulsit . | Premia tu uitę dõ istis da sine fine . Am̃ . |

f. 104 . 105 saec . xiii—xiv . *Fragment aus den vierzig Homilien Gregors des Grossen.*

Über diese Handschrift, die nur zum geringen Theil hierher gehört, ist nichts weiter zu bemerken, als dass das durch sein Alter sich

¹⁾ XXVI 307. Fol 50—57 bildeten ursprünglich den ersten Quaternio von cod. XCVI. Siehe unten (Hieronym. comm. in ep. Pauli). — ²⁾ l. c. 319 A. — ³⁾ LXXVI 1152 B. — ⁴⁾ l. c. 1153 B. — ⁵⁾ l. c. 1155 D. — ⁶⁾ l. c. 1157 A. — ⁷⁾ l. c. 1153 B. — ⁸⁾ Vielmehr XVIII. — ⁹⁾ Vielmehr XIX. — ¹⁰⁾ l. c. 1153 C. Die Ausgabe hat: habita ad populum in basilica beati Laurentii martyris. — ¹¹⁾ l. c. 1155 D. Fol. 85 und 86 gehören nach fol. 90.

auszeichnende Fragment der Gregorianischen Homilien eine Reihe abweichender Lesarten aufweist, durch welche der Credit der Vulgata sehr erschüttert wird. In der Handschrift, zu der das Fragment gehörte, machte es den siebenzehnten Quaternio aus.

HIERONYMI commentarii in epistolas Pauli.

XCVI. membr. (*Grossoctav*) 2 col. fol. 320. f. 1—204. saec. X.

f. 1 & uolunt conuertere euangeliū xp̄i ; | Uolunt inquit ¹⁾ —

f. 25^b quā uel | maxime hab& ; Exp̄t̄ liḅ . i . | Incip̄ liber . ii .

Quod in primo | commenta|rriorum ad galatas libro | —

f. 59 cautissimē nunc exclusam . exp̄t̄c . ii . Inḅ li . iii . | Tertium ad galatas o|paula & eustochium | uolumen —

f. 90^b intellexerit | quod docetur . explicit | comentariorū beati hieronimi | liḅ tertius Incipit prefatio | beati hieronimi p̄bri in epis|tolis pauli apostoli ad haephe|sios ²⁾ ; || f. 91 Paulus apo|stolus ihū xp̄i per uoluntatem dī ; | si per p̄positionis misterii | —

f. 119 cor|ruerit comminu& eū | exp̄t̄i liber . i . Incipit liber . ii . | Secundum orationibus | ūris . o paula . & eusto|chium orationib; compleatur ; | Huius rei gratia ego pau|lus —

f. 153 qui re|dempti s̄t ; Exp̄t̄i ; |

f. 153^b Xps̄ . lux . uita . det nob̄ uincere dira | Angelicis xp̄s̄ p̄eib; nos ducat ad ipsum || f. 154 Exp̄ liḅ tertius ad ephesios | hieronimi ³⁾ . Incip̄ ad tytum . | Licet non sint | digni fide ⁴⁾ . —

f. 190 benedicens prebere uoluiss& ; | Explicit ad titum | beati hieronimi Incip̄ | ad phylemonem . | Qui uolunt | inter epistolas pau|li ⁵⁾ —

f. 204 quo|tiens auditus . /// | lectus edificat . | Exp̄t̄c̄ . ad phi|lemonem | beati hieroni|mi p̄bri ||

f. 205—307 saec . xi—xii.

f. 205—295 *enthalten die Apostelgeschichte, die sieben cano-nischen Briefe, und die Offenbarung mit allgemeinen und speciellen Prologen, sowie mit Capitulationen.*

¹⁾ XXVI 319 A. (comm. in ep. ad Gal. I 1). Der erste Quaternio fehlt. Derselbe hat sich in der Miscellanhandschrift XXXIX wiedergefunden, in welcher er fol. 50—57 bildet. Siehe oben (Greg. Magni hom. in ev.). — ²⁾ Die praefatio selbst fehlt. l. c. 439. — ³⁾ Das dritte Buch in dem Codex nicht mehr vorhanden. — ⁴⁾ l. c. 555. — ⁵⁾ l. c. 599.

f. 296 In xp̄i nomine inc̄pt sermo dom . paulini ad pp̄lm xl ¹⁾ . |
Audite fr̄s k̄m̄i . & sollicite pertantes intelligite | —

f. 297 sc̄lorum amen | Item omelia legenda de inicio quadragesimae | Sicut d̄ns n̄r ih̄s xp̄s non pmisit hunc mundū | —

f. 298^b bona opera egerunt . | Incip̄ breūariū de sc̄o euanḡ .
omeļ legenda ad pp̄lm . | D̄ns dicit in euangelio ; conuertimini ad me —

f. 300 sc̄lo^a amen | It̄ hoīm leḡ de iniciū quadragesime |
f. 300^b Sermo sc̄i Auḡ ad populum | Gaudemus fr̄s km̄i & dō gr̄as
agimus . qui^a uoḥ ²⁾ | —

f. 302 sc̄lorum . amen . | Incipit omelia . sc̄i isidori ep̄i | Satis
nos oportet timere tres causas ³⁾ | —

f. 304 sc̄lorū amen | Incip̄ omelia gr̄e (*sic*) geronimi pr̄bti . | Cum
ingloriosus fueris beati illi qui habent oculos ⁴⁾ | —

f. 306 sc̄lorum . amen . | Sermo die sc̄o pasche | Scitis fr̄s n̄ri
dilecti . quia hodie scissimū diē ⁵⁾ | —

f. 307 unicū | filiu suū . amen . ||

f. 309—313 saec . XIII

f. 309 In nat̄ . VII . fratrū . VI id̄ iul̄ seq̄ sc̄i | eūḡ sc̄ed̄ Math̄ . |
In illo temp̄r . uidens ih̄s — c̄lorum et rel̄q̄ ; om̄ leḡ eiusdem ; | Cum
d̄ns et saluator n̄r circumiret ciuitates ⁶⁾ | —

f. 313^b sc̄lorum amen . ||

Diese Handschrift gehört zum Mittelgut, über das sich erst in
einem späteren Stadium der Untersuchung ein sicheres Urtheil fällen
lässt.

HIERONYMUS *adversus Jovinianum*.

CXXVIII. membr. 4. fol. 164. saec. VIII.

f. 1 (*man. saec. XI*) Sc̄i hieronimi ad iouianū directū || f. 1^b
Inc̄p̄ lib̄ primus | aduersus iouinianū | Pauci ⁷⁾ admodū | dies sunt quod
sc̄i ex ur̄be ff̄ . cuiusdā mihi iouiniani cōmentariolos transmiserunt .
rogantes | ut eorū eneptiis responderē , | et epicur̄ xp̄ianor̄ euange-
lico | atq̄ : apostolico rigore contererē . | —

f. 93 et postquam in pontificatum fuerint | adlecti uiros esse
desinere Finit | Exp̄l lib̄ primus | Inc̄p̄ secundus lib̄ . | superioris pars
altera | Secunda propositio est ** eos fuerint | baptizati a diabolo non

¹⁾ Das auf fol. 296—300 Enthaltene hat Mai Spicil. Rom. IV 306 ff. aus dieser
Handschrift edirt. — ²⁾ XXXIX 2240. — ³⁾ ? — ⁴⁾ ? — ⁵⁾ ? — ⁶⁾ ? —
⁷⁾ XXIII 211.

po~~x~~e temptari | et ne hoc stulte dicere uideretur adiecit | quicumq ;
autem temptati fuerint , | ostendi eos aqua tantum et non spū bap|ti-
zatos. —

f. 164^b quam sub consolibus epicuri luxu|riam susceperunt Finit |
Expl. aduersus ioninianū | libri duo amen ||

Die durch diese Handschrift vertretene Überlieferung steht an
Güte dem Texte des *Cod. Veron. XVII 15* nicht nach.

PROSPERI *chronicon.*

XXXIII. membr. fol. 2 col. fol. 1—234 saec. XII—XIII; fol. 235—259 saec. XI XII,
fol. 260 — 283 saec. XI — XII.

fol. 1—234¹ *enthalten die vierzig Homilien Gregors des Grossen, wie gewöhnlich in zwei Bücher eingetheilt, indem je zwanzig Homilien ein Buch bilden. Am Schluss des ersten Buches stehen zwei Constitutionen Friedrichs II.*

fol. 234—259 *enthalten Hieronymus de viris illustribus und seinen Fortsetzer Gennadius. Am Schluss stehen folgende Verse:*
Accipe quęsitū presul sc̃issime librū . | De nūo patrū lectis de patribus
actum . | Quo tibi sūme dā tā (*sic*) nr̃i memor esto tuorum . ||

f. 260 Incipit chronica sc̃i | Prosperi . Regensis ep̃i . | Adam cū
ēēt anno~~x~~ . ducento~~x~~ triginta . genuit seth . | 1) —

f. 280 attulit offensionem . oīem in p̃petuum perdit auctorem .
Explicit | chronica sc̃i Prosperi . Regensis ep̃i . Galienus | philosophus
de signo mortis in homine . | Frons rubet — signa mortifera ; ~ |
Adbreuiatio chronicę 2) . | Adam cū ēēt centū triginta anno~~x~~ . genuit |
seth —

f. 281 Sunt aut̃ toti's (*corr. m. rec.*) summę ab origine mundi
anni usq; | in p̃sentē obitū domui karoli . sunt anni (*expunxit m.
rec.*) m̃ū ̃ cclxi . | De natura rerū . et tēpo~~x~~ ratione . | Non ē p̃mit-
tendū cū dix̃ de natura | rerū . quor̃ ñ ec̃iā de natura tēpo~~x~~ | —

f. 283^b ab auctoribus collecta . et ad quem cernendā | mentis
acies purganda : ~ ||

In dieser Miscellanhandschrift verdient nur das Chronikon des
Prosper Beachtung; äusserst selten nämlich hat sich dasselbe bis jetzt
so wie hier ohne Verbindung mit Hieronymus gefunden.

1) LI 535. — 2) Vergl. Tabulae codd. Mss. in biblioth. Vin'ob. asser.
408, 5.

VITAE PATRUM.

XLI. membr. 8. 2 col. fol. 1—183 saec. X; fol. 184—189 saec. XIII.

Auf dem Vorsatzblatt: Iste liber est monasterii nonātulani | f. 1 Incipit uita | sc̃i pauli heremite | Inter multos sepe | dubitatum ¹⁾ —

f. 8 regum purpuras | cum regnis suis. | Exp̃t̃ uita sc̃i pauli moñ | Incip̃ uita sc̃i antonii mō²⁾ | Presbiter euagrius . innocentio ca|rissimo filio . in dñō salutem; Ex alia in aliã | linguam ad uerbum | expressa translatio — f. 8^b tu quere sententiam; | Ep̃s athanasius . ad peregrinos monachos; op̃timum fratres inistis —

f. 56^b totius corruptionēs | artificēs . ³⁾ | Incip̃ uita beati hilarionis | Scripturus uitam beati hilarionis ⁴⁾ —

f. 76^b plus illum locum dilexerat; Explicit uita beati hi|larionis | anachorite | Incipit uita cuiusdã | monachi captiui; || f. 77 Qui nauali pre|lio dimicaturi | ⁵⁾ —

f. 82^b non posse superari . Incip̃ uita sc̃i | symeonis syri & here- mite | Sc̃s symeon ex utero ma|tris ⁶⁾ —

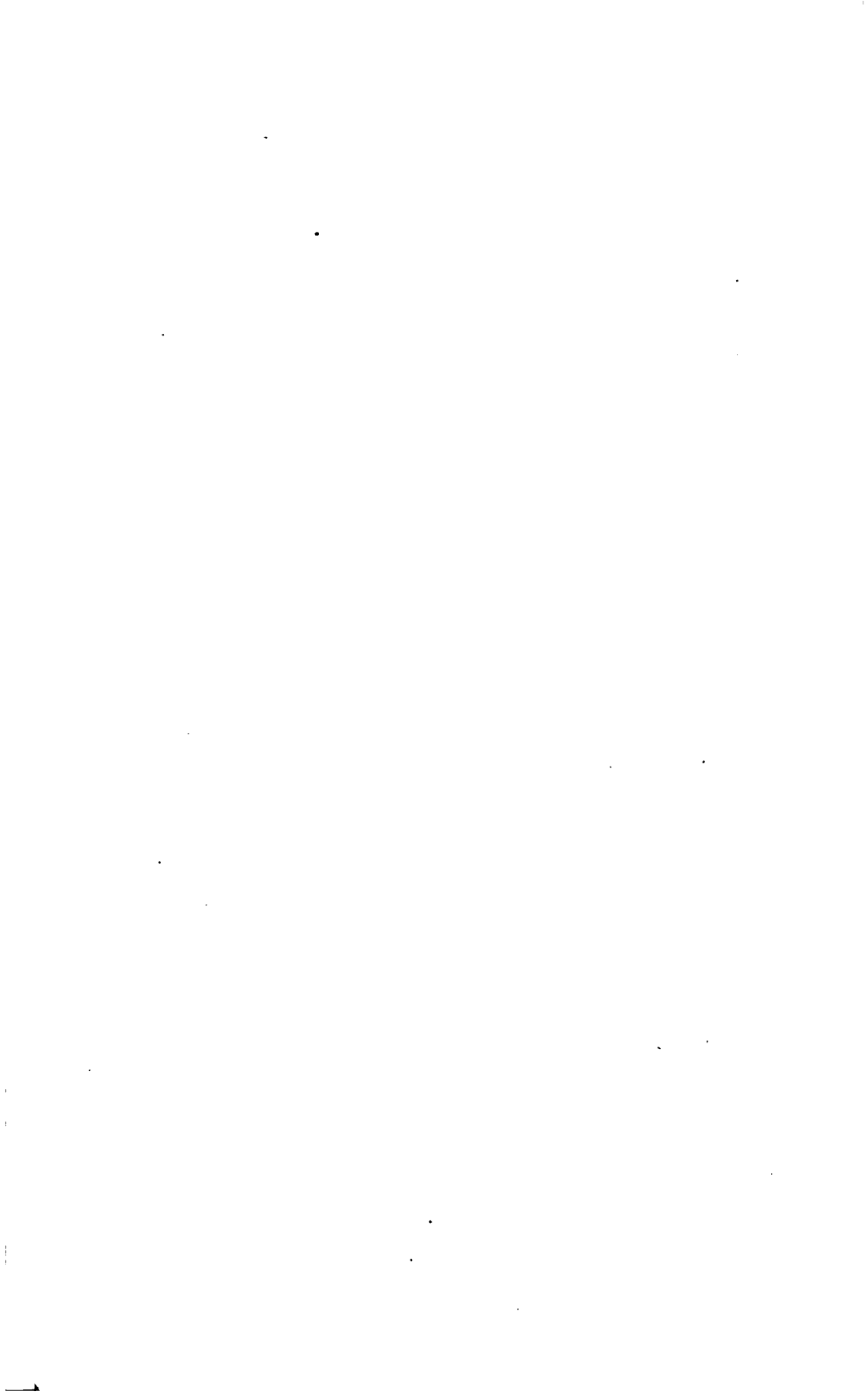
f. 90^b prestitit; Ego humilis & pec|cator antonius . — seculorum amen; | Incipit de capitulo primo | De ysidoro p̃bro alexandrino . | — De li machario q̃ legione demonũ expuliset xviii (*diesen Index, der übrigens unvollständig ist, hat eine Hand des elften Jahrh. geschrieben*) || f. 91 Incip̃ liber qui appellatur paradysus palladii monachi qui fuit discipulus euagrii . | Incip̃ prologus . in quo tractat | de (*add. m. poster.*) etatis suae annos (annis *m. ead. post.*) & uitanda hereticorum dogma⁷⁾ (*corr. m. ead. post.*) & de distric|tione carniũ esus uel uini | potus | Multi | quidem | multos uariosq; libros | ⁸⁾ —

f. 95^b prae|positum & predicabiles | mores; de isidoro (*ex ysidoro*) p̃bro | alexandrino | Cum primum alexan|drinam ⁹⁾ — f. 183^b si me pronus uolueris | adorare; || f. 184—189 Computus expensarũ domini Alberici de Pane *vom Jahre 1252.*

Die Fassung der Vita des Symeon ist von dem bei Rosweyde publicirten Texte derselben sehr verschieden. Im Übrigen bietet die Handschrift nichts Besonderes.

1) XXIII 17. — 2) LXXIII 12³⁾. — 3) Der Epilog des Euagrius (l. c. 167) fehlt. — 4) XXIII 29. — 5) l. c. 53. — 6) LXXIII 325. 7) LXXIV 245. — 8) l. c. 251.

BIBLIOTHECA
PATRUM LATINORUM ITALICA

VON

AUGUST REIFFERSCHIED

II.

DIE RÖMISCHEN BIBLIOTHEKEN.

WIEN

AUS DER K. K. HOF- UND STAATSDRUCKEREI

**IN COMMISSION BEI KARL GEROLD'S SOHN, BUCHHÄNDLER DER KAIS. AKADEMIE DER
WISSENSCHAFTEN**

1866

**Aus dem Maihefte des Jahrganges 1866 der Sitzungsberichte der phil.-hist. Classe der
kais. Akademie der Wissenschaften [LIII. Bd. S. 304] besonders abgedruckt.**

2. Die Capitularbibliothek von St. Peter.

(Basilicana.)

Die Bibliothek des Domcapitels von St. Peter enthält eine grosse Anzahl von patristischen Handschriften, von welchen die meisten dem eilften oder zwölften Jahrhundert angehören¹⁾. Unter diesen hebe ich für jetzt nur die bekannte Handschrift des Persius hervor, da sie auch eine Schrift des Boetius enthält, H. 36. Dieselbe besteht nämlich aus mehreren Codices: f. 1—58 saec. XI. *Boetius de arithmetica*; f. 59—63 saec. X. *Persius* (f. 63 b von etwas späterer Hand '*versus Prisciani eloquentissimi de est et non*'); den Schluss macht eine Handschrift des Rhetors Julius Severianus aus dem eilften Jahrhundert. Von älteren Handschriften finden sich nur drei, deren genaues Inventar ich hier beifüge.

¹⁾ Es existiren in der Bibliothek ein am Ende des sechsten Jahrhunderts geschriebener Realkatalog, der die allerdürftigsten Notizen enthält, und ein alphabetisches Verzeichniss der Autoren, welches eben nur zur ersten Orientierung ausreicht.

AMBROSIUS de officiis.

D. 167. membr. 4. fol. 124. saec. X.

f. 16 In nomine | sc̄ae trinitatis incip̄ | tractatio | sc̄i ambrosii |
ep̄i et confes̄ | de officiis 1) | liber primus || f. 2 Non arrogans uideri |
arbitror —

f. 6^b inrisum. posthabitū. atq: inlusum. Si respondeas 2) || f. 7
ita 3) dispicit. Qui autem dol&. quasi senserit. Neq: in | prouide —

f. 59 proph&icae benedictionis inueniat. | Explicit. Liber. pri-
mus | Incipit. Liber. secund. || f. 59^b Superiori libro de officiis
tractauimus —

f. 87^b auaritia autem procedente paene omisit uictoriam 4). |
f. 88 Melius 5) est enim pro misericordia causas prestare | —

f. 92 d̄s pacis & dilectionis erit uobiscum in dn̄o ih̄u. cui est
honor gloria | magnificentia potestas cum sp̄u sco. in sc̄la sc̄loꝝ
amen. | Explicit. Liber. secundus. | Incipit Liber. tertius. | Daūid
propheta docuit nos | tamquam —

f. 124 compen|dio expressa plurimum instruc|tionis conferat.
Expt. ||

HILARIUS de trinitate.

D. 182. membr. 8. fol. 311. saec. VI. init.

f. 1^b 6) In nomine patris & filii & sp̄e sc̄i am̄. pat̄ n̄r | sc̄s fas
quas nus nis (?) in xp̄o filio dei amen. | Circumspicienti 7) mihi pro-
prium uitae huma|nae —

1) De officiis ministrorum XVI 23. — 2) l. c. 29a. — 3) l. c. 30 b. Es fehlt ein Blatt. — 4) l. c. 138 b. — 5) l. c. 139 c. Ein Blatt fehlt. — 6) f. 1—11 b sind von einer Hand des eilften Jahrhunderts geschrieben; f. 12. 12 b dagegen von einer Hand, deren Zeit sich nicht bestimmen lässt, da sie die Schrift des alten Codex, allerdings sehr ungeschickt, nachgeahmt hat. Mit f. 13 beginnt die alte Handschrift, deren beide erste Quaternionen mit dem ersten Blatte des dritten verloren gegangen sind. — 7) X 25.

f. 11^b natus & uniuersis carnis nostrę, passionib; finctus. ad dñm 1) || f. 12 aut 2) quum in stagnis domesticis nauẽ — f. 12^b ante omnia natum esse quã ubi nati ||

f. 13 uitatis 3) significatio est. sola natiuitatis professio —

f. 14 praedicare ne falsum | exp̄l liber primus | inc̄p liber secundus | contuli in nomine dñi ih̄u xp̄i || f. 14^b Sufficiebat credentibus —

f. 27^b est enim sp̄s sc̄s unus ubique omnes patriarchas 4) || f. 28 5) profetas & omnem chorum legis inluminans iohannem et iã | —

f. 28^b obseruatione retinendus. || f. 29 Expli Lib̄ II. Inc̄p Lib̄ III. Sc̄i Hilari. | Adfert plerisque obscuritatem —

f. 33 opere consummato qđ dedisti mihi ut fatiam 6). || f. 33^b qui 7) bene dici cupitis huc festini currite benedicti patris opem querite | — Quo* sequi nos donet xp̄s (*die Hälfte der Seite bleibt leer*) || f. 34 7) laus patris omnis a filio est —

f. 40^b et testis et uictor existat | sancti hilari trinitatis liber tertius | exp̄l inc̄p liber quartus (*unter der Zeile*) contuli in nomine dñi ih̄u xp̄i || f. 41 *Über der Zeile* L. III. | Quamquam anterioribus libris —

f. 62^b profeta | quod d̄s est | contuli in nomine dñi ih̄u xp̄i | liber quartus explicit | inc̄p liber quintus || f. 63 *Über der Zeile* 1. v. | Respondentes inpiis et uesanis —

f. 82 dñm in dō esse non cōf̄itens | exp̄l liber quintus | contuli in nomine dñi n̄i ih̄u xp̄i | inc̄p liber sextus || f. 82^b Non sum nescius difficillimo —

f. 110 crucifixerat denegaret | contuli in nomine dñi ih̄u xp̄i | liber sextus exp̄l | inc̄p liber septimus | Septimus hic nobis aduersus —

f. 136 d̄r se gignentis exhibuit | contuli in nomine dñi ih̄u xp̄i | liber septimus exp̄l | inc̄p liber octauus | Beatus apostolus paulus —

f. 160 inhabitet plenitudo | contuli in nomine dñi ih̄u xp̄i | exp̄l liber octauus | inc̄p liber nonus || f. 160^b Tractantes superiore libro de indifferenti natura | —

1) l. c. 46 c. — 2) l. c. 47 a. — 3) l. c. 48 b. — 4) l. c. 73 a. — 5) f. 28-33 sind von einer Hand des zwölften Jahrhunderts geschrieben. Von der alten Handschrift fehlt hier ein Quaternio. — 6) l. c. 84 b, die Fortsetzung auf f. 34. — 7) ?

f. 192^b instinctu futurae uoluntatis agitandas ¹⁾ || f. 193 Sunt ²⁾
mea sunt et ideo dixi de meo accipiet | —

f. 194^b intellegatur inscientia | contuli in nomine dñi ihū xp̄i |
expl̄ liber nonus | inc̄p̄ liber decimus | Non est ambiguum omnem —

f. 228^b professus et mortuum | emendauī in nomine dñi ihū xp̄i
expl̄ liber decimus | inc̄p̄ undecimus liber | Totum atque absolutum —

f. 251^b imago mansurus | contuli in nomine dñi ihū xp̄i | expl̄ |
hilari de trinitate | liber undecimus | inc̄p̄ liber duodecimus || f. 252
Über der Zeile l . xii . | Tendimus tandem iam —

f. 275^b manens in te et ex te | et apud te semper d̄s qui est
benedictus | in saecula saeculorum amen | contuli in nomine dñi ihū
xp̄i | Sancti hilari de trinitate | liber duodecimus expl̄ | inc̄p̄ eiusdem
liber | in ³⁾ constantium inperatorem | feliciter || f. 276 *Über der
Zeile l . i .* | Tempus est loquendi —

f. 288 (*Über der Seite l . ii .*) memo|riis sanctorum et paternae
pietatis | rebellem ⁴⁾ (b ex u) | contuli in nomine dñi ihū xp̄i apud
kasulas constitutus anno quarto decimo transamundregis (*sic*) | expl̄
liber in constantium | inc̄p̄ eiusdem ad constantium ⁵⁾ | Benignifica
natura tua —

f. 291^b ingrederentur scripse|runt de se loquitur ipsa | expl̄ .
lib . i . sc̄i hilari . ad constantium imp̄ inc̄p̄ | lib . ii . eiusdem ad
euādem quem et constan|tināpoli ipse ⁶⁾ tradidit | Non sum nescius —

f. 294 iuxta ista non | dissonans | expl̄ . sc̄i hilari . ep̄si et cōnf ad
constantiiū | lib . ii . inc̄ipi eiūsd aduersus ⁷⁾ arrianos uel auxentiū |
mediolanensem || f. 294^b d̄d fratrib. in fide paterna manentib. | et
arrianam heresim detestantib. episcopis et om|nib. plebib. hilarius
conseruus uester sa| | Speciosum quidem nomen est pacis et pul-
chra est | —

f. 298^b d̄m uerum praedicabunt | expl̄ sc̄i hilari inc̄ blasphemiae |
exemplum auxenti ⁸⁾ | Beatissimis et gloriosissimis imp̄p̄ ualentiniano |
et ualenti augustis auxentius episcopus ecclesiae | catholicae mediola-
nensium . | Ego quidem piissimi —

¹⁾ l. c. 328 c. — ²⁾ l. c. 340 a. Ein Quaternio fehlt. — ³⁾ l. c. 577. —

⁴⁾ Den interpolirten Schluss hat der Basilicanus nicht. — ⁵⁾ l. c. 557. —

⁶⁾ Mit f. 288 b beginnt eine andere, etwas spätere Hand, mit f. 293 b wie-
der eine andere, noch etwas jüngere. — ⁷⁾ l. c. 609. — ⁸⁾ l. c. 617.

f. 299^b retractari non p̄otere | exp̄ blas̄p̄ auxenti arriani . inc̄ .
 sc̄i . hilari ep̄si | pictabensis lib̄. fidaei catholicae contra arrianos et
 praeuariae | anis adquiescentes in xp̄ feliciter (*zwischen den Zei-*
len)¹⁾ | dd̄ et beatissimis fratrib. et coepiscopis | proū germaniae —
 hilarius — salutem | Constitutum mecum habebam ff̄ . kk̄ in tanto
 silen|tii uestri tempore —

f. 311^b certum | q. fili uere sp̄s sc̄i hisq. nominib. non simpli-
 citer²⁾ ||

Die Subscription unter dem *liber in Constantium imperatorem*, wonach dieser Codex im vierzehnten Jahre der Regierung des Königs Trasamund mit seinem Original verglichen worden ist, ist authentisch, wie daraus hervorgeht, dass dieselbe in echter alter Cursivschrift geschrieben ist. Wäre sie, wie so häufig, nur Copie, so würde sie in kalligraphischer Schrift wie das Übrige geschrieben sein. Ferner rühren von derselben Hand die Subscriptionen am Ende der andern Bücher her, in welchen einfach die Correctur bezeugt wird. Endlich hat dieselbe Hand in derselben Schrift wie die übrigen Subscriptionen am Ende der meisten Quaternionen (3. 4. 6—14. 19—25. 28—31. 33—36) unter der Quaternionennummer die Bemerkung *contuli* hinzugefügt. — Die Handschrift ist *apud kasulas* (nicht *kasulis*, wie früher gelesen wurde) in Afrika geschrieben oder doch mindestens dort corrigirt worden. Pertz (Abhandlungen der Berl. Akad. 1847 S. 235) lässt sich durch das Facsimile bei Mabillon de re diplomatica täuschen, wenn er glaubt, dass *karalis* zu lesen sei, und danach die Herkunft der Handschrift in Sardinien sucht.

ISIDORUS *de officiis*.

D. 217. membr. 8. fol. 96. saec. IX—X.

f. 16 Incip̄ liber offi|ciorum³⁾ sc̄i | esidori | episcopi ||

f. 2 Incip̄ prologus | Dñō meo & dī seruo fulgentio ep̄o . esido|rus
 ep̄s . queris a me originem officio|rum — auctorum . | Incipiunt capi-
 tula | 1 De ecclesia uel uocabulo xp̄ianorum | — XLIII de carniū
 esu uel piscium : exp̄ cap̄ | Ea quae in officiiis — referamus ; | 1 De

¹⁾ De synodis seu de fide Orientalium l. c. 479. — ²⁾ 503 b. — ³⁾ de ecclesiasticis officiis LXXXIII 737. —

ecclesia uel uocabulo xp̄ianorū | Primum a p̄ro (apto *add. man. saec. XII*) ecclesia in antiochia est | —

f. 32^b nec apostoli prohibuerunt . Exp̄l lib̄ primus || f. 33 Incipit liber secundus . | Qm̄ origines causasq; officiorum | — sequemur : , | exp̄l p̄fā | Incipiunt capit̄ libri hunc (*sic*) | 1 De clericis — xxvii de manus impositione uel confir| matione | Expliciunt capitula || f. 33^b 1 de clericis Itaq; om̄s qui in ecclesiastici —

f. 69 pat̄nis sententiis | firmar̄ur . | Exp̄l officiorū Lib̄ . n. || f. 69^b Incip̄ opuscula s̄ci | isidori episcopi¹⁾ | 1 de fide — f. 70 XL de monachis qui curis saeculi occupantur | Expliciunt capitula | 1 de fide | Non posse¹⁰⁰¹ ad ueram beatitudinem peruenire (re *in* ri *corr. m. post.*) —

f. 96^b secl̄i honore portare stud̄ crucem xp̄i labor̄; ||

1) ? — Diese Handschrift kannte Arevalus nicht. Vgl. Isidoriana cap. CVII. (LXXXI. 915 sqq.)

3. Die Bibliothek des Principe Barberini.

(Bibliotheca Barberina.)

Die Barberina besitzt über ihre Handschriften seit der neuen Ordnung derselben ein Inventar nach ihrer Aufstellung und ein alphabetisches Verzeichniss der in denselben enthaltenen Schriften. Die patristischen Handschriften, deren die Bibliothek viele aber meist jüngere besitzt, stehen fast alle in den Abtheilungen XI—XIV zusammen.

ARNOBII et Serapionis confictus.

XI. 146. (Alte Nummer 2889) membr. 8. fol. 1—72 saec. IX, 73—113 saec. X.

f. 1^b. 2 Calenderf. 2^b Interpretatio . Quomodo credis dñm R̄ | credo unū dñm in trinitate patrē & filium | & sp̄m sc̄m . Inteř quis est pater —

f. 3 de maria | uirgine natus ē . xp̄s . 1) ||

f. 3^b De sc̄a trinitate libri . IIII . (*man. al.*) 2) | In isto codice continentur | libri quattuor serui xp̄i | arnobii facti in monomachia |

1) Darunter ein Stempel mit der Legende S. Andreas Romae. — 2) Mit *man ai.* habe ich die verschiedenen Hände bezeichnet, welche ungefähr derselben Zeit, wie der Schreiber des Arnobius angehörend, Bemerkungen, Nachträge und kleine Tractate in die Handschrift eingetragen haben

aduersus hereses diuersas id est | nestori | arrii | eunomii | fotuni | sabellii | macedonii | apollinaris | et euticis ¹⁾ || *Neben diesem Index an der Seite man. al. hebräisch-lateinische Glossen unter dem Titel Interpretatio sermonū hebreicorū in latinum .*

f. 4 De scā trinitate (*man. al.*) | Sup uenientes aegiptii qui ostenderent ²⁾ se antiquū puincia suae magistro³⁾ displos —

f. 26 dī & hominis unam filii dī credamus esse | psonam Finit iber primus. | Incipit liber secundus | Postera namq. ⁴⁾ die inter initia diei eodem ⁵⁾ repraesentato conuentu . resedentib, constantio & am|monio . arñ d̄ . si aliqua ⁶⁾ —

f. 41^b recitatus est titulus sic . ⁷⁾ Incipit liber scī | cyrilli alexandrinae ecclesiae episcopi | quē misit p̄ totas aegipti partes ad exclu|dendam sectam nestorianam . | Explicit liber secundus . | Incipit liber tertius | Incip̄ . de dies egip̄ quomōdo colend̄ s̄ u. s. w. (*m. al.*) || f. 42 De scā trinitate *m. al.* | Expliē lib̄ sc̄dus . Incipit liber tertius . | Cyrilli beatissimi episcopi alexandrinae urbis | ad totius aegipti regionē ep̄la paschalis qui p̄clarā | atq . eximiā & sacris dī legib; congruā uitā colere | consuef . & in eo sūma alacritate simul animositate | uersari . nullo quide omnino torpore pigritiae de|tiñtur inpediñta uero semp̄ om̄a rūpentes . & moras | bonorū actuū incepta accuratissimo fine concludunt . | Opinor tam̄ his admonitiones quoq. eē necessarias | p̄ceptoris —

f. 50^b scaē quinquagesimae . sic enim regni caelo⁸⁾ heredes cē merebimur in xp̄o ih̄u dn̄o nō p̄ quē & cum quo dō patri cum sp̄u sc̄o gl̄a & imp̄m̄ in secl̄a seclorū am̄ | salute inuicē in osculo sc̄o salutant uos qui mecum s̄ | fratres pax uobiscum . | Iudices dixerunt ⁹⁾ . | Ecce ex integro lectus liber ¹⁰⁾ ē . scī cyrilli —

f. 55 nobis uerbo tenus lineam tende . ut memoranda | non tegantur silentio ¹¹⁾ . Finit liber tertius . | Incipit liber quartus . |

¹⁾ Arnobii catholici et Serapionis conflictus de deo trino et uno, de duabus in Christo substantiis in unitate personae, de gratiae et liberi arbitrii concordia. LIII 239. — ²⁾ ut ostenderent. — ³⁾ om. — ⁴⁾ eorum. — ⁵⁾ si Serapioni aliqua. — ⁶⁾ l. c. 294. c. In der Ausgabe, in welcher die Schrift in nur zwei Bücher eingetheilt ist, fehlt der Brief des Cyrillus (recitatus est titulus sic, etc.). Auch in der benutzten Handschrift scheint er nach Feu-Ardents Note zu urtheilen, nicht gestanden zu haben. — ⁷⁾ Post hanc epistolam publice perlectam iudices praefati dixerunt — ⁸⁾ liber lectus — ⁹⁾ l. c. 301 a.

arnobius seruus xp̄i dixit , | Dum in unigenito duas confitemur naturas
duasq. | substantias obicitur —

f. 65 duasq. in unico d̄r filio | substantias ¹⁾ praedicasse || f. 66
Incipit sermo habitus in basilica | restituta die natalis dñi ²⁾ | Saluator
n̄r natus de patre sine die p̄ quē factus | est omnis dies . uoluit natale
habere in terra ³⁾ | —

f. 67^b processit qui est benedictus cum patre & spū sc̄o in | secl̄a
secl̄orum amen . Expliç itaq. a legente trac|tatus sc̄i agustini ⁴⁾ .
serapion dixit . | Satisfactum eē desiderio —

f. 69 Si quis non dixerit om̄a p̄ filiū ⁵⁾ & sp̄m scm patrē fecis|se
id est uisibilia & inuisibilia ⁶⁾ anathema sit ⁷⁾ . | hic f̄ aliqua partem
quę adēē minime uidet̄ (*von derselben Hand*) ⁸⁾ ||

f. 69^b tanto magis ab ea parte quae terris appar& radios eius
excipere — & ideo uideri decrescere sed | quidlib& horum duox (*über
die Mondphasen ; Anfang und Ende fehlt*) m. al. : Quid ē . hoīm .
animal rationalis & mortalis sensū capax | & disciplina . Qđ ē animal
p̄ corpus animatus sensib; & | — f. 70 Quid ē flegm̄ p̄ | alba frigida —
& ad glutendū licorē p̄stans , ||

f. 70^b m. al. : Ratio p̄ singul̄ m̄ qua potione usitař deñ homo |
M Jañ gingib̄ & reupontico . m̄ . f̄ . agrimonia & appio . | — humores
n̄ moueant̄ . Ratio . p̄p̄ sanitatē corporis | & cordis quid obseruare deñ
homo de m̄s in m̄s | m̄ . mař . dulce bibe — f. 71 bene digerere facit
in omniñ | aptissimū ē ||

f. 71^b m. al. : DCLXXII generationes . Erant aū filii noe. III | sem —
f. 72 in assyrios prim̄ regnauit uelud quem quidē | alii existimant
coturnus hius filius fuit nus | qui condidit ninniuen qm̄ d̄s || f. 72^b.
73 leer.

f. 73^b Introitum n̄rm ad fon|tem aquae uiuentem | ubique omnis
gens desi|derans uenire . et bibe|re de aqua illa . quam | desiderat
omnis gens | celestium terrestrium . | et nos expectamus per eam |
salutem accipere . et ui|tam aeternam . | Adelbertus quamuis indignus
p̄rbit . | famulus dñi . ~ | exarauit ad honorem | beatę mariae sedis ab-

1) duasque substantias in unico Dei filio — 2) Sermo sancti Augustini epi-
scopi de natiuitate domini nostri Jesu Christi — 3) in terra habere nata-
lem — 4) om. — 5) filium postea incarnatum — 6) id — inuisibilia om. Der
Barberinus stimmt hier mit der sonstigen Überlieferung des Briefes von
Damasus. — 7) l. c. 321 c. — 8) Ein kleines Stück fehlt.

ruptiensis libellū | istum; Supplicat . ut qui in eo legerit . | dicat .
Parce ei redemptor . & mise|rere animae illius (*der Rest der Zeile
ausradirt*).

f. 74 In nomine sc̄ae et indiuidue trinitatis . | incipit liber pri-
miorum . de libris | ueteribus . hac noui testamenti¹⁾ pleni|tudinem .
quam canonica et ²⁾ catholi|ca recipit ecclesia . iuxta ueritatē³⁾ |
Priorum traditionum . ista est; | in principio uidelicet . quinque libri
moysi . —

f. 75 dispositio igitur ueteris | ac noui testamenti . ordinem ⁴⁾ .
librorum | uel⁵⁾ numero nunc cursim . breuiterque in eis ⁶⁾ parua |
proemia narrationum subiciamus; | Genesis iuxta fidem historiae —

f. 85 Phedus quoque amicitiarum cum roma|norum duces .
atque (t ex d) ⁷⁾ legationum; | Incipit prefationes librorum testamenti
noui ⁸⁾ Euangelioꝝ p̄dicatio . quamuis quadrifaria sint ⁹⁾ . | —

f. 87^b flumen etiam bap̄tismi mundum . lignumque uitae . dñm |
ih̄m xp̄m; Explicit liber | primiorum traditionum . uetera et noua .
de scriptura | diuina . quem canones continet; | Incipit uita . uel
obitum sc̄orū . | qui in dño processerunt ¹⁰⁾; | Prephatio quorundam
sc̄orum nobilissi|morum . ortu ¹¹⁾ uel gesta cum genealogiis | —
dum breues sermones | leguntur . Incipiunt capitula . || f. 88 i .
Adam — f. 88^b LXXXIII. Titus . | Incipit ortum . | uita uel obitum . |
sc̄orum patrum . | qui in scriptura|rum laudibus | efferuntur; ||
f. 89 . i . Adam p̄toplaustus ¹²⁾ & colonꝝ paradisi . princeps ge|neris
& electi ¹³⁾ . —

f. 103^b (Lx Judit) inter dotha | in balmon ¹⁴⁾; Finit ortus ac |
uita . uel obitū . sc̄orum pa|trum . quos habentur in ue|tere testa-
mento; Incipit | eoꝝ quos sunt in nouo testa|mento obitum eorum; —
LXI; — | Zacharias et helisabet . ante dñm iu|sti —

1) Isidori in libros ueteris ac noui testamenti proemia LXXXIII 155 —

2) Plenitudo noui et ueteris testamenti quam in canone — 3) uetustam
priorum traditionem — 4) ordine — 5) et — 6) eos — 7) ducibus
actaque — 8) In der Ausgabe fehlt dieser besondere Titel. — 9) sit —
10) Isidorus de ortu et obitu patrum, qui in scriptura laudibus efferuntur.
Vgl. die in der Handschrift folgenden Titel, l. c. 129 — 11) sanctorum pa-
trum nobilissimorumque uirorum ortus. — 12) protoplastus. — 13) hu-
mani generis et delicti. — 14) et balmon. Die Ausgabe hat noch ein Capitel
über die Machabaei.

f. 110 (LXXXII) Titus ibiq; in pace defunctus est . atque sepultus; | Explicit uita uel obitum sc̄oꝝ | patrum . quos in scripturaꝝ | laudibus referuntur; ~ | Dō gratias amen; ~ || 110^b Incipiunt capitula fidei bap̄tismatis 1) | Juxta pietatem presulis n̄ri . inquisitiōnem presbiterorum. — secundum ipsius preceptum | exempla colligere curauimus; Cap̄ . 1; ~ | Cur primum infans caticuminum efficitur . ~ Caticu|minus grecae . latinae audiens —

f. 113^b (XIII) ubi cognoscemur . sicut | et cogniti sumus; De vii . gradibus ꝑcclesiis . | Clericus quid int̄pretať ul' cui' lingua dicit̄ . ~ ꝛ grelica; — in ordine et ministerio aecc̄lae esse exorcistas ||

Die Schrift des Arnobius wurde zuerst von Feu-Ardent nach einem Codex S. Jacobi Leodiensis herausgegeben. Die Handschriften derselben sind äusserst selten, vgl. Mai Spicil. Rom. V 101, der den Brief des Cyrillus in der Arnobianischen Übersetzung nach zwei jüngeren Vaticanischen Handschriften mittheilt. Der Barberinische Codex scheint, obwohl am Ende ein kleines Stück fehlt, vor der Lütticher Handschrift bei weitem den Vorzug zu verdienen. — Die angehängte Handschrift des Isidor ist ohne Werth.

CANONUM collectiones.

XIV. 52. (Alte Nummer 2688) ²⁾ Grossoctav membr. foliorum 298. saec. IX—X.

f. 1 In nomine | dñi n̄ri ihu | incipiunt cons|tituta quas tri | centum decē et | octo patres cons|tituerunt ||

f. 1^b I ³⁾ Canones apostolorum tituli L

II Canones niceni tit . xxii.

III Incipit quem ammodū formata fieri debeat

1) ? — 2) Vgl. über diese Handschrift die Ballerini de antiq. collection. et collector. canonum II 7, LVI 135 ff. — 3) In dem Index sind mehrere Stücke übergangen: ich habe dieselben in den Anmerkungen an den betreffenden Stellen nach dem Texte verzeichnet. Dagegen habe ich weder, wo die Nummerierung der einzelnen Stücke von der im Text befolgten abweicht, noch wo die Angabe der Titelzahlen nicht übereinstimmt, die Differenz angegeben, da in dieser Hinsicht im Index wie im Text grössere oder geringere Willkür sich zeigt.

- III Epistola directa ad synodum roma
 V Epistola siluestri ep̃i ad synodum
 VI Canones siluestri papae
 VII Statuta canonum anquirensium tit̃ . XXIII
 VIII Canones neocaesariensium tit̃ . XXIII
 VIII Canō gangrensiū tit̃; XX;
 X Cañ cartaginensium tit̃. XL.
 XI Ep̃i; abone concilium . supra scriptum ad bonifatiū; uř ep̃m
 XII Epistula attici ep̃i; aecclē; constantinopolitani ad bonifatiū:
 uř ep̃m
 XIII Epistula . aureli ep̃i; ad sc̃m: caelestinum ep̃m ; uř
 XIII Item concilium . cartaginensem; tit̃; X.L.
 XV Epistula concilii . cartaginenses; ad innocencium papa; uř
 XVI Rescriptum sc̃i papae innocentis ad aurelium ep̃m
 XVII Concilium uniuersale; calcidona habitum; ad quingentis XX
 ep̃is tit̃ XXIII
 XVIII ; can; constantinopolitani, tituli; v.
 XVIII cañ; sardicensis . tituli . XXV.
 XX cañ antioceni tituli XXV.
 XXI Excerpta antistitum . que recitata sunt contra nestorium | ad
 synodo ephysor̃ tituli . XVIII.
 XXII Nestorii blapsemiarum capitula et cyrillo alexandrino ep̃o | con-
 tradicente capitula . XII
 XXIII epistula imperiales ad aureliū; cartanicense; ep̃m
 XXIII epistula aureli ep̃i ad om̃s ep̃s p̃ bizacēnā prouinciā constituti
 XXV Excerpta digestis habitis contra pelagium hereticum
 XXVI Excerpta ep̃is constantini ep̃is . ualentiniani agusti iunioris
 de || f. 2 exiliando caelestino heretico pelagiano
 XXVII Statuta antiqua orientis tituli . CN.
 XXVIII Epistula decretales ad anastasium ep̃m thesalonicensiu .
 XXVIII Rescriptum episcoporum adque fratrum
 XXX Epistula canonica quibus debeant adimplere; p̃rbi . diaconi
 sub ///
 XXXI concilium laodicensem
 XXXII concilium cartaginensem 1)

1) f. 117 b XXXIII | Incip̃. ex consilio cartaginensem | Felix ep̃o salutem:
 salitanus dixit nec illud pretermittendum — f. 119 donec optemperet |

- xxxiii Epistula beati clementis. uñ ep̃i . ad iacobum . fr̃t̃ dñi hyerosolimit//
- xxxiiii precepta sc̃i petri de sacramentis conseruandis ¹⁾ .
- xxxv Anno regni constantini regis nepotis constantini magni uiri ²⁾
- xxxvi Confessio fidei: catholicae quam papa damasus misit ad paul /// | num: antiochenum ep̃m
- xxxvii Dilectissimo fratri paulino . damasus
- xxxviii Epistula pape syrycy directa ad hyerio ep̃o; tharacoenensi ³⁾
- xxxviiii Innocensius ep̃s uñ exuperio ep̃o . tolosano .
- xl Item eiusdem ad macedones ep̃os
- xli Innocensius uictorio ep̃o rotomagensi
- xlh Epistula innocenti papae . ad daacentium ep̃m egubinum
- xlh Epistula zosymi papae aesycio ep̃o solitano . salutãe
- xlhiii (sic)
- xlv Supplicatio pape bonifatii constituatur a principẽ
- xlvi Epistula caelestini papae . uniuersis ep̃is
- xlvii Item caelestini papae aecclesie romane . data ad synodũ | in ephyo constitutum
- xlviii Item alia epistula . caelestini papae . ad nestorium
- xlviii Item alia epistula eiusdem exortatoria sc̃i ep̃i caelestini | ad constantinopolim clero . et plebe missa
- l Caelestinus ep̃s . uniuersis ep̃is p̃ uiennensẽ prouinciã constitutis
- li Accusatio syxti papae .
- lii De pulcronio: hyerosolimitano ep̃o ||
- f. 26 liii Deiectio marcellini papae
- liiii Epistula leonis papae . ad rusticum ep̃m narbonensẽ

Zacharias sc̃issimus ac ter beatissimus ep̃s sedis apostolicę — subter declarantur (es folgen 19 Titel und Unterschriften) — f. 123 Factum hoc synodum anno secundo ardabasti imp̃i | nec non et liutprand rege anno; xxii; indictio duodeci f̃ — ¹⁾ Nach diesem Abschnitte folgt im Texte (f. 133) von einer Hand des zwölften Jahrhunderts die Notiz: In nomine dñi am̃. anno dñi. mxxxvi. Indit̃. iiii. tp̃ sc̃i. pp. b̃ndic̃ti natus de tusciana ex patre albico . ⁊ inuictissimi impatoris curradi | ⁊ guinni (?) abb̃is ꝛsectũ õ tẽplum hoc ad honorẽ dñi saluatoris — in festiuitate sc̃i britii ⁊ usque ad octauam. — ²⁾ Gesta de Liberio: publiciert nach der Originalurkunde von Ughelli Ital. saer. iii 623 (vgl. Ballerin. a. a. O.) — ³⁾ Im Text geht noch die 'epistula pape syriaci per uniuersis episcopis missa' voran.

- LV Eiusdem pape leonis inquisitionis et responsa
 LVI Eiusdem epistula : siculis ep̃is
 LVII Item eiusdem pape leonis . ad aquiliense ep̃m
 LVIII Item papae leonis ad mauros ep̃os
 LVIII Item eiusdem pape leonis instituta . a niceto ep̃o
 LX Item eiusdem pape leonis a diascoreo alexandrine . aeccl̃ ep̃o .
 LXI Item eiusdem papae leonis iuuenali ep̃o hyerosolimitano
 LXII Item eiusdem pape leonis ad leonem augustum
 LXIII Item eiusdem pape leonis a maximo ep̃o anciocono 1)
 LXIII Item pape leonis ad flavianum ep̃m
 LXV Rescriptum flauiani . ad leonem papam
 LXVI Item epistula pape leonis ad euticitem pr̃bm
 LXVII Item pape leonis ad flavianum ep̃m constantinopolitanum
 LXVIII Item eiusdem papae leonis ad leonem agustū
 LXVIII Exempla gestorum hubi in constantinopolitano synodo ad scō |
 flauiano . heutices damnatus est
 LXX Suscriptione flauiani ep̃i sco diuersorū episcoporum qui in |
 ihus synodi concilio consederunt
 LXXI Interfectio proteri ep̃i alexandrini
 LXXII Epistula simplici . ep̃i ad agacium
 LXXII II Exemplum epistule que misit agacius ad simplicium ep̃m
 LXXIII Exemplum epistolarū beatissimi felicis pape . ur̃ | ad zenonem
 agustum
 LXXV Item eiusdē felicis pape . ad agagium ep̃m
 LXXVI Exemplum epistule quem misit agagius ad simplicianū ep̃m
 LXXVII Incipit exemplum epistolarū beatissimi pape : felicis : ur̃ : romę
 LXXVIII Item eiusdem felicis ad agacium ep̃m 2)
 LXXVIII Item imp̃ zeno : ad libellū ep̃m iohannis aeccl̃ . alexandrine
 urbis ||
 f. 3 LXXX Item epistula felicis ep̃is ad agagio supradicto
 LXXXI Item eiusdem pape ad acacium alia
 LXXXII Capitula que directa sunt in synodo trecentorū decē . viii
 pat//. 3)

1) Zwischen diesem Brief und dem folgenden hat der Text noch den Brief
 Leos an Anatolius. — 2) Die Nummern LXXVI—LXXVIII sind irrthümliche
 Wiederholungen der drei vorhergehenden. — 3) Die Nummern LXXXII—
 LXXXVIII sind im Text zusammengefasst unter dem Titel : LXXXII | Incipiunt

LXXXIII Item eiusdem in libro ; viii ; inter cetera

LXXXIII Item eiusdem in eodem libro . inter caetera

LXXXV Item in theophylī . ep̄i alexandrini

LXXXVI Item sc̄i agustini ep̄i

LXXXVII Item sc̄i basili ep̄i cappadocis

LXXXVIII Item cyrilli ep̄i . alexandrini

LXXXVIII Item fide sc̄i agustini ep̄i

xc Item fides catholice romane ; aecc̄e

Von einer Hand des zwölften Jahrhunderts folgt: dicta sc̄i cassiani . ep̄i . ; | Vere credere . & indubitanter - quomodo uinū & aqua ||

f. 3^b Inc̄p̄ pr̄f̄ canones apostolorū | Quamuis carissimus frater noster laurentius ¹⁾ —

f. 4 attulisse uideatur . | Explicit pr̄f̄ inc̄p̄ capitula canonū apostolorum | —

capitula que directa | sunt in sinodo trecentorū | decē et octo patrum cū ep̄istola pape leonis ad leonem | augustū . | Der Brief Leos steht unter Nummer Lxviii. Die Excerpte aus den patres (herausgegeben von den Ballerini Liv 1173) folgen sich in der Handschrift also: Sc̄i hilari piatensis ep̄i et confessoris de fide in libro secundo inter cetera — item eiusdem in libro nono inter cetera — item eiusdem in eodem libro inter cetera — item alio loco in eodem libro inter cetera — item de libro sc̄i ambrosii ep̄i & confessoris mediolanensis ecclesię. quos misit ad imp̄ gratianum. in libro ii de fide inter cetera — item de eodem libro alio loco inter cetera — item eiusdem in libro de incarnatione dn̄i auersus . apollinaristas — itē infra — it̄ ad sauinum. ep̄m eiusdem. inter cetera — itē iohannes ep̄s constantinopolitane urbis in omelia de ascensione dn̄i inter cetera — it̄ eiusdem in eadē homeliā — item eiusdem homilia inter cetera — item eiusdem de homelia de cruce et latrone inter cetera — it̄ gregorii ep̄i nazanzeni in omelia de ep̄pha^{ta} inter cetera — it̄ infra — itē theofili ep̄i alexandrini de ep̄ist̄ pascali quam pre egyptū destinauit inter cetera — item eiusdem de alia ep̄istula pascale contra originē inter cetera — sc̄i agustini ep̄i hyponiensis in ep̄istula ad da rdanū int̄ cetera — eiusdem in ep̄istula ad uolusianum inter cetera — item eiusdē in expositione euḡli sc̄i ioh̄ inter cetera — et infra — it̄ sc̄i basili ep̄i cappadocis — sc̄i cyrilli ep̄i alexandrini ad nestoriū — item eiusdē inter cetera — item eiusdem in libro qui dicitur colia de incarnatione unigeniti — sc̄i athanasi alexandrine aecc̄e ep̄i et confessoris ad ep̄ictatū conrintio⁴ ep̄m — item fides sc̄i hylari — item fide sc̄i agustini. Bei den Ballerini ist die Ordnung eine andere.

¹⁾ Brief des Dionysius Exiguus an Papst Stephanus.

f. 285^b Inc̄p̄ fides catholice aecl̄e romane | Credimus in unū d̄m patrē om̄ptem | —

f. 286^b eterni supplicii explicit || f. 287 xc Inē instituta sc̄i gelasi ep̄i | Gelasius *etc.* Necessaria reꝝ | dispositione —

f. 294^b sup̄primenda . Exp̄ statuta sci gelasi | ep̄i data .v. id̄ mar asterio . et presidio con̄s | Inc̄p̄ constituta sc̄i gelasi pape quas ep̄i in ordine sua decipiunt . | Papa iꝝl̄ ordini et pleui consistenti ciuitati illi | dilectissimis filiis in dn̄o salutem | Probabilibus desideris —

f. 295 corpus aecl̄e | per xp̄m *etc.* amen | d̄s qui uos incolorem custodiat dilectis|simi filii || f. 295^b — f. 298 *canonistische Excerpte des zwölften Jahrhunderts* ¹⁾.

XIV. 53. (Alte Nummer 127.) membr. 4. 2. Col. foliorum 163. saec. X.

f. 1 neque ²⁾ uolens doctrinae p̄sentis sc̄i | concilii consentire . sed p̄manens | —

f. 51 flauianū misisse epistolā legimus . | Exl̄t cognitio cal|chedonensis concilii | Inc̄p̄ eiusdem | sc̄d̄ cognitio cal|chedonensis con|cilii . | Consulatu piissimi | —

f. 80 huic relationi sociauimus . | Explicit secunda cognitio | calcedonensis concilii . | Inc̄p̄ eiusd̄ synodi cognitio tert̄ | Consulatu domni nr̄i —

f. 91^b effectui mancipentur . | Exp̄l̄t cognitio tert̄ | Incipit actio quarta | in calchedona | Consulatu domni nr̄i —

f. 102 a sc̄a synodo formula dabitur . | Exp̄l̄t actio quarta | Inc̄p̄ quinta actio | Consulatu domni nr̄i | —

f. 106 manifesta fiant . diuino | uertici . Exl̄t . actio . v . | Incipit actio sexta | in calchedona . | Consulatu domni nr̄i —

f. 116^b a sc̄a syno|do discedat . | Explicit actio sexta | synodi calchedonensis . ||

¹⁾ f. 297 findet sich unter diesen Excerpten folgendes Verzeichniss von ausgeliehenen Handschriften: Breue record̄ de libri que prestaui | Ad sc̄m petrū ad aqua de uia sunt libri .ii. id est sup math. sup luc^x // // // | Ad maxillanū. l̄b̄ dialogus augustini & sinonima | Ad sc̄m maria in farnita dialogus gregorii | ad sc̄m petrū inc̄po sup ioh̄m | Ad c̄pagnatico // // // & aimo | Ad cognito. vitas patru & sententiarū. || — ²⁾ Es fehlen acht Quaternionen: Die ante gesta des concilium Chalcedonense (wohl in verkürzter Form) und der Anfang der ersten actio. Vgl. cod. Veron. LVIII 56 S. 24.

f. 117 Incepunt eiusdem synodi tituli canonũ | num̃r uiginti septẽ |
Tituli canonum concilii | calchedonensis nu|mero uiginti septem . |
De canonibus uni|uscuiusq, concilii | Regulas sc̃orũ per sin|gula —

f. 120 (xxvii) si uero laici anathematizent̃ . | Expliciunt canones
con|cilii calchedonensis | Incep̃ actio octaua || f. 120^b Consulatu domni
nr̃i —

f. 122^b ob hanc causã legi legimus | Explicit actio concilii cal|
chedonensis octaua . | Incep̃ actio nona eius|dem synodi | Consulatu
domni nr̃i —

f. 124^b omnes seruare concordiã . | Legi . Legimus . Legit . |
Explicit actio nona synodi | calcedonensis . | Incep̃ eiusdem con|cilii
actio decima . | Consulatu domni martiani —

f. 126 efficiet manifestam . | Explicit actio decima | concilii cal|
cedonensis . | Incep̃ eiusd̃ synodi actio | undecima . Similit̃ . vi k̃ noũb̃ |
eodem consulatu —

f. 140 fortitudinem re|tinebunt . Exp̃lt̃ auditio synodi | calche|
doñ undecima | Incep̃ eiusd̃ con|cilii | actio duodecima . | Consulatu
domni nr̃i —

f. 146^b pfectius disponatur . | Exp̃lt̃ actio synodi cal|chedonensis
duodecim̃ . | Incep̃ tertia decima . | Similiter . iii k̃ noũb̃ eodem | —

f. 148 causa | lesionis fuẽr̃ restituetur | Exp̃lt̃ actio tertia | decima
synodi calced̃s | Incep̃ cognitio eiusdẽ | concilii quarta decima | Con|
sulatu domni mar|tiani —

f. 161 quae dixisti conscripta sunt . | Exp̃lt̃ synod̃ calchedoñ |
quarta decima | Incep̃ eiusdẽ con|cilii auditio . xv^m . | Consulatu domni
mar|tiani —

f. 163 concilio firma | consistant . | Explicit actio synodi | cal|
chedonensis quin|ta decima | Incep̃ eiusdem | concilii auditio | sexta
decima | Consulatu domni nostri | —

f. 163^b et trifono reue|rentissimo ep̃o cyri . et theoctis|to reue|
rentissimo ep̃o berse et | geruntio reuerentissimo ep̃o ||

ISIDORUS *de fide catholica contra Iudaeos.*

XIV. 44. (Alte Nummer 230) membr. Grossoctav. foliorum 174. saec. IX.

f. 1^b In nomine dñi | nostri . ihū xp̄i | et beatę mariae | semper uirginis | incipit . prefatio . vel . capi|tula fidei catholice siue | sup dicti 1) operis ad | Florentinā sororē suam 2) ||

f. 2 *Über der Zeile von einer Hand des vierzehnten Jahrhunderts*: liber . fratūm sc̄i saluatoris de septimo cisterciensis ordinis | Sc̄ę sorori florentinae . Isidorus | quedam que diuersis temporibus | — et mei laboris . | Explicit prefatio | Incipiunt capitula libri primi (*unter der Zeile*: Caroli Strozę Thomę filii | 1635) || f. 2^b 1 Quia xp̄s a dō patre genitus est . — f. 3^b Lxii Superdictio 2) operis . Explicit capitula | 1 Quia xp̄s a dō patre genitus est | Iudęi nefaria incredulitate m xp̄m dñ̄ | —

f. 38^b eius in cęlis 3) . regnum atque iudicium decla|rauimus . Expl. lib. primus . | Incipit capitula lib̄ secundi | 1 Quia om̄s gentes ad dñ̄ cultum uocentur . | — f. 39 xxvii . Recapitulatio operis . | Expliciant capitula | * Breuiarium 4) | precedentis | libri . || f. 39^b Quadam ex parte dñi et saluatoris nostri . na|tiuitatem — intonuuerunt . | .i. de gentium uocatione . | In principio autem opusculi huius de gentium | —

f. 69^b quia tabernaculum dñ̄ sc̄i eius sunt in quibus | habitat in ęternum . | Explt . feliciter dō gratias | Amen Amen ||

f. 70 humelia sc̄i Augustini ep̄i 5) | Castissimę 6) uirginis uterum sponşę uirginis | —

f. 72 cum ipsa tibi genuerit saluatore . Accipe itaque ac|cipe maria coniugem tuam — filius iudaei set filius dñi 7) | Ad illa directa ad illi ihū xp̄i seruus illa ihū xp̄i ancilla | salutem 8) . Gratias agimus dō quia de nobis bonam | famam —

f. 73^b petrus quinque milia | conuertit ex iudaeis . ||

1) *Lies* superdictio — 2) Isidorus de fide catholica ex veteri et novo testamento contra iudaeos ad Florentinam sororem suam LXXXIII 449 — 3) epilogus — 4) coelum — 5) Quia breuiarium — 6) Aug. (?) sermo XXXIX 2107 — 7) Castissimum Mariae — 8) Am Schluss bedeutend verkürzt. Vgl. a. a. O. 2110. — 9) ? —

f. 74 *Über der Zeile von einer Hand des siebzehnten Jahrhunderts*: Ex cantico canticorū | pulueris pigmentarii . Quam pulcra es amica mea | —

f. 76 ceruorū sup montes aromatū Expl | Item liber sapientiae scarpsum . | Diligite iustitia qui iudicatis terra sen|tite —

f. 76^b et miseris sc̄m sp̄m tuū de altissimis | Liber eiusdem aecclesiastes | Omnis sapientia a dñō dō est . et cū illo fuit et est | —

f. 77^b maledictio in perditione || Item humilias de natiuite dñi ñri | ihu xp̄i . inprimis de incarnatione ¹⁾ | Legimus sc̄m moysen populo —

f. 80 omnia que in caelis sunt et que in terris ²⁾ | Item alia humilia ut supra ³⁾ | Clementissimus pater omn̄ps d̄s cum doleret sc̄lm | —

f. 81^b uerbū caro factū est et habitauit in nobis | Item alia humilia . eiusdē ut sup ⁴⁾ | Rogo uos fr̄s km̄i . ut libenti animo —

f. 85^b misericors | dñs intromittat ⁵⁾ . || humilia in nat̄ sc̄i stephani ⁶⁾ | hiesus filius naue in heremo stabat ⁷⁾ . et moyses | —

f. 88 nisi p̄ tuis inimicis oraueris . conuersus ad dñm | ihm xp̄m qui uiuit et regnat ⁸⁾ . | humilia . in nat̄ . sc̄i iohañ . euangl̄ ⁹⁾ . | In illo tempore . accessit ad ihm mater filiorum | —

f. 90 ministrando omnium ur̄m erit . Itē in natale innocentum ¹⁰⁾ | hodie fr̄s km̄i natale illoꝝ infantū colimus | —

f. 91 sub sua p̄tectione p̄ducat . cui est honor et gloria | Item in octaua dñi ¹¹⁾ | Circumciditur itaq; puer qualis puer . de quo | —

f. 91^b immaculatus | exiret dñs ihs xp̄s qui uiuit | Item lectiones de theophania ¹²⁾ | hoderni diei p̄ uniuersū mundū nota sollēnitas —

f. 93 non qua ueni|mus reuertamus . adiuuante dñō nr̄o ihu xp̄o | qui uiuit et regnat | Itē alia humilia . sc̄i fastini eiusdē ut sup̄ . de theoph̄a ¹³⁾ || f. 93^b Proximē est fr̄s km̄i quod diē tertia nuptias | —

1) de mysterio trinitatis et incarnationis Aug. (?) sermo l. c. 2196 — 2) terris: qui uiuit etc. — 3) Aug. (?) sermo, zuerst von Mai nach Vaticanischen Handschriften in seiner Patrum nova bibliotheca I 150 herausgegeben — 4) Aug. (?) sermo XXXIX 1977 — 5) intromittat, qui etc. — 6) Aug. (?) sermo l. c. 1684 — 7) pugnabat — 8) oraueris. Quod nobis praestare digneris — 9) ? — 10) Aug. (?) sermo l. c. 2152 — 11) ? — 12) Aug. sermo XXXVIII 1033 — 13) ?

f. 94^b suę adoptionis | adsumere qui est benedictus in secula sc̄lor̄, amen . | Item alia humilia eiusdē ut sup¹⁾ | Dies ephyphanior̄, greco nomine sic uocatur —

f. 96 refectionis edocauit me . cui est gloria in secula sc̄lor̄, am̄ . | In purificationē scaē mariae²⁾ | Sic namq; fr̄s olim p̄ prophetā predictum est | —

f. 97 humilē inuenerunt excelsum . | qui cum patre et spū sc̄o uiuit et regnat d̄s | humilia sc̄i agustini . de initiū quadragesimę . in predicatione populi³⁾ . | Rogo uos et ammonéo fr̄s km̄i . ut isto⁴⁾ legitimo —

f. 99^b caritatis legem ipsius⁵⁾ d̄ns sub sua protectione per | ducat qui cū patre Dñica .ii. in quadrages⁶⁾ | Fr̄s km̄i propheta nos exortatur ad conpunctionē —

f. 100 possimus misericordiā p̄mereri . It̄ ał humilia⁷⁾ | Rogo uos km̄i sufficiat nobis quod p̄ totū anni | —

f. 101 si uultis euadere iudicē; qui uiuit et regnat | It̄ . humilia de media quadrages⁸⁾ | Audite et intellegite fr̄s dilectissimi —

f. 103^b perpetua | uita sine fine . Quod ipse nos prestare et con| regnare cū ipsis faciat . qui in trinitate p̄fecta | uiuit dominator et regnat d̄s . p̄ om̄a sc̄la | sc̄lor̄, am̄ . | Item alia humilia⁹⁾ | Fr̄s dilectissimi faciamus bonū ad om̄s homines | —

f. 105 in regno cęleste et cum¹⁰⁾ sc̄i¹¹⁾ angelis eius . cui est | gloria et potestas . humil̄ sc̄i agustini unde supra¹²⁾ | Fr̄s km̄i ad memoriā reducimus quod¹³⁾ p̄ sa|cras paginas —

f. 108^b ab angelis ele|uatur in cęlis ipso prestante¹⁴⁾ | Item alia humilia de die iudicii in ebdom̄ maiore¹⁵⁾ | O fr̄s km̄i quā tremendus est¹⁶⁾ dies ille quod¹⁷⁾ d̄ns —

f. 109 de qua p̄na nos d̄ns¹⁸⁾ eripere dig|netur . qui cū patre | In vigilia sc̄m paschae¹⁹⁾ | Dñi nr̄i ih̄u x̄qi saluatoris et honorabilis sollē|nitas²⁰⁾ —

1) Aug. (?) sermo XXXIX 2015: auch unter den Schriften des Maximus LVII 551 — 2) ? — 3) Aug. (?) sermo l. c. 2022 — 4) in isto — 5) pius — 6) ? — 7) ? — 8) ? — 9) Aug. (?) sermo, zuerst von Mai nach Palat. 216 herausgegeben, PNB I 284 — 10) om. — 11) sanctis — 12) Caesarii homilia LXVII 1079 — 13) reuocemus quae — 14) l. c. 1081 a eleuabitur in coelum. In der Ausgabe folgt noch ein längerer Passus, in welchem Augustin und Gregor citirt werden. — 15) Aug. (?) sermo XXXIX 2210 — 16) timendus est nobis — 17) in quo — 18) pius dominus — 19) Aug. (?) sermo. Zuerst von Mai nach Vat. 1270 herausgegeben, PNB I 347 — 20) saluatoris honorabilem sollempnitatem —

f. 110 cum | suis congregaremur ¹⁾ ad cælum . qui uiuit | In die ascensionis dñi ²⁾ . | Magnū hodie fr̃s suscepimus diē festum | —

f. 111 caritas ur̃a . In die sc̃o pentecosten ³⁾ . | Perpetui muneris refulsit hodie ornamentū | —

f. 111^b accipere sp̃s | sc̃i meruimus | humili in natale sc̃i iohañ baptis ⁴⁾ ||

f. 112 Imperator cęli et terrę . ut ⁵⁾ nos fuisset ⁶⁾ uisitare —

f. 113 Qui se ipsū tradidit ꝑ nobis . prestet etiā et ꝑspe|rauit a nobis ⁷⁾ . | Qui uiuit et regnat in sc̃la sc̃lorę am̃ . | In natale sc̃i petri ⁸⁾ | Petrus enim primus apostolorę qui accepturus —

f. 113^b misericordiā consequun|tur . De transitu sc̃i martini ⁹⁾ | Martinus igitur obitū suū longe ante | —

f. 115^b cælum diues ingreditur | In nat̃ omniū apostolorę siue martyrū ¹⁰⁾ | Omniū quidē bonorę fidelii xp̃ianorę maxime tamen | —

f. 116^b uiuis ex | pignore ꝑ xp̃m ¹¹⁾ . In nat̃ confessorum ¹²⁾ | herit sensib; ur̃is fr̃s in quod scripsimus ¹³⁾ . Beatos —

f. 118 emendatos liberet | qui uiuit & regnat . In nat̃ uirginum ¹⁴⁾ | Cælorę regnum fr̃s km̃i idcirco terrenis reb; simile | —

f. 120^b sine laoure capiatis . ꝑstante dñō nr̃o | De auaritia ¹⁵⁾ | Oportet uos ergo semp̃ benefacere . quia sicut | —

f. 123^b neque maledicentes regnū dñi possidebunt . | Item admonitio sc̃i basilii ep̃i ad monā^h | Stude monachę diligenter nec (*corr. m. rec.*) pecces . ut neq; ha|bitantem —

f. 125^b uos intrare in regnum cęlorū . adiuuante xp̃o cui est gloria | Incipit lib̃ . sc̃i efr̃e diaconi de die iudicii | dñi et de resurrectione eius || f. 126 Gloria omnipotenti dō qui os nr̃m adape|riat —

f. 131 impii autē infirma|buntur in eis . Exp̃t lib̃ . primus | sc̃i ephrem diaconi . | Incipit lib̃ . secundus . | Beatus qui hodie habuerit hunc mundū | —

1) suis cum sanctis congregemur — 2) ? — 3) Aug. (?) sermo XXXIX 2094 —

4) Aug. (?) sermo l. c. 2118 — 5) qui — 6) fuit — 7) prospera nobis.

Lies prosperam uitam nobis — 8) ? — 9) Bruchstück des Briefes von Sulpicius Severus an Bassula, in dieser Form in den Passionalien und Homiliarien gewöhnlich. — 10) Aug. sermo XXXVIII 1467 — 11) l. c. 1469.

In der Ausgabe folgt noch ein ganzer Absatz — 12) Maximi sermo LVII 717 — 13) quo descripsimus — 14) Greg. M. XL in evang. hom. I 11

LXXVI 1114. — 15) ?

f. 134^b ad patrē luminum | peruenire . Expl. lib̄ sc̄i ephrē .
diac̄ n. | Incipit m' eiusdē . de patientiā || f. 135 Dñs n̄r ih̄s xp̄s qui
descendit de sino patris et effectus —

f. 139 qm̄ tibi debetur om̄s adorationes | et gloria in sēcula sē-
culorū . amen . expl. lib̄ m̄ | Incipit lib̄ . m̄ sc̄i . ephrem diaconi | in
luctaminibus. | In luctaminib; huius sc̄li nullus sine agone | —

f. 142^b gloria spui | sc̄o inmortalī in sēcula sēculorum amen
| f. 143 Expl. lib̄ sc̄i . ephrem diac̄ . de luctaminib; sc̄li | Incept .
lib . v. * . eiusdem de die iudicii . | Uenite dīlmi fr̄s exortationē —

f. 147^b traha || f. 148 tur ad uitā ęternā amen . Expl. lib̄ .
m̄ . de die iudicii | Incipit . lib̄ . v. sc̄i . ephrem . diaconi . sen |
tentiā . de conpunctione cordis | Uenite km̄i mihi . uenite patres hac
fr̄s grex saluatoris —

f. 150^b et ultio et retributio iustorum est . Expl. lib̄ | sc̄i .
ephrē diac̄ . de iudiciū . et de penitentia | *Von später Hand* : S .
Augustini liber dogmatū Ecclesiasticorū . | Credimus ¹⁾ unū esse dñm
patrē et filiū et sp̄m sc̄m patrē | —

f. 157 in ęternitate similitudinē in morib; inuenire ²⁾ Expl .
doc|matum . sc̄i agustini . | Incipit . explanatio simboli ³⁾ || f. 157^b
Dum de simbulo conferre uolumus . hoc inquirendū —

f. 160 et corpus et anima . et tunc iusti gloriabuntur cum dñō |
Expl. explanatio simboli | Que sunt , instrumenta . bonorū operū | In-
primis dñm dñm diligere ex toto corde | —

f. 166^b in finem | hic saluus erit ; Explicet Δω̄ ΓΡΑΘΥΑC
A)-(HN || f. 167 Incipit dicta sc̄i ephrem | de fine mundi et consum-
matio saeculi et conturbatio gentium | Fr̄s . km̄i sp̄i sco . qui lo-
qui|tur in nobis —

f. 171 hereditabunt ī uitā ęternā in secula seculorū . am̄ | In-
cipit dicta sc̄i | methodii epi paterensi | sermo de regnum | cantri ⁴⁾ .
in nouissimis | temporibus certa | demonstratio || f. 171^b Sciendum
namque ē * quomodo | exeuntes . adam quidem . et euā de | para-
diso —

f. 174^b cęlesti et romanorū etiā subiciuntur di ||

¹⁾ Gennadius de ecclesiasticis dogmatibus LVIII 979. Das Barberinische Exemplar enthält die Recension, welche der Ausgabe zu Grunde liegt. — ²⁾ inueniri. — ³⁾ ? — ⁴⁾ d. h. antichristi. —

Die an die Schrift des Isidor, welche sich durch ihre gute Überlieferung auszeichnet, sich anschliessende Homiliensammlung nimmt ein besonderes Interesse für sich insofern in Anspruch, als sie Homilien enthält, die Mai zuerst nach vaticanischen Handschriften, zum Theil bedeutend jüngeren, herausgegeben hat.

MELITONIS *clavis*.

XI 135. membr. 8. foliorum 111 saec. X¹⁾.

f. 1 Caput²⁾ dñi ipsa diuinitas eo qd | principium & creator sit omnium | rerum in danihelo³⁾. capilli dñi candidi | eo quod antiquis sit dierum ubi & supra⁴⁾ | Oculi dñi —

f. 111 (de nominibus aebraicis) Malachim regū . dabre iamin⁵⁾ id est parali | pomimon . Tere asra⁶⁾ hoc est . xii . pphetarū . liber ||

Wie die Übersetzungen des Pseudoclemens, Origenes, Basilius, Chrysostomus u. s. w. im Occident die volle Geltung von Originalen hatten und den grössten Einfluss übten, so namentlich auch die vorliegende *clavis* des Melito. Da ohne diese alten Übersetzungen jedes Bild der patristischen Literatur des Abendlandes unvollständig sein würde, so habe ich kein Bedenken getragen, die Handschriften derselben in die bibliotheca aufzunehmen.

1) Auf dem Vorsatzblatt ist die Herkunft der Handschrift angegeben: Collegii Claromontani Soc. Jesu. Darnach ist diese Handschrift der von Kard. Pitra so lange und vergeblich gesuchte Claromontanus des Melito. Vgl. Spicil. Solesm. II p. XIII. Ehe dieselbe in die Barberina kam, war sie wie das eingedruckte Wappen zeigt, im Besitze der Colonnas. Weil sie zu den späteren Erwerbungen gehört, hat sie keine alte Nummer. Ferner enthält das Vorsatzblatt von einer Hand des zwölften Jahrhunderts die Notiz: Miletus asiunus ep̄s hunc librū q̄didit — quem | & congrue nomine clauim appellant — 2) Spicil. Solesm. II 4. — 3) diuinitas quia est principium omnium rerum — 4) candidi dierum eius aeternitas; quod antiquus sit dierum — 5) debreyamin — 6) astra.

4. Die Bibliothek von Sta. Maria sopra Minerva.

(Bibliotheca Casanatensis.)

Bei der Untersuchung der Bibliothek diene als Anhaltspunct ein alphabetisches Verzeichniss der in den Handschriften enthaltenen Autoren und Tractate.

CANONES apostolorum.

A. III. 24. membr. 8. foliorum 7. saec. VIII—IX ¹⁾).

f. 1 ²⁾) VIII Quod ministra altaris oblatione celebra|ta debeant communicare. | —

f. 2 L Quod non debeat una mertio in baptis|mate | quasi in morte dñi prouenire; | Incipiunt; regule: ecclesiastice scoꝝ | apostolo: rum: prolate per clementē | ecclesie romane pontificem numero L | I De ordinatione episcopi; episcopus ad duob' epis | ordinentur aut a tribus: | —

f. 7^b (L) baptitantes | eos in nomine patris et filii et sp̄s sc̄i; a | Expliciunt canones apostolorū | *eine Hand des eilften Jahrhunderts fügt hinzu: per clementē numero . L . Dann folgt von einer andern Hand des eilften Jahrhunderts: Bedae (in mg.) | Incip̄ ratio cur septuagesima & sexagesima . nec ñ & qnquagesima in ordine p̄ dies dominicos | — alii nouē abstineant eb|domadas ; q̄ enī sex ebdomas — salua fide et religione | nihil piudicam' ³⁾ . ||*

¹⁾ Die Handschrift stammt aus der Bibliothek von Franc. Trevisani, Bischof von Verona, und wurde von Benedict XIII. im Jahre 1728 der Casanatensis geschenkt. — ²⁾ Fol. 2 trägt das Quaternionenzeichen D. — ³⁾ Dem Codex ist eine von Barth. Campagnola 1728 besorgte Abschrift desselben beigefügt.

EXCERPTA de patribus.

B. IV. 18. (früher D. IV. 30) membr. 4. fol. 189 aec. IX¹⁾.

f. 1. *Über der Zeile m. s. XV.*: oput' | O /// mensum xii. ianuā .
meñ . dies xxxi . iii noñ . viii id²⁾ | —

f. 6 regulariter om̃s annos ad finem deduces³⁾ || f. 6^b domino
glorioso karolo — alcuinus in dñō dō — salutem . Dum | dignitas
imperialis —

f. 7^b beatitudinis . | O rex auguste clarissime dignus honore | —
mens pia permandet semper amare dñi . | *Folgen die drei Bücher*
de trinitate Alcuins mit vorgesetzter Capitulation; dann von f. 37^b
an der Brief Alcuins an Eulalia.

f. 45 de q̃tes mundi q̃tas prima | Adam cum esset centū —

f. 46^b in presentē annū . iii . dccciviii⁴⁾ | Prima dies saeculi cre-
ditur fuisse dominica —

f. 47 sacra testatur historia . | *Folgen Bemerkungen de saltu*
lunae und anderes dem ähnliche, woran sich f. 49—75^b darauf
bezügliche Berechnungen vom Jahre 532 — 1063 anschliessen⁵⁾.
f. 76—81^b *Kalender mit astronomischen Notizen und der Angabe*
der kirchlichen Feste.

f. 82 Incip̃ ratio septuagesimę et sexagesimę et quinquagesimę
et quadragesimę | Quadragesimae sex ebdomadis —

f. 82^b Carolus grā dñi rex — albino abbati — salutem ; Peruenit
ad nos —

¹⁾ Vgl. über diese Handschrift Schelstrate ant. eccl. I, p. XXXII. S. 625.

Dass die Handschrift im Jahre 812 geschrieben sei, ist ein irriger Schluss
des genannten Gelehrten. — ²⁾ Auf derselben Seite von später Hand:
lib maioris ec̃e bon*. — ³⁾ Auf f. 4^a steht folgende Dedication (des Codex
wie es scheint) von gleichzeitiger Hand: Munus hoc exiguū p̃claro nempe
magistro | offero deuote ductus amore meo | fecit hoc & mulier uerbis lau-
data tonantis | illa euangelio uidua mente pia | // uoluntas || —

⁴⁾ Von dieser Schrift hat Schelstrate a. a. O. 625 die sexta aetas heraus-
gegeben. — ⁵⁾ Beim Jahre 922 steht die Notiz: hoc anno uenerunt ungrī
in apulia quarto die stante meñ feb. Andere Notizen der Art, schwer les-
bar, weil die Schrift ausgegangen, stehen bei den Jahren 852 und 871. Auf
f. 47 stehen von gleichzeitiger Hand uersus senecę de qualitate temporis //
t̃pus edax depascitur om̃a carpit - t̃pore nullus erit. | de electione con-
iugii. | // coniuq̃ queratur habenda. horrida nā facies multo celatur
ab auro — superare puellę.

f. 83^b iocundantes delectemur . Finit . | Collectio de mysterio sc̃e trinitatis ¹⁾ . | Solent homines alterius religionis simplices quosq; catholicos subtilis|sime non simplici interrogatione —

f. 88 (x) ²⁾ minorē ³⁾ quā ipse est uoluerit iudicare uel credere .; xi. Quęro tamen adhuc abs te . ut mihi | dicas utrū pater pfectū genuerit filiū an in|pfectū .; si pfectū dicis . quomodo ⁴⁾ | —

f. 90^b (xn) ⁵⁾ illos dñs secundū || f. 91 de quo ⁶⁾ paulus loquitur . si enim cognouissent . nūquā dñm gr̃ę crucifixis|sent . Sequitur . Generationē eius qs enarrabit —

- ¹⁾ Diese Schrift wurde unter dem Titel 'incipit epistola sancti Augustini episcopi contra Arrianos de mysterio sanctae trinitatis' aus einer Handschrift von Monte Cassino von Tosti in seiner Geschichte des Klosters I, 289 ff. herausgegeben, dann von Mai PNB. I, 407 ff. wiederholt. Im Cassinensis fehlt ein grosses Stück. Der Casanatensis ergänzt die Lücke fast vollständig: es scheinen nur wenige Worte zu sein, die am Schlusse fehlen. — ²⁾ Vor diesem Worte bricht der Cassinensis ab. — ³⁾ quomodo equalē negas. Si in|pfectū uolueris dicere. uide quā blasphemiā pberis incurrere. & cū legas dñm om̃a opera sua p unigenitū suū ualde bona fecisse. quā conscientia credas hoc eū unigeniti sui natiuitate implere noluisse. Cū enī p filiū facta sint om̃a. quomodo ipse pfectus non erit. q omnia pfecta constituit. XII. Adhuc quęro a te . ut mihi dicas qualiter accipias illud qđ dñs dixit. ego in patre & pater in me manet. & illud. pater aū in me manens ipse facit opera. Si istis duab; sententiis deliberas | credere. nulla argumentatione filiū minorē poteris approbare u. s. w. — ⁴⁾ Dass Augustin nicht der Verfasser ist, geht aus dem Schlusse deutlich hervor, den ich deshalb ganz hierher setze: f. 90 Multa adhuc & innumerabilia testimonia quę equalitatē patris & filii ac sp̃s sc̃i euidenter ostendant & sp̃m sc̃m uerū dñm eō demonstrant. in diuinis uoluminib; continentur. quę breuitatis causa omisimus. hæc enī pauca ita firma s̃t & ualida. ut ille qui minorē filiū dicat eū ex his interrogatus fuerit . nihil habeat qđ respondere ueraciter possit. Si tibi non uidetur incongruū . possit extraneis id est alterius religionis hominib; etiā quę|intra (sic) scripta s̃t demonstrari . & quę solent dicere qđ nos p̃didissemus fidē|rectā & ipsi eā inuenerint (der grösste Theil der letzten Zeile abgeschnitten) || f. 90^b poterunt agnoscere utrū rami p̃ superuia fracti se excusserint a radice . an ipsa radix a ramis excesserit. Si nolunt considerare oculis cordis ut corporis oculos aperiant. & uideant quia quomodo p̃ totū mundū p̃ apostolos & apostolicos uiros xp̃s eccl̃ā fundauit catholica . ita in ipso fundamento gr̃a sua cooperante p̃manet. ut exinde diuelli nullis umquā p̃secutionibus potuiss̃t . in tantū ut nec ipsis tēporibus . qb; imperatores ut reges religionis alterius eccl̃ā catholicā totis uirib; impugnabant . fundamentū qđ apli posuerant aut inuadere p̃sumpserint aut inuadere potuerint. Deniq; si uolum' considerare . in ipsa hierusolyma ubi xp̃s & natus &

f. 93^b Thesalonica . ciuitas macedonię . | de domicilliis | Proaulū .
porta prima est ab oriente . Salutatorium — aqueductus 1) ||

f. 94 post multa precepta correctio infertur iudicii . scire inquit
sapientiā | —

f. 96^b Igitur ih̄l quia non reuertitur ad pristinū statū . mortuus
esse | credendus est ; || f. 97 Incipit uita et obitus fursei abbatis |
Fuit uir uitę uenerabilis furseus nomine —

f. 104 uiuit in sc̄la . | Tria s̄t quę mentē stabilem faciunt . uigi-
lię — f. 104^b satiat animas 2) || f. 108 3) Parabolę salomonis . | Para-
bolę sunt similitudines — castę uitę conseruationē ; | Timor dn̄i prin-
cipium sapientię . | Timores dn̄i sunt —

f. 132^b altius p̄tingitur . quanto uniuscu |////////////////////// liatur ; ||
f. 133 4) Incip̄ sent̄ de libro prognosticorū libro . i . cap̄. iiii . | de

passus est . eccl̄a catholica optin̄t principatū . in epheso aũ quomodo a
sc̄o iohanne euangelista constituta est . ita pdurat . in alexandria sicut a
domno marco fundata est . ita d̄o auxiliante usq; hodie pseuerat . in smyrna
etiā ubi sc̄s polycarpus successor ap̄lrm fuit ep̄s . eccl̄a catholica priuilegiū
tenet . Similiter & illas om̄s eccl̄as qb; ap̄ls paulus scripsit . nūquā uel
potuerunt uł p̄sūperunt alterius religionis principes occupare . Ipsa etiā
romana eccl̄a quę & prius imperatores & postea reges alterius legis habuit .
considerent qđ nullus ex eis ausus fuerit sedē apostolicā occupare . In
galliis etiā ciuitas arelatensis discipulū apostolorū sc̄m trophimū habuit
fundatorē . narbonensis sc̄m paulum . tolosana . sc̄m saturninū . uasensis
sc̄m daphnū . p̄ istos enī quattuor ap̄lrm discipulos . in uniuersa gallia ita s̄t
eccl̄ę constitutę . ut eas p̄ tot annorū spatia nūquā pmiserit xp̄s ab aduer-
sariis occupari . implens p̄missionē suā quā dixerat . sup̄ hanē petrā edificabo
eccl̄ā meā . & portę inferi id est hereticorum sectę non p̄ualebunt aduersus
eā . Non incongrue inferni portę intelleguntur heretici . q̄ sectatorib; suis
ostia gehennę indesinenter aperiunt . Hoc totū ideo dixi . qā illi q̄ solent obi-
cere qđ fidē catholicā perdiderimus & illi inuenerint . sc̄ia corporalib; oeu-
lis in ueritate cognoscant q̄s teneat fundamentū . & quis de ipso excus-
sus sit & alienus effectus . Atque utinā incipi | (der grösste Theil der Zeile
abgeschnitten) poterat illos d̄s secundū || . — Beiläufig bemerke ich , dass
fol. 84—89 palimpsest sind , worüber ein ander Mal . — 1) Mit fol. 91 be-
ginnt eine neue Blätterlage . Wie viel ausgefallen , lässt sich nicht be-
stimmen .

- 1) Ein Blatt ausgeschnitten . Vielleicht fehlt noch mehr , da mit f. 94 eine
neue Lage beginnt . — 2) Excerpte aus Ambrosius , Hieronymus , Augustinus
und Beda , deren Namen am Rande verzeichnet sind . — 3) Von f. 108
an , dem ersten Blatt eines neuen Quaternio , ist die Handschrift in das
10. Jahrhundert zu setzen . — 4) Hier beginnt ein neuer Quaternio .

differentia infernorū . f. 133^b Itē sententia sc̄i augustini de eadē re . |
f. 134^b // Cassiodorus 1) || f. 135^b Ysidori de legis decalogo 2) |
f. 136^b Item sc̄i auḡ de decalogo

f. 137 Ordinar unde tuos sacer o benedictē triūphos — f. 140
qui tā mira facis sit mihi laus & honor . | De miraculis osualdi regis ;
| Tempore mortalitatis quę britanniā hiberniāq; — f. 140^b famuli gl̄ā
p̄dicabat ; ||

f. 141 Incip̄ expositio fidei catholicę beati augustini . | data eunti
petro ad hierusolymam 3) ; | Epistolam fili petre tuę caritatis accepi —

f. 148^b sermonis p̄misit | inserui . | Nunc de creatura quid absq;
dubita 4) | (*sic*) // pitula definitionum . numero quadraginta || f. 149
1(*in mg.*) Firmissime 5) itaq; tene & nullatenus —

f. 156^b (XL) Et si quid aliter sapit . ~ hoc quoque illi d̄s reue-
lauit 6) ; || f. 157. *Über der Zeile m. rec.*: Ep̄la Augⁿ de corpore
resurrectione | resurrexit 7) in sc̄a ciuitate ; Qui utiq; si non iterum
repositis corporib; dormierint 8) uidendum est quem —

f. 162 ammonēo mittere ne graueris ; Expl̄i ep̄ist̄ | auḡ ep̄i . ad
euodium uzalensem ep̄m . respondens ad eius consultum de questio-
nibus | que superius continentur ; || f. 162 de corpore scę marię seu
de corporib; sc̄orū | qui cū xp̄o resurrexerunt ; | — Itē hieronymi de
corporib; sc̄orū cum | xp̄o resurgentium ; | — f. 163 Itē origenis de
eadē sententia | — Itē idē ipse in tertio libro quē de cantico scripsit
canticorū ita narrat in uersiculo psalmi septuagesimi septimi ; — Alius
qdā doctor de hac sententia contra p̄dictas | rationes ita affirmat ;
— f. 163^b Ex collatione diuersorū doctorū in matheo. | — f. 164 de decē
p̄ceptis uel decem plagis — f. 164^b hieronymi ex tertio decimo | libro
expositionis ezechielis prophetę — Eiusdē alibi

f. 165 9) *Über der Zeile m. rec.*: de horis can^{ti} | uenerunt
mulieres ut emptis aromatib; ungerent corpus dñi ; & prius nisi st̄ |
angeli —

1) Conuertantur peccatores in infernū — id est a penale esse liberatā —

2) Dedit igitur d̄s legē moysi innocentię nr̄e — ad pximi societātē. Wegen
dieses Stückes (comm. in Exod. 29, 30) wird die Handschrift von Arevalus
erwähnt in den Isidoriana CVII 22 (LXXXI 920). — 3) XL 753. — Ful-
gentius Rusp. LXV 671. — 4) dubitatione credere debeas, intinabo l. c.
761. 683. — 5) l. c. 769. l. c. 694. — 6) reuelabit. Amen. l. c. 778. 706. —
7) ep. Aug. CLXIV 9 (XXXIII 712). Mit fol. 157 beginnt eine neue Lage. —
8) dormierunt. — 9) Hier beginnt ein neuer Quaternio.

f. 167 (*eigentlich 166*) ab imis | labentibus pducemur . ipso adiuuante *etc.* amen ; Alia ratio eiusdē rei collecta ab alcuino | magistro ad carolum ; | Nocturnos celebramus *u. s. w.*

f. 167^b ^{***} de iuramento — f. 168^b Incipiunt uisiones de historia gentis anglorū bedani p̄ri | de sc̄o furseo scotto . | — f. 170 Incipit uisio cuiusdā fr̄is *) ; | — f. 171 Explanatio fidei sc̄i hieronymi ad angustinu et alippiū ep̄os missa ; | Credimus —

f. 173 hereticū cōp̄babit . Albinus uitulo salutem ; | Dep̄cor te fili —

f. 173^b accumulare studeto ; | Sententiae ex apologesitico sc̄i hieronymi ad pammachiū . de ep̄is p̄bris diaconibus . ut sacrificiū offerre uel recipere non possint si operi seruiant nup̄tiarū ; | — Ex eodē post multa — f. 174^b Ex eodem post aliqua — f. 175 Eiusdē (*mehrmals wiederholt*) — f. 175^b Hieronymi p̄ri qualiter sacra scriptura intellegenda sit ; | — f. 176 (*Ohne Titel*) Philosophia trifaria primo dividitur . id est in theoriā —

f. 176^b Sententię | beati hieronymi ex libris super daniel collectę . | — f. 177 Itē eiusdē post aliqua — Eiusdē — Item eiusdem — Item eiusdem — Eiusdē — Et post pauca —

f. 177^b Itē post aliqua — Itē post multa — Itē post — Eiusdē sup zachariā — Itē eiusdē — Eiusdē (*mehrmals wiederholt*) — f. 178^b Eiusdē sup malachiam — f. 179 Eiusdē sup aggeum — Eiusdē ex contentione cum luciferiano — f. 179^b Eiusdē | ex libro tertio sup ezechiel . de iuram̄to seruando

f. 180 de peccatis criminalibus — f. 181 de mortalibus criminibus — f. 181^b de incestis peccatis — f. 182 de peccatis | quę uidentur leuia et sunt grauiora in scripturis ostensa — f. 182^b de leuioribus peccatis

f. 183 Perdix fouę quos non peperit . congregauit sibi diuitias *u. s. w.* Non coques hę dū in lacte matris suę ; his enim uerbis *u. s. w.* aliter . f. 183^b Interrogationes de oratione dominica

f. 184 Serpens *) ille ueternosus : q̄ dudū contra catholicā fidē hereticorū | linguas exacuit . nunc quoq̄ ; cuiusdā arseniotis labia — f. 187^b ad uos mea salutatio ; amen ; || f. 188 auḡ in libris confes-

*) Fuit qdā fr̄ . qui eductus e corpore — ad salutē p̄petuā adiuuante dn̄o *etc.* ām. — *) tractatus de anima XCVI 1379.

sionum ; — f. 188^b Ex libro secundo sc̃i auḡ ad simplicianũ ep̃m | de corporis situ in oratione — f. 189 Ex libro secundo aleu'ni de eadē sententia aliter ; | — Quare d̃s dicatur magis celo habitare quā in terra . — f. 189^b de ieiunio 1).

Diese Handschrift verdient eine besondere Berücksichtigung schon deshalb, weil sie einen klaren Einblick in die zur Zeit Aleuins betriebenen Studien gewährt.

1) Die Schrift ist am Ende der Seite unlesbar geworden. Der Schluss scheint zu fehlen.

5. Die Bibliothek des Oratoriums.

(Bibliotheca Vallicelliana.)

Angelo Mai hat im Spicil. Rom. V. 242 f. über die Handschriften der Vallicelliana eine kurze Notiz gegeben. Die dort von ihm erwähnte Handschrift „saeculi ferme septimi“, welche einige Werke Augustins enthalten soll, ist vielleicht mit dem von mir beschriebenen Codex der Homilien in ev. Johannis (A. 14) identisch. Leider kann ich nicht mit grösserer Bestimmtheit sprechen, da der Catalog mir nur in sehr beschränkter Weise zugänglich gewesen ist.

AUGUSTINUS in *Johannis evangelium.*

A. 14. membr. fol. 2 Col. fol. 349. saec. IX.

f. 1 In ñ dī sum|mi incipiunt | capitula | in exposi|tum euā|gēi
iohan̄ | edita a scō|agustino in primis ed (*sic*)|///// dñi nr̄i ih̄u xpi | 1
De eo qđ scriptū ẽ | in principio erat uerbū . usq: | ad id . et tenebre
eū . ñ conphendr̄ | —

f. 3 LI. Ab eo qđ ait | ih̄s autē clamauit et d̄ . qui | credit in me ñ
credit in me | sed in eū qui misit me . usq: ad | id qđ ait . que ergo ego lo-
quor | sicut dix̄ mihi pater . sic loquor | amen | Expl̄ capitula auḡ in |
expositionē sup̄ iohan̄ | partis prime 1) | Item incipiunt | capitula eius-

1) Diese Eintheilung hat auch die Autorität anderer von mir untersuchter Handschriften für sich. Die Mauriner haben dieselbe nicht aufgenommen. —

dem agustini | super iohañ | partis secunde | a cena dñi | usque | in
finem || f. 3^b hoc in libello inse|runtur omeliis aureoli | augustini ex-
positum | in iohañ . euangeliũ . et | unicuiq; euangeliĩ leẽ . p̄ hęc ca |
pitula repperies adnotatas . | in primis in cena dñi euã . sciens ih̄s |
quia uenit eius h̄ , in c̄p̄ i . | in eugl̄ sc̄orũ petri et pauli . euã . | symon
ioh̄ . diligis me . req̄ c̄p̄ lxxviii . || f. 4 | De cena dñi — f. 5^b lxx
De eo q̄d diẽ . et hoc cum | dixisset dicit ei sequere | me usq; in
finem . | Ex̄pl̄ . capitula . | amen ||

f. 6 Intuendũ¹⁾ (*corr. m. poster.*) | quod modo audiuius ex |
lectione apostolica quod | animalis homo non p̄cipit | ea que sunt
sp̄s dñi . Et cogitantes²⁾ —

f. 10^b Beati mundo corde qm̄ ipsi dñm uidebunt . | Ex̄pl̄ om̄l̄ . i .
Inc̄p̄ om̄l̄ . ii . | Ab eo — ueritate . | Bonũ ē fr̄s ut textũ | —

f. 13^b adoptant sibi et p̄³⁾ uoluntate⁴⁾ || f. 18 illa⁵⁾ humilitas
ipsius ē n̄ gloria ipsius ; | — mare tran|sire ; Ex̄pl̄ om̄l̄ ii . | Inc̄p̄
om̄l̄ iii . | Ab eo - narrauit . | Gratiã et ueritatem | —

f. 23 q̄d accipiant ; | Ex̄pl̄ iii . Inc̄p̄ om̄l̄ iii . | Ab eo — ipse ē |
Saepissime audiuit | —

f. 23^b iã ergo erat | lapis ille p̄isus sine manibus⁶⁾ || f. 14 ñ⁷⁾
uobis uidetur p̄ço⁸⁾ esse dicere | exite facite uiã ; —

f. 16^b ora claudentur ; | Alius sermo eiusdẽ lectionis⁹⁾ | Sicut
dñs uoluit ad diẽ promis|sionis —

f. 29 nisi p̄ columbã ; | Ex̄pl̄ . v . Inc̄p̄ . om̄l̄ vi | —

f. 93 (xvii) et sanitatẽ s̄quentiũ requirebat ; | De eadem lec-
tione . | Nec¹⁰⁾ aurib; nec cor|dib; ur̄is —

1) XXXV 1379 — Tractatus I — intuens — 2) cogitans — 3) om. —
Im Folgenden sind die Blätter versetzt; die richtige Reihenfolge ist
diese: 13 • 18—23 • 14—17. 24—27. Die Sternchen bezeichnen fehlende
Blätter. — 4) l. c. 1394. — 5) l. c. 1396. Ein Blatt fehlt. — 6) l. c. 1407. —
7) l. c. 1409. Ein Blatt fehlt. — 8) praeconis — 9) Tractatus V. —
10) XXXVIII 688 Sermo 125. Der 18., 19. u. 20. Sermo der Ausgabe fehlen
in der Handschrift, die demgemäss, jenen eingeschobenen Sermo mit-
gerechnet, nur 122 Sermonen enthält; während die Ausgabe 124 zählt.
Als 18. Sermo wird in der Handschrift der 20. der Ausgabe bezeichnet
und so ferner. -

f. 98^b quasi inopiā patiaris; eĩ xvii . | Incĩp omĩ xviii | De eo — similit̃ amen ; | Verba ¹⁾ dñi nrĩ ihu xpĩ | maximę quę iohāñ | u. s. w.

f. 168^b Utrũq; nouerimus in xpõ. et unde ²⁾ || f. 169 ³⁾ aequal̃ ē patri & unde illo maior ē pater | — homo . | Fr II statio ad sēm clementē . * (man. al.) ⁴⁾ | Ab eo — loquor uoŝ . ⁵⁾ | Lectio scĩ euangelii qua ⁶⁾ p̃cessit hodiernā —

f. 171^b crastino red|dituri . | De euglõ ab eo — dicebat dñm . | Uerba dñi nrĩ ihu xpĩ quę habuit cū iudęis | —

f. 178 xp̃ianus ⁷⁾ liber sum . in libertate ⁸⁾ || f. 178^b leer. f. 179 uocatus sũ; Seruus erā . sed redēp|tus u. s. w.

f. 234 (LII) ut puenire possimus; amen . || f. 234^b. 235 leer. f. 235^b Cae|na ⁹⁾ | dñi secundũ | iohannē | adiuan|te dñõ | debitis est | explican|da . —

f. 238 sequatur | inuentus . Expl̃ . omĩ . I . | Incĩp. omĩ . se- cunda . | De eo — ē totus . | Cum lauasset ih̃s pe|des discipulorum ⁹⁾ u. s. w.

f. 349^b (LXX) ipse compellerer meum ter|minare sermonem ||

AUGUSTINI *enarrationes in psalmos.*

B. 38. membr. 8. fol. 116. saec. VI—VII.

Diese Handschrift besteht nur aus einzelnen Fragmenten, welche im Jahre 1827 in einen Band vereinigt, zugleich aber auch in einer schrecklichen Weise durcheinander geworfen wurden. Im Folgenden gebe ich mit Zugrundelegung der jetzigen Numerirung die richtige Reihenfolge der einzelnen mit römischen Zahlen bezeichneten Fragmente.

1) XXXV 1556. — 2) l. c. 1675. — 3) f. 169 bis 178 saec. XII. — 4) Ähnliche Bemerkungen finden sich auch sonst in der Handschrift; f. 15 Sabb̃ ad sēm Laurentium foras murum Joh̃s subdiaconus f. 149 feria // ad sēm Grisogonũ Joh̃s subdiaconus u. s. w. Ein gewisses Interesse haben diese Bemerkungen insofern, als sie uns die spätere Geschichte der Homilien sowohl als die der Handschrift selbst kennen lehren. Sie beziehen sich offenbar auf Vorlesungen der Homilien Augustins in verschiedenen Kirchen Roms an bestimmten Festen. — 5) Tractatus XXXVIII. — 6) quae — 7) l. c. 1696. — 8) Tractatus LV. In der Handschrift beginnt hier mit dem zweiten Theil eine neue Zählung der Homilien. — 9) lauret pedes discipulorum Dominus.

- i fol. 11—16 = ps. 66 '/// fiteantur¹⁾ tibi populi omnes et |
 ///²⁾ utetis aliquid timendum' ps. 67 'sensus dictorum ubi
 | titulus est tantummodo psalmi'³⁾).
- ii f. 3—10 ps. 67 'tu⁴⁾ ergo perfecisti dē hereditatem tuā |
 quia infirmitas'⁵⁾ — 'aut | certe quia per eos qui sic mo-
 riuntur'⁶⁾).
- iii f. 107 = ps. 68,2 'meum⁷⁾ hoc mihi amarum hoc aci}ē⁸⁾
 | fuit amarum propter merorem | acidum'⁹⁾ — 'sed quia
 in mem|bris xpī tales esse non possunt gus|tare¹⁰⁾ possunt
 recipi in corpus non'¹¹⁾).
- iv f. 18. 21—26. 17 = ps. 69 'statim¹²⁾ erubescences qui
 dicunt mihi | euge euge et quid fit cum illi auertū|tur' —
 ps. 70, 1 'uer|sibus suis aliud tibi dicit non de illis se
 loq̄i'¹³⁾).
- v f. 27—30 = ps. 70, 1 'ut¹⁴⁾ illud quod in te est donum
 agnos|cas' — 'uiso | autem quod non crediderunt impii'¹⁵⁾).
- vi f. 20. 19 = ps. 70, 1 'immo¹⁶⁾ tunc in te erit uirtus eius
 quā|do defecerit tua' — 'in caelum miseris tanto te for-
 tior ruina'¹⁷⁾).
- vii f. 31—36 = ps. 70, 1' contra¹⁸⁾ quam dicit idem apo-
 stolus | non ex operibus' — ps. 70, 2 'quis autē | potest
 dicere iniustam fuisse captiuitatē'¹⁹⁾).
- viii²⁰⁾ f. 1. 2. 37 — 40 = ps. 82 '/// ne²¹⁾ eius a ceteris
 hominibus dissimi | /// udo²²⁾ quando appareuit in gloria' —
 'rursus|que ad hos redit qui in eadem'²³⁾).

1) XXXVI 809 — confiteantur. — 2) ne — f. 15^b 'coronare dignetur. amen ep̄l. |
 Incipit expositio psalmi. LV¹ | Psalmi huius titulus'. — 3) l. c. 813. — 4) l. c.
 820. — 5) infirmata — 6) l. c. 825. — 7) l. c. 858. — 8) acetum — 9) ace-
 tum — 10) gustari — 11) l. c. 859. — 12) l. c. 870 — f. 24^a 'in illo die iustus
 index. amen exp̄. | In c̄. expositio psalmi. LXX | In omnibus scribitur'. —
 13) l. c. 876. — 14) l. c. 878. — 15) l. c. 880. — 16) l. c. 882. — 17) l. c.
 883. — 18) l. c. 888 — f. 34 'tuae solius amen ep̄l. | Item inc. expositio
 psalmi LXX | usque in finem | Gratiam dī qua gratis'. — 19) l. c. 892. —
 20) Mit diesem Fragment beginnt ein anderer Schreiber und eine neue
 Quaternionengruppe. Während f. 10 mit XVII, f. 17 mit q XXVI bezeich-
 net ist, hat f. 49 das Quaternionenzeichen q IIII. f. 64 q XV. f. 79 q XVII.
 f. 93 q XVIII. — 21) XXXVII 1051 — tunc — 22) dissimilitudo appa-
 rebit —

- ix f. 42—49. 41 = ps. 83 'incipit ¹⁾) turtur 'abere pullos'.
— 'toleramus . ste uirtutes ²⁾) in conualle' ³⁾).
- x f. 56 = ps. 84 'in regnorum ⁴⁾) caluum haeliseum in|rise-
runt pueri dicebant ⁵⁾) post illum' — 'uestimen|ta mea.
sed diuiserunt sibi' ⁶⁾).
- xi f. 50. 55 = ps. 84 'ostendere ⁷⁾) praeterita uerba se in
pro|phaetia' — 'et nemo scit qui ⁸⁾) prius . uerūtamen' ⁹⁾).
- xii f. 51—54 = ps. 84 'in omnibus ¹⁰⁾) refectionibus nostris. |
de morte' — ueri|tas de terra orta est et iustitia de | caelo
prospexit . ueritas de ¹¹⁾) ***** (de in ras.).
- xiii f. 57—64 = ps. 87 'uohūt ¹²⁾) super me transierunt dixit'
— 'ut mihi esset misericordia ¹³⁾) quidem tua' ¹⁴⁾).
- xiv f. 67. 68. 66. 71. 69. 70 = ps. 87 'contigerunt ¹⁵⁾) et con-
tingunt omnia | haec in membris corporis xpi' — ps. 88, 1
'in nobis sedem aedificata est' ¹⁶⁾).
- xv f. 72—79. 65 = ps. 88, 1 'caelos ¹⁷⁾) opera digitorum tuorū .
constebuntur caeli mirauitā | — 'thabor ille et her|mo-
nim ¹⁷⁾) in nomine tuo exultabunt'.
- xvi f. 86—93 = ps. 88, 2 'et ¹⁸⁾) quaedam iniquitates de
quibus quidē | disserere — 'quia caecitas ex parte | israel
facta est ut plenitudo' ¹⁹⁾).
- xvii f. 80—85 = ps. 88, 2 'non ²⁰⁾) enim in uanitate constitui
sunt ²¹⁾) | omnes' — ps. 89 'cius litteris inditus non est' ²²⁾).
- xviii f. 96. 97. 95. 100. 98. 99 = ps. 89 'qua ²³⁾) in oratione

¹⁾ l. e. 1061. — ²⁾ istae uirtutes nunc — ³⁾ l. e. 1066. — ⁴⁾ l. e. 1069 —
regnorum libro — ⁵⁾ dicebantque — ⁶⁾ l. e. 1070. — ⁷⁾ l. e. 1072. —
⁸⁾ quid — ⁹⁾ l. e. 1073. — ¹⁰⁾ l. e. 1076. — ¹¹⁾ l. e. 1078. — ¹²⁾ l. e. 1113. —
¹³⁾ misericordia — ¹⁴⁾ l. e. 1118. — ¹⁵⁾ l. e. 1119. — f. 68 'timeatur
inimicus | Expl̄ expositio psalmi | LXXXVII. Incipit LXXXVIII | Psalmum
istum uade (de quo *ed. Maur.*) loqui'. — ¹⁶⁾ l. e. 1122. — ¹⁷⁾ Her-
mon — ¹⁸⁾ l. e. 1132. — ¹⁹⁾ l. e. 1137. — ²⁰⁾ l. e. 1138. — ²¹⁾ con-
stituit — f. 85 'super uos fiat|fiat. conuersi ad dñm amen | Expl̄ sermo
secundus | de sequentia psalmi LXXXVIII. | haitus per uigilia sc̄i cy|pri-
ani (die Mauriner haben nur die Anmerkung: habitus eodem die cum
superiori sermone, nämlich: matutinis horis in martyrum quorundam cele-
britate). In~ expositio psal|mi LXXXVIII | Oratio moysi hominis dī psal-
mus | ste notatur (iste praenotatur *ed. Maur.*)' — ²²⁾ l. e. 1141. —
²³⁾ l. e. 1142.

dicimus. ne nos infe|ras' — 'ne arbitren|tur pro magno habendam' 1).

xx f. 94. 102—105. 101=ps. 89 'bilis 2) esto. alii uerbum . e uerbo | deprecare' — ps. 90, 1 'abstulisset diabolus | nisi permisisset dñs' 2).

xx f. 111—115 = ps. 90, 1 'protegere 4) . ille te proteget ut eruat | et eruet de muscipula' — 'torquebantur . donec | negarent . perseuerantibus' 5).

xxi f. 116. 106. 108—110 = ps. 90, 1 'id 6) est casu 7) feruentis caloris nimie | persecutionis' — ps. 90, 2 'celerior refrenet celeritatē suā' 8).

CANONES conciliorum et decreta pontificum.

A. 5. membr. Grossquart. 2 Col. fol. 339. saec. X 9).

Die vier ersten Blätter enthalten den Index, dessen Anfang verloren gegangen ist.

f. I. xxxm Itē eiusdē ad alexandrū antioche|nū ep̄m de pace

xxxv Itē eiusdē de attico ep̄o constanti|nopolitano ad maximianū ep̄m

xxxvi Itē eiusdē ad alexandrū ep̄m antio|chenū de pace.

xxxvii Itē eiusdē ad eundē quod prima se|des beati petri apud antiochenā esse memoretur.

xxxviii Eiusdē ad acaciū berohe ep̄m de s̄co | iōh constantino-politano ep̄o.

xxxviiii Eiusdē de bonosiacis quod iudeis sint | cōparandi ad laurentiū ep̄m s̄niensē.

xl Eiusdē de suscipiendis clericis quos | bonusus antequā damnaretur | ordinasse cognoscitur.

1) l. c. 1146. — 2) l. c. 1147 — deprecabilis — f. 104 'mirabilia de lege tua exp̄l | expositio de psalmo LXXXVIII Inē | tractatus de psalmo XC || f. 104'. Psalmus iste est de quo'. — 3) l. c. 1150. — 4) l. c. 1152. — 5) l. c. 1155. — 6) l. c. 1156. — 7) casum. — 8) l. c. 1158 — f. 109' 'ad intellegentiam uestram amen| Exp̄l sermo de principia psalmi XC. Inē| sermo secundus psal|mi XC || f. 110 sicut non dubito meminisse'. — 9) Vgl. über diese Handschrift die Ballerini de antiq. collection. et collector. canonum III 3 (LVI 211 ff.).

- XLI Itē eiusdē ad rufū & eusebiū & ceteros ep̄os per macedoniā
 & daciā |
- XLII Constituta zosimi papae ad esychiū | ep̄m salonitanū.
- XLIII Ep̄la eiusdē ad p̄bros rauenne directa.
- XLIII Supplicatio bonifacii papae ut con|stituatur a principe
 quaten' in ur|be roma numquā per ambitionē | ordinetur
 antistes.
- XLV Rescriptū honorii augusti ad boni|faciū papā romanū.
- XLVI Ep̄la bonifacii ep̄i urbis romae ad | ep̄os galliae de maximo
 ep̄o diuer|sis criminib. accusato.
- XLVII Eiusdē ad hilariū ep̄m narbonensē | ut "*(m. post.)* una-
 quaq. prouincia nemo contēp|to metropolitano ep̄s ordinetur.
- XLVIII Decreta papae cęlestini numero xxii.
- XLVIII Decreta papae leonis numero XLVIII . | ad uniuersos ep̄os
 per campaniā pi|cenū tuscīā & p uniuersas prouin|cias con-
 stitutos capitula v.
- L Ad uniuersas eccl̄as p italiae p̄uinci|as constitutas titulus
 unus.
- LI Ad uniuersos ep̄os p siciliā consti|tutos capitula. vii.
- LII Ad ianuariū ep̄m aquilensē titul . i.
- LIII Ad inquisitionē rustici ep̄i narbo|nensis capitula respon-
 sionū xvi.
- LIII Ad anastasiū ep̄m thessalonicensē | tituli undec̄.
- LV Ad nicēā ep̄m aquiliensē tituli . vii.
- LVI Ad uniuersos ep̄os p cęsariensē ma|uritaniā constitutos
 epistola . i .
- LVII Constituta papae hilari * .
- LVIII Decr̄orū papę simplicii ad iōhem | ep̄m rauennatē epi-
 stola . i .
- LVIII Ad florentiū & seuerū ep̄os ep̄la . i .
- LX Constituta papae felicis.
- LXI Generalis decreta (a *in i corr.*) gelasii papae | ad om̄s
 ep̄os de institutis eccl̄asticis | moderate p̄ tēporis qualitate
 dispositis tituli xxviii .
- LXII Ep̄la pape anastasiū urbis romę | f. P̄ ad imp̄rēm anastasiū
 p̄ pace eccl̄ar.
- LXIII Constituta symmachi papae.
- LXIII Ep̄la iustini augusti ad hormisdā.

- LXV Supplicatio ab hierosolymitanis & antiochenis & secundę syrię | clericis & abbatib' & possessorib' provincie syrię iustino augusto.
- LXVI Itē hormisda ad iustinū augustū.
- LXVII Itē hormisda p̄bris diaconib' & archimandritis secundae syriae.
- LXVIII Constituta papae gregorii iunioris.
- LXVIII Pręcepta sc̄i petri de sacramentis | conseruandis.
- LXX Constituta antiqua orientis | tituli . LXXXVIII.
- LXXI Recapitulatio ordinationū of|ficialiū ecclae capitula . XII .
- LXXII Ep̄la canonica quę debeant adimplere p̄bri diā seu subdiā cap̄ XI .
- LXXIII Depositio marcellini papae.
- LXXIII Augmentū quēadmodū formata | fieri debeat .
- LXXV Ep̄la a nicena synodū (ū in o corr.) romā directa.
- LXXVI Ep̄la siluestri ep̄i ad synodū .
- LXXVII Kanones sc̄i siluestri ep̄i urbis roma . Kapitula . XXV.
- LXXVIII Regulę niceni concilii . XX . ep̄ōꝝ quę | in gręco n̄ habent sed in latino inueniunt
- LXXVIII Lex lata constantini auḡi | de arrii damnatione atq. omni | scriptura ab eo igni tradenda.
- LXXX Incipit de liberio .
- LXXXI Ep̄la uniformis liberii ep̄i antequā | exsiliaret̄ confessorib' scripsit . | id est eusebio & dionisio & lucifero | in exsilio constitutis.
- LXXXII Quae dix̄ idem liberius antequā | ad exsiliū ira uicentio capuensi | & heliano spolano.
- LXXXIII Eiusdē scripta ad orientales ep̄ōs
- LXXXIII Itē liberius de exsilio scribit ursacio ualentio & gemino.
- LXXXV Itē de exsilio scribit uicentio.
- LXXXVI Confessio fidei catholicę quā papa | damasus misit ad paulinū antiochenū ep̄m.
- LXXXVII Explanatio beati hieronimi p̄bri | ad damasū papā de trib' hypostasis.
- LXXXVIII Rescriptū damasi papę ad p̄itū hieronimi ad paulinū ep̄m antiochenū.

- LXXXVIII Conciliū urbis romę sub damaso papa de explanatione fidei ¹⁾.
 xc Ep̄la papę siricii p̄ uniuersos ep̄os
 xci Rescriptū ep̄oꝝ atq, fratrū ad sirijciū papā.
 xcii Ep̄la concilii karthaginensis ad innocentii papā urbis romę
 xciii Rescriptio sc̄i papae innocentii ad conciliū kartaginense. ||
 f. II. xciiii Ep̄la imperialis ad aureliū karthaginensē ep̄m.
 xcvi Ep̄la aurelii ep̄i ad om̄s ep̄os p̄ bizacenā & arbutianā prouincia
 constitutos de damnatione pelagii | atq, cęlestii.
 xcvi Kapitula excerpta de gestis habitis contra pelagiū hereticū
 & alia | de libellis eī quae in palestina synodo sibi obiecta
 ipse damnare compulsus est.
 xcvi Ep̄la cęlestini papę ecclae romanę | data ad synodū in epheso
 cęstitūtā.
 xcvi Itē alia ep̄la cęlestini papę ad nestoriū.
 xcvi Ep̄la exhortatoria eiusdē sc̄i | ep̄i cęlestini constantinopoli
 clero | & plebibus missa.
 c Excerpta antistitū quę | recitata sunt contra | nestoriū.
 ci Nestorii blasphemias | capitula quib' ep̄is ad se missis
 a sc̄is cęlestino romanę urb̄ & cyrillo | alexandrino ep̄is con-
 tradicit & | disputatione breuissima resoluendo duodecī
 kapitula fidei quę a se | missa fuerant reppellit.
 cii Exemplar ep̄lae synodi serdicensis factae ad iuliū urb̄ romę
 ep̄m ²⁾.
 ciii Accusatio xysti papae.
 ciiii De polychronio hierosolymitano ep̄o.
 cv De sacerdotū uel leuitarū ordinatione leo ep̄s diosoro
 alexandrinę ecclae.
 cvi Itē statuta leonis ad torobiū asturicensē ep̄m tituli quindecī.
 cvii Eiusdē papę leonis ad aquilensē ep̄m.
 cviii Itē ad septimū ep̄m eiusdē papę leonis.
 cxviii Itē ep̄la sc̄i leonis papae de penitentia ad theodorū ep̄m
 galliensē de | ciuitate foro iulensi.
 cx Itē decr̄a sc̄i leonis papę urbis . | romę uniuersis ep̄is per
 siciliā | constitutis.

¹⁾ Im Text schliesst sich auch hier, wie im Sessorianus LXIII., der *canon scripturarum* an. — ²⁾ Im Text ist blos die Überschrift vorhanden, auf welche ohne Titel die *accusatio xysti* folgt.

- cxī Ep̄la eiusdē ad eutycheṭē p̄br̄m | atq. her̄aicū .
- cxii Exempla gestorū ubi in constan|tinopolitana synodo a sc̄o flauia|no confessore eutyches her̄aicus | auditus atq. dam-natus est.
- cxiii Ep̄la leonis papę ur̄b̄ romae ad | flauianū ep̄m c̄stantinopoł ur̄b̄.
- cxiiii Rescripta flauiani ad leonē papā.
- cxv Ep̄la papae leonis uenerabiliter | suscipienda ad flauianū ep̄m con|stantinopolitanū contra eutychen.
- cxvi Eiusdem sc̄i leonis papę ad iuuenalē | ep̄m hierosolymitanū.
- cxvii Eiusdē ad maximū ep̄m antiochenū || f. II^p per marinū p̄br̄m & olympiū | diaconū.
- cxviii Itē eiusdē papae ad anatolium | ep̄m constantino politanū.
- cxviiii Eiusdē sc̄i leonis papa scripta ad | leonem augustū.
- cxix Itē alia ep̄la leonis papę ad eundē | leonē augustū.
- cxxi Kapitula quae recitata sunt in | synodo trecenti decē & octo pa|trū cū exēplis papę leonis ad leo|nē augustū . uidelicet sc̄i hilarii pic|tauiensis capitula . iiii . sc̄i ambro|sii ep̄i & confessoris mediolanen|sis eccl̄ae capitula quinq. ioh̄ ep̄i | constantinopolitanę urbis capi|tula . iiii . gregorii ep̄i nan-zianze|ni capitula duo . theophili ep̄i ale|xandrini capitula duo . sc̄i augus|tini ep̄i ypponiensis capitula . iiii . | itē sc̄i basilii cappadociae ep̄i capitulū unū . itē sc̄i cyrilli ep̄i ale|xandrini ad nestoriū constanti|nopolitanū ep̄m . itē eiusdē inter | cetera . itē in libro eiusdē qui dicit | colia de incar-natione unigeniti . | itē sc̄i athanasii alexandrię | eccl̄ae ep̄i & confessoris ad epicta|tū corinthiorū ep̄m.
- cxxii Itē fides sc̄i hilarii pictauiensis ep̄i.
- cxxiii Itē fides sc̄i augustini ep̄i ypponi|ensis antistitis.
- cxxiv Itē fides catholicae eccl̄e romanę.
- cxv Confessio p̄br̄oꝝ seu diaconoꝝ eccl̄ae | constantinopolitanę.
- cxvi Ep̄la simplicii ep̄i ur̄b̄ romę ad aca|ciū constantinopolitanū ep̄m.
- cxvii Exemplū ep̄lae quā misit acacius | ad simplicii archiep̄m ur̄b̄ romę | ubi damnatū retulit petrū | alexandrinū quondā ep̄m.
- cxviii Exemplū ep̄larū beatissimi pa|pę felicis ur̄b̄ romae ad ze-nonē augustū p̄ uitalē & misenū ep̄ōs

CXXVIII Itē eiusdē papę felicis ad acacium | ep̄m p̄ uitalē & misenū ep̄s.

CXXX Itē ad imperatorē zenonē ad libellū ep̄i ioh̄n̄ eccl̄ae alexandrinae.

CXXXI Itē exēpla felicis ep̄i ad acaciū supradictū constantino|politaneę urbis ep̄m.

CXXXII Itē eiusdē papę ad acaciū alia.

CXXXIII Decretalis de recipiendis & n̄ recipiendis libris qui scriptus ē a gelasio papa romano cū septuaginta | uiris eruditissimis ep̄is in sede | ap̄lica urbe romana.

CXXXIII Sententia papę gelasii quod se|des ap̄lica omniū ligata dissolue|re possit ad ep̄s p̄ dardaniā. ||

f. III **CXXXV** Itē ad eosdē dardanos ep̄o senten|tia eiusdē atq. per exēpla p̄batio | quod sedes ap̄lica facultatē habe|at sine synodo & dissoluendi & | damnandi.

CXXXVI Itē exēpla beati papę gelasii ad 1) | orientales ep̄s de euitanda cōmunionē acacii ubi datur intelli|gi nullū esse uinculū insolubile nisi circa illos qui in errore uł crimi|ne p̄manent uł etiā moriuntur.

CXXXVIII Sc̄i gregorii papę romani decre|tor, capitula sex. cū subscriptione | eius. & ep̄orū atq. p̄b̄rorū.

CXXXVIII Eiusdē beatissimi gregorii papae | ep̄la ad serenū ep̄m massiliensē | pro imaginib.

CXL Synodus zacharię papae cū subdi|tis capitulis suis & subscriptione | eī atq. ep̄orū & p̄b̄rorū qui inter|fueñ. Primo capitulo . ut ep̄i cū | mulierib. omnino n̄ habitent. | —

f. III^b quin|to decimo capitulo continetur | recapitulatio de gradib. cognationū uel quomodo se debeat | quislibet legitimo coniugio copulare.

CXLI Liber sc̄i augustini ep̄i de eccl̄asti|cis regulis capitula . LV . Primo | capitulo de trinitate . Secundo | de uno filio manente in duab. | substantiis. Tertio de filio quia | non dītatis initiū nascendo sus|sepit. —

1) Am Rande steht RŪ. Diese Note (require?) bezieht sich wohl darauf, dass im Index das folgende Stück (CXXXVII) übergangen ist: Constituta sc̄i gelasii papae que episcopi in ordinatione sua accipiunt. Die Ballerini l. c. 217 haben hinwiederum n. CXXXV übersehen.

f. IV LIII. clārū posse fieri xp̄ianū signis & | prodigiis non sem̄ .
LIII de sc̄itate | qualiter adquiratur. LV. contra pelagiū . Dō
grās. ||

Auf den Index folgt eine Lage von zwei Blättern, deren Innenfläche mit farbigen Bildern geschmückt ist, welche berathende Kirchenlehrer darstellen. Die erste Aussenseite enthält von einer Hand des eilften Jahrhunderts einen Bericht über zwei in Ravenna gehaltene Synoden, deren eine unter Otto III., die andere unter Heinrich ins Jahr 1014 fällt.

f. 1 Incp praefatio cresconii de concordia canonū | ad liberinum | Domino uero | scō semperque | beato pontifici liberino | cresconius xp̄i | famulorum exiguus. Ues tri sacerdotii incomparabile decus —

f. 2 pontifex dō digne. | Finit praefatio | Deinceps succedunt | capitula | I De ordinatione ep̄i —

f. 10^b (ccc) fecerint xp̄ianos. concil̄ karthaginē titulo. III. | Explicuerunt capitula | de concordia canonum . | In nomine dn̄i incipiunt | nomina episcoporum | qui fuerunt in scā roma|na ecc̄la per ordinem . | I Domnus petrus sedit | annos xxv. menses | II . dies . VIII | —

f. 12 CVI Benedictus sedit an̄ . II. | menses . VI . dies . XI . | CVII Nicolaus sedit an̄ VIII | menses VI . dies XX |

CVIII

CVIII

CX

Incipit praefatio ka|nonū. domino uene|rabili mihi patri ste|phano ep̄o dyonisius | exiguus in dn̄o sa|lutem | Quamuis | karissimus | frater | noster | Lauren|tius | assidua et familiari | —

f. 13. attulisse uideamur . | Explicit praefatio . | Incipiunt tituli canonum apostolorū | f. 13^b. Incipit titl̄ canoñ|niceni concilii | numero. XX . | f. 14 Incipit tituli cano|num ancyrani | concilii numero | XXXIII . | f. 14^b Tituli canonum neo|caesariensium concilii | numero . XIII | f. 15 Tituli canonum | antiocheni concilii | numero. XXV . | f. 15^b Tituli canon apud | laodiciam frigiae | congregati . numero . LXXX . | f. 16^b Incipit cañ concl̄ | apud constantinop̄l̄ | congregata numero . III . | *Ibid.* Titul̄ cañ calcedo|nensis concilii | numero . XXVII | f. 17^b Tit̄ cañ serdicenses | concl̄ nuñ . XXI . | f. 18 Tt cañ congregati | apud cartaginem | numero . XXXIII | f. 18^b Tt̄ . cañ . diuersorum | conciliorum

africa|neꝝ prouincię nume|ro . cv , | f. 20^b Incipit tituluꝝ decreto|rum .
 siricii . nuꝛũ . xv . | f. 21 Tituli decretorum | papae innocentii | nu-
 mero . lvn | f. 22 Tituli decretorum | papae zosimi nume|ro . iiii . |
Ibid. Tituli decretorum | papae bonifatii | numero | iiii || f. 22^b Tituli
 decretorum | papae caelestini nu|mero . xxii . | f. 23 Tituli decre-
 torum | papae leonis . | numero | xlviii | f. 24^b Tituli decretorum |
 papae hilari . | *Ibid.* Titulus decretorum | papae simplici | f. 25
 Tituli decretorum | papae felicis | *Ibid.* Tituli decretorum papę |
 gelasii . xxviii . | f. 25^a Tituli decretorum | papae anastasio . nu|mero .
 viii . | f. 25^b Tituli decretorum | papae symmachi nu|mero . v . |
Ibid. Item tituli eiusdem concilii | Tituli decretorum | papae hormis-
 dae | *Ibid.* Tituli decretoruꝝ papę | gregorii iuũ | f. 26^b — f. 208^b
*enthalten den Text der canones und der decreta in derselben Weise
 wie der Sessorianus LXIII; vgl. S. 131 ff.: dann folgen die 'addita-
 menta'; vgl. die Ballerini a. a. O. S. 213. Die am Schluss der
 Sammlung stehende Schrift de ecclesiasticis regulis erscheint in der-
 selben Recension wie in dem Sessorianus.*

f. 336^b regeneratione soluatur. Explicit | Dō gratias. ||

f. 337—339 saec. xi: f. 337 *Über der Seite von neuerer
 Hand*: Videtur ex concilio Ravennae habito a Johanne x. pont. max. |
 Lectum est quoddam indiculũ — f. 337^b petrus pb̄ titus (*sic*)
 eudoxie & benedictus titus damasi . si int̄fuisent illi synod̄ | & int̄-
 fuisse coeꝛte & m̄iam petiuerunt kaḡ . i . | Synodum tempore pię
 recordationis sexti stephani papę decessoris . | uidelicet n̄ri —

f. 339 (23 Can.) excommunicatione (ne in ni corr.) subiaceat ||

IUSTI Urgellensis in cantica canticorum expositio.

B. 62. membr. 12. fol. 215 saec. VIII.

f. 1 In xp̄i | nomine | inc̄p̄t | prologus || f. 1^b Cupiens ¹⁾ | in
 domo d̄i aliquid | offerre de mu|neribus d̄i et in lege ipsius et si
 non | die ac nocte saltim | per interualla tem|porum exerceri | librum

¹⁾ Unedirt? — Die Handschrift beginnt jetzt mit dem dritten Quaternio. Die beiden fehlenden Quaternionen haben jedenfalls den Brief *ad Sergium papa-*
pam enthalten, vielleicht auch, da dieser noch nicht einen Quaternio aus-
 gefüllt hat, den von Halm (Verz. der ält. Handschr. lat. Kirchenväter in den

canonicum | sapientissimi salo || f. 2 monis qui pie notatur | cantica
canticorum | secundum eam editio|nem quam beatae | memoriae uir
erudi (di *add. al. man.*) | tissimus hieronimus | presb̃t̃ · ex hebraeica
(e *eras.*) | ueritate transtulit | in latinum . confi|dens in eum cui sunt |
omnia possibilis . | suscipio p̃tractandū . || f. 2^b non quod ex me
tan|tae altitudinis —

f. 7^b Iam nunc quid pri || f. 8 mordis. uel conse|quentia pre-
fati li|bri conteneant . | Inluminante sc̃o sp̃u | per quem sunt scrip|ta
cernamus . | Explicit prologus || f. 8^b *leer* || f. 9 Oscu|letur 1) | me
inquit | osculis | oris sui . || f. 9^b Uox | haec | ecclesiae *) est . |
ueniente *) ad xpm in | osculo offensam | —

f. 14^b Nam in transfigu|ratione uultus eius *) || f. 15 cum *)
apostolo dicunt | Caritas d̃i diffusa est | in cordibus nostris | —

f. 213^b existens super om|nem gloriam ange|lorum. amen . |
Explicit | expositio in | cantica | canticorū || f. 214 quod he|braicae |
dicitur | syras siri : ||

f. 214^b Beatus *) quidem opifex | scrutatur cantecis. | opitu-
lante xp̃o ad|eptus ei uotum. | —

f. 215^b Sat dignusq. nubilus | athleta d̃i prudens | humiliter
petens | d̃no sc̃m merire | praemium ||

Bibliotheken der Schweiz, S. 47) aus einer St. Gallener Handschrift er-
wähnten Brief *ad Iustum diaconum*, doch ist mir nichts über den Umfang
des letztern bekannt. — 1) LXVII 963. Vor f. 9 fehlt ein Blatt. — 2) eccle-
siae haec — 3) uenientis — 4) l. c. 964. — 5) l. c. Ein Blatt fehlt. — 6) ?

Nachträge zum Bericht über die Veroneser Dombibliothek.

I. 1. app. 'Paralipomena Mae'. Codicum Capituli Veronensis a Joanne Jacobo de Diony-
sis Veronensi Canonico in unum collecta 1758'. foliorum 17.

f. I—III *sind Bruchstücke derselben Handschrift* (saec VI—VII.
8.) *und enthalten Fragmente des Ecclesiastes und der Proverbia.*

f. IV—VIII . saec. VIII . 8 . *Fragmente der libri regum und der
lamentationes Jeremiae.*

f. X . saec. V (?) . 4 . *Fragment des Gaius* (de praescriptione fisci).

f. XI—XII . saec. VI—VII . 4 . *Fragmentum de iure fisci.*

f. XIII . saec. VII—VIII . *Rand stark beschädigt. Fragment der
zweiten actio des Chalcedonense concilium: Über der Seite secunda |
unigenitus di filius fuisse dicatur | postquam uerbum caro factum est
| in nobis natura in eo singularis | ne eutyches ideo uel — XIII^b
eyrilli sc̄ae memoriae |////// tis quondam epci est capitulū || ita continens.*

f. XIV—XVII . saec. X . 4 . *Fragmente derselben Handschrift,
aber wie es scheint, verschiedener Schriften, die näher zu bestim-
men mir nicht gelungen ist: uixit suffugare non distulit haec passus
sū & cotti|die patior non ob aliud nisi propter iustitiam & ueri|tatem
dī nr̄i . qui se nec dicr̄ae uel localiter adora|re precepit . —*

f. XV^b iste gaudeat quem pro suis perditis | moribus cruciari
debuisset meroribus (ex memoribus) ar|bitramur . Contrist̄etur ille
quem uita lau ||

f. XVI quia nec ulla in dō necessitas capit. nec uolum|tas sapien-
tiam preuenit ; Sc̄m quoque sp̄m | qui est tertia in trinitate persona
unum atq; | —

f. XVII^b tres igitur persone istę dicuntur iuxta quod | maiores ; ||
Unten das Quaternionszeichen XVIIII.

II. 2. membr. 3. foliorum 255^b. saec. VI—VII.

f. 1 *enthält von einer Hand des achten Jahrhunderts den An-
fang des Augustinischen Sermo xxxix 2210 : + in nomine dn̄i dō
ihū xp̄i sermo | beati augustini de diae iudicii | O ff̄ k̄ quam timendus*

est dies ille | iudicii in quo dñs nř proposuet uenire | cum flama ignes
qui inflamauet | aduersarius suus — erunt senp cum dño in p
petuum.

f. 1^b saec. viii—ix : *Lectio aus Ezechiel.*

f. 2—245 (f. 245 *Ergänzung einer Hand des zehnten Jahr-*
hunderts) libri regum .

f. 246 quae sunt ippodes taprobanaes ilefantinae theoros | —

f. 254 aggei baccuates | masilia auennei *Explicit cosmografia*
iuli caesaris (Fragment des Julius Honorius) | *Incipit eiusdem no-*
mina prouinciarum omniũ | diocensis orientis habet prouinciarum
omniũ | xviii . libia superior —

f. 255^b leuga una habet mille quingentos passus ; | *Expl adiu-*
bante dño ihũ xpo illi gloria amen | qui legis ora pro scribtoe sic
dnm habe adiu // // // // ||

Dies Provinzenverzeichniss ist zuerst von Maffei im Anhang
zur istoria theologica abgedruckt worden ; dann hat es Th. Mommsen
nach neuer Vergleichung des Originals herausgegeben in den Abh.
der Berl. Akad. 1862 S. 489 ff.

Ohne Nummer. 5 folia von dem jetsigen Bibliothekar Conte Giullari gefunden und
zusammengestellt.

f. 1 . 2 . saec. xiii. *Grossquart. 2 Col. Fragment eines Pas-*
sionariums.

f. 3. 4. saec. x. fol. 2 Col. *Fragment einer Homiliensammlung.*

f. 3 *Von der Columne links ist nur ein schmaler Streifen er-*
halten, auch die Columne rechts ist am Rande stark beschädigt.
Columne rechts beginnt : & uenientem spm possidemus , | Nam illum
retinemus fidei me|rito hunc sc̃ificationis accessu | Cum iero inquit
ad patrē mitta | uobis paraelytũ.

Auf fol. 36 ist das Verhältniss der Columnen natürlich unge-
kehrt : Columne rechts schliesst hos dies. E | aũ conpleren | factus ē
subito | aduenientis sp̃s | supra singulos eor̃ , | spũ sc̃o . Itē de ead
(in mg. cxxxv) Sc̃itati ur̃e km | iam nota | tas Qu | curemus ex ipsa |
condiximus Na : ||

f. 4 *(Dies Blatt ist oben und am äusseren Seitenrand stark*
beschnitten, im Übrigen aber fast unverletzt) Necessē ē ut in agro
illius cordis . | in quo huiusmodi planta conualuit . | spine potius
tribuliq̃ : uitioꝝ . quā | ullum uere uirtutis semen oriatur . | Resistamus —

possimus (i ex u) ascendere | Cui ẽ cum dō patre & spū s̄co .
honor | & gloria in sc̄la sc̄l . ām̄ . | Incipiunt sermones sc̄i | pape leonis
de ieiunio | pentecosten | (in mg. cxxxı) Hodiernā d̄ilm̄ festi | uitatem
discensione sc̄i | sp̄s consecratā . sequitur . | ut nostis sollempne —

f. 4^b Quid aũ tam inimicum miserico|die & operib ; caritatis .
quam|auaritia . de cuius radice omniũ | malo ȳ germen emergitur . ||

f. 3 gehört nach fol 4: ferner sind beide Blätter verkehrt
gelegt, indem f. 3^b und f. 4^b die Vorderseiten derselben bilden.
Erhalten ist also von der Homiliensammlung der Schluss des 130.
sermo (S. Leonis Magni sermo LXXIV de ascensione domini II LV
397) auf fol. 4^b und 4, der Anfang des 131. (S. Leonis Magni
sermo LXXVIII de ieiunio pentecostes I l. c. 415) auf f. 4, der Schluss
des 134. (S. Maximi Taur. homilia LXI solemnitate sanctae pence-
costes I LVII 371) und der Anfang des 135. (S. Maximi Taur. homilia
LXIII. de solemnitate sanctae pentecostes III. l. c. 377), wobei indess
die starke Beschädigung von f. 3 in Rechnung zu bringen ist.

f. 5 saec. XIII—XIV. fol. 2 Col. Fragment eines andern Homiliars.

Zu cod. XXXIX. 37. S. 48 ff. Bei einem zweiten Aufenthalte in
Verona, dem auch die vorstehenden Nachträge ihre Entstehung ver-
danken, fand ich, dass in dem handschriftlichen Catalog der Bibliothek
von einem Unbekannten (Masotti oder Maffei selbst?) eine allerdings
nicht sehr genaue Nachvergleichung der Cassiodorischen Complexi-
ones angestellt ist, die aber dadurch einen Werth erhält, dass zu
der Zeit, als sie gemacht wurde, auf den letzten von der Dinte sehr
zerfressenen Blättern der Handschrift mehr zu lesen war, als dies jetzt
möglich ist. — Ich benutze diese Gelegenheit, um den ärgerlichen
Schreibfehler S. 52 „Papiers“ statt „Pergaments“ zu verbessern.

Seite 110. XXXVIII. 36. Statt saec. VIII zu schreiben saec. VII.
Bei der Beschreibung dieser Handschrift ist durch ein leider zu spät
bemerktcs Versehen die Bezeichnung der Lücken in den Schriften des
Sulpicius Severus unterblieben. Der erste Quaternio ist vollständig.
Von dem zweiten fehlt das erste und letzte Blatt, mit andern Worten
die Stücke: de vita b. Martini cap. 6 *lium haereticorum vis coege-
rat* — cap. 7 *per spiritum domini adesse virtutem* und cap. 13 *ste-
terant pene prostraverit* — cap. 14 *et cinere, ieiunans semper*. Eben
so fehlt vom achten Quaternio das erste und letzte Blatt: dial. I 13 *Bo-
vem unum habebat* — *humilioribus poma decerperet* und 19 *in solo
arante viresceret* — 20 *non immerito crediderunt*. An allen diesen

Stellen sind zum Zwecke der Ergänzung Blätter eingehftet, offenbar um zur Ausfüllung der Lücken zu dienen. Von diesen sind die des achten Quaternio palimpsest, und enthalten gleich dem ebenfalls zur Ergänzung bestimmten Blatt in der Schrift des Hieronymus (vgl. die Beschreibung S. 111) Fragmente der Institutionen Justinians cf. Goeschen, praef. ad Gaium p. LXVI. Die zuletzt bezeichnete Lücke ist von einer Hand des zehnten Jahrhunderts (vielleicht des 9.—10.) ausgefüllt. Es lässt sich wohl daraus schliessen, dass auch die zur Vervollständigung des Sulpicius Severus bestimmten Blätter in derselben Zeit eingehftet worden sind, ohne dass hier, da sie leer geblieben sind, die beabsichtigte Ergänzung zu Stande gekommen wäre. Derselben Zeit gehört die Hand an, welche in dem Codex an vielen Stellen, wo die alte Schrift dem Erlöschen nahe war, die Züge nachgefahren hat. Dies ist mit der grössten Unwissenheit und Unbedachtsamkeit, offenbar nicht nach Vorlage eines anderen Exemplars, geschehen. Zum Glück lässt sich an fast allen Stellen unter den Autoschediasmen des Restaurators noch die echte Überlieferung erkennen. — Beiläufig bemerke ich noch, dass am Schlusse des Briefes an Desiderius, nicht *honorum*, wie del Prato und ich angegeben haben, in der Handschrift steht, sondern, wenn man schärfer zusieht, das richtige *bonorum*.

Nachtrag zu dem Bericht über die Sessoriana.

S. 115. Ausser dem Sessorianus enthält noch der auch Mai (l. c. p. VII) schon bekannte Ambrosianus D 37 Sup. sæc. XV. die Schrift des Apponius vollständig.

S. 124. f. 169 — 176 sind palimpsest und enthalten Fragmente (sæc. VI—VII) von Plinius hist. nat. 24 und 25. Von diesen sind f. 169, 170, 175, 176 schon mit Reagentien, aber nicht besonders geschickt behandelt. — fol. 171 ist im Jahre 1849 verloren gegangen, vgl. Mai P. N. B. 224. — fol. 170^b schliesst: *ut sequamur uestigia eius et utiq, ip* (der Rest der Zeile ist zerstört); fol. 172 beginnt *iudaeus festinat et vigilat ad templum paganus*. Das Ende des vorhergehenden Sermo, und der Anfang des Sermo, von welchem auf fol. 172 der Schluss erhalten ist, sind verloren gegangen. Den letztern hat Mai, als der Codex noch vollständig war, abgeschrieben und herausgegeben in Spicil. Rom. VIII, 722 (wiederholt P. N. B l. c.).

BIBLIOTHECA
PATRUM LATINORUM ITALICA

VON

AUGUST REIFFERSCHIED

VIERTES HEFT

II. DIE RÖMISCHEN BIBLIOTHEKEN.

(Fortsetzung.)

WIEN

AUS DER K. K. HOF- UND STAATSDRUCKEREI.

**IN COMMISSION BEI KARL GEROLD'S SOHN, BUCHHÄNDLER DER KAISERLICHEN AKADEMIE
DER WISSENSCHAFTEN**

1867.

**Aus dem Julihefte des Jahrganges 1867 der Sitzungsberichte der philos.-hist. Classe
der kais. Akademie der Wissenschaften [LVI. Bd. S. 441] besonders abgedruckt.**

6. Diè vaticanische Bibliothek.

a. Bibliotheca Palatina.

AMBROSIUS *de historia Josephi.*

170. membr. 4. 2 Col. foliorum 84. saec. IX—X.

f. 1 Incipit tractatus sc̃i ambrosii | ep̃i de historia iosippi cap-
tini translata ab ipso ex | greco in latinum liber prim^m 1) | Quattuor
libros regnorum | —

f. 24^b & dolis temtat ueritatē 2) || f. 25 excitauerunt 3) felicem
ut dum —

f. 33^b de|tulit tali dignus exitu fuit | Ea postquam neroni
nuntiata s̃ | —

f. 46^b meritis poenas dedere | Extinctis tariche|is —

f. 57^b asperitas | deficiebat | Explicit li|ber quartus | Incipit lib̃|
quintus | Anno pri|mo de|lati im|perii uespasiano bellis asperis | —

f. 84^b opes eorum 4) | appositus ab ipsis prius ignis consum|sit.
m. post. add Explicit liber V.

1) De excidio urbis Hierosolymitanae XV 1961 — 2) l. c. 2028 a (1,44) —
3) l. c. 2044 c (2, 8). fol. 24 bildet das erste, fol. 25 das letzte Blatt einer Lage
das Übrige fehlt. — 4) autem eorum.

Es ist dies der sogenannte Hegesipp. Dass der Verfasser dieses Auszuges aus Josephus Ambrosius ist, hätte nie bezweifelt werden sollen, da derselbe durch die Autorität der ältesten Handschriften als solcher beglaubigt ist.

AMBROSIIUS in evangelium Lucae.

168. membr. fol. foliorum 207. saec. IX—X.

f. 1^b 1) Incipit expo|sitiō sc̃i am|brosii in Luca 2) | Scripturi
in euangeliū libro 3) quem lu|cas sc̃s pleniore quodāmodo rerū | —

f. 39^b Credat in his qui (ex que) sensū | ut dñm cognoscerent
consecuti sunt 4); Exp̃tc || f. 40 Incipit lib̃ | secund's | Et 5) ipse
ihs | erat incipi|ens fere annoꝝ xxx | qui putabatur esse filius ioseph |
De generationibus dicturi —

f. 55 qui solidiorem cibum afferre non possi. 6) | *Zwischen-*
raum | Non absurdum opinor de generatio|ne dñi concepimus 7)
opus; —

f. 67^b ut uiuifi|candi habeant potestatem; | Explicit lib̃ terti' 8) |

f. 68 Incipit li|ber quartus 9)| Et factum est cum esset in una
ciuitati|um ecce uir plenus lepra —

f. 207 conclaue in monte conplures fuisse; 10) ||

AMBROSIIUS in epistulas Pauli ad Corinthios.

169. membr. fol. foliorum 151. saec. IX—X.

f. 1^b Codex sc̃i nazarii de monasterio | Lauresham. |

1) Auf dem ersten Blatte findet sich folgende Notiz: lib̃ Sc̃i cyrisci | Expo-
sitiō b. Ambrosii sup̃ Lucam | Auf heut dato den . 12. Junii. Anno. 1553. Ist dem
Durchlaucht:igen Hochgeborenen fursten und herrn. Herrn Otthainrich Pfaltz:
grauen bey Rein. Hertzogen in Nidern und Obern Baiern. etc. meinem gnedigen
herrn diß Buech. durch Dechant und Capitl des Stifts| Neuhausen bey Wormhs
gelegen. vereert worden. — 2) XV 1527 — 3) librum — 4) In der Ausgabe
Schluss des zweiten Buches. — 5) In der Ausgabe Anfang des dritten Buches.—
6) possint— 7) confecimus— 8) In der Ausgabe das vierte.— 9) In der Ausgabe
das fünfte. Von hier an werden in der Handschrift die Bücher nicht mehr ange-
geben. Am Ende des fünften Buches (1667 b) findet sich in dieser Handschrift
nach praelibauit derselbe Zusatz wie im Fuldensis und in zwei Colbertini. —
10) Ende des zehnten und letzten Buches.

Expositio sc̃i ambrosii in epistulas pauli | ad corinthios | primam | et secundam 1) || f. 2 Incipit tractatus sc̃i ambrosii ep̃i mediolanensis in epistula beati pauli | apostoli ad corinthios prima | Praecepto dñi admonitus apostolus resedit apud corinthios annū | & menses sex —

f. 93 quomodo inquit dicit amen | sup tuā benedictionē 2) | Explt. in eplā prima ad corinthios. || f. 94 Incipit eiusd̃ ambrosii in epistula | ad corinthios secunda | Cuius 3) haec principales est causa —

f. 105^b ut triū perfectio | consummatio sit hominis in salutem; Explicit ad corinthios secunda ||

f. 151 Nomina laureshanensis cenobii fratrum 4)

Gerbodo ab̃b & p̃r 5)	Itē Anshelm'
Otk̃tus p̃r	Erloinus <i>diacon'</i>
Salemann' p̃r	X̃pianus <i>subdiã</i>
Gundramm' p̃r	Berehtart' <i>subdiã</i>
Uuodilbald' <i>diacon'</i>	Franco <i>subdiã</i>
Lantgaudus <i>diacon'</i>	Altduom <i>subdiã</i>
Itē Salemann' p̃r	Heriman' <i>subdiã</i>
Frumolt' p̃r	Deodat'
Itē Salemann' <i>diacon'</i>	Gerbodo <i>subdiã</i>
Uualtfrid' p̃r	Heinrih
Billungus <i>diacon'</i>	Adelhart <i>subdiã</i>
Gerhard' p̃r	Rihgoh <i>subdiã</i>
Eberhart' <i>pr</i>	Ercanbraht
Luitherus <i>diacon'</i>	Reginhoh
Duodo p̃r	Vuidego
Germund' <i>diacon'</i>	Rimei
Tancrat' <i>diacon'</i>	Geroltus
Hetti <i>diacon'</i>	Luitbraht
Meginolt' p̃r	Amalung' <i>subdiã</i>
Arnolt' <i>diacon'</i>	Herholtus
Luithold' <i>diacon'</i>	<i>Berenhart'</i>
Ruodhoh p̃r	<i>Lutheri</i>

1) XVII 183 — 2) Stimmt nicht. — 3) Secundam epistolam apostolus scribit Corinthiis, cuius — 4) Dies Verzeichniss ist von einer Hand des 10. Jahrhunderts in die Handschrift eingetragen. — 5) Das Cursivgedruckte ist von anderer Hand hinzugefügt.

Herib't p̄r
Anselm' diucon'

Eremb't
Thiederih
Geruic

AMBROSIUS *de Tobia.*

290. membr. 8. fol. 1—34 saec. X, fol. 32 (doppelt gezählt) — 53 saec. X—XI.

Erstes nicht numerirtes Blatt codex de monasterio sc̄i nazarii quod est in lauresham || *Zweites nicht numerirtes Blatt (auf der Rückseite)* Incipit liber alhini quem edidit | contra heresim felicis ¹⁾ |

f. 1 Legimus in saecularis litteraturae historiis quosdam | uiros medicinalis artis peritos. dum aliquas | ciuitates pestilentiae lue —

f. 34 sc̄itate praestantib; ullo modo potest esse cōmunis. || f. 32 Incipit liber sc̄i ambrosii ep̄i de tobia || f. 33 Incipit liber sc̄i ambrosii ep̄i de tobia ²⁾ | Lecto prophético libro qui inscribitur tobis ³⁾. —

f. 53^b Omni tempore benedic dn̄m. in his itaq; faenus | aeternum est. & usura perp̄ua. amen | Liber tohis explicat | feliciter | scribenti | pax. legen|ti uita. ||

ARATOR *de actis apostolorum.*

1716. membr. 8. foliorum 60. saec. X—XI ⁴⁾).

Vorsatzblatt Temporibus iustiniani augusti Cassiodorus ap' urbē | romam claruit. hic primitus consul. deinde sena|tor ad postremū monachus extitit. Hoc tem|pore dyonisius in urbē roma constitutus paschale calculum oposuit. Tunc quoque apud constantinopolim priscianus cesariensis gramaticę artis profunda rimatus est. Tunc & arator romanę ecclē | subdiaconus. apostolorum actus uersibus exarauit. | Hęc ita in langobardorum gestis scripta sunt. || f. 1 Prefatio cuiusdā de libro aratoris | Beato ⁵⁾ domno petro adiuuante | —

f. 1^b indictione vii^a expslr | Item uersus eiusdem | Versibus ⁶⁾ egregiis decursū clarus arator — Misticus ingeniū sic indicat ordo

¹⁾ Nach dieser Handschrift von Foggini herausgegeben. — ²⁾ XIV 759 — ³⁾ Tobias

⁴⁾ In dieser Handschrift finden sich einige deutsche Interlinearglossen. —

⁵⁾ LXVIII 55 — ⁶⁾ ?

pfundum | Domino . 1) sc̄o . uenerabili . et in xp̄i | gratia . spiritaliter . eru-
dito | floriano . abbati . arator . subdiaconus || f. 2 Qui meriti florē ma-
turi sensibus ortum . —

f. 2^b pia causa iuuat 2); Explicit epistola illustris . sc̄i et | domni
aratoris . summissa (sum *eras* .) . ad domnum abb. florianum . Domino
sc̄o | beatissimo apostolico 3) . et in toto orbe primo . omniū sacerdotū
papę 4) | arator . subdiaconus | Moenibus undosis bellorum incendia
cernens | —

f. 3 Si quid ab ore plac& laus monitoris erit | Incipit capitula-
tio titulorū libri | primi | 1. De ascensione 5) dn̄i nr̄i ih̄u xp̄i | —

f. 3^b xxiii De eo ubi nocte beat' p̄rus ab angelo solutus
uinculis est p̄duct' || f. 4 Expliciunt capitula titulorum | libri primi in
nomine patris et filii | et sp̄s sc̄i adiuuante aratore subdiacono sc̄ę ec-
clesię romanę . Incipit hystorię apostolicę lib̄ | primus | Vt sceleris
iudea sui polluta cruore | —

f. 29 Claudit iter bellis . qui portam pandit in astris | Aratoris
subdiaconi . explicit | historia romanę sc̄ę ecclesię | liber . 1 . Incipiunt
tituli libri | apostolicę secundi | xv De eo ubi saulus qui & paulus
apud p̄consule paulo | predicare coepit in papho —

f. 29^b (xlii) romam usq. puenit . Explic cap̄ || f. 30 Incipit |
aratoris libe|r secundus | De eo ubi saulus qui et pauł | etc. | Sp̄s
accensam uerbo | radian|te lucernā . || —

f. 59 Et ten& a&ernam socialis gratia palmam || f. 59^b Greca 6)
elementa litterarum numeros & iam exprimere etc. ||

f. 60 Arcere . phibere ; pars reparat . i . pedū | Vernula . seruus ;
Planta . plantatio . | u . s . w . f. 60^b *unleserlich* .

ARNOBII *iunioris* commentarii in psalmos .

160 . membr. fol. foliorum 143 . saec. X .

f. 1 *Über der Zeile von neuerer Hand* Arnobius super psal-
mos | Carissimis 7) . patribus . laurentio 8) | & rustico ep̄s . arnobius ;

1) l. c. 63 — 2) iuuat — 3) ac beatissimo atque apostolico — 4) papae
Vigilio — 5) Vgl. die von N. Heinsius 'ex codice Balthasaris Moreti' abgescrie-
bene Capitulation. l. c. 58 f. — 6) Die bekannte Vorschrift für Anfertigung von
epistulae formatae .

7) LIII 327 — 8) Leontio .

silentium bonum esse | — hoc potueritis implere; | Primus ¹⁾ psalmus unde scit beatitudinem perisse —

f. 143 per | quorum euntes uestigia credamus nos ad dñi misericordiam puenire. cui gloria & imperium. p omnia | saecula saeculorum amen. dñ gratias. ||

Dieser Psalmencommentar wurde nach einer unter Hadrian VI. in dem zwischen Worms und Speier gelegenen Kloster Frankenthal gefundenen Handschrift herausgegeben. Da die Frankenthaler Handschriften meist in die Palatina gekommen sind, so unterliegt es wohl keinem Zweifel, dass die obige Handschrift dieselbe ist, nach welcher die Schrift abgedruckt worden ist. Ein anderer Codex, der dieselbe enthielte, ist nicht bekannt geworden.

AUGUSTINI *categoriae*.

213. membr. 4. fol. 1—71 saec. XI, fol. 72—91 saec. IX—X.

f. 1—21^b enthalten ein grammatisches Fragment, f. 22 Erklärung philosophischer, hier und da griechischer Ausdrücke.

f. 22^b Versus Aleuini diaconi ad carolum regem | francorum Continet iste decem naturę uerba libellus — Munere qui tali gaudes modo mitto legendum || f. 23 *Categoriae aristotelis ab augustino translatę ad filium suum adeodatam* | Cum ²⁾ om̃s scientia disciplinaq. artium diuersarum —

f. 50 aut indoctos manifestius erudire | Expliciunt. *categoriae*. aris|toteles (*corr. m. post.*) ab augustino. trans|late. deo gratias. amen || f. 52^b in nomine dñi | decem preceptis et decem plagis | Diligentę ³⁾ considerandum est cur | numerus preceptorum legis dñi cū | —

f. 53^b p̃ dñi auxiliū a diabolo saluati — f. 55 + Incipit opusculum de essentia diuinitatis | dñi et de inuisibilitate atq. inmensitate eius. | Om̃s ⁴⁾ d̃s pater & filius & sp̃s sc̃s. unus atq. trinus unus u| delictet —

¹⁾ In der Handschrift fehlen die in der Ausgabe den einzelnen Commentaren vorgedruckten Texte der Psalmen.

²⁾ XXXII 1419. Mit vielen Scholien. — ³⁾ ? — ⁴⁾ Aug. XLII 1199 Hieronymus XXX 176 Eucherius de formulis spiritalis intelligentiae cap. 1. L 729.

f. 64^b pertinet animae ita ¹⁾ similitudo refertur (ad *add. m. rec.*) opus iustitiae || f. 65. In nomine dñi summi Incipit liber de definitio|nibus ecclesiasticorum dogmatum sc̃i august. ep̃i. | I Credimus ²⁾ unum dñm esse ³⁾ patrem & filium & sp̃m sc̃m. | —

f. 71^b xli Nullum cat^hecuminum. quamuis in bonis operibus ⁴⁾ ||

f. 72 I Sc̃i augustini de reddendis decimis | nat̃l sc̃i iohañ baptistae

II Omeł de faciendis // // // // // sinis

III Item eiusdem de // // // // //

III Item alia

V Item eiusdem de diligendis inimicis

VI Item alia de dilectione dñi

VII Excerptum de libro sc̃i effrem

VIII Admonitio sc̃i fausti ut semp de peccatis | & de futuro iudicio & de aetna beatitudine

VIII Omeł de die iudicii

X Epistula sc̃i iacobi apli

XI Epistula sc̃i petri apostoli

f. 72^b Omeł de reddendis decimis. sc̃i agustini ep̃i | ante nat̃l sc̃i ioh̃ | Propicio xp̃o fr̃s. km̃i iã ppe s. dies in qb; messes ⁵⁾ | —

f. 74 prestante dño nr̃o || f. 74^b Epistula sc̃i agustini. de faciendis elemosinis | Fr̃s ⁶⁾ km̃i caritatē ur̃am. amauit. & consiliū dare ps̃psi | —

f. 76 scl̃ | Incip̃ omelia eiusdem. | Licet ⁷⁾ nob̃. fr̃s km̃i. incognitū eē n credā tam̃ confidens. deside|rabilē —

f. 77 scl̃or'. am̃. | Incipit epistula. sc̃i agustini. episcopi. | Apostolica ⁸⁾. lectione. ⁹⁾ fr̃s km̃i. hunc sonitū. redd̃ tēp; breuis ē | —

f. 78^b prestante dño nr̃o. | Sermo sc̃i agustini. de | decim talenta. | Auditor ¹⁰⁾ hoc temp; p mulierē illā sollicitāq; habuit. x. de|narios —

f. 79^b cui ē hoñ | De diligendis inimicis | Scio ¹¹⁾ & credo caritatē ur̃am sapienter. intellegere. ñ eē | —

ibid. ñ possumus implere caritatē tam̃ in corde nr̃o dō ¹²⁾ || f. 80 cultoris ¹³⁾ industria. stipatus. ñ nutrit intus semina iacta —

¹⁾ ita et — ²⁾ Gennadius de ecclesiasticis dogmatibus LVIII 979 — ³⁾ esse deum — ⁴⁾ ? — ⁵⁾ Aug. sermo app. 277 XXXIX 2266 — ⁶⁾ Vgl. Aug. serm. app. 306 XXXIX 2331 Mai PNB I 128. — ⁷⁾ ? — ⁸⁾ Aug. sermo 58 ad fr. in eremo XL 1341 — ⁹⁾ lectio — ¹⁰⁾ Nach dieser Handschrift herausgegeben von Mai PNB I 240. — ¹¹⁾ Aug. sermo app. 273 XXXV 2256. — ¹²⁾ l. e. Grössere Lücke. Vgl. f. 72. — ¹³⁾ ?

ibid. sc̄lor̄y | Incip̄ omelia . sc̄i agustini ep̄i de diē iudicii . | Audi-
uim' 1) cū in euangelio 2) legeret̄ terribilē uocē . me|tuendā . —

f. 83^b sc̄lor' | Incip̄ prologus . | Jacob; ap̄ls sc̄m instru& cler' de
cultura . caelestiū p̄ceptor, | & regula catholicae . obseruante . de inuictis .
pāientiae | maiestate & reuelatione . plu'mor' & m̄datiū magistror' |
Jacob; dī & dn̄i n̄ri —

f. 86^b multitudinē peccator'. Incip̄ . ep̄is . sc̄i . petri . ap̄li | Incip̄
prologus . Discipulus saluatoris . inuicti | toto orbē difusus . et peregri-
nos . in hoc secl̄o . monstrat . | & p̄terite . uitae peniteris . uadit . & in
nouā . uitā . p̄ficere | toto cū sollicitudine . exortatur . | P̄rus ap̄ls . ih̄u
xp̄i . —

f. 91 ¹ q̄ estis . in xp̄o . Explic ep̄l . ap̄li petri . ||

AUGUSTINUS *de ciuitate dei* xviii—xxii.

200. membr. fol. 2 Col. foliorum 139. saec. IX.

f. 1^b Incipiunt capitula | 1 De his 2) quē usq. 3) tempus salua-
toris xvii uoluminib|us disputata sunt | — f. 2^b LIII De stultissimo men-
datio paganorū | quo xp̄ianam religionem non ultra | cclxv annos
mensuram 4) eē finxerunt | Incipit liber octauus | decimus | 1 De ciui-
tatum duarum | quarum dī una seculi huius | est altera . in qua est 5)
quantū | —

f. 34^b cuius | nullus est finis; de quib; ambarum finibus . dein-
ceps discernendum est (*corr. m. 2*) | Exp̄l (*m. 2. add. Liber xviii*)
f. 35^b Incipiunt capitula libri undeuicenisimi de ciuitate dī sc̄i agu-
stini episcopi | 1 De in (*eras.*) 2) questione quam de finibus bono|
rum & malorum filosofica disputatio | uentilauit cclxxxviii sectas
esse posse uar|ro perspexerit . — xxviii De 3) in quem finem uenturus
sit | exitus impiorum. Exp̄li capitula | Aureli Agustini de | ciuitate dī
incipit | liber nonus decimus | Quoniam de | ciuitatis utriusque | ter-
renae scilic& & caelestis debitis —

f. 57^b de hoc iudicio quantum d̄s do|nauerit in consequenti uolu-
mine | disputabo . | Expl. lib. xviii sc̄i agustini | aduersum paganos

1) Aug. sermo app. 78 XXXV 1897. — 2) euangelium.

3) XLI 559. — Auch im Texte selbst werden die Capitel unterschieden.—

4) usque ad — 5) mansuram — 6) nunc est — 7) Quod in — 8) om.

de ciuitate dī | Incip̄ capitula libri uicesimi | feliciter | 1 De (eras.)
 quamuis 1) omni tempore | d̄s iudicet in hoc tamen libro ne 2) nouis-
 simo eius iudicio sit p̄priae disputandū — xxx De 3) quod in libris
 ueteris | testamenti cum d̄s legitur iudicaturus non euidenter xp̄i p̄so
 nam 4) monstretur sed ex quibusdam testimoniis ubi d̄ns d̄s loqui
 tur appareat non dubiae quod | ipse est 5) xp̄s Expliciunt cap̄l | Inci-
 pit lib; uicesi|mus sc̄i augustini | aduersum paganos de ciuitate dī |
 De die ultimi | iudicii dī quod ipse do|nauerit locuturi . eumq; | ad-
 serturi —

f. 87 & posse fa|cere . quod impossibile est | infideli Explicit ||
 f. 87^b Aureli Auḡ | de ciuitate | dī ex̄pl liber | vicisimus | In̄c capi-
 tula lib̄ xx. i. | .i. De ordine disputationis qua prius | disserendum
 est de p̄petuo supplicio | damnatorum cum diabolo quam de aeterna
 felicitate sc̄orum | — f. 88 xxvii De 6) contra eorum p̄suasione 7) |
 qui putant sibi non obfutura | peccata in quibus cum elimosy|nas
 facerent permauserunt 8) | Ex̄plc capitula | libri xxī | Incipit lib̄ xxī |
 Cum p̄ ih̄m xp̄m d̄nm nostrum . iudicem | uiuorum atque mortuorum .
 ad | debitos fines amb̄q̄ peruenerint | —

f. 110^b hac itaq; responsione red|dita librum sicut promisimus
 ter|minamus ; Ex̄pl lib̄ xxī . | Incip̄ capit̄ libri xxii | 1 De condicione
 angelorū & hominum | — f. 111 xxx De aeterna felicitate ciuitatis
 dī | sabbatoque perp̄auo. | Ex̄pl̄ capit̄ libri . xxii . amen | Incipit liber |
 uicesimus | secundus . felic̄it̄ amen | Sicut in proximo li|bro superiore
 promisimus . | iste huius totius operis ulti|mus —

f. 138^b mihi | ignoscant quib; aut̄ satis est . non mihi | sed dō
 mecum gratias congratulantes | agant . amen . Ex̄pl̄ de ciuitate dī |
 libri xxii aureli augustini episcopi | sc̄ae legis catholicae | Ora pro
 me scribto|re | donadeo seruo | tuo si d̄m | habes adiuto|rem || f. 139^b
 Codex de monasterio Sc̄i nazarii in lau|risham.

AUGUSTINUS de consensu evangelistarum.

195. membr. fol. foliorum 107. saec. IX.

f. 1 Über der Zeile Aug. de ** sonantiis evangeliorum | Incipiunt
 capitula quaestionum libri secundi. 9) | Quare usq; ad ioseph gene-

1) Quod quamvis — 2) de — 3) om. — 4) persona. — 5) sit. — 6) om. —
 7) persuasionem — 8) perstiterunt. — 9) In der Ausgabe finden sich die
 Inhaltsangaben den einz. lnen Capiteln vorgesetzt.

ratores xp̄i | commemorantur cum de illius semine | non sit natus sed
de uirgine maria | —

f. 3 lxxx Ubi mittit discipulos ut p̄parent | ei manducare pascha
quomodo int̄ | se congruant matheus marcus & luc̄ | Finit capitulare
quaestionum | liber secundus | Incipit libri tertii | 1 De cena dñi &
de exp̄sso traditore | eius quēadmodū int̄ se quattuor | conueniant —

f. 3^b xxv In eo qđ se postea discipulis manife|stauit quomodo
sibi omnes euange|listae non aduersent̄ conlatis tes|timoniis & de
apostulo paulo & de | actibus apostulorum. | Finit capitulare quae|
stionum libri tertii | Incipit libri quarti. | 1 In euangelio marci exceptis
his | quae cū matheo dixit quomodo | —

f. 4 x De iohanne euangelista quid | a tribus caeteris distet |
Explicit capitulare | quaestionum libri quarti | Codex de monasterio
Sci nazarij (*manu saec. X—XI*) || f. 4^b leer || f. 5 Inter omnes 1)
diuinas auctoritates quae | sc̄is litteris continentur euangelium me-
rito excellit quod enim lex | —

f. 18^b con|uenientia scribendo in corporis ipsius unitatem
(*corr.*) germanā seruasse concordiam. Aurelii Augustini ep̄i de
consensu euangelis|tarum exp̄l lib. 1. Incip̄ liber. n. 2) | Quoniam
sermone non breui et admodū necessario | —

f. 64 etiam ceteri euan|gelistę qui talia commemorant. Expli-
cit lib̄ n; de concor|dia euangelistarum. Incipit liber tertius | Jam
quoniam omnium quattuor narratio in eo uersatur loco | —

f. 99 ut liberi contemplantur formam dñi. Explicit liber m. | in-
cipit liber. iiii. | Nunc iam quō (o in i) 3) mathei. narrationem con-
textim con|siderantes —

f. 106 qui euangelista xp̄m longe ceteris altius commendat.
apud eum discipulis pedes labat. amen. | Expl. lib̄ iiii de consensu
euangelistar̄, | dō grati|as | Jacob scripsit *von derselben Hand wie
das Vorhergehende. Dann folgt von anderer gleichzeitiger Hand*
Quandam partem 4) huius libri non spontanea uoluntate | sed coac-
tus. conpedibus constrictus siē oportet uagū atque | fugitium
uincire ||

1) XXXIV 1041 — 2) Vom zweiten Buche an Capitelzahlen am Rande. —
3) Nunc quoniam — 4) Mit fol. 53^b beginnt ein anderer Schreiber.

AUGUSTINUS *de doctrina christiana.*

188. membr. 8. foliorum 82. saec. IX—X.

Vorsetzblatt: Codex de monasterio laresham

f. 1 Libri quattuor sc̃i agustini | ep̃i de doctrina xp̃iana 1) |
Sunt 2) praecepta quaedam tractanda|rum scripturarum. quae studi-
osis ea|rum uideo non incōmode posse tradi —

f. 3^b sed de mirabili 3) habundantia gaudeamus | Incipit liber
primus 4) | Omnis doctrina uel rerum est uel signorum. sed | res
per signa discuntur. propriae autem nunc | —

f. 15 cætera de signis. quantũ dñs dederit disseremus, *exp*
lib̃ pri | Incipit liber secundus | Quoniam de rebus cum 5) scriberem.
praemisi commo|nens. ne quis in eis adtenderet. nisi quod sunt non
| etiam si quid aliud —

f. 34^b lapides uel metalla. incognita species | q: quaslibet scrip⁶⁾
| *die drei letzten Zeilen der Seite leer* || f. 35 Philosophi aũ⁷⁾ qui
uocant̃. si qua forte uera & fidei nr̃ae —

f. 36 de quibus iam | tertio uolumine dicere adgrediar. quod
dñs donare | dignabitur. amen. Expl̃ liber secundus | Incipit liber ter-
tius. | Homo timens dm̃ uoluntatem | eius in scripturis sc̃is diligenter
inquiret | —

f. 55 sequenti uolumine quae dñs donauerit | disseramus | Ex-
plicit liber tertius | Incipit liber quartus | Hoc opus nostrum. quod in
scribit̃ de doctrina xp̃iana | in duo quidem fuerat ^{primam} distributione 8)
partitus. | —

1) Dieselbe Schrift in Pal. 189 membr. 8. 2 Col. foliorum 120. saec. X.
fol. 1 : In d̃i no|mine incipiunt | libri aureli | sc̃i augustiñi ecclesiae | catholicae|
de doctrina christiañ. | numero III. — 2) XXXIV 15 — 3) mirabili etiam —
4) In der Ausgabe schliesst der Prolog ohne Zweifel richtig mit den Worten:
tale nobis occurrit-exordium. Auch in der Handschrift hat bei diesen Worten
eine alte Hand angemerkt *incipit*. — In cod. 189 wird die *Retractatio* als Pro-
log bezeichnet, und die Schrift beginnt mit den Worten *Sunt praecepta u. s. w.*
Der wirkliche Anfang des ersten Buches *Duae sunt res u. s. w.* wird indes-
durch Majuskelschrift hervorgehoben. — 5) Quoniam cum de rebus cod. 189. —
6) L. e. 62. — 7) L. e. 63. — 8) quaedam fueram prima distributione. cod. 189
hat quaedam fueram prima *

f. 81 Non solum sibi sed aliis | & iam ¹⁾ laborare studet. quantulumque potui | facultate disserui. |

Expl de doctrina xp̄iana liber quartus ²⁾ ||

AUGUSTINI *epistulae.*

211. membr. 8. foliorum 130. saec. X.

Auf der Rückseite des ersten bei der Paginirung nicht mitgezählten Blattes

In hoc codice continentur epistulae sc̄i auḡs. | i Epistula sc̄i augustini ad uolusianũ | ii Itẽ eiusdem ad bonifacium ep̄m ut non noceat paruulis baptizatis iniquitas parentũ cui nulla uoluntate consentit | iii Itẽ eiusdem ad armentariũ & paulinã de uotis reddendis |iiii Itẽ eiusdẽ ad marcellinũ de sacrificiis ueteris & novi | v Itẽ eiusdẽ ad laetum de tolerantia passionum | vi Itẽ eiusdem ad italicam de fide | vii Itẽ eiusdem ad marcellinũ de magis pharaonis | viii Itẽ eiusdem ad paulinam de uidendo dõ | viii Epistula ^{maximi} grammatici madaurensis ad augustinum | x Epistula augustini ad maximũ grammaticũ madaurensis | xi Epistula augustini ad ualentinũ de pelagiano errore uitando | xii Item sc̄i augustini de solutione quaestionum | i prima de resurrectione ii de tempore xp̄ianae religionis | iii de sacrificiorum distinctione iii de eo qđ scriptum est in | qua mensura mensi fueritis remetietur uobis | v de filio d̄i secundum salomonem vi de iona propheta | xiii Epistula machedonii ad sc̄m augustinum | xiiii Epistula sc̄i augustini ad machedonium | xv Epistola sc̄i augustini ad paulinum ep̄m de psalterio | (*das Folgende von anderer, aber gleich alter Hand hinzugefügt*) xvi Epistula sc̄i augustini ad probam uiduam de modo orandi | xvii Constitutio sc̄i auḡ. quid obseruare debeant in monasterio constituti (*in ras.*) | xviii Sermo sc̄i augustini de vita & moribus clericorum | ad seipsos | xviiii Item sermo sancti augustini ad quos supra. ||

f. 1 Incip̄ epistula sc̄i augustini ad uolusianũ | Domino ²⁾ illustri et merito insigni | et praestantissimo filio uolusiano | augustinus in dõ (dnõ m. 2) salutem | Legi litteras tuas in quibus uidi magni cuiusdã | —

¹⁾ etiam aliis. cod. 189 wie cod. 188. — ²⁾ cod. 189 f. 129 Amen | Expleiunt | libri aurelli augustini ecclesiae catholice de doctrina christiã | numero | quattuor | in dño || — ³⁾ XXXIII 515 (ep. 137).

f. 9^b retinenda xp̄i ¹⁾ & proximi caritas; ²⁾ Expt̄ epist̄ agust̄ episc̄ ; | u Item eiusdem ad Bonifacium episcopum || f. 10 Bonifatio³⁾ coepiscopo agustinus in dñō salutem; | quaeris a me utrum parentes baptizatis paruu|lis —

f. 14^b reddidi quam potui rationem; | m̄ Item eiusdē ad armentariū et (*in ras.*) paulinā de uotis reddentis (*corr.*) | Dominis ⁴⁾ eximiis meritoque honorabilibus | ac desiderabilibus filiis armentario & pauline (q̄ m. 2) | agustinus in dñō salutem; uir egregius filius meus ruferius adfinis uester retulit mihi quid dñō uoueritis —

f. 18^b meritoque honorabiles & desiderabiles filii. | Explicit epist̄ sc̄i agust̄ ad armentarium | et paulinam || f. 19 Incip̄ epistula sc̄i augustini ep̄i ad marcellinū m̄. | Domino ⁵⁾ eximio & merito insigni carissimo ac desiderantissimo filio marcellino agustinus in dñō salutem; | Inlustri uiro & eloquentissimo. nobisque dilectissimo. | uolusiano —

f. 27 carissime ac desiderantissime fili; | Expt̄ eps̄ta augustini ad marcellinum; v | Incipit ep̄la augustini ad letum *de tolerantia passionū (add. m. post.)* | Domino ⁶⁾ dilectissimo & desiderantissimo fratri leto | agustinus in domino salutem, legi epistolam | quam misisti fratrib; consolari te cupiens quod multis temptatōib; —

f. 31 modo commendare uoluiss; | Explicit ep̄la agustini ad letum ; | Epistula sc̄i aūg ad italicam de fide vi | Dominae ⁷⁾ eximiae & merito prestantissimę atq; in xp̄i | caritate honorandę filiae italicę agustinus ep̄s in dñō | salutem. Non solum litteris tuis uerum & iam ipso referente qui pertulit comperi —

f. 33^b mollior explicare ⁸⁾ ; | Explicit epistula ad italicam; | vii Incipit epistula sc̄i augustini ad marcellinū | Dñō ⁹⁾ eximio & merito insigni multumq; karissimo filio | marcellino agustinōs (*m. 2*) in dñō salutem: epistolam tuam | quā p̄ sc̄ni fratrem & coepiscopū meū bonifacium accepi. | —

f. 38 fassus fuerit soluta questio est; | Explicit epistula ad marcellinum sc̄i agust̄ || f. 38^b viii Epistula sc̄i augustini ad | paulinam

¹⁾ Dei — ²⁾ Der Schluss des Briefes Incolumem feliciorēque — salutem fehlt in der Handschrift. — ³⁾ l. c. 359 (ep. 98) — ⁴⁾ l. c. 485 (ep. 127) — ⁵⁾ l. c. 525 (ep. 138) — ⁶⁾ l. c. 1055 (ep. 243) — ⁷⁾ l. c. 318 (ep. 92) — ⁸⁾ Die Schlussworte des Briefes In protectione — resoluta fehlen auch hier. 'Absunt a Mss. sexdecim' bemerken die Benedictiner. — ⁹⁾ l. c. 585 (ep. 143).

de uidendo dō | Augustinus 1) memor debiti quod ex tua petitione et mea promissione —

f. 62^b quid disputare ualeamus; | Ex̄pl̄ epistula sc̄i augustini ad paulinam de uidendo dō | viii Incipit; epist̄: maximi: gr̄amatici | madaurensis ad aḡustinum (m. 2) ; | Habens 2) crebro tuis affatibus letificari & instinc|tu —

f. 63^b ueneramur & colimus ; | x̄ Incipit epist̄: aḡust ad maximū gr̄amaticū | Seriem (serio corr.) ne 3) aliquid inter nos agimus. an iocari lib& | —

f. 65^b agere | uelle cognouero ; Exp̄l̄ aḡus ad maximū gr̄amaticum adaurensis (corr.) ; | x̄ Incip̄ epist̄ sc̄i augustini. //// ad ualentinū | Dñō 4) dilectissimo & in xp̄i membris honorando | fratri ualentino & fratribus qui tecum sunt || f. 66 agustinus in dñō salutem. cresconium felicem & aliū felicē | —

f. 68^b uigilanter orate dō uiuatis: 5) | x̄ii Sc̄i augustini de solutione quēstionū i. de resurrectione. ii. de tempore — prophæa ; prima de resurrectione | Mou& 6) quosdam & requirint (corr.) de duabus resurrectionibus | —

f. 82 sine salutis dispendio tolerandum | Epistula macedonii ad sc̄m̄ augustinū xiii | Domino 7) merito uenerabili & unice colendo patri aḡustino | machedonius; optatas admodum sc̄itatis tue litte|ras accepi —

f. 83 & vere colende pater; explicit ep̄la mache|donii ad augustinū episcopum; xiiii | Epistula sc̄i augustini ad macedonium | Augustinus 8) episcopus. famulus xp̄i familiaquæ eius di|lecto filio machedonio in dno salutem. Negotio|sissimum in republica uirum. & non suis sed aliorū | —

f. 94 felix in xp̄o uiuas | fili carissime; epistola sc̄i augustini xv̄ | Beatissimo 9) & uenerabiliter desiderabili & desiderabiliter uenerabili. sc̄o sc̄eque carissimo fratri & coepiscopo paulino | agustinus in dñō salutem; quod de peruentione tam pro|spera fratris & compresbiteri nostri quinti & qui cum eo na|uigauerunt —

1) l. c. 596 (ep. 147). Die Benedictiner bemerken: In Mss. inscribitur: *Liber ad Paulinam de uidendo Deo*. nec habentur isthaec uerba *Paulinae salutem*, licet praenotetur *Augustinus*. — 2) l. c. 81 (ep. 16) Auens — 3) l. c. 83 (ep. 17) Seriumne — 4) l. c. 971 (ep. 215) — 5) Auch hier fehlt der Schluss des Briefes *Deo* — *Florus*. — 6) ? — 7) XXXII 652 (ep. 152) — 8) l. c. 653 (ep. 153) — 9) l. c. 630 (ep. 149).

f. 106^b germano salutamus affectu ; | Explicit epistula sc̃i augustini ad paulinum episcopum ; | xvi Incipit epistula sc̃i augustini ad probam uiduā | de modo orandi. | Augustinus 1) ep̃s seruus xp̃i seruorumq; xp̃i. religiosae famulae d̃i probae. in d̃no 2) salutem. petisse 3) te & promississe me re|colens —

f. 117 supra quam p̃imus | & 4) intellegimus, Exp̃t ad probā uiduā de orandi modo | Haec 5) s̃t quae obseruetis p̃cipimus in monasterio constituti | Primum propter quod in uno estis congregati ut unanimes | —

f. 120^b in temptationem non inducatur; amen | Explicit regula sc̃i augustini feliciter || f. 121 Incip̃ sermo sc̃i augustini de uita xvm | et moribus clericorum ad se ipsos ; | Propt̃ qđ 6) uolui & rogaui hesterno die ut hodie frequentiõs conueniretis | *** hoc est quod dicturus sum uobiscum hic uiuimus & propter uos | —

f. 124^b in uerbo d̃i | seruiēnt̃ uobis. Explicit de uita et moribus clericorum | sermo primus | xviii Incipit secundus | Caritati 7) uestrae (in ras.) hodie de nobis ipsis sermo rēdendus est; | —

f. 129^b minus ibi habeam' | & tamen uobiscum ibi regnemus. Explicit de uita | et moribus clericorum. sermo secundus.; || f. 130 F. d̃i gr̃a romanoꝝ ĩpr ꝛ s̃p̃ aug't' Dilecto filio suo h. romanoꝝ regi aug'to sal ꝛ p̃tne d̃i affectū | Nobilitati tue significand̃ duxim'. qđ u. s. w. 8)

AUGUSTINUS in epistolam Iohannis ad Parthos.

218. membr. 8. foliorum 93. saec. X.

f. 1 Incipiunt ome|liae beati agustini | 9) in epistul̃ sc̃i iohannis apostoli (m. post. add. In die octauar.) | Ab eo quod ait Quod erat ab initio qđ |//////////////////// usque ad id |//////////////////// qui odit fr̃em in tenebris (est add. m. post.) 10) | meminit sc̃itas uestra | euangelium secundum iohan|nem ex ordine lectionum nos solere —

1) l. c. 494 (ep. 130) — 2) Domino dominorum — 3) Et petisse — 4) aut — 5) ? — 6) XXXIX 1568 (sermo 355) — 7) l. c. 1574 (sermo 356) — 8) Der Kaiser berichtet, dass er wohlbehalten im Oriente angekommen sei, klagt aber zugleich über die Treulosigkeit der Griechen.

9) XXXV 1977 — 10) De eo quod Joannes scribit 'quod erat ab initio quod audiuius et quod uidimus' etc. usque ad id 'Quoniam tenebrae excaecauerunt oculos eius'.

f. 87^b quam tu credas x̄pm predi|canti ¹⁾. amen. explic; De nomine qui | descendebat ab hierusalem in hie|richo ex libro sc̄i agustini epi ²⁾ | homo ³⁾ quidā descendebat ab hierusalē in hiericho ip|se adā intellegitur in genere humano, —

f. 87^b pasci ex euangelio De illo qui me|dia nocte petit ab amico suo panes ex libro ques|tionum euangelii | Amicus ⁴⁾ ad quē uenit' media nocte ut | —

f. 88 p quē sapientia pr̄dicetur | Item de pane et pisce et ouo | De pane ⁵⁾ et ⁶⁾ pisce et ouo quibus con|traria posuit lapidē serpentem scorpionem | intellegitur panis caritas propter maiorem ap|petitum —

f. 89 beatitudinis copia ditabuntur ⁷⁾ || f. 89^b Item de iudice iniquo quem | uidua interpellabat ex libro ques|tionū euangl. | Quid ⁸⁾ est quod ad | sēp orandū & deficientū de iudice | —

f. 90^b uindictam desiderare dicuntur. It̄ de septi|formi sp̄u et vii beatitudinibus vnq: p̄ationib; ⁹⁾ | Uidetur etiā mihi septinarius iste numerus ha|rum —

f. 91^b clamemus abba pater Explicit | Quē admodū cathezizandus sit qui | uult fieri xp̄ians ex libro agusti ¹⁰⁾ | Sed faciem aliquem uenisse ad nos qui uult es|se xp̄ianus —

f. 93^b ul|tra quam possunt sustinere | Explicit de libro sc̄i agustini ||

AUGUSTINUS in euangelium Johannis.

207. membr. fol. foliorum 128. saec. IX—X.

f. 1^b Incipit pars media sc̄i auḡ in iohān | Aurelii Agustini | tractatus ad populum | in iohannem xx | in hoc codice sermo scriptus de testimonio essaiae prophetae propterea non | poterant credere quia exc̄euit id est | malitia oculus eorum indurauit eorū | cor in sermō quinquagesimo; de v panibus | et duobus pipiscibus ab eo quod scrip-

¹⁾ Christo praedicanti — ²⁾ Dies Excerpt ist wie die folgenden aus Augustins quaestiones euangeliorum entlehnt. — ³⁾ XXXV 1340 — ⁴⁾ l. c. 1341 — ⁵⁾ l. c. 1342 — ⁶⁾ om. — ⁷⁾ ditantur l. c. 1349 — ⁸⁾ l. c. 1358 — ⁹⁾ ? — ¹⁰⁾ Aus der Schrift de catechizandis rudibus?

tum ē ab eo quod scriptum ē | post hac habiit ihs̄ trans mare galilaeae ¹⁾ ||

f. 2 Ab eo quod scriptum est post haec | abiit ihs̄ trans mare galilaeae quod est tiberiadis ²⁾ | usq. ad id quod ait. illi ergo homines cum uidissent | quod fecerat signum . dicebant . quia ³⁾ hic est uere propheta . qui uenit in mundum; | Miracula quę fecit dñs̄ noster ihs̄ xp̄s̄ sunt quidem —

f. 127 sed crescendo capimus ambulando crescimus . proficiendo ambulamus . ut puenire possimus ⁴⁾. | m. al. Expliċ . LII . tractatus. || f. 127^b enthält einen (unvollständigen) Index der erklärten Evangelientexte von einer Hand des zwölften Jahrhunderts.

AUGUSTINUS contra Faustum Manichaeum.

201. membr. fol. foliorum 198. saec. IX.

Auf der Rückseite des Vorsatzblattes Contra Faustum Manichaeum | S̄ci Augustini episcopi | libri duo ||

f. 1 Faustus ⁵⁾ quidam fuit gente afer. ciuitate mileuitanus. eloquio suauis. ingenio callidus. secta manicheus ac per hoc nefando | errore peruersus —

f. 122 qui | sanā doctrinam non sustinentes. ad fabulas conuertuntur. Aureli . augustini aduersus faustum manicheum uolumen | primum . expliċ . ⁶⁾ Incipit aduersus eum uel aduersus | eius heresem de uita patriarcharum uolumen secundū feliciter dō gratias amen. | Faustus dixit. cur legem blasphematis & prophetas; minime ⁷⁾ | nos hostes sumus aut inimici legis ac prophetarum. sed nec ullius omnino —

f. 198^b substantiam incommutabilem omnino ⁸⁾ incorruptibilem cogitate uel credite | & manichei continuo non eritis. ut aliquando & catholici esse possitis. amen | Explicit dō gratias utere felix salus amen | Explicit liber auct̄ auct̄ ep̄isci contra faustum | manicheum se-

¹⁾ Die Worte de v panibus — galilaeae sind getilgt — ²⁾ tract. 24 XXXV 1592. — ³⁾ illi — quia om. — ⁴⁾ l. c. 1784 (tract. 54).

⁵⁾ XLII 207. In der Handschrift werden Capitel unterschieden, doch hört die Capitelbezeichnung gegen Ende auf. Am Rande ist die in den Ausgaben befolgte Büchereintheilung von neuerer Hand an den betreffenden Stellen durch ein Ineß bezeichnet. — ⁶⁾ In den Ausgaben schliesst hier das ein und zwanzigste Buch. — ⁷⁾ minime quidem — ⁸⁾ omnino, omniino.

cundum uolumen de uita patriarcharum | uel figuris prophetarum.
Item dō gratias | *m. al.* hōc qui nazariū librō fraudauerit // // // | s // // // //
tricē districti iudicis iram ||

AUGUSTINUS *de genesi contra Manichaeos.*

216. membr. 8. fol. 1—19 saec. X, fol. 20—133 saec. IX—X.

f. 1 Scī Augustini | in libro geneleos | contra Manicheos ||

f. 1^a Incipit expositio scī agustini in li|bro genesis contra mani-
chaeos ¹⁾ | Si eligerent manichei | quos deciperent eligeremus &
nos | —

f. 19 iucundo otio pfruantur aurili gustini. liber primus aduer-
sus manicaeus . | Finit. Explicit de genesi . | Incipit eusdē liber se-
cundus | de geneae auersum eosdem . | Post enumerationem & expo-
sitionem — ad finem quasi luis aliquā ²⁾ || f. 19^b *leer* || f. 20 Omelie
b̄ti Augustini | episcopi (*manu saec. XV*)

f. 21 Omelia scī Augustini ēpi de aduentu dñi | Pro|pi|ci|a ³⁾
diuinitate fr̄s dilec|tissimi adueniunt | dies in qua natalem dñi ||
f. 21^b saluatoris cū gaudio desideramus | —

f. 24^b sc̄lo*. amen | Item alia humilia eiusdē ||

f. 25 (Ad scām über der Zeile *m. post.*) Scām ⁴⁾ et desidera|
bilē gloriosam ac singula|rē —

f. 28^b sc̄lo*. amen | Incipiunt omeliae de natalē dñi | Legimus ⁵⁾
sc̄m moysen populo | dī precepta dantē . ubi dīx̄ ; —

f. 32 in celis sunt & que in terris ; | Item alia humilia eiusdē.
Audite ⁶⁾ filii lucis ad|optati in regnum dī fr̄s km̄ | —

f. 35 ipso auxiliante dñō ; | Incipit humilia in natalis | scī ste-
phani martyris || f. 35^b Hesterno ⁷⁾ die nata|lē habuimus dñi salua-
toris. | —

f. 36 sc̄la ; | Itē alia humilia eiusdem | Martyr ⁸⁾ s|tephanus
bea|tus & primus | post apostl ab apostolis —

¹⁾ de genesi contra Manichaeos XXXIV 173 — ²⁾ l. c. 195 quasi brevis
quaedam — ³⁾ Vgl. Max. Taur. sermo app. 1 LVII 843. — ⁴⁾ Aug. app.
sermo 116 XXXIX 1975 Max. Taur. sermo app. 3 LVII 847. — ⁵⁾ Aug. app.
sermo 245 XXXIX 2196. — ⁶⁾ Aug. sermo 194 XXXVIII 1015. — ⁷⁾ Aug. app.
sermo 210 XXXIX 2137. — ⁸⁾ Aug. sermo 317 XXXVIII 1435.

f. 39^b gloria | Incipit humilia in natalis sc̃i iacobi et sc̃i iohannis euangl. | In illo tēpore 1) accessit | ad ih̃m mat̃ filioꝝ zebedei. cū filiis | —

f. 43^b gloria | Item alia humilia eiusdem | Post hec 2) adsūpsit | ih̃s p̃arū & iacobum | —

f. 49 sc̃la ; | Hodie 3) fr̃s k̃m̃i nata|lē illoꝝ infantium colimus —

f. 52^b sc̃lorum amen | In xp̃i nom̃ incipit uita uel | obitus sc̃i landiberti 4) | pontificis qui passus ē || f. 53 XV kl̃ october in uilla | nuncupante leodio ubi et ip̃se domnus apostolicus requiescit in pace | Si paganorū figmenta saeua | & nefanda p̃lixa studeant | — f. 54 explendum curamus ; | Finit prologus ; || f. 54^b Gloriosus uir landebertus | —

f. 68^b perire | Explicit uita uel obitus sc̃i landiberti ep̃i . q̃ passus ē xv kl̃ oct̃b | Post hec in p̃fata uilla | —

f. 74^b sc̃la | amen || f. 75 Amen dō gratias | Explicit uita sc̃i ac | beatissimi Lanberti pontifici feliciter | filiciter am̃ || f. 75^b Sapientia 5) foris praedicat — odibunt scientiam ; || f. 76 Incipit humilia sc̃i agustini episcopi ; | Fr̃s 6) d̃lmi faciamus | bonum ad omnes homines | —

f. 79^b sc̃lorum amen ; Excarsu ; ex lib̃ sc̃i esidori de flagellis d̃i 7) | Diuinę sapiencie subtilitas sicut | —

f. 82^b sc̃lorum amen ; | Incipit humilia sc̃i || f. 83 Agustini episcopy | Pius 8) d̃ns & misericors fr̃ k̃m̃i | p̃ prophetam nos exortat' —

f. 85^b seculorum amen ; | Incipit excarsu sc̃i hęsidosi . feliciter ; | Dilectissimi 9) omni hora habeto mortem p̃p̃ oculis tuis ; | —

f. 89^b peiora prioribus ; | Incipit liber sc̃i de disperacione peccancium | Non 10) p̃ locorum . spacia . s̃a | *** affectu bono . uel malo itur —

1) Angelo Mai bemerkt in mg.: Ex Hieronymi comm. in Matth. 20. — 2) 'Est Hilarii in cod. Vat. 4222 f. 46' Angelo Mai. — 3) Aug. app. sermo 220 XXXIX 2152. — 4) Vgl. Wattenbach, Deutschlands Geschichtsquellen 190. 405. — 5) ? — 6) Nach dieser Handschrift herausgegeben von Mai PNB I 284. — 7) Excerpt aus Isid. sentent. 3, 1. — 8) Beda VII 365 ed. Colon. — 9) ? — 10) ?

f. 91^b circa uitę finem erimus; | Incipit lib̄ de disperacione ^{de die iudicii} pec|cancium; sc̄i esidori; | Rogo ¹⁾ uos fratres km̄i . & cū | magna mortalitate ad | felicitatem —

f. 96^b ui|ta meritis adquiramus; | Incipit admonicio sc̄i fausti; | Modo ²⁾ fr̄s. km̄i cum diuina lec|tio legeretur . audiuius a|postolum terribiliter —

f. 100 seculorum amen. | Incipit excarpsum de epis|tola sc̄i fa- tali de uita xpianor̄ || Rogo uos filii & paterna piæa|te commoneo. ut de sa|lute anime —

f. 104 sc̄lorum | amen; | Incipit epist̄ sc̄i agus|tini de igne purgatorio | In leccione aposto|lica ³⁾ q; nobis paulo ante recita|ta est fr̄s km̄i . audiui^m apt̄ | —

f. 109 seculo* amen | Incipiunt dicta sc̄i hie|ronimi quā qui legit | et opere impleuit ui|tam eternā possidebit || f. 109^b Dilec- tissi|mi ⁴⁾ fr̄s oportet nos | humilitatē habe|re. p̄ceptū dī costo| dire. caritatē tene|re ueritatē sequi & ñ uanitatē; | Beatus agusti- nus ait. Ueritas mundat | uanitas coinquinat —

f. 115^b cecitatē m̄tis . cecideṛ In p̄fundis. || f. 116 Incipit ho- melia de epipha|nię (*corr. m. al.*) | Sicut ⁵⁾ iam aliquan|do caritati uestrę | suggestimus fr̄s km̄i | sex illa ydrię quas | —

f. 121^b secu|lorum amen; | Incipit humelia sc̄i agus|tini de igne purgatorio; | In lectione apostolica ⁶⁾ que nobis paulo an|te recitata est . fr̄s km̄i audiuius | apostolum dicentem quia fundamen|tum aliud nemo potest ponere pret̄ || —

f. 126 ⁷⁾ Et idō & qui ab | ista p̄petua pena & ab illa purga ⁸⁾ | f. 126^b In xp̄o nomene incipit uita sc̄i | pauli ⁹⁾ per uerbum dī duc- tus est in reg|num dī ut uiderit regnum et o|pera iustorum & penas im- piorum (im ex in) | inprimis uenit ad arborem qui ha|b& . i. mille . d. quinquaginta ra|ma. & hab& totus fructus in se | & interrogauit sc̄s paulus istud | quid est dn̄e inde uiuunt iusti & | innocentes ; Vinit in alio loco . ui|dit uiros & mulieres . in cadenas | ferreas. & duceant legatas | illas diaboli. qui adimperent | omnib; multa mala. commit| tere. & interrogauit sc̄s pau|lus. isti qui commisserunt dn̄e. | isti

¹⁾ ? — ²⁾ Fausti Rhag. sermo 8 LVIII 887 Aug. app. sermo 110 XXXIX 1963. — ³⁾ Fastidius — ⁴⁾ Vgl. Aug. app. sermo 104 XXXIX 1946. — ⁵⁾ Vgl. Aug. sermo 67 ad fr. in eremo XL 1353. — ⁶⁾ Aug. app. sermo 91 XXXIX 1920 — ⁷⁾ Dieselhe Homilie oben f. 104. — ⁸⁾ l. c. 1948 — ⁹⁾ ?

sunt qui pater & mater ho|nores tulerunt. & inter se ue|niam non
rogauerunt nec || f. 127 humilia sc̃i agustini ad populū | Fřs k̃m̃i *)
ad memoriam nos|tram reducimus per sa|ceras pa|gan*^s (corr. ead. m.)
in uestris cor|dibus radiantur —

f. 133^b quanta preparauit d̃s | diligentibus se; ; adiuuã; ||

AUGUSTINI *grammatica*.

1746. membr. Grossquart. foliorum 184. saec. IX ²⁾.

Fol. 1 *fast ganz erloschen* ³⁾. Am oberen Rande von einer Hand
des vierzehnten Jahrhunderts Glosa magna donati (von einer an-
dern, aber gleichzeitigen Hand in Augustini verbessert) g̃matici |
Incp. artes sc̃i augustini ⁴⁾ ad petrum mediolanens |

Latinitas ⁵⁾ est obseruatio incorrupte loquen|di — loquendi usu
//////////////////// | De viii partibus orationis ⁶⁾ Partes orationis sunt
octo —

f. 10^b nec noĩ inpositũ est obliuiscor ⁷⁾ incuriē . memor sum
bono|s — utilis ciuib; aptus scenę . | Explē artes sc̃i agustini felici-
ter || f. 11 In nomine d̃ni inc̃ip̃ regula augustini ep̃i de nomine | Om-
nia ⁸⁾ nomina xiii litteris terminantur . quinque uocalibus | —

f. 26 mille indeclinabile ⁹⁾ est. ||

f. 26^b Ego sum crux benedicta ad auxilium tibi. N. contra ca-
dentem morbum | & contra oĩs morbos et contra oĩs insidias dia-
boli ||

f. 27 Incipit ars donati quam paulus diãc̃ exposuit | ⁴ Partes ora-
tionis quot sunt ^m Octo ^d Quae ^m No|men —

1) Caesarii hom. 17 LXVII 1079. — 2) Vgl. über diese Handschrift Are-
valus in den Isidoriana 4, 103 LXXXI 879. — 3) Über der ausgegangenen
Schrift steht auf der Mitte von fol. 1 von einer Hand des vierzehnten Jahr-
hunderts folgender Index: Codex sc̃i nazarii ĩ laurissa | p̃mo Artes sancti Augu-
stini | Regula Augustini de nomine et aliis partibus orationis | Ars donati quam
paulus diaconus exponit | Sancti ysidori ep̃i de gr̃amatica et partibus eius et
figuris | Dynamius gr̃amaticus ad discipulum suum. | Gramatica Juliani episcopi
Toletani | Gramatica et ars Tacuini | Alia ars siue gr̃aca Juliani Toletani | Ars
Asperi de octo ptibus oracionis | Ars domini bonifacii archiepi et martiris —
4) Das cursiv Gedruckte unsicher: die alten Züge sind von später Hand nachge-
fahren — 5) Herausgegeben von Angelo Mai nach dieser Handschrift PNB 1 2
p. 167. — 6) Mai liest verkehrt 'Incipit de partibus orationis. De nomine'. —
7) l. c. 181 Anm. — 8) XXXII 1385. — 9) declinabile.

f. 40 ut at tat & si qua sunt similia. || f. 40^b Incip̄ sc̄i isidori ep̄i de grammatica et partibus eius ¹⁾ | 1 Disciplina a discendo nomen accepit —

f. 58^b Fabule uero sunt quae nec facte ²⁾ sunt nec fieri possunt quia contra | naturam sunt || f. 59 Dinamius gram̄aticus ad discipulum suum ait ³⁾. | O quam ⁴⁾ dolenda conditio & fortiter — tabēnacula. Int̄ Quis primus philosophi nomine —

f. 71^b preposita modo p̄posita coniūgi (*m. al. post.*) ; || f. 72 quot ⁵⁾ syllabas sibi uindicat (*corr. in uendicat*) arsis & quō thesis in tris syllabis si in prima habuerit | —

f. 76^b Quia de multis libris | abscise sententiae ibi sunt positę. Explicit tractatus primus || f. 77 De barbarismo | Barbarismus est una pars orationis uitiosa | —

f. 86^b similitudinē | faciens it̄ in euangelio xp̄s dix̄. uul * p*** illi***** || f. 87 Item Juliani ⁶⁾ ep̄i toletani de littera | Partes gram̄aticae artis quot sunt | prima pars —

f. 98^b uolans ecce gerens arma | ruitque laeus || f. 99 Incipit ars tatuini | Partes orationis * s̄ gram̄at̄ sunt viii. id est | nomen —

f. 126 licentia utenti prout uoluerint data est. || f. 126^b Ars Juliani Tolotani ep̄i | Partes orationis quot sunt ~ octo | —

f. 152 ad significationes partis ipsius (*del.*) istius pertinent. ⁷⁾ || f. 153 Incip̄ ars asperi de octo partibus orationis | Partes orationis sunt octo nomen pronomen | —

f. 161^b luguduni uel agustuduni legebā | tamquam luguduno uel agustuduno & his dissimilia. || f. 162 Ars dom̄ni bonifacii archiepi et martyris (*über der Zeile*) ⁸⁾ | Partes orationis primus aristotilis duas | —

f. 184 in l. ut lido allido allisi alligo allatus mutatur & in r. & altrinsecus || f. 184^b corrumpuntur partes (*die Schrift auf dem Rest der*

¹⁾ Das erste Buch der Etymologien. — ²⁾ facta — ³⁾ Dinamius-ait, ebenso das folgende Int̄ von anderer aber gleichzeitiger Hand. — ⁴⁾ Nach dieser Handschrift herausgegeben von Mai l. c. 182. — ⁵⁾ Vorher fehlen zwei Blätter. — ⁶⁾ Die Grammatik Julians ist am Ende des vorigen Jahrhunderts in Rom nach dieser Handschrift herausgegeben worden. — ⁷⁾ Vgl. zur Ergänzung Arevalus l. c. 881 f. — ⁸⁾ Nach dieser Handschrift bis auf den Schluss herausgegeben von Mai CA 7, 475.

Seite, die den Schluss der Schrift offenbar nicht enthalten hat, fast ganz ausgegangen) ||

AUGUSTINI *quaestiones evangeliorum.*

209. membr. 4. foliorum 126. saec. X.

f. 1 Sunt ¹⁾ quaedam expositiones | quorundam locorum ex euangelio | secundum matheum. alie ²⁾ similiter secundum | lucam — f. 1^b non ut hoc | quod ille uocaretur. ³⁾ | Incipit prologus. | Hoc opus ⁴⁾ non ita scriptum est | ac si euangelium —

f. 2 opus esset facile inuestigaret. Explicit prologus. | Incipiunt capitula | I Quod ait. nemo nouit filium nisi pater | — f. 3 XLVII Quod ter dn̄s orauit priusquam traderetur | Incipit liber questionum sc̄i augustini ep̄i in matheũ primus. | I Cum diceret. nemo | nouit filium nisi pater. non | dixit & cui uoluerit —

f. 12 impleretur uoluntas patris. | Explicit liber primus in matheum | Incip̄ capitula libri secundi in lucam | I Quod zacharias audit ab angelo. exaudita est oratio tua. — f. 13 LI Quod scriptum est de dn̄o. finxit se longius ire: | Expliciunt capitula libri secundi: | Incip̄ liber secund̄ sc̄i auḡ in lucam || f. 13^b I Quod zacharias orans pro | populo audit —

f. 46 ñ uerũ corpus habuisse. sed fictũ; || f. 46^b Expliẽ liber secundus sc̄i auḡ in lucã | Item incip̄ questiones ex euangl̄o ⁵⁾ | Quod dictum est | occisos in infantes a bimatu et infra. Significatum est —

f. 58 quod nolunt ut perfecti sint. uelint. & perfecti sunt. | Expliciunt questiones ex euangelio. | Incipiunt capitula questionum et | epistolarum sequentium | Hae questiones tres decerptae de libro | questionum octo beati augustini ad dulcitium; ⁶⁾ | I Vtrum in nouissimo dn̄i aduentu sit futurum iudicium. questio . I | II Item de hoc quod dicitur a quibusdã sara adulteriũ ñ euitasse. q̄st. I | III Item de hoc quod dn̄s ait. elegi dauid secundum cor meum. questio I | IIII Item ad sc̄m aurelium pro amouendis conuiuuiis de ecc̄la. eplã I (*sic semper*) | V Item beati augustini ad sc̄m aurelium p̄ monachis illicite

¹⁾ Aug. retractat. 2, 12 XXXII 634. — ²⁾ et aliae — ³⁾ uocaretur. Hoc opus — est. — ⁴⁾ XXXV 1321. — ⁵⁾ Quaestionum septemdecim in euangelium secundum Math. liber unus. l. c. 1365. — ⁶⁾ Vgl. XL 147.

ordinatis. || f. 58^b vi Item cuius sup̄ ad sc̄m alipium pro dioscori
conuersione

vii Item eiusdē ad abbatē eudoxium in insula caproriae

viii Item ad caelestinum diaconum saluatoria

ix Item ad restitutū diaconū pro uitiosis in eccl̄a tolerandis

x Item ad largum admonens eum pro bonis operibus

xi Item cuius sup̄ ad bonifacium comitem p̄ contēnendis terrenis

xii Item eiusdē ad crisimum cur in se manus inicere uoluisse

diceretur

xiii Item beatorū alipii & augustini ad peregrinū ep̄m p̄ maximo

xiiii Item memoratorū ep̄orū ad maximū medicū thenitanū eu-
nomianistā

xv Item beati augusti ad ep̄m esiciū salonitanū de aduentu dñi
& fine sc̄li

xvi Item rescriptū ep̄i esicii ad beatū augustinū quid de questi-
one sup̄scripta sentiret

xvii Item cuius sup̄ ad ep̄m deutheriū p̄ uictorino manicheo
subdiacono

xviii Item beati augustini ad macrouium episcopum donatistam
pro diacono quodam ne eum rebaptizaret

xviiii Item eiusdē ad cecilianum contra donatistas

xx Item eiusdē ubi sibi successorē p̄br̄m eracliū elegit ab eo
confecta gesta

xxi Item p̄br̄i habiti qui reliquias martyris stephani primum
destinauit ad spaniam ¹⁾)

xxii Item beati augustini ad quintillianum ep̄m commendans
gallam et simpliciolam ||

f. 59 xxiii Item cuius sup̄ ad felicitatem & rusticum de correptionibus
presentis uitę

xxiiii Item ep̄i euodii ad sc̄m augustinū de ratione & dō

xxv Item eius ad quem supra de uirginitate beatę marię &
corpore filii dñi

¹⁾ f. 102 Incip̄ ep̄la habiti p̄br̄i pape palconio | xxii Beatissimo dilectoq.
semper in dño pape palconio. atque | uniuerso clero & plebi sc̄ę ecclesię braceha-
rensis. habitus | presbiter in dño aeternā salutem; memores eē uos | mei cupio —
f. 103 mihi in dño | Explic̄ ep̄la Habiti p̄br̄i qui reliquias sc̄i | stephani primū
direxit in spaniā p̄ orosiū p̄br̄m || = XLI 805.

xxvi Item eiusdem ad quẽ supra de supra scriptis questionibus & de questione ep̃le beati petri ap̃li

xxvii Item supradicti augustini. ad m̃ m̃ euodiũ de uisionib. s̃niorũ

xxviii Item cuius sup̃ ad quẽ sup̃ de corpore filii d̃i. & quod oculis corporeis non uideat diuinitatẽ. et de uirginitate sc̃e marię & imaginibus

xxviiii Item beati hieronimi ad uitalẽ ep̃m quomodo salomon & achaz undecĩ annorũ filios genuisse dicantur

xxx Item. m̃ m̃ hieronimi pape damaso de tribus hypostasis. & cum quibus debeat communicare

xxxi Item cui' sup̃ ad theodosium & alios anachoretas

xxxii Item cui' sup̃ hieronimi ad marcellã de quinq. questionibus noui testamenti. ep̃la .i. Hae sunt i Quid sit qđ oculus ñ uidit. & cã ii De agnis & h̃edis. iii De his qui rapiunt̃ & cet. iii. Quod dñs ait noli me tangere ad mariam. v De xl diebus ante ascensionem ||

f. 59^b Expliciunt capitula. | Utrum in nouissimo dñi aduentu | sit futurum iudicium. | i Tertia ¹⁾ tua quaestio est. utrum statim | —

f. 126^b illius terminus ponitur sed eorũ merita describuntur. apud quos esse dignatur ²⁾. Explicit | Iste liber p̃tinet m̃sterio b̃te marie magdalene | in fr̃achentall int̃ spirã et | wormaciã situato. Canoico³⁾ regulariũ ordinis s̃cti augustini ep̃i. ||

AUGUSTINI *opuscula.*

210. membr. 4. foliorum 270. saec. VII.

f. 1 quattuor ¹⁾ euangelium. sca | duo sacramentorium . duo homelias. | quindecim libri agustini. iii decem | episto pauli . de alagorum rotarum | regula. liber locorum. liber profetarum. | liber cipriani testimoniali. sedulius metri . | de igni purgatorio. pastoralis . uita pauli et | antonio ii. antefanarius. duo libri pauli | Codex de monasterio. qđ noiatur laressã ||

¹⁾ XL 159. — ²⁾ Hieronymi ep. 59 XXII 589 (dignatur vel non esse dignatur). Was die Sorgfalt angeht, mit der diese Handschrift geschrieben ist, so lassen sich wenige mit ihr vergleichen.

³⁾ Dies Bũcherverzeichniss ist im neunten Jahrhundert in die Handschrift eingetragen worden.

f. 1^b Haec insunt sc̃i augustini | i de bono coniugali | ii de sc̃a uirginitate lib /// | iii ad iulianam de uiduitate seruanda | iiii ad probam de modo orandi | v de opere monachorum lib i ad aurelium | vi de ieiunio sabbati ad casulanum p̃rb | vii de agone xp̃iano lib i | viii sermō¹⁾ (*corr. m. post.*) de uita et morib. clericorum suorum | ad ipsos duo | viiii epistula ad armentarium et paulinam exhortatoria | pro complendo uoto conuersionis | x sermo de diuersitate timoris et mortis in die martyrū | xi de beatitudinib' secundum mattheum in natale | sc̃ae uirginis martyris cuius nomen tacetur | xii de uigiliis seruorum dī tractatus niceetae epis̃c | xiii de psalmodiae bono tractatus eiusdem nicetae | xiiii sermo in natale sc̃i uincenti | xv de seminare uerbi pulcherrimus | xvi sermo de luctatione iacob *eiusdem* ¹⁾ | xvii de *o quod in esaia scribtum est qui dediti mihi sunt pos|siderunt (*r in b corr.*) terram et in apostolo has ergo promissi|ones habentes mundemus nos ab omni coinquina|tione carnis ac sp̃s *eiusdem* | xviii (*sic*) de pastore et mercenario et fure *cuius supra* | xviii de paenitentiae medicina eiusdem | xx de paenitentia niniuetarum | xxi Item de utilitate agendae paenitentiae et de psalmo | quinquagesimo *cuius supra* | xxii de quinq' panib' et duob' piscib' *eiusdem* | xxiii de monachis ad clericatum (*corr.*) ambitionis morbo tendentib' | xxiiii quod in aurib' uirorum enaures ad seruiendum | daemonib. suspendantur. ||

f. 2 Ex libro retractationum sc̃i augustini secundo (*in marg. titulo XLVIII*) ²⁾ Iouiani heresis sacrarum uirginum meritum | —

f. 2^b humani generis | pars est. | *Folgt noch eine grösstentheils ausrudirte Rubrica* || f. 3 *Über der Zeile* + Sc̃i. augustini de bono coniugali | Quoniam ³⁾ unusquisq. homo humani generi⁴⁾ | —

f. 22 propter xp̃m patres fuerunt | Exp̃ lib. sc̃i augustini de bono coniugali | ex libro retractationum titulo XLVIII ⁵⁾ | posteaquam scribsi librum ⁶⁾ de bono coniugali. expectabatur | — nuper edidimus || f. 22^b *Über der Zeile* + Sc̃i. augustini de sc̃a uirginitate | (*in mg. ii*) Librum ⁶⁾ de bono coniugali nuper edidimus | —

f. 49 eum in | saecula. Amen | Expc. liber. sc̃i augustini. | de sc̃a uirginitate | dō gratias. || f. 49^b *Über der Zeile* + Sc̃i augustini

¹⁾ Das über der Zeile Stehende und im Text cursiv Gedruckte sind Zusätze späterer Hand. — ²⁾ 2, 22 XXXII 639. — ³⁾ XL 373. — ⁴⁾ 2. 23 XXXI 640. — ⁵⁾ om. — ⁶⁾ XL 397.

ad iulianam de uiduitate conseruanda ¹⁾ | in augustinus ep̄sc̄ seruus
x̄pi | seruorumq. x̄pi | religiosę famulae di iulianae in dñō dñōrū | sa-
lutem | Ne petitioni tuae et in x̄po dilectioni diutius | —

f. 66^b perseueres in gratia x̄pi amen. | Ex̄pl̄ liber sc̄i augustini
de bono. uiduali. | In̄c̄p̄ ad probam. de orandi. modo. liber | quem
in libro. superiori. de bono uiduali. | ad iulianam. edito. nominauit
in Augustinus ²⁾ episcopus seruus x̄pi seruorumq. | x̄pi religiosae fa-
mulae dñi probae in dñō ³⁾ salutem | Petisse ⁴⁾ te et promisisse me
recolens ut de oran|do —

f. 79 supra quam petimus et ⁵⁾ intellegimus | + Ex̄pl̄. ad proba
de orandi modo in̄p̄. ad aurelium | Ut ⁶⁾ de opere monachorum li-
brum illa necessitas — frater aureli || f. 79^b *Über der Zeile* + In̄c̄p̄
ad aurelium. ep̄c̄. de opere monachorum | v Jussioni ⁷⁾ tuae frater
aureli tanto deuotius optempe|rarem —

f. 111^b beatitudinis nouerim. | Exp̄lic̄ ad aurelium de opere|
monachorum | In̄c̄ ad casulanum p̄b. de ieiunio sabbati. | vi Dilectis-
simo⁸⁾ et desiderantissimo fratri | et compresbytero casulano. agu-
stinus | in dñō salutem | Nescio unde sit factum. ut primis tuis | —

f. 129 disceptationes ⁹⁾ sectare amen x̄ḡ | Expliū ad casula-
num. p̄brū. | de ieiunio sabbati || f. 129^b Liber ¹⁰⁾ de agone x̄piano
— hic liber sic incipit corona uictoriae || f. 130 *Über der Zeile* +
in̄c̄p̄ līb. de agone x̄piano | vii Corona ¹¹⁾ uictoriae non promittitur
nisi | —

f. 148^b coronam uictoriae mereamur amen | Explic de agone
x̄piano | In̄c̄ sermo primus de uita et morib. clericorū | suorum ad
ip̄sos || f. 149 vii Propter quod ¹²⁾ uolui et rogau i hesterno die | —

f. 153^b in uerbo dñi seruiant ¹³⁾ uobis amen | Explic de uita et
moribus | clericorum | Sermo *primus In̄c̄* ¹⁴⁾ secundus || f. 154
Über der Zeile + De uita et morib. clericorum sermo secundus |
Caritati ¹⁵⁾ uestrae hodie de nobis ipsis sermo red|dendus —

¹⁾ XL 429 (de bono uiduitatis liber seu epistola ad Julianam uiduam). —

²⁾ ep. 130 XXXIII 494. — ³⁾ domino dominorum — ⁴⁾ Et petisse — ⁵⁾ aut —

⁶⁾ Retract. 2, 21 XXXII 638. — ⁷⁾ XL 549. — ⁸⁾ ep. 36 XXXIII 136. — ⁹⁾ dis-

ceptatione — ¹⁰⁾ Retract. 2, 3 XXXII 631. — ¹¹⁾ XL 289. — ¹²⁾ sermo 355

XXXIX 1568. — ¹³⁾ seruiam — ¹⁴⁾ Das cursiv Gedruckte steht auf Rasur —

¹⁵⁾ sermo 356 XXXIX 1574.

f. 161 ta|men uobiscum ibi regnemus. Ex̄pl̄ | *Zwischen den Zeilen von anderer Hand* * de uita et morib. clericorum sermo secundus | viii Dominis ¹⁾ ex̄im̄iis ex̄im̄iis meritisque (*corr.*) | uenerabilib. ac desiderabilib. filiis | armentario et paulinae . augustinus . ep̄s | in dñō salutem uir egregius filius | meus ruforius adfinis (*aff. corr.*) uester rettulit —

f. 166 desidera|biles filii exp̄ ad armentarium et paulinā. | Explic̄it de morib. cleri|corum | In̄ sermo de diuersitate timoris et mortis | in die martyrum || f. 167 *Über der Zeile* In̄ sermo de diuersitate timoris et mortis in die martyrū | x Ammonent ²⁾ nos eloquia diuina quae lecta | —

f. 171 nobis celebranda ista ³⁾ sollemnia reliquerunt | Explic̄it de diuersitate timoris | et mortis | In̄ de beatitudinib. secundum mattheum in natale | uirginis martyris cuius nomen tacetur | xi Sollemnitate ⁴⁾ sanctae uirginis *** testimo|nium —

f. 178 quo|niam ipsi dñm uidebunt Explic̄it *de be|atitudinibus* ⁵⁾ In̄ de uigiliis eruorum dī trac|tatus nicetae episcopi || f. 178^b *Über der Zeile* * ñp. de uigiliis seruorum dī nicete ep̄p. | xii Bona ⁶⁾ et digna res est sc̄a ⁷⁾ et apta prursus | —

f. 183 se|quenti exhibebitur lectione. Explic̄it *de uigiliis seruorum dī* | xiii In̄ de psalmodiae bono ei'dem nicetę | Dicamus ⁸⁾ quae nobis dñs donare dignatur | —

f. 187^b quia ipsi laudabunt dñm in saecula | saeculorum amen. *ex̄pl. de psalmodie | bono nicete episcopi.* | In̄ sermo habitus in basilica | restituta xi kał feb'uariis | natalis sancti uincenti ⁹⁾ | xiiii Oculis fidei certantem spectauimus ¹⁰⁾ mar|tyrem —

¹⁾ ep. 127 XXXIII 483. — ²⁾ sermo 65 XXXVIII 426 (de uerbis euangelii Matth. 'nolite timere eos qui corpus occidunt' etc. habitus in solemnitate martyrum). — ³⁾ illa — ⁴⁾ sermo 53 XXXVIII 364 (de uerbis ev. Matth. etc. vgl. Possidius). Solemnitate — ⁵⁾ Hier und im Folgenden das cursiv Gedruckte von anderer Hand hinzugefügt. — ⁶⁾ Dem Nicetius Treuirensis zugeschrieben LXVIII 365 — ⁷⁾ et sancta res — ⁸⁾ l. c. 371 (De psalmodiae bono dicamus) — ⁹⁾ sermo 277 XXXVIII 1257. Die Benedictiner geben diesem Sermo die Überschrift 'In festo martyris Vincentii' und bemerken 'In veteri libro Colbertino inscribitur hic sermo *de basilica in uallis gloriosi martyris Vincentii restituta*'. Die Emendation bietet der Palatinus: *de natali gl. m. V. in basilica restituta.* — ¹⁰⁾ exspectauimus.

f. 198^b dum tamen in corpus non | ꝛ conuertat dñm x̄ḡ | Explic de
natali sc̄i uincenti | In̄c De seminatore uerbi sermo | pulcherrimus
|| f. 199 xv Aduertit 1) nobiscum caritas uestra cum lege|retur —

f. 205^b immunditiæ epicu|reorum . superbiae stoicorum. | In̄c
de luctatione iacob | xvi Haec 2) maxime regula disciplinae necessaria
est | —

f. 212 diabolo et aggelis eius. | Explic de lucta iacob | In̄c de
eo quod apparuit dñs mosi in rubo | ardenti *inibi et sermo de esaia
pr̄of* | xvii Cum 3) sc̄ae lectiones legerentur in ea quae scribta —

f. 215^b nos praesentia uidemus | in ecclesia | In̄c in h̄esaia
quod scribtum est | qui autem dediti mihi erunt pos|sidebunt terram.
et inhabita|bunt montem sc̄m meum. et ex apos|tolo . has ergo pro-
missiones haben|tes carissimi. mundemū nos ab om|ni coinquinatione
carnis et sp̄s. per|ficiētes sc̄ificacionem in timore dī 4) || f. 216 In
omnib. 5) lectionibus quas recitatas au|diuimus —

f. 224^b quia qui promisit | habet et dat | Explic. de eo quod
apparu|it dñs mosi in rubo et de esaia propheta | In̄c. de pastore et
mercenario et fure | xviii Non 6) ignorat fides uestra carissimi et | ita
uos —

f. 234 orate ut paratos nos inueniat. | Explic . de pastore et
mercenario | In̄c. de paenitentiae medicina | xviii | Quam 7) sit
ūlis et necessaria paenitentiae | medicina —

f. 249 mors aeterna uitatur | Explic . de paenitentiae medicina |
In̄c de paenitentiae niniuetarū | xx *in ras.* | Nineuitis 8) ionas a dō
missus aduenit et quia | —

f. 260^b emittatur patri et filio et sp̄i | sc̄o in saecula saeculorum
amen | + expl. de paenitentia nineuirum | In̄c̄p. tractatus. de utili-
tate agenda | paenitentiae et de psalmo · L · | xxi Uox 9) paenitentis
agnoscitur in uerbis quib' | —

f. 270^b hic quidquid non fecero perdo quia alia || *Hieran
schliesst sich unmittelbar das verheftete fol. 103 uita quae post h̄ac
mortem futura est —*

1) sermo 150 l. c. 807. — 2) sermo 5 l. c. 52. — 3) sermo 6 l. c. 59. —

4) Dazu am Rande von alter Hand die Bemerkung: sequere ex superiori pen-
det — 5) sermo 45 l. c. 262. Die Benedictiner bemerken 'Sermonis huiusce
unicum exemplar uidimus Ms. Colbertinum cum editione Sirm.' — 6) sermo 137
l. c. 754. — 7) sermo 351 XXXIX 1535. — 8) Nach dieser Handschrift von Mai
herausgegeben PNB : 194. — 9) sermo 352 XXXIX 1540.

f. 103^b *datum est dies mortis incertus* | *Expl. tractatus. de utilitate agen[dae] paenitentiae et de psalmo L. | Inc. de quinq. panibus || et duob. piscibus ||*

AUGUSTINI *sermones.*

87. membr. 8. fol. 1—8^b saec. X, fol. 9—163 saec. IX—X, fol. 163^b—164^b saec. X, fol. 165—172^b saec. IX—X.

f. 1 *Lib. Genesis exodus leuiticus numeri deuteronomium | iudicium ruth in uno codice —*

f. 7^b *Item ipse liber in alio codice 1) ||*

f. 8^b *Fragment eines Verzeichnisses von Klostergeräthschaften*

f. 9—163 *Briefe Pauli mit den Prologen des Hieronymus*

f. 163^b *Testamentū grunnii corococte porcelli | Marcus grunnius — f. 164 celsanus sig. | Explicit testamentū porcelli sub die | xvi kl lucerninas. Ciminato & Pipera[to] consulibus. 2) ||*

f. 165 *Incipiunt omeliae. s̄ci agus[tini] recitandae. in solemnitatibus s̄corum martyrum | Quotienscumque 3) fratres karissimi s̄corū | martyrum. solempnia caelebramus. —*

f. 167^b *dñi non iudiciū sed remediū possitis acquirere. 4) || f. 167^b ipso adiuuante— amen; | Item alia omelia; | Quotiens 5) solempnitates martyrum caelebramus —*

f. 170^b *conscientia uenit̄is. ipso praestante etc. amen; | de resurrectione. uel uita s̄corū. | Haec 6) est contemplatiua uita beata —*

f. 172 *regni caelestis | felicitas; De qualitate glorificatorum corporum quae in resurrectione futu[ra] sunt. Ibi 7) diuersi quidem sexus corpora sed si[ne] ulla concupiscentia —*

1) Katalog der Nazariana, herausgegeben von Mai Spicil. Rom. V. Eine andere Copie aus derselben Zeit findet sich in Pal. 1877, zugleich mit dem ebenfalls von Mai l. c. herausgegebenen Katalog der Fuldensis. — 2) Herausgegeben nach einer Pariser Handschrift und früheren Ausgaben von M. Haupt im Berliner Lectionskatalog Sommer 1860 — 3) Aug. sermo app. 225 XXXIX 2160. — 4) Stimmt nicht. — 5) ? Diese Homelie hat einen Mönch des Klosters Lorsch, wenn nicht zum Verfasser, so doch zum Bearbeiter, da in der Homelie die Worte vorkommen 'ecce beatus peculiaris patronus noster nazarius'. Auf fol. 171 unten: Codex de monasterio sancti nazarii Quod nominatur aureshan. 6) ? — 7) ?

f 172^b haec de contemplatiua uita dicta sufficiant; | de futuro iudicio uel aernitate | supplicii ac de qualitate gehenn//// | Ageam cum ad illud ultimum iudicium —

ibid. exempla simul ac uerba dispexim//// |

212. membr. 8. foliorum 72. saec. X.

f. 1 Incipit om̄ de die iudicii | O fr̄s ¹⁾ k̄m̄i quā tremendus ²⁾ ē nobis dies ille in quo dñs n̄r | ih̄s xp̄s ac redemptor omnium proposuit uenire | —

f. 1^b seculo* ām | Sermo sc̄i augustini | Oportet ³⁾ fr̄s k̄m̄i ut tota m̄tis intentione inquirere uel in|tellegere studeamus quare xp̄iani sumus —

f. 3 saeculo* amen Dicta sc̄i augustini ad p̄dicandum | Quid enim prodest si signum xp̄i in fronte & more ponemus (e in i corr.) | —

4^b saeculorum ām | secundum matheum || f. 5 Dilegite inimicos ūros & orate p̄ p̄sequentib; & calumniantib; uos —

ibid. in conspectu d̄i & hominũ Secd̄ matheũ | Intrate p̄ angustam portam quia lata & spatiosa uia ē | —

f. 5^b conuertatur et uiuat. Secd̄ matheũ | Non potest arbor bona malos fructos facere neq. arbor | —

f. 6 & in psalmis | iubilemus ei Secundum matheum. | Quaerite ergo primum regnum d̄i & iustitiã eius & hæc |. —

f. 7^b regnum preparauit in celo. | O fr̄s k̄m̄i recordemur dignitatis P̄d̄ctio cotidiana | regni caelestis —

f. 9 seculo* p̄d̄ctio de die iudicii | Duo ⁴⁾ regna statuit d̄s p̄sentis temporis & futuri & t̄õ|pora utraq; : —

f. 10^b ab origine mundi Dicta sc̄i effram | Fr̄s k̄m̄i quid querit dñs a nobis nisi salutẽ animarũ | nostrarum. —

f. 11^b intra in gaudium | Dñi p̄dicatio de uita sc̄orum et p̄m̄is | O fr̄s dilectissimi faciamus bonũ ad om̄ homines & habemus patientiam —

¹⁾ XXXIX 2210 (app. sermo 251). — ²⁾ timendus — ³⁾ Derselbe Sermo kehrt f. 12^b wieder, wo er dicta sc̄i effraem überschrieben ist. — ⁴⁾ Bonifacii sermo (LXXXIX 863).

f. 12^b sc̄lorum. Dicta sc̄i effraem. | Fr̄s k̄m̄i oportet nos tota. mentis intentione inquirere | & intellegere quare xp̄iani sumus —

f. 13^b saeculā de fide trinitatis quo om̄ exponit' | Quicumq. 1) uult eē saluus ante omnia opus ē ut teneat —

f. 15 nomen d̄ni saluus erit. p̄d̄c̄to carere torm̄ta | Peccatorib; aũ & impiis homicidiis fornicatorib; & sceleratis | —

f. 15^b sc̄lor, In nom̄ d̄i s̄m̄i | Primum quidem decet audire iustitiā deinde intellegere —

f. 17 in uitā aēnā; | Pius 2) & misericors d̄s f̄ k̄m̄i p̄ prophētā nos exortatur | —

f. 18 sc̄lorm. | Audite 3) filii mei & intellegite quomodo sacra scriptura —

f. 19 acceptabile sit d̄o. | Ad ecclesiā frequent̄ conuenite confessionis (confessiones corr.) ūras | —

f. 21 saeculorum | Inprimis omnib; communiter fidelib; & infidelib; tota | terrar, orbem inhabitantib; ; —

f. 21^b saeculorum; aũ | Querite primū regnū d̄i & iustitiā & hec omnia adp̄onentur uobis queram' corde —

f. 22 requirit d̄s sed finē. | D̄ns 4) & saluator noster qualiter ad eum post multas | —

f. 24 sc̄l'm amen | Timet̄e d̄nm̄ & diligite s̄p̄ quia lenis ē d̄s & largus —

f. 25^b hic saluus erit. | Hic ergo natus ē ex uirgine ut nos renasceremur | —

f. 25^b mansuri sine fine in regna aēna | regis aēni aũ | Septem sunt signa q. sanauer̄ hunc mundū | —

f. 26 laetabitur | anima mea in d̄no. || f. 26^b Incipit omelia nona 5) | Initiū libri in ezechiel prophētā magnis obscuritatib; clausū & qb; d̄a —

f. 28^b unde meruit audiri. Sequitur. | Patres eor, p̄uaricati sunt pactū meū usq. ad diē —

f. 30 a uirtutibus alienum replet Sequitur | Et scient quia p̄phētā fuerit in medio eor, malis | —

1) Ven. Fortunati expos. symboli Athanas. — 2) Beda VII 365 ed. Colon. — 3) Vgl. Augustini sermo 64 ad fr. in eremo (XL 1347). —

4) Augustini sermo app. 141 (XXXIX 2020). Nach den Benedictinern wird dieser Sermo in zwei Corbeienenser Handschriften dem Cäsarius beigelegt; die Ballerini (LIV 471) fanden ihn in ms. Patavino Eremitanorum 112 unter dem Namen Leos des Grossen. — 5) Gregorii homilia in Ezech. I 9 (LXXVI 870).

f. 38^b seculorū aṁ expti | Inc̃p̃ liber quartus dialogorū ¹⁾ || f. 39
Postquam de paradisi gaudiis culpa exigente pulsus est . primū |
humani generis parens in huius exilii atq; caecitatis ²⁾ quā | patimur
aerumnā uenit ³⁾, quia peccando extra semā ipsū | fusus —

f. 72^b Formemus in pximis gratiā benignitatis. | Et fidenter dico
quia salutaris hostiā ⁴⁾ post mortem non indi|gehimus si ante mortem
dō hostia ipsi ⁵⁾ fuerimus. | Explicit feliciter liber quartus | dō gratias
semper | Incipit secularae sybyllinum ⁶⁾ uenientis irae | magnae mundo
stupore abenti in fine ut de i|maginem dicam. | Omnibus prof&ando
per singulas ciuitates ex quo ter|ris cecidit reliqua quae humana per
multos mortales | diuisa sunt uerba loquellae —

ibid. Machina pug|narū et pacis inimica maligni. Inimicantes filii
parentib; ||

220. membr. 8. foliorum 71. saec. IX.

f. 1 ⁷⁾ Incipit omeḷ de die iudicii | O fr̃s ⁸⁾ kaṁi. quam tre-
mendus ⁹⁾ ~ nobis | dies ille in quo dñs noster ihūs | xp̃s ac redemptor
omnium p̃posuit uenire ad nos —

f. 2 sc̃l aṁ | Sermo sc̃i augustini | Oportet ¹⁰⁾ fr̃s kaṁm ut tota
mentis | intentione inquirere uel in|tellegere —

f. 8 sc̃lo aṁ | Secundum matheum | Dilegite inimicos ũros. et
orate pro | persequentib; uos et calumniantib; uos; ñ debetis red-
dere —

f. 9 in conspectu d̃i et hominū | Secundū matheum | Intrate p̃
angustam portam quia lata et | spatiosa uia q: ducit ad p̃ditionē et
mul|ti intrabunt p' eā lata ~ uia huius seculi | —

f. 9^b et uiuat || f. 10 Secundum matheum | Non potest arbor
bona malos fructos facere neq; arbor mala fructos | bonos (facere
add. m. post.). De persona hominū hoc intell|legitur —

¹⁾ Gregorii LXXVII 317. — ²⁾ caecitatis atque exilii — ³⁾ uenit aerum-
nam — ⁴⁾ salutari hostia — ⁵⁾ ipsi hostia — ⁶⁾ ?

⁷⁾ Auf dem nicht mitgezählten ersten Blatt das Bild eines Heiligen (oder
Christi selbst), dessen Hände zum Segnen erhoben sind. — ⁸⁾ XXXIX 2210
sermo app. 251. — ⁹⁾ timendus — ¹⁰⁾ Derselbe Sermo kehrt f. 22 wieder,
wo er dicta sc̃i efram überschrieben ist.

f. 11 in psalmis iubilem' ei | Secundum matheum | Querite ergo primum regnū dñi et iustitiā | eius et hec omnia adicientur uobis primo oportet nos querere regnū per bona | opera id e ÷ cartatē (sic) et ieiuniū —

f. 13 p̄parauit in celo . predicatio cotidiana | O fr̄s kār recorde-mur dignitatis | regni celestis qua xp̄s nos (eras.) uocare ue|nit hunc mundum et instruit nos | —

f. 15^b seculorum amen || f. 16 predicatio de die iudicii | Duo 1) regna statuit dñs presentis tempo|ris et futuri et tempora utraque | —

f. 18 ab origine mundi | Dicta sc̄i effram | Fr̄s kār quid querit dñs a nobis nisi sa|lutē animarū nostrarū —

f. 20 intra in gaudiū dñi | predicatio de uita sc̄orū et p̄m̄is | O fr̄s dilectissimi faciamus bonū | ad omnes homines et habemus pa|tienti-am —

f. 21^b sc̄l̄m || f. 22 dicta sc̄i effram | Fr̄s cār oportet nos tota mentis intentione | inquirere et intellegere quare xp̄iani sumus | —

f. 23^b secula | de fide trinitatis quō exponit | Quicumque 2) uult esse saluus | ante omnia opus ÷ ut teneat | —

f. 26 inuocauerit nom̄ | dñi saluus erit || f. 26^b p̄dicatio carere tormenta | Peccatorib; h' ÷ et impiis homi|cidis fornicatorib; et scele|ratis —

f. 28 sc̄lo ām | in nomine dñi summi | Primum quidem decet nos audire | iustitiam deinde intellegere | post intellectum reddere fruc|tum —

f. 30^b in uitam eternam | p̄dicatio cotidianem | Pius 3) et mise-ricors dñs fr̄s cār p̄ prophe|tā nos exortatur ad conpunctionem uel | —

f. 32^b sc̄l̄m ām || f. 33 Dicta sc̄i effram | Audite 4) filioli mei et intellegite quomo|do sacra scriptura uos ad|monet et regna celorum | inuitat et uiam ostendit. —

f. 34^b acceptabile sit dō || f. 35 In nomine dñi sūmi | Ad ecle-siam frequenter conuenite | confessiones ur̄as sacerdotibus | —

f. 38^b sc̄lo ām | In nomine dñi sūmi | Inprimis omnib; commo-niter fide|libus et infidelib; toto terrarum | orbem inhabitātib; sparsi per sacrae | —

1) Bonifacii sermo LXXXIX 863 — 2) Ven. Fortunati expos. symboli Athanas. — 3) Bedae homilia VII 365 ed. Colon. — 4) Vgl. Augustini sermo 64 ad fr. in eremo XL 1347.

f. 40 sc̄lorū am̄ in nomine dī sūmi | Querite primū regnū dī et iustitiā | eius et hec omnia adponentur uobis | q̄-rimus corde petimus ore pulsamus | opere bono —

f. 40^b d̄s sed finem | Dñs 1) et saluator n̄r qualiter saluator n̄r dicit 2) | ad eum post multas neglegentias | uenire debeamus —

f. 42^b ipsi solabuntur dicta sc̄orum | Uisitatie infirmi requirantur in carcerem | constituti peregrini —

f. 44^b sc̄lo am̄ | in nomine dī summi | Timete dñm̄ et diligite semper quia lenis | —

f. 45 hic saluus erit | natiuitas dicitur salutis | Hic ergo natus ē ex uirgine ut nos renasceremur —

f. 46 secundū opera sua | In nomine dī sum sum | Oportet nos unumquemq̄: diligere | animam suam sicut corpus suū | —

f. 46^b in regna etna regis etni amen | In nomine dī sūmi | Septem sunt signa que sanauerunt hunc || f. 47 mundum —

ibid. metet in uitam eternā || f. 47^b hic est sapientia p' sonū ^{1) in iustis} | Sapientis oculi in capite eius —

f. 48^b letabitur anima mea in dño | ih̄s dixit thomas dii iudicii | Audit thomas que oportit fieri in nouisimis temporib; —

f. 53 habeant in se absconsa Incipit passia sc̄e | In dieb; illis adueniens aurilianus imp̄r colu | de partib; orientis cū esset et idola coleret ba *) || —

f. 55^b sc̄lorū amen | Sc̄i apostoli | Scio hominem raptū usq; ad tertium celum | in naui aurea erant quasi tres angeli hymnū | —

f. 60 audient aures tue finit finit finit dicta sc̄e scalea | Septem scale sunt quib; ascendunt regna | celorū prima ē pudicitia —

ibid. timorem dī amen || f. 60^b Qua in hac die creata. | sunt omnia idē celū et terrā mare et omnia —

f. 61^b in eū daut uitā etnā amen sermo sc̄s agustinus | Fr̄s kār semp̄ finē nostrū adtendere debemus Et quidquid contra dī p̄cepta gessimus | —

f. 62 seculorū || f. 62^b engilberaht: uualtger; reginger. suitger: gerhart: iruil: uooto. theotger: uuelant | reginhart: ootfriit: ilpinc:

1) Augustini sermo app. 141 XXXIX 2020. Dieser Handschrift liegt dieselbe Excerptensammlung, wie dem Cod. 212 (siehe oben), zu Grunde. —

2) Miniirt. — *) Die Zeilen wegen Beschädigung des Blattes unvollständig.

frumih: | hirinc ¹⁾ | Credimus — substacia quo || f. 63 Dicta sc̃i
aũtini | Quotiescumque ²⁾ fr̃s kãrmi sc̃orũ | martyrum solemnna ce-
lebramus | —

f. 66 cui ~ honor || Item eiusdem de natale dñi | Natalis ³⁾ dñi
dĩ ea de causa a patrih; uotiuae | solempnitatis institutus ẽ quia in eo
xp̃s | —

f. 67 qđ natus ẽ xp̃s | sc̃i gregori de natale dñi | Quia ⁴⁾ lar-
giente dñõ missarũ sollẽnia | hodie celebraturi sumus loqui diu de |
euangelica lectione ñ possumus —

f. 69 propter te factus ẽ homo beati agustini de natale dñi |
Natalis ⁵⁾ ẽ ergo hodie dies saluatoris fr̃s kãr | in quo lumen additum
mundo ẽ Et inmor|talitas —

f. 70^b seculoř amen Item de natale dñi | Natus ⁶⁾ ẽ h' xp̃s d̃s
de patre homo de matre | —

f. 71 mortis liberans eassũ (*sic*) Ag̃s de natiuitate dñi | Quod ⁷⁾
pfeta preuiderunt et pre|dixerunt hoc 'postoli uiderunt —

f. 71^a Unde sordes in ea q: nec concipiendo ⁸⁾ ||

430. membr. Grossoctav. foliorum 186. saec. X.

f. 1 men ⁹⁾ se a carnalibus desideriis occidit. Caro nos laa
traxit | ad culpã afflicta reduc& ad ueniam —

f. 1^b iuste conp&it relaxemus. Item sermo de beato ioseph (*in*
mg. vi) | In beato ¹⁰⁾ iacob fr̃s dil̃mi . & in sc̃o filio eius ioseph —

¹⁾ Diese Namen von anderer, aber gleich alter Hand eingetragen. —
²⁾ XXXIX 2160 sermo app. 225. — ³⁾ ? — ⁴⁾ Greg. in ev. hom. 1, 8 LXXVI
1103. — ⁵⁾ ? — ⁶⁾ ? — ⁷⁾ ? — ⁸⁾ Auf den Rändern der Blätter sind hier und da
Hymnenverse, Bibelstellen und anderes der Art von verschiedenen Händen ein-
getragen. Darunter befindet sich f. 58 am unteren Rande, aber verkehrt, so dass
man, um ihn zu lesen, die Handschrift umdrehen muss, der althochdeutsche
Bienensegnen, welchen nach meiner Mittheilung Fr. Pfeiffer, Forschung und Kritik
auf dem Gebiete des deutschen Alterthums II S. 3 ff. (Sitzungsberichte der
phil.-hist. Classe der kais. Akademie der Wissenschaften LII) veröffentlicht
hat. Die Handschrift stammt aus dem Kloster Lorsch, da mehrmals auf dem
Rande, f. 50. 59. 71, von einer Hand des zehnten Jahrhunderts der Anfang
eines Hymnus auf den h. Nazarius sich notirt findet. —

⁹⁾ ? — ¹⁰⁾ Aug. sermo app. 15 XXXIX 1770.

Quin¹ immo durissime eis loquens . frat̄rē illōrū in uin¹) || f. 2 scriptum²) in euangelio legimus. Nam & catelli inquit edunt de micis| quae cadunt de mensa dominorum suorum; Mice conuiuio³ magnō | si non faciant. tamen pascunt; —

f. 3 adoratur a regibus; Ipso adiuuante *etc.* | Incipit sermo de eo quod scriptum est; mortuus est | ioseph et filii israhel creuerunt⁴) ; | Audiuimus⁵) in lectione quae lecta ē fr̄s dīmi . quod⁶) mortuo | ioseph —

f. 4^b habitare⁷) dign&ur . qui cū patre *etc.* | Sermo sc̄i agustini epis̄c de decim plagis | Quia⁸) sermo qui nobis recitandus ē fr̄s km̄i —

f. 7 feliciter peruenire . *etc.* | Incipit de eo quod scriptum ē indurauit dn̄s cor pharaonis. | Quocies⁹) leccio illa recitatur —

f. 9 uenire possumus *etc.* | Om̄l sc̄i agustini ep̄i de uia trium dierum | In leccionibus¹⁰) diuinis qui nobis p̄aeritis diebus —

f. 10^b pueniamus ad regnum *etc.* Om̄l de manna uł amara aquā | Aesterna¹⁰) die fr̄s km̄i . cum diuina leccio leger&ur . audiuimus | —

f. 12^b p̄stare dign&ur *etc.* | Om̄l de exploratoribus | Sicut¹¹) in leccione . qui (*corr. m. al.*) nobis modo —

f. 14 interpellat p̄ peccatis nr̄is ipsi gl̄or& . Om̄l de uirga aaron | Omnis¹²) princeps tribus —

f. 15^b & reliqui uirtutes in xp̄o ih̄u dn̄o nr̄o cui ē honor | Om̄l de balahā . et balach media quadragesima | Cum¹³) diuina lectio leger&ur fr̄s dīi . audiuimus qđ p̄fecti | filii isrl̄ —

f. 17^b credentes in ih̄m xp̄m dn̄m nr̄m | Om̄l de raab meretrice et duobus nunciis | Leccio¹⁴) ista fr̄s km̄i que noh̄ modo recitata ē —

f. 20 & ero illorum d̄s quod ipse p̄st̄ | Om̄l de eo quod scriptum ē p̄cepit ih̄s populo suo ut | parati essent ad transeundū iordanem . et

1) l. c. 1771. — 2) ? Die ursprüngliche Anordnung der Handschrift lässt sich, da die Quaternionen nicht zu unterscheiden sind, ohne Auflösung des Bandes nicht ermitteln. — 3) Am Rande: viii (von späterer Hand, wie es scheint), darunter von gleichzeitiger Hand: xviii. Diese Numerierung wird eine Zeit lang am Rande fortgesetzt, später werden beide Zahlen von derselben gleichzeitigen Hand notirt. — 4) Aug. sermo app. 16 l. c. 1773. — 5) carissimi qualiter. — 6) habitare in nobis — 7) ? — 8) Aug. sermo app. 22 l. c. 1786. — 9) Aug. sermo app. 24 l. c. 1791. — 10) ? Vgl. Aug. sermo app. 25 l. c. 1793. — 11) ? Vgl. Aug. sermo app. 28 l. c. 1799. — 12) Aug. sermo app. 31 l. c. 1805. — 13) ? Vgl. Aug. sermo app. 33 l. c. 1809. — 14) ?

aliquid | de rab meretrice et de subuersione hiericho | Sicut ¹⁾ frequenter caritati ur̄e suggestimus fr̄s dīli . moyses | —

f. 22 man& in ãnum . donante *etc.* | Sermo sc̄o ambrosio episcopo de gedeon | Esterna ²⁾ die audiuimus fr̄s km̄i . quod cū sibi ³⁾ arbore —

f. 23^b spiritalia puidere . auxiliante *etc.* || f. 24 Omeł sc̄i agustini ep̄i de samson | Sāson ⁴⁾ fr̄s dīli fortitudinē habuit —

f. 26 mortuus consumauit . ⁵⁾ qui *etc.* | Omeł de dauid et patre suo et de golia | In scripturis ⁶⁾ diuinis fr̄s dīi . una eadēque psona —

f. 28 hic saluus erit; p̄stante *etc.* | Sermo sc̄i agustini ep̄i de absalon | Sol& ⁷⁾ fidē natura seruare ⁸⁾ —

f. 28^b regnare ipso | adiuuante *etc.* Omeł sc̄i acustini ep̄i de plaga | Modo ⁹⁾ cum regnorum leccio —

f. 29^b habere mereamus; | Sermo de iudicio salomonis | Bonum ¹⁰⁾ ē semp orare & numquā deficere; —

f. 30^b crux tua qđ ipse p̄st̄ Incipit sermo de sc̄o helia | De sc̄o ¹¹⁾ helia nobis leccio —

f. 32 omnib; sp̄italib; p̄stante dn̄o nr̄o | Omeł de beato heliseo et gieci puero eius | Frequenter ¹²⁾ caritati ur̄ae suggestimus fr̄s km̄i beatū heliseum | —

f. 33^b p̄teccione pducatur cui ē honor & gl̄a | Homeł de heliseo & secure in gurgite lapsā | Modo ¹³⁾ cum diuina leccio leger&ur fr̄s km̄i . audiuimus | quo ¹⁴⁾ eunte —

f. 35 quod ipse concedit . Cui ē honor & gloriā (*corr.*) || f. 35^b leer || f. 36 Incipit hom̄ leonis pp̄ de passione dn̄i | Desiderata ¹⁵⁾ nobis dīkmi & uniuerso optabilis | —

¹⁾ Aug. sermo app. 35 l. c. 1813. — ²⁾ Aug. sermo app. 36 l. c. 1816. Die Benedictiner bemerken: Excepta recapitulatione in quam sermo desinit nihil eo continetur aliud nisi quae apud Ambrosium libro primo de spiritu sancto prooemii vice praefixa est enarratio de Gedeone, non tamen tota. — ³⁾ sub. — ⁴⁾ Aug. (?) sermo 364 l. c. 1639. — ⁵⁾ celebravit. — ⁶⁾ Aug. sermo app. 37 l. c. 1818. — ⁷⁾ Fulgentius sermo app. 75 LXV 945. — ⁸⁾ praestare — ⁹⁾ Aug. sermo app. 38 XXXIX 1821. — ¹⁰⁾ Herausgegeben von Mai PNB I 445 nach cod. Vat. 479, einer Handschrift des 14—15. Jahrhunderts. — ¹¹⁾ PNB I 320 nach demselben cod. Vat. 479. — ¹²⁾ Aug. sermo app. 44 XXXIX 1832. — ¹³⁾ Aug. sermo app. 45 l. c. 1834. — ¹⁴⁾ quod — ¹⁵⁾ LIV 349.

f. 38 pmissa complere *etc.* | leč sc̃i euangl̃ sedm̃ ioh̃¹⁾ | In illo tepore dixit ihs̃ turbis *etc.* homl̃ leč eiusdem habita ad populū in basilica beati petri apostl̃ | Pensate²⁾ fr̃s k̃m̃i . mansuetudinē d̃i relaxare —

f. 41 nequaquā possit . homl̃ sc̃i hierom̃i in uigla osanne | Postquā³⁾ d̃ns quadriduanum mortuū —

f. 42^b Ecce uolunt eū iudei⁴⁾ || f. 43** sumptū p̃beat . sed peregrinis requiem subministrat̃ . | Non sacrilegis . ad luxū . —

f. 44 uiuificat morientem . ipso adiuuante *etc.* | Incipit omēla hiohanis⁵⁾ de parasceuen | Conuenientes⁶⁾ ad stationē ecclesiae matris —

f. 46^b pp̃aua claritate . | Incipit om̃l̃ de sab̃b̃ sc̃o Iudei⁷⁾ ergo qm̃ parasceue erat . | —

ibid. sed aperuit; ut illic quodā || f. 47 *drei Viertel der Zeile ausradiert*: et reliqua *scheinen die letzten Worte gewesen zu sein* | Om̃l̃ leč eiusdem habita ad populum in basilica beati Laurenti mãr̃ | Leč⁸⁾ sc̃i euangelii que modo in ũris aurib; fr̃s mei —

f. 50 ad p̃fectionē roborat . *etc.* | Itē unde supra de resurrectione | Gaudē⁹⁾ fr̃s k̃m̃i . quia redēpcionis —

f. 51 feliciter ueniamus; Ipso adiuuante *etc.* | Item de resurrectionem | Pascha¹⁰⁾ xpi fr̃s dilectissimi regnum ē celorum¹¹⁾ —

f. 52^b p̃tegere que dignatur . | Leč sc̃i euangl̃ sc̃m̃ iohannem | In illo tēpōr̃ . maria stabat *etc.* | Omēl̃ leč eiusdem habita ad populum in basilica beati | ioh̃ que appellatur constantiniana | Maria¹²⁾ magdalene que fuerat in ciuitate peccatrix —

f. 58 consolabitur gaudio; qui *etc.* | Leč sc̃i euangl̃ sc̃m̃ iohannem | In illo tempōr̃ . cum sero esset *etc.* | Om̃l̃ leč eiusdem habita ad populum in bās beati ioh̃ | bap̃s que appellatur constantiniana | Prima¹³⁾ leccionis euangelice animum questio¹⁴⁾ —

1) in mg. Sc̃ g̃o^u — 2) Greg. M. XL homil. in euangelia 1, 18 LXXIV 1150. — 3) ? — 4) Ein Blatt fehlt, wie eine späte Hand (saec. XV—XVI) bemerkt. — 5) d. h. Chrysostomi — 6) ? — 7) ? — 8) Greg. M. XL homil. in euangelia 1, 24 l. c. 1184. — 9) Aug. sermo app. 163 XXXIX 2065. — 10) Aug. sermo app. 168 l. c. 2070. — 11) coeli — 12) Greg. M. XL hom. in ev. 2, 25 LXXVI 1189. — 13) Greg. M. XL hom. in ev. 2, 26 l. c. 1197. — 14) lectionis huius euangelice quaestio animum.

f. 63^b singulariter ¹⁾ amētis (*corr. m. al.*) etc. | Leē scī euangl scđm iohannē | In illo tempore dixit ih̄s discipulis etc. | Omel leē eiusdem habita ad populum in basilica | beati patri apostuli. M (*in ut corr. m. al.*) ²⁾ audistis fr̄s ex leccione euangelica erudicionē | —

f. 66 in puencione saciemur. | Incipit sermo de letania | Scire ³⁾ debemus & intellegere fr̄s k̄mī quia dies —

f. 67 indulgentiae puenire | etc. | Incipit sermones de ascensione dñi | Saluator ⁴⁾ n̄r dilectissimi fr̄s . ascendit in celum . ñ | ergo turbemur —

f. 68 opera bona concedat . Quod ipse etc. | Item in domiē ascensa dñi | Magnus ⁵⁾ hodie fr̄s suscipimus diē festū quando —

f. 68^b suscipiat caritas ur̄a . ** scđm marcum | In illo temp̄r dixit ih̄s discipulis etc. Omīl leē eiusdē habita ad populū in basilica scī petri die ascensionis dñi || f. 69 Quod ⁶⁾ resurreccionē dominicā discipuli tarde —

f. 73 deserit desiderū nr̄m . Ipse qui dedit etc. | Incipit sermo scī agustini de pentecost̄ | Scītati ⁷⁾ ur̄ē k̄mī . uotorū nota ⁸⁾ deb& esse —

f. 74 xpī cōmittimus . Quod ipse etc. Item unde supra | Discensus ⁹⁾ e mundo isto . & ascensus —

f. 74^b eē dignatur etc. | Leē scī euangl scđm iohannēm | In illo temp̄r . dicebat etc. | Omel leē eiusdem | habita ad populum beati pari die scō pentecosten | Lib& ¹⁰⁾ fr̄s k̄mī euangelice uerba leccionis sub breuitate —

ibid. & mansionē apud eū faciemus; ¹¹⁾ || f. 75 nobis ¹²⁾ p̄sencia bona requiramus; nam p labore paciencie —

ibid. opitulatur in tēptacione p ih̄m xp̄m | Incip̄ omel in natl̄ scī petri . | Eodem ¹³⁾ tempore . misit herodes rex manus ut affliger& | —

f. 76 multiplicabatur . In natl̄ scī pauli | Cum ¹⁴⁾ om̄s beati apostoli parē graciā —

¹⁾ singularis — ²⁾ Greg. M. XL hom. in ev. 1, 14 l. e. 1127 (ut om.) —
³⁾ Aug. sermo app. 174 XXXIX 2078. — ⁴⁾ Aug. sermo app. 177 XXXIX 2082. — ⁵⁾ ? — ⁶⁾ Greg. M. XL hom. in ev. 2, 29 LXXVI 1213. — ⁷⁾ Aug. sermo app. 185 XXXIX 2098 Maximi Taur. hom. 63 LVII 577. — ⁸⁾ iam nota. —
⁹⁾ Aug. sermo app. 184 XXXIX 2092 (discessurus). — ¹⁰⁾ Greg. M. XL hom. in ev. 2, 30 LXXVI 1220. — ¹¹⁾ L. e. 1220 d; Lücke: offenbar unrichtig ist die Angabe derselben Hand wie oben, dass nur ein Blatt ausgefallen sei. —
¹²⁾ Greg. M. XL hom. in ev. 2, 35 LXXVI 1265 a. Siehe Anm. zu f. 108^a. —
¹³⁾ ? — ¹⁴⁾ Aug. sermo app. 202 XXXIX 2120 Maximi Taur. hom. 72 LVII 401.

f. 77 deiecit ¹⁾ uanitatem Leẽ sc̃i euangl̃ sc̃dm ioh̃ | In illo temp̃r̃ .
etc. | Omelia leẽ eiusdem abita ad populum (*corr.*) in | basilica sc̃i
pangrati die natalis eius . | Cum ²⁾ cuncta sacra eloquia dominicis | —

f. 81 nunc decertantes iuuat etc. Incipit om̃l sc̃i leoni papae de
sc̃i mart̃ laurenti | Beatissimi ³⁾ laurenti martyris cuius natalem —

f. 82^b exultacio ⁴⁾ possimus prestante etc. | Leẽ sc̃i euangl̃ sc̃dm
lucam | In illo temp̃r̃ etc. | Leẽ eiusdem habita ad populum in basilica |
sc̃or̃ processi et martiniani die natalis eor̃ | Quia ⁵⁾ dñs ac redẽp-
tor nr̃ nouus homo uenit —

ibid. concupiscere si non possã ⁶⁾ || f. 83 tasse ⁷⁾ carnali cogi-
tatione apud se aliquis quomodo diligere ualeo —

f. 83^b ñ relinquatur sed datur per etc. Leẽ sc̃i euangl̃ sc̃dm lu-
cam . | In illo tempore etc. | Omel̃ leẽ eiusdem habita ad populum in
basilica | beati Laurenti martyris | In uerbis ⁸⁾ sacri eloquii fr̃s km̃i
prius seruanda ẽ —

f. 87 in ur̃is m̃tib; loquatur; qui uiuit & regnat etc. | Leẽ sc̃i
euangl̃ sc̃dm lucam | In illo temp̃r̃ . etc. Leẽ eiusdem | habita ad
populũ in basilica sc̃or̃ aposl̃ philippi et iacobi | Hoc ⁹⁾ distare fr̃s km̃i
inter dilicias —

f. 93 amore flagramus etc. | Leẽ sc̃i euangl̃ sc̃dm lucam | In
illo temp̃r̃ . etc. | Om̃l leẽ eiusdem habita ad populum in basilica |
sc̃or̃ iohannis et pauli | Aestiuũ ¹⁰⁾ tempus quod corpori meo —

f. 102^b factus ẽ iudex nr̃ etc. | Incipit hom̃l in natl̃ sc̃i ioh̃ bap̃t̃s |
In sc̃i ¹¹⁾ ac beatissimi iohannis baptiste laudibus —

f. 103^b dñm gentib; ¹²⁾ pdicauit | etc. Itẽ de eadem festiuitatem |
Imperator ¹³⁾ celi & terre ut nos fuisset ¹⁴⁾ —

f. 104^b psperauit a nob̃ ¹⁵⁾ etc. | Leẽ sc̃i euangl̃ sc̃dm lucam | In
illo temp̃r̃ . etc. | Omel̃ leẽ eiusdem habita ad populum in basilica
sc̃i menne die natalis eius | Quia ¹⁶⁾ longius ab urbe digressi —

¹⁾ deiecit. — ²⁾ Greg. M. XL hom. in ev. 2, 27 LXXVI 1205. — ³⁾ Aug. sermo app. 206 XXXIX 2127 Maximi Taur. sermo 70 LVII 675. — ⁴⁾ exultatione. — ⁵⁾ Greg. M. XL hom. in ev. 2, 32 LXXVI 1232. — ⁶⁾ l. c. — ⁷⁾ ? Auch hier soll offenbar unrichtig nach derselben Hand bloss 'unum folium' ausgefallen sein. — ⁸⁾ Greg. M. XL hom. in ev. 2, 40 LXXVI 1301. — ⁹⁾ Greg. M. XL hom. in ev. 2, 36 l. c. 1265. — ¹⁰⁾ Greg. M. XL hom. in ev. 2, 34 l. c. 1246. — ¹¹⁾ Max. Taur. sermo app. 10 LVII 863 Ambros. sermo app. — ¹²⁾ gestibus. — ¹³⁾ Aug. sermo app. 200 XXXIX 2118. — ¹⁴⁾ qui nos fuit. — ¹⁵⁾ prosper nobis. — ¹⁶⁾ Greg. M. XL hom. in ev. 2, 35 LXXVI 1259.

f. 108^b a murmuracione; Nec hec agentes r̄aribui 1)| f. 109 in hunc 2) locū & uigilatis nobis . Cum sint omniū nr̄m lāpades ac|cense & uigilemus —

f. 111 cū omnib; el̄ctis eius 3) . Lēc̄ sc̄i euangl̄ sc̄dm̄ matheū | In illo tempore . etc. Incipit hom̄l̄ sc̄e agn̄e die nat̄e primo | Sepe 4) uos fr̄s km̄i admoneo praua opera —

f. 114^b nescitis diē neq; horam. | Lēc̄ sc̄i euangl̄ sc̄dm̄ lucam | In illo tēpore etc. || f. 115 Om̄l̄ lēc̄ eiusdē habita ad | populū in basilica sc̄i iohannis quē appellatur constān | Leccio 5) sc̄i euangelii breui si possum uolo sermone —

f. 119^b quod dixiss̄ . ut uidelicet demonstrar̄ . quia quisquis nunc 6) || f. 120 men 7) quicumq. concelebrant tuū natalem —

ibid. benedicta p̄ce p̄ferre | etc. Lēc̄ sc̄i euangl̄ sc̄dm̄ lucā | In illo tempore etc. Om̄l̄ | lēc̄ eiusdem habita ad populū in basilica beati clēm̄tis | Cogitanti 8) mihi de mariae penitencie 9) —

f. 123^b turpis mulieris dedit . Ostendit quod post 10) || f. 124 inquinatur 11) xp̄i eucharistiam suscipiatur . & quia istis uerissimis | —

ibid. sub sua proteccione p̄ducatur . etc. | Om̄l̄ de nat̄ sc̄or̄ con- | fessorum | herit 12) sensibus ur̄is in quo discripsimus —

f. 127 13) em̄datos līber̄ etc. Om̄l̄ de cottidinis diebus | Benedic- | tus 14) d̄s & pater d̄ni nr̄i ih̄u xp̄i —

f. 125 omniū peccatorum adiuuante etc. | Incipit hom̄l̄ de na- | tale uirginum | Audistis 15) fr̄s km̄i dū euangelica lectio leger̄ur —

f. 133 adsumaere naturam nr̄am etc. | In xp̄i nomine incipit | prologus iacobi filii ioseph | de historia natiuitatis sc̄ae mariae uir- | ginis | Ego iacobus filius ioseph fabri conuersans in timore d̄i p̄scripsi | om̄ā || —

f. 139^b infantē matris d̄ni Om̄l̄ de cottidianis diebus | Stud̄e 16) | quēso fr̄s km̄i d̄i uerbum meditare —

1) l. c. 1265. Hiernach sollte fol. 75 sqq. folgen. — 2) ? — 3) Vgl. Aug. sermo app. 208 XXXIX 2134. — 4) Greg. M. XL hom. in ev. 1, 12 LXXVI 1118. — 5) Greg. M. XL hom. in ev. 2, 39. l. c. 1294 (Lectionem breuem). — 6) l. c. 1301 a. — 7) Auch hier gibt dieselbe Hand den Ausfall eines Blattes an. — 8) Greg. M. XL hom. in ev. 2, 33 LXXVI 1239. — 9) poenitentia. — 10) l. c. 1245 a. — 11) ? Dieselbe späte Hand: hier deficit unum folium. Als dieselbe ihre Bemerkungen machte, halte die Handschrift vorn noch acht Blätter mehr. — 12) Max. Taur. sermo 93 LVII 717. — 13) Die Blätter verheftet: die richtige Reihenfolge ist folgende: 124. 127. 125. 126. 128. — 14) ? — 15) ? — 16) ?

f. 141 p gratia eius *etc.* Leē sc̃i euangl̃ scđm̃ iohannē | In illo temp̃r̃ . *etc.* Omel̃ lec̃ eiusdē abita ad populū | in cimiteriorū scōrum nerei et achillei | Lectio ¹⁾ sc̃i euangelii quā modo fr̃s audistis expositione —

f. 142^b quā p fidē ten&is ²⁾ . *etc.* | Leē sc̃i euangl̃ scđm̃ lucam | In illo tempore . *etc.* | Omel̃ leē eiusdem habita ad populū in basi-lica sc̃i sebastiani martires die nat̃ eius | Si ³⁾ consideramus ⁴⁾ fr̃s quę et quanta sunt que nobis —

f. 147 remedia contulit . *etc.* Omel̃ de natale scōrum martirum || f. 147^b Quotiescūq; ⁵⁾ fr̃s k̃m̃i scōrum martyrum sollēpnia celebramus | —

f. 149 cito p caritatem p̃stinam ⁶⁾ | reuocantur . Prestante *etc.* | Leē sc̃i euangl̃ scđm̃ lucam . | In illo temp̃r̃ . *etc.* | Omel̃ leē eiusdem habita ad populū in basilica beati felicis confessoris de nat̃ | Sc̃i ⁷⁾ euangelii fr̃s k̃m̃i apta uobis ē lectio recitata —

f. 151 si prius ⁸⁾ ueniat semp timeatur; | De cottidianis diebus | Legimus ⁹⁾ in sc̃is scripturis quia consolatus dñs om̃s scōs fideles || —

f. 152^b puenire possumus . Prestante *etc.* | Incipiunt sermones de transitu sc̃i martini | Martinus ¹⁰⁾ igitur obitum suum —

f. 154^b celum diues ingreditur . Itē unde subra de sc̃i martini toroñ | Arcadio uiro & honorio sc̃s martinus toronicorum ep̃sc̃ . | —

f. 155 ad urbem | toroni sunt reuersi . Leē sc̃i euangl̃ scđm̃ matheū | In illo tēp̃r̃ . *etc.* | Leē eiusdem habita ad populum in basilica beati | siluestri confessoris die nat̃ eius | Lectio ¹¹⁾ sc̃i euangelii fr̃s k̃m̃i sollicitae considerare —

f. 158 quod fecimus excusa . | Omelia de cottidianis diebus . Audite ¹²⁾ filioli mei & intellegite quomodo sacra scriptura | —

f. 159 quod facitis acceptabile sit dō ¹³⁾ . | Incipit omel̃ secunda die rogacionum | Audiuius ¹⁴⁾ fr̃s dilectissimi cū euangelium legatur . | dixisse dñm̃ ad turbas —

¹⁾ Greg. M. XL hom. in ev. 1, 15 LXXVI 1131. — ²⁾ Stimmt nicht. —

³⁾ Greg. M. XL hom. in ev. 2, 37 l. c. 1275. — ⁴⁾ consideremus — ⁵⁾ Aug. sermo app. 225 XXXIX 2160. — ⁶⁾ per caritatem cito ad pristinam salutem —

⁷⁾ Greg. M. XL hom. in ev. 1, 13 LXXVI 1123. — ⁸⁾ priusquam — ⁹⁾ ? —

¹⁰⁾ Vgl. S. 169 Anm. 9. — ¹¹⁾ Greg. M. XL hom. in ev. 1, 9 LXXVI 1106. —

¹²⁾ Aug. (?) sermo 64 ad fr. in eremo XL 1347. — ¹³⁾ l. c. 1348. — ¹⁴⁾ ?

f. 161^b Item omeſ in die tertia rogationum | Audiuimus ¹⁾ fr̄s diſi cū euangelica lectio leger&ur —

f. 163 recipere quod p̄misit *etc.* | Leč ſc̄i euangl̄ sc̄dm lucam | In illo tempore. *etc.* | Omeſ leč eiusdē habita | ad populum in episcopio ad fontes lateranes | Dñs ²⁾ & saluator n̄r ih̄s xp̄s fr̄s k̄m̄i aliquando nos sermonib: | —

f. 170^b oculis eē ualeamus . Leč ſc̄i eungl̄ sc̄dm lucā | In illo tēp̄r̄ . *etc.* | Omeſ eiusdem habita ad populum | Redēptoris ³⁾ p̄cursor quo tempore uerbū p̄dicationis | —

f. 177^b misericordiae pignus tenemꝫ | Leč ſc̄i euangl̄ sc̄dm iohannem | In illo tēp̄r̄. *etc.* | Omeſ leč eiusdē habita ad populū in basilica ſc̄i iohannis q̄ appellat constantiniana | Fractus ⁴⁾ longa molestia stomachus diu me —

ibid. Nūquid nā debeo ad arcā uacuuſ redire ⁵⁾ || f. 178 quā ⁶⁾ debemus. Testificatur enī sacerdotibus sp̄s sc̄s p̄ proph&am. Clama ne cesses. Non dixit clama —

f. 179 mereamini puenire *etc.* | Itē unde sup̄ om̄iſ ſc̄i cesari. ep̄s ad monachos. | Audiuimus ⁷⁾ fr̄s k̄m̄i cū euangelio leger&ur. dixisse * dn̄m ad turbas. uſ ad discipulos suos —

f. 180^b sub sua p̄teccione p̄ducat. *etc.* | Incipit omeſ ſc̄i augustini ad monachos | Frequenter ⁸⁾ diximus semp xp̄iani p̄secucionē paciuntur. Mundus | —

f. 182 in celis ipse intravit | in regnū celōꝝ ⁹⁾ Incipit omeſ ſc̄i effrē de die iudicii | Unite om̄s fr̄s. audite consiliū meū peccatoris & indocti effrem. eo quod —

f. 184 os tuū in laudē d̄i. In nomine d̄i summi | Memoriam beati michahelis archangeli toto orbe uenerandē | ipsius & opere condita —

f. 186 capiunt salutis in xp̄o ih̄u dn̄o | n̄ro p̄ om̄a secula seculorum. amen. finit. feliciter. am̄ | Leč ſc̄i euangl̄ sc̄dm matheum | In illo tēp̄r̄. *etc.* | Incipit omeſ. leč eiusdē habita ad populū in basilica ſc̄i stephani. | Cum ¹⁰⁾ const& omnibus fr̄s k̄m̄i quare ¹¹⁾ redēptor ūr in mundo | —

1) ? — 2) Greg. M. XL hom. in ev. 1, 17 LXXVI 1139. — 3) Greg. M. XL hom. in ev. 1, 20 l. c. 1159 (Redemptoris nostri). — 4) Greg. M. XL hom. in ev. 2, 22 l. c. 1174. — 5) l. c. — 6) ? 'hic deficit unum folium'. — 7) ? — 8) Aug. (?) sermo 60 ad fr. in er. XL 1342 Caesarii hom. LXVII 1083. — 9) Stimmt nicht. — 10) Greg. M. XI. hom. in ev. 1, 4 LXXVI 1089. — 11) quia.

f. 186^b tot adtritibus peussionibus a gloria sua cecidit. quasi iā nobis ꝥ ꝑxim//¹⁾ ||

556. membr. 8. foliorum 47. saec. IX.

Incipit liber sc̃i basilii ep̃i | Audi fili ammonitionem patris. | tui & inclina aurem tuam ad uerba mea | adcommoda mihi libenter —

f. 12^b quae | praeparauit d̃s diligentibus se. amen || f. 13 Sc̃i augustini ep̃i | hodiae²⁾ natus est d̃ns noster ih̃s | filius d̃i uiui —

f. 13^b moriendo pro nobis et resur|gendo. omelia sc̃i augustini ep̃i | O fr̃s³⁾ dilectissimi faciamus bonum | ad omnes —

f. 16 et cum sc̃is angelis eius cui gloria | in saecula saeculorū | gloria tibi⁴⁾ | Epiphania⁵⁾ enim grece dicitur quod ē | apparitio uere —

f. 19 haec timuerunt sc̃i et haec fugerunt | bono animo | Non timet qui non timet tres saltus | —

f. 20 in die d̃ni | nr̃i ih̃u xp̃i cui honor et potestas in sae|l | saeculorum | Magnum⁶⁾ uero sacramentum | quod nobis a d̃o —

f. 20^b ad eā et similes | erimus Sc̃i augustini ep̃i | O fr̃s dilectissimi magna⁷⁾ indignatio | est qua nos xp̃s —

f. 22 sicut angeli in caelo cum | patre et filio et sp̃u sc̃o cui gloria in sc̃la saeculorū | Sc̃i augustini ep̃i amen | O fr̃s dilectissimi oportet⁸⁾ nos renouari in | meliora —

f. 23 in fine mundi in finem sc̃li | Oremus⁹⁾ dñm ne audiamus illud qđ d̃r | in euangelio —

f. 24 inaccessible cui gloria in sc̃la saeculorū | Sc̃i augustini | Penticosten¹⁰⁾ hodiae caelebratur || f. 24^b in nobis penticosten —

ibid. dixi uobis et com|ponebit uos Omelia sc̃i augustini || f. 25 O fratres dilectissimi praeparam; ¹¹⁾ | nobis cor nouum —

f. 26 per patientiā exspectam; | amen | O fr̃s dilectissimi timendus¹²⁾ est ille quo | d̃ns proposuit —

f. 28 sempiternū in sc̃la saeculorum amen | mirabilis¹³⁾ est | Septem speciem in monasterio quae ne|cessaria sunt —

¹⁾ l. e. 1090 b. — ²⁾ ? Vgl. Aug. sermo app. 120 XXXIX 1984 (Hodie puer). — ³⁾ Herausgegeben von Mai PNB I 284 nach cod. Pal. 216 f. 76. Siehe oben. — ⁴⁾ Das Cursivgedruckte in der Handschrift miniirt. — ⁵⁾ ? — ⁶⁾ ? — ⁷⁾ ? — ⁸⁾ ? — ⁹⁾ ? — ¹⁰⁾ ? — ¹¹⁾ ? — ¹²⁾ Vgl. Aug. app. sermo 251 XXXIX 2210. — ¹³⁾ ?

- f. 28^b quae p̄parauit | Uos enim fr̄s in libertate uocati estis | —
 f. 29 adimpleuitis legē xp̄i lege | Amantissimi 1) fr̄s adtendite
 mandata | scribaturarū —
 f. 29^b d̄s coope|ratur *finit* | Scripturae 2) diuine recitantur —
 f. 30 laetabimus cum angelis | *Scī augustini ep̄i* | Fr̄s carissimi
 in his 3) conroboramini —
 f. 30^b regnabunt cum xp̄o in sc̄la saeculorū | Ita 4) habitatio
 hominis in hoc mundo sicut | —
 f. 31 accipere ur̄a carnalia | *Finit* | Dicit 5) enim sc̄a scribura
 prope est uer|bum —
 f. 33 nec auris audiuit nec in cor || f. 33^b *Scī augustini (durch-*
gestrichen) omelia sc̄i effrae de die iudicii | Obsecro igitur uos fr̄s
 km̄i uenite | proiciam; —
 f. 38 inrigentur a te per benedictionē et gratiam | d̄ni nr̄i ih̄u
 xp̄i cui est honor *etc.* || f. 38^b Duo 6) fr̄s carnales uenerunt habitare
 in mo|nasterio —
 f. 39 ab inferno uiuifi|cauit. *uiuuit d̄ns* | Oc iter quidam saecu-
 laris uitae habens tres | filios renuntiauit —
 f. 40 ad perfec|tionem uenerunt *uitas patrum* | Qui iam ex pa-
 tribus de aliquo episcopo refere|bat —
 f. 41 manifestans | quae acta sunt *uitas patrum* | Duo fr̄s per-
 rexerunt ad ciuitatem ut uin|derent —
 f. 41^b animã suã pro fratre suo | Duo fr̄s in pugnationes forni-
 catione —
 f. 42 paenitentia apud d̄m | Inprimis de timore d̄ni | Scrib-
 tum 7) est enim Initium sapientiae | timor d̄ni —
 f. 42^b satagimus suspecti eē de culpa | de dilectione d̄i et pro-
 ximi | Praeceptum ẽ 8) dilegis d̄m d̄m tuum ex toto | —
 f. 43 a caritate d̄i | de caritate D̄ns 9) dicit in euanḡ | Maiorem
 caritatē nemo habet —
 f. 43^b tenere amisit | in caelo de amicititiis | Sepe 10) enim ami-
 citia per simulationem —
 f. 44 postquã habere desierit | de sapientia | Gloria 11) sapien-
 tes possidebunt et insipientes | —

1) ? — 2) ? — 3) ? — 4) ? — 5) ? — 6) Folgen Excerpte aus den
 vitae patrum. — 7) ? — 8) ? — 9) ? — 10) ? — 11) ?

f. 44^b huic ñ ualent comparare | de patientia | Beati ¹⁾ pacifici
quō filii di uocabuntur —

f. 45^b inuenitur minus sapiens de indulgentia inimicorum | In
oratione ²⁾ petimus demitte —

ibid. in illius animū remanebit | de humilitate | Dñs ³⁾ dicit
discite a me —

f. 46 humilitas p̄cedit gloriā | de paenitentia | Dñs ⁴⁾ d̄t̄ facite
fructos dignos —

f. 47^b quam repromisit d̄s diligenti|bus sē de perseuerantibus |
Tunc ⁵⁾ enim placet dō n̄ra confessio — circa finē uitae erimus ||

Die hier beschriebenen Homiliensammlungen ⁶⁾ gewähren ein
deutliches Bild von der Überlieferung dieses Theiles der patristischen
Literatur, dessen kritische Behandlung zu den schwierigsten Aufga-
ben gehört. Nirgendwo sind die Überschriften trügerischer, und
nirgendwo ist spätere Willkür gewaltsamer mit dem Texte verfahren,
als bei den Homilien und Sermonen, die dem täglichen Gebrauche
dienend nach den wechselnden Zwecken und dem verschiedenen Ge-
schmacke der Zeiten durch mannigfache Umarbeitungen hindurch-
gingen ⁷⁾. — Mai hat, indem er im ersten Bande seiner Patrum nova
bibliotheca 201 neue Sermonen Augustins, einige aus diesen Hand-
schriften, herausgegeben hat, von denen die meisten nichts mit Au-
gustin, jedenfalls nicht in der vorliegenden Form zu thun haben, deut-
lich gezeigt, wie wenig er mit der Art und Weise der Homilienüber-
lieferung vertraut war. Seiner Kritiklosigkeit gegenüber kann das Ver-
fahren der Ballerini in ihrer Ausgabe der Sermonen Leos des Grossen,
sowie das der Mauriner Herausgeber des Augustinus als Muster auf-
gestellt werden.

AUGUSTINI *speculum*.

198. membr. 4. foliorum 93. saec. X—XI.

f. 1^b Liber sc̄i augustini | qui appellatur | speculum |

¹⁾ ?) — ²⁾ ? — ³⁾ ? — ⁴⁾ ? — ⁵⁾ ? — ⁶⁾ Vgl. ausserdem oben Aug. de genesi
contra Manichaeos. Cod. 216. — ⁷⁾ Auch hier zeigt sich der Vortheil, den
eine genaue Beschreibung der wichtigeren Handschriften gewährt: die Com-
position derselben hat nicht bloss ein historisches Interesse, indem sie einen
Einblick in die Studien gewährt, sondern auch ein kritisches, indem sie zur
Entscheidung von Fragen über Authenticität von Bedeutung ist. — Beiläufig
bemerke ich, dass die alten lateinischen Übersetzungen griechischer Homilien
bei der Kritik dieser Überlieferung nicht ausser Acht zu lassen sind.

f. 2 Incipit prologus in libru q appellat' speculũ Augustini . | Quis ¹⁾ ignorat in scripturis sanctis | id est legitimis propheticis & ²⁾ euangelicis . & apostolicis . auctoritate —

f. 2^b promissimus adgrediemur ³⁾ exordium. Explicit prologus | Haec ⁴⁾ de libro legis qui exodus nominatur | Non facias tibi sculptile —

f. 93 ego ih̄s misi an|gelum meum testificari uobis : | Explicit beatus au|gustinus (*von neuerer Hand verbessert*) ep̄. liber. cuius nomen | dō ^{opertum appellauit} gratias amen. ¶

AUGUSTINUS *de trinitate.*

202. membr. Grossoctav. 2 col. foliorum 182. saec. IX in.

f. 1 Incipiunt capitula librorum trinitatis ⁵⁾ | numero xv cap̄ lib̄ . i. ante ipsum librum posita s̄t | Incipiunt cap̄ lib̄. ii. | 1 De regulis secundum quas scriptura de patre loquitur & filio | —

f. 6 xxvii quid quodam sermone ad populum disputandum sit. de |differentia ge|nerationis filii & processiois sp̄s sc̄i . amen | Ex|pliciunt capitula Incipiunt capitula libri primi : | 1 De triplici causa erroris falsa de dō opinantium —

xiiii (*vorher i—xii*) de unitate personae filii d̄i et filii hominis siue in gloria siue in humilitate (*tate eras.*) | Incipit epistola : | Do|mino ⁶⁾ beatissimo & sincerissima caritate uenerando sc̄o fratri | & consacerdoti papae aurelio augustinus in dñō salutem. de trini|| f. 6^b tate — iubeas anteponi ; | Ora ⁷⁾ p̄ me Explicit epistola ad aure|lium ep̄m carthaginiensem || f. 7 Incipit liber primus | sc̄i augustini ep̄i de tri|nitate | Lecturus ⁸⁾ haec | quae de trinitate | disserimus. pri|us oportet ut no|uerit stilum nostrũ aduer|sus eorũ uigilare calũnias | —

f. 25 ab alio iam petamus exordio. | Explicit liber. i. sc̄i (*eras. Über der Zeile aurelij*) agustini | de trinitate. | Incip̄ lib̄ secundus | Cum homines dñm quaerunt | & ad intellegentiam trini|tatis —

f. 38^b in consequentibus uideamus | Explicit liber se|cundus | Incipit lib̄ tertius Credant qui | uolunt malle | me legendo quam | —

f. 50 uolumine commodius ordiemur : | Amen | Explicit liber tertius. || f. 51 Incipit liber quartus | Scientiam terrestrium | cae|lestiumque rerum magni | estimari solet genus huma|num —

¹⁾ XXXIV 887. — ²⁾ om. — ³⁾ aggrediamur — ⁴⁾ om. — ⁵⁾ Dies Inhaltsverzeichnis der Bücher de trinitate hat zuerst Mai PNB 1 2, 153 ff. herausgegeben, aber nach einer jüngeren Hdschr. — ⁶⁾ XXXIII 757. — ⁷⁾ Vale. Ora. — ⁸⁾ XLII 819.

f. 66^b red|arguantur uidebimus. amen | Explicit liber iii | Incip̃
liber quintus | Hinc iam exordiens ea | dicere quę dici —

f. 75 scilicet | mutatione non sua | Amen explicit liber .v. ||

f. 76 Incip̃ liber vi | Aequalitatem patris | et filii et sp̃s sc̃i | putant
nonnulli ex hoc —

f. 83 in quo omnia nec diis multis, | sed ipsi gloria in sc̃la se-
culor̃um, Amen | Expl̃, lib; vi: | Incip̃: lib: vii | iam nunc queramus
dili|gentius quantum dat d̃s —

f. 94^b nisi credideritis non intel|legitis (getis *corr. m. post.*); |
Expl̃ liber vii || f. 95 Incipit liber viii | Diximus | alibi ea dici pro-
priae in illa trinitate —

f. 107^b ab articulo alicuius | exordii cetera contexamus | Expli-
cit liber | octauus | Incipit liber | nonus | Trinitatem | certe quaeri-
mus non quãlibet | —

f. 109^b mens enim ama|re se ipsam non potest. nisi | etiam no-
uerit se ¹⁾, nam quo|modo amat quod nescit ²⁾ || f. 110 uiuere ³⁾ id
quod intellegit. ñ sicuti ~ | cadauer quod ñ uiuit. Nec si ⁴⁾ uiuit | —

f. 111^b iam poscit exordium ppter huius | libelli modũ. | Expl̃
liber decimus | Inc̃ liber undecim' | Nemini dubium est sicut | inte-
riorem hominem intellegentia —

f. 120^b in men|sura et numero et pondere dis|posuisse testatur.
amen: | Explicit liber xi || f. 121 Incipit liber duo|decimus. | Age nunc
uideamus ubi | sit quasi quoddam homi|nis exterioris interiorisq; —

f. 132 conuenienter pos|sit inquiri et quod inuentũ fue|rit. ex-
plicari. Amen. | Expl̃ lib̃ xii || f. 132^b Incip̃ lib̃ xiii | In libro supe-
riore huius | operis duodecimo satis|egimus —

f. 148 ubi sit | quod in futuro uolumine lector | expectet.
amen: | Incipit liber xiiii | Nunc de sapientia nobis ~ dis|seren-
dum ñ illã ⁵⁾ di q: procul du|bio d̃s est. —

f. 154 quan|tũ potui demonstrare | curauit; | Explicit liber
xiiii || f. 155 Uolentes in rebus quae facta (*corr.*) sunt ad cognos-
cendum eum a quo fac|ta (*corr.*) sunt exercere lectorem —

f. 181^b quaecũq; | dixi in his libris de tuo agnoscant | & tui. si
qua de meo et tu ignos|ce et tui: amen: | Expliciunt quindecim
libri de trinitate sc̃i | agustini ||

¹⁾ se nouerit. — ²⁾ lib. 9 cap. 3 (l. c. 962). — ³⁾ lib. 10 cap. 10 (l. c. 980). — ⁴⁾ sicuti. — ⁵⁾ de illa.

BOETHIUS *de arithmetica.*

1341. membr. 4. fol. 1—60. saec. X.

f. 1^a) Incipit epistola qualiter officiū missae agatur in monasterio fulda | Uenerando in xp̄o ootberto pr̄bo theotrochus diaconus optat in xp̄o aeternā salutem | Qm̄ in multis locis non solum in monasteriis —

f. 1^b & post hoc accipit oblationes patriarcharū. || f. 2 Praefatio²) de quatuor sequentibus | disciplinis mathematicae. | Mathematica latine dicitur | doctrinalis scientia. — pos|sint ostendi. De arithmetica | 1 De uocabulo arithmetice disciplinae. — x Quot numeri infiniti existunt. | Arithmetica est disciplina numerorum —

f. 6^b (x) & singuli quiq; finiti sunt. & omnes infiniti sunt. Domino suo patricio symmacho boetius | In dandis³) accipiendisq; muneribus —

f. 7 auctor merito quam probator. Incip̄ cap̄ libri primi | 1 Prohemium in quo diuisiones (nes *eras.*) mathematicę. — f. 8 (xxxii) ab aequalitate processerit. | Prohemium in quo diuisiones (nes *eras.*) mathematicae. | Inter omnes priscę auctoritatis uiros. qui pithagora duce puriore | —

f. 25^b uoco autem maiores numeros duces. minores eomites. super particularium⁴) || f. 26 sitate⁵) transcendat. ut octo quaternarium. & per eandem cuncti sequentiam | —

f. 34 (xxxii) ab utilioribus moraremur. | Incipit liber secundus. | 1 Quemadmodum ad aequalitatem | omnis aequalitas reducatur. | — f. 35 (Liii) descenditur interuallis. | Quemadmodum — reducatur. || f. 35^b 1 | Superioris libri disputatione digestum est. | —

f. 55^b ut uno minus t̄mino in differentiis. om̄s pene dispositos subter⁶) || f. 56 Om̄s⁷) enim planae figurae quae nulla altitudine —

1) Der obere Rand ist stark beschnitten: er enthielt die Provenienzan-
gabe, von der noch 'Ad laurissam' übrig ist. — 2) Aus Isidors origines. —
3) LXIII 1079. Die Überschrift des Briefes fehlt in der Ausgabe. — 4) l. c.
1102. — 5) l. c. 1103. Zwei Blätter fehlen. — 6) l. c. 1151. — 7) l. c. 1152.
Ein Blatt fehlt.

f. 60 (LIII) huius descriptionis ¹⁾ subter exemplar subiciemus ²⁾ ||

f. 61 leer || f. 62 saec. XIII—XIV.

Usus de eleūtis | Concipiens mundū ratio diuina scđm — Terra suos fructus sua fert animalia fluctus | Explicit: ||

f. 62^b—109 saec. XI in.

Macrobbii . ambrosii . theodosii . v. c. et inl. cōmenta ex | cicerone in somnium scipionis; | Inter platonis & ciceronis libros —

f. 80 disputationē sequentiū reseruemus. | M . a . th . v . c . e . inl. cōm in s. scip̄ liber primus expl̄ | incipit secundus. | Superiore (e in i m. 2) cōmentario eustachi luce m̄ dilector —

f. 93 philo|sophiae continet² integritas; Macrobbii. Ambrosii. Theodosii . viri . consularis . et inlus|tris . conmenta . ex cicerone . in somniū scipionis expliciunt feliciter; | Somniū Scipionis. M. T. ciceronis excerptū ex libro vi. de re publica ; | Cum in africā uenissē —

f. 94^b ego somno | solutus. Explicit. Somnium. Scipionis. marci (arci in ras.) Tullii. Cice|ronis. excerptum ex libro sexto de re publica ; | *Folgt eine Tafel über die* genitura mundi || f. 95 Incipit prefatio domni helbrici | Cum fratrib. n̄ris adolescentiorib. quedā calculatorię artis rudim̄ta | — sublimiora rimetur. Capitula | 1 Ubi c̄ficiat² annus solaris —

f. 95^b xxxviii Epilogus libelli Incipit libellus calculatorię artis helbrici | Annus solaris ut maiō,

f. 104^b (xxxviii) facilius | adsequant̄. | *Folgen* (— 105) *Tabellen der concurrentes, termini quadragesimales u. s. w.* || f. 105^b—108 *enthalten einen Kalender mit Angabe der Feste.* || f. 108^b Sapientia quā ueteres philosophiā uocabant hoc modo diuidebant u. s. w. || f. 109 Xenodochiū locus uenerabilis in q̄ — Lao|dicia. tribus amabilis domino | Ad boreę partes arcti vertuntur & anguis | — Hinc seq̄² pistris simul eridaniq. fluenta.||

¹⁾ huius autem descriptionis. — ²⁾ adiecimus. Die Figuren am Schlusse fehlen.

BOETHIUS *de divisione.*

65. membr. Grossoctav. foliorum 200. saec. IX.

f. 198¹⁾ Quam²⁾ magnos studiosiss afferat fructz sciētia diuidendi —

f. 200^b nōi agruit quēcē³⁾ duas has solas⁴⁾ differentias sigca-
tiam τ s positionem⁵⁾ ē uoce⁶⁾ ||

BOETHIUS *de musica.*

1342. membr. Grossoctav. foliorum 158. saec. XI.

f. 1^b 7) *Über der Zeile m. s. XIII Musica boetii* | Omnium⁸⁾
quidem perceptio sensū . | ita sponte ac naturaliter —

f. 25^b ac de poetarum carminib' iudicandi . | **Explicit de musica**
id est| armonicae | institutionibus. liber secundus | 1. Premium —
f. 26^b (xxx1) sex tonis non constat⁹⁾. Premiū . | Superius volumen
cuncta digessit —.

f. 50 fastidii uitator adstringam. | **Explicit de musica id est ar-**
monica insti|tutione liber secundus. | **Incipit liber tertius adversū**
aris|toxinū demonstratio super particula|rem proportionem dividi¹⁰⁾
non posse at|que ideo nec tonum. | Superiore uolumine demonstratū
est diatessaron | —

f. 66^b disputationē censuim' | transferendam . **Explicit de musica**
id est armo|nica institutione liber tertius **explicit** | **Incipiunt capitula**

¹⁾ fol. 1 'Liber scē marie de Eupré (?)'. f. 1—197 enthält ein Psalterium mit Commentar. Psalm 1. ist ohne Glosse. Die Glosse geht stets dem Psalm voraus z. B.: qre fremuerunt. 1c. titulus ps̄ dd ps̄ iste z̄ secunds in or|dine. τ primz in título. un̄ in actibz ap|lorum u. s. w. — ²⁾ LXIV 875. — ³⁾ quocirca — ⁴⁾ has duas (solas om.) — ⁵⁾ positionem iungo — ⁶⁾ l. c. 886 D — ⁷⁾ f. 1 cauta. seruandi sollicita gerit. Plus enī qđ habeat cupit. quā qđ sapiat q̄rit. Nec cōsiderat qđ expe|diat. tibi int̄cedit qđ rapiat. Deniq; ideo n̄ pstat stabile q'a n̄ uenit honeste; Hanc enī uitā penes | antiquos aliq̄i tyranni penes nos mundus om̄is gerit. Voluptuaria ū uita ē. q' libidini tantū m̄ noxia | Dann folgt eine moralisch-allegorische Auseinandersetzung über Minerva und Juno; das Ganze schliesst: Vnde & plaut' in trinumo ait. hic fungino certe ē capite Vnde & theophrast' | in mortālib; ait: Talipa noti id ē reliq̄ cōsidera. — ⁸⁾ LXIII 1167. — ⁹⁾ constet. — ¹⁰⁾ dimidii in aequa.

libri quarti. | 1 Vocū differentias in quantitate consistere — f. 67 (xviii) aure diiudicare possunt 1). Vocum — consistere. | Etsi omnia quę monstranda erant 2) superioris libri | —

f. 92^b dissonantiã & consonantiã reddat. *Folgt die Figur.* | Explicite de musica id est armonica institutio|ne. liber quartus. incipit quintus. | 1 Prohemium — xxx. Diatonici aequalis ptolomei diuisio 3). Prohemium | 1 Post monochordi regularis diuisionẽ adicienda esse 4) | —

f. 104 non spissis uo ut in diatonicis generibus | nusquam una || f. 105 Sicut 5) vocis articulate | elementarię —

f. 121^b Huiusq̄ oratiunculę | ponamus hic finem. | Incipit scolica enchiriadis de musica | C Musica quid est. ~Δ Bene modulandi scientia. C | —

f. 132 cõmixtio. maximã suauitatẽ cantilenis adiciet. Finit pars prima | Incipit secunda de symphonis | Symphonia quę est. ~Dulcis quarundã uocũ | cõmixtio —

f. 142 penetralia. numerorũ ducatu pueniam | Finit pars secunda | Δ Rogo inprimis edicas quid sit quantitas. ~C | —

f. 158^b & symphoniã seruat. | tropiq̄ rãinã modum 6). ||

CANONES conciliorum.

574. membr. 8. foliorum 151. saec. IX⁷).

f. 3 In nomine dñi | nĩ ihũ xpi | incipit canon | nicaena. de scis | canonibus. bre|uitatis studio. | ut quod opus est. | celeris̄ possit in|uenire. aliqua capi|tula. quae præsenti | tempore necessaria | f. 3^b minime uidebatur | omisimus. totum. | tamen. in hoc libel|lo transtulimus. quicquid | oportunũ: ac necessariũ. om|nib' çclesiis no- ueramus + |

- i. Synodus nicaena. ccc. xviii. ep̄orum
- ii. Synodus arelatenses. sexcentorũ ep̄orũ

1) diiudicari possint. — 2) erunt. — 3) Quemadmodum tetrachordorum diuisionem fieri dicat oportere. — 4) arbitror esse. — 5) ? — 6) Gegen Ende fehlen die Figuren. — 7) Vergleiche über diese Handschrift die Ballerini de antiq. collection. et collector. canonum 2, 10 LVI 149 ff. Die Handschrift stammt aus Lorsch.

- iii. Auctoritas innocente papae ad exoparium tolosanum ep̄m
- iiii. Itē auctoritas innocente papae
- v. Auctoritas Zosimi papē . ad isiciū. tolosanum ep̄m.
- vi. Auctoritas celestine papae
- vii. Auctoritas decretalis sc̄i sirici papae
- viii. Item auctoritas innocente papae
- viiii. Auctoritas sc̄i damasi . ad roaulinum
- x. Sc̄i agustini ad competentes
- xi. Auctoritas sc̄i symmaci papē. ad cesariū ep̄m
- xii. Titulus a sc̄o iohanne papa. transmissus ||
- f. 4 xiii. Synodus africana episcoporū ducentorum
- xiiii. Synodus ualentina
- xv. Synodus foroiuliensis
- xvi. Synodus reiensis
- xvii. Synodus arausica
- xviii. Synodus uasenses
- xviiii. Synodus arelatensis
- xx. Auctoritas sc̄e pape bonefatii p quā infra scripta synodus confirmata ē
- xxi. Synodus arausica . de gratia & libero arbitrio
- xxii. Synodus agatensen
- xxiii. Synodus aurelianenses
- xxiiii. Synodus epaonenses
- xxv. Synodus arelatensis
- xxvi. Synodus carpentoratensis
- xxvii. Synodus uasensis
- xxviii. Ad locū de constituto. synodali. apostolicę sedis. ut null's ep̄s. res ecclesiae. uindere p̄sumat
- xxviiii. Tituli contra manicheos
- xxx. Synodus aruerna
- xxxi. Synodus. aurelianensis
- xxxii. Aurelianensis synodus ||
- f. 4^b i Synodus nicaena | Statu^{nt} praeterea obseruandū esse in ecclesia —

f. 5^b (xvi) futiniaci baptizen^{tur} | Inc̄p̄t capitulum de supra scriptis ca|| f. 6 nonib; id est nicenis . cccxviii . ep̄orū | Osius ep̄s dixit. & hoc necessarium arbi|tror — merita eius probauit . uniuersi dixerunt | placere sibi haec ; || f. 6^b Synodus arelatensis | Dñō sc̄issimo fratri

siluestro. coetus — obseruare debeant ; | 1 Primo hoc loco de obseruatione pasche —

f. 8 (xx) dign^s fructus paenitentiae ; | Incipiunt auctoritatis . uel ca|nonis . urbicanⁱ . in^{no}centius exupe|rio . episcopo : tolosano . | Ad locũ de s^pradicta auctoritate || f. 8^b quid de his obseruare debeat ; | 1 Quoscũq; in diaconii — priuen|tur ; Itẽ ad locũ de supra auctori- ta^{te} | 11 . Et illud desideratum ẽ — condempnat ; | 11 . De his etiã requi- siuit —

f. 9 consortii de|tegantur ; Zosimus . isicio ep̃o | solinitano ; Ex|git dilectio tua prę|ceptum —

f. 10 totiens usurpatur ; | vi . Caelestinus . uniuersis ep̃is | p̃ apo- liã . et galabriam . constitutis ; | Ut de laicis nullus —

f. 11^b apostolus fiat ; | vii . Incip̃t epistola decretalis | sc̃i sirici ep̃i urbis romae ; | Siricius ep̃s emerio ep̃o terraconense | De his uero ñ incongrue —

f. 12^b pos|sit indulgentia subuenire ; | Item ad locum de ipsa synodo ; | Plurimus enim sacerdotes xp̃i —

f. 13^b synodus nicena p̃misit ; | Innocentius . uicturio ep̃o . ad| locum . radomagensi . | viii . Praeterea quod dignum & pudicũ || —

f. 15 sae|culorũ amen ; xv kał mař ; | viii . Dilectissimo fratri pauli ^{no damasce} | Eos quoq; qui de suis eclesiis — quiescat in dño ; | x Incipi^t tractatus sc̃i agusti|ni ad competentes ; | Audite km̃i membra xp̃i . & matris catho|licae filii —

f. 16 quarum fines ad interitum ducit ; | xi . Dilectissimo fratri cesario | simachos hortatur nos aequi|tas postolationis desi- derio | —

f. 17^b probò | ucẽ cons̃l ; | Tituli infrascripti . a sc̃o papa . io- hanne de sede a|postolica sunt dire|ti . ex cano|nib; apostolorum . xxv . | xii | Quod ep̃s — priuentur . 1 Ep̃s aut pr̃br aut diac̃ . qui | in fornicatione —

f. 18^b (v) manere sententiã ; xiii Synodus africana | 1 . Ep̃orum ducentorũ quattuor decem | —

f. 25 (cxcv) eclesiã iubent ; finit ; | xiiii . Statuta synodi . apud eclesiã | ualentinã . sub ð . iii . id̃ . iulias | gratiano . iii . & equitio consol̃ ad locũ | p̃ 1 . Sed : it : igitur . ut nullus post hanc synodũ | —

f. 25^b protegat . fr̄s. d̄lec̄m̄i | xxv . Synodus . foroiuliensis . ad locum | Quamuis ea benedictus —

f. 26 in aeternū fratres dilectissimi ; | xvi . Synodus reiensis ; | Cum in uoluntātē dñi —

f. 28 con|sensi & subscripsi ; xvii . Synodus . arausica | i . here-
dicus in mortis discrimine —

f. 30^b (xviii) Ciro . in eccl̄sia iustianensis ; xviii Synodus .
uasensis | i Qui oblationis defunctorū —

f. 32 (v) dioscoro . uē cū apud aus*** | pitiū ep̄m ; xviii
Synodus arelatensis | i . Ordinari ad diaconatus —

f. 35^b (xxxi) suscipit . uindecabit | Synodus arausica ; | xxi .
De gratia & libero arbitrio . Cum ad | dedicationē —

f. 36 deferant ; | i . Siquis ꝑ offensam —

f. 43^b (xxiiii) propria manu . subscriberint . nē nām | Cēsarius
in dī nom̄ ep̄s —

f. 44 adeodatus uir inl̄ consensi & ~~ese~~ | Dilectissimo fratri cae-
sario | Bonofatis ꝑ filium ūm . armenium —

f. 47 horeste uē consoł | xxii . Sinodus agatensis . | i De his qui
oblationes —

f. 49^b (xxvii) placuit congregari | xxiii Sinodus aurelianen-
sis . | i Raptor si ad eccl̄siam confugiret —

f. 51^b (xxii) deesse | ñ liceat xxiiii Synodus . epaonensis . | i Ep̄s
prs̄bis atq; diaconib; Canes | —

f. 55^b (xxxii) agapito consoł . In hac synodo | suscriberunt ep̄i
numero . xxiii . | xxv . Synodus . arelatensis . | Cum in uoluntate dī —

f. 56^b opilione uē con|soł . In hanc constitutionem . xiiii . ep̄i ||
f. 57 subscripserunt ; Synodus carpentoratensis . | xxvi . Carpentorate
conuenientes . hu|ius modi —

f. 57^b subscripserunt ep̄i . xv . | xxxvii (*sic*) Synodus uasensis . ad
locum | Hoc & iam placuit ut omnes pr̄sbi qui sunt in | parrociis —

f. 58^b decio . uim̄ uē . consoł | In hanc constitutionē . xvii (*in
ras.*) ep̄i subscripserunt . Ex constituto synodali apostolicae
sedis . inter cetera ad locum | His ergo perpensis —

f. 59 consideratione disp̄git , | xxxviii (*sic*) . Inc̄p̄t praeceptum .
immo lex || f. 59^b a gloriosissimo rege theoderico contra | illos sacer-
dotes qui substantiam eccl̄siae iure | directo aut uindere aut donare
praesumunt . | Domituri orbis presoli & reparatori liber|tatis senatui
urbis romae . flauius . | theodericus rex . peruenit ad nos | —

f. 60 uenantio uē consoł | Incipiunt capitu|la sc̃i agustini | quae debeant | publica voce re|legere et manu propria sus|cribere . In quib; suspicio est . quod | manichei sint . || f. 60^b | Qui credit duas esse naturas —

f. 63^b (xxi) fides recta ñ recepit. anathema sit . | In xp̃i nomine ego prospera hanc cart^o|lā — polliceor atq; promitto . | not . sub d̃ . xii . kal . decemb̃ . olibrio . | iuñ . uē consoł finit ||

f. 64 xxxi Sinodus aruerna . | | Inprimis placuit quotiens secundu | —

f. 66^b (xviii) subire iacturā | xxxii: Synodus aurelianensis | Cum in d̃i nomine aurelianense urbe —

f. 75 (xxxvi) praeterire permittetur . | Lupus in xp̃i nom̃ ep̃s conscripsi —

f. 75^b Uincentis prsb̃ directis a domo^{***} sustrisio ep̃o sss . | Item. incipiunt canones aurelianensis | facti in die quarta . basilio . uē . consoł | Cum in aurelianensi urbe unianimiter — unita | suscriptio . Incipiunt . capitula . | | . Ut pascha uno die —

f. 77 xxxviii Ut quae statuta sunt conseruentur | | . Ut sc̃m pascha secundum laterculum uictori —

f. 83^b constitutio sacerdotum . | Leoncius ***** in xp̃i nom̃ ep̃s eccl̃es . | Burdegalensi —

f. 85 teudojbando ep̃o ciuitatis lexobinae | Inept constitutio apostolicae | sedis . Siluester ep̃s . uniuersis ep̃is | per gallias . et septem prouintias . | Placuit apostolice sedi . ut si quis ex qualib; —

f. 85^b concessimus . Bene ualite feliciter . | | Osimus uniuersis . in uiennensi & narbonensi . | et septē prouinciis ep̃is constitutis . praecipuum secuti —

f. 86 requirat | examen . | Auits ep̃s . uictori ep̃o . de | basilicis hereticorum ñ . recipiendis . petis|ti . imm̃ potius praecepisti —

f. 90^b habeat quod donauit . | Canones aurelianensis | facti indictione . tertia decima . | Ad diuinam gratiā — titolis praenotatum |

f. 91 titol . | . Itaq; nefariam sectam —

f. 97 (titol xxiii) custodiant aritatem . | Item subscriptio episcoporum . | Sacerdos ecclesiae lugdunensis —

f. 98^b Sabaudus abba albini ep̃i . eccl̃ ande|cauis . sss Finit amen || f. 99 Domino uenerando mihi patre | ***** sthephano ep̃o dionisius . | Quamuis carissims frater ues|ter assiduis —

f. 99^b gratia diuina custodiat. | Incēpt capitula canonum scō | rū
apostolorū . i de ordinatione ep̄i . | —

f. 101 (xlvi^h) in mo|re dñi prouenire; Explicunt capitula cano-
nū. apostolor. | Incēpt regulae ecclesiasticae scōrum | apostolorum.
per sc̄m clementē platae | i Ep̄s a duob; aut trib; ordinetur | —

f. 106 (xlvi^h) in nomine patris. | et filii. & sp̄s sc̄i. Exp̄ct.
synodus . apostol. | Anno secundo gloriosissimi | regis hilderici. non.
februarias. | Kartagine. in secretario basilicae | sc̄i martyres. agilei. |
Cum bonifatius ep̄s. ecclesiae char|tageninsis. cum coep̄s suis .
diuersa|rum prouinciarum . africanarum | —

f. 123 Ep̄i . dixerunt . fiat . Subscriptio . | Bonifatius ep̄s plebis
carthagenensis | —

f. 124 donatus ep̄s plebis . gerbitanae . | Concilii. sub scō boni-
fatio ep̄o. | carthagenensis aeclesiae cele|brati acta pridiei. finiunt. ||
f. 124^b Incēpt diei secunda anno secun|do gloriosissimi regis hildirici |
die nona id̄ fēb. carthagine in | secretario. basilicae sc̄i mār. agi-
leii | Cum bonifatius ep̄s ecclesiae car|thagenensis cum ep̄s suis di-
uersarum | prouinciarum africanarum —

f. 127^b iustissime flagitat . | Incēpt pactio xv. sinodi calcidonen-
sis | i . De canonib; unius cuiusq; concilii | —

f. 128^b (xxvii) puellas. finiunt capitula . | Ex synodo calcido-
nensi | i. De canonib; etc. | Regula scōrum patrum —

f. 134^b (xxvii) si uero laci. anathematizentur . | Bonifatius —
subscripterunt | Item ex concilio carthaginensi || f. 135 sub domno
aurelio ep̄o | xlvii . Vt pr̄st̄ a quinq; ep̄is —

f. 138 (ci) satis placet . | aurelius —

f. 138^b et reliqui ep̄i . numero xiiii . | Proferantur | ex arcio
huius ecclesiae. scripta quae direxi|mus. & rescripta quae sum̄simus
uel quecumq; | ad praesentis negutii pertinent firmitatē | Redemptiolus
notarius —

f. 142^b Sc̄i agustini de morib; clericorum | in secundo librō ad
locum. | Uobis dico qui forte nescites —

f. 143 occupet̄ | Item in libro secundo de morib; clericorū |
Locus & iam ipse ubi monasterium —

f. 143^b possedeatur | Et alia exemplaria auctoritatis sc̄i bo|nifati
ep̄i. primatis prouintiae byzacēn | Dilectissimis atq; in xp̄i gratia
nominan|dis filiab; meis uniuersis dñi ancillis mo|nasterii bauagalia-

nenſis . bonifatius | primae ſedis ep̃s in dño ſalutem. ueſtrae ſc̃i moniae libellum —

f. 144 oramus. | Dat̃ ſub die kal̃ mađ anno . xxi. glorioſiſimi (*ſic*) regis tharſamundi . Itē recitauit | Exemplar ep̃iſtulae generalis quae | ad ep̃s inuitandos in cauſa inſulae . Ierinenſis miſſa eſt. | Quotiens membrum aliquod —

f. 145 inquiriſ . | Inc̃pt̃ inſtitutio ſcorum ep̃iſ ^{cuporum} | Rauenniſtici. — crisanſi . in | cauſa inſulae Ierinenſis . Cum arelate | in ſecretario eccl̃iae —

f. 146 aut uerbis repeteret. | Inc̃pt̃. fides. catholica. beati | atanasi. ep̃i | Quicumq; uult ſaluus —

f. 147^b ſaluus eſſe non poterit. | De inceſtos homo ſi inceſtũ commiſerit. de iſtis cauſis —

f. 149 pro cauſa ſua tranſmiſerit | Locutus eſt dñs ad moysen dicens. | Quicũq; ergo. maculatus fuerit lepra | —

f. 149^b in loco | inmundo . Interrogatio aguſtini ep̃i | Cum una ſit fides — in galliarũ tenetur | .ii. Reſponſio gregorii papae. | Nouit fraternitas tua —

f. 150 in conſuetudinẽ depone Interrogatio | ſc̃i aguſtini ep̃i | Si poſt inluſionem — celebraſſe . Reſpoñ . ſc̃i gregorii papae | Hunc quidem teſtamentũ —

f. 151^b con|tradicat ne conſentiat ||

575. membr. fol. 2 Col. foliorum 158. ſaec. X 1).

f. 2^b de uiro contra uoluntatẽ uxoris in monaſterium ingreſſo. etiam ſi tonsorat' fuerit uxori omnino reddendo | u. s. w.

f. 3*) Conciliũ Toletanũ . x . ṽ viii . ep̃oꝝ | De pr̃bis & diaconib; ſi poſt ordinẽ filios genuerint . | — De regulis catholice . contra priſcillianos . | Conſtitutio . concilii ep̃oꝝ toletano | archadii —

f. 5^b c̃tra ſedẽ ſc̃i petri fatiens anath̃m . | Incipit toletana ſinodus | ſecunda acta a viii. ep̃iſ. |

f. 6^b Toletana ſinodus . iii . Lxxii . Ep̃oꝝũ | in qua arriana haereſis in ſpania | condemnat̃ . in nomine dñi nr̃i ihũ | xp̃i anno regnante quarto glorioſiſſimo. atq. piſſimo. et dō fideliffimo dño | Re-

1) Vgl. über dieſe Handſchrift die Ballerini l. c. 3, 4 LVI 219. — 2) Unten: Iſte liber ptine t ad librariã | ſancti Martini eccl̃ae Magũtiã | M Syndic' ſſt 1479.

cado rege. die .viii. iduū maiarū hera | dcccxxvii. haec sc̄a sinodus
habita est in | civitate regia toletana ab epis toltius spaniē v̄l galliē qui
infra scripturi s̄ . | —

f. 11 Incip̄ synodus in toletana urbe habita | ēp̄c̄, Sexaginta
octo —

f. 154 Synodus habita in ciuitate | spalense sub die iduum nouē-
briū anno | regnanti gl̄osissimo p̄ncipe sisebuto hera dclvii. tituli. | I De
theodulfi malacitane aec̄lę ep̄i querimoniis | adūsus reliquos ep̄s p̄
quib; d̄a parrochiis . | — xiii De duab; in xp̄i naturis & una p̄sona . | In
nomine dñi nr̄i ih̄u xp̄i isidorus bisinnius || f. 154^b rufinus . —

f. 156 (xiii) sc̄a d̄i ecl̄a doc̄a . I | Confitemur dñm —

f. 158^b (xlvii) d̄itatis est . Hęc igit̄ c̄cordia sententiarū — subie-
cimus . | Isidorus — honorius ec̄le cordobensis ep̄s s̄bs . | Finiunt di-
uersi canones con̄ciliorum spaniæ. euidētiaē | dō gr̄as amen. fiat.
fiat. ||

377. membr. 4. foliorum 74. saec. IX 1).

f. 1 2) // // // // // causis lapsu sp̄i uel praesbiteri —

f. 2 honore priuabit *) | Dicta Hieronimi presbiteri | Dñs in euan-
gelio ait scrutamini —

f. 2^b suo sensu . | Ecce dies ueniunt —

f. 3^b non pauperibus | Quod summi sacerdotes — quam per-
dere. | Cum quo damno —

f. 4 suscipere | In Nomine dñi nr̄i ih̄u xp̄i ego carlmannus dux
& princeps francorum | anno ab incarnatione xp̄i septingentissimo
.xlii. —

f. 5 gubernare studeant | De alio synodali conuentu | Modo
autem in hoc synodali —

f. 5^b quindecim solidis || f. 6 Gregorius dixit. Mos autem sedis
apostolicae — reparandis; | hieronimus ait | Omnes igitur qui stipe —
fide ueritatem . Nomina episcoporum qui misi sunt a romana urbe
ad p̄dicandū in gallia. | — lemouicinus martialis destinatus ⁂ ep̄is . |
Nomina episcoporū seu abbatum qui aput uillam publicam attinia-
cum | —

1) Vgl. über diese Handschrift die Ballerini l. c. 3, 1 LVI 203 ff. —

2) Unten: Iste liber p̄tinet ad librariū | Sancti Martini u. s. w. —

3) In dem Fragment werden Hieronymus, Augustinus und Leo citirt.

f. 6^b pagingarius a^b deutico. | Forsachistu diabolaē —

f. 7 in halogan gast. | De sacrilegio ad sepulchra mortuorum |
De sacrilegio super defunctos .i. d adsisas —

f. 7^b hom̄ tollere iuxta pagañ . Fili homi speculatorem positiue
in populo meo | —

f. 8^b uolumus habitare. | Alloquutio sacerdotum de coniugiis
inlicitis ad plebem | Rogamus uos carissimi filii rogamus uos uiscera
sc̄ae ma|tris aecclēsiaē —

f. 9 tardius portus occurrit | Clemens iacobo carissimo in dño
aeternam salutem . a sc̄o | —

f. 11^b temetipsam damnationem sibi accipiet; Expliē dō gratias |
Domino uenerando mihi patri petronio episcopo dionisius. exiguus
in dño salutem quamuis carissimus —

f. 12 gratia diuina custodiet; Explicit prologus; Incipiunt |
capitula canonum apostolorum . | i de ordinatione episcopi —

f. 13^b Explicit capitulū canonū apostolorum | Regula aecclēsia-
sticaē sc̄orum apostolorum | p' clementē prolatae | —

f. 17^b Expliciunt canones apostolorum | Incipiunt capitula nicaeni
concilii . |

f. 18 Incip̄ capit. canon concilii ancyrani .iii. l. xxiiii.

f. 18^b Item capitula canonū synodi neocæsariensis. xiiii

f. 19 Item capitula gangrensis conciliae

f. 20 Item capitula anthioceni concilii

f. 20^b It̄ cap̄ canonū concilii apud laudiciā frigiae congregatę

f. 22 Item capitula constantinopolitani concilii

ibid. Incipit capitula synodi serdicensis .xx.

f. 22^b *Ohne Titel* | Ut q: in niceno concilio statuta s̄t omni
modo conseruenter;

f. 23^b Incipit cap̄ calcedonensis concilii .xxvii.

f. 24^b xxvii De corruptorib; mulierum . Expli cap̄ diuersorum |
Incipit canon niceni. Concilium sacrum — dulcia mella fluit . | De
eunuchis et qui se ipsos abscidunt.

f. 28^b Explicit canon nicaeni | Incipit canon ancyrani

f. 32^b Expli canones ancyradi; prolati in synodo neocæsariensis
.xiiii. | Et hi canones post eos — ante|riores existunt.

f. 33^b Explicit; Incipit canones gangrensis. | haec gangrensis
regulae — expositae. |

f. 35 Expli | Incipit canones anticheni |

f. 38 *Sca* synodus quae apud | laodicia phrigiae pacatinae conuenit ex diuersis regionibus asiae. definitiones exposuit ecclesiasticas subter | annexae st. |

f. 42^b *Explic.* | Incipit canones constantinopolitani concilii; |

f. 43 qui ab episcopis centum quinquaginta — officium

f. 43^b Incipit canon sardicensis

f. 48^b Incipit synodus apud cartaginē africanarū prouinciarum | Post consolatam gloriosissimorum imperatorum honorii .xii. et theod. .viii. augg. —

f. 51^b Synhodo de hoc insequenti tractauimus . | daniel not nicaeni concilii professionem fidei uel eius statuta | recitauit in concilio africano q: nos cum rescriptis episcoporum | alexandrini & constantinopolitani conscripsimus . | .i. aurelius episcopus dix̄ . haec ita —

f. 57 subscripsi q: per nos directa sunt; | Incip̄ epistula ab omni concilio africano bonifacium urb̄ rom̄ | episc̄p faustinū ep̄m philippū et asellū presb̄ directa . | Domino beatissimo & honorabili fratri —

f. 59 episcopi subscripsert . | Incipit rescripta . ad concilium africanum. | Cyrilli alexandrini episcopi & attici const. episc̄ —

f. 60 quod optamus sc̄i ff̄ . incipit exemplaria concilii nicaeni directa | sub d̄ vi k̄ deceim̄ p̄ gloriosissimorum imp̄p̄ hoī xii et theod̄ viii | augḡ bonifatio urb̄ rom̄ episcopo; | Credimus in unum d̄m — ecclesia . | Incipiunt constituta patrum . in magna & sca synodo apud | niceam ciuitatem bythinae q: de greco translata st̄ a philone euares; ad constantinopolitano : | —

f. 63^b necessario credimus inserenda . | Domino & dilectissimo & honorabili fratri caelestino | aurelius . | —

f. 65^b pro nobis custodiat fr̄ . | Incip̄ regulę aecclesiasticę a chaldionensi sca sinhodo constitutę |

f. 69 anathematizentur: || f. 69^b dō gratias fiat . fiat . pontificum ueneranda cohors . | pro dogmate uero conueniens scō indubie speramine plena limitib; sacris p̄fixit iura salutis . de sabbato | Magnificentissimi patres nr̄i apud laudiciam frigiae congregati — f. 70 saeculorum . | Incipit de euangelio tractatus . | Ambrosius episcopus gratio augusto . Crebra | inquisitio —

f. 71 putauit quia | de inimico factus est inimicus . | Sufficerant quidem priscorum patrū regulae scae | aecclesiae — ideoq: gloriosissimus atq: relegiosus inluster uir francorum rex pippinus | —

f. 71^b dat̃ v id̃ iul̃ anno quarto regnante domno nostro pippino gloriosissimo rege —

f. 73^b ad suam reuerti aecclesiam ¹⁾. do gratias . finit . finit ; |
Folgen bis f. 74 von einer Hand des zehnten Jahrhunderts die Stellung der Cleriker betreffende Excerpte aus den canones conciliorum ccxlv . concilio cartaginense titul̃ . xii . Felix ep̃s dixit sugero . — finiat ; de accusato & accusatore : | xxx Itē placuit ut accusatus uł̃ accusatur — finiatur || f. 74 ccv Clericos aut laicos accusantes ep̃os . aut clericos conc̃ calcid̃ t̃l̃ xxi : — opinio . concilio carthaginiense t̃l̃ viii . | Numidius ep̃s maxulitanus dixit . praeterea sunt — plac& ; | Item concilio cartaginensi titulo xcv . Placuitq; omnib; qũm superiorib; — non negandam; conc̃ statuto titulo xci . | Item placuit quotienscūq; clericis ab accusatorib; — admittatur; It̃ de ipso t̃l̃ xci . | Testes autem ad testimonium — admittatur ; ||

578. membr. fol. foliorum 124. saec. IX—X²⁾.

f. 1 ³⁾ Incipiunt . tit̃ decretorum papae | siricii numeri xv |

f. 6^b Tit̃ decretorum papae innocenti . num̃ . lvii | 1 De pacis osculo —

(x) terminentur ep̃is || f. 7 (Lii) ⁴⁾ post baptismum sortitus fuerit etc.

f. 29^b Tit̃ decretorum papae zosimi . num̃ . iiii

f. 32 Tit̃ decretorum papae bonifati . num̃ . iiii

f. 35^b Tit̃ decretorum papae celestini . num̃ . xxii

f. 46^b Tit̃ decretorum papae leonis . num̃ . xlviiii

f. 73 Tit̃ decretorum papae hilari (6 Tit̃.)

f. 79^b Tit̃ decretorum papae simplicii (2 Tit̃.)

f. 82 Tit̃ decretorum papae felicis (1 Tit̃.)

f. 84^b Tit̃ decretorum papae gelasii . num̃ . xxviii

f. 96 Tit̃ decretorum papae anastasi . num̃ . viii

f. 100 Tit̃ decretorum papae symmachi . num̃ . v .

f. 113^b Tit̃ decretorū papae hormisdae (4 Tit̃.)

f. 120 Tit̃ decretorū papae gregorii iunioris (17 Tit̃.)

f. 123 Explicit constituta papae gregorii | sub anathemate interdictam | hic continentur pro|uintiae galliganis quae | ciuitates sunt

1) 12 Canones. — 2) Vgl. über diese Handschrift die Ballerini l. c. 3, 2 LVI 209. — 3) Unten: Iste liber ptinet ad librariam | Sancti Martini. u. s. w. — 4) Ein Blatt fehlt.

galliga|ni metropolis pro|uintia lugdunensis . | prima . | Metropolis ciui-
tas lug|dunensium | Ciū eduorum hoc est | augustedunum . | —

f. 124 proū nouempopulana | aequitaniae . III . | Metropolis ciū au-
siorum — Ciū elusatium | Explicit ||

579. membr. 8. 2 col. foliorum 104. saec. X¹).

f. 1 *) hic habetur concordia ca|nonum conciliorum | infrascript-
taꝝ & presulum ro|manorū .i. canonū apostolorū . | nicenorū . ancyrenꝝ .
neocēsa|riesiū . gangrensiū . anthiocen|siū . laodicensiū . calcedonensiū . |
sardocensiū . cartaginensiū : | Item p̄sulū . siricii . innocēcii . | zosimi .
celestini . leonis & gelasii . | Explicit adnotatio canonū | scōrum patrum |
Conciliū sacrū — fluit | Domino uere scō sempq; beato | pontifici libe-
rino criseonius | & (eras.) xp̄i famulꝝ exiguus ūri | sacerdotii incon-
parabile decus | —

f. 2 ueniam dones . ora . p me | meiq; semp memento pontifex |
dō digne . finit prefatio succe|dunt capitula | I . De ordinatione ep̄i in
canonibus | apostolorum titulo . I . | Concilio niceno . titulo . III . | —

f. 11 cccī . Vt ep̄i & clerici ñ orden|tur nisi omnes suos fece-
rint | xp̄ianos . concilio carthagi|nensi titulo III . | Expliciunt capitula |
Incipit liber canonum | Incip̄ lib̄ canonū | II De ordinatione ep̄i | in
canonibus apostolꝝ | titulo primo . | Episcopus a duobus aut tri|bus —

f. 94 (cccī) xp̄ianos catholi|cos fecerint; | Incipit expositio fidei
con|cilio calcedonense; ; | Dñs noster . & saluator ih̄s xp̄s | —

f. 94^b cat|holica & apostolica ecclesia; | Simbolum centū quin-
qua|ginta sc̄ꝝ patrū apud | constantinopolim; | Credimus in unum
dñm patrem | —

f. 96 aequalem deb& | habere stadium; | Ex cognitione quarte
sy|nodus titulo XVIII; | Si quis ep̄s cum pr̄bro diāco ꝑcum | subiectis
gradib; quodcumq; | uentilandum — in | xp̄o unum sumus; | Incipit
epistola decre|talis papę leonis ad a|nastasium ep̄m tesso|lanicensi; |
Quanta *) fraternita|ti tuę | a beatissimi p̄ri apostoli | —

f. 98^b auctores | noluerit custodire; | Incipit epistola hiero|nimi
ad lucianū buticū . Necopinanti *) mihi subito litte|re tuae —

f. 101 litterarū | uicissitudine sentiamus; | Explicit epistolo sc̄i
hiero|nimi ad lucidum . Incipit | epistola mansueti ep̄i ad | constantinū

1) Vgl. über diese Handschrift die Ballerini l. c. 4, 3 LVI 284. —

2) Unten: Iste liber p̄inet ad librariam|Sancti Martini u. s. w. — 3) LIV
668. — 4) ep. 71 XXII 668.

imperatorem; | Domino serenissimo atq; tran|quillissimo & a dō coro-
nato | re|legiosissimo constantino | imperatori mansuetus mediola|nensis
m&ropolitane ecclesie | indignus ep̄s & uniuersa sc̄a | episcoporum nr̄o-
rum frat̄nitas quę in hac magna regia | urbe conuenit. a&ernam | in
dn̄o salutem; | Si 1) apicem imperialis fastigii —

f. 103 huic | nr̄ae fides contin& adnectere; | Incipit expositio
fidei; | Profitemur 2) nos credere in|diuisibilem —

f. 104^b cuius regni non | erit finis; Exp̄tic ** exp̄ fid̄ | Incipit
expositio sc̄i agustini | de secreto gloriose incarnationis dn̄i nr̄i ih̄u
xp̄i. | Inter cetera et ad locū | lege cum timore caute & secre&e; | ueni
ad me — & secreate est exponendum.; | Explicit concordia cano|num
scripta a crisonio | ad beatum liberinū | pontificem; ||

CASSIANI *collationes* III—V, VII—X.

560. membr. fol. foliorum 110. saec. X.

Auf der Rückseite des Vorsetzblattes I Collatio abbatis Paf-
nutii | de tribus abrenuntiationibus | II Collatio abbatis Danihelis | de
concupiscentia carnis ac spiritus | III Collatio abbatis Serapionis | de
octo principalib. uitiiis | IIII Collatio abbatis Sereni | de animae mobili-
tate et spiri|talibus nequitiis | V Item eiusdem de principalib. nequi-
tiis | VI Collatio abbatis Isaac | de oratione | VII Item eiusdem de ora-
tione in alio codice (i. a. c. *eras.*)

f. 1 Incipit collatio abbatis paphnuti | de tribus abrenuntiationi-
bus 2). | In illo 4) sc̄orum choro 5). qui uelut astra | —

f. 15^b p̄cipisse nossemus . | Expl̄ coll̄a. ab̄b̄ pafnutii de trib;
abrenuntiationib; | In̄cp̄ col̄. ab̄b̄. Danihelis. de concupiscentia carnis
ac sp̄s 6) | Inter ceteros xp̄iane philosophię ui|ros —

f. 27^b abicit diuitis uoluptatē 7) | Expliō col̄ abbatis danihelis
de concupiscentia | carnis et sp̄s. Incipit col̄ serapionis de | octo prin-
cipalibus uitiiis 8). | In illo cetu antiquissimorum senum || —

f. 43 uelud | in speculo uideremur. || f. 43^b Expl. coll ab̄b̄

1) LXXXVII 1261. — 2) XIII 651 Mai PNB I 463. — 3) collatio 3 XLIX
557. — 4) Obgleich die in andern Handschriften vorausgeschickte Capitulatio
in dieser sich nicht findet, sind doch im Texte die Capitel durch Zahlen be-
zeichnet. — 5) choro sanctorum. — 6) collatio 4. — 7) uoluntatem. —
8) collatio 5.

sarapionis | Incip̄ col̄l̄ abb̄ Sereni. prima de animae | mobilitate et spiritalis (s *in* b; *corr.*) nequitiis ¹⁾. | Summę sc̄itatis et continentię uirum —

f. 61 gaudio conferemus ²⁾. Expl̄. | Incip̄ eiusdem Sereni collatio secunda | de principalibus nequitiis ³⁾; | Consummatisque —

f. 78 plenitudinem siteremus (*corr.*). De principatib; abb. sereni col̄l̄ secunda expl̄. | Incip̄ col̄l̄ prima. abb. isaac | de oratione ⁴⁾ || f. 78^b De perpetua | orationis —

f. 96^b disputationib; senseramus | Explicit. amen dō gratias || f. 97 Incipit collatio secunda ⁵⁾ eiusdē ^{abbatis isaac} | senis de oratione | Capitulo de secunda collatione | eiusdem senis. Prohemium 1. — XIII Responsio quemadmodum stabilitas cordis seu cogitationū possit adquiri; Collatio secunda. | Inter cetera ⁶⁾ haec anachoretarum —

f. 109^b meditatio serua|uerit ⁷⁾; Explicit collatio abbatis isaac secunda | de oratione lege in pace; ||

CASSIODORII *historia tripartita.*

823. membr. 8. foliorum 158. saec. IX—X.

f. 1 ter ⁸⁾ uoluntatem ppriam commorari iussi sunt. aut in metallis affigi. aut ⁹⁾ | —

f. 29^b synodum uenire p̄cipiens. | 1 De p̄sulibus eccl̄arū qui infuerunt niceno concilio — Expl̄ciunt capitula | Incipit liber secundus | Nomina episcoporum niceni c̄cilii Sozomenus ¹⁰⁾ | Communicabant —

f. 46 ordiamur ¹¹⁾ initium. Hist̄. ecclesiast. lib̄ II expl̄c̄. incip̄ liber tertius. Incipiunt tituli | libri tertii | — In temporib; religiosi principis —

f. 55 olympiadis. | Hist̄ ecclesiasticę lib̄ III explicit. Incip̄ lib̄ quart'. | Incipiunt tituli. libri quarti | —

¹⁾ collatio 7. — ²⁾ conferamus. — ³⁾ collatio 8 de principatibus seu potestatibus. — ⁴⁾ collatio 9. — ⁵⁾ collatio 10. — ⁶⁾ om. — ⁷⁾ meditatione seruauerint. — ⁸⁾ 1, 9 LXIX 892 a. — ⁹⁾ fol. 4—10 sind verheftet; sie sind nach f. 158 zu setzen. Zwischen f. 1 und f. 2 fehlt ein Blatt. — ¹⁰⁾ Nomina — Sozomenus om. In der Ausgabe fehlt die von Cassiodorius selbst beigefügte Angabe seiner Quellen überall. — ¹¹⁾ ordinetur.

- f. 56 Sozomenus ¹⁾ | Igitur sub imperio constantini —
 f. 74 manebant immotę . hist eccl lib m Expł Incipit | liber . v.
 Incipiunt tituli "bri quinti | —
 f. 75 Theodoritus ²⁾ | Breui siquidem temp̄re—
 f. 104 imperator . | historia ecclesiastica . lib v Expł Incip̄ lib vi |
 Incipiunt tituli libri quinti ** |
 f. 105 Sozomenus ³⁾ | Nunc igit̄ de iuliano —
 f. 128 potentia copuletur . | Historiae ecclesiasticae lib̄ vi expli-
 cit incip̄ lib vii | Incipiunt tituli libri septimi | — f. 128^b Socrates ⁴⁾ |
 Milites igitur —
 f. 155^b suscepeř . Contuli ⁵⁾ . | Hist̄ ecclesiasticae lib̄ vii . Expliē
 incip̄ liber | viii Incipiunt tituli eiusdem libri octaui | —
 f. 156 Socrates ⁶⁾ | De conuersatione monachorum ⁷⁾ | Eo tem-
 pore fuit —
 f. 158^b languores & demones effugabat . & cū litteras non di-
 diciss& ad re// ⁸⁾ || f. 4 fer ⁹⁾ quia dum sacrificaret aliquando . sc̄m
 angelum —
 f. 10 impetum causa huius modi reipublice remouisset Bar-
 bari ¹⁰⁾ ||

CASSIODORI *expositiones in psalmos.*

271. membr. fol. max. foliorum 355. saec. X.

f. 1 Diuersas notas more maiorum certis locis | estimauimus
 affligendas; has cū expla|nationibus suis subter adiunximus. ut |
 quidquid lector uoluerit inquirere per si|mitudines earum sine ali-
 qua difficultate | debeat inuenire. | ^h hoc in idiomatis (*corr. m. al.*)
 id est propriis locutionib; legis diuinae | ^p hoc in dogmatibus ualde
 necessariis | ^p hoc in definitionibus. | sc̄m hoc in schematibus. | ^{er}
 hoc in *ah*hologiis. ¹⁾ Ethiologia ē causę redditio. | ^{nr} hoc in interpre-

¹⁾ om. — ²⁾ om. — ³⁾ om. — ⁴⁾ om. — ⁵⁾ Diese Subscription war
 bisher nicht bekannt. Dieselbe kehrt in anderen Handschriften Cassiodors
 wieder. — ⁶⁾ om. — ⁷⁾ De conuersatione miraculis et responsionibus vel scriptis
 diuersorum monachorum nec non et episcoporum. — ⁸⁾ l. c. 1107 b. —
⁹⁾ l. c. 1108 c. Ein Blatt fehlt. — ¹⁰⁾ 8, 13 l. c. 1118 c. — ¹¹⁾ Das Cursiv-
 gedruckte *m. al. in ras.*

tatione nominum. | κτ hoc in arte rethorica | τῶρ hoc in topicis | σ̄λ hoc in sillogismis | ρ ¹) hoc in arithmetica | εῶ ²) hoc in geomærica. | μ hoc in musica | ρ ³) hoc in astronomia. ⁴) |

Incipit prefatio | expositionū in | psalterio. cassiodori. senatoris | Repulsis ⁵) aliquando in rauenna * ⁶) urbe | —

f. 1^b Melos siquidem blandū animas ⁷) | oblectat . sed non compellit ad lacrimas ⁸) || f. 2 pascitur ⁹) . ieiuniis reficitur . & inde potius crescit. —

f. 2^b minutatim ad exponenda psalterii uerba | ueniamus ¹⁰) || f. 3 eatus ¹¹) uir qui non abiit in consilio impiorum ¹²). Nimis pulchrum —

f. 3^b ad exemplum sanctitatis eius τ memb's quoq . uideat̄ eē p̄ceptū ¹³) || f. 4 conuenire . quāuis ad exemplum sc̄itatis eius | & membris quoq; uideatur eē p̄ceptum —

f. 5^b Cuius hęc causa suscepta sunt. Expl̄ psal̄ prim̄ . | Incipit n̄ psalmus Daud . | Quāuis in quibusdam codicibus . nec iste | —

f. 122^b dñō reddit immunes . | Incipit a quinquagesimo primo psalmo usque | centesimum | Cassiodori senatoris exigui serui dñi iam dñō prestante conuerso . | Incipit psalmus. LIII. In finē intellectus dauid cum ueniret ¹⁴) doeē idum̄s . | et aduantiā saul ¹⁵) . et dix̄ ¹⁶) . uenit dñd | in domum achimelech ¹⁷) . | Ut titulum nobis aperiat . causa —

f. 231 solus p̄ualet | confitentes . | ΗΖΗΑΙΚΙΤ ΤCΩΛ)-(VC KHNTICI)-(UC | ΔΩ Γ ΡCΤΙΩC | In xp̄i nomine | incipit psalmus | centesimus primus . | oratio pauperis cum anxius | fuerat ¹⁸) et coram dñō effuderit praeceem suam. || f. 231^b Quāuis aliqui praesentem psalmum dñō ¹⁹) saluatori —

f. 354^b expositores habere noscuntur . | Explicit . expositio . | psalorum . in numero . LI | *Von einer Hand des zwölften Jahrhun-*

1) Das Blatt hier und im Folgenden zu sehr eingehftet. Lies κτ. —

2) Lies εῶ. — 3) Lies ΑΣΤΡ. — 4) Diese Vorrede über die im Commentar angewandten Zeichen ist in den Ausgaben weggelassen, obgleich sie sich in allen ältern Codices dieser Schrift findet. Durch den ganzen Codex finden sich diese notae am Rande angebracht. — 5) LXX 9. — 6) Rauennati. — 7) animos. — 8) l. c. 11 b. — 9) l. c. 22 c. — 10) l. c. 26 a. Von dem ersten Quaternio sind nur diese beiden Blätter übrig. f. 3 ist von einer Hand des vierzehnten Jahrhunderts ergänzt. — 11) l. c. 27 c. — 12) qui — impiorum om. — 13) l. c. 30 b. — 14) uenit. — 15) Sauli. — 16) dixit illi: Ecce. — 17) Abimelech. — 18) fuerit. — 19) Domini.

derts Hęc est rescriptio beati v̄delrici ep̄i . in q̄ papę ni|colao de continencia clericorū ñ iuste . sed impie . | ñ canonice . s . indiscrete tractanti ita respondit | Dñō & patri . puigili seq̄ romanę ecclę puitori . v̄delric' . solo nomine ep̄s . amorē ut filius . timorē ut | seruus . Cū tua o pat̄ . & dñe decreta sup clericor̄ | —

f. 355^b erubescam' peccatores eē . qm̄ in conspectu hominum homines eē . ||

CLAUDIANUS MAMERTUS *de statu animae.*

240. membr. 4. foliorum 64. saec. XI.

f. 1^b ecipis¹⁾ ut respon|deam quae in rebus humanis corporea . queque | incorporea sentienda sint . —

f. 4 societate dominatur . Incipit p̄fatio libroꝝ claudiani . | praefectorio²⁾ . patricio . doctissimo . et optimo | viro . Sollio³⁾ sidonio . (Claudianus⁴⁾ | Editionem libelloꝝ | mihi quos de animę statu condidi . reticendi cautus . et loquendi | —

f. 5 uige bonis uiris⁵⁾ ueteris reparator eloquentię . Explicit plogus . | Liḅ de statu animae primus . | Magnum in genere humano . Solli Sidoni . fr̄ | amantissime multorum uitium . ē . arrogans imperitia . et puicax —

f. 32 secundi uoluminis ordiamur . *Explicit liḅ prim' 6)* | *Zwei Zeilen leer* | Sepenumero mecū reputanti mihi . quonā | pacto excellentissima ueritas tatum inimicorum semet | —

f. 53^b huiusce iam uoluminis iste sit finis || f. 54 Editis in astruc|tionem ueri et merito pa|riter & numero satis ut arbitror idoneis uadibus . Restat | — .

f. 64^b quanta sit in excidio falsitatis⁷⁾ . Explicit Liber | *Folgt der griechische Text. des Psalmes 'Beatus vir' und das griechische Vaterunser.* ||

¹⁾ Diese Vorrede scheint unedirt zu sein. — ²⁾ LIII 697. — ³⁾ C. Sollio. —

⁴⁾ Claudianus Sal. — ⁵⁾ uiribus. — ⁶⁾ Das cursiv Gedruckte von späterer Hand. — ⁷⁾ Die Schlussepistel an Sidonius Apollinaris fehlt.

EUSEBII (*Rufini*) *historia ecclesiastica.*

822. membr. Grossoctav. foliorum 175. saec. IX.

f. 1 Incipit prologus Rufini in librū | historiarum Eusebii quem de greco transtulit in latinum | Peritorum ¹⁾ dicunt esse medicorū | —

f. 1^b theodosii augusti haec continet ecclesiasticae historiae liber primus. Capitula Incipiunt. | — f. 2 Incipit liber primus | ecclesiasticae historiae | Successiones scōrum apostolorum et tempora | —

f. 16 tenebunt locum; || f. 16^b Quae aīā secundus ecclesiasticę hystoriae continet liber. | — f. 17 Quaecumque oportuit —

f. 31 ista sufficiant; | Expliē lib̄ secundus. Incipit liber tertius. | haec etiam liber tertius continet. | — Expliciuunt capitula libri tertii | Igitur Judaei debitis —

f. 49 ista sufficiant. Expl̄ liber iii. Cap̄ lib̄. iii. | — Quartus quoque ecclesiasticae liber haec continet | — Incipit liber quartus || f. 49^b Duodecimo anno principatus —

f. 67^b uiuendi finem fecit. Finit liber. iii. Incip̄ liber quintus. | Haec etiam. quintus continet liber. | — f. 68 Igitur Soteri ep̄o —

f. 88 hystoriis esse mandata: explicit. | historiae aecelesiasticae liber quintus. Adiuro te qui|cumque hos descripseris libros ꝑ dñm nñ ihñ xp̄m et | gloriosū eius aduentū. in quo ueniet iudicare uiuos et mor|tuos. ut conferas quod descripseris. et emendes ad exem|plaria ea de quibus transcripseris. diligenter et hoc | adurationis genus similiter transcribas. et transfe|ras meū codicem quem descripseris; || f. 88^b haec continet sextus liber eusebii caesariensis aecelesiasticę | historiae de greco in latinum uersum (uersę *ead. m.*) | Incipiunt capitula de libro sexto | — At cū seuerus —

f. 109^b materiā derelinquit | Expliē lib̄ vi. incipit liber vii. haec ^{1a} sunt in vii | libro aecelesiasticae historiae | — f. 110 Expliciuunt capitula libri. vii. Incip̄ liber septimus. | Septimum nobis —

f. 124 ad memoriam relinquimus (relinquamus *corr.*). | Expl̄ liber vii. Incipit. viii. | haec insunt in octauo libro ecclesiasticae historiae | — Expl̄ capitula | Incipit liber. viii. || f. 124^b Apostolorum successiōibus —

1) XXI 461.

f. 136^b consecutum sit uideamus . | Finit liber octauus Incipit liber nonus | — Expliciunt capitula || f. 137 Huiuscemodi edictis | —

f. 148 fuerant. procurabat . | Eusebii Cesariensis ecclesiastice istoria | Finit liber viii Incipit liber x | Hucusque ¹⁾ nobis eusebius — addidimus ²⁾ . | haec etiã decimo libro ecclesiasticę historię continentur — f. 148^b Exp̃l capitula : Cum ³⁾ apud alexandriam —

f. 162^b inaniter reliquer' ⁴⁾ . | Finit liber . x . Incipit liber undecimus . | haec continet ximus ecclesiasticae historiae liber | — f. 163 Expliciunt capit̃ . || f. 163^b Post iuliani necem —

f. 175^b p̃mia meritorum Finit liber undecimus ecclesiasticae historiae dō gratias ||

FERRANDUS *ad Reginum comitem.*

243. membr. 4. fol. 1.—32 saec. X, 33—48 saec. XI, 49—61 saec. X, 62—66 saec. XI

f. 1 Liber Ferrandi | diaconi eccl̃ę cartaginen|sis ad reg'nũ comitem qualis | esse debeat dux religiosus | in actibus militaribus . añ ⁵⁾ . | Sotialis (t ex c) uitae laborib; exercendus ignorantia pueritiae mox rationis ⁶⁾ | homo caruerit aut dō incipit dux | inlustris regine aut saeculo militare | —

f. 32 ducib; xp̃ianis ppetuus principatus . | Explicit liber Ferrandi diaconi ||

f. 33 ⁷⁾ Gens ⁸⁾ meroingorum de qua | franci reges —

f. 48^b quicquã duxit . et antiquius quã ut urbs roma || f. 49 —

f. 51 *enthaltten Gebete* ||

f. 52 Incipit chronica ab a^{no} incar^{nat} dñi dclxxxv ab initio vero . mundi . anno m̃m dclclxx (*in mg.* Bedae presbyteri) || f. 52^b | Istinianus minor filius constantini regnaũ . annos . x . | —

f. 58 S̃c̃m uero nazariũ in monasterio ñr̃o | lauresham ubi in p̃fatis locis in multis miraculis clarescunt | —

f. 61 francoꝝ constituit . | Nomina regũ francoꝝ | Hlotharius regnaũ añ xliiii — Hlotharius añ . xvi ||

¹⁾ l. c. 463. — ²⁾ addemus. — ³⁾ l. c. 467. — ⁴⁾ capta reliquere. —

⁵⁾ LXVII 928. Ferrandi ep. 7. Ad Reginum comitem paracneticus Qualis - militaribus, seu de septem regulis innocentiae. — ⁶⁾ ut rationalis. — ⁷⁾ f. 34 unten: antiquus liber sc̃i nazarii in laurissa. — ⁸⁾ Leben Karls des Grossen von Eginhard.

schon in diesem Zustande. Bursian hat sich meist bei der Lesung desselben beruhigt, während sich behaupten lässt, dass auf mehreren der angegebenen Seiten nur wenige Worte sicher sind. Einige Beispiele mögen die Unzuverlässigkeit der bisherigen Lesung darthun: f. 4^b, 21 ed. Burs. hat die Handschrift nicht 'nefariae', sondern 'barbarae', f. 4^b, 25 nicht 'obsequatur' sondern 'seruiatis', f. 12^b, 23 gibt die Handschrift 'ueritatis inimicus sceleratarum artium magister' statt der Lesart der editio princeps 'ueritatis in multis sceleratarum impietatum scriptis' ¹⁾). Dazu kommt noch dass auf f. 1 und 5 von einer sehr späten Hand mit der grössten Willkür die erloschene Schrift nicht nachgefahren, sondern überschrieben ist. Dies ist nach Veranstaltung der ersten Ausgabe geschehen, da die Lesarten derselben unter der späteren Schrift noch hier und da deutlich zu erkennen sind. Bursian hat zuweilen dieser späteren Schrift den Vorzug vor den Lesarten der ed. princeps gegeben. Eine neue Ausgabe ohne wirklich neue Lesung, die nur mit Hilfe von Reagentien zu bewerkstelligen ist — das schwächste chemische Mittel würde ausreichen, um die erloschene Schrift wieder zu heleben — muss sich darauf beschränken, f. 1 und 5 fast ganz, von den übrigen Seiten die meisten Worte in Cursivschrift zu drucken, um über die Unsicherheit der Lesung keinen Zweifel zu lassen.

GREGORII Magni epistolae selectae.

266. membr. Schmalfolio. foliorum 126. saec. IX—X.

f. 1 | Uenantio ²⁾ lunensi ep̄o scripsit ut subsidiū | a se misse
abbatisse & adiutorium in om|nibus p̄buiss&. | —

f. 16 ccxxi Uniuersis ep̄s perallam prouinciam constitutis gra-
tiarum actio pro reuer|sione de errore . nullumque pro commodi da-
tione ad sacrum ordinem accedere . | sub plurimis exemplis diuinae
scripturae proibet ³⁾ . || f. 16^b | Gregorius uenantio ep̄s lunē | Fra-

¹⁾ Bursian gibt 'ueritatis in multis sceleratarum.....' und bemerkt 'spatium uacuum ed. pr. expleuit *impietatum scriptis* sed aliud quid fuisse in cod. apparet. — ²⁾ Die beiden ersten Blätter fehlen. — ³⁾ In dieser Hand-

ternitatis ¹⁾ uestre adeo nobis. | sollicitudinem placuisse rescribimus ²⁾
ut studii ³⁾ —

f. 125^b c̄ Greḡ furtunato ep̄o neapolitano | Augustinus ⁴⁾ prae-
sentium portitor. qui reliquorū | —

f. 126 inde|centi prohibitum & ⁵⁾ pro suae magis | animae uti-
litate cognoscat. || f. 126^b Codex de monasterio o (*sic*) ||

Diese Handschrift zeigt, wie wenig Vertrauen man der Vulgata
in den Briefen Gregors des Grossen schenken darf.

schrift ausgewählter Briefe Gregors des Grossen ist die Ordnung des Registrum
nicht befolgt. Bemerkenswerth sind die dem Verzeichnisse der Briefe bei-
gefügten Inhaltsangaben. Die Handschrift enthält folgende Briefe: I 85 III 11.
37 V 29. 45—47 VI 34 VII 45 VIII 17. 19. 32 IX 1. 2. 5. 6. 8. 13—32. 34. 36.
37. 40. 42—45. 47—52. 54—56. 60. 62—64. 66. 70. 71. 73—76. 78. 81—85.
87—94. 97. 101. 104. 106—122. 124. 125 X 2. 3. 5—7. 9. 12—15. 20. 25. 26.
28. 30. 32. 33. 40—44. 46—48. 50—60. 64. 66. 67. XI 9—11. 17—21. 23. 24.
39. 41—43. 48. 49. 70. 73. 75 XII 3—6. 9—11. 13—23. 25—27. 34—37.
39—46. 49 XIII 24. 25. 36. 43. 47 XIV 15 in dieser Ordnung: X 43 XII 34 X
6. 7 XI 39 XII 4 XIII 24 IX 51 XIII 25 XI 23 XII 20. 22. 21. 23. 25 IX 47 XII
15. 5 X 67 XII 6 IX 48. 49. III 37 X 44 XII 3 XI 42. 41 IX 52. 94 V 45 IX 97
V 46 XII 35 IX 5 XII 26 IX 93 V 47 IX 73. 50. 24 X 2 XIII 36 X 30 IX 101 X
13. 12. 14 IX 74 XI 24 IX 78 VII 45 IX 84. 85 X 46 IX 87. 88. 54 VI 34 XI 6.
7 XII 9. 36 IX 1. 2 X 32. 50. 52 XII 27 XI 73 XII 39 I 85 X 3 IX 91 XII 40 XIII
43 VIII 17 X 47 XII 19 IX 92 XII 41 XI 48. 49 IX 62. 63. 21. 18. 19. 22. 23.
20 X 48 XII 10 XI 17. 21 IX 55. 83. 56. 14. 13 VIII 32 IX 25 X 53 IX 104. 26.
15 X 54 IX 16 XI 18. 19. 20 IX 6 X 42. 28 IX 40 'Sergio defensori. Filius
noster magnificus' etc. (?) IX 66. 8. 64 XII 42 III 11 IX 118. 117. 109. 115.
110. 111 XI 75 IX 106. 107. 112 XI 70 IX 108. 119. 116. 121. 122. 120.
81 X 66 IX 125 XII 43 IX 82 XI 9. 10 IX 124. 17 XI 11 X 55. 56. 57 IX 70.
71 X 58. 59 XII 16. 17 VIII 19 IX 42. 28. 43 X 41. 40 XII 18. 11 X 9 XII 14.
13 X 33. 25. 60. 64 IX 27. 75. 76 XI 43 XII 44 X 15 IX 29. 30 XII 37 X 5 IX
44. 45 XIII 47 IX 31. 32 XIV 15 XII 45 V 29 XII 46 IX 89. 90. 34. 36 X 20
XII 49 IX 60. 37 X 26. Früher enthielt die Handschrift nach dem vorgesetzten
Index noch zwanzig Briefe mehr: Sauino subdiacono. Felici ep̄o. Castorio no-
tario. Juliano scriboni. Gratiarum actiones marcio augusto. Exhortatorium
conductoribus massarum. Cypriano diacono. Constantinae augustae. Constan-
tinae augustae. Sebastiano ep̄o. Eulogio et Anastasio. Anastasio. Eulogio.
Datiano ep̄o. Johanni ep̄o Const. Castorio ep̄o. Furtunato ep̄o. Vergilio ep̄o.
Omni bus ep̄is qui in regno hildeberti fuerant. Hilderico regi. Johanni ep̄o.

¹⁾ LXXVII 1101. — ²⁾ scribimus. — ³⁾ nostri studii. — ⁴⁾ l. c. 1084. —
⁵⁾ om.

GREGORII MAGNI *homiliae XL in evangelia.*

258. membr. 4. 2 col. foliorum 121. saec. X.

f. 1 Si ¹⁾ igitur ²⁾ pascha xp̄s . pen,sandum nobis est quid | de pascha lex loquitur; | —

f. 4^b sc̄lorū aīn; | exp̄te omelie xxii . | seq̄ sc̄i euangeliū | sc̄d lucam . | In illo temp̄ duo ex discipulis ibant ³⁾ in castellum | — f. 5^b eum in fracti|one panis . Om̄ lecti|onis eusdem habita | ad populum in | basilica beati petri ap̄ti | In cottidiana uobis sollē|nitate laboran-
tibus | —

f. 7 ut proprios recipiat ad | regnum ⁴⁾; Explic om̄ xxiii | seq̄ sc̄i euḡ sc̄d ioh̄ | In illo tempore mani|festauit se iterum ihs | —

f. 27^b quibus | breuiter respondemus ⁵⁾ . || f. 28 amittimur ⁶⁾ magna ⁷⁾ . | Quia dum rem diligimus | —

f. 64^b sibi pro odore suae | carnis adibuit . | Quod ergo sibi tur-
pit̄ ⁸⁾ . || f. 65 cumbehat ⁹⁾ . sed apud pae|nitentem mulierem men|tis
aepulis delectabat̄r . | —

f. 121^b populū figuraliter expri|mit . Qui dū conuersus ad dñm ¹⁰⁾

GREGORII MAGNI *homiliae in Ezechielem.*

259. membr. Grossoctav. foliorum 96. saec. VIII—IX.

f. 1 ¹¹⁾ sed ¹²⁾ erunt sicut angeli dñi in caelo . unde ¹³⁾ per iohannem dicitur | — unigenitus patris qui cum eo uiuit & regnat in unitate sp̄s sc̄i dñs ¹⁴⁾ per omnia saecula saeculorum amen Incipit ome|lia iii . | Uir cuius ¹⁵⁾ calamus mensurae in manu eius | ecce ¹⁶⁾ describitur —

f. 13^b sperantes in uerbo quod uiuit et regnat cum patre in u|nitate sp̄s sc̄i dñs ¹⁷⁾ per omnia secula seculorum amen . | Explic

¹⁾ hom. 22 LXXVI 1177 d. Der erste Quaternio fehlt. — ²⁾ ergo. —

³⁾ Jesu ibant ipsa die. — ⁴⁾ regnum ipso adiuuante etc. — ⁵⁾ hom. 26. l. c. 1203 d. — ⁶⁾ hom. 27 l. c. 1205 d. Zwei Blätter fehlen. — ⁷⁾ amittimus maxima. — ⁸⁾ hom. 33 l. c. 1240 a. — ⁹⁾ l. c. 1243 d. Vier Blätter fehlen. —

¹⁰⁾ hom. 40 l. c. 1302 c. Bloss der Anfang der Homilie ist erhalten. Die letzten Blätter sind sehr beschädigt. — ¹¹⁾ Lib. II hom. II LXXVI 958 a. Die beiden ersten Quaternionen fehlen, von dem dritten fehlen die beiden ersten Blätter: von dem zweiten ist noch ein Fetzen übrig. — ¹²⁾ et unde. — ¹³⁾ om. —

¹⁴⁾ cui. — ¹⁵⁾ in manu esse. — ¹⁶⁾ om.

liber.iii. Incipit liber.iiii. | Uir cuius ¹⁾ species quasi species aeris mensus est uestibulū por|tę —

f. 24 seculorum | Incipit omelia .v. expositionū sc̃i gregorii. | Memoratis superius thalamis propheta subiungit —

f. 36^b ergo plerum²⁾ sc̃is etiam et in lotis sublimioribus po|sitis ut ad bona opera alii prouocentur ³⁾ || f. 37 Incipit homelia vi. | Postquam de contemplationis gra|tia obliquas fenestras insinuas pro|feta —

f. 49^b non solum ad o|rientem centum cubitis ⁴⁾ sed etiam ad aquilonem ducuntur dum | cum iustis etiam peccatores per dona et penitentiam ad perfectionem ueniunt ⁵⁾. | Expliē. omelia. vi. Incip̃ omelia. vii. | Magna legentium debet esse discretio ut in sarō ⁶⁾ eloquio cum | —

f. 62 habere nos ante oculos d̃i omnipotentis ⁷⁾ palmas hinc inde ⁸⁾ monstramus ⁹⁾. | Explicit omelia .vii. Incipit octaua. | Prophetiae ¹⁰⁾ uerba quae largiente d̃no hodie caritatis ¹¹⁾ uestrae loquenda —

f. 74^b pec|camus atque u|tapremis ¹²⁾ mundi post culpas laemus | holocaustum ¹³⁾. explicit om̃e. viii. Incip̃. om̃el. viii. | Quid sumus de misticis sensibus hiezechiel profeta ¹⁴⁾ | —

f. 84^b ho|mo factus p̃ nostris iniquitatib: in cruce sanguinē fudit. qui uiuit et regnat cum patre in unitate sp̃s sc̃i d̃s p' ōnia secula seculoꝝ amen amen | *zwei Zeilen leer* | Sacri eloqui uerba ¹⁵⁾ misticos sensus ut ¹⁶⁾ propheta p̃ ad|spirationem sp̃s sc̃i prudent̃ intellegens d̃t—

f. 96^b p'petuā ¹⁷⁾ erudit sit itaq; gloria ōnipotenti d̃no nō ihū xp̃o qui uiuit et regnat | cū patre in unitate sp̃s sc̃i d̃s p' ōnia sc̃la seculoꝝ amen. | Expliciunt omeliae sc̃i gregorii pp̃ in extrema parte ezechielis | numero decē dō gratias. ||

¹⁾ cuius erat. — ²⁾ l. c. 998 a. Der Schluss fehlt. Die Handschrift ist von verschiedenen Schreibern geschrieben, so beginnt f. 37 eine neue Hand. — ³⁾ cubiti. — ⁴⁾ ueniunt, largiente - seculorum. Amen. — ⁵⁾ sacro. — ⁶⁾ omnipotentis Dei oculos. — ⁷⁾ et inde. — ⁸⁾ monstramus. Cui - seculorum. Amen. — ⁹⁾ Prophetiae. — ¹⁰⁾ caritati. — ¹¹⁾ ut appareamus. — ¹²⁾ holocaustum. Ad haec agenda adest gratia redemptoris nostri, qui etc. — ¹³⁾ Ezechielis prophetiae. — ¹⁴⁾ om. — ¹⁵⁾ om. — ¹⁶⁾ Vorher hat die Handschrift 'per dolores et vulnera et munera'

GREGORII MAGNI *moralia* I—V.

245. membr. 4. foliorum 180. saec. IX.

f. 5 ¹⁾ studii ²⁾ ex utraq; fulciatur. Explicit prologus. | Incipit expositio beati iob moralia gregorii | per contemplationem sumpta. pars prima. | idē libri quinque, | Inter multos sepe queritur. qui ³⁾ libri beati iob scriptor | —

f. 25^b a ue|neratione historiae ñ recedat; explicit liber | primus; Incipit liber secundus; | Scriptura sacra mentis oculis quasi quoddā spe|culum —

f. 49 is⁴⁾ uero uidens dñm dicitur et quid per iacob nisi iuda|cus — f. 49^b nudus quippe ad uterum matris reuertitur ⁵⁾ || —

f. 62 profecto equanimiter ad moñtū sublata tolleramus | Expliē liber secundus | Incipit liber tercius; | Beatus iob ad mortem p̄itus in temptacione | —

f. 92^b expediunt ⁶⁾ loca pducamus; | Expliē lib̄ tercius || Qui textū considerat & sensū sacrae locuti|onis —

f. 125^b subiungit' et seruus lib̄ a dñō suo. Expliē liber iii⁷⁾
f. 126 Incipit liber quintus | Cū ualde occultas (*corr.*) sint diuina iudicia. cur in hac | —

f. 179 in desideriis infirmatur; | Explicit liber quintus ?) ||

XI—XVI.

246. membr. 4. 2 col. foliorum 110. saec. X.

f. 1 Reddere nazario me lector kare memento | Alterius domini ius quia nolo pati ||

f. 2 Moraliorum gregorii | papae in expositione beati iob | per contemplationem sumpta | liber undecimus pars | tertia (*m. al. add. libri vi*) ||

¹⁾ Die Handschrift ist zu Anfang und zu Ende stark beschädigt. Die beiden ersten Blätter fehlen ganz, und erst mit fol. 5 beginnt die Handschrift einigermaßen lesbar zu werden. fol. 2 unten: codex de monasterio sc̄i nazarii qd nomi (*sic*). — ²⁾ LXXV 516. — ³⁾ quis. — ⁴⁾ l. c. 584 b. — ⁵⁾ l. c. 585 c. fol. 49 von einer Hand des 11—12. Jahrhunderts ergänzt. — ⁶⁾ expetunt. — ⁷⁾ Von den beiden letzten Blättern nur je ein Fetzen erhalten. —

f. 2^b Quamuis ¹⁾ in p̄lixo | opere esse culpabilis | stili mutabilis n̄ | debet —

f. 18 quia nec p̄ carnalem huc delectationem | uenit. Exp̄ti lib̄ undecimus | Incipit liber | duodecimus | Mos iustorum est | tan^m sollicitus p̄sēntē | uitam quam sit fugitiua | cogitare. quanto —

f. 34 de cordis simplicitate laudauit. | Explicit liber duodecimus | Incipit liber tertius decimus | Esse hoc peruersorū | proprium solet quod | mala sua ²⁾ p̄ conuictum bonis | —

f. 47 in suis | uocibus securus non est. | Explicit liber | tertius decimus | Incipit liber quartus decimus | Superioribus ³⁾ huius | operis parte tractauimus quod om̄ps d̄s ut | mentes corrigeret sub lege | —

f. 68 ante iudicium diutius expectauit | Explicit lib̄ ^{mm} decimus | Incipit lib̄ | quintus | decimus || f. 68^b Quia amici beati iob. nequaquam | peruersi esse potuerunt. Sophar | naamathites (es in is corr.) | uerba testantur —

f. 89 in | se sed etiam in aliis oderunt. | Explicit liber | quintus decimus | Incipit liber | sextus decimus. | Qui contra | ueritatis | uerba in alligatione | deficiunt. | Sēpe etiā | nota replicant ne tacendo uicti uideantur —

f. 110 quia magna obscuritate | implicata sunt. opitulante dō latius | deserantur (disserantur corr. m. al.); | Explicit liber | sextus decimus pars tert̄ ||

XXIII — XXVII.

248. membr. 4. 2 col. foliorum 146. saec. X.

f. 1 de locis ⁴⁾ singulis quasi p̄ exercenda caritate commouit. eorūq; ora sub specie consolationis aperuit; —

f. 29 quē fortiter egerit. ad diuine spei munimen fugiens solidius uiuat: | Exp̄tic liber uicesimus | tertius: Incipit uicesimus quartus: | heliu uim sup̄ne | dispensationis insinuans —

f. 53 patient̄ grauis innotescit: | Exp̄tic lib̄ uicesim' | quartus. Inc̄pt lib̄ | xxv | Ipsa humanē c̄dicionis qualitas indicat. | quā longe reb; c̄eris | —

¹⁾ LXXV 953. — ²⁾ sua mala. — ³⁾ Superiori. — ⁴⁾ lib. 23 LXXVI 250 b. Zwei Blätter fehlen.

f. 75^b oritur exordia honoris ignorat; | Exp̄t̄ liḅ xxv . Incip̄ liḅ
uicesimus sextus | In locutionibus suis | hoc arrogantes uiri habere
int̄ alia —

f. 112^b extendam' 1); | // 2) p̄t̄ liḅ vi | ////esimus sex///us; Incip̄
//// vicesimus | /// ptimus: | /// quis de | /// gn̄is dictis | //// rogantiū | ////
mere scien//// ā 2) nitit̄. p̄i|dere sollert̄ deb& —

f. 146^b turba depr̄hensi adhuc | sycomori arborem non | inue-
nerunt: | Exp̄licit liḅ xxvii | dō gratias | amen ||

XXXII—XXXV.

249. membr. 8. foliorum 150. saec. X.

Vorn auf dem Vorsetzblatt * iste liber p' sextum scribi deb&
quia pars ẽ ultima *auf der Rückseite desselben* Codex de mona-
sterio sc̄i nazarii . quod vocat̄ | Lauresham | Incipit liḅ tricessimus se-
cundus pars ultima | Reddere nazario me lector kare memento | Alterius
domini ius quia nolo pati ||

f. 1 In hoc libro continentur moralia in iob | libri . iii . beati
gregorii papae urbis romae | Sc̄i 4) uiri . quo apud dñm altius uir-
tutū | dignitate proficiunt . eo subtilius indignos | —

f. 37 sine termino sup̄ celos regn&; Exp̄lic̄ liḅ xxxii . | Incip̄
liber xxxiii | Antiquo hosti qui sub uehemoth nomine domini|ca uoce
describitur . superbi quique tanto fami|liarius —

f. 87^b flammā quippe suggestionū .ⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱ extinguit citius | unda
lacrimarum ; Exp̄t̄ liber xxxiii : | Qui non est diligens et studiosus
lector in isto libro nich̄ p̄ficit | anno dñi 600 ccc xcvi rubricatus est
textus iob || f. 88 Incipit liber beati gregorii xxxiiii | Quia ex hoc mundo
corpus gerimus . uniuersitatis ter|minum ex ea quę 5) nos sumus parte
pensemus . | —

f. 118^b dum | in sem&ipsis principaliter humilitatē tuentur ; finit |
Exp̄licit liber xxxiiii . Incip̄ liber xxxv . | Quia iste ultimus huius operis
liber est . & locis difficilioribus pertractatis minus obscura sunt —

f. 150 sicut 6) per | me uerba audit . pro me lacrimas reddat . |
Exp̄lic̄ liḅ xxxv ||

1) extendatur. — 2) Ein Stück aus dem Blatte geschnitten. — 3) Quisquis
de magnis dictis arrogantium sumere scientiam. — 4) LXXVI 631. — 5) qua. —
6) si cum.

HIERONYMUS *ad Damasum.*

187. membr. 8. foliorum 66. saec. IX.

f. 1 Codex sc̃i naci laur//// || f. 1^b Incipit epistola | sc̃i hyeronimi pr̃i | ad damasso papa | urbis Roma | Beatissimo ¹⁾ papae damasso se|des apostolicae urbis ro|mae hyeronimus . supplex legi |

f. 4 usq; centum . quinquagimo ²⁾ . | oret p̃ nobis . beatitudo tua . beatissimae papa | Explicit prefatio | Incipit expositio psal|terii uel literarum | Quae peruersorum capita . cognuscut³⁾ | psalterium ⁴⁾ dicitur ab psalentiū multorum modolamine uocis —

f. 5^b fiat fiat quod est semper . | Psalmorum Liḅ . uer̃ hab̃ . ṽ miḅ . c . | Beatus uir qui non habiit | —

f. 6 impio|rum peribit . | Quare fremuerunt gentes . & populi | —

f. 6^b confidunt in eũ | in Dñe quid multiplicati sunt qui tribu|lant me — dicunt anima mea || f. 7 *enthält Recepte von gleichzeitiger Hand:* Unguentũ ad uentrẽ soluendũ und potio ad p̃ysicos || f. 8 (— 66) Inc̃pt alfa . hetũ . galie|ni ad paternum (*Beschreibung von Pflanzun mit Angabe ihres Gebrauches in alphabetischer Ordnung.*)

HIERONYMI *dialogus aduersus Pelagianos.*

178. membr. 8. foliorum 82. saec. X.

Auf dem zweiten nicht numerirten Blatte von einer Hand des fünfzehnten Jahrhunderts Iste liber pertinet ad sc̃m nazarium in laurissa | monasterium p̃monstratensis ordinis . redde sibi |

f. 1 Incipit ¹⁾ epistola hieronimi ad thesi|phontẽ ²⁾ contra heresim pelagii ³⁾ . | Non audacter ut falso putas sed amanter studioseq; fecisti . ut | nouam mihi ex ueteri mitteres questionem . quae ante litteras —

f. 12^b cum ue|ram fidem meae xp̃s reliquerit uoluntati ; || f. 13 Explicit prologus; Incipit liber; | a Dic ⁴⁾ mihi critobule . uerum ⁵⁾ est quod a te scriptum audio | posse hominem sine peccato esse si uelit . & facilia d̃i esse | precepta ; c̃ Uerum attice sed non eodem sensu . ab emulis ac|cipitur —

1) XXX 294. Vallarsi hat diese Handschrift benutzt. — 2) CL. — 3) ? —

4) ep. 133 XXII 1147. — 5) Ctesiphontem. — 6) aduersus Pelagium. —

7) XXIII 498. — 8) uerumne.

f. 41 reperire non poterit; Cor enim filiorum hominum repletum est malitia; Libri pars prima finit | Incipit pars secunda | c Multa quidem de scripturis scis. memoriter copiosaeq; —

f. 67 sub peccato . ut omnium misereatur . & cetera quae sepe replicabimus ¹⁾ ; Finit libri pars secunda . | Incipit pars tertia | Delectatus sum tuorum multiplicatione sermonum . | —

f. 82^b delicta solui dicit in baptismo ut cuius in caeteris auctore tate ducimini . & iam in hac parte errorem sequamini ; ||

HIERONYMUS in Ecclesiasten.

175. membr. 4. 2 Col. foliorum 66. saec. X.

f. 2 *Von einer Hand des vierzehnten Jahrhunderts* Qui te furetur hic demois ense secetur | Iste sit in banno qui te furetur in anno. | Codex monasterii S^{ti} Nazarii q vocatur laurissa

f. 2^b Incipit tractatus | beati Hieronymi presbiteri | in ecclesiasten . | Codex de monasterio s^{ti} nazarii quod nominatur lauresham .

f. 3 Memini ²⁾ me ante | hoc ferme quin|quennium | . cum adhuc | romę essem . et ecclesiasten sc̃ae blesillae | legerem . —

ibid. fontex ueritatis amisso ³⁾ . opinionu | riuosos consectarer | Uerba ecclesiastes . Filii | dauid regis hierusalem . | Tribus nominibus : uocatum fuisse | —

f. 65^b Uae quippe his qui dicunt malū | bonum . & bonum malum .
Explicit expositio | *eine Hand des vierzehnten Jahrhunderts fügt hinzu* bti Jeronimi super ecclesiasten ⁴⁾ .

¹⁾ replicauimus. — ²⁾ XXIII 1009. — ³⁾ omisso. —

⁴⁾ f. 66^b von einer Hand des zehnten Jahrhunderts
Breue de libris que heilradi fuer'
liber euangeliorū
liber comiti
missalis
antefonarius
titē gradal & penitentialis
in uno uolumine
lib̃ eucherii
lib̃ de pura confessione
quaternio^m de reddendis decimis & omelie
tertia de cartulario
quarta de baptisterio

HIERONYMUS in *evangelium Matthaei*.

177. membr. fol. foliorum 123. saec. IX.

Auf dem Vorsetzblatt Codex de monasterio sc̃i nazarii in laresh̃.

f. 1 Incipit prefatio hieronimi | pr̃bi in explanationem | Tres ¹⁾ fuisse | qui euangelia scribserunt et lucas euangelista | testatur dicens, quoniam quidem mul^u* conati | sunt — f. 3^b scribenda concludat . | Exp̃ praefatio hieroñ p̃bi | Incip̃ lib̃ primus explanatio hieronimi in matheū | Liber | generationes (*corr.*) ih̃u xp̃i | In esaia legimus —

f. 36^b quod quantum cumque seminaueris tantum et messurus es ²⁾ | Exp̃ lib̃ . i . | Incip̃ liber secundus | Johannes ³⁾ autem | cum audisset in uinculis opera xp̃i mittens duos de discipulis suis —

f. 65^b sed a doctrina f̃arisaeorū et sadducaeorum; | Explicit liber secundus . | Incipit liber | tertius . || f. 66 Uenit autem | ih̃s in partes caesariae filippi; | filippus ist (*sic*) est frater herodis | —

f. 94^b pharisaeorū non q̃si discipulus . sed q̃si temp̃tor accedit . | Explicit liber tertius | Incip̃ liber quartus | Congregatis autem | fariseis interrogauit eos | ih̃s dicens quid uobis uidetur | —

f. 123 ñ igno|rat . eam diem in qua se scit futurum cū apostolis . | Explicit . Explicit . ||

de grammatico .II.

It̃ penitentialis

paetis

de missale

de sermone in monte.

Dann folgt eine Bemerkung von einer Hand des vierzehnten Jahrhunderts: Anno dñi millesimo trecentesimo sexagesimo | nono | in die sc̃oꝝ p̃mi et feliciani opidum | heppenheim per ignem pp̃ium totaliter | eat destructū itaq̃ nō remanserūt nisi q̃nq̃ edificia || . — Vallarsi hat diese Handschrift benutzt, ebenso die folgenden. Die ausserdem von ihm angeführten Palatini sind aus späterer Zeit.

¹⁾ XXVI 15 — Plures. — ²⁾ sis. — ³⁾ Stimmt nicht mit der Ausgabe, weil fast durchweg in den Ausgaben des Hieronymus die citirten Bibelstellen mit der grössten Willkür verändert sind. In sehr vielen Fällen stimmt wie hier die Erklärung des Hieronymus gar nicht zu dem vorgedruckten Texte.

HIERONYMI (?) *fides.*

186. membr. 8. foliorum 36. saec. X.

f. 1 Fides sc̄i hieronimi pr̄bi | Credimus¹⁾ in d̄m patrem omnipotentem | eunctorū uisibilium & inuisibiliū conditorem | Credimus & in d̄m nr̄m xp̄m p̄ quē —

f. 3^b me maculare uoluerit se inperitum uel maliuolū | uel & iam non catholicum non me hereticū conprohabit (b *ex u*) Expl. *m. al. add.* Ebrietatis uitū declinandū | Qui cupis esse bonus — *ibid.* subpungit anhelitus artus || f. 4. 4^b *leer* || f. 5 Incipit opuscula Sc̄i | Efrem de paenitentia | Dns | nos|ter ih̄s xp̄s descendens | de regno patris & effectus ē uia | salutis . sup paenitentiam instruens beata sua uoce sic ait || —

f. 34^b qui aū pseuerauit | in amore d̄i hic saluus erit qui habet fontem | sempiternū amen Expliē liber sc̄i effrē | Plurima labenti donauit luminaria caelo | Conditor omp̄s humane noctis : ut umbras | Lustraret diuina poli de culmine flāma ||

f. 35 caro²⁾ facere nisi uoluerit anima munda ergo | cogitatione animo & caro ñ peccat audi anima — f. 36 aspectus nāq; amoris iacula mittit concupiscendi libidine || f. 36^b *erloschen.*

HIERONYMI *quaestiones hebraicae in genesin.*

183. membr. 8. foliorum 36. saec. IX.

f. 1 In nomine summi creatoris | incip̄ liber questionum (*m. al. add.* a sc̄o hieronimo editus) | Qui³⁾ in principiis librorum debebat secuturi operis argumenta pponere —

f. 2 paruulos & in angulis grrire tenebrosis . | Expl̄ prologus | Incip̄ liber questionum | In principio fecit d̄s caelum & terram ; plerique aestimant⁴⁾ . ut⁵⁾ in altercatione quoq; iasonis & papisci scriptum ē & tertulianus in libro contra praxeam disputat —

f. 36 seruientes | altari uiuant⁶⁾ de altari | Explicit liber quaestionū *hebraicarū* amen dō gratias *Sc̄i hieronimi pr̄bi*⁷⁾.

¹⁾ XI° 146 ed. Vall. — ²⁾ ? — ³⁾ XXIII 935. — ⁴⁾ existimant. — ⁵⁾ sicut. —

⁶⁾ uiuant. — ⁷⁾ Das cursiv Gedruckte ist von zweiter aber alter Hand hinzugefügt.

HILARIUS *in evangelium Matthaei.*

167. membr. 8. foliorum 53. saec. X.

f. 1 *Sc̃i Hilarii | incipit expositio | in euangelium | Mathei . super | titulos quatuordecim 1) | Gressus qui 2) matheus | in ordine regiae successionis | ediderat —*

f. 55^b *sermo igitur ad originem propositi|onis referendus est iohannis ut frequenter admonui 3) ; ||*

Diese Handschrift verdient umsomehr Beachtung, als sie von den Maurinern nicht verglichen worden ist.

JOSEPHI *antiquitates 4).*

814. membr. Grossquart. foliorum 145. saec. IX—X.

f. 1 *Codex de monasterio sc̃i nazarii. quod nominatur lauresham. | f. 2 * Incip̃ 5) . liber antiquitatis ioseppi . historiographi . feliciter | In principio creauit d̃s caelū | & terram —*

f. 12^b (xx) *cum uirtute defunctus est . | Explicit liber primus Incipiunt capitula libri secundi | haec insunt . in secundo libro historiariæ | ioseppi antiquitatis iudaicae . | 1 Quomodo esau & iacob — (iii) fratres habuit sibi subiectos . | Post mortem uerò isaac | filii —*

f. 24 *munera redditurus in pace . | Explicit liber secundus ioseppi historiographi | Incipiunt . capitula . libri . tertii . | haec insunt . n libro . tertio | ioseppi historiarum . anti|quitatis . iudaicae . || i. 24^b Quomodo moyses populū — (xi) & neq : in aegyptū | reuersuros. Exp̃ | Incip̃ liber tertius . | Igitur inopinabiliter hebraeos tali | —*

1) Sancti Hilarii in euangelium Matthaei commentarius IX 917. —

2) Gradum quem. — 3) Joannes ut frequenter admonuimus cap. 14, 7. Hiermit bricht die Handschrift ab, ohne dass ein Defect wahrzunehmen wäre. Auch verspricht der Titel der Handschrift nicht mehr. Am Rande finden sich die Zahlen der Capitel oder tituli I—XIII. — 4) Diese Übersetzung wird meist Rufin beigelegt; Muratori glaubt, sie stamme aus dem Kreise Cassiodors. — 5) Vorher fehlt ein Blatt, das den Index des ersten Buches enthalten zu haben scheint. Auf f. 1^b hat eine Hand des fünfzehnten Jahrhunderts denselben so ergänzt: Capitulum primum tractat de operatione sex dierum — Decimū nonum de Jacob tansituq; eius ⁊ regressu mesopotamio | hic codex tantū Duodecim libros historiarū iosephi in se habet | residui hic uacant | Opus Diui Nazarii. ||

f. 35^b (x1) ut placuerit unicuiq: consi|deret . Ex̄pl liber .iiii. antiquitatis iudaicae | ioseppi historiographi . | Incipiunt capitula libri quarti . | haec insunt in quarto libro ioseppi | historiarū anti- quitatis iudaicae . | 1 Bellum hebraeorū absq; notitia moyses. — (v) ē ablatu Continet tempus hic liber annorum xxx | Hebraeos ita- que deserti moles|tia —

f. 46 tamen p̄aitis ut nequaquā cum eis pugnare | debeatis. Ex̄pl lib̄ .iiii. | hic aliqua praetermissa sunt . | Incipiunt capitula libri quinti . | Haec insunt . in quinto libro . ioseppi historiaꝝ . | antiquita- tis iudaicae | Quomodo hiesus . dux hebraeoꝝ — (xiii) abstulere cap- tiuā | Continet - sex . Explic̄ capitula | Incipit liber quintus | Moises ita- que praedicto | modo —

f. 58^b (xiii) ex domo eleazari receper' . | Ex̄pl liber quintus . | Incipiunt . capitula . libri sexti . | haec insunt in sexto libro ioseppi . | historiarum . antiquitatis . iudaicae . | Interitus palestinorꝝ — (xv) una | cū filiis . Contin& hic lib̄ tempus annoꝝ xxxii | ex̄pl capitula | Tenentes igitur palestini | captiuam —

f. 72^b habeta conuersatione defunctus est . | Explicit liber sextus. iosephi | iudaicae antiquitatis . || f. 73 Incipiunt capitula libri viiii | haec insunt in septimo libro ioseppi | historiarū antiquitatis iudaicae . | Quomodo d̄d̄ quidem — (x1) ad aedificiū | templi Continet — xl . | Incipit liber septimus | 1 Praedictum itaque proelium | gestū ē die qua d̄d̄ — (x1) haec nos indicasse sufficiat explicit vii | Incipiunt capitula libri viii | haec insunt in viii librō ioseppi | historiarum antiquitatis iudaicae . | 1 Quomodo salomon suscepit regnū — (xii) pugnando deuictus est . | Continet — clxxiiii | Incipit liber viii | 1 | Daud ita- que eius uirtutem | quantorumq' —

f. 104 Cui ochodias filius successit in regnū explic̄ | Incipiunt capitula libri viii | haec insunt in | nono libro ioseppi | historiarum iudaicae antiquitatis | 1 Quemadmodum castra metatur — f. 104^b (xvi) samarios appellant | Continet — vi . | Incipit liber viii Lege felic̄ | Josaphat itaque rege ad hieru|solimam —

f. 106 p̄tiū creditoribus | daret & ex ipso olei p̄tio ¹⁾ || f. 107 (v) recti in quo ait iudicabitis nā uerba uesani locutus | ē —

¹⁾ Die Hälfte von f. 106 leer, ebenso f. 106^b. Eine gleichzeitige Hand be- merkt am Rande: hic deest.

f. 113^b oportunius edicemus Expl. lib̄ viii | Incipiunt capitula libri .x. | Haec insunt in decimo loco ioseppi | historiarum iudaicae antiquitatis | 1 Bellū regis assyriorū — (xii) p̄ babilonios p̄ueneñ | Continet — decim | Expl. cap̄ libri decimi || f. 114 Incipit liber decimus | Cum autem ezechias duarū tribuum rex —

f. 123^b p̄ diuersa | sententia habebit Explicit liber decimus | Haec continetur in libro xi | ioseppi historiarum antiquitatis iudaicae | 1 Qualit̄ cyrus rex psarū iudaeos — f. 124 (viii) quā iudaeam obtinuit | Continet — trium mensium | Incipit liber undecimus | Primo imperii anno regis | persarum —

f. 133^b (viii) in his constituti | hierusolymitae degebant | haec continentur in duodecimo libro ioseppi historiarū | antiquitatis iudaicae | Incipiunt capitula libri xii. | 1 Ut ptholomeus filius largi — pstratus ē xviii | Continet — clxx annorum | Incipit liber xii || f. 134 Alexander rex macedonū | ubi regnum psarum —

f. 145 qui cū principatū sacerdotii trib; an̄nis habuit set defunctus est | Expli liber xumus ioseppi historiographi iudaicae antiquitatum || f. 145^b *Von einer Hand des zehnten Jahrhunderts* Reddere Nazario me lector kare memento | Alterius domini ius quia nolo pati | Reddunt ecce boni me Saluatoris alumni | hinc illis grates Nazarius referes ||

ISIDORI *etymologiae*.

281. membr. fol. 2 col. foliorum 308. saec. IX 1).

f. 1 In nomine dñi summi | Domino^{mo} et | dñi seruo Braulioni epō: ysi|dorus omni 2) | desiderio desideravi nunc | uidere — domine & frater | Domino meo et uere domino xp̄ique electo ysidoro | epōrum summo, Braulio | seruus inutilis scōrum dñiⁱ | O pie domine & uiro- rum p̄s|tantissime, Sera —

f. 1^b marcescens (*ex marcisc.*) Domino meo et dñi seruo | brau- lionis epō ysidorus, | Quia te incolumem cognoui | —

f. 2 beatissime domine . | Domino meo et uere domino xp̄ique electo . ysi|doro epōrum summo, braulio | seruus inutilis scōrum dñi, sol& re|pleri —

1) Vgl. über diese Handschrift Arealus in den *Isidoriana* 4, 102 LXXXI 864. — 2) LXXXIII 908.

f. 4 inlustrari mereamur . | Domino meo et dñi seruo braulioni
ep̄o Ysidorus. Tuae scītatis epistule —

f. 4^b domine fratres (*corr.* frater) | Domino 1) meo et dñi seruo
braulioni ep̄o ysidorus En tibi sicut — stilo maiorum, | Incipit capi-
tuł. lib. I. | De disciplina & arte — xxviii De generibus historiae | Finiunt
capitula libri .I. | Incēp lib̄ primus de gram̄atica | et partibus eius ||
f. 5. Disciplina a dis'cendo nomen accepit, | unde et scientia dici
potest —

f. 6 dextro 2) monstrauit limite callem | — f. 6^b gre|cis uocatur
quando sibimet 3) || —

f. 308 ut uis morbi ignis ardore sic|cetur. | Explicit lib̄ xx | dō
gratias . amen . | de sonitu auium | Aquilas clangere — cicadas fri-
tinnire . ||

Diese Handschrift verdient vor dem durch viele Rasuren ent-
stellten Frisingensis den Vorzug.

ISIDORUS *de fide catholica contra Judaeos.*

279. membr. 4. foliorum 40. saec. X⁴).

f. 1 Incipit liber . scī | ac beatissimi . isidori | ad florentinam
sororem suam | Quaedam 2) quae diuersis temporibus in ueteris |
testamenti libris — mei laboris . Quia 3) xp̄s a dō patre genitus est. |
1 Judēi nefaria incredulitate . xp̄m dñi filium abnegantes impii | —

f. 16 non erat aspectus & desiderauimus 7) || f. 17 res 8) terrae
& inspiciam om̄s —

f. 22 atq; iudiciū declarauimus. | Incipit capitula libri secundi-
1 Quia om̄s gentes ad dñi cultu uocentur 9) — xxvi Quia panis & cali-
cis sacram̄tum futurum eē in holocaustum 10) | Recapitulatio operis |
Incipit textus breuiarium 11) | precedentis libelli | Quaedam ex parte
dn̄i & saluatoris nr̄i natiuitatem | —

f. 40 (xiii) et statim | morte nouissima puniendus . sic ergo
///nā 12) quaecumq; illis 13) ||

1) LXXXII 73. — 2) l. c. 76 b. — 3) l. c. 79 b. fol. 6 von einer Hand
des zwölften bis dreizehnten Jahrhunderts. — 4) Vgl. über diese Handschrift
Arevalus in den Isidoriana 4, 102 LXXXI 863. — 5) LXXXIII 449. —
6) Quod. — 7) l. c. 476 c. — 8) l. c. 491 b. Ein Quaternio fehlt. — 9) De
gentium uocatione. — 10) Quomodo sacramentum eucharistiae praefiguratum
est. — 11) Vgl. l. c. 490. — 12) omnia. — 13) l. c. 524 b.

ISIDORUS *de natura rerum*.834. membr. 8. foliorum 92. saec. IX—X¹).

f. 1 Reddere *) nazario me lector care meñto | Alterius dñi. ius quia nolo pati. Amen.

f. 1^b Incipit martyrologium. | Bedani presr̃i. | Januarius habet dies. xxxi. | i kl̃ iañ. octauas dñi. | & natale almachi qui iubente alypio urbis praefecto | —

f. 25^b colūbae uirginis sennonis sub aureliano impr̃e | quae superato igni caesa est; | Explicit martyrologium | Bedani presbyteri. || f. 26—26^b Concordatio mensium. Terñ. quadragesm̃. Terñ. pasch. Terñ. rog̃. Epactae. || f. 28^b *Drei Heilige, über dem Bilde* Haec uulgo pictura man& dignissima laude | Et manus eximia. Laude cluente simul; || f. 29 Incipit supputatio eusebii hieronimi. ab adam — & obitus karoli impeř. *Von anderer Hand* Te pater ac filii nec non & sp̃s alme — Noxia quis ueniunt felicia cedere cuucta ||

f. 29^b—33^b *Ostertafel von 836 — 1006* || f. 34 Hebraice. Theb&h. Grece tybi. Aegyptiace. cudihus. dicitur; | Principium Jani. sancit tropicus capricornus. | Porro romani ianuarium ex nomine Jani uocauerunt. | *so durch alle Monate hindurch* ||

f. 35^b Concordatio mensium in horarū spatio || f. 36 De computo uel loquela digitorum. | De temporum ratione dñō iuuante dicturi necessarium | duximus. utilissimam primo promptissimamq; flexus | digitorū. paucis premonstrare sollertiam. — f. 37^b prefigere sciunt. | f. 38—f. 45^b *Verschiedenes auf die Osterberechnung Bezügliche* | f. 45^b De his signis qui extra zodiacum sunt. | Sunt ergo signa extra ea quae —

f. 46 serenitatem inde coniciunt. | f. 47^b Incipit liber de as̃tra celi sc̃i hisidori | spalensis episcopi | Incipit prologus | Domino. fratri. (& filio *corr.*) sisebuto. hisidorus. dum *) te prestantē —

f. 48 dictorum fidem efficiat. | Explicit perfatio. | Incipiunt capitula | i De diebus — f. 49 XLVII de partibus terrae. | De diebus. Dies est solis orientis presentia. quo usq; | —

¹) Vgl. über diese Handschrift Arevalus in den *Isidoriana* 4, 103 LXXXI 71. — ²) Darüber ein Crucifix mit vier Heiligen. — ³) LXXXIII 963.

f. 90 stadiorum & quinque exestimauerunt. || f. 90^b *Figur* 1) ||
 f. 91 Incipiunt partes philosophiae. | Philosophiam. triuariç primo
 diuiditur. — & sophisticam id̄ fraudolenta ac ficta. || f. 91^b—92
Tafeln zur philosophiae diuisio ||
 f. 92^b Storia simplex est. Tropologica. id̄ morū insti|tutio —
 quia xp̄s mor|tuus ÷ ꝑ pec|catis nostris. ||

1448. membr. fol. foliorum 122. saec. IX—X 2).

f. 1^b Me legat annales — astra poli | + In dī nomine; pauca inci-
 piunt de temporib; | et de uariis temporis spatiis amen. | Δ Tempora
 unde dicta sunt)-(a temperamento & iam nomen *) | —

f. 4^b propter diem | dominicum uariata Finit dō gratias amen |
 f. 5 *Cursus lunae per xii signa* | *etc.*

f. 5^b + Incipit ordo solaris anni cum litteris a scō | hieronimo
 superpositis ad explorandam septimanae | diem et ad lune aetatem
 inuestigandam in uno | quoque die per xviii annos | Si quis itaq; & iā
 calculandi — uetusta egyptiorū obseruantia traditum. || f. 6 4) u Gre-
 corum mensis cydineos sigū capricorni —

f. 11^b Nox horas xviii. dies horas vi || f. 12 Ita currunt eꝑacte
 lunaris in k. mensiū per xviii aū. | *u. s. w.*

f. 13 Incipiunt argumenta grecorum de titulas pas|chalibus aegypt-
 tionꝝ inuestigata sollertia | Si nosse uis quotus annus —

f. 17 semper incipiunt pariter adsumas Explicient arguñta pa-
 schaliū tituloꝝ | Incipit calculatio | Quomodo reperire possit quota sit
 feria —

f. 18 usque in presentem annum. m̄m̄ dccxlii || f. 18^b *leer.*

f. 19 In nomine dī summi domino 5) et filio sisi|buto isidorus |
 Dum te praestantem ingenio — fidem efficiat. | Explicit prefatio ||
 f. 19^b 1 De diebus — xlviii De partibus terre. ||

1) Vgl. die Beckersche Ausgabe. Die Schrift des Isidorus de natura rerum
 findet sich vollständig in dieser Handschrift, vgl. Becker S. XXVI. — 2) Vgl.
 über diese Handschrift Arevalus in den Isidoriana 4, 103 LXXXI 876 ff. —
 3) f. 2 unten: iste liber ꝑtinet ad librariam | Sancti martini ecclie magūtiū | M
 Sindie' est | 1479. — 4) Calendarium und Martyrologium. — 5) LXXXIII 963.
 Auch in dieser Handschrift findet sich die Schrift Isidors vollständig.

f. 20 Incipit liber rotarū s̄ci isidori ep̄i | 1 De diebus | Dies est solis orientis presentia . quousque ad occasum —

f. 39^b cen|tum octuaginta milium stadiorum aestimauerunt ; | finit amen ; dō quantum queo gratias ago meo ; uale .. ||

f. 40 *leer* || f. 40^b dies hab& horas xxxii . — ebdomada hab& dies vii | Libra uel as siue assis xii unciae — siliquae | Siue igitur horā unam siue diē integrū —

f. 41^b dupliciter tripliciter & supra . | Uolusii . meciani distribu- tio it uocabula ac notę partiū in reb; pecuniariis pondere numero mensura | Sepenúmero cęsor animaduerti egre ferentē te quod | —

f. 44 ciati . ti . Partiū & numeri naturalis | causa durat . quāuis nominib; apud quasq; gentes referat ponderis & mensurārū modus incertus ē . Nam ei; dispensio ac dimensio . De mensuris . | Chorus dicit a similitudine collis —

f. 44^b stater uero qui ÷ medi&as untię || f. 45 *Über der Zeile m. s. XIV* Incipit apot' | Tempora igitur a tēperamento nomen accipiunt | —

f. 59^b lunares ccxxxv dies exceptis his|s̄x̄tis v̄i dccccxxxv . decies nouies enī duodeni || f. 60 *fehlt* || f. 61^b *Martyrologium* || f. 62 Versus de singulis mensibus | Primus Romanas — decembris adest | Item uersus de numero dierum singulorū mensiū | Dira patet iani — genialis hiemps | Tetrastikon autenticum de singulis mensibus | hic iani mensis sacer est — f. 63 ludere uerna licent | Versus de duodecim signis | Primus adest aries obscuro — ludere pisces | Tanta magnitudinis sunt signa singula *etc.* ||

f. 63^b Cursus lunae per duodecim signa *u. s. w.*

f. 64 . ii . Grecorum mensis egypteos Signum capricorni | —

f. 69^b Nox horas xviii . dies horas vi . | Expliciuat quattuor tempora anni — momenta ccc̄ l . dclx . || f. 70 Quota sit luna per singulas k̄das per decem et nouē añ |

f. 70^b Loca embolismorum . Concordia maris et lunae .

f. 71 Quota | sit quar|ta deci|ma lu|na per | decem | et no|uem an|nos .

f. 71^b Linea xp̄e tuos — nouissimus ordo

f. 72 Ut praecepta mihi dederas dulcissime domne | — Posco tuum memorans flaccum sine fine ualeto . |

f. 72^b und 73 *enthalten anderes auf den Computus Bezügliche*

f. 73 De interlunio . De eclypsin solis . De eclypsin lunae .

f. 73^b Incipit calculatio quomodo repperiri possit | quota feria singulis annis xiiima luna paschae occurrat. | Primo anno circuli decennouenalis xxx est luna | —

f. 74 citissime inuenies. | haec dilecte comes — dum tibi fessus
f. 74^b Plura s̄nt *** segmenta mundi q̄; nostri circulos appellauere graeci. | parallelos. principium habeat indiae pars uersa ad austrum. pat̄ | —

f. 75^b Secundum persyen^m. aegypti euntem qui ess̄ horarum. xii. idemq; singulis | dimidia horarum spatia usq; ad ultimum adiacere circulis. & haectenus | de terris 1). | + diatessaron hab̄ uoces iii. interualla tria. | cxcii. ccxvi. ccxliiii. cclvi. | + diapente hab̄ uoces v. interualla quattuor. | cxcii. ccxv. ccxliiii. cclvi. cclxxxviii. | + diapason hab̄ uoces viii. interualla septem. | cxcii. ccxvi. ccxliiii. cclvi. cxcii. ccxvi. ccxliiii. cclvi. cclxxxviii. ||

f. 76 Incipit de ortu et obitu patrum | *A* Adam 2) pater generis humani d̄ manibus ex terra creatus uixit annis nougentis triginta sepultus in caritharbe | quae distat ab hierusalem uiginti duobus milibus ad australem plagam. | *B* Enoch —

f. 79 *Z*n Titus pauli discipulus & in baptisate filius natione grecus | cretentium ep̄s missus ibidem requiescit in pace: ~ || f. 79^b Cielus solaris uiginti octo annorum per kl̄ | *u. s. w.*

f. 81 Laterculus secundum supputationem orientalium. in quo diem paschae — quem diem paschae debeas obseruare. || f. 81^b. 82 *Tabellen* || f. 82^b De temporibus et horis et momentis | Tempora momentis horis diebus *etc.*

f. 110^b (Argumentum de lunae cursu per signa) in xii. xxxii. in xv. xl. id est horam | integram || f. 111 Itaque stella ueneris & mercurii hoc a superioribus trib^o | — f. 111^b Hipparchus — solem altiorrem esse | quōd luna sit. || f. 112 De lunae cursu per signa | Luna cotidie quattuor — f. 112^b pat̄ esse transgressa. | Item de lunae discursu si qui signa ignorat. | Quod si quis signorum nescius —

f. 113^b xxx. Spatio mensiū xii. | De trimoda temporum ratione | Tempora igitur a temperamento —

1) & — terris getilgt. — 2) ?

f. 114 & dies & annos. | De minutissimis temporum spatiis | Hora
xii pars diei est. —

f. 114^b nunc atomum uocant. | De ratione unciarum. | Vnciarum
quoque diuisionem —

f. 115 & cubitum ac | semissem altitudinis. || f. 115^b leer.

f. 116 + De ratione temporum | Tenditur ratio temporū trimoda |
auctoritate —

f. 122^b (de saltu lunae) regiam uiam rite obserua | gaudens ut
certe gloria in regni ||

ISIDORI *prooemia, de ortu et obitu patrum, quaestiones de veteri et nouo
testamento, allegoriae.*

277. membr. 8. foliorum 1—93 saec. VIII—IX, foliorum 94—115 saec. X¹).

f. 1 Incip. liber p̄miorum | siue prefationum | ueteris nouique
testamenti | Plenitudo ²). noui et ueteris testa|menti. quam in ca|noni
(*corr. m. post.*) catholica —

f. 22 mundum lignum ³) | uitae. dn̄m n̄m ⁴) īhm xp̄m; explicit; |
Quorundam ⁵) sc̄orum ⁶) nouillissimorum|que (*corr.*) uirorum. hortus
uel gesta cū | genealogiis suis. in hoc libello indi|ta sunt; dignitas
quoq; et mors eorū. | adq; sepulcra ⁷) sententiali breuitate notata;
que quā.uis omnib. notata | sint. qui p̄ amplitudinē. scripturarū. |
pecurrunt ⁸). facilius tamen ad memoriā. | redeunt dū breui sermone
leguntur. || f. 22^b i adam — f. 23 LXXXIII titus | finiunt capitula |
Item capitulatio de nouo testamento || f. 23^b Incip. hortus uel ouitus
sc̄orum | patrum. qui in scripturarum | laudibus efferuntur, | i Adam
protoplastus ⁹) et colonus | paradysi —

f. 46 suā. iuxta poliandrū q̄od % prope nat̄ ¹⁰). Finit | Incipit.
eorū. qui in nouo testamento sunt | LXIII Zacharias et elisabeth. ante
dūm | iusti —

¹) Vgl. über diese Handschrift Arevalus in den Isidoriana 4, 102 LXXXI
862. — ²) LXXXIII 155. — ³) lignumque — ⁴) om. — ⁵) Isidorus de ortu et
obitu patrum LXXIII 129. — ⁶) sanctorum patrum. — ⁷) sepultura. —
⁸) percurrunt scripturarum. — ⁹) protoplastus. — ¹⁰) Naim l. c. 145. Acht-
zehn Capitel fehlen.

f. 55 ibique ¹⁾ defunctus est. adq: (*m. post.*) sepultus || f. 56
Incp̄. auctoritas operis presentis. xp̄e faue uotis bonis. | Jam ²⁾ tempus
est. ut seueritas | luculentis rationis optutibus | —

f. 56^b uel ut rex insederit thalamo. expl̄. | Incp̄. namq. historia
chronica | quod etiam pari modo expl̄. nauerunt. clemens uel theo-
philus. et timotheus dilectis|simi dñ̄ ep̄i chronographi. et | dilectus
autem dñ̄ chronogra|plus eusebius pamphiliensis ³⁾. | Anno autem.
xlii. octauiani augus|ti caesaris natus est dñs et | — f. 79 quantum
nobis expediri. | queat. || f. 79^b Igitur incipiamus | ipsorum caesa-
rum uel imperato|rum annos quos regnauerunt. | Licet ab aduentu
saluatoris in carne exponere se|cundum chronicam executionē. |
Augustus —

f. 81^b iustinus. regn̄. aām viii | Explicit. chronica. dō gratias. |
amen || f. 82 In nomine dñi n̄ ih̄u xp̄i. Incipi|unt questiones sc̄i hysi-
dori | tam de nouo. quam de uete|re testamentum. | die ⁴⁾ mihi.
quid est inter nouum | et uetus testamentum. Respon|dit. uetus est
peccatum adae. | —

f. 89 eos dñs | per aquas diluuii. explicit. | Incip̄. epistula. de.
suppotatione dierū. | anni cum mensib. anni uel bissex|tis; annus habet
dies ccclxv. | mensis. xii. tempora. iiii. uer; q̄stus. | autumnus. et
hiemps. et per annus | tempora duo sunt. q̄quinocia | —

f. 90 transit. per malorum traditionum. | bissex|tum. || f. 90^b
Item computus | Cum ⁵⁾ omnes apostoli de hac luce mi|grassent.
error erat in populo. | —

f. 92 sc̄ificati | sunt. ad pascha celebrandum. expl̄ | Incip̄. sen-
tentia papae Leonis | de apocrifae scripturae (*diese Zeile ausradirt*) |
Curandum ergo est. et sacer|dotali diligentia. maxime pro|uidendum —

f. 93^b patrum. prout ordo poscit le|guntur. explicit. || f. 94
Allegoriae quaedam S. Scripturae | tam ueteris quam noui testa-
menti (*der Titel von neuerer Hand*) | domino ⁶⁾ sc̄o ac reue-
rentissimo fr̄i orosio; | Isiderus (*sic*) quēdam notissima nomina legis
euange|liorumque — com|misi conrigendo iudicio; explicit prefatio. |
Adam figura xp̄i gestauit. Nam sicut ille sexta | —

¹⁾ ibique in pace. — ²⁾ ? — ³⁾ ? — ⁴⁾ LXXXIII 201. — ⁵⁾ ? —
⁶⁾ LXXXIII 97.

f. 103^b celestis coronam accepit; post hec sequitur nouum testamentum; Quattuor euangelistas —

f. 114^b aeternae beatitudinis refecione saturabuntur ¹⁾ |

ISIDORI *quaestiones in libros regum, in Esdram, de libro Machabaeorum.*

276. membr. 4. foliorum 65. saec. X²).

Vorsatzblatt Liber monasterii laurissen̄ | Qui te furetur hic demoīs ense secetur | f. 2 Incipiunt capitula | i de natiuitate samuhelis — f. 2^b XXI. Ubi occiditur saul. Explicunt capitula . Incip̄ . explanatiuncula sc̄i Isidori . in libr̄ Regū . | Post librum iudicum ²⁾ | sequitur regum ³⁾ & aspice tempora . primo | —

f. 19 Gelboe enim montes . lubrici interpretantur. Exp̄ liber primus . | f. 19^b Incipiunt . capit̄ . de lib̄ . regum . secundo . | i Ubi ammonetur dauid ne templum construat̄ ⁴⁾ . | — vi De catalogo uiro- rum fortium . | Incip̄ interpretaat̄ . in lib̄ . regum . ii . | Post mortem itaq. saul . ungitur dauid & regnat —

f. 22^b in̄ter filios d̄i . Explicit . interpretaatio | de libro . secundo . | Incipiunt . capitula . | de libro . regum . | tertio . | f. 23 i de salomone — viii de heliseo ⁵⁾ et uirtutibus eius . | Succedit deinde salomon dauid; in quo quidem n̄nulla —

f. 26^b descenderet . qui nos a peccato mundar̄ ; | Incipiunt capitula de lib̄ . regum quartus . | i de duob . quinquagenariis cum militib . suis igne ⁶⁾ combustis . | —

f. 27 viii de transmirationis isrl̄i a nabocodonosor facta in babiloniã ⁷⁾ . | Incip̄ . interpret̄ . de lib̄ . regum . quartus . | Mittit rex impius duos quinquagenarios . cum subditis sibi militib . —

f. 29^b tamquam in caeli uolatilib . confingen̄do ⁸⁾ requiescit . | De unitate fidei et caritate quae plenitudo legis est ⁹⁾ . | Quid uir unus . ~ non solum ille unus dicitur . sed omnes conpeitentes —

1) In der Ausgabe wird noch hinzugefügt: ad quam saturitatem nos perducatur Christus. Amen. — 2) Vgl. über diese Handschrift Arevalus in den Isidoriana 4, 102 LXXXI 801. — 3) LXXXIII 391. — 4) Ne David templum aedificet. Das letzte Capitel des vorhergehenden Buches hat in der Ausgabe die Überschrift De morte Saulis et Jonathae. — 5) Elia — 6) cum—igne om. — 7) De transmiratione Israel in Babyloniam. — 8) confugiendo. — 9) ?

f. 33 inter hos fuit psecutor iudas; | De proximi uel defuncti .
fratris copula ¹⁾ . | Ex lege pximò (*m. rec.*) defuncti uel fratris co-
pula deferebatur eius —

f. 38 vi. annis. xiiii annis . xvi annis . xxviii ann̄ . lv annis . |
Incipiunt capit̄ . de lib̄ . hesdrae . | i De septuaginta annis captiuita-
tis & ih̄u sacerdoti ²⁾ . | — iii De reditu populi in hierusalem . Ex-
pliciuñt. capitula. | Incip̄ . interpr̄ . sc̄i isidori . in lib̄ . hesdrae . |
Nam ³⁾ quod eiam ⁴⁾ post septuaginta annos secundum eiusdem ⁵⁾ | —

f. 39 baptisma . non iteramus . | Incipit . de libro . macha-
beorum . | De machabeis aū quid frib̄ . eloquar ⁶⁾ qui sub antiocho
rege | —

f. 39^b saeculorum añ . | Explicit feliciter xp̄o dō gratias . | Ysi-
dorus palanensis ep̄i hi extant uersus . Titulus bibliothecae . | Sint ⁷⁾
hic plura sacra sunt mundi alia ⁸⁾ plura ex his si qua placent | car-
mina tolle lege —

f. 40^b Vascula concreta fragili ⁹⁾ de puluere crete | Pia menta ¹⁰⁾
gerimus pocula nulla damus ¹¹⁾ . || f. 41 Incipit . praefatio | Dilectis-
simo fratri nothelmo . beda salutem; Quae | de libro regum diluci-
danda —

f. 41^b dilectissime in xp̄o frater . Expt̄ praefatio . | Incipiunt
capitula . | i Et suscitabo mihi sacerdotem fidelem . & cetera —
f. 42 xxx Et transtulit omnem hierusalem & uniuersos principes .
et ceñ . | Expliciuñt capitula . || f. 42^b Incipit ipse liber . questionum
in regum . | i Quod ait propheta ad heli loquens ex persona dī . Et
suscitabo mihi —

f. 65 constituam intrate in gaudium dn̄i uestri . | Explicit . liber
questionum in regum. ||

IULIANUS *Pomerius de vita contemplativa.* .

238. membr. 8. foliorum 77. saec. IX—X.

f. 3 Codex de monasterio sc̄i nazarii | nomine lauresham ||

f. 4 In dī nomine summi opificis | incipit praefatio libri prosperi |
Diu ¹²⁾ multumque | renisus sum uoluntati tuę | mi domne ¹³⁾ studio-

1) ? — 2) De LXII annis captiuitatis — 3) Jam. — 4) om. — 5) om. —
6) loquor. — 7) LXXXIII 1107 — sunt. — 8) hic mundalia. — 9) fragilis. —
10) pigmenta. — 11) l. c. 1111 b. — 12) LIX 415. — 13) domine.

sisssime pontificum | iuliane — f. 4^b proposuistis adtexam ¹⁾ | Expli
 prologus | Incipiunt capitula | libri primi || f. 5 | Quod ea sit uitae con-
 templati * uae proprietat ubi dñs mundo corde uidebitur | — f. 5^b xxv
 Quales esse debeant sacerdotes qui uolunt fieri uitae contempla-
 tinae participes . | Item incipit prologus || f. 6 Itaque iubet ²⁾ ut paucis
 edisseram | —

f. 6^b oratio nibus adiunante tractemus Expl^l prologus | Incipit
 liber primus de | uita contemplatiua | Quod ea sit uitae contemplatiuae
 prop^lrietas ubi dñs mundo corde uidebitur | Contemplatiua uita | in qua
 creatorem suū creatura —

f. 22^b continetur ratio disseramus | Explicit liber primus | Inci-
 piunt capitula libri | secundi | | De actuali uita — f. 23 xxv Quā
 utile sit ieiunio uel abstinentiae aduenientū | caritate* plerūque
 pręferre . Expl^l cap^l ³⁾ || f. 23^b Incipit liber secundus | de actuali
 uita | | Superiore libro rationem | —

f. 43 donante dñō disputemus | Explicit liber secundus . | Inci-
 piunt capitula libri tertii | | Quantum a ueris uirtutib; uirtutum simi-
 litudines distent | — f. 44 xxxiii Ubi se de toto opere loquitor excusat. |
 Expliciunt capitula | Incipit liber tertius | De uita contemplatiua et
 quantum ab ea differat | actualis . uel qualit̄ — incipiam | quantum
 a ueris uirtutib; similitu^{uirtutū} | Quęsisistis quantum a ueris uirtutib; —

f. 73^b uerba sunt | instituta, Explicit prosperi | liber tertius
 fauente dñō || f. 74 *Von einer Hand des zehnten Jahrhunderts* Codex
 de monasterio sc̄i nazari laursam || f. 74^b viii kl ianuaris | in Beth-
 leem | natiuitas dñi nr̄i | ihū xp̄i sc̄e carnē | Rom. Jouini Pastoris | —
 f. 77 Saturnini et polycarpi (*pridie kl Feb*) ||

JUSTINIANI *rectae fidei confessio.*

573. membr. 4. 2 eol. foliorum 27. saec. X.

f. 1 Edictum piissimi | imperatoris iusti|niani recte fidei con-
 fessionem continens | et refutationem | heresium quae aduer|santur
 catholicae | dñi ecclesiae . | Scientes ⁴⁾ quod nihil | aliud sic potest
 miser|cordem —

¹⁾ In der Ausgabe folgen die Capitel fälschlich erst nach tractemus
 (f. 6^b). — ²⁾ iubetis. — ³⁾ Die Vorrede ist bei der Capitulation mitgezählt. —
⁴⁾ LXIX 226.

f. 6^b Exemplum homi|nis proponentes & dicentes | quod sicut ex
 diuersis natu|ris anima & corpore con|sistens homo una natura ¹⁾ |
 f. 7 Scōrum ²⁾ patrum hominis ex|emplo in mysterio xp̄i usi | sunt —
 f. 27 & pro deceptis | & decipiendis ab eo . red|d& magno deo
 & saluato|ri nostro ih̄u xp̄o in die | iudicii. amen ³⁾ . | Finit . ||

LACTANTII *divinae institutiones.*

161. membr. Grosseoctav. foliorum 236. saec. X.

f. 1 Dō ⁴⁾ autem quia semper unus est . proprium no|men . e .
 d̄s . super est de responsis sacriq: carminib: | testimonia . quae
 sunt multo certiora proferre ⁵⁾ —

f. 30^b libens ac paratus adcesserit . | Firmiani . Lactanti . de
 falsa . religione deorū . | lib̄ prim̄ explic̄ || Inc̄pt . de eadē | religione
 | falsa ⁶⁾ . lib̄ . ii | Quamquam primo libro —

f. 60^b potuisse fateantur . | Firmiani Lactanti . | de falsa reli-
 gione | deor̄ lib̄ . ii . explic̄ . || f. 61 Inc̄pt . de falsa sapi|entia philo-
 sopho|rum . lib̄ . tertius . | Uellē mihi . qm̄ ⁷⁾ ueritas —

f. 98 proximus indicabit . || f. 99 Inc̄pt liber iii . | de uera reli-
 gionē | et uera sapientia ⁸⁾ . | Consideranti ⁹⁾ mihi —

f. 134^b de iustitia disseramus . | Firmiani Lactanti | de religione
 uera | et uera sapientia | liber . iii . exp̄t . || f. 135 Inc̄pt . lib̄ . de
 iusti|tia . feliciter . | Non ē . apud me dubiū —

f. 163^b passionis & p̄miū . + Firmiani Lac|tanti de iustitia lib̄ v .
 exp̄t . || f. 164 Inc̄pt de uero cultu | liber . vi . feliciter . | Quod erat
 officium —

f. 201^b officio suo ¹⁰⁾ | satisfecit . || f. 202 Inc̄pt . lib̄ . vii . |
 eiusdē de vita bea|ta . feliciter . | Bene hab& iacta sunt —

f. 235^b a d̄nō consequamur | Firmiani Lactani (*sic*) | explic̄t .
 lib̄ . vii . eiusdē | de vita beata . felic̄t . || f. 236 De d̄i opifi-
 cio . Id . ē . de ratione firmiani | Lactanti . ad demetrianum . |

¹⁾ l. e. 236 c. — ²⁾ l. e. 238 b. Ein Blatt fehlt. — ³⁾ l. e. 268 b. —

⁴⁾ VI 140. Der erste Quaternio fehlt. — ⁵⁾ Auf derselben Seite unten: Iste
 liber p̄tinat ad librariam | Sancti Martini eccl̄ae maḡt̄iū | ///// | āno 1479. —

⁶⁾ De origine erroris. — ⁷⁾ quando. — ⁸⁾ de vera sapientia et religione. —

⁹⁾ Cogitanti. — ¹⁰⁾ suo officio.

Illud ¹⁾ quoq; uenire in quaestionem potest . utrumne ani|ma ex patre an potius ex matre . —

f. 236^b qua ad beatae uitae statum exspectant ²⁾ . | *Von derselben Hand, wie es scheint* Antestis dñi nimium praeclarus amande | hunc tibi lotharius librum sic scribere fecit . ||

MARIUS MERCATOR.

234. membr. 4 fol. 1—113^a saec. IX—X, fol. 114—272 (2 col.) saec. X.

f. 2 Inē epistula anastasi romanae urbis epis̄ ad iohannem epis̄ | iherosolimorum super nomine rufini | Probate ³⁾ quidem adfectionis ē hęc ⁴⁾ ut de sacerdote sacerdos loquaris | —

f. 2^b uiderit ubi possit absolui | Ex̄p̄ . Inē propter fidem ⁵⁾ | Propter ueneratione sc̄orū locorū hierosolymā & b̄h̄leē uenimus . & intelleximus pluri|mos —

f. 3 cottidie fieri anathema sint . Finit de fide de nomine rufini . | Commonitoriū lectori aduersum heresim pelagi & cęlesti uł & iā scripta iuliani a mario mercatore seruo xp̄i ⁶⁾ . | Quęstio contra catholicā fidē aput ñullos syrorū & præcipue in cilicia ad ⁷⁾ theodoro quondā ep̄o | oppidi mamsisteni —

f. 4 conuincimus | & deflemus . Finit prologus . | Nunc uerba iuliani ex libro eius primo ⁸⁾ ad florum . capitulo cxu ita . sed ⁹⁾ currant ad eū || —

f. 13 tibi que coaptauit ¹⁰⁾ dictum hoc partu|rissa te montes unde nasceretur ridiculus mus; | Marius mercator xp̄s ¹¹⁾ seruus lectori con-

¹⁾ De opificio Dei 19 VII 73. — ²⁾ quae ad vitae beatæ statum spectent l. c. 76. — ³⁾ XLVIII 231 XX 68 XXI 627 Hieronymus ed. Vall. 2, 577. Valarsi hat diese Handschrift benutzt. — ⁴⁾ hoc. — ⁵⁾ Fides Rufini. Ausserdem XXI 1123. — ⁶⁾ XLVIII 109. Von hier an gibt den Text des Marius Mercator Baluze (Galland. bibl. Patrum tom. VIII 615 ff.) Mit Recht hat er dem Palatinus den Vorzug vor dem von Garnier zu Grunde gelegten Bellovacensis gegeben. Ausserdem ist Garnier, dessen Text Migne thörrichter Weise wiederholt hat, in der Anordnung der einzelnen Stücke in der Sammlung des Marius Mercator mit der grössten Willkür verfahren. Baluze ist wieder zu der durch die Handschriften bezeugten Anordnung zurückgekehrt. Eine neue Vergleichung des Palatinus ist indess nicht-überflüssig. — Im Folgenden sind die Varianten nach Baluze angegeben. — ⁷⁾ a. — ⁸⁾ om. — ⁹⁾ Verba Iuliani. Sed. — ¹⁰⁾ coaptabit. — ¹¹⁾ Christi.

seruo suo salutaem; grecus ser^m theodo|ri est quondam episc̄ oppidi mansistenti ¹⁾ prouincię cilicię . hunc ego ²⁾ pro facultate —

f. 13^b persequendus . nunc expositio prauę fidei theodori | supra-scripti . Qui aut ³⁾ nunc primum —

f. 14^b hæc sentit anathema sit . Immo nos tibi catholici dicimus qui talia ore inpurissimo | .

f. 16 semper & ⁴⁾ in sæcula; finit . *It̄ alia epistula* ⁵⁾ | Item marius mercator seruus xp̄i lectori conseruo salutem . Samosateni pauli adque nestorii est ista non minus impia quam uana doctrina Nestorius uer|bum dī —

f. 16^b iuræ dañatus est; *fnit. It̄ aliã* | Item marius mercator seruus xp̄i lectori conseruo suo & parens in dñō fidei salutem; Nestorii | quondam episc̄pi —

ibid . lapsus infeliciter conruit doctrina pietatis ē | sensorū —

f. 17^b idē ipse & in sc̄la sc̄lōꝝ finit itē tractus ⁶⁾ alius . C̄tume-lias | qdē in me heretiquōꝝ —

f. 21^b uiuificabuntur | Ipsi gl̄a in sc̄la sæulorum . Finit . Item tractus ⁷⁾ alius ⁸⁾ . | Plausus amatores xp̄i populos —

f. 22^b gloriam iudicare . Explicit | Item eiusdem sermo in ecclesia habitus postquam litteras caelestini romani episcopi | — viii . idus decembris . cons̄ theodosi | xiii . et ualentiniani . iii . auḡ post sextum diem quam easdem litteras sumpsit . | Dulcem nob̄ præcedens —

f. 25^b d̄s pacis erit | uobiscum . Finit . Item incipit eiusdem die altera id ⁹⁾ dominica . | Aliis in terra sit aliarum — f. 26^b sæulorum . Finit . Item eiusdem ¹⁰⁾ epistula ad cyrillum alexandrinū episcopum | rescribentis similiter ex greco sermone ¹¹⁾ translata . | Iniurias quidem aduersum nos —

f. 28 neq; | eccl̄a dī ipsi gl̄a in sc̄la sæulorum . | Nunc exemplum epistolę cyrilli ep̄i ¹²⁾ alexandrini ad eundem nestoriū ex | greco in latinū cū ¹³⁾ impiissimę contradicens idem nestorius respondendum | esse putauit sicut superius continetur . | Garriunt quidē sicut audio quidā —

1) Mansistenti. — 2) ergo. — 3) autem. — 4) om. — 5) Das cursiv Gedruckte hier und im Folgenden von anderer, aber alter Hand. — 6) tractatus. — 7) tractatus. — 8) alius Nestorii. — 9) id est. — 10) eiusdem Nestorii. — 11) om. — 12) om. — 13) cui.

f. 29 inter sacerdotes dī; Finit 1) . | Item eiusdem epistula 2) ad eundem nestorium epistula secunda ex greco sermone | Uenerabiles uiri hac 3) fide digni —

f. 29^b qui nobiscū s̄ salutant explicit 4) | Item eiusdem ep̄is cyrilli ad clericos suos constantinopolim constitutos ex greco sermone | Legi litteras missas —

f. 31 & uibere & mori maximum uotum est . ex̄p̄i . | Item nestorii de diuersis eius libris uel tractatibus excerpta ab episcopo cyrillo capitule ex greco | a nob̄ in latinū uersa ida⁵) de codice confecto quaternione . xxvi . Inter cetera & infra; | Oportet nosse nos —

f. 33^b (xxi) adseritur seruus . | Item eiusdem contra heresim pelagi . | Seu celesti contra quorū prauam —

ibid. translatus . | Multis inquit & defrequenter angorum —

f. 35 et reliqua ad p̄sentē rem 6) minime p̄tinentia . | Item eiusdem in adam tractatus cuius initium istud est in ecclesia publice habitus . | Sol quidē supra terras altior —

ibid. eā inde restaurans . Itē eiusdem in eo quod scriptū ē | haec om̄a tibi dabo si procidens adoraueris me . Cuius initium istud 7) ē in aliū sermonē lingua p̄urgente —

f. 35^b deiecit atq; prostrauit . | — It̄ eiusdē tractat' alius ad populū in adā | Et auditorū me exp̄antiū —

f. 36 in secula . Nunc exemplum epostolę eiusdem || f. 36^b nestorii ad celestiū rescribentis de greco in latino 8) translatae | Honorabili & religiosissimo p̄bro celestio nestorius in dñō salutē noli egre ferre —

ibid. religiosissime frater . | Item exemplū cōmuniturii qđ sup nomine celesti greco sermone a mercatore | datum — postmodū in p̄senti damnati s̄ . Celestius quidā eunuchus matris utero —

f. 39 miseratione suscepti sunt . Finit 9) . | Item nestorii blasphemiarū capitula quib; litteris ad se missa scis 10) celestino | romanę urbis ep̄o et cyrillo alexandrino contradic̄ . et disputationib; | breuissimis respondendo .xii. capitula fidei . quę ad se missa fuerant refellit . | Nunc ep̄i cyrilli priora —

1) om. — 2) om. — 3) ac. — 4) om. — 5) ita. — 6) rem praesentem. — 7) istud initium. — 8) latinum. — 9) om. — 10) missis a sancto.

f. 45^b prorsus; eē nihil potest . | Post consulatū ddñn fl. theodosii .xiii. & fl. ualentiniani —

f. 53 eum fore anathema siē sup dictū est . Ex libro ipsius nestorii ex quaternione | xvi dogmate quotiens igit' scā scribtura dictura est uel generationē xpī | —

f. 55^b demonstrandi . ecce hic plane confit&ur neminem ante se talia populo p̄dicasse . | Cyrillus ep̄s alexandriae subscripsi —

f. 56^b Theodorus ep̄s caridelon (c *eras.*) subscripsi .³ | Explicit 1) ep̄sc̄ nomina qui interfuerunt sinodo contra nestoriū | numero cxciii || f. 57 qui suā mentem dō sc̄o deuouere —

f. 69^b sc̄m xpī corpus dixeris esse communem 2) || f. 70 in iudicium 3) uitae omniū dñs subiit 4) —

ibid. in secula seculorum . amen . | Cyrilli ep̄i alexandreae 5) ad ea quę theodoretus contra anathematismos dixit . | Cyrillus reuerentissimo & dilectissimo fratri & consacerdoti euoptio in dñō salutē | Legi quæua 6) sc̄monia dudū —

f. 85 & adici& ad percipiendum; expl. a. 7) . | Eiusdem theodoriti ex præfatione librorū quinque | quos aduersum beatum cyrillū alexandrinę ciuitatis | antistitem sc̄m, conciliū ephesenū a quo nestorius damnat; | ē diabolo instigante conscripsit . Inter cetera . | Prius quam conuentus apud ephesum celebraretur duodecim | —

f. 87^b Eiusdem ex capitulo tricensimo | Dī filius — eius assūmens; | Item epistula eiusdem sceleratissimi theodoriti directa nestorio iam in exilio pro sua perfidia constituto qua satisfacit —

ibid. Eiusdem theodori 8) ex epistula quam pro consolatione || f. 88 nestorianorum constantinopolim destinauit in qua dicit . quod — subsecuta post alia . | Fidelis inquit d̄s —

f. 89 p̄dicant dñm | Constant 9) hunc theodoritum per haec scribta — adprobemus theodori māsuestini ep̄i de secundo codice | lib̄ quarto 10) folio decimo contra sc̄m augustinum defendentem originale peccatum & adam per | transgressionem mortalē factum catholice disserentem; | Tantis extantibus quae demonstrent —

f. 91 sustinere | Eiusdem theodori ex viii. sermone catacismi folio .vii. | Nec enim inquit si duas —

1) Expliciunt. — 2) XLVIII 963 c Baluz. l. c. 683 e. — 3) l. c. 967 c. Baluz. l. c. 685 c. Zwei Blätter fehlen. — 4) subit. — 5) Alexandrini. — 6) quae a tua. — 7) om. — 8) Theodoreti. — 9) Constat. 10) libri quarti.

f. 91^b sine peccato custodiens . | Diodori tarsensis ep̄s diuiden-
tis deitatē xp̄i ab eius huma|nitate | Ihs̄ inquit — comprobatur. Item
eiusdem diodori | Non sic inquit — substantia . | Blasphemię hibę ¹⁾
edessenorum ep̄s | Non inquit inuideo — fuerat factus; | Eutherii
heretici reprehenderit in ²⁾ sc̄orum patrū doctrinā | & maxime beati
cyrilli alexandrini pontificis quā de xp̄o protulit dicens —

f. 92^b approbantur . sed iam supradicti eutherii uersuta prauitas
& nihil apud fideles ulterius ualitura pandatur; O inquit inconsi-
derata —

f. 93 sermonibus prodere | Ad caelestinum papam nestorius ep̄s
constantinopolit̄ | Didici honestissimum cyrillum alexandrinae urbis
ep̄m p̄pt libellos contra eum nob̄ oblatos | —

f. 93^b ad tractatum diuinitatis dñi xp̄i . | Epistula synodica sc̄i
cyrilli alexandrini ep̄i directa nes|torio quondam constantinopolitanae
urbis ep̄o duodecim continens anathematismi . capitul̄ . | Religioso —

f. 97^b uiuificator ut d̄s anathema sit . || f. 98 Cyrilli ep̄i alexandrię ³⁾
scholia de incarnatione unigeniti | quid est xp̄s | Xps̄ ⁴⁾ nomen nec
definitionis uim optinet nec cuiuspiā substantiā; | —

f. 113^b rectas cogitationes euntes & sensus ad caelestis uocati-
onis palmā perueni|mus ⁵⁾ in xp̄o p̄ quem & cum quo dō & patri gl̄a ⁶⁾
sp̄ū sc̄o in seculo amen . explic̄ . || f. 113^a Codex de monasterio sc̄i
nāzarij (*von einer Hand des zehnten Jahrhunderts*) ||

f. 114 *Über der Zeile von einer Hand des sechzehnten Jahr-
hunderts* Augustin' sup . Genesim . | Omnis ⁷⁾ diuina scriptura biper-
tita ⁸⁾ est —

f. 125^b non inuti|le est eruisse sententiam . | Explicit aureli aḡs
iber primus | dō gratias amen . | Incipit liber secundus . | Et dixit
d̄s fiat firmamentum | —

f. 137 ope|ris nr̄i iam tertium transeamus; | Explicit lib̄ secun-
dus | Incipit liber tertius . || f. 137^b Et dixit d̄s educant aquae reptilia
anima|rū uiuarū —

f. 148 quae secuntur in sequenti uo|lumine p̄tractemus; Explicit
lib̄ III || f. 148^b Incipit liber quartus | Et consummata sunt caelum &
terra | —

¹⁾ Ibae. — ²⁾ reprehendentis. — ³⁾ Alexandrini. — ⁴⁾ Christi. —
⁵⁾ perueniemus. — ⁶⁾ gloria eum. — ⁷⁾ Augustinus de genesi ad litteram
XXXIV 245. — ⁸⁾ bipartita.

f. 166 eorū egeñtē quo sit beatior | Explicit liber iiii | Incipit liber v genesis ad litt̃ au|reli aũg | Hic est liber creaturae caeli & ter|rae —

f. 177^b ab alio conside|remus exordio . | Explicit liber v | Incipit liber vi | Aureli Agustini | Et finxit d̃s hominem pulue|rem de terra —

f. 189^b se|quenti uolumine explicare curabo . | Explicit liber sextus . | d̃o gratias amen . | Incipit liber vii | Et finxit d̃s hominem | puluerem de terra —

f. 199^b discamus mecum re|quirat . Explicit liber vii . | Incipit liber octauus | genesis ad litteram | Et plantauit d̃s paradisum in e|den ad orientē —

f. 213^b in consequentibus parandum est . | Explicit liber . viii . | Incipit . liber . viii . | Et dixit d̃ns d̃s non | bonum est —

f. 223 renouent in|tentionē legentium . | Explicit liber nonus ; | Incipit liber decimus | Jam quidem ordo ipse uid&ur —

f. 236^b ut quae | secuntur deinde uideamus . | Explicit lib̃ de-
cimus | Incipit lib̃ undecimus | feliciter || f. 234 Et erant nudi ¹⁾ adam
& mulier eius & | —

f. 252 intellegent' | sicut oportet&. Ex̃pl . || f. 252^b Incipit liber
duodecimus | Ab exordio scripturae sc̃ae —

f. 271 isto tandē fine con|cludimus | Explicit liber xii aureli | auũ
genesis ad litteram | amen || f. 271^b *Von einer Hand des fünf-
zehnten Jahrhunderts* Codex monasterii sc̃i nazarii laurizensis |
augustini sup genesis ad literam.

OROSII *historiae aduersum paganos.*

829. membr. 4. foliorum. 115. saec. IX.

Vorsetzblatt Haec insunt in hoc codice histo|riarum Pauli Horosii
praesbiteri. | aduersum paganos | libri numero septem | Lege felici-
ter . | *m. post. add.* Ormista ã miserabilis ¶ metiens sonat |

f. 1 Prologus (*über der Zeile*) | Praeceptis ²⁾ tuis parui bea-
tissime pater augustine — libens feci; Explicit prologus . | Incip̃
pauli horosi p̃b̃s historiar' aduersū paganos lib̃ primus | Praecep-
peras mihi . uti ⁴⁾ aduersus uaniloquam prauitatē | —

¹⁾ nudi ambo. — ²⁾ XXXI 663. — ³⁾ l. c. 666. In der Ausgabe wird
noch ein grosses Stück zum Prolog gerechnet, welches in der Handschrift an
den Anfang des ersten Buches gesetzt wird. — ⁴⁾ ut scriberem.

f. 17 hominib; continebit; | Explicit liber primus | Incipit |
aduersum paganos liber secundus | Neminem iam esse hominum —

f. 30 cetera psequamur ¹⁾ (*m. al. add. expl*); | Explicit aduer-
sum paganos pauli horosii liber | secundus; | f. 31 Incipit pauli oro-
sii aduersum paganos | liber tertius . | Et superiore iam libro —

f. 46 mox punica | consequantur . . . Explicit liber . tertius .
Incip̄ . pauli . horosi . | aduersus paganos . liber quartus . . . | Dixisse
aenean* uirgilius —

f. 46^b retracta in portu classis et profligata est . praefecti na-
uium ²⁾ || f. 47 patione ³⁾ et minis obiectantis sese consulis manūque
retinentis tandem | —

f. 61^b termino reparentur . . . | Finit . liber . quintus . Incipit . . .
pauli . horosi . p̄rbi . hist̄ . | liber . vi . || f. 62 Omnes homines cuius-
libet uel sectae . uel uitae . uel patriae . | —

f. 82 corripuntur | expediam || f. 82^b Explicit . liber . sextus .
Incipit . pauli . horosi . historiarum . | liber . septimus . | Suffici-
entia* ut arbitror docum̄ta ⁴⁾ —

f. 113 per te iudicata si deleas :: explicit . | Pauli . horosi .
historiarum . aduersū paganos . . | liber vii . feliciter :: | epistula .
seueri . ad sc̄m paulinum . ep̄m ⁵⁾ :: | Post . quam omnes coquos tuos
coquinae tuae . renuntiasse cognoui | —

ora pro me | Incipit epistulae . . . || f. 113^b Sacrae reli-
gionis fidus —

f. 114 iniusta sentire . . | . Incipit alia . | Licet . domnus et ger-
manus meus —

ibid. popularib; uindicauit . | domini ut sup̄ . Quō itaq; —

ibid. functiones . . , ad saluim . : | Forensis elatio —

f. 115 faciat maximinus . . | Alia animorū quidem —

ibid. praesentia . | uisi*tentur . . dō gratias . amen ⁶⁾ . . ||

¹⁾ prosequamur. — ²⁾ l. c. 857 a (4, 1). — ³⁾ l. c. 932 b (5, 7). Es
fehlen zwei Quaternionen. — ⁴⁾ Im Folgenden ist fol. 93 verkehrt eingehftet:
es gehört zwischen f. 87 und f. 88. — ⁵⁾ Diesen und die folgenden Briefe hat
zuerst nach dieser Handschrift, aber ohne dieselbe näher zu bezeichnen,
D' Archery. V 532 ff. herausgegeben. Nach einer von mir angestellten Ver-
gleichung sind dieselben von Halm in seiner Ausgabe des Sulpicius Sererus
S. 251 ff. neu edirt worden. — 'Paulum' bei Halm in der Überschrift des ersten
Briefes ist ein Druckfehler. — ⁶⁾ Palat.

PASCHASIUS (*Faustus*) de spiritu sancto.

241. membr. 4. foliorum 37. saec. X.

f. 1^b Incipit prolocutio de plenitudine spū scī | Faustus 1) ex

828 enthält fol. 89—172 eine Copie der oben beschriebenen Handschrift aus dem zwölften Jahrhundert. Auf fol. 172^b findet sich folgende Notiz:

Hic libri quos bernardus | ppo sumptu c̄scribi fecit. | Ysagogę . Cathegorię . Periermenias . Topica . liber syllogismoꝝ | ypoteticoꝝ . Ante p̄dicañta boetii . | hi om̄s . viii . in uno s̄ uolumine . | Cōmentū . cathegōf̄ . Cōm̄tū in | topica . Topicę differentie | & prior liber sillogisnorum | cathegoricoꝝ & quedā excerpta | uel questiones de dialectica in uno uolumine . Iterū topice differen| tie in altero uolumine . Regulę minuciarū & questiones | Lantfranci in uno uo| lumine . Iterū utiles q̄stiones dialecticę . & | regulę syllogismoꝝ utroꝝq; & | mensuratio monocordī . & regulę abaci & minutiārū . & textus dia|lectici & scđ liber sillogismorū | in uno libello . om̄s . viii . | Rethorica de inuentione . Prisci|anus de c̄structione . De litteris | & syllabis . figuris & tropis . & | tris & maximianus in uno uolum̄ . | Regulę p̄sciani . Ouidius meta|morphoseon . Ouidius tristium | Ouidius in amatoria . Virgillus . | Lucanus Terentius duo salustii | .i. arator .i. Auianus . Donatus . | Marcianus de nuptiis philologię . | Orosius . Cassiodorus . duo Helperici | cum regulis bedę . Juuenalis . & | descriptio astrolabii in uno | uolumine . Arithmetica . | Musica . | Duo missales . unū officiale . | unū graduale cū sequentionario . xxx . iiii . libri | .l. vi partes . | Librū qui c̄tinet passiones aposto|lorū dedit ad altare scī Martini | & unū psalteriū . |

f. 173 Anno ab incarnat̄ dñi . Miñ . Lx̄ iiii . consecratū ē hoc oratoriū & indict̄ . ii .
altare | a uenerabili Bennone Osnebrugensi ep̄o . II . kl̄ Octobr̄ . In honore scē | trinitatis . & scē marię matris xp̄i & scī michaelis archangeli . & scī | Hiero|nimi p̄bri . & eorū quoꝝ reliq̄ in altari continentur Timo|thei discip̄i Pauli . feliciani m̄r . Pancratii m̄r . Laurentii m̄r . & om̄i .

Anno dñice incar̄at̄ m̄ . Lx̄ . iiii . Indict̄ . ii . Consecratū ē hoc oratoriū | & altare . a domno n̄ro . Eilberto . uenerabili ep̄o . ii . kl̄ Octobr̄ . In honore scē & uictoriosissime crucis . & scē marię matris xp̄i . & S Hieronimi p̄bri . & confess̄ . & om̄ium . confessoꝝ xp̄i . & inprimis eorū | quoꝝ reliquię in hoc altari sunt incluse . scilicet Martini . confess̄ . | Nicol . confess̄ . (eras.) Theo|dori ep̄i . Donati ep̄i |

Anno ab incar̄at̄ . d̄ . m̄ . Lx̄ . iiii . Indict̄ . ii . Consecratū ē hoc altare . vi . N̄ . Octobr̄ . | a domno n̄ro Eilberto uenerabili ep̄o in cōmemorationē dñice | passio|nis & in honore scē & uictoriosissime crucis & S Marię | matris d̄ . & scī leodegarii ep̄i & m̄r . & om̄iū m̄r . Continet̄ autē | in altari de ligno d̄ . de cor|pore . S Stephani p̄tom̄r̄ . & S Ypoliti m̄r̄ . | S Pancratii m̄r̄ . & S Pontiani m̄r̄ . |

1) Gennadius de uiris illustribus 85 LVIII 1109.

abbate liriensis ¹⁾ monasterii. apud | Gallie regium ep̄s ²⁾. uir in diuinis
scripturis sa|tis intentus. ex traditione symboli occasione | accepta .
composuit librum de sp̄u sc̄o . In quo | ostendit eum iuxta fidem pa-
tru×m. & consubstan|tialem. & coaeternalem esse patri & filio. ac ple-
nitudinem trinitatis obtinentem. | In hoc codice continentur duo libri |
Fausti episcopi de sp̄u sc̄o | Incipiunt sensum capitula | uel distinctio-
nes | capitula libri | primi ³⁾ |

f. 2 Omnes sp̄m sc̄m aperte de capite fidei. | id est de symbolo
intellegendum | — Localem non esse sp̄m sc̄m. | Expliciunt capitula
libri primi || f. 2^b Incipit de sp̄u sc̄o liber primus | 1 Om̄s sp̄m sc̄m
aperte de capite fidei | id est de symbolo intellegendū | Fides ⁴⁾ catho-
lica in uniuersum mundum | —

f. 24^b & ta|lia tribui per conserui aestimas largitionē | Explicit
de sp̄u | sc̄o. liber | primus || f. 25 Incipiunt capitula | de libro se-
cundo | Quia nulla creatura rationabilis ⁵⁾ cogna|tae creaturae possit
infundi. | — f. 25^b in corpore mereantur | Expliciunt capitula | Inci-
pit de sp̄u sc̄o | liber secundus . 1 Quia nulla creatura rationabilis |
cognatae creaturae possit | infundi || f. 26 Legimus de proflua effu-
sione sp̄s sc̄i. ih̄s | —

f. 36 & a confirmatis signorum miracula celebrant⁶⁾ . || f. 36^b
manu saec. XII (Hymnus auf S. Mauricius) Emicat ecce dies
lucida | — Cesar amande scires dñm ||

PAULINI *Nolani carmina natalicia de S. Felice.*

235. membr. Grossquart. fol. 1—26 saec. IX, 27—64 saec. XI.

f. 1 *Über der Zeile* incipiunt sex libri felicis sc̄i | Annua ⁷⁾ uota |
mihi remeant . simul annua linguae | —

f. 5 perpetuisque opibus quas et modo | cernimus auxit. | Tem-
pora ⁸⁾ temporibus subeunt. | abiit ⁹⁾ et uenit. aetas —

¹⁾ Lerinensis. — ²⁾ apud Regium Galliae episcopus factus. — ³⁾ Die
Worte Incipiunt — primi durchgestrichen. — ⁴⁾ Unter dem Namen des Pa-
schasius Diaconus herausgegeben LXII 9. Das erste Capitel der Handschrift
bildet in der Ausgabe die Vorrede. — ⁵⁾ rationalis. — ⁶⁾ 2, 4 l. c. 31 Die
grössere Hälfte des zweiten Buches fehlt. — ⁷⁾ LXI 468. In der Handschrift
keine Versabtrennung. — ⁸⁾ l. c. 476. — ⁹⁾ abit.

f. 8^b motauit ¹⁾ pie non cla|sit saeculum ²⁾ uitae . | Lex ³⁾ mihi
iure pio proposita ⁴⁾ hunc | caelebrare quotannis —

f. 13 leta ethiebatu^r ⁵⁾ gemini uictoria uoti **¶** m | Incipit m .
f. 13^b In ueteri ⁶⁾ nobis noua res | adnascitur . cetu ⁷⁾ —

f. 16^b idem et in aeternon ⁸⁾ immo|tabitur a se . **¶** liber m . inci-
pit . | liber v . || Nascere ⁹⁾ mihi | semper quae | tardo redderis
hortu ¹⁰⁾ —

f. 24 culmina | extractis ¹¹⁾ habitator mentibz adsis : Eñ quintus
liber incipit sextus | liber | Jam nēbis ¹²⁾ et nos properans relinquis.
quos tamen sola regione relinquis ¹³⁾ | —

f. 26^b sume coronam amz dō gratias | dō gratias | lectio libri
apocalipsis iohannis | Et factum est proelium — et qui inhabitatis
in eis ||

f. 27 *Über der Zeile* liber sancte marē vginis in huisborch : |
et ppagines euangelice uitis —

f. 32^b tandē ĩ sartaginē ferreā seuo et pice crepitanē . ut ĩ tali
torñto tenerrima uirgo torrēt² . scandere ¹⁴⁾ ||

f. 33 *Gebet. Folgt* uadam nocte niger dux nomine candidus
alter | — candidus ingenio p̄ditus atq̄ suo ||

f. 33^b Tres digiti in | sinistra manu | id est auricularis | medicus
inpu|dicus usq̄ ad viii | continent nu|merum . | — dccc̄ . | De tempo-
rum ratione dñō iuuante dicturi necessarium duximus u. s. w.

PAULINUS *Petricordiae de vita S. Martini.*

845. membr. fol. foliorum 194. saec. IX—X.

‡ In xp̄i nomine | incipit prologus | de vita sc̄i martini | Seue-
rus Desiderio fratri kñō salutem ¹⁵⁾ | Ego quidem frater unanimis
libellum —

f. 1^b loquatur auctorem . | Ex̄pl . prologus . | Inc̄pnt cāp lib̄ prim̄
de uita | et uirtutibus sc̄i martini ep̄i ¹⁶⁾ | 1 De sc̄a conuersatione adu-

1) mutauitque. — 2) clausit saeculum. — 3) l. c. 490. — 4) posita. —
5) sequebatur. — 6) l. c. 663. — 7) actu. — 8) aeternum non. — 9) l. c.
648. — 10) Nascere quae tardo semper mihi redderis ortu. — 11) et ex-
structis. — 12) l. c. 483 Jamne abis. — 13) linquis. — 14) Fragment der
vitae patrum. — 15) om. Varianten nach der Halmachen Ausgabe angegeben. —
16) Die Capitulation findet sich im Veronensis nicht.

lescentiae & caritate uel patientia atque humilitate. & quod ante baptismum | perfectionem tenuerit. | — (xxvi) numquam laxauerit: Exp̄nt capt̄ | Incipit praefatio: | Plerique mortalium studio & gloria ¹⁾ saeculari | —

f. 20 sed quicumque cre|diderit. Exp̄t liber prim̄. | Inc̄pt̄ epist̄l̄ seueri ad eusebium. | pr̄bm̄ postea episcopum ²⁾: | Hestern̄a die cum ad me —

f. 22 s& ³⁾ probatum. Exp̄t̄ epist̄l̄ seueri: | f. 22^b Inc̄pt̄ alia eiusdem ad aurelium | diaconem: | Posteaquam a me mane —

f. 24^b carta solatium. Explicit | epistola Severi ad aurelium diaconē | Incipit epistola Severi Sulpici ad socrum suam | Bassulam qualiter sc̄s martinus | de hoc mundo recesserit | Sulpicius Severus Bassulae parenti | uenerabili salutem si parentes uocari ⁴⁾ —

f. 27^b respicit. te legentem. Explicit dō gratias | Incipiunt capitula dialoḡ seueri ⁵⁾; | 1 Ubi postumianus edisserit prosperitatem nauigationis | & omnem suae peraegrinationis historiam qualiter | in oriente fides xp̄i floreat quae sit sc̄orum quies quae | instituta monachorum quantisque signis ac uirtutibus | in seruis suis xp̄s operetur. —
f. 28^b (xx) istud quod inponitis non recusem. | Explicit capitulatio | Incipit dialogus Seueri | Cum in unum locum ego et gallus —

f. 44^b ipse dicturus sum. | Exp̄t̄ liber secundus ⁶⁾. | Inc̄pt̄ capitulatio dialogi Seueri | 1 Ubi intra amfibalū sibi tunica latenter eduxit & pauperem uestiuit. | — f. 45 xv Ubi angelus quid gestū nemauso fuisse in sinodo nuntiauit. | Expliciunt capitula. | Quo primo igitur tempore —

f. 54^b sponsione surreximus. | Exp̄t̄ lib̄ iii de vita sc̄i martini | Itē dialogus secundi ⁷⁾ | 1 Ubi multitudo hominum insperata occurrit audire gallū | de sc̄i martini uirtutibus locuturo —

f. 55 XXI Vbi sperat sollicite inquiri & pie uisitari sepulchram pomponi. | Expliciunt capitula | 1 Luciscit hoc galle surgendum est || —

¹⁾ gloriae. — ²⁾ Diese Angaben über Eusebius fehlen in den bekannten Handschriften. — ³⁾ sed uere. — ⁴⁾ Der Palatinus hat dieselbe Wortstellung wie die von Halm benutzten Münchener Handschriften. — ⁵⁾ Auch diese und die folgenden Capitulationen scheinen in den bekannten Handschriften zu fehlen. — ⁶⁾ Die vorliegende Handschrift ist der älteste mir bekannte Zeuge für diese Eintheilung der Schriften des Sulpicius Severus über Martin von Tours. — ⁷⁾ Ganz ebenso hat der von Halm verglichene Frisingensis

f. 64 dolore discessum est. | Explet dialogus secundus | de uita sc̃i martini episcopi . | Incip̃t uersi in foribus primae | cellae sc̃i martini episcopi . | Unimus en istuc hic nec personat heu | — qui non dormitans protege israelem Item in cella galilia (alia *m. al.*) hic inhabitabit dñi uestigia lambens hic inhabitabit uir — f. 64^b hic inhabitabit quem paradus habet | Item in cella interiore | Sc̃e d̃s misere loci quem semper amasti dilige multiplica | protege semper ama | — ac simul ille iuuent | Item illac super locum lecti eius . | Qualia uidi oistic (*sic*) bellantis . tela frequenter uidimus | — sella die | Incipiunt uersi basilicae | Item primus in turre a parte orientis | Ingrediens templum refert ad sublimia uultum . | — f. 65 sc̃ificauit | iter . Item alius . | Intraturi aulam ueneransque limina xp̃i — saluus eris . | Item in introitu a parte occidentis super ostium . | historia picta uiduae . Dicat euangelico xp̃m sermone fateri — f. 65^b iudicis ore d̃i | It̃ uers̃ . super ostiũ a part̃ ligeris | discipulis praeci^pente dño — liberat | Sc̃issima xp̃i ecclesia que est mater | omnium ecclesiarum — uerberatus est xp̃s . | Eat quisque solo — f. 66 tam prodiga mundũ | It̃ super arcum abside in altare | Quam metuendus est locus iste uere templum d̃i & porta celi . | Item circa tumulum ab uno latere | hic conditus est — uirtutum . It̃ in alio latere | Certamen bonum — iudex . It̃ desuper . | Confessor meritis — nostris suis . Item in aspida . | Martini corpus hic conditum — f. 66^b culmina perp̃ui . | Item inc̃pt . | Depositio — media ; finit | Item inc̃p in memoria securi rem̃ . | Quinque beatorum retinet domus ista coronas . quorũ — p̃conia | Basiliica sc̃i martini abest e ciuitatem || f. 67 passus quingentos — uiuas in eternũ . | It̃ inc̃pt lib̃ sc̃i martini de trinitate | Clemens 1) trinitas est una diuinitas ut autem per sacramentum —

f. 67^b saeculorum . | Quodam itidem die dum in area | quae parua admodum tabernaculum illius ambiebat in illo | —

f. 69 cena debetur . | Inc̃pt uita sc̃i ac beatissimi briccii ep̃i et confessoris . | Igitur 2) post excessum beati martini turoni^{ca} . ciuitatis . ep̃i | —

f. 70 saeculorum amen . | Inc̃p epistula de obitu transitu sc̃i martini ep̃i | Arcadio uero et honorio sc̃s martinus | ^{XXX}

f. 71^b computantur | It̃ uersiculus (sermo *corr. m. post.*) de transtu (*corr.*) sc̃i martini . | Beatus autem seuerinus colonensis ciuitatis ep̃s uir | —

1) XVIII 11. — 2) Greg. Turon. historia Francorum 2, 1.

f. 72 reuelatum. | It̃ alius (sermo *add. m. post.*) sc̃i ambrosii de transitem sc̃i martini. | Eo ¹⁾ namque tempore —

f. 72^b historiam explicare. | It̃ alius quando corpus eius translatum est. | Opere ²⁾ p̃tium est —

f. 73^b silere nequiuimus; | finit amen: || f. 74 Incipit opus paulini petricordie | de uita sc̃i martini ep̃i uersibus ³⁾ | Sparserat in toto lumen uenerabile mundo. | —

f. 81 Atq; honestis ⁴⁾ spoliū credentis gaudia plebis. | Finit in xp̃o liber primus: | habens versus . ccclxxxv ⁵⁾. | Inc̃pt. liber secundus. | Panditur ecce nouum pelagus flatusq; benigni | —

f. 94^b Prodidit & meritum quia se meruisse negauit, | Finit in xp̃o liber secundus. | Habens uersus dccxxii | feliciter amen. | Incipit liber tertius | Quo rursus sterilis calamus & sibila ruptis ⁶⁾. | —

f. 103 Plus peccata dolens plebis quam uulnera carnis; | Finit in xp̃o liber tertius. habens versus. | Incipit liber quartus: | Finierat sumptum translatio coepta uolumen: | —

f. 115^b Quam uitando fugis laudem uiuendo mereris. | Finit in xp̃o liber quartus. | Incipit liber quintus in dño | Jam semel in laudem tanti prolata patroni. | —

f. 131^b Finierit teneat transcripta oratio laudem | Expl̃t lib̃. v. in dño h̃ ver̃. dccclxxiiii | Inc̃pt de uirtibus (*sic*) sc̃i martini prae|sentibus liber sextus | Instauras ⁷⁾ nostram renouanda ⁸⁾ ad murmura curam | —

f. 141 Perp̃uo ⁹⁾ urbs toronum martino antestite gaud& | Finit in xp̃o ih̃u lib̃. vi. hab̃. ver̃s̃ cccclxxiiii. | Domino ¹⁰⁾ sc̃o ac beatissimo patrono | perpetuo ep̃o paulinus. | Iterato asinae ora reserastis qui mihi | —

ibid. audeamus ¹¹⁾. | Inc̃pt uersus paulini de uisitatione neputuli sui ¹²⁾ | Quam modicam stellam ¹³⁾ quanto torrente rependis | —

f. 143 Optata indulgens propere uel praefata ¹⁴⁾ seruaus | Finit ver̃s̃ paulini de uisitatio neputuli sui | Item alius de orantibus ¹⁵⁾ | Quisque solo adclinis mersisti in puluere uultum | —

1) ? — 2) ?) — 3) LXI 1009. — 4) hostis. — 5) Diese stichometrischen Angaben fehlen in der Ausgabe. — 6) rupti. — 7) Inuitas. — 8) reuocanda. — 9) Perpetuum. — 10) l. c. 1071. — 11) audeamus. — 12) l. c. 1073. — 13) stillam. — 14) praestita. — 15) l. c. 1074.

f. 143^b In cunctum perga. pi&as tam prodiga mundum | Finit opus paulini feliciter | Domino ¹⁾ sc̄o adq̄ apostolico piissimo in xp̄o & peculiari | patri gregorio papae fortunatus apud pietatis animum | —

f. 144 dulcis pater . | Inc̄pt praefatio | Nauta rudis tumido cum uult dare uela profundo —

f. 145 Addam ut thesauris parua talanta suis expl̄ praef̄ | Inc̄p opus furtunati pr̄b de uita sc̄i martini ep̄i lib̄ primus .; | Altithronus postquam repedauit ad aetha (*sic*) xp̄s | —

f. 154^b Et fontem fluuidae maculae lauat unda saliuae | Inc̄p lib̄. ii. de uita sc̄i martini | Pendula iamdudum laxauit carbasa pinu . | —

f. 163^b Sic tibi quaeque petis tribuat praesentia regis | Exp̄t lib̄. ii. hab̄. ueř. ccccxc .; | Inc̄pt. lib̄. iii. de uita sc̄i martini .; | Hactenus in bibulis fixa stetit anchora | terris: otia lenta trahens .; | Leniter adludens —

f. 173 Explicit liber. iii. habens uersus. dxxviii | Incipit liber. iii. de uita sc̄i martini; | Post mare fluctuagum repetens ad litora portū .; | f. 186^b Et quo xp̄s hab& nomen martinus honorem | Explicit opus fortunati. | pr̄bi. de uita sc̄i martini | ep̄i felt. | Inc̄pt opus fortunati | in laudem d̄i sc̄e mariae; | Lingua proph&arum cecinit de uirgine partum .; | —

f. 193 spes mihi. sis ueniae quae uehis orbis opem | Dō gratias . amen . xp̄e audi nos . xp̄e audi nos | xp̄e audi nos. Sc̄a maria ora pro nobis sit intercessor uobis .; De reuelatione . sc̄i stephani ruodolf ²⁾ . ||

PROBAE cento.

1753. membr. 8. foliorum 117. saec. IX—X.

f. 1 (*oben stark beschädigt*) } s gram̄atici marii uict}tium gram̄aticarū scriptores qui } coeperunt quidam . a gram̄aticae qui de } —

f. 23^b in maximo | opere & studio fuit. Marii Uictorini de metri|cis didascalice lib̄. i. explicit feliciter . | Incipit lib. ii. lege feliciter . | de prototypis speciebus nouem . | Credo nos omnia quae ad in|struc|tionē maricę disciplinę uelud . quaedam —

f. 34 ipsum εΙΣΘΑΙΟΝ. dixerunt | d *Rest der Zeile leer* | didascaliceus prototyporum nouem | explicit liber secundus | Incipit liber ter-

¹⁾ Venantius Fortunatus de uita Martini. — ²⁾ Es folgt nichts.

tius. | de coniunctis inter se & mixtis m&ris | pragmaticis feliciter scriptori et lectori || f. 34^b Decursis metrorum generibus per nouem species fastigiis —

f. 47^b super hoc adhuc non parua lis est. || Epci lib. iii. ti LX || f. 48 Incipit liber. iii. lege feliciter | de conexis inter se atque inconexis | quae greci ακυναρτητα uocant pragmat'cus | Emensis atque discussis his secundum propo|situm —

f. 58^b comminisci ac pferre possemꝫ aelii festi | apthonii. v. p. de metris omnibus expliĉ. lib. iii. feliciter utere stephane scriptor & lector || f. 59 Inter initia huius operis id est in prima ode excusa|ueram breuitatis studio —

f. 62 in dua cola diuiditur abusue aũ & iam com̃a dicitur colon. Explicit | Incipiunt indicula centonis probae inlustris romanae aniciorũ mater | De maronis qui & uirgili' mantuani uatis libri' praedicta proba | uxor adelphy expraefecto urbis hunc centon religiosa mente amore xp̃i spũ feruenti prudenter enueliate deflorabit & legendum populis omnibus xp̃ianis tradidit ostendens quia & alienigeni | uates uera obscuris inuoluentes in alia mente legem dñi & aduentum passionem & ascensionem uel cetera ante aduentum dñi in|spirato praedixerunt. Incipit prologus | Jamdudum 1) temerasse duces pia foedera pacis. — munera xp̃i Explicit prologus || f. 62^b Rem nulli obscuram —

f. 69 hac casti maneant in religione nepotes | Versus ad gratiam dñi inducit duas personas moeliboeum et tityrum | (Me in mg.) Tityre *) tu patulae recubans sub tegmine fagi. Nescio qua praeter solitum dulcedine laetus —

f. 70^b O quam te memorem uirgo cui mentem | animumq; Semine ab aethero superis concessit ab oris. Omp̃s (*der grösste Theil der Seite leer*) || f. 71 Ad basilium amicum sergii. | Ultimarum syllabarũ naturam sic poposceras | —

f. 74^b logis aut dipthongis. | Final. regul. explicit feliciter. amen. || *Am untern Rande der Seite* loquellares sunt p̃positiones haec. am. con. di. dis. se. re. au. || f. 75 Incip̃ p̃ quinti papirii. ortografia feliciter lectori et scriptori. | Justitia cum scribitur tertia syllaba

1) XIX 803. — *) ? —

— antecedit litt. s. ut iustius castius. || ff. 75^b 76 *leer* || f. 76^b
 Incip̄ capitula sequentis libri | i Prohemiu & p̄fatio | ii de calculo septiformi no|ui ac uæris instrum̄ti florib; | contexto — f. 77 cxli. Exortatoria finalis | uerbi sententia sup̄mam | codicelli clausulã contiens. | Expliciunt capitula . | orditur prohemium . | Incipit de metris | & enigmatibus | ac pedum | regulis . || f. 77^b Dñõ praestantissimo et prae ceteris — acircio — aldhe'mus — salutem ¹⁾. | Non ambigo —

f. 109^b leues ocreas lento ducunt argento . | * Enigma ẽ obsecura sententia — tempus equum fumantia soluere colla hoc ÷ carũ finiri || f. 110 i De grafio — LXXXVII De pecunia || f. 110^b *m. al.*
 Incipiunt enigmata simphonii | haec q̄q̄ simphosius de carmine lusit inepto —

f. 113 (LXXXVI) Scrutor aquas medias ipsas q̄q̄ | mordeo terras || f. 113^b Incip̄ de uitis quae fiunt in barbarismo | Sunt aliqua uitia quae uitare debemus ista quin|que — q̄m ipsa sibilum habet . || f. 114 Incipiunt caesurę uersuum sc̄i bonifatii | Accentus est anima uerbor̄ siue uox syllabae quae in | sermone plus sonat —

f. 114^b postremus loquaris | primus taceas , Quare poetae , || f. 115 Sunt mihi diuerso uaria sub tẽpore fata , — | In regione poli aut mortis sine fine manendus , | Dum domus ipsa mea dormit uigilare suesco — sic sunt fata mea | diuersa a patre creata , || f. 115^b De mare ueliuolo consurgo p̄ aera trano . — unde uale populis spissã p̄ducere^{****} , | me pat̄ ex gelido generat dum tergo matris , — tempore post iter haut multo gignenda p̄ ipsam | f. 116 Poetae latine uates olim & scribta — p̄ pedes duplices computari in caeris p̄ simplici . || f. 116^b Funereo textu scribuntur facta prior . ut discat uanas | linquere quinq; uias , sed non est flendus studuit qui uiuere xp̄o , | — clarus ad astra leuet , | Rogo te domine pater ut emendas et corrigas || f. 117 lucidus & laeus quinis considerare ramis . | saepe solent pariter splendentes laeta iuuentes | aedib; in mediis fieri non tristia corda | dumq; simul ludunt raxmãq; | tenuntur aptã dulcia quibibulis tradunt & bassia buccis . | muleifer egreditur tantumq; remanet adherens | lucidus in ramis quib; antea sedit uterque | *Zeile leer* | Nubibus & etris uidi dilabere quendam | ipsa uelox cecidit sup ardua tecta domorum | mollis erat uisu — milib; in multis uix postea cernitur una , | *eine Zeile ausradirt, fünf leer* | * en uideo sobo-

¹⁾ LXXXIX 161.

lem propria cum matre morantē | mandere cuius pellis in pariæ pd&
adherens, ||

f. 117^b Candido (o in a) uirgo suas lacrimas dū seminat
atras | —

ibid. grāmate terribili narra uitanda 1) ||| atu ||

PROSPERI *exhortatio ad uxorem.*

239. membr. Grossoctav. foliorum 21. saec. X^o).

f. 1 Incipit exhortatio prosperi ad uxore | Age 2) ||| 4) praecor
mearū . comes inremota rerum, | —

f. 3 una sit atque duos sp̄s unus alat . | Explicit exhortatio
prosperi ad uxore | Incipiunt sententiae generales | in singulis uersi-
bus ; | Vtilibus 5) monitis prudens adcomod& aurem | Non la&a extol-
lant animum n̄ tristia frangant |

f. 3^b aspera perpeſu fiunt iocunda relatu ; | Aut 6) amat aut
odit mulier nihil tertium | —

f. 6 Longum est quod flagitat cupiditas || f. 6^b Incipit liber
cronicorū sc̄i | esidori ep̄i iunioris | Breuem 7) temporum 8) per |
generationes & regna primus | —

f. 21^b consum̄atio | saeculi est . Explicit liber breuia|riū temporū
a sc̄o esidoro ep̄o | diligenter collectū iuxta his|toriae fidem :· amen |
Von einer Hand des elften Jahrhunderts Codex de monasterio
sc̄i nazarii ||

PROSPER *de promissionibus et praedictionibus Dei.*

237. membr. 4. foliorum 91. saec. IX.

f. 1 Incipit prologus . sc̄i prosperi | presbiteri ; | Paulus 9) apo-
stolus neque ^{inqt} 10) qui plantat . ē . aliquid neque | — exp̄ pl̄ (*in mg.*) |
cernat impleta ; Incipiunt capitula libri huius . | 1 Proñ creaturę 11)
& in adā & quam xp̄m & ecclesiā | —

1) *in mg.* cauenda. — 2) Vgl. über diese Handschrift Arevalus in den
sidoriana 4, 102 LXXXI 858. — 3) LI 611. — 4) iam. — 5) 'Exstant apud
Hildebertum' Arevalus. — 6) Bruchstück der 'sententiae P. Syri'. —
7) LXXXIII 1017. — 8) temporum seriem. — 9) LI 733. — 10) dicit: Ne-
que. — 11) Ex libro geneſeos creaturae.

f. 2 XL Proñ¹⁾ in signo crucis expugna²⁾ inimicos ; | Proñ . xxv . præd³⁾ xv . | Exp⁴⁾ pars prima . Incip⁵⁾ secunda | Præd in monte legis⁶⁾ date & xp̄i dñi mandata in monte | f. 2^b XL prædī In machabeis qui et martyria & ipsū xp̄m regē natū suscepēr ; | Exp⁷⁾ pars . ii . Incip⁸⁾ . tertia ; manifeste | gratia . sub gratia⁴⁾ | | 1 Proñ de iohane⁹⁾ precursore xp̄i . | — f. 3 XL proñ de euangel¹⁰⁾ omnib; gentib; p̄dicato & fine mundi¹¹⁾ . | Exp¹²⁾ pars . iii . sub gratia temporis p̄missionō . xl . || —

f. 3^b Incip¹³⁾ dimidium temporis . | In signis antichristi¹⁴⁾ ; | 1 Præd de angeli p̄ superbiã effectio diabolo¹⁵⁾ . | — xx præd de igne purificatorio ; exp¹⁶⁾ . | Incipit de gloria¹⁷⁾ s̄corū | 1 Proñ de caelo nouo & terra noua . | — f. 4 XIII proñ de eo q̄ sit d̄s om̄a in omnib; | Exp¹⁸⁾ . capitul¹⁹⁾ . CLIII . prolog²⁰⁾ | Incipiunt ipsi libri . s̄ci p̄speri | Omnis fidei ratio spe dilectioneq. concluditur . etenim dili|geudo —

f. 4^b demonstrabunt || f. 5 Promissio ex libri geneleos credita et uisa²¹⁾ | In principio fecit d̄s caelum —

f. 27^b inchoatos²²⁾ | exsurgat . Explicit liber pars una ; | Incipit pars secunda ; | Legis tempora²³⁾ populi d̄i —

f. 66^b libri sumat initium ; | Explicit pars secunda . Incipit liber pars tertia . | Quam²⁴⁾ xp̄i dñi gratia rutilante inlustratus —

f. 79^b sine fine laudare . amen . Explicit pars tertia | Incipit sub gratia dimidium temporis in signis anticristi²⁵⁾ | In hoc dimidium tēporis —

f. 89 aestimanda capitulus²⁶⁾ . | Explicit dimidiū temporis amen . Incipit de gloria | regniq;²⁷⁾ s̄corū . promissio implenda²⁸⁾ . | Apocalypsis iohannis dicit . Uidi —

f. 91^b in secula seculorum . amen . | *Explicit liber promissionū | et predictorū d̄i amen*²⁹⁾ . ||

¹⁾ om. So auch im Folgenden. — ²⁾ expugnare. — ³⁾ leges. — ⁴⁾ Tempus gratiae. — ⁵⁾ Johanne baptista. — ⁶⁾ Quod cum omnes crediderint gentes veniet finis. — ⁷⁾ Dimidium temporis ad cuius finem implendae sunt visiones in scripturis sanctis factae de Antichristo. — ⁸⁾ Quomodo creatus est angelus qui per superbiam diabolus factus est. — ⁹⁾ gloria regnoque. — ¹⁰⁾ Ex libro geneleos u. s. w. — ¹¹⁾ inchoatus. — ¹²⁾ Tempus legis. — ¹³⁾ Quoniam. — ¹⁴⁾ Siehe oben. — ¹⁵⁾ intimanda capitulis. — ¹⁶⁾ regnoque. — ¹⁷⁾ implenda credendaque. — ¹⁸⁾ Von späterer Hand hinzugefügt.

PROSPER *de uocatione omnium gentium.*

236. membr. 4. foliorum 53. saec. X—XI.

Vorsatzblatt Codex de monasterio sc̃i nazarii in lauresham .

f. 1 Hoc uero somnium — aio ad eum ¹⁾ || f. 2 Prosper de uocatione om̃i gentiũ (*manu saec. XV über der Zeile*) | Inter defensores ²⁾ | liberi arbitrii & praedicatores gratiae d̃i . magna & difficilis —

f. 28^b secuturam disputationem ab exordio | alterius uoluminis inchoemus | *Explicit liber primus* | de uocatione omnium gentium | *Incipit liber secundus* | Remotis abdicatisq. omnib. | concertationib. quas intemperantiũ | —

f. 53 D̃s enim qui omnes uult in ³⁾ agnitionem ueritatis uenire . | non potest quemquam . sine iustitia refutare | *Explicit liber secundus* | sc̃i Prosperi de uocatione omnium | gentium . ||

SULPICII *Severi chronica.*825 ⁴⁾. membr. 8. foliorum 28. saec. XI.

f. 1 Incip̃ plogus sulpitii severi in chronica . q̃ ipse sẽc̃ ab exordio mundi ⁵⁾ | Res a mundi exordio sacris litteris editas . breuĩt constringere . et cũ | — Nunc initiũ narrandĩ faciam | *Incipit liber* | Mundus a d̃o constitutus est . abhinc annos iã pene sex | —

f. 15 calamitosis . nulla dignitas erat . *Explicit sacrorũ chronicorũ* | *liber primus* . *Incipit secundus* . *Legere feliciter* . | Captiuitatis tẽpora . pphetarũ uaticiniis atque actib; illustrata s̃t . || —

f. 28^b optimus unus quisq. probro atq. ludibrio habebatur ⁶⁾ ||

Es ist dies die einzige bis jetzt bekannt gewordene Handschrift der chronica. Halm hält nämlich mit Recht daran fest, dass diese Handschrift der editio princeps zu Grunde gelegen hat.

¹⁾ Erzählung eines Traumes, Fragment. — ²⁾ LI 647. — ³⁾ ad. —

⁴⁾ Nicht 824, wie Halm als Nummer der Handschrift angibt. — ⁵⁾ Ein Wort (*Explicit* wie es scheint) durch den päpstlichen Stempel verdeckt.

BIBLIOTHECA
PATRUM LATINORUM ITALICA

VON

AUGUST REIFFERSCHIED

FÜNFTES HEFT

II. DIE RÖMISCHEN BIBLIOTHEKEN

(Fortsetzung.)

WIEN

AUS DER K. K. HOF- UND STAATSDRUCKEREI.

—
IN COMMISSION BEI KARL GEROLD'S SOHN, BUCHHÄNDLER DER KAISERLICHEN AKADEMIE
DER WISSENSCHAFTEN

1868.

Aus dem Aprilhefte des Jahrganges 1868 der Sitzungsberichte der phil.-hist. Cl.
der kais. Akademie der Wissenschaften [LIX. Bd. S. 41] besonders abgedruckt.

6. Die vaticanische Bibliothek.

b. Bibliotheca Regimensis.

(Bibliotheca Alexandrina.)

AMBROSII *expositio de psalmo CXVIII.*

32. membr. Grossoctav. foliorum 177. saec. X.

f. 1 In nomine sc̃e trinitatis. Incipit expo|sitis de psalmo cxviii. sc̃i am|brosii mediolanensis urbis episcopi | Licet ¹⁾ mysticae ²⁾ quoq. ³⁾ uelut | tubę increpauerit sono dauid proph&a tamen moraliũ mag-nus | —

f. 1^b adseruntur esse descripti. | Prima littera aleph —

f. 177^b Coepit in hortis eẽ ecclēsia. postquam in hortis | passus est xp̃s; Liber sc̃i benedicti abbatis | floriacensis coenobii ⁴⁾. | si quis furauerit anathema sit | Explicit de psalmo | cxviii sc̃i ambrosii | me-diolanensis urbis | episcopi. finit | Liber sc̃i benedicti abbatis | Sicut desiderat nauigator. Ad ripã uenire. Sic desid|derat. Scriptor maganarius. Ad regnũ d̃i uenire | ⁊ qui legit ora p̃ illo peccatore. ||

¹⁾ XV 1197 — ²⁾ mystica — ³⁾ quaeque. Lies mystice quoque — ⁴⁾ Dieselbe Provenienzanzeige kehrt mehrmals in der Handschrift wieder, z. B. f. 25^b oben: hic est lib̃ sancti. Benedicti. abbatis. floriacēsis cenobii.

ARATOR.

300. membr. fol. foliorum 1—40 saec. X, fol. 41—78 saec. XI.

f. 1 Dñō ¹⁾ scō ²⁾ uenerabili et in xp̄i grā | abbati floriano ³⁾ arator
subdi|aconus in xp̄o ⁴⁾ | Qui meriti florem maturis sensib; ortum | —
Cede dies operi. quod pia causa dedit ⁵⁾ | Dñō scō ⁶⁾ beatissimo atque
ap̄lico sacer|doti ⁷⁾ papae uirgilio ⁸⁾ arator subdiaconus. ⁹⁾ dabo tibi
laudem | Moenibus undosis bellorum incendia cernens | —

f. 1^b Si quid ab ore placet laus monitoris erit | Explicit prologus.
Incipit liber. hic bre|uīt sequit̄ passionē seu resurrectionē | Ut sce-
leris iudea sui polluta cruore | —

f. 19^b Claudit iter bellis. qui portam pandit in astris | Aratoris
subdiaconi seq̄ eccl̄ae romanę | explicit liber primus; Incipit sc̄ds
eiusdem; De eo ubi saulus qui et paulus — credidit. ¹⁰⁾ | Sps accen-
sam uerbo radiante lucernam | —

f. 39^b Et tenet aeternam socialis gracia ¹¹⁾ palmam | Explicit al-
mitonans in xp̄o dignus arator | Finito libro reddatur cena magistro
Finis adest libri laudentur dicta ma|gistri; Explicit liber aratoris |
subdiaconi; Finit arator in hoc con|surgit deniq; pastus: || f. 40
leer || f. 41 Incip̄ ep̄la sedulii poete eximii ad macedoniū p̄br̄m |
Dñō ¹²⁾ meo scō ac beatissimo patri macedonio presbitero sedulius |
in xp̄o salutem. Priusquā me uenerabilis pater operis nr̄i decurso —

f. 41^b sc̄lorum. Amen | Finit prologus sedulii presbiteri | hoc
opus sedulius int̄ cartulas — patricio. | Paschales carminib; liber pri-
mus | Sume sacer meritis ueracis dicta poetę. | — si uiḡ ore tuo ||
f. 42 Prefacio paschalis carminis Beati sedulii poete | Paschales qui-
cuq; dapes conuiuia requiris | — Rubra quod appositum testa minis-
trat bolus | Incip̄ sacrū opus ex ueteri testam̄to | quod poeta incitat
se ad scribendum | Cum sua gentiles studeant figmenta poetae | —

f. 54 Ora lupi uitaq; frui per pascua xp̄i. Explicit | liḅ .i. Inci-
pit liber secundus | Prima suę dñs | thalamis dignatus adesse | —

¹⁾ LXVII 63 — ²⁾ sancto ac — ³⁾ spiritaliter erudito floriano abbati —
⁴⁾ subdiaconus S. — ⁵⁾ iuret — ⁶⁾ sancto ac — ⁷⁾ et in toto orbe primo om-
nium sacerdotum — ⁸⁾ Vigilio — ⁹⁾ subdiaconus S. — ¹⁰⁾ om. — ¹¹⁾ gratia —
¹²⁾ XIX 533.

f. 60 Et speciale bonū cu sit generale reuoluā || f. 60^b Explicit liḅ .ii. ubi dominus innume|ras ad adae seruat cateruas | Jam placidas iordanis item transgressus harenas | —

f. 66 Qui regit ęthereū princeps. in principe regnū; | Explicit liber tertius. Incipit liber .iiii. | ubi dominus petit patrē se clarificari ab eo | Has inter uirtutis opes iam p̄xima paschę | —

f. 74 Sufficer& densos p̄ tanta uolumina libros | Explicit liḅ .iiii. Paschalis carminis heroici. | Incip̄ carmen eleiacu. qđ uocatur parac|etricū .i. repcussum. eo qđ repcutiā^t unus | uersus ab altero hoc ē. iniciū p̄mi fit ultimū sedī. paractera ḡce. latine repcussio d̄r. De|scriptis || f. 74^b iā miraculis hortat̄ poeta secū om̄s canere xp̄o | & ḡrās refferre | Cantemus socii dño cantemus honorem | —

f. 76 Cum scō spu ḡla magna patri | Explicit Incipit ambrosia|num ipsius sedulii | A solis ortus cardine adusq; terre limitē xp̄m ca|namus principē natū maria uirgine | —

f. 77 Scōq; spū. In sēpiŋna sela; | Amen. Explicit | Sedulius xp̄i miracula uersib; edens | —

f. 77^b Stabunt hi garrula dicta tēstudine uersus | Utilibus moni|tis prudens adcomōdet aures | *etc.* Audit qđ non uult qui p̄git dicere qđ uult | — Magno conficitur discrimine res memoranda || f. 78^b Metrū Eugenii de decem plagis egiptiorum | Prima plaga egipti limphas in sanguine uertit; | — Quod nec it̄ facimus pascua nec sequim̄ | In honore dñi nr̄i ihū xp̄i dī aet̄ni | 1 Perpetuo colitur xp̄s hic ih̄s honore 6 Verse.

.ii. Jacob. Thomas. Philip'. Bartholoŋs. 4 Verse, ebeuso im Fol|genden.

.iii. Jacobus Matheus. Simon Thomas.

.iiii. Leo Felix Marce Marcellę Fabiane Siluester.

.v. Atansae Amb̄ro Agūtī Donte pauline.

.vi. Tecla. Sabina. Petronilla. p̄petua. felicitas. | & septem filii eius

.vii. Patrici. Aedani. Ninia. Colūba. Cerani.

.viii. Antoni. Pauli. Benedicti. Hilario. Symeon

.viiii. Anastasia. Lucia. Eulalia. Eugenia et machabei.

.x. Reŋe. Diōni. germani. hylarii. 6 Verse.

AUGUSTINUS *de bono patientiae, de bono coniugali, de sancta uirginitate,
de nuptiis et concupiscentia.*

318. membr. 8. foliorum 238. saec. X.

f. 1^a) Incipiunt capitula huius libri | —

f. 2 Incipit sermo sc̃i augustini ep̃i de hoc quod dñs | ait. dimit-
tite et dimittitur uobis | Preceptum *) saluberrimū audiuius de sc̃o
eūgelo. ut dimittamus peccatū fratri qui in nos peccauerit —

f. 4 dabitur uobis. Explicet liber | sc̃i Augustini ep̃i de hoc
qd̃ dñs dicit. dimittite et | dimittetur uobis. Incipit eiusdem. | de bono
patientiae | Virtus *) animi quae patientia dicitur. tā magnū dī
donū .ē. | ut aīā | —

f. 11^b ac ferus nolit habere *) , Explicet de bono patientiae
| Lib̃ sc̃i aug̃ ep̃i. Incēp̃ lib̃ eiusdē de bono coniugali | Qm̃ *) unus-
quisq; homo humani generis pars .ē. & sociale —

f. 28^b p̃pt̃ xp̃m patres | fuerunt. Exp̃t̃ de bono coniugali. Incēp̃
de sc̃a uirginitate. Hoc de libro retractionū XLVIII | de sc̃a uirgini-
tate liber 1 | Posteaquā scripsi — ostendi, *Hic liber — aedidimus* *)
| Explicet praefatio. Incipit liber | Librū *) de bono coniugali nup
ēdidimus in quo aīā xp̃i uirgines | —

f. 49 exaltate eū in sc̃la. amen. Explic̃ de sc̃a | uirginitate.
Incipit uita beati | Valentini. confess̃. Lingonensis | Igitur beatus
ualentinus in laticensi suburbano ligonensium oriundus fuit —

f. 50^b facile intellegatur. Explicet uita beati Valentini conf. ||
f. 51 Incipit de nuptiis. et concupiscentia. ad Valerium ma-
gis|trum equitum. Hoc de libro retractionū. De nuptiis. et
conēp̃. | ad Valeriu. lib̃ .ii. | Scripsi duos libros ad inlustrē — curas.
Explicet praefatio | Domino illustri & merito p̃stantissimo *) . atq. in
xp̃o *) dilectione carissimo filio uale|rio. agustin' in dño sal̃ ; Cum
diu moleste haberē —

*) f. 1 m. s. XIV hic est liber sancti b̃dicti flo4; häufig in der Handschrift, namentlich am Anfang der Quaternionen, wiederholt. Der Index von alter Hand. — *) XLVI 997. Nach einer Cassinenser Handschrift herausgegeben. — *) XL 611 — *) Stimmt nicht. — *) l. c. 373. — *) Das cursiv Gedruckte von anderer Hand. — *) l. c. 397 — *) Aug. ep. 200 — *) Christi.

f. 51^b cōmodius intinabit; Exp^l praef. Incip. lib. i. | Heraici ¹⁾ noui dilectissime fili ualeri. qui medecinā xp̄i quax peccata sanant carnalit̄ —

f. 63^b ut aīā noctnas aliquas horas lectioni uigilanter inpendas. || f. 64 Inter militiae tuae curas & illustris psonae. quā p meritis gestas actusq: rei publicae | —

f. 79^b brachio. digito. labro. linguae. & ad nutum nr̄m c̄tinuo corriguntur. ²⁾ || f. 80 Viris ueri dī cultoribus. et ihū xp̄i dñi | nr̄i scōrumque eius non fictis amatori|bus: Einardus peccator | Qui uitas et facta iustorum ac secun|dum — assurgat. | Incipit liber primus | Cum adhuc in palatio positus —

f. 92^b reputando pfect̄ sū; Exp^l. lib. i. de uirtutibus scōr̄ marcel|lini et petri. Incip. praefatio libri sc̄di ; | Scripturus uirtutes atq: miracula quae beatissimi martyres xp̄i marcellin' | — f. 93 miracula | pferam; Incipit prosecutio uirtutum | Postquā sacra beatissimorū corpora —

f. 106^b cōmodius inchoent̄ Exp^l lib. ii. Incip. lib. iii. | In relatione signorū atq: uirtutū —

f. 121^b ac sic dñ & proximū quos amare iubent̄. se odisse declararent. | *Folgen rituelle Bemerkungen, zum Theil aus Isidors Büchern de officiis, von anderer gleichzeitiger Hand* || f. 122^b *Hymnus auf den Erzengel Michael* || f. 123 Incipit passio scōrum martirū petri et marcellini | quae est iii. non. iunias | Benignitas saluatoris —

f. 126 saluatoris etc. amen finit | Passio beati apollinaris pontificis sub die xⁱⁱⁱ kalen|darum augustarum | In diebus claudii —

f. 133^b Augustarum etc. Amen. Exp^l. pass. sc̄i apollinaris ma^r. || f. 134 Incipit uita *x beati confessoris | Cum in nomine —

f. 137 hodiernum diem etc. Amen. || f. 137^b Incip̄ pass̄. scōrum sergii et bacchi | Tempore illo Maximiano —

f. 144 clarificemus. etc. Amen | Explicit pass̄ scōr̄ sergii et bacchi. Incipit | passio scōrum. speusippi. elasippi (eleusippi corr.) et mele|sippi. | Tres pueri —

¹⁾ XLIV 413 — ²⁾ l. c. 468 (porriguntur). Die vier letzten Capitel fehlen. Die fehlenden Blätter sind erhalten im Codex 385 f. 94 ff.

f. 146^b leouillae. iunillae. et neo///nis || f. 147 Omelia Hieronymi (*m. rec.*) | fennana ¹⁾ autem & multos habere dicitur & multas accipere porciones —

f. 154 in no|uitate uitae ambulē *etc.* amen. Incip̄. ep̄la. hieronimi p̄bri | ad principiam de uita marcellae | Sepe ²⁾ & multū flagitas —

f. 159^b Incipit uita beatissimi kari|lefi sacerdotis seu abbatis monasteri Anisolensis

f. 173^b Inc̄p̄ ep̄la sc̄i hieronimi p̄bri ad paulinū | p̄br̄m de omnibus diuinis historiae libris

f. 179 Ep̄la beati Hieronimi p̄bri ad paulā et Eus|tochiū de asūptione sc̄ae mariae uirginis

f. 195^b Inc̄p̄t uita beati Lifardi abbatis

f. 199 Inc̄p̄t pass̄. sc̄i ualeriani mār

f. 201 Inc̄p̄ uita | sc̄i fursei. abbatis

f. 207 Inc̄p̄. pass̄. sc̄i Eustachii. uxoris. et filio|rum eius

f. 213 Inc̄p̄. uita sc̄i marcelli ep̄i parisiacensis

f. 215^b Incipit uita beati Hieronimi p̄bri. | Hieronimus n̄r in oppido stridonis qđ a gothis uersū. | dalmaticae quondā panno|niaeq: —

f. 219 Inc̄p̄ passio sc̄i carauni martiris

f. 222 Incipit uita sc̄i | merouei confessoris

f. 227 Incipit pass̄. sc̄oꝝ mauricii. atq; | sociorum eius

f. 232 Incipit. pass̄. sc̄oꝝ martyrum. donatiani et rogatiani

f. 235 Incipit uita sc̄i iuliani ep̄i et confessoris

f. 241^b Incipit uita sc̄i turibii ep̄i et confessoris

f. 244 Incipit uita sc̄i panati* ep̄i et confessoris

f. 247 Inc̄p̄ uita sc̄i uicturi ep̄i atq; .uicturii filii eius et ep̄i

f. 249^b Inc̄p̄ uita domnae mariae aegiptiae. translata de gre|co in latinum —

f. 256 Inc̄p̄. pass̄. sc̄i nicefori. martyris

f. 258 Explicet passio sc̄i nicefori. martyris

1) ? — 2) XXII 1087.

ALCIMUS AVITUS.

2078. membr. Schmalfolio. foliorum 150. saec. IX—X ¹⁾.

f. 1 *Über der Zeile von neuerer Hand* Theodulphi Vers' |
 Quicquid ab ebreo stilus atticus atq; latinus sumsit | —

f. 2^b Hinc aquilae specimen celsa pæntis hab&. | Domino ²⁾
 sc̄o in xp̄o piissimo et ³⁾ beatissimo | apollinari ep̄i ⁴⁾ alcimus ada-
 tius ⁵⁾ auitus frater. Nuper | quidem paucis —

f. 3 loquendi lege presumitur. Explicit prologus. alcimi. auiti
 ep̄i. de initio mundi. Incip̄t lib .i. || —

f. 3^b Quicquid agit uarios humana in gente labores; | — Viuit
 peccati moribunda in carne cicatrix; | Jam pater om̄ps librantis pon-
 dere uerbi; —

f. 8^b La&us in astrigeram caeli se subtulit ⁶⁾ aulam. | Alcimi
 Auiti ep̄i de initio mundi. | explicit liber 1 incipit de originali pec-
 cato | liber secundus || f. 9 Vtitur interea uenturi nescia casus: —

f. 16 Confictum periit fugiens ⁷⁾ per nubila corpus | Alcimi
 Auiti ep̄i. explicit de originali peccato | liber secundus incipit de
 sentetia d̄i | liber tertius | Tempus erat quod ⁸⁾ sol medium trans-
 cenderat axem | —

f. 23 Fortior antiq; reddat tua gratia sedi | Alcimi Auiti ep̄i
 exp̄i de sententia d̄i | Liber tertius Incipit de diluuiio mun|di Liber
 quartus | Infectum quendam uitia sc̄o cordibus ⁹⁾ orbem | —

f. 34 Et flammam timeas quo ¹⁰⁾ iam non subp&it unda | Alcimi
 Auiti ep̄i explicit liber | quartus Incipit de transi|tu maris rubri liber
 quintus | Hactenus in ter^m undas potuisse ¹¹⁾ canenti | —

f. 46 Hoc tenui cumbe ponimus non clitore portum ¹²⁾ | Alchi-
 mi Auiti ep̄i explicit | de transitu maris rubri liber .v. | feliciter
 amen | Post consumationem ¹³⁾ libellorum quos non | —

¹⁾ Vgl. über diese Handschrift Arevalus in den Prolegomena zu Prudentius 4, 78. Zu Dressels Zeit (vgl. Prud. prolegg. p. LX) war die Handschrift verschwunden. — ²⁾ LIX 323 — ³⁾ ac — ⁴⁾ episcopo — ⁵⁾ Ecdicius — ⁶⁾ sustulit — ⁷⁾ linquens — ⁸⁾ quo — ⁹⁾ quondam vitiis concordibus — ¹⁰⁾ quia — ¹¹⁾ patuisse — ¹²⁾ Ponimus hoc tenui cymbae nunc littore portum — ¹³⁾ l. c. 367. Die Überschrift des Briefes (an Apollinaris) fehlt.

f. 46^b fidei adstrictione ¹⁾ | deseruiat. | Alcimi Auiti ep̃i
 expl̃ liber v | Incip̃ Liber vi de uirginitate ²⁾ || f. 47 Suscipe con-
 plectens xp̃o dignissima uirgo —

f. 58 Conscripsi en celeris deno sub lumine solis ³⁾ || f. 58^b
 Aurelii pr̃u clem certam uir|tutum contra uitia | Xp̃e ⁴⁾ graues homi-
 num semp miserate labores | —

f. 70 Ornamenta animae quibus oblectata decoro | Incip̃ ars
 capri de ortografia. | Haec uia quo ducit non ubi cato descendit | —

f. 74^b ab similitudine stillarum. | Expl̃ ars capri de orto|grafia
 Incipit ars agroetii | Domino Eucherio episcopo agroetius Libellum
 | capri de ortografia — seruare possumus ; | Vale memor nr̃i et pre-
 sidium meũ Incipit ortogra|fia agroetii rethoris || f. 75 Agroetius et
 cum latine scribas per oe dyptongon | —

f. 79^b Supplicia d&ormentis dicimus ; | Versus Belesarii sco-
 lastici | Sedulius xp̃i miracula uersibus *aebens | —

f. 80 Semotis cunctis modicis saturauit ab escis | Sedulius dñi
 per culta noualia gaudens | — stabunt hi garula dicti testudine uersus
 | Auieni ṽe adamus cōsale agro (*sic*) | Rure morans quid agam res-
 pondi pauca roga*tus | — Prandeo potō cano ludo lauo caeno
 quiesco ; | Iudicii signum tellus sudore madescit ; || —

f. 80^b Tartareumque chaos monstrabit terra dehiscens. |
 Versus Virgilio ad cesarem | Nocte pluit tota redeunt spectacula
 mane — Sic nos non uobis mellificatis apes || f. 81 Virginitas ⁵⁾
 fulgit (*corr.*) lucens ut gemma coronae —

f. 110^b Plumabant pariter macta uirtute coronam | Digestis
 igitur sc̃orum laudibus alm̃is | —

f. 113^b Sed tyro infracta tectus testudine xp̃i || f. 114 *Über
 der Zeile von der Hand des Petavius* finis Lib. primi Catonis | Cum
 dubia incertis uers&ur uita periclis — Dum fueris dando (*in ras.*)
 semper tibi proximōs esto | Incipit Liber secundus (Catonis *von
 der Hand des Petavius hinzugefügt*) | Telluris si forte uelis
 cognoscere cultus | —

¹⁾ astructione — ²⁾ l. e. 369 (de consolatoria laude castitatis ad Fuscianam sororem deo virginem sacratam) — ³⁾ Die drei Verse am Schlusse, welche Labbaeus nova bibl. ms. librorum ed. Paris. 1653 p. 22 'ex codice ms. Naudeano' zuerst bekannt gemacht, finden sich auch in dieser Handschrift. —

⁴⁾ Mit Unrecht behauptet also Dressel, dass diese Handschrift nicht die Psychomachia enthielte. — ⁵⁾ Vorher fehlt ein Quaternio.

f. 115 Dum uigilat superat (*al. m. corr. sperat*) per somnum
cernit id ipsū | Incipit Liber tertius | Hoc quicumque uelis carnū cog-
noscere lector | —

f. 115^b Nec matrem offendas dum uis bonus esse parenti | Ex-
plicit liber. tertius | Incipit liber quartus | Securam quicumque
cupis pducere uitā | —

f. 117 Hoc breuitas fecit sensus coniungere bonos (*corr.*
binos) | Explicit Liber catonis quartus | in nomine patris et filii et
spū scī | O dō om̄ps conuexae conditor arcis | —

f. 117^b Gundradae egregie moribus & facie | Hos karolo regi
Versus Hibernicus exul | Dum proceres mundi regem uenerare uidentur | —

f. 119 Sic fatus regis. [™] dono ad castra recessit | Versus Ka-
roli imperatoris | Haec est uestra fides celi que ducit ad aulam | —
collectum ex uariis flore cum ante rosis | Versus Karoli impera-
toris | Carta xp̄o comite per teluris spatium | —

f. 119^b Deme xp̄i seruulo sic memor exiguo | Versus Karoli im-
peratoris | Laudibus eximiis caelebratur sc̄ta prisca | — Nobilis
aut sanguis dextrae marte potens | Fini // honis || f. 120 Versus
ad ecclesiam | Haec est mira domus uario depicta metallo | 6 V.
Versus ad fontes | Hic fons inriguus uitali ad ora ministrat | 6 V.
Versus ad fenestram | Ne dauid grabatum temptatur callidus intrat | 4 V.
Versus ad hostium | Quia egyptius agni dudum de sanguine
potes | 2 V. Versus ad ministerium | Qui ex duro latices iussit pro-
ducere saxo | 2 V. Sit tibi summa salus sēper sine fine beata — Sol-
uenti uenia & criminum solutio xp̄i | Verba philosophi ad discipulos |
Quiaquis alumne uelis uartes cognoscere serum —

f. 120^b Sed labente die lacidiora dedi. | Magister exortans dis-
cipulos | Discite nunc. pueri docilis cito uertitur aetas | — Nam sine
doctrina uita perit hominum. | Magister cumminans discipulis |
Quemlibet hic signem leuitatis culpa remordet — Gratiaque meritas
ultio nulla forat | Vir orans | Haec rogo parua domus caelesti pace
serena | —. Asiduis uotis laus tonet alma dī ||

f. 121 Epitafium filii cathonis | Quid tibi mors faciam que nulli
parcere nosti | — Sint tibi uitalis sint tibi laeta modo | Epitafium
Folradi | Felix illa hominum est mors et p̄ciosa honorū —

f. 121^b pro peregrino me posco p̄caruo: | Item alium epium |
Qui pietate pater pastor cura oia magister | — aeternis meruit lau-

dibus & precibus | Item alii uersus | Egregii proceres clotarius ac dagobertus — Cum nantilde sua quem exornant aurea busta | Item alii uersus | Effigies regnum hic & nomina clara resurgent — Caesar quem peperit berta pulcherrima mater. | Hoc iac& in tumulo pipinus rex uenerandus —

f. 122 Raptus ab orbe fuit cito pastor largus egentu | Epitafium Alquini | Hic rogo pauxilulum ueniens subsiste uiator | — pro quo funde preces mente legens titulū | Epitafium || f. 122^b Qui manibus librum lector conprenderēs istū | — d& sibi sic dñs perp&uam requiem | Item alium | Hoc recubat tumulo motharius ille sacerdos | — ante fuit humilis plenus amore dī | Item | Quisquis es hunc cernens titulū dic pectore puro | —

f. 123 de mortis nulla lege solutus adē | Item | Authelmi monachi busto s̄ membra sub isto | — perp&uam requiem d& sibi posce d̄s | *m. al. aequali* Incipiunt enigmata aldemi | De terra | Altrix cunctorum quo mundus genstat (n *eras.*) in orbe | —

f. 135 Sciscitor inflatōs fungar quo nomine sophos | Expliciuunt enigmata de uariis reb; aldēmi ep̄i || f. 135^b Incipit prefatio enig-matis simphosii. | H&e quoque simphosius de carmine lusit ineptō | — Da ueniam lector quod non sapit ebria musa. | 1. De grafio | De summo planus sed non ego planus in imo —

ibid. xciii De adamante lapide | En ego non uertor rigidi crimina ferri | Est mihi de pelago corpus de flore loquela | Vincula de terris. sophia de digitis | Epitaphium Karoli regis | Aurea caelorum postquam de uirgine prolis | — Astriferam Karoli teneat dic sp̄s arcem || f. 141 Incip̄ opusculū beati eugenii ep̄i ¹⁾ | Obliquo mem& uisu q̄ figis ocelle | — & faueat iugis pax tibi paxq; tuis | Oratio eiusdem | Rex d̄s inñise quo constat machina mundi | — cede ueniā cui tollit culpa coronā. | De mentis humanę mutabilitate | Nescia mens n̄ri fixū seruare tenorē | — Tot n̄ram faciem mutat sententia formis | De bono pacis | Qui cupis infestū sēp uitare chelidrū | — Ultima que decima plis primordia truncat. | Eptameron de primordio mundi | Primus in orbe dies lucis primordia sūpsit | — Septimus ē dño req̄es his rite pactis | Domni Euantii | Nobilis & magno uirtutū culmine celsE | — Om̄psq; tuis non reddat debita culpiS | De animantib; ambigenis | Hec s̄ ambigene que nutu dispare constant | —

¹⁾ LXXXIX 359 f. 141 von einer andern Hand (saec. X.) als das Übrige.

At lupus & catula formant cœuendo liciscã | Item ad iohannem | o 10
uersiculos nexos quia dispicis HANNES | — PROQ; tibi ut n̄o ue-
niat ex carmine FECTVS | Instar lucilli cogor disrũpere uersus || f. 141^b
Quisque uenis studio discendi fretus amice | — Eloquique potens
rusticitate carens. | Facundi dicti sicucui est studiosa uoluntas. | —
Moribus & lingua clarus & arte uigil. | Quisquis habes uotumque
sit dialectica scire | —

f. 142 Discussaque bonum nube referre palam. | Lector aritme-
tice conductus amore magistre. | — Rebus & his non est quod
queat esse sine. | Qui cupiat formas quas dat geometrica nosse. | —
Forma figurarum plena necesse fiat. | Musica quid ualeat quid sit
quicũque requiris | —

f. 142^b Et lenis & igres melificando truces | Astrorum cubitus
quisquis scrutator adisti | — Et que occulta iacent mox manifesta
fore | Lucida que cernis clarescere tecta uiator | — Munera deque
suo languida membra fouens. | Dexterâ magna dñi ecclesiam tueatur
ab hostes | —

f. 143 Saluet & orne& am& dextera clara dñi | Ad boree partes
arcino". uertuntur et anguis | — Celsior his cunctis & tardior omni-
bus astris. | Versus de adnunciacione | Hic mariam claro gabrihel
sermone salutans | — Hic natus passus surgens scandensque re-
demptor | De natiuitate | Cardine quadrato colitur quo uertitur
orbis | —

f. 143^b Qua dempsit mundo crimina cuncta dñs | Versus de as-
censione | Hic pia surgentis ueneranda est gloria xpi | — Reddat &
acceptos actibus & meritis | Omnipotens dñs qui celsa uel ima guber-
nas | — Effectum tribuas semper habere dñs | Hoc construxit opus
lector quod cernis honestu — f. 144 Prebeat & herii premia larga
soli | Qui cupiat rerum studiosus forte uiator | — Et quam cum lacri-
mis posc& hab& ueniam | Omnipotens miserere | — rex pius adq;
mei | Hanc quisque de uoto — pectoraque pereuto | Det xps domina-
tor enim de semine dauid | —

f. 144^b O lux digneris clam Omnibus es quia uerE | Dona
anime miSerendo meae seDem oro quietiS | — Omnipotens eX-
celse ueni quO te rogo supleX | Dux pietatiS ades cArnẽ qui ex Se-
mine dauid | —

f. 145 Egregios R&us quOs inde fOrtis ubiquE | Siderea de
sede poli pater alme serenus | — In quo iure. Meam requiem Oro

xp̄e morari | Digne semper amande piis deus inclite dauid | — Exaudi rector seruo mihi iustus semper ubique | S̄c̄e deus miserator tu pia uia salutis | — Xp̄e tuo populo saluans sub nomine tu dux | —

f. 145^b Da pietate potens det mitissime dauid | — O p̄ic̄as bernouino O praecurrere cliente | Summa salus pia laus uictrix per tēpora uirtus | In solio excelso felix quies gloria regni | Rex aeternae salus uia lux data dulcis et auctor | Es quia praecelsus populorum rector in orbe | Rex requiem bernouino da pater atq; pius rex | —

f. 147^b Pendens plebem liberauit hostis ab insidiis | Ephytaphium | Qui cupis ut praecibus domini mereare fauorem | — namque petens caelum aeterna tenens ||

f. 148 Versus bernouini ep̄i ad crucem | Conditor. aeternae quem laudo uersibus istic | — Xp̄e tu iustus iudex miserere mihi iam uerus rex | Omnipotens dñs mundi formator et auctor | — Suscipe haec munus accipe supplex rogo | Versus in calicae et patena | Bernouinus humilis sua. reddit. vota to. nanti. | Hoc corpus humilis. prestat ui. ta. bea. ta. ||

f. 148^b Item alium | Quisquis magnorum dolet breue decidere uita | — Indicio xi obiit qui in seculo uixit annos xxx. et vii. | Item alium | Hic constans alacer celebri probitate refertus | — Aut tribuit natis aut sibi post obitum It̄ alium | Et licet omne fretum seculiua sc̄a salutis. | — Presidium uenies emeruisse docet. It̄ alium | Hic probitatis apex hic status gloria prisci | —

f. 149 Sic uixdum tenerae radicabat flore iuente. | Item alium | Quod salibus cordis protulit ore serentem | Et tribus adiectis mensibus atque tribus. | Quantum iure potest ornari femina donis | — Janu decimo migravit arii dida kalendas || f. 149^b *Voa anderer Hand* Contra aehrietatē | Qui cupis esse bonus et uis dinoscere uerum | — Quod tenuis miseros suppungit anhelitus artus | Cōmōnitio mortalitatis humanę | O mortalis homo mortis reminiscē casus | — Quod bene quod iuste quod recte feceris ipse | C̄tra crapulā | Propens (*sic*) & stomachum qui farcit dape ciborum | —

f. 150 Castig& uentrem tunc homo doctus erit. | *Das Folgende von einer Hand des elften Jahrhunderts.* Discernendi ignarus nihil difert ab asino. Amor potentū | instabilis —

f. 150^b (*Mercurius*) Celerior planetis quia septima die | pmeat circulos ||

BASILII sermones.

141. membr. 8. foliorum 170. saec. IX—X.

f. 1 Incipit sc̄i basilii | de psalm̄ primo | Omnis scriptura diuinitus
inspirata utilis est | —

f. 9^b et ex his quae audistis p̄ gratiam | dn̄i nostri ih̄u xp̄i cui
gloria in sc̄la sc̄lorum amen. | De eo quod scribtum est ; | adtende
tibi ne forte fiat in corde tuo | sermo occultus iniquitas. | Sermonis
usum d̄s nobis qui nos creauit indulsit. | —

f. 19 ut possis adtendere d̄o. | De eo quod scriptum est in
euangelio. | hominis cuiusdam diuitis fructus ube|res ager attulit.
et reliqua. | Duplex est temptationum species; aut | —

f. 26^b p̄gratis regna caelestia. per eū qui uos uoca|uit xp̄m
ih̄m dn̄m nr̄m. cui gloria & imperiū. in | sc̄la saeculorum. amen.; |
De inuidia | Bonus est d̄s. et dignis lauda'tur | —

f. 33^b sicut & d̄s donauit uobis. in xp̄o ih̄u dn̄o nr̄o. | cui *
est d̄o patri cum sp̄u sc̄o gloria in sc̄la sc̄lorū. am̄; | De fide | D̄i
quidem sine intermissione esse memo|rem. —

f. 37 derelinquere per gratiā dn̄i nr̄i ih̄u xp̄i. Cui est gloria |
& potestas. in sc̄la saeculorum amen. | Incipit in principium prouer-
biorum | salomonis quam dixit cum esset presb|iter iubente epis-
copo. | Magna est oboedientiae merces. | —

f. 53^b diuinę uolun|tatis in xp̄o ih̄u. cui gloria in sc̄la saeculo-
rum. amen. | Incipit in psalmo .LVM. | Consideranti mihi &
quin|denti intentos ad audiendū | —

f. 57 conroborati | in spe nr̄a. qui est xp̄s ih̄s dn̄s nr̄. Cui est
gloria & potestas. in sc̄la sc̄lorū. amen ; | Incipit de ieiunio. |
Canite tuba in initio mensis in die insignis | —

f. 59^b sapientia d̄i. & unigenitus filius eius dn̄s | nr̄ ih̄s xp̄s.
Cui est gloria & potestas cum sp̄u sc̄o in aēna | secula saeculorum;
Amen. Finit. orat̄ ad popul̄ de ieiun̄. | Incipit de eadem re dictio
secunda. | habeant fortasse aliquid (d̄ ex t) difficultatis | —

f. 63 & iudice | d̄o nostro. per quem est d̄o patri cum sp̄u sc̄o
glo|ria & aeternitas in saecula saeculorum. amen. | Explicit in
dn̄o feliciter. || f. 63^b Prefatio. | Proficiscenti mihi ex urbe magno-
pere iniungebas ap|niane —

f. 64^b tu qui utriusq; linguę habes peritiā magis probato. Finit. | Gregorii ep̄i nanzanzeni incipit apologeti^{us} in latinum translatus in greco. | Uictus sum. et fateor me esse superatum. |—

f. 92 grex simul & pastores in xp̄o ih̄u dñō | nostro. cui gloria in secula seculorum. amen. | Incip̄ de primis epiphaniis | id est de natali (i ex e) dñi. | Xp̄s nascitur. gloriamini. xp̄s ꝑ celis. occurrite. xp̄s in ter|ris. exaltamini. Cantate —

f. 100 possibile est. per xp̄m ih̄m dñm nostrum. cui | est gloria & potestas in secula seculorum. amen. | De luminibus quod est | de cundis (*sic*) epiphaniis. || f. 100^b Iterum ih̄s meus. * et iterū mysteru. mysteriū ñ erroris alicuius | —

f. 102^b Ubi autē carnis fuerit facta purgatio. ibi continu || f. 103 cum 1) et inluminantis clarius fuerit lumen accensū et auditores pur|gatas —

f. 108^b fulgeat coram hominibus per xp̄m dñm nostrum Cui est gloria in sc̄la sc̄lorū amen. De pentecosten. et de sp̄u | sc̄o dicta in ecclesia constantinopolis | De sollempnitatis huius die pauca dicenda sunt —

f. 116 exultatio sc̄orū. Cū quo est dō patri gloria & potestas in spu sc̄o in sc̄la sc̄lorū am̄. | Desiderabamus o filii. quia et pari mensura desi|derabar —

f. 124 uita & fide pro|habili. Tibi gloria & potestas in secula saeculorum. Amen. | Incipit de hieremia dicta praesente im|peratore apud quem et intercedit pro quodam periclitante. | Uentrē meū uentrē meū doleo. & sensus mei turba|ti —

f. 129 misericordiā speramus. | p xp̄m dñm nr̄m. uiuentē secū & regnantē cū sp̄u sc̄o in sc̄la sc̄lorū am̄; || f. 129^b De reconciliatione et unitate monachorū. | Linguā nostrā soluit alacritas. & hominū legē —

f. 138^b custodiat corda uestra in | xp̄o ih̄u dñō Cui gloria & potestas in sc̄la sc̄lorū amen: | De grandinis uastatione cum pater | episcopus reticeret. | Quid laudabilem soluitis ordinem. quid in|pellitis linguā | —

f. 148 quem fructificauit in xp̄o ih̄u | dñō nostro. Cui est gloria & potestas in sc̄la sc̄lorum. amen. | Incipit de arrianis quod non licet | semper et publice de dō contendere | Ad eos qui in sermone callent. sermo nobis est. —

1) Vorher ist ein Blatt ausgefallen.

f. 150^b Natiuitatē | dī & creationem & dñm ex nullis exstantibus.
 * substantiae sectio|nem atq; scisionem et resolutionem. ut quit
 (*corr.*) audit profanus ||

f. 151 Incipit comp̄t grecorū anni circuli qualiter | calculare
 debeas

f. 152^b Item ad argumentum ad fē. uel ad luñ | seu ad ter-
 minos paschaꝝ inueniendum

f. 153^b Item argumentum | qualiter secundum latinos uel
 grecos xiiii lunas paschales | uel initium primi mensis absq; ullo
 errore inuenire debeas

f. 154 argumenta calculi

f. 154^b de punctis uel momentis
 de temporibus anni
 de solestitia et aequinoctium

f. 155 de mensibus

f. 155^a de saltum lunae
 de lunae cursum

f. 156^b Incipit. | Romano computatio ita digitorum flexibus
u. s. w.

f. 157^b De mensib; qđ horas habent in die uel in nocte
 It̄ argumentū unde creatur bissextus
 Incipit de mundi principio

f. 159^b Uentus aer commotus & agitatus *u. s. w. nach Isidor.*

f. 160^b — 163 *Rotae (Zonentafel — Windtafel)*

f. 163^b — 165^b *Angabe der Indictionen, Concurrentes u. s. w.
 von 804—873*

f. 165^b Prima a&as in exordio sui. | contin& creationem
 mundi —

f. 169^b Eraclius añ xxvñ huius | — f. 170 v̄dcccxxxiii. Colle-
 gitur omne tempus ab exordio mundi usq; | in p̄sentē
 glorī recensuinthi principis. añ x. | qui .ē. era. dxcxvi.
 añ. v. dccclvi. || f. 170^b (*von nicht viel späterer
 Hand*) Añ uel resp̄ in nat̄i sc̄i. eligii. ep̄i et confes-
 soris ad uesperas.

BOETHIUS *de musica.*

1638. membr. 4. foliorum 128. saec. X.

f. 1 *Von späterer Hand über der Zeile* ¹⁾ Prohemii. | Musicā naturaliter nobis eē | coniunctam —

f. 12 ²⁾ De consonantiis et semitonio | Nam si uox uoce ³⁾ duplo sit acuta uel grauis —

f. 28^b (xxxiii) de poetarum carminibus iudicandi; Explicit | de musica id est armonicae institutionis liber .i. | Incipit liber secundus | i. Prohemium. | —

f. 29^b (xxxi) sex tonis non constat ⁴⁾; Expliciunt capitula. | i. Prohoemium. Incip̄ lib̄ sc̄ | Superius uolumen cuncta digessit. quae nunc diligentius | —

f. 61^b (xxxi) nunc uoluminis seriem fastidii uisator astringam; | Explicit de musica id ē armonica institutione liber secundus incipit liber tertius .i. aduersum aristoxenū | demonstratio super particularem proportionem diuidi ⁵⁾ in aequa non posse atque ideo nec tonum; | Superiore ⁶⁾ uolumine demonstratum ē * diatessaron. | —

f. 70^b (viii) semitonium minus; | apotome igitur est ED. ⁷⁾ || f. 78 xv. Apotomen ⁸⁾ maiorem esse quam quattuor commata | minorē quam .v. tonum maiorē quā viii. minorē quā viii. | Eadem hac ratione. et semitonium —

f. 80 (xvi) cōmentarii disputationē censuimus | transferendā; Explicitus de musica. id est armonica | institutione liber .iiii. Incipit liber .iiii. | i. Uocum differentias in quantitate consistere | —

f. 80^b xviii Quēadmodum indubitan̄ musicae consonantię aure diiudicari ⁹⁾ | Expliciunt capitula; i. Vocum differentias in | quantitate consistere | Etsi omnia quae demonstranda erant —

f. 85^b medio⁹⁾ enarmonios .pi grecū et signa ¹⁰⁾ cūuersū ¹¹⁾. ||

¹⁾ LXIII 1167 — ²⁾ f. 1—11 saec. XI—XII. Mit Nam si vox (l. c. 1181) beginnt die ältere Handschrift, die zu Anfang zwei Quaternionen verloren hat. — ³⁾ uoci — ⁴⁾ constat — ⁵⁾ dimidii — ⁶⁾ Diese Handschrift gehört zu denjenigen, in welchen die Figuren nicht fehlen. — ⁷⁾ l. c. 1234 — ⁸⁾ l. c. 1263. Das Dazwischenliegende (f. 71—77) in derselben Zeit ergänzt, wie f. 1—11. — ⁹⁾ Meson — ¹⁰⁾ Lies Sigma. Die Ausgabe C. — ¹¹⁾ Hier bricht die alte Handschrift ab: mit f. 86 beginnt wieder die Ergänzung.

f. 111 pporcionis dissonantiã ¹⁾ reddat. | (*Figur*) | Explicitus de musica id est | armonica institutione lib̄ III Incipit lib̄ .v. || f. 111^b Post monacordi (a *in o corr.*) regularis diuisionẽ. adicienda ²⁾ esse | —

f. 125^b ut in diatonicis generib; nusquam una. | *Von anderer Hand* Segmina pgameii tereti circũdata ligno. Perpetuo inscribe uersu | qui dũ resolutus. Non respondentes sparso .dabit ordine formas | Donec consimilis ligni replicet̄ in orbem. ||

f. 126 Nona noane Primus tropus Incipit. Mese p̄mi troḡ incipit | Prima in introitibus differentia —

f. 128 (*octavus tropus*) Sebastianus | Gloria patri & filio & spiritui sancto sicut erat in principio & | nunc & semp & in secula seculorum. amen. ||

CANONES conciliorum ³⁾.

1040. membr. Grossquart. foliorum 86. saec. IX.

f. 1 suscepti quas humanae aegrimoniae narrationes habens & | non simulatione sed ueritate Id non mea uoluntas ut ostendat carnis subsistentiam —

f. 36^b postquam praesentis causae. plurima | & praecipua capitula. coram nostra piãtate iam pacta sunt ⁴⁾ || f. 37 Actio duodecima | in n̄m̄n̄ dñi et dominatoris | ihũ xp̄i d̄i saluatoris n̄i imperantibus; a dõ coronatis et serenisimis n̄ris dominis flauis | constantino data xxii. die. meñs | martii indictione viii | Resedentibus quoq; gloriosissimis patriciis —

f. 39^b additi tres. falsi. quat̄terniones. hunc sermonem adstruens. Reliqua uero || f. 40 quod ⁵⁾ multotiens sc̄i patres nostri. ut lucrẽntur pluri|mam animarum. —

f. 48 quae promissa sunt super sergio honorio | atque sofronio opere adimplente. actio .xii. | In nomine dñi et dominatoris | ihũ xp̄i d̄i et saluatoris nostri | imperantibus. a dõ coronatis | ac serenissimis nostris domi|nis. flauis. | Constantino quidem piissimo —

f. 53^b descendisse de caelis | & incarnatus esse ex spu sc̄o | & domina nostra sc̄a || f. 54 antiquae romae. quem & accusauerunt.

¹⁾ dissonantiam et consonantiam. — ²⁾ arbitror esse. — ³⁾ Conciliensammlungen finden sich ausserdem in cod. 848. 849. 1127. Die Handschriften 1040 und 1043 stammen aus der Bibliothek des Petavius. — ⁴⁾ f. 1—36^b enthält Fragmente der zehnten und eilften actio; mit f. 17 beginnt der sechszehnte Quaternio. — ⁵⁾ Zwei Blätter fehlen. Auch im Folgenden ist die Handschrift mehrfach lückenhaft.

qua (qui a *m. al.*) parte sunt agathonis | sc̄ssimi pape apostolice
aedis —

f. 59^b ad nos per|ducatur de propria fide sua. interrogandus
| Actio xv. || f. 60 in n̄m d̄ni et dominatoris | hū xp̄i d̄i atque salua-
toris n̄i | imperantibus a dō | coronatis ac serenissimis | n̄is dom̄nis
flauis | Constantino quidē piissimo —

f. 62 sc̄m concilium | dixerunt sufficiunt & quae hodierna die
acta sunt. | actio .xvi. | In n̄m d̄ni et dominatoris | ihū xp̄i d̄i atq;
saluatoris n̄i imperantib; a dō —

f. 63^b definitionē rectae | fidei conuenientē. sinodaliter statu-
emus. actio xvii. | definitio orthodoxe fidei .n̄. facta in | regia ube
temporibus piissimi ac tran|quillissimi domini n̄i Constantini magni |
uictoris imperatoris. | In n̄m d̄ni et dominatoris —

f. 72 ueri d̄i nostri anathima. actio xviii. | In n̄m d̄ni et domi-
natoris ihū xp̄i | d̄i atq; saluatoris n̄i —

f. 75^b p̄cipimus naturas ita & duas naturales uolontates & duas
| naturales. operationes. || f. 76 operatur enim utraq; natura cum
alterius communiōne quod pro|prium habuit. uerbo operante —

f. 86^b cle|mentissimum n̄m d̄m quia usq; dum n̄ sp̄s statutus est
ex | dō esse in nobis. ipsas cartas inlibatas. & ineonmutabiles. ||

1043. membr. fol. foliorum 159. saec. X.

f. 1^b Incipiunt tituli canonum apostolorum

f. 2 Incipiunt tituli canonū niceni conc̄. nūm. xx

f. 2^b Incipiunt tituli canonum | anchyrani concilii. numero xxiiii

f. 3 Tituli canonū neocaesariensiū | concilii numerum. xiiii

f. 3^b Tituli canonū gangrensis | concilii numerum. xx.

f. 4 Tituli canonū antioceni concil. n̄m xxv.

Tituli canonū apud laodiciā phrigie ^{cḡeg} _{nūm LVIII}

f. 5^b Incipit canon concilii apud constantino|polim congregati
numero .iii

Tituli canonū calcedonensis ^{concl̄ nūm} _{xxvii}

f. 6 Tituli canonū sardiensis ^{concilii} _{nūm. XXI}

f. 6^b Tituli canonū congregatio apud car|tagienensis nūm xxxiiii

f. 7^b Tituli canonū diuersorū concilioꝝ | africana prouincia
numēr. c. v.

f. 9 Incipiunt tituli decretoꝝ pape sirici nūm. xv

f. 9^b Tituli decretoꝝ pape innocenti ^{num̄erum} _{L vii}

- f. 10^b Tituli decretorū papę bonefacii num̄ iii
 Tituli decretorū papę caelestini num̄ xxiii
- f. 11 Tituli decretorū papę leonis num̄
^{XLVIII}
- f. 12^b Tituli decretorū papę hilari num̄. vi
 Tituli decretorum papę simplicii
 Tituli decretorū papę filicis
 Tituli decretorū papę gelasi num̄ xxviii
- f. 13^b Tit̄ decretorū papę anastasi ^{num̄}_{viii}
- f. 14 Tit̄ decretorū papę symmachi ^{num̄}_v
 It̄ tit̄ eiusdē concilii
- f. 14^b Tit̄ decretorū papę hormisde
 Tit̄ decretorū gregorii iunioris
- f. 159^b (Incipit constituta papę gregorii) p̄rus archidiaconus
 gregorius //////////////// ||

1045. membr. Kleinfolio. foliorum 174. saec. X.

f. 1 Consulatu domni n̄ri marciāni perpetui augusti et qui fu|erit
 nuntiatu|s sub die .viii. idus octobris. indictione qua|ta. calcedona
 sc̄dm̄ praeeptionē sacratissimi et piissimi domni | n̄ri. marciāni per-
 petui augusti. Congregatis in sc̄ā ecclesia. sc̄ae martiris eufimiae —

f. 81^b Uisus est ad religiose memorię flauianū mississe | epistolam
 legimus: expl̄ .i. cognitio calchedonensis concilii. | Incip̄ eiusdem .ii.
 cognitio calchedonensis concilii. | Consulatu piissimi —

f. 102 gesta cum omnium n̄rorū sup|scriptione huic rela|tioni
 sociaui|mus. Ex̄p̄ secunda cognitio calchedonensis | concilii. Incipit
 eiusdem sinodi. cognitio tertia | Consul̄ domni n̄ri marciāni —

f. 111 Quae interlocutionibus prolata sunt effectui mancipientur. |
 Explicit cognitio tertia calchedonensis concilii. || f. 111^b Incipit actio
 quarta in calchedona. | Consulatu dom̄ni nostri martiani —

f. 121 & amplissimus senatus. d̄d̄. | a sc̄ā synodo formula da-
 bitur | Explicit actio quarta. incip̄ | actio quinta | Consulatu domni
 nostri martiani —

f. 125^b diuino uertici. | Explicit actio quinta. incipit act̄ vi^a |
 in calchedona | Consulatu domni nostri marciāni —

f. 133 a sc̄ā synodo discedat | Ex̄p̄ actio sexta sinodi calchedo-
 nensis incipiunt | eiusdem sinodi tituli canonum numero xxvii ||
 f. 133^b Tituli canoñ concilii calchedonensis numero xxvii De cano-
 nib; uniuscuiusq. concilii | i Regulas sc̄orū patrum —

f. 136 (xxvii) si uero laici anathematizentur. Exp canones concilii calchedonensis | Incip̄ aēt octaua | Consulatu domni n̄i mar-
ciani —

f. 137 ob hanc causā legi legimus. Explei concilii calchedo-
nensis octaua. | Incip̄ aēt nona eiusdē synodi. | Consulatu domni n̄i
marciani —

f. 139 concordia. Legi legnus legit. Exp̄ actio nona synodi
calchedonensis. Incip̄ eiusdē concilii decima actio. Consulatu domni
marciani —

f. 140^b efficiat manifestam. | Exp̄ act decima concilii calchedo-
nens. Incip̄ eiusdem synodi. actio undecima similiter | vi kl noūb
eodem eodem (*sic*) consulatu —

f. 150 fortitudinem retinebant. | Exp̄ auditio. synodi. calchedo-
nensis. undecima. Incipit eiusdem concilii | actio duodecima. | Con-
sulatu dom̄ n̄i marciani —

f. 154 Exp̄ actio synodi calchido|nensis duodecima || f. 154^b
leer || f. 155 Incip̄~~xt~~ eiusdem concilii | auditio tertia decima. | Simi-
liter m kl nouembris eodē consulatu —

f. 155^b causa laesionis ei fuer̄t restitua. | Explicit actio tertia
decima. | synodo. calchedonensis. | Incipit cognitio eiusdem concilii
quarta decima. || f. 156 Consulatu dom̄ marciani —

f. 157^b quae dixisti conscripta sunt; | Explicit sinodi calchedo-
nensis quarta | decima | Incipit eiusdem concilii audatio (*sic*) |
quinta decima || f. 158 Consulatu dom̄ martiani —

f. 165 s̄cō concilio | firma consistant | Exp̄t actio synodi calche-
donensis xvma ; Incip̄ eiusd̄ c̄c̄ilii auditio xvi. | Consolatu domni
n̄i marciani —

f. 168^b tota synodus conprobauit. | Explicit synodus ca'chedo-
nensis amen amen amen | Incipit responsio seu allocutio s̄ci & uni-
uersalis calchedonensis concilii — similiter refutarunt | Et hoc pro-
fecto uestrū decebat —

f. 173 sua nostris clement̄ adiungens. | Exp̄l allocutio seu res-
ponsio s̄ci calchedonensis concilii cū subiectis testimoniis patrū |
Exemplar relationis archetypae sc̄ae magnae et uniuersalis synodi
quae in calche|doniae metropoli congregata est ad s̄cē memoriae pa-
pam leonem. | Sc̄a & magna & uniuersalis synodus quae — patri le-
oni. Repletum est gaudio —

f. 174 Iuuenalis ep̄s hierosolimitanus ualere me in dño ora sc̄is-
sime & beatissime pater. Explicit. || f. 174^b Von gleichzeitiger Hand
hic liber sc̄i Germani parisio^u urbis p̄sulis.

1997. membr. 8. foliorum 166. saec. IX—X.

f. 1 *Litterae formatae*

f. 1^b In n̄me | dñi | incipit | tituli | canonũ | ancyren|sium |
24 Can. Isti sunt canones | priores quidem — f. 2 tituli | uiginti
quattuor, | *Folgt der Text.* f. 5 Et isti sunt canones se|cundi quidem
ancyren|sium, Et eorũ qui | ineocesaraea sunt expositi. de nicenos
autē primi sunt. | Sed in ancyrenses. constituta | sunt, tituli xiiii | —

f. 6^b Inc̄pt canones. quę | apud cangrente | acta sunt. | domini
honorabilib^r in arm̄enia | constitutis. sanctis & conminis|tris. Euse-
bius — glangrã. | Incipiunt tituli. cano|num. gangrensium

f. 9^b Inc̄p. t̄it. canonum | anthyoceansium

f. 15 Inc̄pt responsa | et constitutiones quę | apud Karthaginē
acta | sunt

f. 25^b Inc̄pt epistula. ab omne | conciliũ. s̄st. a bonifacio | ur-
bis romae ep̄s scripta

f. 27^b Inc̄p ep̄stula || f. 28^b attici ep̄s eccl̄ae const|antinopo-
lytanae. ad | bonifatium | urbis romae | episcopus (*corr.*) | data
cum exemplariis | nicaeni concilii de gr̄eco | in latino translatis, ac
| beatissimi cyrillo & at|tyco episcopis alexandrinę | & constantinopo-
litane eccl̄ę. | et directis p̄ innocentĩ | praeb̄ suũ & asellum subdiaç
| ecclesiae Karthagine^m ut | superius recitatũ est fides | niceni con-
cilii cum titl̄i xx; | epistola uero continetur. | Atticus ep̄s eccl̄e. |
constantinopoli|tanae. sc̄o fratri | bonifatio. urbis | romę episcopus
(*corr.*) salutem. | Ededi cationes sc̄o^u | patrũ. olografa | manu. &
subscrip|tos a me amen; | Graeca elementa littera|rum —

f. 28^b .L. XL. viii. L. | Inc̄p epistula sc̄i aure|li. ep̄i. ad sc̄m
caelestĩnum. urbis rome | ep̄s. de aduentũ apiarii. | —

f. 30^b Inc̄pt t̄itl. canon. calci|donensium.

f. 36^b Inc̄p capi|tulũ. can. constan|tinopolitanum

f. 39^b Incipit. capitu|la. nicaeni. | concilii

f. 52 Inc̄p. kapitula. de cons|titutis. sc̄i syrici ep̄s.

f. 57^b Inc̄p epistola sc̄i leo|nis episc̄. ad rusticum

f. 62 ad mauros episcopos

f. 65 ad flauianũ ep̄m. constantinopolitanum

- f. 70^b thorybio ep̄s ansturensi
 f. 78 uniuersis ep̄s — per siciliã const
 f. 82 nicetae ep̄i aquliensi
 f. 83^b Innocentius uictorio episcopo ratomagensi
 f. 86^b Caelestinus uniuersis episcopis per biennensem et nar-
 bonensem puinciã constituti
 f. 89 Incēpt statuta. sc̄i. gela|sii. episcopi
 f. 96 Incipit gesta de no|mine acaci. | In causa fidei xp̄i|anę —
 f. 99^b ad anthioce|nã misit ecclesiam. | Epistola hieronimi | ad
 euangelum p̄br. | Legimus in ęsaia. fatu|us. fatua loquatur. | Audio—
 f. 100^b & diacones in ecclesiã | uindicent. || f. 101 Innocentius.
 exsu|perio. ep̄o tolosano
 f. 103^b Innocentius Rufo *etc.* episcopis | Machedonib. et dia|
 conib'
 f. 108 Zosimus esychio. episc̄o salotano
 f. 109^b Cęlestinus. uniuersis episc̄is. per apuleam et calabriã
 constitutis
 f. 110^b Bonifatius episcopus | honorio aũg
 f. 111^b Victor ho|norius inclytus. tri|umphator. semp aũg. |
 sc̄o. ac uenerabili bonifa|tio pape ę urbis aeternae
 f. 112 Incēpt exemplũ sacri | ędicti. glyceri. imp̄. | dat̄. ad
 himelconem. | p̄c p̄p tt.
 f. 113^b Felix himelco. p̄p | dioscorus. aurelia|nus protadius.
 ũũ | cē. p̄p dđ.
 f. 114 Incēpt epistola. pape | leonis ad aquliensē ep̄m
 f. 116 Incēp eiusdem. ad | septimũ. episcopũ
 f. 116^b p̄c. paulini. aũg. sub | die kl̄ mart̄. in basi|lica beati pe-
 tri ap̄sli | residente uiro uene|rabile pa symmacho *etc.*
 f. 121^b I Sc̄s petrus. sed̄. annos. xxv. m̄. ii. d̄. .iii.
 f. 122 L. II. hormisda sed̄. añ. viii. d̄xviii. | Ex̄pl. Amen. |
 Exemplar. constitu|ti facti. a domno. sym|macho papa. de reb' |
 eccle|ę conseruandis
 f. 127^b Incēpt. pr̄c̄. reḡ .iiii. | missa ad synhodũ. |
 f. 128^b Preces regis .iiii. | missa ad synhodũ. | Fl. theodori-
 cus rex | uniuersis — pacem. episc̄o | symmacho criminosis pro|posi-
 tionib. *etc.*
 f. 130 Relatio episcopo|rum. ad regē. | Agimus dō grati|as *etc.*

f. 131 Pręceptio. regia. | Fl. Theodoricus rex. | uniuersis epis-
copis. ad syn|hodum conuocatis. Decue|rat quidem *etc.*

f. 132^b Incępt constitutio|nes. episcoporum. | Rufo magno. |
fausto. auieno. | uic. const. | sub. d. x. kl. | nouembris. | Sca
synodus. apud | urbem romā. ex praecepto | gloriosissimi regis
theodorici | *etc.*

f. 137 Incipit. fides. nicaena. | Fides | que a patrib' | nr̄is.
exposi|ta | breuiter | comprehendit. | Sic enim spirita|liter om̄a posu|
erunt. ut totā | legis. et prophe|tarum euange|liorum. et apos|tolo-
rum pręcep|ta dū fideliter. | legitur. illic po|sita eē. monstretur. |
nam dicit | Credimus —

f. 152 ur|guente in gehennam | missus perpetuas | luet poenas
| Fides catholica. | aput nicheam | exposita exp̄l | amen. ||

f. 152^b Incępt. capitulū | editum. a silues|trio papa urbis | ro-
mae | Dum residisse | in syn|odo | cum const|antino augusto. | et si-
mul cum eis | residentes. centū | LXXVIII episcopos. | et cum eis du-
centi septua|ginta p̄bris & diacones .XL. | et simul cum eis. omnes
ro|manos populus. dum re|sidisset in terms. Sic | statuerunt in syn-
hodo. | placuit eis & ad omnem | xp̄ianorum populū ro|manorū , Ut
nullus lai|cus audeat clerico crimen | ingerere. Nisi sub idoneos | tes-
tes *** uiros iustos | religiosos dñ̄ timentes, & | xp̄m p̄dicantes. Non
inlit|terati. quorum filios ha|beat uxoratos. et nepotes. | et filias
iam nuptū traditas | Incępt. canone | constitutus | uel religio. qualit̄
| custodiat. a sil|uestrio. ep̄o. urbis | romae. p̄sul** | nisi in
septuaginta | duo testes | ***** a quemquā | iudicabitur. —

f. 153 ei dandā esse cō|munionem, | Xp̄o enim fauente | le-
geatib' cunc|tis inploro, pro | exiguo me ceterisq; | sacerdotes.
ciuib' his. | quamquam inmerito | nomen. sacerdotii | minime fun-
geati ho|nore Sicipertus | humillimus. xp̄i | hunc opusculum | opere
explicauī | domno beatissimo | p̄cipienti fieri ingilrāmo. Rursū |
magis magisq; lecto|rib' queso. quod si | aut ex syllabis scisma |
aliqua inueneritis | minime detrahatis | insipientię meę. | Sed quod
uřa. habun|dat sapientia cordis | sollogismo aufe|ratis ab eo. | Vt alma
dñ̄ intemera|ta maria. et beati | thome simul et | beati iustini. in
cu|ius sedis; hunc per|ficitus fuit. delic|taq; uřa deleantur | per-
enne polleat. | p̄ceptor opifex. | saluificetur | in eum. amin |
f. 153^b 1) hoc capitulū est de ep̄la | sc̄i gregorii papę ad se|cundinum

1) f. 153—160 saec. X.

inlausū ; | Dilectissimo filio secundino seruo. | dī inlausō ; Gre-
gorius seruus seruorum dī. dilectionis tuę litteras | suscepi —

f. 154^b redime[re] uenit ; Epla hisidori | ad maxsonem
epm̄ ; | domino uero (uiro *corr.*) scō meritisq; beato | fratri ma'soni
epō. hisidorus ep̄s | in dñō salutē ; Ueniente ad nos | —

f. 155^b extat | auctoritas ; Explicit || f. 156 Inē ordo de sacrīs
ordīnib; benedicendis

f. 160^b *Litanei, in welcher für hludouicus a dō coronatus mag-
nus et pacificus imp̄r, angelberga imperatrix und die novissima
proles regalis gebetet wird.*

CLAUDIANUS MAMERTUS *de statu animae.*

201. membr. 8. foliorum 89. saec. X.

f. 1¹⁾ Incipiunt capitula libri primi | 1 De opinionib. 2) imperi-
torū —

f. 1^b xxvii Quod quislibet 3) absens corpore. carū suam ui-
deat mente. 4) | Incipiunt capitula libri secundi | 1 Quia facilius dinos-
citur 5) —

f. 2 (xi) raptus eē credatur 6). | Incipiunt capitula libri tertii
Huius | actio tamen ex euanglō dñm incorpōratitate animae uti.
testē utitur 7). | 1 De lazari corpore —

f. 2^b (xiii) inferiori spū p̄ponitur. || f. 3 Superiorum in breui 8)
recapitulatio librorum. | In finem huius libri 9) ueniam postulat con-
flictori 10). & iterum 11) | utrumq. certamen 12). | huius operis auctor
ignoratur | quia tacito nomine ista conscripsit. | contra qua (*eras.*)
claudian' tres hos libros disseruit 13). | Praecipis 14) ut respondeam
quae in rebus humanis | —

f. 6 sociate dominatur. | Incipit prefatio librorū claudiani pre-
fec[torio] 15). patricio doctissimo. et optimo uiro | sollio 16) sidonio.
claudianus 17). | Edicionem libellorum —

f. 7 ueteris. reparator eloquentiae. | Explicit prologus. Incipit
liber | de statu animae primus. | *Unter der Zeile* Pa Petauius

1) Unten *P Petauius.* — 2) LIII 699. — 3) quilibet — 4) mente uideat —
5) Stimmt nicht. — 6) Stimmt nicht. — 7) Huius — uti *om.* — 8) breuis —
9) In — libri *om.* — 10) ueniam auctor a suo petit conflicto — 11) inter. —
12) certamen ipsum deligit iudicem — 13) huius — disseruit *om.* — 14) Un-
edirt. — 15) l. c. 697. — 16) C. Sollio. — 17) Claudianus sal.

Ā. R. 1) || f. 7^b De opinionibus — pertinatia. | Magnum in genere humano. soli 2) sidoni frater amantissime —

f. 43 (xxvii) quae post hinc disputanda sunt. principio secundū uoluminis ordiamur. Cui supra. | Finit liber primus. Incipit secundū | in mg. de contrariis | Saepenumero 3) mecum reputanti mihi. quonā pacto excellētissima —

f. 66^b intentio huiusce iam uoluminis | iste sit finis. | Editis in astructionem ueri & merito pariter & numero satis ut arbitrator —

f. 80^b proinde quicquid illud ampliusculo sermocinati sumus. ||

CYPRIANUS.

118. membr. fol. max. 2 col. foliorum 87. saec. X.

f. 1^b 4) Ad donatum 1 —

f. 2^b passio cypriani | Lege in xpō || 5)

f. 3 Über der Zeile * Ad donatū * | Bene admones 6) —

f. 6 religiosa mulcedo | Ad donatum explicat | Incipit de habitu uirginū | Disciplina custos spei 7) —

f. 8^b uirginitas honorari | De habitu uirginū expl. | Incipit de lapsis. | Pax 8) ecce dilectissimi fratres ecclesiae reddita —

f. 15 sed coronam 9); | De lapsis explicat, | In cō de ecclesiae catholice unitate 10) | Cum 11) moneat dñs —

f. 20 xpō dominante | regnabimus; | De ecclesiae catholice unitate | expl. Incipit de dominica | oratione, 12) || f. 20^b Euangelica 13) praecepta fratres dilectissimi. nihil | —

f. 26^b non desinamus; | de dom̄ oratione explicat | Incipit de opere et elemosina 14) | Multa et magna sunt —

f. 31^b passione geminabit | De operę et elemosinę | expl. Incipit de mortalitate | feliciter. || f. 32 Etsi 15) apud plurimos uestrum fratres —

1) f. 24 unten lib̄ bi dyonisī ariop̄. — 2) Solli. — 3) Saepenumero — 4) f. 1 enthält die Prouenienzangabe, die aber bis auf das noch erkennbare *Aurel* ausradirt ist. Vgl. den folgenden Codex. — 5) Index. — 6) IV 192. Unten auf derselben Seite *Petauius*. — 7) l. c. 440. — 8) l. c. 463. — 9) et coronam — 10) de unitate ecclesiae — 11) l. c. 495. — 12) de oratione dominica — 13) l. c. 519. — 14) elemosynis — 15) l. c. 583.

f. 36 desideria maiora, | De mortalitate explicit | Incip̄ ad demetrianū feliciter | Oblatrantem ¹⁾ te & aduersus dñm —

f. 40 immortalitate securus, | Ad demetrianū expl̄. | Incipit de paciencia ²⁾ lege | feliciter, | De paciencia ²⁾ locuturus —

f. 45 dñm timentib. honorem; | De patientia explicit, | Incipit de zelo et liuore, | lege feliciter, || f. 45^b Zelare ³⁾ quod bonum —

f. 48^b ante placeamus; | De zelo et liuore explicit. | Incipit ad fortunatum | Desiderasti ⁴⁾ fortunate karissime —

f. 55 conscientia coro|natur; | Ad fortunatum expl̄ | Incip̄ ad quirinum lib̄ primus ⁵⁾ | Cyprianus ⁷⁾ quirino filio salutem; Obtempelrandum fuit —

f. 55^b accesseris ⁸⁾ | *Folgt die Capitulation.* | Capitulu primū | a Iudaeos in offensā dī grauiter deliquisse | quod dñō (*corr.*) reliquerint ⁹⁾ et idola secuti sint; | In exodo populus —

f. 59^b locutum. ē ista; | Ad quirinum liber primū expl̄ | Incip̄ eiusdem lib̄ II, | *Capitulation* | Capitulu. primum. | a Xpm primogenitum esse. & ipsum esse sapien|tiam dī. per quem omnia facta sunt. Apud | salomonem in parhoemiis; ¹⁰⁾ —

f. 67 in uitam æternam; || f. 67^b Caecili. Cypriani | ad quirinum liber II. | explicit. | Incipit epl̄a (*add. m. post.*) ad eundem | Excepta capitulorū | ñ c̄ *XX* | Cyprianus quirino filio salutem; | Pro fide ac deuotione tua — semper bene ualere. || f. 68 *Capitulation* || f. 69 Excepta capitulorum | ñ exx explicit | Incipit ad quirinum lib̄. III. | Capitulu primum (*add. m. post.*) | De bono operis | et misericordiae | Apud Esaiam | Exclama —

f. 81 meditabitur die ac nocte | Caecili (*corr. m. post.*) Cypriani | ad quirinum | liber tertius expliç. | Incipit ad caecilium. | de sacramento dominici calicis. | Ciprianus ¹¹⁾ caecilio fratri | salutem | Quamquam sciam —

f. 84 semper bene ualere | Caecili Cypriani ad Caecilium | De sacramento dominici | calicis explicit | Incipit ad rogatianum | iuniorum et confessores ¹²⁾ | Cyprianus ¹²⁾ rogatiano ¹⁴⁾ et | ceteris conf̄ in dō perpetuam salutem | Saluto uos fratres carissimi —

¹⁾ l. c. 544. — ²⁾ de bono patientiae — ³⁾ l. c. 622. — ⁴⁾ l. c. 638. — ⁵⁾ l. c. 651. — ⁶⁾ Testimoniorum libri tres aduersus Iudaeos. — ⁷⁾ l. c. 675. — ⁸⁾ accesseris. Opto — ualere. — ⁹⁾ dereliquerint. — ¹⁰⁾ proverbii — ¹¹⁾ l. c. 372. — ¹²⁾ ad Sergium et Rogatianum et ceteros confessores in carcere constitutos — ¹³⁾ l. c. 424. — ¹⁴⁾ Sergio et Rogatiano.

f. 85 gloriam ¹⁾ peruenire ²⁾; | Ad rogatianum iuniorem | et confessores explicit; | Incipit ad antonianum | de cornelio et nouatiano | Cyprianus ³⁾ antoniano | fratri salutem. | Accepi primas litteras —

f. 90 semper bene ualere; | Ad antonianum de corñ | et nouatiano explicit. | Incipit ad martyř et confessř | Cyprianus ⁴⁾ martyribus | et confessoribus ihũ xpõ ⁵⁾ dñõ nřõ | in dõ ⁶⁾ perpetuam salutem. | Exulto laetus —

f. 91 meminisse; ualete; | Ad martiras et confessoř | explicit. | Incipit moysi et maximo | presb̄b et ceteris confessoř | Cyprianus ⁷⁾ moysy et maxiřno praeb̄b et ceteris confes̄ | dilectismis fratribus salutē | Gloriam fidei & uirtutis —

f. 91^b milites coronatos ⁸⁾. | Moysi et maximo et ceteris | confessoribus explicit | Incipit secundus | Cyprianus moysi et maximo | presbiteris. et ceteris confessoribus fratribus salutē | & cunctos uos pariter —

f. 92^b nostri | meminisse; Mosi & maximo presbitero & | cæteris confessoribus .ñ. explicit; | Incipit ad clerum de deprecando dõ pro peccatis nostris ⁹⁾ | Cyprianus ¹⁰⁾ p̄b et dđ fratrib; | salutem | Quamquam sciam —

f. 94 semper bene ualere ¹¹⁾; | Cycili Cypriani ad clerum | de deprecando dõ pro peccatis nostris explicit | Incipit ad clerum et plebem | de aurelio confessore ¹²⁾ | lectore ordinato | Cyprianus ¹³⁾ presb̄ & dđ item ¹⁴⁾ plebi uniuersae | salutem; In ordinandis ¹⁵⁾ —

ibid. semper bene ualere. | Ad clerum et plebem de aurelio | et confes̄ lectore ordinato expl̄t; | Incipit ad clerum et plebem | de ceterino confes̄ ¹⁶⁾. lectoř ordinato. || f. 94^b Cyprianus ¹⁷⁾ presb̄ et dđ et plebi | uniuersae fratrib; | salutem ¹⁸⁾. | Agnoscenda & amplectenda —

f. 95 semper bene ualere | Ad clerum et plebem de celeriñ | et confes̄ lectore ordinato expl̄. | Incipit ad thibaritanos ¹⁹⁾. | Cyprianus ²⁰⁾ plebi thibari consistenti salutem. | Cogitaueram quidem —

¹⁾ gloriae — ²⁾ peruenire. Victor — salutant. — ³⁾ l. c. 345. — ⁴⁾ l. c. 245. — ⁵⁾ in Christo — ⁶⁾ et in Deo patre — ⁷⁾ l. c. 288. — ⁸⁾ coronatos. Opto — meminisse. — ⁹⁾ pro — nostris om. — ¹⁰⁾ l. c. 240. — ¹¹⁾ ualere et nostri — Valete. — ¹²⁾ om. — ¹³⁾ l. c. 317. — ¹⁴⁾ et. — ¹⁵⁾ ordinatiuibus. — ¹⁶⁾ om. — ¹⁷⁾ l. c. 320. — ¹⁸⁾ in Domino salutem. — ¹⁹⁾ ad Thibaritanos de exhortatione martyrii — ²⁰⁾ l. c. 349.

f. 97^b Ad thibaritanos explicit. | Incipit ad Cornelium | de confessoribus eius prima. ¹⁾ | Cyprianus ²⁾ cornelio fratri | salutem. Cognouimus —

f. 98 Ad cornelium | explicit || f. 98^b Incipit eiusdem secunda | Cyprianus ³⁾. Liberalis. Calidonus | —

f. 99^b Ad cornelium secundū | explicit | Incipit ad eundem tertium | Cyprianus ⁴⁾ cornelio fratri | salutem. Legi litteras tuas —

f. 104^b minas ingerunt respuantur. ⁵⁾ | Ad cornelium III. de quinq; | presbiteris ⁶⁾ explicit. | Incipit eiusdem epistula | quarto de nouatiano ⁷⁾ | Cyprianus cornelio | fratri salutem | Et cum diligentia et dilectione ⁸⁾ || —

f. 105^b Ad cornelium de Nouatiano (Nouato *corr. m. post.*) | epistula quarta explicit | Incipit quinta | Cyprianus ⁹⁾ cornelio fratri salutem. | Et religiosum uobis ¹⁰⁾ —

ibid. Ad cornelium v. explicit. | Incipit sextus. | Cyprianus ¹¹⁾ Cornelio fratri | salutem. Quod seruis dñi —

f. 106^b Ad cornelium vi. explicit | Incipit septimus. | Cyprianus ¹²⁾ cornelio fratri | salutem. Uenerunt ad nos —

f. 107 reuertantur. ¹³⁾ | Ad cornelium de episcopa|tu* eiusdem ¹⁴⁾ explicit. | Incipit octauus. | Cyprianus ¹⁵⁾ cornelio fratri | salutem. | Et egisse nos —

f. 107^b extra ecclesiam detineri ¹⁶⁾. | Ad cornelium epistulae | numero viii explicit. | Incipit ad rogatianum | et ceteros de obseruanda | disciplina. ¹⁷⁾ | Cyprianus ¹⁸⁾ Rogatiano p̄b | et ceteris confessoribus | fratribus salutem; Et iam pridem —

f. 108^b Ad cornelium (*corr. m. post.*) | et ceteros explicit. | Incipit ad plebem | de quinto (quinq; *corr. m. post.*) p̄r ¹⁹⁾ | Cyprianus ²⁰⁾ plebi | uniuersae salutem. | Quamquam fratres carissimi —

¹⁾ l. c. 339 sqq. (in exilium de eius confessione). — ²⁾ ep. 57. — ³⁾ III 851. — ⁴⁾ ep. 55. — ⁵⁾ respuantur. Opto *etc.* — ⁶⁾ de Fortunato et Felicissimo sive contra haereticos — ⁷⁾ ep. 49. Responsum ad Cornelium de Novati sceleribus. — ⁸⁾ cum dilectione — ⁹⁾ ep. 43. — ¹⁰⁾ nobis — ¹¹⁾ ep. 42. — ¹²⁾ ep. 41. — ¹³⁾ reuertantur. Opto *etc.* — ¹⁴⁾ quod ordinationem Novatiani non receperit — ¹⁵⁾ ep. 47. — ¹⁶⁾ detineri. Opto *etc.* — ¹⁷⁾ ad Rogatianum presbyterum et ceteros confessores — ¹⁸⁾ IV 235. — ¹⁹⁾ de quinque presbyteris schismaticis factionis Felicissimi. — ²⁰⁾ l. c. 333.

f. 109^b precibus insistere. | Ad plebem de v. p̄r̄ | explicit ||
f. 110 Incipit ad epictetum ¹⁾. | Cyprianus ²⁾ epicteto fratri & plebi
assu|ras consistenti salutem. | Grauiter & dolenter motus sum —

f. 110^b Ad epictetum et plebem. explicit. || f. 111 Incipit ad
clerum et plebem ³⁾ de uicto|re qui fastinium presbyterum | tutorem
nominauit. | Cyprianus ⁴⁾ presbiteris & diaconibus & plebi | furnis
consistentib. salutem. | Grauiter commoti sumus —

ibid. Ad clerum et plebem de uictore | qui faustinum presbite-
rum. | tutor nominauit. explicit. || f. 111^b Ad lucium de exilio reuer-
sum. ⁵⁾ | Cyprianus ⁶⁾ cum collegis lucio fratri salutem. | Et nuper
quidem —

f. 112 Ad lucium de exilio reuersum | explicit. | Incipit ad ma-
ximum | et nicostratum ⁷⁾. | Cyprianus ⁸⁾ maximo & nicostrato & |
ceteris confessoribus salutem. | Cum frequenter carissimi —

f. 112^b Ad maximum (*corr.*) et nicostratum | de unitate explicit. |
Incipit ad florentium. quem et | pupianum. ⁹⁾ | Cyprianus ¹⁰⁾ qui et
eascius ¹¹⁾ florentio cui et | pupiano fratri salutem. | Ego te frater —

f. 114 utrū|que recitabitur. | Ad florentium quem et pupia|num
explicit. | Incipit ad maximum. presb̄. | et urbanum. et sidonium.
| et macarium ¹²⁾ | Cyprianus ¹³⁾ *etc.* salutem. Lectis litteris ur̄is | —

f. 115 Ad maximum presb̄. et urba|num. et sidonium et maca-
riū | explicit. | Incipit ad martyras et conf̄. | in metallo constitu-
tis. ¹⁴⁾ | Cyprianus ¹⁵⁾ nemesiano —

f. 116^b me|minisse ualete. ¹⁶⁾ | Ad martyres et confesso|res. in
metallo constitutis. | explicit. | Incipit ad urbanum | de hereticis bap-
tizandis | epistola .iii. ¹⁷⁾ | Cyprianus ¹⁸⁾ adiubaiano ¹⁹⁾ fratri saluem; |
Scripsisti mihi —

1) ad Epictetum et plebem Assuritanorum de Fortunato quondam eorum
episcopo — 2) l. c. 389. — 3) plebem Furnis consistentem — 4) l. c. 397. —
5) ad Lucium papam Romanum reuersum ab exilio. — 6) l. c. 358. —
7) ad confessores Romanos ut ad unitatem redeant — 8) l. c. 340. —
9) ad Florentium Pupianum de confessoribus — 10) l. c. 400. — 11) Thas-
cius — 12) ad confessores de reditu ex schismate congratulatoria — 13) l. c.
342. — 14) ad Nemesianum et ceteros martyras in metallo constitutos —
15) l. c. 414. — 16) *om.* — 17) ad Jubaianum de haereticis baptizandis. —
18) l. c. 412. — 19) Jubaiano.

f. 121 Ad iubanum de hereticis | baptizandis. explicit. | item incipit. ad quintum. | epistola .ii. de his ipsis. 1) | Cyprianus 2) quinto fratri salutem. | Retulit ad me frater —

f. 122 Ad quintum de hereticis baptizandis explicit epist. .iii. | Incipit ad iubaian 3) de hereticis | baptizandis. epist. .iii. | Cyprianus. liberalis. cal*donius (*in ras.*) —

f. 122^b Caecilii Cypriani. ad iubaianū | de hereticis baptizandis | epist. n̄ .iii. explicit. | Incip. señt. episcoporum. n̄. LXXXVII. 4) || f. 123 Cum 5) in unum —

f. 127 de antixp̄is | xp̄iani. | Sententiae episcoporum. | numero LXXXVII. de hereticis | baptizandis. explicit. | Incipit ad Pompeium. contra | epistolam stephani. 6) | Cyprianus 7) pompeio fratri salutem. | Quamquam plene —

f. 129 a pastore restitui; 8) | Ad pompeium contra stephani | epistolam (o ex u) de hereticis baptizandis explicit. | Incipit ad magnum de nouatiano. 9) | Cyprianus 10) magno filio salutem; Pro tua | religiosa —

f. 131^b ad xp̄i ecclesiam ueniunt. | Ad magnum de nouatiano | et his qui in lecto consequuntur. prima. explicit. | Incipit ad eundem. 11) | secunda | Quesisti etiam fili carissime —

f. 132^b ad magnum. de nouatiano. et his | qui in lecto consequuntur .ii. explici | Incipit de martiale et basilide. 12) | Cyprianus 13). caelicius 14). primus | —

f. 134^b de Martiale et Basilide explicit | incipit ad fidum de infantibus | baptizandis | Cyprianus 15) et ceteri collegae —

f. 135^b Ad fidum de infantibus | baptizandis. explicit. | Incipit ad eucratium | de histrione | Cyprianus 16) eucratio 17) fratri salutem. | pro dilectione —

1) de haereticis baptizandis — 2) l. c. 408. — 3) ad Cornelium? III 851? — 4) Sententiae episcoporum LXXXVII de haereticis baptizandis. — 5) III 1052. — 6) Stephani de haereticis baptizandis — 7) IV 412. — 8) restitui. Opto etc. — 9) de baptizandis Novatianis et de iis qui in lecto gratiam consequuntur. — 10) l. c. 414. — 11) In den Ausgaben und den meisten Handschriften bilden diese beiden Briefe nur einen. — 12) ad clerum et plebes in Hispania consistentes de Basilide et Martiale — 13) l. c. 400. — 14) Caecilius. — 15) l. c. 359. — 16) l. c. 362. — 17) Eucratio. —

ibid. Ad eucratium de histrione | explicit | Incipit presb̄ et diaconib̄ consistē romae ¹⁾ | Cyprianus. ²⁾ presbiteris & diaconib. fratribus | salutem; Quales litteras ad clerum —

f. 136 fraternitate ³⁾ ualete. | Ad maximum. presb̄ et urbanum. | et sidonium et macharium. expliĉ | Alia presb̄ et diaconi romae consist̄ | Cyprianus presb̄ et diaĉ romae consis|tentibus salutem. Qm̄ com-
paeri —

f. 136^b ad romanos explicit | Incipit ad presb̄ et diaconibus. | ut his conf̄. qui in carcere sunt | constituti. | humanitas omnium. | praebeatur. ⁴⁾ | Cyprianus ⁵⁾. presb̄it̄ & diaconib; fratrib. salutē | Quamquam sciamus ⁷⁾ —

f. 137 meo nomine salute. ⁸⁾ | Ad presb̄it̄ et diaconibus ut his confrat̄ | ut qui in carcerem sunt constituti | humanitas omnium. pre-
beat. | Explicit | Incipit de laude martyrii. | Etsi ⁹⁾ incongruens est —

f. 142 creditur | non negare. | De laude martyrii. explicit. | Incipit de numidico confessores | presb̄ ordinato. ¹⁰⁾ | Cyprianus ¹¹⁾ presbyteris & diaconibus & ple|bi uniuerse carissimis ac desiderantis-
simis | fratrib; salutem. Nuntiandum uobis fuit | —

ibid. honore* florere. ¹²⁾ | De numidico conf̄ presb̄ ordinato | explicit. | Incipit ad lucium et qui cum eo sunt. ¹³⁾ | Cyprianus ¹⁴⁾ fratri & college lucio ¹⁵⁾ & qui cū | eo ¹⁶⁾ sunt fratres omnes in dō salutem. | Exultantib. nobis —

f. 142^b qui tecum sunt. uale. | Ad lucium et qui cum eo sunt. explicit. | Incipit ep̄l. felicis. iader. polionis. ¹⁷⁾ | Cypriano ¹⁸⁾ caris-
simo & dilectissimo felix | —

ibid. uthy|ciano salutem. ¹⁹⁾ | Cypriano felix iader polianus. expliĉ | Incip̄ ep̄l nemesiani. prima ²⁰⁾ || f. 143 Cyprianus naemesi-
ano. licio. ²¹⁾ —

¹⁾ ad clerum Carthaginensem de missis Romam et acceptis inde litteris —
²⁾ l. c. 316. — ³⁾ Fraternitatem salutate. — ⁴⁾ l. c. 262. — ⁵⁾ ad clerum ut confessoribus in carcere constitutis omnis humanitas praebeatur — ⁶⁾ l. c. 327. — ⁷⁾ sciam vos — ⁸⁾ salute. Valet. — ⁹⁾ l. c. 788. — ¹⁰⁾ de Numidico ordinato presbytero — ¹¹⁾ l. c. 324. — ¹²⁾ florere. Opto etc. — ¹³⁾ ad Cyprianum Lucii et ceterorum martyrum responsum — ¹⁴⁾ l. c. 422 Cypriano. — ¹⁵⁾ Lucius — ¹⁶⁾ mecum. — ¹⁷⁾ Felicis Jaderis Poliani et ceterorum martyrum responsum ad Cyprianum — ¹⁸⁾ l. c. 423. — ¹⁹⁾ Euty-chianum saluto — ²⁰⁾ ad Nemesianum et ceteros martyras in metallo constitutos. Siehe oben fol. 115. — ²¹⁾ Felici, Lucio.

f. 144 meminisse ualetis. 1) | Ad nemesianum ep̃is! .r. explicit | incipit secunda epistula. 2) | Cypriano 3) fratri nemesianus datius —

f. 144^b felix | et uictor 4). explicit. | Incipit quod idola. dii non sint 5). | Quod idola dii non sint —

f. 146^b fuerimus secuti 6). | Quod idola dii non sint | Explicit. | Incipit ad romanos || f. 147 Incipit ad romañ. 7) | Cyprianus 8) presbiteris & diaco|nib; romę consistentibus 9) salutem. Quamquam | bene sibi —

f. 148^b nostri meminisse | Explicit ad romanos | Incipit cypriano papae | moyses maximus. p̃f. b̃b. | Cypriano 10) papę moyses & maximus p̃br̃ | —

f. 150 ñri meminisse. | Cypriano papae moyses et maximus | p̃p. b̃b̃ explicit. | Incipit ianuarium de baptismo. | Cyprianus 11) cum collegis —

f. 151 Ad ianuarium de baptismo explicit. | Incipit ad clerum de cura pauperum 12) | Cyprianus 13) presbiteris & diaconib; fratrib; | carissimis salutem. Saluto uos —

ibid. Ad clerum propter curam pauperum. | explicit. | Incipit ad clerum sicut supra. | Cyprianus 14) presbiteris & diaconib; fratrib; | carissimis salutem. Saluto uos —

f. 151^b salutant | ualet. | Ad clerum sicut supra explicit | Incipit ad rogatianũ et ceteros confessoř 15). | Cyprianus 16) presbiteris & diaconib; fratrib; | salutem. Optaueram quidem —

f. 152 admonete. uale 17). | Ad rogatianum et ceteros confessores explicit. | Incipit ad pomponiũ de uirginib; | Cyprianus 18) cecilius uictor —

f. 153 ad pomponiũ de uirginib; expliç || f. 153^b Incipit ad fortunatum et | ceteros 19) de his qui per tormenta superantur | Cyprianus fortunato ahymno optato | —

1) Valet — 2) Nemesiani etc. responsum. — 3) l. c. 420. — 4) Stimmt nicht. — 5) l. c. 563 (de idolorum vanitate quod idola dii non sint et quod deus unus sit et quod per Christum salus credentibus data sit). — 6) imitati. — 7) Cleri Romani ad Cyprianum — 8) l. c. 307 Cypriano papae — 9) presbyteri et diaconi Romae consistentes. — 10) l. c. 290? — 11) l. c. 408? — 12) ad clerum de cura pauperum et peregrinorum — 13) l. c. 326. — 14) l. c. 228. — 15) ad presbyteros et diaconos — 16) l. c. 231. — 17) Valet — 18) l. c. 364. — 19) alios collegas.

f. 154 Ad fortunatū et ceteros de his | qui tormenta superantur
explc. | Incipit ad rogatianū de diacono. 1) | Cyprianus 2) rogati-
ano fratri salutem. | Grauit̄ & dolenter —

f. 154^b Ad rogatianum de diacono explicit. | Incipit ad stepha-
num de concilio. | Cyprianus 3) & ceteri —

f. 155^b Ad stephanum de con|cilio explicit. | Incipit ad clerum
— reddiderunt | Cyprianus 4) — salutem. Quamquam sciam —

f. 156 salutate ualete. etc. | Incipit epistola ad Cyprianum —
fecisse. | Cypriano 5) fratri maximus urbanus —

ibid. Incipit ad clerū de quibus|dam presbiter̄ qui temere | pa-
cem laps̄ dederunt. necdum | sedata pars 6) et citra conc̄ epis̄ |
Cyprianus 7) — salutem. diu patientiā meā | —

f. 157 n̄r̄ meminisse. ualete. | etc. | Incipit ad martyres et |
confessores qui lapsis | petierunt pacem dari et | corripet p̄r̄ qui pa-
cem dede|runt eis qui poeniten|tiam non egerunt. 8) | Cyprianus 9)
martyrib; 10) carissimis fra|trib; salutem. Sollicitudo loci nri | —

f. 157^b n̄r̄ meminisse. ult̄. | etc. Incipit ad plebem facta | sig-
nificans quid ad eū | martyres de lapsis peti|erunt. 11) | Cyprianus 12)
fratribus in plebe consis|tentib; salutem. Ingemescere uos | —

f. 158^b nostri meminisse. ualēt | etc. | Incipit ad clerum ae-
quae | propter lapsis 13) et caticuminis ne uacui exirent | Cyprianus 14)
presbiteris & diaconibus | fratrib; salutem. Miror uos —

ibid. admonete 15) ualete | etc. | Incipit in qua rescrip|sit
clero 16) de his qui ad | pacem festinant. || f. 159 Cyprianus 17)
presbiteris & diaconib; fratri|b; salutem; Legi litteras uestras —

ibid. admonete ualete. | etc. | Incipit epistola cipriani | ad cle-
rum non temere pacē | dandam ubi et dicit et se | solum idoneum non
esse. 18) | Cyprianus 19) presbiteris & diaconibus | fratrib; salutem.
Dñs loquitur —

1) de diacono qui contra episcopum contendit — 2) l. c. 393. — 3) l. c. 411. — 4) l. c. 327. Siehe oben fol. 136^b. — 5) l. c. 342. — 6) persecutione — 7) l. c. 250. — 8) et corripit — egerunt om. — 9) l. c. 253. — 10) martyribus et confessoribus — 11) ad plebem — 12) l. c. 256. — 13) ad clerum de lapsis — 14) l. c. 258. — 15) admonete et rogata. — 16) ad clerum. — 17) l. c. 260. — 18) ad presbyteros et diaconos de praecedenti et duabus equentibus epistolis — 19) l. c. 269.

f. 159^b uniuersam salutē ¹⁾ | *etc.* | Incipit epistola cipriani | ad calidonium | Ciprianus ²⁾ caldonio fratri salutem. | Accepimus litteras tuas —

f. 160 Incipit epistula cipriani | scribentes romae ad clerū | de redditione episē urbi c̄ ³⁾ | Cyprianus ⁴⁾ presbiteris & diaconibus | romae consistentib; fratrib; salutem. | Cum de excessu —

ibid. bene ualete ⁵⁾. | *etc.* | Incipit epistula cipriani | ad clerum insinuans quod | ut romae litteras mittere | fec̄ se optato hypodiacono | et saturum lectorem ⁶⁾ | Cyprianus ⁷⁾ presbiteris & diaconibus | fratrib; salutem. Ne quid conscientiā | —

f. 160^b salutate ual̄ | *etc.* | Incipit epistola cipriani ad | clero urbico ⁸⁾ de multis ⁹⁾ et de | luciani uerecundia ¹⁰⁾ et de ¹¹⁾ | clerini conf̄ modestia. | Cyprianus ¹²⁾ — salutem. Factis ¹³⁾ ad uos —

f. 161 Incipit epistola uniuersorū | conf̄ ad ciprianum de | pace datam. ¹⁴⁾ | Uniuersi ¹⁵⁾ confessores —

ibid. Lucianus scripsit. || f. 161^b *etc.* Incipit epistola caldonii | cypriano et clero de eis. | qui sacrificia et postea | exhorrentes facti sunt. | et pacem postulauerunt. ¹⁶⁾ | Cypriano ¹⁷⁾ & cumpresbiteris carissimis ¹⁸⁾ | consistentib; caldonius salutem. Necessitas | —

ibid. felicissimos bene ualere. ¹⁹⁾ | *etc.* Incipit epistola celerini ad | lucianum petens pro nomine | numeriae et candidae ut eas | in mente* habere* t quae numeria ut dicit premium de|dit ne sacrificarent ²⁰⁾ | Celerinus ²¹⁾ luciano ²²⁾ haec cum tibi —

f. 162^b legere | digneris. | *etc.* | Incipit epistola luciani | rescribentis celerino sup | nomine numeriae et candidae | et nomine pauli. et mappalice | et ceterorum signif̄ sibi eos | mandasse ut peitentibus | daret pacem. ²³⁾ | Celerino ²⁴⁾ domino si dignus —

¹⁾ salutate — ²⁾ l. c. 273. — ³⁾ ad presbyteros et diaconos Romae consistentes — ⁴⁾ l. c. 228. — ⁵⁾ ualere — ⁶⁾ ad clerum de litteris Romae missis et de Saturō lectore et Optato hypodiacono factis — ⁷⁾ l. c. 287. — ⁸⁾ ad clerum Romae consistentem — ⁹⁾ multis confessoribus — ¹⁰⁾ inuerecundia — ¹¹⁾ om. — ¹²⁾ l. c. 282. — ¹³⁾ Post factas — ¹⁴⁾ Confessorum ad Cyprianum — ¹⁵⁾ l. c. 268. — ¹⁶⁾ Caldonii ad Cyprianum — ¹⁷⁾ l. c. 272. — ¹⁸⁾ compresbyteris Carthagini — ¹⁹⁾ Stimmt nicht. — ²⁰⁾ Celerini ad Lucianum. — ²¹⁾ l. c. 274. — ²²⁾ Luciano salutem. — ²³⁾ Lucianus respondet Celerino — ²⁴⁾ l. c. 279 Lucianus Celerino.

f. 163 sofia quas uobis cōmendo. | *etc.* | Incipit rescribens ce-
lerino | luciano ¹⁾ | Didicimus secessisse benedictum papatem ²⁾ cy-
pri|anum —

f. 163^b Incipit epistola cipriani | ad presbiteros et diacones |
romae consistentes. | Cyprianus ³⁾ presbiteris & diaconibus | romae
consistentib; fratrib; salutem | & dilectio communis —

f. 164 ualere. ualete. | *etc.* | Incipit rescriptis presbiteris | et
diaconibus romae consistentib; ⁴⁾ | Cypriano ⁵⁾ papati ⁶⁾ pr̄bri & dia-
cones romae | consistentib. ⁷⁾ salutem. Cum plegissemus | —

f. 164^b quas uolebat accepit. | *etc.* | Incipit cipriano aduersus
| lapsos qui illic scripserunt. ⁸⁾ | Dñs ⁹⁾ noster cuius —

f. 165 tranquille agere. (ualete *add. m. post.*) | *etc.* Epistola
cipriani aduersus | lapsos qui illic scripserunt | explicat | Incipit rescripta
corneli | ad ciprianum de scismaticis. ¹⁰⁾ | Cornelius ¹¹⁾ cypriano fratri
salutem. | Quantam sollicitudinem —

f. 166 frater carissime. | *etc.* Incipit alia cornelii ad cy|prianũ
de nomine maximi | longini et machei et nicos|trati et euaristum. ¹²⁾ |
Cornelius ¹³⁾ cipriano fratri salutem. | Ne quid minus —

ibid. frater carissime. | *etc.* | Incipit epistola cipriani ad ele|
rum de eis qui temere lapsi com|municauerunt et de philumino (*in*
ras.) | fortunato hypodiacono | et fauorino acholyt. ¹⁴⁾ | Cyprianus ¹⁵⁾
presbiteris & diaconib; fratribus | salutem. Integre & cum disci-
plina —

f. 166^b salute ualete ¹⁶⁾ | *etc.* | Incipit epistola cipriani | diaconũ
caldonio et hercu|laneo sup nomine felicissimi | peruersi ¹⁷⁾ | Cypria-
nus ¹⁸⁾ caldonio & herculaneo. colle|gis item rogatiano & numidico
cum|presbiteris salutem. Vehementer contristat' | —

f. 167 Item incipit ad caldoni | herculanei et uictoris de
| absente felicissimo et aliis | de extorrentes rescripserunt ¹⁹⁾ |
Caldonius ²⁰⁾ —

¹⁾ Cleri Romani ad clerum Carthaginensem de secessu diu Cypriani —
²⁾ papam — ³⁾ l. c. 302. — ⁴⁾ Presbyteri et diaconi Romae consistentes
ad Cyprianum — ⁵⁾ l. c. 303. — ⁶⁾ papae — ⁷⁾ consistentes —
⁸⁾ Cyprianus lapsus — ⁹⁾ l. c. 298. — ¹⁰⁾ de confessoribus ad unitatem
reversis — ¹¹⁾ l. c. 341. — ¹²⁾ de Novati sceleribus — ¹³⁾ l. c. 342. —
¹⁴⁾ ad presbyteros et diaconos — ¹⁵⁾ l. c. 300. — ¹⁶⁾ et ualete — ¹⁷⁾ ad
Caldonium, Hereulanum et ceteros de abstinendo Felicissimo — ¹⁸⁾ l. c. 329. —
¹⁹⁾ de abstanto Felicissimo cum suis — ²⁰⁾ l. c. 331.

ibid. budinarium ¹⁾ | *etc.* | Incipit epistola cypriani, ad successum. ²⁾ | Cyprianus ³⁾ successo fratri salutem. Ut non | uobis in continenti —

f. 167^b in dñō bene ualere. | Caecili Cypriani epistola ad successum explicit. | Incipit aduersus iudaeos | qui insecuti sunt dñm ūm ihm xp̄m | Ad̄tentite ⁴⁾ sensum —

f. 169^b Incipit epistola cypriani | de alātores ⁵⁾ | Magna ⁶⁾ nobis ob ⁷⁾ uniuersa —

f. 172 noli respicere, amen. | Epistola cypriani ad alātores explicit. | Incipit de duobus montib; ⁸⁾ | Probatio ⁹⁾ capitulorum —

f. 175 gentes credant. ¹⁰⁾ Caecilii cypriani de duobus | montibus explicit. | Incipit ad uigilium ep̄m | de iudaica incredulitate. ¹¹⁾ | Etsi ¹²⁾ plurimos gentilitum —

f. 177^b puerum tuum ¹³⁾ sc̄issimq̄. | Caecilii cypriani ad uigilium. | ep̄m de iudaica incredulitate | explicit. | Incipit caecilii cypriani | antestis dñ ¹⁴⁾ | Cyprianus ¹⁵⁾ religiosus antestis ac testis dō ¹⁶⁾ | gloriosus & simulata ¹⁷⁾ conscripsit —

f. 181 fidei gloriosū gentib; & dolendum ¹⁸⁾ || f. 181^b Epistola cypriani antistites dñ | explicit. | Incipit caecilii cypriani ad flauium felicem de resurrectione mortuoꝝ; ¹⁹⁾ | Qui ²⁰⁾ mihi rurículas optauit ²¹⁾ carmine musas | —

f. 184 atq; aeterna suis uenia ad p̄mia uotis ²²⁾ | Cecili cypriani ad flauū felice e sic | de resurrectione mortuoꝝ explicit | Incipit caena cypriani. | Quidam ²³⁾ rex nomine iohel nuptias faciebat in | regionē orientis —

f. 185^b domus suas repaierunt. | Cena cypriani explicit | Incipit oratio cypriani ²⁴⁾ | Agios. ²⁵⁾ agios. agios sc̄e sc̄oꝝ patrū ²⁶⁾ n̄oꝝ | —

1) budinarium — 2) ad Successum de nuntiis Roma reuersis persecutionem nuntiantibus. — 3) l. c. 429. — 4) l. c. 919 Attendite. — 5) de aleatoribus. — 6) l. c. 827. — 7) ab — 8) de montibus Sina et Sion — 9) l. c. 909. — 10) credent et sperabunt — 11) Celsi in altercationem Jasonis et Papiaci praefatio de iudaica incredulitate ad Vigiliū episcopum — 12) VI 49. — 13) tuum Celsum — 14) De vita et passione Cypriani per Pontium diaconum — 15) III 1481. — 16) Dei — 17) tametsi multa — 18) ? — 19) Incerti auctoris de iudicio domini II 1089. — 20) Quis — 21) aptabit — 22) ? — 23) l. c. 926. — 24) Oratio Cypriani Antiocheni pro martyribus — 25) l. c. 905. — 26) pater patrum.

ibid. saeculorum. amen. | oratio cypriani explicit | Incipit eiusdem alia oratio | *** quam dixit sub die passionis suae. | Dñe 1) s̄e pater agios d̄s a te & ad te d̄s meus 2) | —

f. 187 sc̄lorū amen. | Oratio Cypriani quam sub | die passionis suae quē dīx̄ exp̄lc̄ | Incipit passio eiusdem | Passio cypriani ex die qua cyprianus mar|tyriū tulit —

f. 187^b ex tabella recitauit thasciū cyprianum gla|dio animaduerti plac̄a. | passio cypriani explicit. ||

116. membr. fol. foliorum 115. saec. IX—X.

f. 1 3) Caecili Cypriani epistola ad Donatum | Bene 4) ađmones (m. al.) donate carissime. Nam et promississe me memini | —

f. 4 religiosa mulcedo. Ad Donatum explicit | Incipit de habitu uirginum. Disciplina 5) custos spei —

f. 9 uirginitas honora|ri. amen 6) ad uirgines explicit | Incipit de zelo et liuore | Zelare 7) qđ bonū —

f. 12 de opere et elemosynis 8)

f. 17 de lapsis 9)

f. 23 ad tibaritanos 10)

f. 25 de unitate ecclesiae 11)

f. 30 de oratione dominica 12)

f. 35^b de mortalitate 13)

f. 39 de bono patientiae 14)

f. 43 ad Demetrianum 15)

f. 47^b ad Fortunatum amen | Pressurarū 16) & persecutionū pondus incūbit —

f. 53 Quod idola non sint 17)

f. 54^b Ad Quirinum liber. primus 18)

f. 58^b Caecili Cypriani ad Cyrinum de sacramento x̄pi | liber primus exp̄l̄ Incip̄ liber secundus ||

1) l. c. — 2) deus h̄gie et h̄gie deus meus — 3) Oben: Petri Danielis Aurelianeū 1564. — 4) IV 192. — 5) l. c. 440. — 6) om. — 7) l. c. 638. — 8) l. c. 601. — 9) l. c. 463. — 10) l. c. 349. — 11) l. c. 493. — 12) l. c. 519. — 13) l. c. 583. — 14) l. c. 621. — 15) l. c. 545. — 16) l. c. 651. (Desiderasti Fortunata carissime ut quoniam persecutionum et pressurarum pondus) — 17) l. c. 563. — 18) l. c. 675. Den einzelnen Büchern gehen Capitulationen vorher.

- f. 66^b liber tertius
 f. 78 de sacramento calicis ¹⁾
 f. 81 ad rogatianū et ceteros confessores ²⁾
 f. 82 ad martyraes et confessores ³⁾
 f. 83 ad moysen et maximum et ceteros confessores
 f. 83^b ad eosdem ⁴⁾
 f. 84^b ad clerum de deprecando dō ⁵⁾
 f. 86 ad clerum et plebes de aurelio confessore lectore ordinato ⁶⁾
ibid. ad eosdem de celerino confessore lectore ordinato ⁷⁾
 f. 87 ad praesbyteros et diaconos *etc.* Optaueram ⁸⁾ quidē fratres | kñi ut uniuersū clerū nostrū integrū —
 f. 88 ad nemesianum et ceteros in metallo constitutos ⁹⁾
 f. 89 ad collegas de hereticis baptizandis ¹⁰⁾
 f. 90 ad praesbyteros et diaconos. Diu ¹¹⁾ patientiā meam —
 f. 91 ad martyres et confessores ¹²⁾
 f. 91^b de numidico praesbytero ordinato ¹³⁾
ibid. ad fidum de infantibus baptizandis ¹⁴⁾
 f. 92^b ad eucratium de histrione ¹⁵⁾
 f. 93 ad cornelium ¹⁶⁾
 f. 94 ad eundem II.
 f. 99^b ad eundem III de confessione eius
 f. 100^b ad eundem IIII
 f. 101^b ad eundem V.
ibid. ad eundem VI.
 f. 102 ad eundem VII
 f. 102^b ad eundem VIII
 f. 103 ad eundem VIII
 f. 103^b ad rogatianū et ceteros confessores ¹⁷⁾
 f. 104 ad antonium ¹⁸⁾ de cornelio et nouatiano ¹⁹⁾
 f. 109 ad magnum de nouatiano et de his qui in lecto consequuntur ²⁰⁾

¹⁾ l. c. 372. — ²⁾ l. c. 424. — ³⁾ l. c. 245. — ⁴⁾ l. c. 253. — ⁵⁾ l. c. 240. — ⁶⁾ l. c. 317. — ⁷⁾ l. c. 320. — ⁸⁾ l. c. 231. — ⁹⁾ l. c. 414. — ¹⁰⁾ l. c. 408. — ¹¹⁾ l. c. 250. — ¹²⁾ ? — ¹³⁾ l. c. 324. — ¹⁴⁾ l. c. 359. — ¹⁵⁾ l. c. 362. — ¹⁶⁾ l. c. 339 u. s. w. — ¹⁷⁾ l. c. 235. — ¹⁸⁾ Antonianum — ¹⁹⁾ l. c. 345. — ²⁰⁾ l. c. 414 (III 1137).

f. 109^b commixtione adunatę multitudinis copulatum *) || f. 110 runt *) spū in mundo redeunte quatiantur *) | ut manifestū sit diabolū in baptismo fide credentis | —

ibid. semper bene ualere | Ad magnum de cornelio et nouatiano explicat | Incipit ad epictetum et plebem assuritanorum de | fortunato quondā epō eorū *)

f. 111 ad plebes in hispania constitutas de basilide | et martiali *)

f. 113 Incipit ad pomponium de uirginibus | Ciprianus *) cecilius uictor sedatus tertullus compresbiteri *) —

f. 114 placeamus Optamus *) te frater carissime *) bene | ualere ad Pomponium de uirginibus explicat | Incipiunt uersus beati cypriani martyris xpī ad quendam | senatorem ex xpīana religione ad idolorum seruitutem | conuersum | Cum *)¹⁰ diuersis iterum uanisque uiderem —

f. 115 Non erit in culpa quem paenitę ante fuisse | .C. Cypriani uersus aduersus quendam senatorem explicat | *Petri Danielis Aureliani* ||

f. 115^b Incipit passio cypriani martyris | III kl̄ sept̄b̄ tusco & basso consulibus paternus proconsul cipriano episcopo | —

ibid. ciprianus. Ciprianus dixit Ego sum ep̄s Galerius maximus proconsul ||

EUSEBIUS EMISENUS.

131. membr. Grossoctav. foliorum 175. saec. IX—X.

f. 1¹¹) In nomine | ihū xpī incipit | liber domni | eusebii quē | translātū est | ex ebreo in latinū | haec superscriptū principii pro | utilitate factū ut si subito quod | solet fieri lapsus fuerit | inueniatur in nomine dñi ||

f. 1^b Audiuius per prophęam dicentem. de natiuitate —

f. 5 portat in corpore; | Explicat humilia de natiuitate dñi I. incipit secunda | Bene nostis fr̄ (fr̄s *corr. m. post.*) carissimi & mecum fideliter —

1) III 1142 b. — *) I. c. 1151c. cooperint — *) quatiantur — *) IV 389. — *) I. c. 400. — *) I. c. 364. — *) cum presbyteris — *) Opto — *) carissime ac desiderantissime in Domino — *) Cyprian. ed. Baluz. app. p. CLVII. — *) Oben: 39 N. Peta. 1656. Unten: Volumen XXXIX. Non Petavianum. — Eine jüngere Handschrift des Eusebius findet sich unter der Nummer 243 (membr. 8. foliorum 138. saec. XII—XIII). Ihr Inhalt ist folgender: f. 1 Sermo Fausti ad monachos primus. | Ad locum | hunc kin̄i. non ad | —

f. 8^b & sacrificium. moriendo; | Explicit humilia .i.i. de natiuitate dñi; Incipit | stefani martiris | Satis notum ē beatos martires & amicos dī | —

f. 11^b mansuris benediceionib; | inrigatur (n i r); | Explicit humilia scī ste|phani pri^m martiris qui et | leuita fuit. incipit humil | ephifanie et ^lfantū quos herodis | interfecit || f. 12 Proxime natalē dñi saluatoris | exegimus —

f. 18 effecti eius qui regnat | in aeternum; | Expli humilia | prima ephifanie | et infantū quos | herodis intereē sic | incipit humil | se|cundē ephifanie | Die tercio nupcie fiebant; | —

f. 21^b tale transcrib&; | Explicit humilia .i.i | ephyfanie | incipit humilia ter|tia ephyfaniae | Dies tercius trinitatis ē sacramen|tum; —

f. 27 uite mer|itis comparemus; | Expli feliciter hu|mil epi|phañ tercia | incipit humil epipha quarta et infantum scōrum .vii. | Audiuimus in euangelio uocem dñi dicentis; | Non omnes —

f. 33^b la&ur; alesia; | Expli. feliciter. humi|a epyfania oram (corr. in ephyfaniorum) | iii. et scōrum infan|tū. incp. inicio qua|draginsime | Sicut messium aut uindemia^mrum | —

f. 36^b corona paratur | & gloria; | Explicit feliciter humilia | de quadragensima incipit de | simbulo viii. | Sicut nonnulli seire promissum ē. aput ue|teres —

f. 43^b suscipiat ignis inferni; || f. 44 Explicit humilia simbuli feliciter prima incipit secun|da. | Fides re|igionis catholicae lumen est ani|me. —

f. 4 iā resurgat. Explicit sermo pm'. | Item sermo eiusdem fausti; | In|struit nos atque hortatur sermo diuinus. qua|liter —

f. 9^a ad pmisa dñi dñi ihu | xpi cui ē etc. Amen. Expliē sermo .ii. In|cip. sermo .iii. ei'dē fausti. | Quod supplente & quoda^m cū caritate iu|bente —

f. 12^b tribuatur uenia; a^m || f. 13 Sermo scī augustini de psecutione xpi|ana. | Frequenter diximus fr̄s k̄ni. qd semp xpianus | —

f. 15^b tutos liberare etc. Amen. Augustinus de obedientia; | Nichil dō sic placet quom̄ obedientia —

f. 18 audiendi audiat. etc. Amen. Incipit sermo | scī cesarii ad monachos primus. | Seimus quidem —

f. 23 pseuerando puenerit. | Itē sermo ei'dē | Fr̄s k̄ni. ob hoc ad sc̄m ppositū conuenim' —

f. 24^a inuitante ueniam'. etc. A^m | Item sermo ei'dē .iii; | Videte uoca|tionē ur̄am fr̄s k̄ni; —

f. 49^b re|surgere animas de fontis gurgite con || *Ein Blatt fehlt*
 || f. 50 satis agite carissimi nouella adoptio diuinitatis | —

ibid. uita custodiat ; | Explicit humilia simbuli | II. incipit III.
 quae et de simbullo et de scā blandina lugdonensis ; | Etiam si
 martyribus relegionis ex|traneae —

f. 53^b uita qui uiuit in secula seculorum .XII. | incipit humilia
 prima die pasce ; | Exulta caelum. & laetare terram (*corr. m.*
post.) —

f. 54 interitu formidam' ; | Finit humil̄ prima pasce | incipit se-
 cunda || f. 54^b Beneficia dī nr̄i. cum magna adque mirifica —

f. 56^b non meminerat | reum ; Non poterat tenere damnatum || *Ein*
Blatt fehlt || f. 57 seruitutis educerit celebre est ad plebis tran|situm —

f. 62 si ad xp̄m respiciant | iam redempti ; | Explicit humilia
 pascae ter|cia item incipit quarta ; xv. | Hodierni diei sacroscā sol-
 lemnitas. | hebraeice fase —

f. 65^b rebellium transeat | angelorum ; | Explicit humilia pasche
 .III. | incipit v paschae .xvi. | Opportune & congrue sub die insigni
 so|lemnitatis —

f. 69 p alapis suis ; | Explicit humilia paschae v. | incipit .vi. |
 Magnitudo celestium. beneficiorū. | angustias —

f. 74^b praeparare | dignetur qui regnat in secula seculoꝝ ; |
 Explicit humilia. pasce | vi. incipit .vii. ; xviii. || f. 75 Bene nouimus
 primum esse ab origi|ne mundi ; —

f. 26^b in futuro psidium *etc.* | Item sermo eiusdem .III. ; | Sc̄a ac uenera-
 bilia | —

f. 31 supplicantibus uobis *etc.* amen. Sententia | paulini ad monachos de
 penitentia | Detur penitentia scl'ari. —

f. 32 non erit apta. Incipiunt sententiae | de opuscl'is sc̄i ieronimi ; | Alii
 festinant ad celestia | —

f. 40 in uoluptate impudicitia ; Sententia nouati catholici de humilitate
 & obedientia τ calcanda supbia. | Secularibus aliter in eccl'a loquimur. | —

f. 43 profecit et non | periit ; Augustinus de bono discipline ; || f. 43^b Multi
 sunt qui sanę doctrinę aduersantur —

f. 48 tempore disseramus ; Augustin' de eo qd' sc̄ptū ē bonita|tē τ disci-
 plinā ; | Inter cetera quibus beatus dauid —

f. 50 blan|dior disciplina ; Ep̄la augustini ad letū diaconem || f. 50^b Dño
etc. Legi ep̄lam tuam —

f. 55 cōmendare uoluisset ; | Sermo sc̄i macharii ad monachos ; | Fr̄s
 km̄i. quanquam et noticiam scripturarū τ earū | —

f. 78^b dānare non possit; | Explicit humilia pascae. | vii. incipit viii. | Quodam loco sermo * hieremieae prophæae | —

f. 84 hominē portaræ in celum; | Explicit humilia pascae | viii. incipit viii. | Dies hec fratres si bene pspicimus. duplici noſ | —

f. 87 terminum | non habebit; | Explicit humilia pascae. | viii. incipit x. Festiuitates. | iste carissimi et celebritates. | —

f. 89 cordis timore seruatur; | Explicit humilia pasce. | .x. || f. 89^b leer || f. 90 Incipit humilia xi. | Digne carissimi piis studiis exultemus | —

f. 93 seruierunt in terris; xxiii. | Explicit humilia pasche xi | incipit xii | Resurrectio dñi nostri carissimi cum | qua —

f. 98 sensus nostros dō nostro; xxiiii | Explicunt humilia pasche .xii. incipit. | humilia. de latrone. Ds erat in xpō mundum recencilians —

f. 104^b cum ueneris in regnum tum. | Explicit feliciter humilia de latrone beato qui in cruce missus | est quando et sal^{tor} noster a iudeis in cruce pependit. Incipit de letaniis. | Congruum ac ualde necessarium est dilectissimi fratres. ut sicut priori —

f. 107 in libertate captiuus est ; || f. 107^b Expicit humilia prima | de letaniis. Incipit de penitentia ninniutarū | in laetaniis. | Cum sacro uolumine ione pphetæ gesta replicantur. —

f. 62 felicissimis hominibus p infinita regnemus sel'a sel'orum amen; Incipit sermo primus | Eusebii emiseni ad monachos; | Exhortatur nos sermo diuinus ut curramus | —

f. 64^b accepimus | ad salutem etc. Explicit sermo | primus; Incipit sermo secundus; || f. 65 Quid salubritatis kmī —

f. 66 timore | dignetur etc. Amen; Explic | sermo .ii. | Incipit sermo .iiii. | Sicut a nobis dñs p suscepiti —

f. 69^b inueniat iudicaturus; Explic sermo .iiii. | Incip sermo .iiii. | Ad hoc ad istum locum conuenimus | —

f. 71 inuitante ueniamus; Explic | sermo .iiii. | Incip sermo .v. | Si quando tre operarius. —

f. 76 sempiterna felicitas; Explic sermo .v. || f. 76^b Incip sermo .vi. Ait quodam loco sermo diuinus; —

f. 79^b sine | fine durarent; Incipit omelia .i. eusebii emiseni | de pascha; | Exulta celum. et letare terra —

f. 110 ut non moriatur in uita ; | Explicet de penitentia | ninni-
uitarū. Incipit humilia de ascensione dñi prima xx'ii | Scire de-
bemus carissimi. quod hodie|na festiuitas. non minor est —

f. 115^b æterni iudicis precurramus ; | Finit feliciter. humilia de
ascen|sione dñi prima: incipit | secunda. | Omnia se dñs in hoc
mundo. sub | fragilitate —

f. 118 adquirat | natura gloriosior; || f. 118^b Explicet humiliae
duae | due ascensione dñi. incipit de pentecosten | In illis diebus.
dicit dñs. effundam de spū | —

f. 121 inexplilib; desideriis explorare || f. 121^b Explicet. de
pentecosten. | Incipit humilia. sc̃i iohan|nis baptistae. | Hodie di-
lectissimi fr̃s. | iohannis qui dñi precurrit —

f. 122^b in illo habitabit in nobis ; | Explicet humilia. de sc̃o
iohanne | baptista; Incipit eiusdem | alia | Beatus iohannes a sc̃o spū
æiam in ma|iorum —

f. 125^b maluit augere. quam tacere ; | Expliciunt humiliae .n.
de sc̃o | iohanne. baptista de passio|ne et alia. de natiui|tate sua. Incēp
humilia de mathaueis; | Hodie itaque sacras septem marty|rum —

f. 128 effecti qui regnat in aær|num ; Finit feliciter. humi-
lia | de machabeis. Incipit humilia | in natale apostolorum; | petri
et pauli. | Beatorum martirum praeclara | gesta & speciosa —

f. 130^b & uulnerata remediū ; | Explicet humilia de natale apos-
tolorum; petri et pauli: | Incipit humilia de trinitate | generalis; Praesenti
lecti|one percipimus; | Si quis uult post me uenire. abneg& se | —

f. 80^b inlūto formidamus; Eplīc̃ omelia i. Iēiṗ omelia .ii. | Benefica dī
dñi —

f. 83^b dubitant p̃paratos; Eplīc̃ | omelia ii; Incip̃ omelia .iii; Magnum et
admirabile | —

f. 88 respiciant iā redēpti. | Explicet omelia .iii; Incipit omelia .iiii; |
Hodierni diei sacros̃ca sollempnitas hebraice —

f. 90^b transeat angloꝝ; Explicet omelia .iiii; Iēiṗ | omelia .v. | Oppor-
tune ⁊ congrue sub die insignis | —

f. 93^b p̃ alapis suis; Explicet ome|lia .v; Incipit omelia .vi; | Magnitudo
celestium | beneficiorum —

f. 98^b p̃pa|rare dignetur. etc. | Eplīc̃ omelia .vi; Incipit omelia .vii; |
Bene nouimus p̃mū eē —

f. 101^b dampnare non possit; Explicet | omelia .vii; Incipit omelia octaua; ||
f. 102 Quodam loco sermo ieremie —

f. 107 portaret in celum; Eplīc̃ omelia .viii; | Incip̃ omelia .viiii; | Dies
hęc fr̃s km̃i si bene | —

f. 133^b non dubites praeparatos ; | Finit humilia de trinitate. | generalis. Incipit de scō | episcop̄. maximo et abate ; | Loquuturi de perfectione summi antestitis —

f. 141^b in filiis merita | iam resurgat ; Expliciunt humiliae | xxxvi. sed hic de scō maximo | episcopo ; Incipit ad dardanū de | terra repromissionis. | Quaeris dardane christianorū | nobilissime nobilium christianissime —

f. 148^b nouissime sub regi|bus offendistis dñm ; | Incipit de uigiliis. ac templū cupi... | Nos etenim. fr̄s carissimi | si templum cupimus —

f. 153 sequenti exhibebit lectione ; | Explicet de sc̄is uigiliis. Incipit de utilitate hymnorū ; | Qui promissum reddit debitū soluit | —

f. 159 quia ipsi. laudabunt dñm in sc̄la sc̄lōm amen ; | Explicet de utilitate hymnorū ; | * Incipit at agalsiam questionū. | CYMMIKTΩN ; | 1 Cur iohannes discipulos suos mittit. ad dñm ut intro|gent — f. 159^b (x1) fuerit homo peccati & reliqua ; | Filius meus apodemus qui interpretatione no|minis —

f. 173 (vii) qui tritoco (*corr.*) man|datorum ; *Hälfte der Seite leer* || f. 174 pergule & incontinencie uicium mors | intrauit —

f. 174^b purificatione | ieiunii. uicina dī. praesenciam (q; *add. m. post.*) conferri ; || f. 175 spiritali fenore ad ipsum boni operis recur|rat usura ; —

f. 175^b Ut | secundum salamonem. castigato pes|stifero. fidelis efficiatur astucior ; || f. 174.175 *lose Blätter*

f. 110 ² tminū | ñ habebit ; Expliē omelia .viii ; Incip̄ omelia .x. | Festiuitates iste kñi celebritates —

f. 112 timore seruetur ; Expliē omelia .x. ; Incipit omelia .xi. | Digne kñi piis studiis exultem' | —

f. 115 seruierunt in terris ; Expliē omelia .xi. | Incip̄ omelia .xii. | Resurrectio dñi n̄ri kñi eū —

f. 118^b sensus n̄ros do n̄ro ; Expliē | omelia .xii. ; Incipit omelia de latne beato ; | D̄s erat in xp̄o mundū reconcilians —

f. 123^b in regnū tuū ; Expliē omelia de latrone beato ; Incipit de | simbolo omelia prima ; | Sicut nonnullis scire —

f. 128^b ignis inferni ; Explicet omelia .i. ; Incipit omelia .ii. | Fides religionis catholice lum̄ ē anime —

f. 135 uita custodiat ; Explicet omelia sym|boli .ii. ; Incipit omelia || f. 135^b beati anselmi emiserunt de trinitate ; | Presenti lectione peipimus. si quis uult p' me | —

f. 138^b ad celestia non dubites praeparatos. | Explicet omelia de trinitate ; Liber sc̄e marię longipontis. ||

EXCERPTA de patribus.

407. membr. A. foliorum 101. saec. X.

f. 1^b 1) // quã audeat ep̄s iud. | 1 De ecclesia — f. 2 LXII
De conscientia august. | Incipiunt capitula secun|di libri de diuersis |
conciliis ecclesiasti|cae regulae in unum | collectis. | De ciuitatibus
m&ropoleis | 1 quales sub se habeant ciuitates | De causis singulis
qualiter p | auctoritatem ueritatis uen|tilandae sunt | Statuta car-
thaginensis eccl̄ae | antiqua cum capitulis LXXV | Qualiter exami-
n&ur is qui | episcopus ordinandus est | 1 Ut ep̄s ordinatus sc̄dm patrũ|
sc̄orum diffinitiones uiuat | —

f. 4^b (CXXXII) ñ per | omã esse dispositam || f. 5 Ne temere
quisquam audeat episcopos iudicare | Beatus hieronimus presbiter in
libro his|toriae ecclesiasticae capitulo .ii. quem ipse composuit |
astruit inter c&era. Constantinus catholicus impe|rator —

f. 28 LXII | Sermo sc̄i augusti ni ep̄i. de conscientia. | Fratres
estote fideles —

f. 29^b mereamur saluari. | De ciuitatibus metropoleis uel quales
sub se | habent ciuitates. | In italia. Roma. Rauenna. Gradus.
Aquileia. Medioł. | Prima prouincia lugdunensis. hab& ciuitates .v. |
Metropolis ciuitas lugdunum. | Ciuitas eduorum —

f. 32 Prouincia alpium mari|timarum. hab& ciuĩ nũm .viii. |
M&ropolis ciuitas ebrodunũ. | — Ciuitas. uinsintensis. | Incip̄ ca-
pitulũ ecclesiasticae regulae ex diuer|sis collectae conciliis. quae in
romano canone ñ habentur. | Beatus augustinus in libris de ciuitate
dĩ dixit. | Omnes causae primitus — discernere deb&. | Antiqua
constituta cartaginensis ecclesiae. | Qui ep̄s ordinandus ẽ. Ante
examinaur —

f. 33 p̄sentia ordinetur Cap̄ .i. | Ep̄s suscepto in nomine xp̄i
episcopatu. —

f. 54 (CXXXII) & censuram canonum estimare | Excarpsum de
ep̄la sc̄i hieronimi ad rus|ticum de poenitentia peccatorũ CXXXIII |
Dñs per proph&am —

f. 56^b ut facerem ei. cap̄ CCCXXXIII (sic) | Excarpsum de
collationibus patrum ab|batis punupii sermo de paenitentia et |
satisfactione. | Multi sunt poenitentiae fructus. | —

1) Die ersten Blätter beschädigt.

f. 59 parce seruo tuo. | De collatione in theone abbatis. cap̄
xxi. | Nec tamen ex eo debemus —

f. 60 obliuione depereunt. De eucharistia | Sc̄s cyprianus dix.
Eucharistia cottidie — ñ desinat. | Unde supra in ep̄la hieronimi ad
lucinū | Eucharistiam quoq; —

f. 60^b arbitretur. | Exhortatoria optima iōh constantino|poli-
tani ep̄i ad poenitentiam quam fēc̄ | super psalm̄ L. de recuperatione
lapsi. | O grandis misericordia d̄i —

f. 61^b ab operibus malis. Excarpsum de libro | beati iohannis
constantinopolitani | ep̄i quam scripsit “ recuperatione lapsi | Quia
ualde magnum —

f. 63 & sincera conuersio. | De reparatione lapsi. gregorius.
secun|dino seruo d̄i inclauso. | Dilectissimo filio secundino seruo
inclauso. Grego|rius seruus seruorum d̄i. Dilectionis tuae litteras|
suscepi —

f. 65 redimere | uenit. Item isidorus de reparatione lapsi |
Domino sc̄o meritisq; beato fratri mansoni episcopo | isidorus ep̄s.
Ueniente ad nos famulo ur̄o —

f. 66^b dignitatis | recipi& meritum. Ex libro sc̄i iohannis | con-
stantinopolitani in euangēl ma|thei. ne nimis crudelis sit sacerdos|
in iudicio aliorum. | Alligant autem onera grauia —

f. 67^b & onerant inpotentes. | Sermo sc̄i iohannis constantino-
polita|ni ep̄i de iii mensibus ieiuniorum com|putatum secundū solarē
numerum. | Inter cetera proph&iae suae miracula. Zacharias —

f. 68^b id est crisma nascatur | In explanatione zachariae prophe-
te hieroñ pr̄bi. de eisdem ieiuniis. ita | scriptum est ut ait idem
prop̄h̄ | Et factum est uerbum d̄ni —

f. 70 his qui credunt in eū. | De obseruatione quattuor tem-
poru | Primi igitur mensis —

f. 71^b gaudio possidebit. | Excerptum de ep̄la sc̄i augustini ad
euodiu ep̄m. ubi d̄r qualiter intelle|gendum sit. quod petrus in
actibus apos|tolorum de xp̄o dicit. et terra mota est | — qui dor-
mierunt. surrexerunt. et de d̄d | in eadem resurrectione. | De eo
quod dicit petrus —

f. 73^b sine peccato simillimam. || f. 74 Sententia. baedae pr̄bi
de libro tracta|tus sui in parabolis salomonis ubi dīc̄ | Omnes qui
ingrediuntur —

f. 74^b Item unde et cuius supra | Notandum autem — falluntur | In cañ ancirano cap̄ .x. | de dispensatis puellis et ab aliis rap̄. | Desponsatas puellas — constiterit. | De decretis siricii epi. cap̄ .iiii. quod non | liceat alterius sponsam ad matriũ rortiri. | De coniugali autem uelatione — uioletur. De ratione coniugũ dicta sc̄i auḡ | Qualis deb̄ esse uxor —

f. 75 recipienda. Itẽ eiusd̄ | Nolite uiri — alteram ducere | Itẽ unde supra. sc̄i augustini. de concubinis. | Quale est & illud. —

f. 75^b numquã licebit. De uxoribus non di|mittendis. hieronimus in cõmentario | super matheo libro .iiii. cap̄ XLVI inter | cetera sic exponit. | Et accesserunt ad ih̄m —

f. 76^b subicimus seruituti. | Item de consanguinitate. | Intellege quid lex loquitur: —

f. 77 incestus est. | Incipit sermo uenerabilis uiri ambrosii | mediolanensis epi qui pastoralis dicit̄ | Si quis fratres oraculum —

f. 86^b dare promisisti amen. | De quattuor uirtutibus. | Porro antequã de principalibus —

f. 87 Temperantia. | Prudentia est rerum diuinarum —

f. 88 aperire. De iustitia | Iustitia ẽ animi —

f. 88^b hereditas comparatur. De fortitudinẽ | Fortitudo est magna —

f. 89 fortiter tolerare. | De temperantia | Temperantia est totius uitae —

f. 90^b dubitã esse conexa. | De disciplina principum in ecclesia. | Potestas imperialis & regalis —

f. 92 seculorum amen. Exhortatio poenitendi cum consolatione et misericordia d̄i ad animam futura iudicia || f. 92^b formidantem. Cur fluctuas anima —

f. 96 cultores efferunt mundi am̄ | In xp̄i nomine incipit sermo ad regem | Moneo sublimitatem tuam nobilissime rex. ut quẽ tibi | caritatis stilo 1) —

f. 101 dandam. imploro o dulcissime rex. | Item sermo alicuius de his quæ iustus homo obseruare debet. || f. 101^b hec omnibus modis fuganda sunt & absciẽda totaq; | animi uirtute separanda Languor a corpore. | Imperitia ab animo. Luxuria a uentre.

1) fol. 98 Hlotharius atauus tuus tres | filios habuit hildebertum. hlodoeum et blodmirum. In hiltiberto quidem tanta sapientia u. s. w.

A ciuitate | seditio. A domo discordia. & a cunctis temperantia | rebus
 O homo stateram ne transilias. id est ne iustitiam transgrediaris.
 Ignem gladio ne fodias. | id est iratum uerbis maledicis ne lacessas.
 Coronam | ne carpas. id est leges urbium conserues. Cor non co-
 medas. id est merorem de animo proice. Cum profec|tus fueris ne
 redeas. id est uitam istam post mortem ne | desideres. Per uiam pu-
 blicam ne ambules. id est mul|torum errores non sequaris. Hirundinem
 in domu | ne suscipias. id est garrulos & uerbosos homines in |
 eodem tecto non habeas. Oneratis onus inpone. | id est ad uirtutem
 incedentibus auge precepta. | Deponentibus non communices. id
 est tradentes se | otio constringe. ||

FULGENTIUS RUSPENSIS 1).

267. membr. 8. foliorum 228. saec. VII.

f. 1 Anno grē m̄ .cc. xxiii. Incep̄ al̄catio. * | iī .b. ep̄m lēm.
 ⁊ W. abbatē .s. mar̄ ⁊ iī eud | abbatē. ⁊ W. p̄positū cābonēsē.
 q̄ noluit accipe | iī priorē. B. pic. moniales de usura — p̄ laporcharia
 p. brunot. ||

f. 1^b In hoc codice continentur

libri sc̄i fulgentii. episcopi	
de praedestinatione	liber .i.
de quaestione ab arrianis proposita	liber .i.
item de alia ab eisdem proposita quaestione	liber .i.
dicta regis trasamundi et contra ea responsionum	liber .i.
de mysterio mediatoris ad suprascriptū regem	liber .i.
de immensitate diuinitati ¹ fili ¹ dī	liber .i.
de sacramento dñicae passionis	liber .i.
ad optatum de consultiscios	liber .i.
epistola ad gallam de uiduitate seruanda.	
ad probam de uirginitate et humilitate	liber .i.
epistola ad eandem uirginem probam.	
epistulam de bono caritatis ad eugepium	
epistola ad theodorum senatorem de conuersione	
epistula ad uenantia ² non debere propter peccata desperare conuersos ²).	

1) Eine andere Handschrift des Fulgentius siehe unten TICHONIUS 590. —

2) Neben dem Index von einer Hand des zehnten Jahrhunderts: Hic est liber Sc̄i
Marcialis monasterii *Lemouicensis*. Das cursiv Gedruckte steht auf Rasur.

f. 2 ¹⁾ Gratias ²⁾ ago dñō quod de bono thes|sauro —

f. 5^b ut nos dñō adiuuante te non pigeat | hereticis respondere
expl. || f. 6 Litterae ³⁾ tuae fili karissime monime | quantum demon-
strant —

f. 52^b re|nouet studium temperies distinc|ta librorum | Expl.
liber. primus. | Inĉ. liber. secundus. || f. 53 Satis est ⁴⁾ ut arbitror
monime karis|sime quaestionem de diuersita|te —

f. 81 ac|cepisset supererogare non pos|set. Expl. liber. se-
cundus | Inĉ. liber. tertius || f. 81^b Quotiens dilectissime monime
a xp̃i | famulis uirtus consideratur —

f. 98^b consequetur salutem. qui in eo di|uine humanaeq̃ na-
turae plenā cognouerit ueritatē. xp̃ || f. 99 *Über der Zeile* Obiec-
tiones. regis. trasamundi ⁵⁾. | Dictum ⁶⁾ est patrem de se ipso hoc
est de id ⁷⁾ quod | ipse est ineffabiliter — concordant | n Obiec-
tio ⁸⁾. quid ad hoc dicitur — profiteatur. | Responso Equidem dum
nominantur —

f. 117 (xi) quia insepara|biliter est utrisque communis. ep-
licat. || f. 117^b leer || f. 118 Trumphalibus ⁹⁾ tuis sensibus piissime
rex ne|quaquam crediderim obliuione subtractum | —

f. 134 dein|ceps disputanda dñ nobis ostium sermonis aperiat |
Explicit. liber. primus. de mysterio mediatoris. | Incipit. liber.
secundus. de immensitate* diuini|tatis filii dñ. || f. 134^b Quotiens
humanae condicionis infirmitas. | semetipsam protinus cognitura —

f. 153^b dominicae passionis. alio rursus incipiamus | exordio. |
Expl. liber secundus. de immensitate. | diuinitatis filii dñ. dñi
nostri ih̃u xp̃i | inc̃pt liber tertius de sacramento | dominicae. pas-
sionis. || f. 154 Quamquam secundo libro superni muneris | opitu-
latione subnixa —

f. 181 supra quam petimus aut intellegimus. ex ipso enī | et
per ipsum et in ipso sunt omnia ipsi gloria in sae|cula saecu-
lorum. amen. | Expl. liber tertius. de sacramento dñicae passionis. ||

¹⁾ Unten: Pa. Petauius. — ²⁾ LXV 151 (prologus in tres libros ad Moni-
mum). — ³⁾ l. c. 153. — ⁴⁾ om. — ⁵⁾ Fulgentii contra Arianos liber unus ad
decem obiectiones decem responsiones continens. — ⁶⁾ l. c. 205. — ⁷⁾ hoc
— ⁸⁾ Obiectio prima — ⁹⁾ l. c. 223 (ad Trasimundum regem libri tres).

181^b leer || f. 182 Epistolam ¹⁾ tuam sc̄ae sollicitudinis indicem | ante aliquot menses —

f. 188 in quo continentiae uirtus palmam uitae meli|oris ex-
pectat | *Zwischenraum* (in der Mitte eine ausradirte Zeile) |
Dominae ²⁾ uere inlustri et in xp̄i timore uenerabili | filiae gallae ³⁾.
seruorum xp̄i famulus ⁴⁾. | ante menses aliquot diaconi mei ex urbe
remeantis. | —

f. 198^b in omnibus et coram dño inuenies | gratiam | *In klei-
nerer Schrift* dñs te in uia iustitiae ⁵⁾ suae dirigat et ad regni | cae-
lestis promissa perducatur | domina inlustris filia ⁶⁾ | *Zwischenraum* |
Spiritali ⁷⁾ desiderio atque instituto suo sc̄a famula. | dñi proba quan-
tum congratuler —

f. 211 quam debitae seruitutis officium sponsae dñi denegare ||
f. 211^b Dominae ⁸⁾ in xp̄o plurimum uenerabili. et cum | omni ho-
norificentia nominandae. famulae dñi. | filiae probae fulgentius ser-
uorum xp̄i famulus | in dño salutem. | Epistolam sc̄itatis tuae. cum
tota cordis gratulatione —

f. 215^b satiabimur cum delectatione et delectabimur | cum sa-
tietate explicit. || f. 216 Domino ⁹⁾ beatissimo et plurimum uenerabili |
ac toto caritatis affectu desiderabili. sc̄o fra|tri et conpraesbytero
eugipio. fulgentius ser|uorum xp̄i famulus in dño salutem. | Utinam
sancte frater tanta meo facultas suffragaretur —

f. 219 perfecta sem^{per} caritate regnatur | *Zwischenraum* |
Orantem pro nobis — frater
domnus ianuarius — affectu
benedictionem a uobis — acceptam
suggestione fratris — uestris ¹⁰⁾. ||

f. 219^b Domino ¹¹⁾ inlustri et merito insigni | ac prestantissimo
filio thudoro ¹²⁾. fulgen|tius seruorum xp̄i famulus in dño sal' | Ut
ignotus corpore uidear ¹³⁾ epistulari tibi me|am —

¹⁾ l. c. 303. Nach dem vorgesetzten Index ist dieser Brief an Optatus gerichtet. In der Ausgabe fehlt der Name in der Überschrift: Domino et merito uenerabili filio Fulgentius seruorum Christi famulus in Domino salutem. —

²⁾ l. c. 311. — ³⁾ gallae fulgentius — ⁴⁾ famulus in domino salutem — ⁵⁾ uirtutis. Der Corbeiensis hat ebenfalls iustitiae. — ⁶⁾ filia amen — ⁷⁾ l. c. 324. — ⁸⁾ l. c. 339. — ⁹⁾ l. c. 344. — ¹⁰⁾ Der Schluss des Briefes ist in vier Absätzen mit kleinerer Schrift geschrieben. — ¹¹⁾ l. c. 348. — ¹²⁾ theodoro — ¹³⁾ audeam.

f. 222^b et subsequentem uale[at ¹⁾ ad regni caelestis beatitudinem perueni²⁾. | *In kleinerer Schrift* Sanctam multumq; in xp̄o —

f. 223 digneris. | Inseparabilis trinitas — inlustris fili ²⁾ | *Zwischenraum* | Dominae ³⁾ inlustris et merito uenerabili | filiae uenantiae. fulgentius seruorum | xp̄i famulus. in dño. salutem. | Sicut uera lux nullatenus obscuratur ita num|quam —

f. 228^b faciem tuam ne confundas nos. | *Petauius* ||

GREGORII TURONENSIS *libri miraculorum et de miraculis S. Martini.*

530. membr. Grossquart. foliorum 122. saec. X.

Vorn und hinten je zwei Blätter, welche von gleichzeitiger Hand Bruchstücke der glosa in exodum und in leuiticum des Strabus enthalten

f. 3^a) Incipiunt capitula | 1 De natiuitate dñi nr̄i ih̄u xp̄i | in bethleem — f. 4 cv̄i De inportunitate | muscae signo ep̄i auersa ⁵⁾ | Expliciunt | capi|tula || f. 4^b Incip̄ lib̄ primus miraculorū in gloria beatorū | martyrum opere geor|gii florentii gregorii ep̄i | turo-nici ⁶⁾ | Hieronimus ⁷⁾ pr̄bt & post apostolū paulū bonus doctor | — f. 5 salutar̄uum. | 1 Nato ergo dño nr̄o —

f. 52 (cv̄i) sanguinis commertio reparauit ⁸⁾. | Incipiunt capitula de passione | et uirtib; sc̄i iuliani martiris ⁹⁾. | 1 De passione eius ¹⁰⁾ —

f. 53 L De alio caeco inluminato. | Magnum in nobis quodammodo —

f. 67^b usq; ad consūmationē hui' uitę custodiam ¹¹⁾. | Explicit liber de gloria sc̄i iuliani. Incipiunt | captl de uirtutibus sc̄i martini ep̄i | 1 Quod seuerus uitā sc̄i ¹²⁾ conscripsit —

f. 68 (*Oben* hic est lib̄ sc̄i Martini) xxxv De securo contracto. | Georgi. florenti. Gregorii. turonici de uirtutib. beati

¹⁾ qua ualeat — ²⁾ Vgl. fol. 249. — ³⁾ l. c. 352. — ⁴⁾ Unten: οὗτος ἀποχῶν, λίαν εὐρυχῶν | PPet. Genabens. — ⁵⁾ de Pannichio presbytero — ⁶⁾ Liber miraculorum. Liber primus de gloria beatorum martyrum. — ⁷⁾ LXXI 705. — ⁸⁾ reparauit. Amen. — ⁹⁾ Liber secundus de passione uirtutibus et gloria S. Iuliani martyris. — ¹⁰⁾ S. Iuliani martyris — ¹¹⁾ custodiam. Amen. — ¹²⁾ S. Martini.

martini ep̃i¹⁾ || f. 68^b Dominis²⁾ sc̃is & in xp̃i amore dulcissim̃is
fr̃ib; &³⁾ filiis aecl̃ę turoñicę mihi a dō com̃issę Gregorius peccator. |
Miracula quae⁴⁾ dñs d̃s nr̃ —

f. 69 uirtutibus elucere .i. | Multi enim⁵⁾ sunt —

f. 82 olim meminisse iuuabit. Explicit liber prim' | Incipiunt
capitula libri secundi. | 1 Qualit̃ a febre & dissenteria erut' sum. | —

f. 82^b LX. De oculi⁶⁾ & capitis | mei | dolore. | Incipit liber |
secundus: | de uirtutibus | quae fac' sunt | postquam nos | ueni-
mus⁷⁾ : || f. 83 Qm̃ perscriptis uirtutibus — in cumulis .i. | Anno
centesimo septuagesimo secundo —

f. 87^b (xviii) Lucescente autem die reseratis⁸⁾ || f. 88 (xxiiii)
fere⁹⁾ aut eo amplius. uenit iterum ad solemnitatem. —

f. 97^b sum confessus in seculo. | Explicit liber .ii. | Incipiunt
capitula libri tertii || f. 98 1 De dolore fauciu' mearum. | —

f. 98^b LX. De his que in¹⁰⁾ itinere gesta sunt. | Incipit liber .iii.
feliciter; | Tertio¹¹⁾ ordinante xp̃o libello¹²⁾ — recessisse cum cursu |
Quid autem nuper ptulerim —

f. 111 prouehitur¹³⁾ ad coronam., Explicit liber tertius | Ca-
pitula libri quarti. | 1 De dolore uentris mei. —

f. 111^b XLV De caeco et contracto¹⁴⁾ | Incipit liber quartus |
Saluberrimo nos hortatu prophæa — f. 112 restituit sanitati. ii | Nu-
perrimo autem tempore —

f. 120 (xlv) protinus morbo caruit; | Explicit liber quartus de
uirtutibus et miraculis beati martini | confessoris. ||

*HIERONYMI liber de locis Hebraeorum, quaestiones hebraicae in Genesim,
etc.*

39. membr. 4. fol. 1—108 saec. X, fol. 106—108 saec. XII, fol. 109 saec. XIII.

f. 1 In nom̃ sc̃ae trinitat̃. incip. lib. | sc̃i hieronimi. de inter-
praetacioñ. lo|corum Hebraeorum | Eusebius¹⁵⁾ qui a beato p̃aphylo

¹⁾ de miraculis S. Martini episcopi — ²⁾ l. c. 911. — ³⁾ ac. — ⁴⁾ illa
quae — ⁵⁾ om. — ⁶⁾ oculorum — ⁷⁾ uenimus nos — ⁸⁾ l. c. 949 c. —
⁹⁾ l. c. 951 c. Ein Blatt ausgeschnitten. — ¹⁰⁾ in meo — ¹¹⁾ Tertium —
¹²⁾ libellum — ¹³⁾ prouehetur — ¹⁴⁾ Fehlt die Überschrift des letzten Ca-
pitels: De incendio ope eius extincto. — ¹⁵⁾ XXIII 859. Vallarsi hat diese
Handschrift benutzt.

marty|re cognomentum sortitus .ē. — posse me credo. De Genesi ||
f. 1^b Ararat arminia —

f. 43 ubi adonias immolat ¹⁾ uictimas iuxta fontem rogel. | Ex-
plicit. liber locorum. sc̃i. hieroni|mi. feliciter. || f. 44 Incipit
liber questionum sc̃i hyerō | Qui ²⁾ in principiis librorū debeamus ³⁾
secu|turi operis —

f. 45^b garrere thenebrosis. | In principio fecit d̃s caelū &
terrā | —

f. 90^b ser|uientes altari uiuant ⁴⁾ de altari | Explicit liber
questionum | sc̃i hieronimi | Incipit tractatus sc̃i hieroni|mi de chain ⁵⁾
|| f. 91 Beatissimo papae damaso hieronimus | postquā aepistolā tuae
sc̃itatis accepi. —

f. 97 plenitudo gentium | tunc om̃is israhel saluus erit. | Dilec-
tissimo ⁶⁾ & honorabili fratri uicturio | hilarus archidiaconus. Cū
pleriq; (i in ū m. ead.) de ratione | paschali tã de greco translata —

f. 97^b dirigatur. ora p nobis dilectissi|me f̃rt. | Dñō ⁷⁾ uere sc̃o
& in xp̃o uenerabili fratri hilario | archidiacono uictorius. Vtinã
p̃ceptis | tuis archeds̃. Uenerabilis hilare. tam | effectu ualeã
parere quã uoto. —

f. 102 k̃l mairū. sc̃dm aegyptios. cū aliquotiens obser|uandū
ē. repperiri ñ posse || f. 102^b Incipit ordinis paschalis | Cum ⁸⁾
omnes apostoli de hoc mundū | transissent p uniuersum orbē. —

f. 105^b Narrat ergo & renuntiat. ea quę in psalmo tenen|tur.
Explicit. || f. 106 Sermo ex dictis beati Athanasii summi pontificis.
de imagi|ne saluatoris xp̃i. | Apud caesarea cappadotiae in urbe p-
maxima conuenientes | —

f. 109^b ad sua rediere laudantes dñm; Ita de greca edicione ad
latine | lingue noticiã translata. s̃ep maximã in ñris uoluminib; te-
neat̃ | hec lectio sacrã. Ingenito genitori ac genito ingenito τ ab
utroq; | p̃cedenti. Laus & honor sit spitui p cuncta. sc̃la amen. |
Explicit sermo de imagine dñi. ||

¹⁾ immolauit — ²⁾ l. c. 935. — ³⁾ debebam — ⁴⁾ uiuunt — ⁵⁾ ep. 36
XXI 452. — ⁶⁾ Bueherius de doctrina temporum (Antverpiae 1634) p. 1. —
⁷⁾ l. c. p. 2. — ⁸⁾ ?

HIERONYMUS *de viris illustribus*.2077. membr. A. 2 col. foliorum 101. saec. VII¹⁾.

f. 1 Inẽ lib (*der Titel selbst ausgegangen*) | hieronimi p̄b̄ | hortaris *) dexter ut | tranquillum sequens | —

f. 2 cognoscant *) | uale in dñũ ihũ xp̄o. exp̄. | Incipiunt brebes | 1 Simon Petrus — cxxxv hieronimus p̄b̄. us|que hic ad se fecit *) | * | Incip̄ indicul. uirorũ | inl̄ quos gennadius p̄b̄. post. | obitum beati hieronimi addidit | cxxxvi Iacobus cognomen|to sapiens | — f. 3 cccxxvii Iohannis p̄b̄. expl. | indicu|lum | Incip. ipse lib̄. || f. 5^b Simon petrus filius | iohannis prouinciae | galileae —

f. 47 nunc habeo | in manibus et nec|dum expleta sunt *) | (*in mg. ora pro me | dñe bene|rauilis | pater*) Exp̄. inl̄. uirorum lib. | 1 | hieronimi | Incipit. idem inl̄. | uirorum. lib̄. secun|dus Gen- nadi presb̄, | Massiliense subiunctus | feliciter *) || f. 47^b cxxxvi Iacobus cognomẽ|to sapiens niziui|ne 7) nobilis persa | —

f. 78 dicitur ex *) tempore | declamare *) | *Über der Zeile* * de duobus testibus | * Incipit de enoc et helia | Dicitur 10) uenire enoch | et helia praedicatu|ri —

f. 78^b potuit extorque|re sermonem | explicit || f. 79 *Über der Zeile* inñ dñi incipit ratio paschae | Ratio paschae. Dicente dño ad moysen mensis hic | —

f. 79^b Post octogesimo quar|to anno. reuertitur ad se cyclus || f. 80 1 Anno kal. iañ. die sab̄ba lun. xxi dies pasc. vi kal. ap̄ril. L.xvi Const̄ vii et const̄. —

f. 81 Lxxxiiii Ann. kal. Iañ. d. vii. Lun. x d. p. in d. ap̄ril. L.xxi actio. iterum et segr//_{ante} | * Exp̄l, comp. pasc. cum compitem lunae quae si custoditur repraehendi ñ. potest | Id est hic usq. ad ann. cccc. a passione dñi et in alio sequitur. a felice et // ||

f. 81^b *Über der Zeile* Inñ dñi inẽ cronica | * adam | seth | —

1) Palimpsest der Verrinen. Vgl. über diese Handschrift Mommsen Hermes I S. 130 ff., de Rossi inscr. Christ. I p. LVIII sq. — 2) XXIII 601 Hortaria me — 3) agnoscant. — 4) usque — fecit om. — 5) In der Ausgabe folgt noch 'adversus Jovinianum — epitaphium'. — 6) Die Vorrede des Gennadius fehlt (LVIII 1059). — 7) Nisibenae — 8) et ex — 9) l. c. 1115. Cap. 94—100 des Gennadius fehlen. — 10) ?

f. 93 deportatus est. quo persequentibus || f. 93^b barbaris et incensa cum eo domo sepultura quoque caruit. | huc usque hieronimus. exhinc prosper consecuta | subiunxit. Igitur Ualente a gotis —

f. 96^b Leone auḡ. ter. | Incip. epitoma temporum et indiculus pascae | Scōrum ¹⁾) et uestris orationibus. faciam spiritaliter | quod solent hii facere qui in breui tabella terrarum | *u. s. w.* ²⁾) || f. 99 Nox in octo partibus diuiditur | uespera. fax. concubia. intempesta | gallicinium. conticinium. crespulum. aurora. | *folgt eine Tafel der Winde* | A quarta usq; xi. B̄ est. ab xi usq; xviii cauendum ab xviii usq; | xxvii B̄ est xxxvii usq; quarta. id̄. cauenda est. || f. 99^b Ex libro quarto publi uegati renati. de re militari. in titulo xxxviii post prae|cepta belli naualis quae incipiunt a titulo supra scripti libri xxxi inter cetera et ad locum ³⁾). Igitur uentorum numerum atque uocabula. ars nauigandi primum debet inspicere —

f. 100^b non solum peritiae ratorum. etiam uulgus intellegit. | Item ex superioribus libris eiusdem operis inter cetera et ad locū. | Aput romanos in legione .x. cohortes erant — in praelio in quibus. erant sena millia armatorum || f. 101 In̄c. nomina heresum quarum etiam opiniones | subter adnexae ab augustino ep̄isc̄ in hoc uo|lumine congestae sunt: | i Simoniani — xc Eutylianistae ⁴⁾). ||

Q. JULIUS HILARIANUS.

213. membr. 4. foliorum 157. saec. X.

f. 1 ⁵⁾) In dī nomīn | incipit libel|lus quinti Ju|li (lii *corr. m. al.*) hilarionis | *Petavius fügt hinzu* de Danielis Hebdomadibus, *Angelo Mai* seu potius de cursu temporum vel de mundi duratione. | Quantocumque ⁶⁾) | tempore in diui|nis legibus cuius|cumque timentis | dñm intentus fuerit | animus tanto e lege ⁷⁾) que uera sunt disc& ut discendo | — f. 13^b manebunt. Impii in ambustione &terna |

1) ? — 2) Die epitoma temporum geht bis 562. — 3) Die von Momm-
sen als juristische Formel bezeichneten Worte 'inter cetera et ad locum'
kehren überall in den patristischen Handschriften in Excerptentiteln wieder.
— 4) Bloss die nomina sind erhalten. — 5) Unten: PPetavius. — 6) XIII 1097.
— 7) Das corrupte *eligere* der Ausgabe wird durch die obige Lesart schlagend
emendirt.

iusti aut̃ cum dō in uita aæterna. amen. | **Explicit libellus quinti iulii hilariani** | **Incipiunt capitula chroci** | **hieronimi excarpsum** ~ | 1 De regnu* asyriorum —

f. 15^b LXII De iustiniano imp̃ & belsarium patricium | **Expliciunt capitula** | **Incipit liber** | **Regnum** 1) **Assyriorum**. | **Primus rex nimus regnauit añ LI & mulier sua** —

f. 52^b (XLIX) ita cuncta mixta sunt ut gestorum ueritas que | **historię insere possit ad plenum repperiri non potest** | **Ydacius** *) **seruus dñi nri ihu xpi uniuersis fide|libus in dño nro ihu xpo & seruientibus se** *) | **in ueritate salutem probatissimorum in om|nibus uirorum studio** *) —

f. 53 ignarus | **indignissimus omnium seruorum dñi ydacius** | **seruus ihu xpi & dñi nri que secunt** 2) **ab anno pri|mo theodosi agusti & conper& descripsi breue** | **ante factę prefationis inditio**. | *in mg.* L | **Romanorum xxxviii theodosius per gratia|num** —

f. 75^b (LXII) nominis gloriosis | **uictus nomen uitęque amisit**. **Explicit liber** | **Incipit prefati greca** *) | **Decedant eo** *) **atq; immo potius pereunte ab** | **urbibus gallianis** 7) **liberalium cultura litte|rarũ** —

f. 76 ab ipso mundi pricipio libri poneretur initium primi *) | **Explicit prefatio liber**. **Incipiunt** | **capitula libri quod est excarpsum** | **de chronica grecũ ep̃s thoronaci** | 1 **De hunis et agetiũ patritium** *). — f. 78^b xciii De chilperico quod filiã suã hispaniã 10) cum thes|auris direxit et in continuo calauilla mortu|os 11) est. **Expliciunt capitula** | 1 **Cumque uuandali p̃terissent a galliis** | —

f. 105^b (xciii) crudelissimam uitam digna | **morte femuit sic**. || f. 106 **Incipiunt capit̃ chronici libri**. | 1 **De bonitate guntramni et ecclesia sc̃i marcelli** | —

f. 108 (Lxxxv) De uuilibadi interitũ et flaocati obitũ | **Explicũt capitula**. | **Incipit prologus** | **Cum** 12) **aliquid ũusso uebi** 13) **proprietate non habeo**. | —

1) f. 13^b—157 Fredegarii chronicon. Denselben Inhalt hat die Wiener Handschrift des Hilarianus (vgl. *Tabulae* 482) und der Vossianus 5 in Leyden (Pertz, *Archiv* 7, 255). — 2) LXXIV 701. — 3) seruientibus se om. — 4) studia — 5) Fredegars Auszug aus der historia Francorum Gregors von Tours. — 6) Decedente (LXXI 159). — 7) Gallicanis — 8) libri primi poneretur initium: cuius capitula deorsum subieci — 9) Agecio patricio (l. c. 573). — 10) in Spaniam. — 11) ad Calam villam mortuus — 12) l. c. 605. — 13) unius uerbi

f. 109 cū childerici uita finis|set. scripsi ¹⁾. Explicit prologus |
Incipit liber chronici | Guntrānus. rex francoꝝ cum iā anno xxiii.
burgun|dię —

f. 157^b Karlus cū exercitū regressus. in loco | qui dicitur sillis
sup ripam. | *Von einer Hand des eilften Jahrhunderts* Remigius
psul meritis ortuque uenustus | francorum domino gentē peperit
luculentā ||

HILARII tractatus super psalmos.

95. membr. Grossquart. foliorum 229. saec. X.

f. 1 Incip̄ tractat̄ sc̄i hila|r̄ii ep̄i pictauiensis super psalmos |
Diuersas ²⁾ esse plurimorum in ³⁾ psalmodum | libro oppiniones. —
ppria ⁴⁾ & congrua clauē pandamus. | Beatus uir. qui non abiit
in consilio impiorū. et in uia peccatorū non statit. | —

f. 7^b sc̄lorū. amen. Explicit. psalmus .i. Incipit psalmus .ii. |
Quare fremuerunt —

f. 229 qđ cū d̄s sp̄s sit d̄m | tamen non caro iā sit // // // // // ⁵⁾ sed
sp̄s. Finit tractatus de psalmis .c.l. | in xp̄o d̄no n̄ro amen | Hic
est liber Sc̄i maximini micia|censis monasterii quem petrus abbas |
scribere iussit et pprio labore p̄didit atque distinxit | et diae
caene d̄ni super sac̄rū altare sc̄i stephani d̄o et sc̄o | maximino ha-
bendū obtulit sub huius modi uoto. ut quis|quis eum inde aliquo
ingenio non redditurus | abstulerit cum iuda p̄ditore anna // caipha |
atque pilato damnationem accipiat | Amen ||

IGNATHI epistolae.

81. membr. Kleinquart. fol. 1—12 saec. X, fol. 13—97 saec. XI.

f. 1 Ampla ⁶⁾ pectoralem suscitāt uernia cauernam. | mestum
extrico pulmone tonstrum. Sed gaudi|fluam pectoris arto procellam
arthereis. Cum | —

f. 12^b in solum fabulosam exprimunt accolę soriam. | Hisperica
finiunt famina. amen. || f. 13 *Name des früheren Besitzers* Loys
Cartier ||

¹⁾ Chilperici vitam finisse scripsit — ²⁾ IX 232 Varias — ³⁾ de —
⁴⁾ propria sua — ⁵⁾ laudatura — ⁶⁾ Herausgegeben von Mai CA 5, 479.
(Reifferscheid.)

f. 13^b Incipiunt ep̄le sc̄i ignatii m̄ris | numero .xii. Incipit prima. | Ignatius qui et theophorus misericordiam —

f. 88^b in pacientia ih̄u | xp̄i. Expliciunt .xii. ep̄le. sc̄i ignat̄ii. m̄ris antiocensis. | Incipit laus H̄ronis disc̄ip̄li sui | atq. successoris in eum. | Sacerdos & assessor sapientissimi d̄i ignati. | —

f. 89 sicuti prius solebas. faciebas; | Explicit laus hyronis. Incipit | ep̄la beati polycarpi Smirneo* | ꝛcc̄lꝛ ep̄i ad philipenses confirmantis fidem eorum. | Policarpus & qui cū eo s̄t —

f. 95 gr̄a ipsius | cū om̄ib; uobis am̄ Explic̄ ep̄la h̄i | Policarpi ad philipenses. | Policarpus ioh̄is ap̄li disc̄ip̄ls & ab eo | —

f. 97^b que n̄dū ad nos puenerunt. | hui' op' scripti finalit̄ explicit istic. | hic lib̄ ignatii radiatur dogmate sc̄i. | Quē lector sc̄i fore cognoscat iuliani. | hunc si quis nequā sc̄o subtraxerit uq. | p' finē uite barathri cruciet in igne ; |

ISIDORI *allegoriae*.

231. membr. 8. foli 1—40 saec. XII — XIII, fol. 41 — 165 saec. X, fol. 166 — 191 saec. XII—XIII¹⁾).

f. 1 Incipiunt capitula libri | magni aurelii cassiodori senatoris de anima | Quid amici requisierint. 1 | — Oratio. xvii | Expliciunt capitula | Incipit liber cassiodori senatoris | de anima; Quid amici requisierint; | Um²⁾ iam suscepti opis | optato fine gauderem. —

f. 18 cūersatione tractare. Explicit liber | Cassiodori de anima. pax legenti. | uita credenti. salus scribenti. | gloria deo largitori. regnanti in | secula seculorum amen. Incip̄ lib̄ sc̄i | prosp̄i p̄ p̄dicatorib' gr̄ae dei. contra librū | Cassiani pr̄bi q̄ p̄notat̄ de p̄tectione d̄i. || f. 18^b Gratiam³⁾ d̄i qua xp̄iani sumus q̄dā | dicere audent. —

f. 40^b p̄matū. q̄ se dix̄⁴⁾ eē. p̄ncipiū. qm̄ ex ipso τ p̄ ipsū τ in ipso sunt | om̄ia. ipsi gl̄a. in secula. amen. Explicit lib̄ | sc̄i prosperi contra librum abbatis quondam | cassiani qui prenotatur de p̄tectione dei. | siue aduersus dogma pelagii et celestixi **** |

¹⁾ Vgl. über diese Handschrift Arevalus in den Isidoriana 99, 28. —

²⁾ LXX 1279. — ³⁾ LI 213 (de gratia dei et libero arbitrio liber contra collatorem id est pro defensione S. Aurelii Augustini Hipponensis episcopi contra Cassiani presb. librum qui titulo de p̄tectione dei praenotatur). —

⁴⁾ dixit se.

- *****¹⁾ inimico²⁾ gr̄e di & dñi | nostri ih̄u xp̄i. || f. 41 nere³⁾. rata p̄cipere. sc̄a admonere; Ut quisq; letus —
 f. 44 Quāuis enī in huius exilii aerūnosā caecitatem —
 f. 54 ingrediat²⁾ expla|nare. Incip̄ proloḡ libri sec̄di | Omnis itaq; sc̄orum auctoritas —
 f. 69^b melius | arbitror. Incipit proloḡ libri t̄ti. | Duas enim creaturas —
 f. 86^b confitenti in om̄ia sc̄la sc̄orū sic | Adesto lumen uerū —
 f. 88 gratiarū actio in sc̄la sēpitna | Credimus sc̄am trinitatem id ē patrem & filiū | —
 f. 89^b beatitudo & gloria. | Desiderantissimo filio fredegiso albinus | salutem placuit prudentia ur̄ae fili | —
 f. 94 in cruce sp̄m xp̄s | Carissimae in xp̄i caritate sorori eulaliae uir|gini albinus in dñō salutem sc̄ae sollicitudini ur̄ae | —
 f. 105^b fulgeat in meritis sic pia uirgo sacris. | Incipit expositio. sc̄i euangelii. | Matheus sicut in ordine primus ponitur | —
 f. 109 in intellectu uertitur | Incipit de seriem generationis ih̄u xp̄i dñi nr̄i secundum carnem | Quomodo iuxta historiae fidem accipiendū | —
 f. 113^b passionē | finem accepit | Item de nouo testamento | Quattuor⁴⁾ euangeliste dñm⁵⁾ ih̄m xp̄m sub quat|tuor —
 f. 122^b refectione saturabuntur⁶⁾. Item praefat|iones librorū noui testamenti | Euangeliorū predicatio. quāuis quadrifaria | —
 f. 123 eloquio ediderunt. | Incipit liber de int̄pretatione quorundam nominū | ueteris nouique testamenti⁷⁾ | Dñō & dī seruo orosio ep̄o⁸⁾ isidorus quedā notis|sima nomina legis & euangeliorū⁹⁾. quae sub alego|ria —
 f. 131 coronam accepit¹⁰⁾. | Dñs & saluator noster —
 f. 138^b ipsius misericordia liberamur. amen | Incipiunt int̄pretationes no|minū ex hebreo in | latinū | hel: d̄s —
 f. 141 Anien: fidelis s̄ nutricius | Gr̄ nom̄ in l̄interp̄ | O theus. d̄s|—

¹⁾ In veteri Corbeicensi exemplari: nefandi dogmatis repertores ac defensores et — ²⁾ inimicos — ³⁾ Ein Blatt fehlt. Vorrede von Alcuinus de trinitate. — ⁴⁾ Isidori allegoriae quaedam ex nouo testamento LXXXI | 115. — ⁵⁾ om. ⁶⁾ saturabuntur, ad quam saturationem nos perducat Christus. Amen. — ⁷⁾ Allegoriae quaedam sacrae scripturae l. c. 97 — ⁸⁾ Domino sancto ac reuerendissimo fratri Orosio. — ⁹⁾ euangeliorumque — ¹⁰⁾ l. c. 116. Die allegoriae ex nouo testamento siehe oben fol. 113^b.

f. 141^b Bibliotheca repositio librorū || f. 142 Incipit explanat̃ symboli apostolice | Quando beatum legimus paulū ap̃tm dixisse | —

f. 152^b in symbulo continetur. amen | Iniunxisti mihi illud fidei opusculū qđ passym in | ecclesiis recitatur —

f. 165^b de illius laude & nos gloriemur qui uiuit & regnat | p infinita semp secula sc̃lorum. amen | In Quomodo intellegendū ē illut qđ in libro deuteronomij scriptū ē: ego enim sum dñs d̃s tuus emulator. | reddens iniquitatē —

ibid. a dño redduntur. || f. 166—191 *enthalten die Apocalypse.*

ISIDORUS *de natura rerum.*

255. membr. 4. foliorum 194. saec. X¹).

f. 1 Dnō²) & filio sisebuto ysidorus, dum int̃p̃r̃x̃tantē³) ingenio facundiaque | — efficiat | 1 de diebus — f. 1^b XLVI De monte ethna⁴) || f. 2 Dies est solis orientis p̃sentia quousque —

f. 21^b Finem numquam est habiturus | Explicit liber primus sc̃i Ysidori | Tu⁵) forte inluculentus⁶) uaga carmina gignis —

f. 22 luna meat fratrem rectis | obiectibus urgens | k̃ Oct̃br antiphona sc̃i Germani | O atletā inuictissimum germanum. —

f. 22^b a periculo mortis. A. || f. 23 Incipit lib̃ pronosticoꝝ | editus a iuliano tolotanę | episcopo ad didalium episcopum barciñnensem⁷) | Diem illū clara redemptorū omniū exceptione | conspicuum. —

f. 25^b debeat publicari sententia. Oratio | Desertum idumeę cecus et morbidus possessor inha|bitans —

f. 26 rerum euidencia contueri. | Explicit prologus siue oratio | Iuliani cathedre Toletane ep̃i. Incipi⁸)t cap̃t lib̃ priū. || f. 26^b De originæ mortis humanae | 1 Quomodo mors primum subintrauerit in mundū | —

f. 27 xxii De oblationibus quę p̃ defunctis fidelibus | offeruntur. Expliciunt capitula lib̃ prim̃ | Incipit liber de origine mortis | hu-

¹) Vgl. über diese Handschrift Arevalus in den Isidoriana 99, 39. —

²) LXXXIII 963. — ³) te praestantem — ⁴) Cap. 44 und 48 fehlen. Vgl. Isidorus de natura rerum ed. Becker prolegg. p. XXVI. — ⁵) l. c. 1112. Vgl. Arevalus l. c. 76, 12 Isidori lib. de nat. rer. ed. Becker S. 78. — ⁶) in loco lentus — ⁷) XCVI 453.

manę quomodo mors primum | subintrauerit in mundum | Peccato
primi hominis actum esse ut mors in mun|dum —

f. 78^b nisi peruenire ad regnum cuius nullus est finis. Expl |
Tractatus sc̄i ambrosii de superbia carnis (*von anderer Hand*) |
LXIII Ad te ¹⁾) manũ meã extendo quẽ sentio in timõre d̄i tenere
vexillũ —

f. 79 Itaque mortificem' carnem p ab̄stinentiã & ieiunio. | &
oratione. Explicit liber. prognostico* || f. 79^b *Hymnus* || f. 80 larum
brachia decoraris. ille uirtutum ornamenta | animę suę. a x̄po deco-
rem accipit. Semper enim caeleste donum a x̄po expectat. — Ideo
frater carissime. Consideremus quis est qui nos | præioso sanguine
redemit. —

f. 109 atque in aeterna beatitu|dine una cum sc̄is & electis tuis
aeternaliter | regnare concedis. quia est tibi cum aeterno | patre
& spũ sc̄o una deitas. gloria. uirtus. impe|rium. & potestas in sc̄la
sc̄lorum. amen: | Confessio ad prima | Confiteor dño et ti pater. quia
pececaui in cogita|tionibus pessimis —

f. 109^b perducat te ad uitam aeternam. Amen. || f. 110 *capla*
libri primi ²⁾) | 1 Quod ³⁾) d̄s sũmus & incomutabilis sit | — xxxi de
gloria sc̄orũ | *hic desunt capla secundi libri* | *Capla libri tertii* | 1 de
flagellis d̄i — LXVI de exitu | Incip. liber. spermologon. Isydori. | 1 Quod
d̄s summus et incommutabilis sit | Summum bonum d̄s —

f. 134 & nos ascensuri sumus. Explicit liber ***** | Incipit
liber ***** | Omnis qui secundum dñm sapiens —

f. 159^b periculum exhibent ⁴⁾). Explicit liber secundus | Incipit
liber tertius. .i. De flagellis d̄i | Diuinae sapientiae subtilitas —

f. 190^b caelestis aula lætificandos includit. | — f. 192^b *Hymnus*
auf S. Germanus | f. 193. 194 m. s. XIII: *Gebete* ||

1260. membr. 4. foliorum 178. saec. X ⁵⁾).

f. 1 ⁶⁾) Liber Baedae p̄b̄ti de natura rerum.

¹⁾ ? — ²⁾ Das cursiv Gedruckte von einer Hand des vierzehnten Jahr-
hunderts. — ³⁾ LXXXIII 537 (Isidori sententiarum libri tres). — ⁴⁾ exhibet
— ⁵⁾ Vgl. über diese Handschrift Arevalus in den Isidoriana 101, 8. —
⁶⁾ Uhten: Petri Danielis Aurel.

f. 7^b Tempora. momentis. horis diebus mensib; annis. sc̄is aetatibus diuiduntur Momentū ē | —

f. 14^b ap̄ die non fuisse aut ante aequinoctiū fuisse confirmet. | Est eni racio qualiter terminus paschalis (*corr.*) inueniri possit. mā habet regula | — f. 16^b ordo appelland. xi. kl. apl. ||

f. 17—43 *Isidorus de natura rerum* 1)

f. 43 Tu 2) forte inluculentus 2) uaga carmina gignis —

f. 44 luna meat fra|trem rectis obiectibus argens 3). ||

f. 44^b Incipit liber Hygini | periti magistri de as|tronōm hygi-
nus m. fabio | plurimam salutem. | Etsi te studio —

f. 86 In sinistro lumbo .i. || f. 86^b Ad boreae partes arcti
uertunt 2 & anguis | — eridaniq. fluenta. ||

f. 87 In dī nomine incipiunt pauca de ratione | computandi se-
cundum solem et lunam | Me legat annales uult qui cognoscere ciclos
| tempora qui uaria qui simul astra poli | Sciendū nobis. quomodo
sol —

f. 118 Incipiunt argumenta de titulis paschalib; | aegyptiorū
inuestigata sollertia q̄ dionisius | composuit utraq; lingua grēc uide-
licet et lat̄ eruditus | Si uis scire q̄t anni s̄ —

f. 118^b illius mensis. | Aliud argumentum. de hac eadem ra-
tione | Si uis scire septimane —

f. 119 luc& luna xv̄. | Aliud argumentum de hac eadem ratione
Victurius | Massiliensis dicit. | Si quis scire quot horas —

f. 120^b luñ xiiii paschalis. | u. s. w. || f. 123^b De saltu lunae
uicturius dicit. | Post decem & nouem añ̄ aegyptiorū more con-
tinuato or|dine —

f. 124 diligenti^{us} animaduerti deb&. || *zwei Blätter fehlen.* ||
f. 125 5) Incipit lib̄ aethici philosophico editus | oraculo. a hie-
ronimo presbitero trās|lat' in latinū. Ex cosmografia .i. mundi scrip-
tura; | Edicta aethici philosophi. cosmographi; | Philosophorum
scedulas —

f. 164^b Propauit in montē sacrū arasq. iouis famosissimā ||

f. 165—178 *Griechisch-lateinische Glossen.*

1) Der Titel fehlt. Ebenso fehlt e. 44 und 48. — 2) LXXXIII 1112 Vgl. Arevalus a. a. O. 76, 12 Becker a. a. O. S. 78. — 3) in luco lentus — 4) urgens. — 5) 125—178 saec. XII.

ISIDORI *origines*.1953. membr. Grossoctav. 2 col. foliorum 210. saec. X¹⁾.

f. 1^a) Domino | meo et dñ̄ | seruo braulioni ep̄o | Isidorus ; |
Omni desiderio — frater | Domino meo et uere domino | xp̄ique electo
Isidoro epis|coporum summo braulio ser|uus inutilis sc̄orum dñ̄ | O
pie domne —

f. 1^b) marcescens | domino meo et dñ̄ seruo braulioni ep̄o Isido-
rus | Quia te incolumem — domne Domino | meo et uere dño xp̄ique
elec|to isidoro episcoporum summo | braulio seruus inutilis seruo dñ̄ |
Sol& repleti —

f. 3 mereamur Domino meo et dñ̄ seruo | braulioni episcopo
isidorus | Tuae sc̄itatis — frater | Domino meo et dñ̄ seruo braulioni
ep̄o hisidorus | En tibi — maiorum. Explicit. ||

f. 3^b) (*manu s. XI*) Sancta *) dei genitrix. post partũ uirgo
phennis — Mille p effusos uincis quos luminis orbes. | hic est Liber
Sc̄i Maximini *) || f. 4 En tibi — maiorum *ausradirt*. | Incipiunt capi-
tula grammati|cae artis isidori ep̄i (*m. s. XI*) | 1 De disciplina & arte
— xxiii De 'storia | De disciplina et arte (*m. s. XI*) | Disciplina a
discendo —

f. 210^b) ignis ardore siccetur *). | Explicit &himologiarum | Dõ
gratias ||

ISIDORI *prooemia, liber de natura rerum, originum X., differentiae, syno-
nyma.*

310. membr. Kleinfolio. foliorum 221. saec. IX—X⁶⁾.

f. 1⁷⁾) In nom̄. sc̄e trinitatis inc̄p lib̄ proe|mio* de libris noui
ac ueteris | testamenti *) plenitudinẽ *) quã in canoñ. | catholica re-

1) Vgl. über diese Handschrift Arevalus in den Isidoriana 101, 32. —

2) Unten: οἷς ἀτυχῶν, λίαν εὐτυχῶ — 3) Nach dieser Handschrift heraus-
gegeben von Arevalus IV 500 LXXXII 729. — 4) Das cursiv Gedruckte ist
ausradirt. — 5) Das vierte Buch der Origines ist in dieser Handschrift das
sechzehnte. — 6) Vgl. über diese Handschrift Arevalus in den Isidoriana 100,
19. — 7) Unten οἷς ἀτυχῶν, λίαν εὐτυχῶ | Petauil' paul' Genuebens. — 8) in libros
veteris ac noui testamenti prooemia — 9) LXXXIII 155 Plenitudo noui et
veteris testamenti.

cipit ecclesia iuxta uastam priorum | traditionem. 1) In principio uidelicet quinque libri moysi. Genesis exodus | —

f. 8^b duces 2) actaq; legationem 3). It̃ prefationes | librorum noui testamenti 4) | Euangeliorũ p̃dicatio quamuis quadrifaria sit. | —

f. 10 flumen etiam baptismi mundũ uite 5) dñm ih̃m | x̃pm Ex-
p̃t Lib̃ proemioꝝ. || f. 10^b Incip̃t adnotationes prouin|tiaz galliaz
cum priuilegiis suis prouintia Lugdunensi 6) | Mærop̃t ciuitas. Lugdu-
nensium. | Ciuitas * aeduarum Ciut̃ aurilianorum. —

f. 11^b ciuit. uallensiũ. octodorum. | In prouintis. decim.
eseptem. | ciuitates .cxv. || f. 12 Incipit rotarũ lib̃ | Isidori | Dño 7)
et filio Sesibuto | isidorus dum te prestante 7) | ingenio fecun-
diatq; 8) —

f. 12^b dictorum fidẽ | efficiat. exp̃t p̃fatio. | Incip̃. capitulatio.
| 1 de dieb; — f. 13 XLVI De monte | shna. 9) | Expliciuunt. ca-
pitula. || f. 13^b Incipit textus. | de diebus | Dies ẽ. solis orientis
p̃sentia. quousq; | —

f. 51^b corpora damnatorum finem nũquam ẽ. habiturus. Finit
dõ gratias. amen | + Gardum. garda. ingardum. Sc̃a maria ora p̃ me
famulo d̃i. R. ih̃. ih̃. ih̃ || f. 52 10) Inep̃nt glosẽ (corr. m. rec.)
ex nouo et ueteri testamento | seu ex ethimologiarũ spiri|tali-
ter. compositae. | Abauu. pat̃ pau. id ẽ. auus aui | Abba pat̃. syrum
nomen ẽ | Abbauc. amplexans | —

f. 151^b Zizania. lolium. | Expliciuunt glosae | dõ gratias | amen 11) |
Von anderer Hand folgt accio. euoco .i. accerso. abarceo.
arcesso. — satni falx lelifag' uocat herba salua. || f. 152 Inci-
piunt capitula | libri decimi. 12) Id ẽ. de qua|dam nomina p̃ alfabe-
tũ distincta. | De reliquis nominibus | iuxta ordinẽ elem̃toꝝ | lit-
teraz | 1. De quib; d̃a uocabulis. | hominũ p̃ denominationẽ | Licet
origo nominum unde ueniant 12) a phillosopis —

f. 168^b Uenator. quasi benabulator | a uenatione 13). scilicet
| quo bestias premit. quat|tuor autem uenatorũ | officia. uestigatores |

1) traditionem, ista est — 2) duobus — 3) legationum — 4) om. —
5) lignumque vitae — 6) LXXXIII 963. — 7) praestantem — 8) fecundiaque —
9) Auch in dieser Handschrift fehlen cap. 44 und 48. — 10) Unten: Pa Petau' in Regni Christi. | Curia. C. — 11) Die Subscription ist ausradirt. — 12) Das zehnte Buch der Origines. LXXXII 367. — 13) ueniat — 14) uenabulo.

| indagatores. alatores. | pressores. || f. 169 Inc̄p̄ de proprie | sermonum. uel rerū | Inter polliceri ¹⁾ & ꝑmittere hoc int̄.ē | qđ ꝑmittimus rogati. pollicemur | —

f. 175^b Int̄ homines & bestias. h'. int̄.ē. | qđ bestiae uentri seruiunt. ho|mines. ratione | Exp̄l̄ feliciter | Int̄ basium. & oscul. & suauit̄ h' int̄.ē basiū | pietatis. osculum. amicitiae. suauit̄. luxoriae. || f. 176 Inc̄p̄nt differentiae. | spiritales. ²⁾ Isidori ep̄i | iunioris. spaniensis. | Inter dñm ³⁾. et dñm. Ita quidam | diffinierunt. —

f. 189^b diabolicae ruinae. absq; | exemplo. humilitatis. xp̄i ⁴⁾ | Exp̄l̄unt differentiae | spiritalium. siue car|naliū beati. Isido|ri. episcopi. || f. 190 In nomine dñi. in xp̄o ⁵⁾ karissimo | et dilectissimo fr̄i Braulioni archi|diaconi Isidorus | Quia non ualepte ⁶⁾ perfruere ⁷⁾ oculis. carnis perfruar saltim. elo|quiiis. ⁸⁾ — lasifica|re. eloquiiis. Incipit. Soliloquiorum Isidori Iunioris Spalen|sis ep̄i ⁹⁾ Isidorus ¹⁰⁾ Lectori. Salutem. | Uenit nuper. ad manus meas. quaedam scaedula. cyce|ronis quem sinonimam ¹¹⁾ dicunt cuius formula per|suasit —

f. 201 Qui enim perseuerauerit usque | in ¹²⁾ finem hic saluus erit | Explicit liber primus | Incipit liber secundus | Quaeso te anima. obsecro te. deprecor te. inploro te | —

f. 214^b Talis misericordia peccata non purgat. sed ampliat ¹³⁾. ||

f. 215—221 saec. IX.

f. 215 Sermones sc̄i agus|tini ep̄i de natale dñi | Audistis ¹⁴⁾ fr̄s quemadmodum | nobis beatus euangelista hodie generationis xp̄i. r̄ulerit | —

f. 217^b reformationis dñi nostri ih̄u xp̄i. qui cum etc. amen. | Item ubi Supra | Audiatur ¹⁵⁾ in praesente dilectio uestra fr̄s km̄i | quemadmodum esaias proph̄a —

¹⁾ LXXXIII 1319. — ²⁾ Liber secundus de differentiis rerum — ³⁾ LXXXIII 69. — ⁴⁾ Deprimit exemplum humilitatis Christi atque diabolicae metus minae. Qui dum uult esse quod non erat et ipsum quod erat perdidit et tartari inferna promeruit. — ⁵⁾ l. c. 898. Nach dieser Handschrift von Breulius herausgegeben? — ⁶⁾ ualeo te — ⁷⁾ frui — ⁸⁾ alloquiiis — ⁹⁾ Synonymorum libri. — ¹⁰⁾ l. c. 827 (prologus alter). — ¹¹⁾ schedula quam Synonyma — ¹²⁾ ad — ¹³⁾ l. c. 867a. amplificat. Der Schluss fehlt in der Handschrift. — ¹⁴⁾ Fulgentii Ruspensis sermo (ed. Venet. 1742 p. 356). — ¹⁵⁾ ?

sam ¹⁾ ponam. de nominib; hebreis | Adonai in latinum significat ²⁾
dñs sabaoth exercituum | —

f. 157^b integra hostico igni tradita consumebatur. ³⁾ || f. 158
Quedam ⁴⁾ notissima nomina leguntur ⁵⁾ & euangeliorū ⁶⁾ | —

f. 165 cōronam accepit. | Quattuor euangeliste dñm ⁷⁾ ihm̃
xp̃m sub quattuor | —

f. 175 eterne ⁸⁾ beatitudinis. resurrectione ⁹⁾ saturabuntur. |
amen. || f. 175^b Inter natiuitatem xp̃i et nostram hoc | interest. ¹⁰⁾ |
Quod omnis homo ex delicti lege conceptus est ¹¹⁾ ille | —

f. 181^b gaudium sempiternum. ||

ISIDORI sententiae de actiua uita atque contemplatiua.

261. membr. 4. foliorum 101 saec. X ¹²⁾.

f. 1^b ¹³⁾ Incipiunt sent̃ differentiarum | hē isidori de actiua uita
adque contēpla | Duae ¹⁴⁾ **** sunt uitae. p quas om̃s electi | ad ae-
ternā beatitudinē pueniunt. —

f. 7 ad id quod ardentē dīligit puenire potest. Finit | Inci-
piunt capitula libri primi de | uita contēpla .i. Praef. | 26 Cap.

f. 8 Diu ¹⁵⁾ multūq; ; renisus sū uoluntati tuę mi dñe | studio-
sissime | pontificū iuliane —

f. 31 discucienda contine|tur ratio disseramus. Exp̃ lib̃ primus
| Incipiunt capitula libri secundi | .i. prologus — f. 32 Expliciunt
cap̃ (25) | Incipit liber secundus | Superiori libro rationē contem-
platiuae uitae | —

f. 59 in tertio uolumine donante dño ¹⁶⁾ disputemus. | Explicit
liber secundus feliciter. dō | semper laus et gratias in xp̃o ih̃u dño
ñro | Incipit capitula libri tertii. | i Quantū a ueris uirtutib; uirtutū
similitudines distent. 28 Cap.

¹⁾ causa — ²⁾ sonat — ³⁾ l. c. 822. — ⁴⁾ Isidori allegoriae LXXXIII
97. — ⁵⁾ legis — ⁶⁾ euangeliorumque — ⁷⁾ om. — ⁸⁾ aeterna — ⁹⁾ refec-
tione — ¹⁰⁾ Excerpte aus Isidors differentiarum lib. 2, 8—12. 14. 15. 19. 21.
26. 27. 31. 36. — ¹¹⁾ invenitur esse conceptus — ¹²⁾ Vgl. über diese Hand-
schrift Arevalus in den Isidoriana 4, 100 LXXXI 832. — ¹³⁾ Oben Nū. 59. n. P. |
1656. Unten Volumen LIX | Non Petauianum. — ¹⁴⁾ LXXXIII 1243. — ¹⁵⁾ Iu-
lianus Pomerius de vita contemplatiua LIX 415. — ¹⁶⁾ deo

f. 60^b Incipit lib̄ tertius de uita contep̄t | et quantū ab ea differat actualis. uel qual̄t̄ possais ¹⁾ ipsius | —

f. 101^b res p̄ uerb̄ sed p̄ reb; enuntiandis uerba s̄ instituta | Exp̄l̄ lib̄ tēf̄ de uit̄ cont̄ | Putas (*sic*) qui legis ora pro ipso scriptore si dñm habeas in omnib; protectorē | Agambaldus indignus uocatus monachus scripsit dō gratias. ||

IOHANNIS CHRYSOSTOMI *et aliorum sermones.*

195. membr. 8. foliorum 66. saec. X.

f. 1—23 *Commentar zur Passion* ²⁾ || f. 23 Rectum igitur fuit | ut qui patrē aut filiū dispexerant a filio & patre | id̄ tito & uespasiano delerentur. & qui in sollempnitatē pharce dñm crucifixer̄. in eadē sollempnitate | ab ostibus conclusi perirent. Finit. || f. 23^b Bisdēni ^{hic} bideni. deio scribuntur in anno. | — Ne in medio ima ruas sed clara ** teneto | p̄ etherias uiuas. || f. 24 conciliū malignantiū obsedit me. Canū aū | noīm in eos. ē. aiā p̄ pphetā alterū constitutū. In esaia enī scriptū. ē. Om̄s canes cęci | nescientes latrare. Canū enī mos. ē. ut ait | n̄r. hilarius. pastorē adludere gregē nos̄se. —

f. 29^b circū edificauit aduersum me ut non egrediar | Sermo sc̄i hieronimi | p̄r̄bi de uigilia osanne | Factum ³⁾. ē. cum adpropinquasset ih̄s hierosolimā | —

f. 31 sc̄lo* amen. Incipiunt sermones in cena dñi | Pascha ⁴⁾ non sicut ęstimant grecum noīm. ē. | —

f. 39^b sc̄lo*. Item sermo sc̄i iohannis constantinopolitano in parasche | Hodierna die dñs n̄r pependit in cruce. | & nos epulemur. —

f. 47 dñe ne statuas illis peccatū hoc. | Item alius sermo de parasche. | Conuenientes ad stationē ęcc̄leę matris lectū —

f. 50^b possideam' pp̄ua claritate. Alexander puer magnus circuiuit — ex maria | uirgine || f. 51 Sermo beati Fulgentii | episcopi de eo quod ait | Micheas propheta. Indicabo | tibi homo quid sit bonum | De praesenti ⁵⁾ prophæica lectione in qua n̄rarū | —

¹⁾ possitis — ²⁾ Am Anfang scheinen drei Blätter zu fehlen. Das erste Blatt oben beschädigt. Fol. 1: Numero 95. N. Pet. | 1656. — ³⁾? — ⁴⁾? — ⁵⁾ LV 246.

f. 55^b iudicio misericordiam inuenire | possimus. Explicit | Duodecim ¹⁾ abusiua s̄ seculi | Hoc ē sapiens. sine operibus — Populus. sine lege | Sic suffocat iustitia. haec sunt duodecim abusiua sc̄i rota sic | si in illo fuerint decipitur & ad tartari tenebras nullo | impediēte iustitiae suffragio p̄ iustum d̄i iudiciū | rotatur. Sapiens sine | bonis operibus || f. 56 Primus —

f. 58^b dubitatur. licet ²⁾ enim inimicum esse diligendum ³⁾ || f. 59 dum ⁴⁾ ergo xp̄s finis ē legis ⁵⁾. qui sine lege sunt | — xp̄s esse incipiat in futuro. | Sc̄i iohannis chrisostomi de epistola beati pauli ap̄ | ad corinthios primū || f. 59^b In loco ubi dicit. Omnes quidem *** dormiemus | omnes autem immutabimur & c̄. Quod autem dicit | —

f. 60 absorta ē mors | in uictoria. Sc̄i thanasi archiep̄i | alexandriae | Saluatoris quidem resurrectionē | communis ē omnium reparatio. —

f. 60^b in gaudio consummatio | Sc̄i Epiphaniī episcopi cypri | Duo enim certa testimonia dederunt | —

f. 61 & corruptibile incorruptibile | Sc̄i Effrem de aduentu dñi | Quando uidebimus oculis nostris ieffrahile —

f. 61^b resurgit omnis creatura | Sc̄i Gregorī episcopi | Niseni | Peracta quidem hominum genitura | —

f. 62 & sic semper cum dō erimus | Sc̄i Augustini de resurrectione xp̄i et genere humano | Sicut ⁶⁾ dicit in epistola iudas apostolus iacobi infidelitas —

f. 64 absorta | ē mors in uictoriam. Rufini praesepite⁷⁾ri maxiliensis de simbulo ad | Laurentium episcopum | Ecce ⁸⁾ mysterium dico uobis. Omnes quidem resurgim⁹⁾ | —

f. 65^b hii autem in confusionem & obprium aeternum. | Quantum remedii habeat confessio | peccatorū. Et quale mereatur | occultatio dolosa supplicium || f. 66 über der Zeile Prosperī | ¹⁰⁾ huc accidit qđ & ipsa peccata sic habent —

f. 66^b ciues sup̄ne ciuitatis effecti ad gaudia sempiterna pueniant ||

¹⁾ Vgl. IV 869 XL 1979. — ²⁾ sic — ³⁾ IV 872 d. — ⁴⁾ l. c. 881 b — ⁵⁾ legis est — ⁶⁾ ? — ⁷⁾ Excerpt. — ⁸⁾ Am Rande: de uita contemplatiua 2, 7.

IUVENCUS.

333. membr. 4. foliorum 163. saec. X ¹⁾).

f. 1 Incip̄ praefatio iuenci presbiteri | Matheus *) instituit uirtutum tramite mores | — Intonat aeternae pandens mysteria uitae | Item praefatio | Immortale nihil mundi conpage tenetur | —

f. 2 Dulcis iordanis ut xp̄o digna loquamur. | Explicit praefatio | Rex fuit herodes iudaea in gente cruentus | —

f. 26^b Sana ministerium pr̄bebat femina mensis | Explicit liber primus; incipit liber secundus | Jamq: dies prono decedens lumine pontum | —

f. 43^b Oblatusq: illi est. quem daemonis horrida uirtus || f. 44^a) Si uultis uolucris penetralia noscere secli | —

f. 44^b Et pecus abrupto tollais uile profundo || f. 45 Et lingua & uisu trāncatum. uiuere poenę | —

f. 52 In domum rep̄ait serus turbasq: reliquid^a) | Explicit liber secundus; inc̄pt liber tertius | Fuderat in terras rosaeum iubar ignicomus sol | —

f. 76 Paucorum felix hominum selectio fia | Explicit euangeliorum liber tertius | Incipit liber quartus | Talia dicentem confestim factio frendens | —

f. 101^b Per dñm lucis xp̄m qui in secula regnat. finit | Explicit liber. im euangeliorum uersibus | Gai uetti aquilini iuenti presbiteri. | Incipit prologus sedulii amacedonā | presbiteris: Domino *) sc̄o ac beatissimo patri macedonio pr̄bro sedulius | caelius in xp̄o salutem. | Prius quam me uenerabilis pater operis | —

f. 107 immolatus ē xp̄s | Cui honor etc. amen; explicit praefatio | Incipit secunda | Paschales quicumq: dapes conuiuia requiris | —

f. 107^b Rubra quod oppositum^a). testa ministrat holus. | Explicit metricus prolocus | Incipit sacrum opus id ē de ueteri testam̄t | Lib̄ .i. Noua lege uel uetera || f. 108 Cum sua gentiles. studeant figmenta po&ae. | —

1) Mit Interlinearglossen. Vgl. über diese Handschrift Arevalus in den Prolegomena zu Juuenecus 2, 48, zu Sedulius 3, 66. — 2) XIX 53. — 3) f. 44 eingesetzt von einer Hand des 11.—12. Jahrhunderts. — 4) reliquit — 5) l. e. 533. — 6) appositum

f. 119 Portantes nostros xp̄o ueniente maniplos | Explicit liber ueteris testamenti | Incipit liber primus in nouo testamento | Expulerat primogenitum seuissimus anguis | —

f. 139 & speciale bonum cum sit generale reuoluam | Explicit liber secundus | Incip̄ lib̄ .iii. in xp̄o | Iam placidas iordanis itē transgressus arenas | —

f. 148^b Qui regit asheriū princeps in principe regnū | Exp̄ lib̄ .iii. Iept̄ liber quartus | Has inter uirtutes (*corr.*) opes iam | proxima paschae | —

f. 162^b Sufficerē densos p̄ tanta uolumina libros | Finitum est (*über der Zeile von späterer Hand*) | Explicit lib̄ iii Incipit lib̄ aratoris | Domino ¹⁾ sacro sc̄o. beatissimo ²⁾ atq; apostolico et in toto orbe primo omnium | sacerdotum papae uigilio arator subdiaconus ³⁾ || f. 163 Hoc op; sedulius incerta cartulas dispsum reliquid qđ recolectum adunatum atq; ad omnem | elegantiam diulgatum est a turcio ruffo asterio uiro claro exēsule ordinario atq; patricio; | Sume ⁴⁾ sacer meritis ueracis dicta poae | — Plus tam̄ ad meritum ē si uig& orauo | Sedulius epistola macedonia premissa — coaptata | Iheronimus in cathalago scriptorum dicit; Sedulius uersificus — theodosii; | Sedulius xp̄i miracula uersibus edens — Stabunt in garula ducti testudine uers; ||

LUCIFER CALARITANUS.

133. membr. 8. foliorum 166. saec. IX—X.

f. 1. Quia absentē nemo debet iudicare nec damnare ¹⁾. | Cogis ²⁾ nos constanti. absentem damnare —

f. 41^b ille est testis qui nobis tribuere hoc potens est | De Athanasio ³⁾ lib̄ .i. explicit | incipit lib̄ .ii. | Audes a dō dicatos tendere constanti manus. ad eos uexandos quoꝝrum —

f. 72 has tam salubres admoniones nostras despexeris; | De athanasio lib̄ ii. explicit. | incipit de regib. apostaticis liber .i. | f. 72^b Vsitatum ⁴⁾ quia habere dignaris uerbum. quod enim nisi & in|tegre —

¹⁾ LXVIII 71. — ²⁾ sancto ac beatissimo — ³⁾ subdiaconus salutem. —

⁴⁾ l. c. 779. — ⁵⁾ Capitelüberschrift. — ⁶⁾ XIII 817. — ⁷⁾ Pro sancto Athanasio ad Constantium imperatorem — ⁸⁾ l. c. 793.

f. 87 p̄ter cruciamenta p̄cepturus paenarum ; | De regibus apo-
statis liber ¹⁾ * | explicit incipit de non conue|niendo cum haere-
ticis || f. 87^b Cum omnibus *) perniciosis tuis conatibus aduertisses.
itum ob|uiam. —

f. 103 narrat praecipites datos. lib̄. de non. | conueniendum
(do corr.) cum haeticis. explicit. | Inc̄pt. lib̄. de non parcendum
(do corr.) in d̄m̄ delinquentib; | lib̄. 1. Superatum *) te imperator a
d̄i seruis ex om|ni —

f. 144 ubi nunc | sunt cuncti illi contyranni tui. Explicit de
non | parcendō in d̄m̄ delinquentib; Incipit mo|riendum esse pro d̄i
filio; | Decuerat ⁴⁾ quidem constanti imperator. nihil iam te|cum —

f. 162 pollice|atur ad gloriam sempiternā; Explicit moriundū
pro d̄i filio | Incipit epistola florenti ad luciferū episcopum. | D̄no *)
benignissimo lucifero florentius; nomine tuo codicem | quidam do-
mino & augusto nostro —

ibid. denuo offerri. | Forentio *) magistro officiorum lucifer ep̄s.
codicis platorē | quem memorat —

f. 162^b coeperit inueniā. | Domino ⁷⁾ dilectissimo fratri lucifero
episcopo. & confessori | athanasius in d̄no salutem; d̄o fauente cor-
pore ualentes | misimus —

f. 163 uere homo d̄i; his acceptis litteris | beatus lucifer. misit
libros quos ad constantium scripserat; | quos cum legiss& athana-
sius. hanc infra epistolā misit ⁸⁾. | Domino ⁹⁾ gloriosissimo ac
merito desiderantissimo coep̄o lucifero athanasius in d̄no salutem.
& si credo peruenisse & iā | —

f. 164^b & in omnibus desideran|tissime. | Gloriosissimo ¹⁰⁾
constantio augusto liberius ep̄s opto ¹¹⁾ tranquil|lissime imperator
ut mihi benignas aures —

f. 166^b clemtissime ac religiosissime augustae. Explīc. | Incip̄
exemplū epistolae athanasi de greco in lā. trans̄l̄t ¹²⁾. | Athanasius
solitariae uitae estudentib; & in fide d̄i roboratis ac dilec|tissimis
fratrib; in d̄no salutem. d̄no quidem gratias ago qui dona|uit
uobis —

f. 167 deputentur. | Explicit. ||

¹⁾ ad Constantium imperatorem fügen die Ausgaben hier und im Folgenden
hinzu. — ²⁾ l. c. 767. — ³⁾ l. c. 935. — ⁴⁾ l. c. 1007. — ⁵⁾ l. c. 935. —
⁶⁾ l. c. — ⁷⁾ l. c. 1037. — ⁸⁾ Diese Notiz scheint unedirt. — ⁹⁾ l. c. 1039. —
¹⁰⁾ VIII 1351. — ¹¹⁾ obsecro — ¹²⁾ ?

OROSII *apologeticus*.

286. membr. 4. foliorum 91. saec. XI.

f. 1 ¹⁾ Incipit epistola siue lib̄ beati Hieronimi p̄bi | ad Thesiphontem Urbicium ²⁾. | Non audacter ut falso putas —

f. 6 conprobenitur. Explicit | epistola ad thesifontem | Sequitur prologus dialogi sc̄i Hieronimi | recte fidei presbiteri cū Pelagio mon̄ch | heretici dogmatis repertore quem sub | Attici et Crit̄ nominibus uoluit | adnotare || f. 6^b Scripta ³⁾ iam ad thesifontem — xp̄s reliquerit uoluntati. | Explicit prologus. Incipit dialogus sc̄i | Hieronimi sub nominibus Attici et Critoboli compositus ⁴⁾ | Atticus Dic mihi crithobole —

f. 20^b repl̄am est malitia Explicit pars | prima: Incipit pars .ii. eiusdē libri | C̄R̄ Multa quidem de scripturis sc̄is —

f. 34 quae saepe replicauius. Explicit | pars .ii. Incipit iii. || f. 34^b C̄R̄ Delectatus sum tuorū —

f. 42 errorem | sequamini. Explicit dialogus sc̄i hieronimi | Orosii presbiteri liber apologeticus incipit | Possibilitatis ⁵⁾ ē ⁶⁾ neq. p̄sumtionis meae. —

f. 59 et sic implebitis ⁷⁾ legem xp̄i ; | Explicit liber Orosii praesbiteri | Dilectissimis ⁸⁾ fratrib: sunniae et | fretele et ceteris qui uobiscum dñō deseruiunt ⁹⁾ hieronimus | Uere in uobis apostolicus et p̄pheticus sermo completus ē —

f. 68 ergo. dolatorium dici potest. || f. 68^b Incipit prefatio beati Hieronimi in libro psalorum. | Eusebius ¹⁰⁾. hieronimus. Sofronio suo salu|tem dicit ¹¹⁾. || f. 68^b Scio quosdā putare. psalterium. —

f. 69 cupio. & meminisse mei. Explicit prologus. Ieronimus Marcellae | Nudius ¹²⁾ tertius. cum centesimum —

¹⁾ Uaten Volumen XLIX | non Petauianum. Die ersten zehn Quaternionen der Handschrift fehlen. — ²⁾ XXII 1147. Die Handschrift hat Vallarsi benutzt. Nach seiner Gewohnheit erwähnt er den Zusatz Urbicium, ohne ihn aufzunehmen. Thesiphontem] lies Ctesiphontem. — ³⁾ XXIII 498. — ⁴⁾ Bei Vallarsi lautet der Titel: dialogus aduersus Pelagianos sub persona Attici catholici et Critobuli haeretici. Vgl. fol. 6. — ⁵⁾ XXXI 1173. Bei Havercamp. lautet der Titel: Liber apologeticus contra Pelagium de arbitrii libertate — ⁶⁾ non est — ⁷⁾ adimplebitis — ⁸⁾ XXII 837. — ⁹⁾ seruiunt — ¹⁰⁾ XXVIII 1123. — ¹¹⁾ om. — ¹²⁾ XXII 441. —

f. 69^b sub pedibus | nostris uelociter. Expli || f. 70 Incipit
epistola sc̃i hieronimi ad augustinum | Domino ¹⁾ uere sc̃o ac ²⁾ bea-
tissimo pape augustino. hieronim' | in xp̃o salutem. Anno p̃terito p
fr̃m nr̃m asteriũ yppodia|conum ³⁾ —

ibid. suscipiende papa Expliĉ | Hieronimus. Alipio. et Au-
gustino episcopis | Dominis ⁴⁾ uere sc̃is atque omni affectione ac
uere ⁵⁾ uenerandis alipio & ag̃ ep̃s. hieronim' in xp̃o salutem.
Sc̃s innocentius pr̃br | qui hui' sermonis —

f. 70^b paucis lucubration|culis respondebim' ⁶⁾. ||

f. 71 Item de hoc utrum in nouissimo dñi aduentu sit futurum
iudicium questio .i.

Item de hoc quod dicitur a quibusdam sarra adulterium
non euitare questio .i.

Item de hoc quod dñs ait elegi dauid sc̃dm cor meum
questio .i.

Item ad sc̃m aurelium p̃ amouendis conuiis dedec̃lis. epi-
stola .i.

Item ad sc̃m alypium p̃ dioscorigi conuersio .i.

Item eiusdem ad abbatem eudoxium insulae capparariae

Item ad abbatem sebastianum epistola .i.

Item ad marianum ut conuerteretur epistola .i.

Item ad caelestinum diaconum salutaria epistola

Item ad restitum diaconum p̃ uitiosos in ec̃la tolerandis ep̃l .i.

Item ad largum ammonens eum p̃ bonis operibus ep̃l .i.

Item be^{at}i augustini cui' supra ad bonifacium comitem p̃
contēpnis renis: ep̃l .i.

Item eiusdem ad crisimum cur in se man' inicere uo-
luisse diceretur ep̃l .i.

Item memoratum episcoporum ad maximum medicum the-
nitianum eunomianista ep̃ .i.

Item beati augustini ad ep̃m esycium solitanum de ad-
uentu dñi & fine sc̃li ep̃ .i.

Item rescriptum ep̃i esici ad beatum augustinum quid de
questione supernis sentiret ep̃ .i.

¹⁾ l. c. 831. — ²⁾ et — ³⁾ hypodiaconum — ⁴⁾ l. c. 1181. — ⁵⁾ iure. —

⁶⁾ Der Schluss des Briefes non ut convincamus — venerabilis patres fehlt in der Handschrift, die hier kein Blatt verloren hat.

- Item beati augustini resurrectionis xpi & lazari contra paganos questio .i.
- Item cui' supra ad ep̄m dehutherium p̄ uictorino manicheo subdiacono ep̄ .i.
- Item ad uictorianum pr̄bm de cladibus bellorum & c̄t̄ ep̄ .i.
- Item beati augustini s̄d̄ ad macroium ep̄m donatistam p̄ diacon̄ ne eum rebaptizaret ep̄ .i.
- Item eiusdem ad cecilianum contra donastas ep̄ .i.
- Item eidem ubi sibi successorem pr̄bt̄ eraclium elegit ab eo confecta gesta ep̄ .i.
- Item pr̄bi abiti qui reliquias martiris stephani primum destinavit ad inspaniam epistola .i.
- Item beati augustini ad quintillianum episcopum commendandas gallam & simpliciolam ep̄ .i.
- Item cuius superius ad felicitatem & rusticum de correptionibus praesentis uitae ep̄ .i.
- Item beati augustini ad egdigiam cur nesciente suo uiro bona sua tribuerit. ^{f. i.}
- Item eidem ad seleucianam eo quod ap̄ti baptizati credendi sint ep̄ .i.
- Item cui' superius ad italicam de corpore mediatoris filii dei quod oculis corporeis non uideat substantiam dei ep̄ .i.
- Item ep̄i eubodi ad sc̄m augustinum de ratione & deo ep̄ .i.
- Item eiusdem ad q̄sp̄ de uirginitate beate mariae et corpore filii dei ep̄ .i.
- Item eiusdem ad memoratum augustinum ut ei p̄ inquisitis sc̄s questionibus respondeat ep̄ .i. ||
- f. 71^b Item supra augustini ad memoratum eubodium de uisis somniorum ep̄ .i.
- Item cuius ad quem supra de corpore filii dei quod oculis corporeis non uideat diuinitatem. & de uirginitate sanctae mariae & imaginibus; ep̄ .i.
- Item beati hieronimi ad uitalem ep̄m quomodo salomon & achaz undecim annorum filios genuisse dicant ep̄ .i.
- Item memorati hieronimi papae damaso de tribus hypostasis. & cum quibus debeat communicare ep̄ .i.
- Item eos ad theodosium & alias anachoritas ep̄ .i.

Item c̄s hieronimi ad marcellam de quinq: questionib:
noui testamenti ep̄ 1.

Incip̄ retractatio questionis euangeliorū. lib̄ II | Sunt 1) quaedam expositiones | — non ita scriptum est Explicit retractatio | Incipit prologus | Hoc 2) opus non ita scriptum est. ac si euangelium exponendum | —

f. 72 facile inuestigat̄. Explicit prologus | Incipiunt capitula lib̄ I. secundū math̄ | 1 Quod ait nemo nouit filium nisi pater —

f. 72^b XLVIII Quod ter dñs orauit priusquam traderetur Expliciunt capitula | Incipiunt capitula in Lucam | 1. Quod Zacharias auudit ab angelo exaudita est oratio tua | —

f. 73^b L Quod scriptum est de dñō finxit se longius ire || f. 74 Cum diceret nemo nouit filium nisi pater. non dixit & cui uoluerit —

f. 79 impleret uoluntas patris. Explicit lib̄ I in math̄ | Incipit in Luca | Quod zacharias orans p̄ populo audit ab angelo || —

f. 91 Non | enim illud ita loquimur. ut dominas ueritatis 3) ||

OROSII historiae.

296. membr. fol. 2 col. foliorum 108. saec. IX—X 4).

f. 1 *fast ausgegangen*

f. 2^b scientiam consequantur. 5) Expl. prō | Incipit liber sc̄i orosii de orimesta mundi | Maiores 6) nr̄i orbem | totius —

f. 13 (xx) 7) eruditorib; 'om'nib; | continebit. | Finit liber prim. | Incipit lib̄ secundus. ab orbe condito usq; ad urbē | conditam anni .iiii. milia .cccc. | LXXXIII. ab urbe condita usq; ad nauitatem xp̄i. an̄i. dccxv. colligunt̄. | ergo ab origine mundi in aduentū dñi nr̄i ih̄u xp̄i anni .v̄. CLXLVIII. 8) | Neminem ***iam | esse hominum | arbitror —

f. 23^b ut in subsequentibus caetera | prosequamur. | Expletis orosii duobus | libris prioribus. nunc | in xp̄i nomine sequitur | tertius | Et superiore iam libro | contestatus —

1) Retract. 2, 12 XXXII 634. — 2) XXXV 1321. — 3) Cap. 33 l. c. 1348. —

4) Mit vielen Glossen von einer Hand des zwölften Jahrhunderts. — 5) XXXI 672 Ende von Oros. 1, 1. — 6) Oros. 1, 2. — 7) Die Zählung der Capitel geht durch das ganze Werk durch. Die letzte Capitelzahl CCLXXXVIII. Vgl. Halm, Verzeichniss der älteren Handschriften u. s. w. S. 49 (cod. Bern. 169). — 8) Dieser chronologische Zusatz scheint sonst nicht vorzukommen.

f. 58^b Explic̄ responsio beatissimi con|tra uigilantiū Incēpt ep̄la theophilī ad beatum hiernū pr̄bm. | Dilectissimo ¹⁾ et amantiſſimo fratri hiero|nimo pr̄bro. theophilus ²⁾. sc̄s ep̄s agathos ³⁾ | cum dilectissimo diacono athenasio in ec|clesiastica directus est causa. —

f. 58^b sopire doctrinas ; | It̄ heernimi ad teophi|l || f. 59 Beatiſſimo ⁴⁾ papē theophilō hieronimus duplicem | mihi gratiam —

f. 59^b falce non ces|sent. Incēpt catalogū eusdē | hieronimi pr̄bi. | hortaris ⁵⁾ dexter ut tranquillū sequens | —

f. 103 & necdum expleta sunt ⁶⁾ || f. 104 *Orosius vel potius Orosii epitoma.* ⁷⁾ | Praeceptis ⁸⁾ tuis parui beatiſſime | —

f. 110 athinienses | fuisse refer̄. Finit liber primus | Nunc de initio babiloniae uł nini | —

f. 113^b cæra psequamur, finit liber ii. | Eo quidem tempore qđ galli romā | —

f. 115 p breuitate libri ommisimus, Expl. | liber .iii. | Anno ab urbe cond. .ccc.lxxx. | —

f. 116^b in puluere | fuisse redacta. Finit liber iii. | Anno ab urbe cond. dcxxvii. cartha|go —

f. 128^b dæri|mentū magis reipublice fuit. si quis | in postero sollicitus psecutor adgre|ditur quae acta fuerint psequatur ||

PACIANUS.

331. membr. 4. foliorum 79. saec. X.

f. 1 mercede⁹⁾ uilissima. Unde beneficentissima puidentiſſima ¹⁰⁾ omp̄s d̄s terrenā felicitatem | —

f. 22 magistrum nos habere testa|mur. Explicit. Incipit ep̄la sc̄i auḡ ad uolusianum. | Domino etc. legi ¹¹⁾ litteras tuas —

f. 28^b prestantiā ūram multū salutat. | Explicit ep̄la sc̄i auḡ ad uolusianum. | Domino ¹²⁾ nimium ¹³⁾ uenerabili & omnib; mihi officiis

¹⁾ XXII 755 — ²⁾ Theophilus episcopus — ³⁾ Agatho — ⁴⁾ l. c. — ⁵⁾ XXIII 601 (Hortaris me) — ⁶⁾ Schluss des iolustrium virorum liber. In der Ausgabe wird noch hinzugefügt: adversus Jovinianum epitaphium. — ⁷⁾ Das cursiv Gedruckte von ganz neuer Hand. — ⁸⁾ XXXI 663 — ⁹⁾ XXIII 543 (ep. 140). Die Schrift auf der ersten Seite fast ausgegangen. — ¹⁰⁾ providentia — ¹¹⁾ Ep. 137 l. c. 315 — ¹²⁾ Ep. 136 l. c. 514 — ¹³⁾ nimiumque.

unice percolendo | patri augustino marcellinus. Uir inlustris uolusianus —

f. 29^b incredibiliter profuturos. Explicit. | Domino ¹⁾ eximio & merito insigni carissimo ac desiderantissimo filio | marcellino augustinus. ²⁾ Inlustris uiro & eloquentissimo nobisq; —

f. 36 respondere curemus. ³⁾ Explicit. | Bonifatio ⁴⁾ ep̄o ⁵⁾ Auḡ in dñō salutem. | Quaeris a me. utrum parentes —

f. 39 reddidi quam potui rationem. Explicit. | Incipit liber sc̄i Paciani ep̄i de paenitentibus. | Etsi ⁶⁾ aliquotiens. tumultuose licet. de penitentium curatione non tacui. me|mor.—

f. 44^b Uides. ubi de tuo reditu gaudeatur. Amen; | Mero-
pius ⁷⁾ paulinus & therasia. sc̄o & amando sc̄is ⁸⁾ fratribus in dō xp̄o | salutem. Omnibus tempus & tempus omni rei sub caelo. Sup caelū | —

f. 50 ut portio n̄ra communiter sit in terra | uiuentium. Finit. It̄ incipit eiusdē ad Sulpiciū. Seuerum. | Habeo ⁹⁾ tibi adhuc aliquid dicere quamquam tu qui ¹⁰⁾ in opertis litte|rarum —

f. 54^b q̄m ego uici mundum. Explicit | Sc̄i Paciani ep̄i de baptismo | Aperire ¹¹⁾ desidero. qualiter in baptismo nascamur. & qualiter innouemur. | —

f. 57^b uotis spiritalibus optin̄e. | amen. Expl̄. Incipit ep̄la Paciani ep̄i. ad simpro|tium nouatianum. de catholico nomine. | Pacianus ¹²⁾. simproniano fratri ¹³⁾ Si non carnalis intentio. sed ut ego arbitror | —

f. 61 quid tu sentias scripseris frater. plenius instrueris. Ad Simpro|nianum prima explicit; Incipit ep̄la secunda. | Pacianus ¹⁴⁾ ep̄s. simproniano fratri salutem. In qūstione proluxa. quan|tum —

f. 64 & concordare nobiscum. ¹⁵⁾ Finit ad Simpronianū de uerbo catholico. || f. 64^b Item incipit ad eundem. contra tractatus nouatianorū. | Pacianus ¹⁶⁾ ep̄s. simproniano fratri salutem. Tractatus omnis nouatiano|rū. —

¹⁾ Ep. 138 l. c. 525. — ²⁾ augustinus in domino salutem — ³⁾ curemus Sis in Domino felix — desiderantissime filii. — ⁴⁾ Ep. 98 l. c. — ⁵⁾ coepiscopo — ⁶⁾ XIII 1081 (Titel 'Paraenesis sive exhortatorius libellus ad poenitentiam'). — ⁷⁾ LXI 367. — ⁸⁾ om. — ⁹⁾ l. c. 286. — ¹⁰⁾ om. — ¹¹⁾ XIII 1089 (Titel 'sermo de baptismo'). — ¹²⁾ l. c. 1031. — ¹³⁾ Symproniano fratri salutem — ¹⁴⁾ l. c. 1058. — ¹⁵⁾ nobiscum. Amen. — ¹⁶⁾ l. c. 1063.

f. 76 & xp̄ianum uiuere faciat ad concordiam spiritalem; | Cum 1) religiosissimus imperator constantinus. constanti adēque | —

f. 78^b Quae etiam nunc ad memoriā | sollicita ueneratione ser-
uatur; | Sed 2) sicut omnes per singulos enumerare non solum dif-
ficile sed & im|possibile —

f. 79^b hierusolymis locus. & golgothana rupis sub patibuli
onere //// ||

PAULINUS PETRICORDIENSIS.

582. membr. Kleinfolio. foliorum 66. saec. IX—X.

f. 1 Incipit prologus | Domino sc̄o ac beatissimo speciali apud
dm̄. patrōno & cum omni cultu & admiratione uenerabili uereq;
apostolico in omni religione | doctori perpetuo ep̄o paulinus: Studio
| caritatis —

f. 1^a sumpsistis incognitum | Explicit prologus 3) || f. 2 Spar-
serat 4) in toto lumen uenerabile mundo; | —

f. 10 atq; hostis spoliū credentis gaudia plebis. | Finit in xp̄o
liber primus habens uersus .ccc. lxxxv 5). | Incipit liber secundus.
| Panditur ecce nouū pelagus flatusq; benigni. | —

f. 25 Prodidit & meritum quia me 6) meruisse negauit. | Finit
in xp̄o lib̄ .n. habens uersus | dcccxxvii. Incipit. lib̄ .iii. in duō |
Quo rursus. sterilis calamus 7) & sibila ruptis 8). | —

f. 28^b Plus peccata dolens plebis quam uulnera carnis | Finit
in xp̄o lib̄ .iiii. habens uersus | cccclviii. Incipit lib̄ quartus | Finie-
rat sumptū translatio coepta uolumen. | —

f. 45 Finierit teneat transcripta oratio laudem. 9) | Exp̄ti lib̄
quartus. de uita sc̄i mar|tini ep̄i. Inc̄p. lib̄ .v. de uirtutibus | sc̄i
martini presentibus. | Incipit de uirtutibus sc̄i martini presentib; |
Instauras 10) nostram. renouanda 11) ad murmura curā | —

f. 55 Perp̄uo 12) urbs torouū martino antestite (*in ras.*)
gaud& | Finit .lib̄. vi. habens uersus .cccc. lxxiiii. | Domne 13) ac
beatissimo patrōno perp̄uo ep̄o paulinus. | Iterato. asinē —

1) Rufini (Eusebii) hist. eccl. 9, 9. — 2) l. c. 8, 15 l. c. — 3) Der Prolog unedirt? — 4) LXI 1009. — 5) Die stichometrischen Angaben fehlen in der Ausgabe. — 6) se — 7) steriles calmos — 8) rupti — 9) Das vierte und fünfte Buch bildet irrtümlich ein Buch. — 10) Inuitas — 11) revocanda. — 12) Perpetuum — 13) l. c. 1071. Domino sancto

f. 55^b quia permittis ¹⁾ audeamus. ²⁾ | Inc̄p̄ uersus. paulini.
de uisitatione nepotuli sui | Quam modicā stillā quanto torrente. re-
pendis | —

f. 58 Laudari meruit iudicis ore dī ³⁾. Finit. | Basilica sci. ac
beatissimi martini ep̄i. abest | — columnas .cxx. | Incipiunt uer-
sus. | Mitis ⁴⁾ corde pio castusq; & corpore puro | —

f. 58^b Dum modo n̄repidus te diffidentia uincat. | m̄stus
ad̄. limina sc̄i laēus abis. | Solus ⁵⁾ in antiquo fulgebat claro po-
testas | —

f. 63 Omnia quę uæri. d̄estamento locutus. | Finiunt uer-
sus uictorini. de lege | dñi nostri. ih̄. xp̄i. ccxvi. | Item alii de
natiuitate siue passione | uel resurrectione. domini. | Actus euangelii.
confirmant gesta priora | —

f. 65 O dī genitrix piissima domina —

f. 65^b sc̄la. amen. | sc̄a maria dī genitrix s̄epq. uirgo — filiūq;
tuū q̄ te elegit. || f. 66 Currimus. in longas. uiuendo luminis horas. |
Expliciunt uersus .cvii. ||

PHILIPPI *commentum in Job.* ⁶⁾.

111. membr. Grossquart. foliorum 121. saec. X.

f. 1 Capitula de cō|mento libelli primi | Iob xp̄i gessisse per-
sonam —

f. 1^b (kviii) & de clamore iniquitatis. | Capitula de libro .ii.
| k i Tenebitur planta illius laqueo —

f. 2. (kviii) Clamo ad te & non exaudis me | It̄. de libro.
.iii. k. i Finita sunt uerba iob | Ecce et me sicut & te fecit d̄s. | —
(k iiii) Scio quia omnia potes || f. 2^b Epistola philippi praesbiteri et
commentatoris ad aepiscopum nectarium incipit. | Adhortante ⁷⁾
immo potius compellente te nectari pat̄ beatissime adgredior opus mihi
| — absq; ulla sc̄ae fidei lesione p̄duci ; | Incipit expositio in iob
liber primus. | Sc̄s iob uir summae pacientiae & uirtutis d̄iq; testi-
monio adprobatis. multa de xp̄o dño | —

¹⁾ permittimur — ²⁾ audeamus — ³⁾ ? — ⁴⁾ ? — ⁵⁾ Links am Rande: Ver-
sus | Victorijni, rechts de lege dñi | nr̄i | ih̄u | xp̄i (Mai AC v 382). —

⁶⁾ Fälschlich Beda beigelegt. Vgl. XXIII 1471. — ⁷⁾ Beda 4, 447 ed. Col.

f. 40 qui aliis | locis ait ad dñm. Scio quia in inferno protegas me. et abscondas me donec | transeat furor tuus ; | Explicit liber primus. || f. 40^b Incipit liber secundus | Uerba baldad ; Usque ad finem uerba iactabitis. intelligite —

f. 67 uenisset eum malum non enim dedi ad peccatū guttōr meum. ut | Omnia quae in sunt filii minime t̄ desunt ; || f. 67^b *leer.* ||

f. 68 expeterē maledicens animam eius; Cum magnum sit. si de inimicis suis quis eum possit | —

f. 76 sicut de eodem dño ait euangelista & contristatus est sup duritia cordis eorum Exp̄i lib̄ | secundus utere felix expositionum in iob. liber tertius. | Cedentibus aduersariis iob post multa prophēiae suae mistyria & ipse finiuit sermonē | —

f. 99^b circa te uero | non ita. ē. sicut iam dixi. cui 'ussion imperii mei hoc modo praecipi dicens. || f. 100—110 *sacc. XIV: Schenkungen an Andr. Chiurot prior S. Vincentii* || f. 111—131 *sacc. XV—XVI: Vitae regum Francorum von Chilpericus bis Ludwig XII. (Anfang fehlt).*

PROSPERI epigrammata.

230. membr. fol. 1—40 saec. XII—XIII, fol. 41—87 saec. XII, fol. 88—116 saec. X.

f. 1 *Aratoris versus in actus apostolorum*

f. 41 *Commentarii in libros Aristotelis categoriarum & de enuntiatione*

f. 88 *Anfang der Capitulatio erloschen* || f. 88^b LVII De intemporalis ope dñi | — cum De q.rendo pseuerant dō | Expliciuunt capit̄ | haec ¹⁾ agustini ex sacris epigrāmata dictis | —

f. 89 ²⁾ Sidere eū caeli cupiunt qui scandere regnum | Incipiunt epigrāmata prosperi uiri discertis|simi deflorata agustini. in nōe dñi sūmi aū | Dum ³⁾ sacris mentē placet exercere loquelis | — Venerat ⁴⁾ hoc p̄mat carmine laeta fides | I De uera innocentia ⁵⁾ | Innocentia uera ē — peccat Epigrāmata | Perfecte bonus est et uer̄ dicitur insons —

¹⁾ Mai AC v p. 386. — ²⁾ f. 102 oben: Hic est liber sci Benedicti abbatis d. z. Floriacensis. — ³⁾ LI 497. — ⁴⁾ Venerit — ⁵⁾ Quae sit uera innocentia.

f. 113^b Crescere non cupiens p̄dit adepta tepens | Expliciunt epigrāmata prosperi || f. 114 Vers p̄speri ad coniugem suā | Age ¹⁾ iam precor mearū comes in remota rerū | u. s. w.

f. 115^b 116 116^b *fast erloschen.*

PRUDENTIUS.

321. membr. fol. 2 col. foliorum 66. saec. X ²⁾.

f. 1^b Haec lege qui rectū fidei uis dinoscere callem — Pro me p̄q. meo qui notat haec famulo | Aurelius. prudentius. clems iste — & alios quos p̄ manib; habem̄. | Aurelii. prudentii. clementis. | Viri consularis libri numero | nouē. Catemerinon. | apotheosis | amarti-genia | Psychomachia | Contra Symmachum | It̄ c̄tra symmachum | Romanus | Peristephanon | Tituli istoriarū. | Gennadius pr̄bt in cata- logo uiro* illus|triū — palatiū miles fuisse; | M̄rum hoc tricolon tristrophon uocat. | — inuentore ΑΚΚΛΕΠΙΑΔΕΟΝ || f. 2 Praefatio | Per quinquennia iā decem — Liber. quo tulerit lingua sono mobilis ul- timo. | Liber cathemerinon. incip̄ | Ymnus. ad galli cantū | Ales diei nuntius — Nouumq; lumen ingere. || f. 2^b Hymnus matutinus. | Nox & tenebrę & nubila —

ibid. Hunc nemo fallit iudicē. || f. 3 Hymn' ante cibum. | ΔΑΚΤΙΑΙΚΟΝ | O crucifer bone lucis*ator —

f. 4 Ignea xp̄s ad astra uocat | Hymn' post cibum. ΦΑΛΛΕΤΤΙΟΝ | Pastis uiscerib; ciboq; sūpto —

f. 4^b Constantq; tuā crucē ferem'. | Hymn' ad incensū lucerne| ΑΚΚΛΕΠΙΑΔΕΟΝ | Inuentor rutili dux bone luminis —

f. 5 Texens pp̄uis saecula saeculis. | Hymnus ante | somnum | ΑΝΑΚΡΟΝΤΙΚΟΝ | Ades pater supreme —

f. 6 Meditabim̄ sopore | Hymnus ieiunantiū | O nazarene lux betleē uerbū patris —

f. 7 Ditatq. fructus fenerante contiplex | hymnus post ieiu- nium | Xp̄e seruorū regiū tuorū | — Christicolarū. Amen. | Hymnus om̄is hore | ΤΡΩΧΑΙΚΟΝ | Da puer plectrū choreis ut canā fidelib; —

f. 8 Om̄ibus te concelebrent secto*^{scilicet} hymnus circa exequias | de- functi ΑΝΑΠΕΚΤΙΚΟΝ | Dñs ignee. fons animarū —

¹⁾ L. c. 611 (coniugis ad uxorem.) — ²⁾ Mit vielen Glossen und Scholien. Vgl. über diese Handschrift Arevalus in den Prolegomena zu Prudentius 4, 78, Dres- sel p. XLVI.

f. 8^b Liquido spargem' odore | Explicit | hymnus .viii. kl | Ianuarias | Quid est qđ artū circulum —

f. 9 Mors hausit & mox reddidit; | hymnus in epiphania | Qui-cūq. x̄ps queritis —

f. 10^b Iam nemo post hac mortuus || f. 11 Incipit apotheoses | Est tria summa d̄s. trinū specimen. uigor unus | — zizaniorum se-mina | Incipit contra heresim quae | patrem passum affirmant | Plu-rima sunt sed pauca loquar. nec dira relatu. —

f. 12^b Contra unionitas | Cede profanator x̄pi iam cede sabelli —

f. 13^b Aduersum Iudæos | Haec si iudaicos sic intellecta rigassent —

f. 15 Contra homuncionitas | Sunt qui iudaico cognatum dogma furori —

f. 16^b De natura animae | Occurrit dubitans hic dissertator & illud —

f. 17^b Aduersum fantasmaticos | qui x̄pm negant uerū corpus | habuisse | Est opere p̄tium nebulosi dogmatis umbram —

f. 18^b Dispuite. exurgens quo x̄ps puocat ite | Finit apotheoses Incip̄ amartigenia Liber | Fratres ephebi fossor & pastor duo —

f. 19 Aduersus marcionitas qui duos deos affirmant | Quo te p̄cipitat rabies tua p̄fide eam —

f. 25^b Glorificent. me poena leuis dem̄t adurat. | Finit amarti-genia liber .iiii. | Incipit Psychomachia Liber .iiii. | Senex fidelis prima credendi uia —

f. 32 Aaernū solio diues sapientia regn& | Finit Liber .iiii. Psycho-machia | Incipit contra orationem | Symmachi Liber .i. | Paulus praeco dei qui fera gentium —

f. 37 Ne tractū sine fine ferat fastidia carmen. | Explicit contra symmacū liber .i. | Incipit Liber .ii. Feliciter. ām | Simon quē uocitant petrum — f. 37^b Insistā fluitantibus Explīc P̄fatio | Hactenus et ueterū cunabula prima deorū | —

f. 45 Quēq. ducē bellis sequit̄ pietate sequat̄ ; || 45^b Aū Pru-dentii | Clementis .ū. ĉ. | Finit contra | symmacū lib̄ .ii. | Incipit eiusdem | Romanus contra | gentiles | Romane x̄pi fortis asser-tor d̄i —

f. 50^b Sit dex̄t agnus induat̄ uellere, | Finit Romanus | Aurelii Prudentii | clementis ū. Incipit | lib̄ peristefanon. | Hymnus in hono-

rem | scōrū martyrū emi|terii. et chelidoni. | calagurritanorū | Scripta
 s̄ in celo duo* martyrū uocabula | —

f. 51 Sit dies haec festa nob̄ sit sacratū gaudiū; | Incipit passio |
 laurenti beatissi|mi martiris | Antiqua fanorū parens —

f. 53^b Absolue uinclis seculi. | Hymnus in honorē | passionis
 eulaliae | beatissimae | martyris | Germine nobilis eulalia | —

f. 54^b Carmine ppiciata fouet; | Incip̄ passio sc̄i | uincenti mar-
 tiris | Beate martyr p̄spera | —

f. 57 Cunctis in aeuū seculis: | Hymnus in honore | scōrū .x. et octo |
 martyrum caesar|augustanorum. | Bis nouē n̄r̄ populus sub uno —

f. 58 Tota sequeris ; | Finit passio scōrū .xviii. | Incipit passio
 agnes | Agnes sepulchrū ē romulea in domo —

f. 58^b Dignaris. almo l̄ pede tangere; | Finit passio Agnes | In-
 cipit hymnus in | honorē beatissimorū | martyrū fructuosi | ep̄i-ecc̄l̄ ae
 terraco|nensis et augurii | et eulogii diaconorū | Felix terraco
 (corr.) fructuose ūris | —

f. 59^b Dulces endecasyllabos reuoluens | Hymnus in honorē |
 Quirini beatissimi | martyris ep̄i ecc̄l̄ae | sciscianae | Insignē meriti
 uirū —

ibid. Fit pondus graue saxeū; | Finit passio quirini | Incip̄ passio
 cassiani | forocorneliensis || f. 60 Sylla forū statuit corneli' hoc
 itali urbē | — Domū reuertor, cassianū p̄dico; | Explicit | Incipit de
 loco in quo | martires passi sunt | nunc bap̄tisterium .ē. | Electus
 xp̄o loc' ÷ ubi cordo p̄bata —

f. 60^b Euectus gladiis al̄t & al̄t aquis | Ad Valerianū ep̄m de
 pas|sione hyppoliti beatissi|mi martyris | Innumeros cineres scō* ro-
 mula in urbe | —

f. 61^b Diem bifestu sic colas memento; | Passio beati Cypriani
 martyris | Punica t̄ra tulit quo splendeat om̄e q̄c̄qd usquā ÷ | —

f. 62 Intruit (corr. m. post.) hic homines. illinc | pia dona dat
 patron'; | De opusculis suis | Prudentius | Pius. fidelis. innocens.
 pudicus. | Dona conscientiae | —

f. 62^b Quo regente uiuim', | Finit c̄tera | Syñ. Incipiunt
 tituli 'historiarū. | De adam et eua | Eua colūba fuit tunc candidi (in
 a corr.) nigra deinde | —

f. 64 Et septē potuit signacula pandere solus. | Epilogus id̄ clau-
 sula uł finis libri | Pius. fidelis. innocens. pudicus. Dona conscien-
 tiaē | —

ibid. Quo regente unū; || f. 64^b In natiuit Mariae | Exoritur
 hodie uirga radice iessae | 8 Verse. | In f̃ sc̃i michahel | Qđ michahel
 idicos merito celebrat² in aruis. | 8 Verse, ebenso im Folgenden

In assp̃t sc̃ae mariae

In nat̃. innocentium

In pascha

In ascensa dñi

In pentecosten

In nat̃ s. Petri et Pauli

In nat̃ sc̃i ioh̃is baptistae

f. 65 In memoria sc̃i syrenei

In loco sc̃i iuliani

In laudē Wilelmi com̃ | Inelite tu princeps natiuo germine
 p̃ses — Teq; uuił dat̃q; com̃d̃a alocon ||

f. 66 Xp̃e qui lux es ac dies | etc. Te lucis ante terminū etc. ||

f. 66^b unleserlich.

348. membr. 4. foliorum 38. saec. X¹).

f. 1. ΟΔΕ ΤΡΙΚΟΛΟΣ ΤΡΙΣΤΡΟΦΟΣ | Nam primus uersus dionius
 dicitur — pyrricho | Per quinq. nnia iā decē —

f. 2 Liber. quo tulerit lingua sono mobilis ultimo. | Explicit
 praefatio. | Incipit liber | ymnorum. au|relii. prudentii. clẽntis |
 nobilissimi. ac facundis|simi * * * * * po|etae ||
 f. 2^b Metrum Iambicum. | Ymnus ad gal|licinium. | Ales di|ei
 nuntius. | —

f. 3^b Nouumq̃ lumen ingere | Ymnus. ad matũ. | metrum quod
 supra. Nox. et tenebrae. et nubila. —

f. 5 Hunc nemo fallit iudicē | Ymn' ante. cibum. | Metrum
 almanium — heroico | O Crucifer bone lucisator —

f. 8 Ignea x̃ps ad astra uocat. | Ymnus. post cibum | Ode mo-
 nocolon — trocheis | Pastis uiscerib; ciboq̃ sup̃to | —

f. 9^b Constanterq̃ tuam crucem feremus. | Incipit ymnus ad
 incensū lucis | —

1) Mit Glossen. Vgl. über die Handschrift Arevalus 4, 78, Dressel p. LII.

f. 10 Metrum monocolon — p̄irrichio | Inuentor rutili dux bone luminis | —

f. 12^b Texens perpetuis sc̄la s̄culis | Ymnus ante somnum | Dimetrum —

f. 13 & syll. | Ades pater supreme. Quem nemo uidit unquam. | —

f. 14^b Meditabimur sopore | Ymnus ieiuantium | Metrū iam-bicū — diiambis. | O Nazarene. lux bethleē. uerbū patris | —

f. 19 Ditatque fructus fenerantem centuplex. | Ymnus. post ieunium. | Metrum saphicū. — dactilo. | Xp̄o seruorū regimen tuorum. | —

f. 20^b cibus obsecrantum. xp̄icolarum | Ymnus. omni hora. | Metrum trochaicum — ordinatū | Da puer plect̄y choreis ut canā fidelib. —

f. 23 saeculorum saeculis. Am̄. | Ymnus. circa. exequias. defun̄c. ||

f. 23^b Metrum anapesticum — syllaba | D̄s ignee fons animarum. —

f. 25^b Liquido spargemus odore. | Finit liber primus. de ymnis. | Incipit liber .ii. | ΠΕΡΙ ΤΕΦΑΝΩΝ | ymnus. in honore | martyrii. emeterii et cheledonii calagurritanorū | Metrum trochaicū — admittit || f. 26 Anima 1) absoluta uinculis c̄elum petit | —

f. 26^b Sit dexter agnus induatur uellere | Finit romanus. aurelii. prudentii | elementis. | Incipit. ymnus. viii. kl. ian̄. | Dime-trum — diiambis. | Quid est quod artum circulum | —

f. 28 mors hausit. & mox redidit | Fin̄. ymn' viii. kl. ian̄. hoc est. nat̄ dñi. | Incip̄ ymn' de epiphania | Quicumq̄ xp̄m̄ quae-ritis. oculos. | —

f. 30^b Iā nemo posthac mortuus | Finit cathemerinon. prudentii. ele|mentis. c̄v c̄v | Incipit de opusculis suis. im|molat patri dō | Tro-cheum — ende|casyllabum || f. 31 Pius. fidelis. innocens. pudicus. Dona conscient̄y | — quo regente uiuimus | Finit peristefanon | In-cipiunt tituli hystoriarum | p̄ adam. et eua. Tetrasticha | Eua columba fuit tunc candida. nigra deinde || —

1) Lücke.

f. 37 Et septem potuit signacula pandere solus. | Expliciunt tituli hystoriarum || f. 37^b Incipit ΑΠΟΘΕΩ|α|c. id est de diuinitate. | Est tria summa d̄s. trinum spe|cimen — Et patris & xp̄i uirtutem in corpora transfert | Est uera secta. te magister consulo —

f. 38^b Zizaniorum semina ||

CODEX REGULARUM.

140. membr. 8. foliorum 150. saec. IX—X¹).

f. 1. 2 saec. X—XI *Fragment der vita S. Germani.*

f. 3 In nomine sc̄ae trinitatis hae sunt | in hoc codice collationes septem | Id est abbatis piamon. de tribus generibus mona|chorum. Abbatis iohannis. de fine coenobitae et he|remitae. Abbatis penuphii de penitentiae fine. et | satisfactionis indicio. Abbatis theone de remissione | quinquagensimae. Eiusdem de nocturnis illusioni|bus Eiusdem de anamarteto. Abbatis habraham de | mortificatione. Incipiunt capitula. | 16 *Cap.*

f. 3^b Incipit. praefatio in nomine patris | et filii et sp̄s sc̄i. | Emissis *) iuuante gratia xp̄i —

f. 4 instruxit industria. | Nunc conlatio abbatis Piamonia. | Post conspectum —

f. 19^b inbuenste pcepimus; | Finit conlatio abbatis Piamon | de tribus generibus monachorum | Incipit abbas ioh̄ de fine coeno|bitae | et heremitae. | Incipiunt capitula (16 *Cap.*) —

f. 20 Conlatio abbatis Iohannis orditur. | Post dies admodum —

f. 26 xi Interrogatio de remedio eorum | qui cito de coenubiō congregatione discurrunt *). | — decepti. Tranquillitatem nos mentis *) immobilē *) || —

f. 27 Incipit *) exhortatio ad monachos | sc̄i eucherii | Quid ?) uobis ex'ibeamus fr̄s km̄i. quod et no|bis —

1) Diese Handschrift ist der von Lucas Holstenius in seinem Codex Regularum zu Grande gelegte Reg. — *) Joh. Cassiani praefatio (in septem ultimas collationes) ad Iovinianum Minervium Leontium et Theodorum XLIX 1087. Emissis. — *) coenubiis discedunt — *) mentis nos — *) l. c. 1141. Von der Handschrift des Cassianus ist nur ein Quinternio und zwei Quaternionen erhalten. — *) Hier beginnt ein neuer Quaternio und ein anderer Schreiber derselben Zeit. — ?) L 865.

f. 29 sc̄lorum amen. Explicit exhortatio. | Incipit sententia paulini ad monachos de paenitentia ¹⁾ | Interrogat²⁾ quomodo debemus agere penitentiam; Respondit³⁾ | —

f. 29^b tabernaculi ñ erit apta. | Explt̄ sententia Eucheri ad monachos | In hunc ⁴⁾ fere modum artifex et rector mundi ⁵⁾ d̄s cum cetera animalia —

f. 31^b consecratur aeterna. | Inc̄pt̄ lib̄ sc̄i Atanasi ep̄i. de obseruationibus monachorum | Etsi ⁶⁾ gloriari in xp̄o licet huius mundi principiis sitis | —

f. 36 pacis erit uobiscum Explicit lib̄ Atanasii ep̄i. | Inc̄pt̄ de ieiunio et de iona dicta | dominica .i. quadragesimae | Ad.ẽ ⁷⁾. nobis splendidissimus dies. et desideratum tempus | —

f. 40^b sc̄lorum. amen. | Inc̄pt̄ tractatus Sc̄i ambrosii de ieiunio ⁸⁾ | Diuinum ad patres resultauit oraculum. ut (*corr. m. al.*) cum | —

f. 44^b in xp̄o ih̄u d̄no nostro. | Inc̄pt̄ sermo de hospitate dictus a sc̄o ambrosio ⁹⁾ | Legimus in libro genesis quod abraham tribus superuenientibus —

f. 45^b sede ¹⁰⁾ teneatur; finit (*del. m. al.*). | Incipiunt sententiae de opusculis || f. 46 Sc̄i hieronimi ad monachos | Alii ¹¹⁾ festinant ad caelestia et superna desiderant. Alii terrenis —

f. 51^b uicturus occiditur. || f. 52 Incipit tractatus sc̄i augustini | de oboedientia | Nihil ¹²⁾ itaq; (*m. al.*) d̄o placet. quomodo oboedientia. Cham | —

f. 53^b honor et uirtus et cetera. | Sc̄i Agustini de eo quod scriptum ẽ | inuicem honora ūra portate | et sic adimplebitis legẽ xp̄i. | Quia ¹³⁾ ueteris testamenti custodia timorem habebat | —

f. 56 diligere propter xp̄m. || f. 56^b Inc̄pt̄ ep̄l̄ sc̄i augustini ad letũ missa | Domino dilectissimo et desiderantissimo fratri leto | augustinus in d̄no salutem. Legi ¹⁴⁾ epistolam quam | —

f. 60 commendare uoluisset. | Incipit sermo sc̄i cesarii. qualiter uerbum | d̄i desiderari debeat uel requiri. | Inter reliquas ¹⁵⁾ beatitudines. quas in euangelio d̄ns et ¹⁶⁾ saluator —

¹⁾ Cod. reg. 1 494 — ²⁾ L 1207 — ³⁾ artifex mundi (et rector om) — ⁴⁾ C. r. 1 444 — ⁵⁾ ? — ⁶⁾ XIV 697 de Elia et ieiunio — ⁷⁾ Maximus Taur. sermo 96 LVII 725. — ⁸⁾ aede — ⁹⁾ Nach dieser Handschrift von Vallarsi herausgegeben XXX 311. — ¹⁰⁾ XL 1221 — ¹¹⁾ ? — ¹²⁾ ep. 243 XXXIII 1055 — ¹³⁾ Aug. sermo app. 299 XXXIX 2317. — ¹⁴⁾ ac.

f. 62 uiuit et regnat. | Incipit sermo sc̃i cesarii ep̃i | de uersu psalmi lxxv. | Vouete 1) et reddite dñō dō uño. quis quod potest. uo|ueat —

f. 64 cum ipse dimiserit. | Explicit. Itē sermo sc̃i cesarii ad monachos | Admonet 2) me fr̃s dilectissimi amor conuersationis uñe | —

f. 66 uiuit et regnat. | De electis omnia relinquentibus | et cum xp̃o iudices uenientibus. | In fine 3) sc̃i cum dō iudices uenient. qui nunc pro dō. 4) iuste iudi|cantur —

f. 67^b quod uiueret inuenit. | De spontanea paupertate | Quis-quis 5) stimulo diuini amoris —

f. 68 conscientiiis ñ sunt. | De uita & conuersatione monachorū | Omnes 6) monachi sc̃m relinquentes. —

f. 69^b implicatione cessetur. | De humilitate & opere monachorum. Ammonendus 7) .ē. monachus —

f. 70 de minimis purgat. | De remissa conuersatione monachorum. | Sunt 8) nonnulli qui post uitam —

f. 71 aridi apparent. | De monachis qui in curis sc̃i impli- cantur | Nequaquam 9) mens monachi —

f. 72 actionis nostre neglegimus. | De tepi⁴tate monachorum | Nonnulli 10) monachorum mundi quidem actionem | —

f. 72^a summa (m. al.) conetur | De libro moralię (ę eras.) Iob 11) | Vnde 12) et bene subditur. et dederunt ei unusquisq; | —

f. 74^b metalla transcendat. | De contemptoribus mundi | et libro Isidori episcopi | Ea 13) quae sc̃i amatoribus —

f. 75 ad superna | reuocare ubi se (die beiden letzten Worte durchgestrichen). | De sc̃is qui a consortio mundi se separant | Sc̃i 14) uiri funditus sc̃lo renunciantes. —

f. 75^b futura inueniatur. | De p̃ceptis altioribus monachorum | Alia 15) sunt precepta quae dantur —

ibid. abneget semetipsū. | De tēpore monachorum. | Qui 16) non rigida intentione —

f. 76 xp̃i laborem. | De humilitate monachi uel opere | Summa 17) monachi uirtus —

f. 76^b in idolatria lapsum. | De monachis qui curis saecu|li occupantur. | Hi 18) qui pro dī timore sc̃lo renuntiant —

1) ? — 2) ? — 3) ? — 4) ? — 5) ? — 6) ? — 7) ? — 8) ? — 9) ? — 10) ? — 11) Gregorii Magni — 12) ? — 13) ? — 14) ? — 15) ? — 16) ? — 17) ? — 18) ? —

f. 77 a bono prepedire | proposito | De his qui mundi amore
 ꝑpediuntur | Multi ¹⁾ cupiunt conuolare ad gratiam dñi. sed timent
 carere | —

f. 77^b agendo obtinuerat. | De libro soliloquiorũ isidori || f. 78
 Curiositas periculosa. praesumptio .ẽ. —

f. 78^b par poena constringit | Incipit ordo lectionum officii |
 sc̃i columbani abbatis | Cogita ²⁾ non quid ³⁾ es miser homo —

f. 79 licet si nihil accepisses. | Qualiter monachus dñi placere
 debet | Quid ⁴⁾ in mundo obtime ⁵⁾ ẽ —

f. 81 in sc̃la sc̃lorum. | De octo uitiiis. | Octo ⁶⁾ sunt uitia
 principalia quae merguntur (ur *del. m. al.*) —

f. 81^b timorem uincuntur. | De disciplina. | Moyses ⁷⁾ in lege
 scripsit —

f. 83 sc̃lorum. Incipiunt dicta uenerabilis famuli | dñi. nili mo-
 nachi de octo prin|cipalibus uitiiis | Principium fructus flores —

f. 84 ab impetu libidinis. | Incipit de fornicationis uitio. | Casti-
 tatem gignit abstinentia —

f. 90 si ceciderit conteretur. || f. 90^b Incipit ammonitio Fausti
 episcopi | Instruit ⁸⁾ nos atq; hortatur sermo diuinus —

f. 94^b sc̃lorum. Amen | Incipit sermo Sc̃i Fausti de admoni-
 tionē monachorum | Si ⁹⁾ quando terrae operarius et ruris cultor —

f. 98 haec ¹⁰⁾ sempiterna felicitas. | Epistola patris nostr̃i
 Etropii ¹¹⁾ abbat̃is ad petrum papam de districtione | monachorũ.
 et ruina monasteriorũ directa romę | Om̃ps ¹²⁾ dñs pro sua misericor-
 dia humanos miseratus errores. | —

f. 101^b sua dextera protegit et cõfortat. am̃. | Incipit liber sc̃i
 Valeriani (ualerianum *corr. m. post.*) ¹³⁾ cimil|lensis ep̃i (ep̃m *m.*
post.) de bono disciplinae | Multi s̃ ¹⁴⁾ qui (*m. al.*) sanę doctrinę
 aduersantur. iustitiam culpant. | —

f. 105. sequenti tempore disse ramus. | cxviii | deo (*sic*) quod
 scriptum ẽ in psalmo | bonitatem et disciplinam. lxxviii | Inter ce-
 tera ¹⁵⁾ quibus beatus dauid infirmitatibus ñrarum medetur | —

1) ? — 2) LXXX 258. — 3) non quid] numquid — 4) l. c. 235 — 5) opti-
 mum — 6) l. c. 259. — 7) l. c. 250 — 8) Fausti sermo 7 LVIII 883 Eucherii
 hom. 3 L 836. — 9) Eucherii hom. 8 L 850. — 10) ac — 11) Etropii —
 12) LXXX 15. — 13) Am Rande von derselben späteren Hand: v. Agustini —
 14) XL 1219 — 15) Aug. sermo app. 55 XXXIX 1849 Max. Taur. hom. 107 LVII 499.

f. 106^b et districtior. bonitas et ¹⁾landior (*m. al.*) disciplina. LX | sententia cuius²⁾ (*m. al.*) de laude psalmodiae ³⁾. | Quia ⁴⁾ etiam prophetiae sp̄s non semper eorum mentibus | —

ibid. intellectus per dī gratiam perueneris. LXI | Ep̄ta cuiusdā ad adolescentulos missa | Dilectissimis in xp̄o filiis bonęq; spei adolescen-
*tulis | qui in ecclesia dō ihū deseruire uidentur atq; ab ec|clesiasticis erudiuntur magistris in domo dī; Ego iŕ | benecupiens salutis ur̄ae aeternę prosperitatis in xp̄o dō salu|tem. Desiderans ⁵⁾ uos filii —

f. 112 eorum prosperitatis mercedem habeatis per|petuam in caelis. LXII | De humilitate et oboedientia. et de ca|canda superbia sententia nouati sed ca|tholici. r̄s | Secularibus ⁶⁾ aliter in ecclesia loquimur. aliter uobis loqui | —

f. 114^b uiam humilitatis tenuit proficit et non perit | Incipiunt prouerbia) euagrii ep̄i ad eos | qui in cenobiis et sinodochiis | habitant fratres ⁷⁾ || f. 115 Heredes dī audite uerbum ⁸⁾ dī. cohe-
redes autem xp̄i sus|cipe ⁹⁾ —

f. 118^b animę meae ¹⁰⁾ in tempore orationis. | Explicit homelia secundum matheum || f. 119 libri iohannis kosaurei | Vae mundo ab scandalis. necesse ē enim ut ueniant —

f. 120^b sc̄lorum. amen | Incipit epistola sc̄i cesarii ep̄i arela-
ten|sis. ad cesareā abbatissā eiusq. congraegationē || f. 121 Coe-
gisti ¹¹⁾ me famulā dī. ac uenerabilis in xp̄o soror. —

f. 123^b mansura cum xp̄o. | Cesarius ¹²⁾ ep̄s minimus omniū seruorū dī | famulus cesariae sc̄ae sorori abbatisse & omni | congrega-
tionis ¹³⁾ suae. in xp̄o aet̄na salutem. | Vereor uenerabiles in xp̄o filiae. ne dum uobis pro con|seruanda —

f. 129^b sc̄ae ac uenerabiles femine. | Epistola ¹⁴⁾ ortatoria ad uirginem dō dedicatā | O profundum diuiciarum sapientiae et scientiae dī —

f. 132 sc̄lorū ām. | Incipit sermo de decem uirginibus | In lectione ¹⁵⁾ quae nobis recitata ē. fr̄s dilectissimi. audiuimus dñm | dixisse. Simile —

¹⁾ Am Rande von einer Hand des vierzehnten Jahrhunderts: sententia n̄ | legenda in | conuentu. — ²⁾ ? — ³⁾ ? — ⁴⁾ XVIII 67. — ⁵⁾ Euagrii monachi sententiae ad eos qui in coenobiis et xenodochiis habitant fratres XX 1181. — ⁶⁾ sermones. — ⁷⁾ percipite. — ⁸⁾ animae eius. — ⁹⁾ LXVII 1125. — ¹⁰⁾ l. c. 1128. — ¹¹⁾ congregationi. — ¹²⁾ l. c. 1135. — ¹³⁾ Anonymi sermo LXXXVIII 1071 Aug. serm. app. 228 XXXIX 2164.

f. 134 intra in gaudium dñi tui quod ipse prestare dignetur. | Item seq̃ eiusdem | In lectione ¹) euangelica quae nobis de decē | uirginibus —

f. 135^b accipere. prestante dñō nrō ihū xpō | Si uis hic eam diuide ²) | Virgines uero qui integritatem corporis dō auxiliante | —

f. 137 excusare cor|recta. Prestante — saeculorum amen. | Incipit ad uirgines quae tamen et in admo|nitione monachorum commutari potest. | Si ³) diligenter adtenditis uenerabiles filiae euidenter —

f. 139^b sclorum. amen. | Item ad uirgines | Quantum ⁴) in caelestibus beatitudinem uirginitas scā possideat | —

f. 149 sacri|ficio et ipse sit dignus. | Finit ad uirgines. Incipit ad uirgines. | Dilige ⁵) dñm et amabit te. (*in mg. m. rec. Euagrii monachi*) et serui illi et inluminabit cor tuum. | —

f. 150^b adorandum et unius substantiae trinitatem. | Explicit de uirginibus ||

SEDULIUS.

166. membr. 8. fol. 1 — 26 saec. XIII, fol. 27 — 41 saec. XI — XII, fol. 42 — 49 saec. X, fol. 50 — 55 saec. X — XI ⁶).

f. 1 Incipit plog' in librū q' uocat̃ sidonius | Tu precipis domine maior sūma suaden|di u. s. w. | *Folgen ausgewählte Briefe des Apollinaris Sidonius.*

¹) Anonymi sermo LXXXVIII 1073 Caesarii hom. LXVII 1160 (unvollständig) Aug. serm. app. 67 XXXIX 1892. — ²) Die Handschrift diene nämlich zum Vorlesen. — ³) Eucher. app. L 1210. — ⁴) Athanasii exhortatio ad sponsam Christi XVIII 77 Hieronymi ep. XXX 163 Epistola Severi ad Claudiam sororem XX 227. Für Athanasius als Verfasser fällt die Autorität des Aachener Concils von 816 schwer ins Gewicht. — Neu herausgegeben von Halm in der Ausgabe des Sulpicius Severus p. 226. Die von Halm benutzte Collation dieser Handschrift rührt nicht von mir her (vgl. p. XII), sondern ist von Aug. Wilmanns in meinem Auftrage besorgt worden. — ⁵) Euagrii monachi sententiae ad uirgines XX 1185. — ⁶) Vgl. über diese Handschrift Arevalus in den Prolegomena seiner Ausgabe des Sedulius 3, 68 XIX 466.

f. 27 Incip̃ epl̃a Boetii contra Euticen | et nestoriũ de p̃sona
dñi nr̃i ihu xp̃i | Dñõ sc̃o ac uenerabili patri | ioh̃i diacono. boetius
filius salutē | Anxie te quidem diuq; sustinui. | —

f. 41 causa p̃scripsit. Ipsi honor | etc. amen. | *Zwischenraum* | nō
sc̃issimo | & a me plurimũ uenerando sacro | egipto presbitero. dio-
nisius exiguus ¹⁾. Sc̃o uenerationis tuę stu || f. 41^b *Leer* || f. 42
Domno ²⁾ meo patri macedonio presbitero | Priusquã me uenerabilis
pater operis | —

f. 45^b sc̃loꝝ amen | Hoc opus sedulius iñ cartulas — patricio; ||
f. 46 Senex ³⁾ fidelis prima credendi uia —

f. 47 Herede digno patris implebit domum. | Explicit p̃r̃f̃. In-
cip̃ inuocatio || f. 47^b Xp̃e graues hominũ (*m. 2 in ras.*) semp
miserate labores | —

f. 49^b p̃ uarias ⁴⁾ inmotã accies uariosq; tumultus ⁵⁾ || f. 50
Quenã ⁶⁾ bella tibi clanget tuba rege p̃m̃to | —

f. 52 Sufficerã densos p̃ tanta uolumina libros | Explicit lib̃
sedulii | Canteĩ ⁷⁾ dñõ ⁸⁾ cantemus honorem | —

f. 54^b cum sc̃o spũ gloria magno patri | Sedulius ⁹⁾ xp̃i miracula
uersib; edens | —

f. 55 semotis cunctis modicis saturaũ abesus | Sedulius ⁹⁾ dñi
p̃ culta noualia p̃gens —

ibid. Stabunt hi garula dicti ¹⁰⁾ testudine ũsus | Utilib; ¹¹⁾ moni-
tis prudens accomodet aurẽ | —

ibid. Proximus esto bonis si ñ potesĩ optim' eẽ | Carmen alpha-
beticũ sedulii ¹²⁾ | A solis ortu ¹³⁾ cardine ¹⁴⁾ usq; t̃re limitẽ xp̃m ca-
naĩ principem natũ maria uirgine | —

ibid. dñi fatentur munere ¹⁵⁾ ||

¹⁾ LXVII 345. — ²⁾ XIX 533 Domino sancto ac beatissimo patri Mace-
donio presbytero Sedulius Coelius in Christo salutem — ³⁾ Prudentii psycho-
machia LX 11. — ⁴⁾ medias — ⁵⁾ Vers 110 l. c. 32. — ⁶⁾ Sedulii opus
paschale 5, 354 XIX 742. — ⁷⁾ l. c. 753. — ⁸⁾ l. c. 782. — ⁹⁾ l. c.
784. — ¹⁰⁾ gracili ductu — ¹¹⁾ ? — ¹²⁾ l. c. 763 (Hymou-). — ¹³⁾ ortus —
¹⁴⁾ Vers 36 l. c. 765.

TICHONIUS.

590. membr. 8. foliorum 148. saec. X.

f. 1^b *Grammaticisches Frugment, aus welchem als Probe genügen möge* Queritur enim si littere declinantur aut si ñ declinantur quare ñ declinantur sciendum ē enī quia ñ declinant nec aput ebreos nec aput grecos ideo nec aput latinos *u. s. w.* ||

f. 2^a) Incipit uita scī | fulgentii | epis|copi quae est | kl. Ianuarii. | omnis^a) noui testamen|ti fidelissimus dispensator —

f. 39^b eloquenter ab omnib: sapientibus lectoribus | ueniam p̄as. | Explicit uita | scī | fulgenti. || f. 40 Inc̄p̄ beati fulgentii ep̄i lib̄ .i. ad eutimiū^a) | de remissione pec|catorum | Explicare^a) nequeo uerbis eutimi carissime | quantum —

f. 63^b dare possimus exordium. | Explicit. liber. primus. || f. 64 Incipit lib̄ .ii. | de remissione | peccatorum. | Non ignoro libri superioris initio —

f. 90 in|tra ecc̄l catholicam perseuerauerit usque in finem. hic | saluus erit^a) ; Exp̄l. lib̄. secundus | fulgentii de remissione | peccatorum. || f. 90^b leer. || f. 91 In nomine dñi incipit | thiconi (i add. m. post.)^a) regula lib̄ .i. | de dñi corpore bipertito⁷). | Necessarium^a) duxi ante omnia quae mihi uident¹ | libellum —

f. 95^b donec de medio eius | discedat ecclesia. | Explicit liber primus. || f. 96 Incipit lib̄ .ii. de corpore | dñi bipertito. | Regula bipertiti corporis | dñi multo necessarior. & a nobis tanto di|ligentius —

98^b cres|cere & florere. atque perire testatur | Explicit. liber. secundus. | Incipit liber .iii. de promi|sis et lege. | Auctoritas est diuina⁹) neminem aliquando | ex operibus legis iustificari —

f. 112 reuelatio hominis | peccati discedente loth a sodomis Exp̄l. de prom̄. et lege. || f. 112^b Inc̄p̄. de specie et genere. | liber .iiii. | De specie & genere loquimur. non secū|dum uir|tutem —

f. 127^b sed aduersus spiritalia nequitiae in ce|lestib. Explicit de speciae. et genere. amen || f. 128 Incipit de temporibus. lib̄ |

¹) Über der Seite m. s. XIV: Iste lib̄ est bi dyon — ^a) LXV 117. —

²) Euthymium — ³) l. c. 527. — ⁴) erit amen. — ⁵) Tichonii — ⁶) De domino et corpore eius. — ⁷) XVIII 15. — ⁸) divina est.

quintus. | Temporū (ũ in ras.) quantitas in scripturis frequenter mystica ē | tropo sinedoche ¹⁾. —

f. 134 quadragesimo die aut mense septimo aut | decimo. Explicit liber quintus. || f. 134^b Incipit liber .vi. de recapitulatione. | Recapitulationis ²⁾ sunt enim ista. ab initio usq: in finē. | —

f. 136^b apłs dicens. fli abstinete uos a simu|lacris. Explicit. liber. sextus || f. 137 Incipit liber .vn. de diabolo et corpore eius | Diaboli et corpori ³⁾ eius breuiter uideri potest si id quod de dñō —

f. 146^b sui parte debilitata pditio facta es & non eris in aeternum | Explicit de diabolo et corpore eius | liber septimus. ||

f. 147 hictus id ē p̄cusus deriuat̄ ab eo quod ē icor iceris icit. unde hict' participiū | p̄cutit̄ enī aer hictu. causa enī uocis ē hictus id ē conlisio conlisionis autem | —

f. 148^b denario senario numero | latinas litteras computant. dicentes y z grece littere in ⁴⁾ ||

VALERIANUS CIMELIENSIS *de bono disciplinae.*

339. membr. A. fol. 1—38 saec. X, fol. 39—46 saec. X—XI, fol. 47—54 saec. XI, fol. 55—69 saec. XII—XIII, fol. 70 saec. XV.

f. 1 Sita ⁵⁾ est p̄ angulos suppellex. fulḡ aureus scyfus — luuabit ore p̄sonasse x̄pm. quo regente uiuimus; Finit peristefanon. | Incipiunt tituli hystoriarū | p̄ adam. et euã. | Eua columba fuit. —

f. 4 (domus ezechiae) Lumine perfusis docuit sol uersus in ortum. | Finit uetus testamentum. | Incipit nouum testamentum | maria et angelus gabrihel. | Aduentante dō descendit nuntius alto —

f. 6^b (apocalipsis iohannis) Et septem potuit signacula pandere solus. | Expliciunt tituli hystoriarum | Incipit liber. ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ. id est | de diuinitate. | Est tria summa dñi tri|num specimen. uigor unus. | — Tempore nec senior pater ē. nec nomine maior || f. 7 (saec. XI—XII) *Geschlechtstafel von Childerich bis zu Pipin (dem Sohne Karls des Grossen) mit historischen Notizen*

¹⁾ synecdoche. — ²⁾ Recapitulationes. — ³⁾ De diabolo et corpore — ⁴⁾ Bruchstücke derselben Schrift, zu welcher das Fragment auf fol. 1 gehört. — ⁵⁾ Prudentius. Weder von Arevalus noch von Dressel wird diese Handschrift erwähnt.

über Schenkungen an die Kirche S. Galli und S. Otmari. Unten
 Bibliothecae Schobingiae fol. 32 || f. 7^b Incip̃. lib̃. s. ualeriani ci-
 melensis ep̃i. de bojno discipline | Multi ¹⁾ qui sanę doctrine aduer-
 santur iustitiã culpant. — cursũ solis luneque globũ dis || f. 8
ponere omnia sub disciplina c̃stituit ²⁾. | Quid aut̃ non ~~et~~ tene-
 brosum. quid non incompositum. quid ñ | —

f. 13^b nulla aduersitate turbatus. non innitur propriis uiribus
 nec ad nõ || f. 14 recedit corcius. Regni fastigium humili | — f. 14^b
 Sic legit̃ in hieroboã q̃ peccauit & peccare fecit || f. 15 israel. Illius
 aut̃ adscribitur. quicquid exemplo —

f. 15^b qui eorum potestati suam ecclesiam credidit. Explicit ||
 f. 16 De festiuitate sc̃i michaelis archangeli | Memoriam beati michae-
 lis archangeli. toto orbe uenerandam. —

f. 18^b propter eos qui hereditatem capiunt | salutis. in xp̃o ihũ
 dño nostro. || f. 19 Sol morat̃ in uno quoq. signo xxx dies u. s. w.
Allerhand Notizen, darunter pilum d̃r thiutizze tart und umbo d̃r
 tiutizze rantbouc || f. 19^b Prologus de uita. karoli. augusti. | Vitam
 & conuersationem & ex parte non modica res gestas domni | —

f. 20 mihi parcendo p̃terire. || f. 20^b Vita. karoli. impera-
 toris | Miserere dñe miserere xp̃e | Gens meringorum de qua franci
 reges sibi creare soliti erant. usque in | —

f. 38^b post obitum eius. summa deuotione adimplere curauit. |
 Finit uita karoli imperatoris dõ | gratias amen || f. 39 Incipit prologus
 in uita | sc̃i ac beati amandi ep̃i et c̃f. | Scripturus uitam beati
 amandi. habitorem eius | —

f. 40 tradere curabo. | Explicit praefatio | Incipiunt capitula |
 De initio conuersationis illius | — xxvi De obitu uel sepultura ipsius.
 Atque uirtutibus reliquis. || f. 40^b Incipit uita | sc̃i ac beati
 amandi | episcopi | et confe~ || f. 41 Amandus || f. 41^b igitur sc̃is-
 simus atque religiosissimus aquitaniae —

f. 46^b (xiiii) corpus ad sepeliendum sicut mos est abluere de-
 beret. || f. 47 Incipiunt capitula quante. ciuitates | metropoles sunt
 sub se quales ciuitates habeant et castra | Prouincia lugdonensis.
 habet ciuitates numero quattuor. | ciuitas lugdonensiũ. Ciuitas edu-

¹⁾ LII 691. Stimmt im Folgenden nicht überein. — ²⁾ Das Cursivge-
 druckte von späterer Hand auf Rasur.

orū. Ciuitas linguonū. | Ciuitas abillonensis. Castra matisconinsis. rotomaginsis. | —

f. 49 In brittania. puintias .v. brittania prima. brittania secunda. flabia maxima. ualentina. | Sunt simul num̄ .cxii.

ibid. ΟΡΘΟΕCCΙΑ. ΚΑΙ ΕΚΘΕCIC. ΓΡΑΜΜΑΤΟΝ | Adam primus homo doctrinā commouet aleph | Bet^ε domus exprimitur signans CΧΗΝΩΜΑ piorū | —

f. 49^b Tau signum. CΤΑΥΡΟΤ. uel consummatio fertur | Haec elementa bis undeno conscripta tenore | — Quo baptizari uoluit sine ΠΤΕΓΜΑΤΕ x̄ps̄ . ΤΕΤΕΛΑΕCΤΕ. ΕΡΓΟΝ. ΕΝΤΡΑΠΤΟΝ | ΚΑΤΑΛΟΓΟC. ΓΡΑΜΜΑΤΟΝ. ΕΛΛΙΝΩΝ. | Quattuor his nunc uersiculis perpende magister | Tres in personis unū in ditate potentem. | A alfa patrem signat quō caput esse uidetur | —

f. 50 ωω finis pfecta iugans & iuncta resoluens | Pharisei. diuisi. — Quanto magis homo ad aliquā artē cscenderit tanto | magis ad hominē ars ipsa descendat siē legit moyses | ascendit in montē & dñs descendit. | —

f. 53^b vi. sunt locales mutationes cor|poru. ante & retro. sursum & deorsū | dextrorsum. sinistrorsum | z Libra uel as. siue assis .xii. uncię — s̄s Scripulus —

f. 54 Siliqua habet grana hordei^{.vi. siliqua} || —

f. 54^b Lupinos .iiii. lentis & speltae xvi. ||

f. 55—69 *Gilonis Carnotensis presbyteri de miraculis S. Mariae virginis*

f. 69^b Liber scē Marie de Sarnaio Quicūq; eum | furat'. sūt anathā sit. aīn. | In eo tinent̄ hi libri. Quart' lib̄ s̄nax. de sacramtis ecclie. Aurea | gemma b̄nardini. de eruditōne dictaminis. Op' magr̄i b̄nardi siluest's. | Furta modno* latino* in unitate t'nitatis. Prou'bia aūto* plio*. | Miracula b̄ate marie uirginis. in carnotēn. ecclia facta. uel | ad laudem ip̄i' alibi patrata. & ibi scripto mandata. || f. 70 Ex Ms. Cod. Monasterii S. Galli inter Illustres | Viros Hieronymi et Geñadii. interq; Cl. Claudianum | Romulus p̄mus Roāno* Rex — Traianus (viro* illustū nomina). ||

VICTORIUS AQUITANUS.

586. membr. 4. fol. 1—10 saec. X, fol. 11—96 saec. XI—XII, fol. 97—106 saec. XII, fol. 107—125 saec. X, fol. 126—140 saec. X—XI, fol. 141—154 saec. XIV.

f. 1 Incipit. epistola. theophili. ep̃i. | Post resurrectionem ¹⁾ & ²⁾ ascensionem dñi saluatoris. | —

f. 3 uobis iustum est celebrare; | Incipit. epistola. hilarii. ad uictorium. | de postulatione cycli. | Dilectissimo ³⁾ & honorabili sc̃o fratri uictorio hilarius | episcopus urbis romę. cum pleriq; de ratione —

f. 3^b dirigantur; | Ora pro nobis dilectissime frater. | Responso uictorii ad hilarium | Domino ⁴⁾ uere sc̃o & in xp̃o uenerabili hilario papę urbis | romę episcopo. Uictorius. utinam p̃ceptis tuis —

f. 4 uideres exposci; Finit. | Incipit prologus uictorii. ad hilarium. | papam urbis romae de ratione paschali. | Paschalis igitur festi cursum — diligenter obsoluam. | Incipit de diuersis cyclis. | Discrepare inter se disputatores —

f. 8^b repperiri non posse. explicit ⁵⁾. || f. 9—10 *Ostertafeln*.

f. 11—71 Vita S. Mariae Aegyptiacae

Vita beate Eufaxie Vita b. Nicholai ep̃i (*Vorrede*)

Obitus sc̃i Nicholai ep̃i

f. 71^b Incipit apologetica prefatio cuiusdam diderici monachi ad uenerabilem richardum amarbacchensis | coenobii abbatem. | Exigis a me mi pater reuerende richarde. quatenus aliquo tibi compendioso —

f. 73 euolare pmittas. Explicit | Incipit textus narrationis proposito festiuitatis. | Cum caelestium sacramentorum limpidissimus —

f. 82^b regressi laudantes et benedicentes dñm. qui uiuit et regnat in sc̃la sc̃lorum. amen. | Explic illatio. || f. 83 Primo igitur ut retinetis auditores | prudentissimi. pprię dici hominis animã —

f. 84 nō monstrarent¹ indicia. | *Folgen Gebete* — f. 88 Bene fecit nob̃ d̃s bene fecit nob̃cū. quando nob̃ tā grande & ammirabile —

¹⁾ Vgl. LXXXII 741 — ²⁾ ed. Bucher. p. 1. — ³⁾ l. p. 2. — ⁴⁾ vel. — ⁵⁾ Darauf vier ausradirte Zeilen.

f. 91^b *existere gaudio* p xpm dñm nřm; || f. 92 *Piget multā diabolo p iniurias nocendi* —

f. 96 *ctingat cōphendere. grā τ miā dñi nři ihu | xpī cui glā in sc̄la sc̄loꝝ. am̄;* || f. 96^b *De aegiptiacis diebus. | Si tenebrę egiptus graio sermone uocantur — Ne medio una ruas sed clam p aethera uiuas* || f. 97 *In p̄cessu sermonis etc.* || f. 97^b *Meminit eugłii p̄dicator etc.* || f. 102^b *Sermo | Ambrosii epi de pentecosten. | Perfidio* 1) *crebro cadit om̄ino* —

f. 103^b *noř aduenit etc.* || f. 104 *Allocutio sc̄i augustini epi de ephiphañ. | Post miraculū* 2) *uirginei partus* — f. 105^b *post sepulchra | uictores.* || f. 106 *Certi simus fratres etc.*

f. 107—107^b *historisches Fragment (Zug Pipins nach Italien)*

f. 108 *In nomine d̄r summ̄. incipit epistola dionisii | exigui ad paetroniū ep̄s de ratione paschae* 3) | *Domino beatissimo et nimium desiderantissi* 4) *patri patronio* 5) *episcopo dionisius exiguus. paschalis fes̄ti rationē* —

f. 111^b *custodire dignaur: || f. 112 Incipit disputatio dionisii exigui | Dominis* 6) *a me plurimum uenerandis bonifacio primicerio | notariorū & bono secundicerio dionisius exiguus* 7). *Reuerentię* 8) | *paschalis regulā* —

f. 115^b *p' alios conscribere* 9); *finis dō gratias. | Incipit epistola pascassini ep̄s ad papā leonem | Domino uero* 10) *sc̄o atq; beatissimo. Ac apostolico mihiq; post dñm | plurimum colendo papa* 11) *leoni paschassinus ep̄s. Apostola* 12) *ur̄i scripta diacono panormitanae aeccliesię silano* —

f. 117^b *erit luna pascalis xiiii* 13) | *Arcades annū suū trib; miensib; explicabunt. carnenses. sex.* | —

f. 125 *unde & greci lunam | ἈΡΤΗΜΗΝ nuncuparent. id est ἸΦΩΤΗΜΗΝ quia aera secat. iono | h̄i arbitra aeris merito initio mensiū id est kalendas huic deae consecrant. | Agustinus de bissexto | Sic h' modo intellegamus tempora & dies & annos & articulos quosdā. quos sup' arologia computamus* —

1) ? — 2) ? — 3) LXVII 19. 483. — 4) desideratissimo. — 5) Petronio. — 6) l. c. 23. — 7) Exiguus salutem. — 8) Observantiae. — 9) Stimmt nicht. — 10) uere. — 11) papae. — 12) LIV 606. Die Ballerini haben diese Handschrift benutzt. — 13) Stimmt nicht.

f. 125^b bissex̃tū uocant. Ut eundem || f. 126 Incip̃ uita sc̃i ac
bea|tissimi briccii ep̃i | et confessoris | Igitur post | excessum beati |
martini turonicae ciuitatis —

f. 128 magnifice sc̃itatis Praestante *etc.* amen. | Incipit ome-
lia albini | magistri de uita sc̃i | martini | Posquā dñs ñrt ih̃s xp̃s |
triumphator —

f. 131^b pietates lae|tantium. Pstante *etc.* | Explicit feliciter.
amen || f. 132 Volum' nõb breuĩt exponere fr̃s. unde cepit sollēp-
nitas purificationis *etc.*

f. 133 Item alius quando | corpus eius trans|latum est | Opere
praetium | est enim etiam illud inserere —

f. 134 silere niq̃uimus (nequiuiumus *corr. al. m.*) Hic finit. ||
f. 134^b Incipit liber sc̃i | martini ep̃i | de triuitate | Clemens trinitas |
est. una diuinitas | —

f. 135^b in inmortalia sc̃la sc̃lorum. | uae parua admodū taber-
naculū illius am|biebat —

f. 136^b auditoribus caena deberet. || f. 137 Incp̃nt uērs in fo-
ribus | prim̃ cellae sc̃i martini ep̃i

It̃ in cella alia

It̃ in cella interiore

f. 137^b It̃ illic super locū lecti eius | Incp̃nt uersi basilicae

f. 138 Item alius

It̃ in introitu a parte occidentis sup | ostiū. hystoria picta
uiduae

f. 138^b It̃ uers̃ sup ostiū. a part̃ ligeris

f. 139 It̃ sup arcū absidae in altare

It̃ circa tumulū ab uno latere

It̃ in alio latere

f. 139^b Item desuper

Item in absida

f. 140 Item incp̃t | Depositio — media nocte | It̃ incp̃t in memoria
securi rem̃ | Quinq: beatorum retinet — aeuum praeconia | Basilica
sc̃i martini abest — f. 140^b ut uiuas in aeternum. ||

f. 141 — 154 *quaedam praecepta synodalia dioecesis Carno-
tensis.*

Nachtrag.

HIERONYMI *chronicon*.

1709. membr. 8. fol. 1—14 saec. XII—XIII, fol. 16—23 saec. XI, fol. 24—31 saec. X,
fol. 32^b saec. XI, fol. 34. 35 saec. VI—VII, fol. 36—99 saec. XII, fol. 100—119 saec. XV,
fol. 120. 121 saec. XI—XII.

f. 1—13^b *Priscianus de figuris numerorum, de metris fabularum Terentii, eiusdem praeexercitamina, Rufinus Antiochenus (anonym)*

f. 14 Tractatio usus | Feneratur dño qui — recipere habeamus; ||
f. 14^b 15 *leer*, f. 15^b *einzelne Bemerkungen*. || f. 16 si homiada.
In egestate inquit eram. Indigebam cibo. Tegum. — f. 16^b seuit
ut miserea. *Folgen Verse des Johannes Scotus und Excerpte aus
Augustin*. — f. 21 || f. 21^b Messuit hos flores magni de fonte ma-
gistri | Odulricus athis plectro filamina texens. | Persona dñ a pso-
nando — f. 23^b Trapezites collibistes. | nummularius. ||

f. 24 Incipit epistola Johannis. diacon ad Senarium. | Domino *etc.*
sublimitatis uestrae ¹⁾ — f. 31 minuitur ipsius naturae propriae ²⁾ ||

f. 32 *leer* || f. 32^b *Hymnus*

f. 34. 35 *Fragmenta Petaviana chronici Hieronymiani* ³⁾

f. 36—99 *Ovidii fastorum I—V 24*

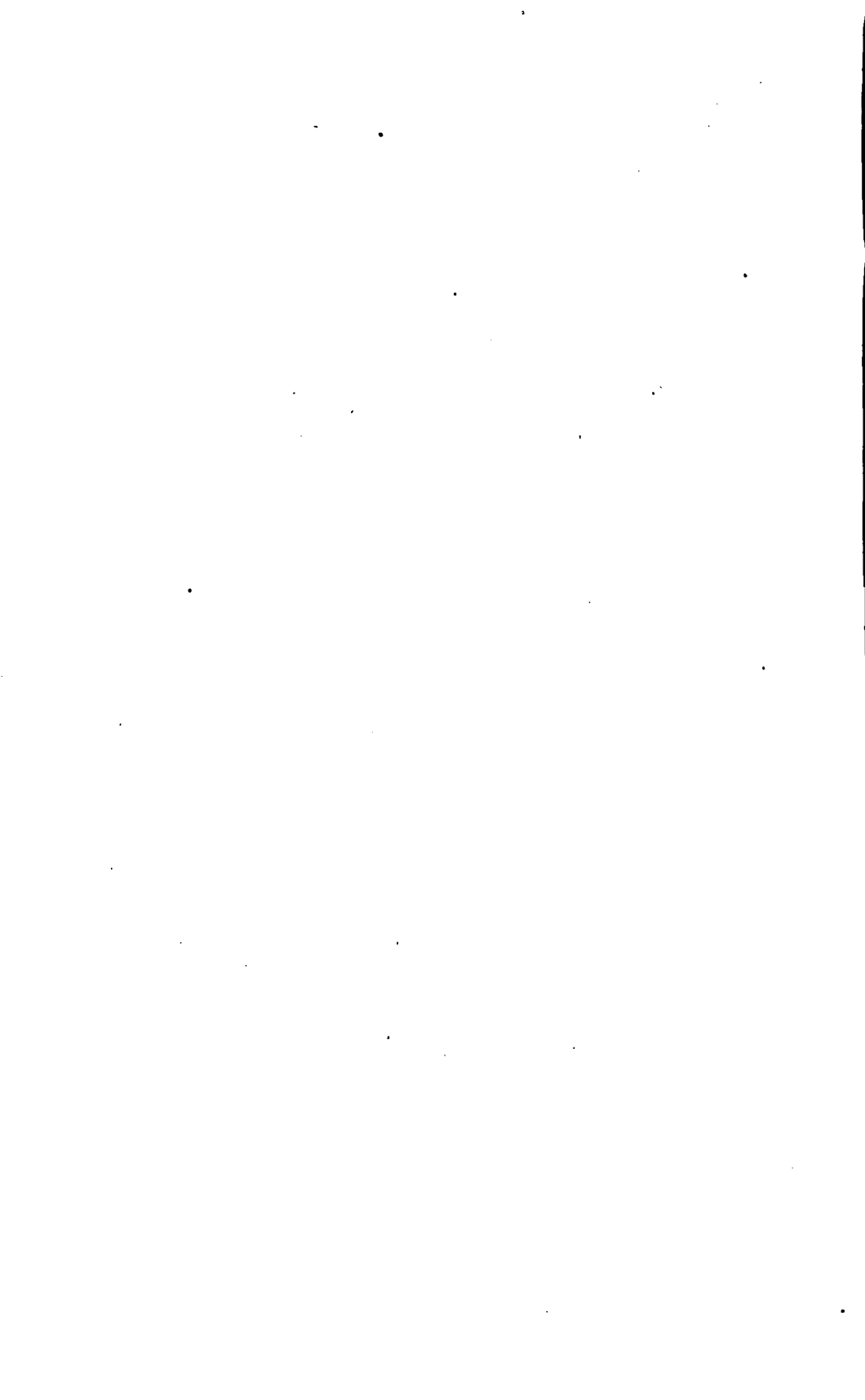
f. 100—119 *Altfranzösische Urkunden und Gedichte*

f. 120. 120^b *Excerpte aus Venantius Fortunatus und Andern* ||

f. 121 *Conflictus veris et hiemis*

¹⁾ LIX 399 — ²⁾ Unten: Ex libb. Petri Danielis Aurelii | 1564. Ausserdem
das Quaternionenzeichen VIII — ³⁾ Vgl. Schoene, Euseb. p. XII.

BIBLIOTHECA
PATRUM LATINORUM ITALICA

VON

AUGUST REIFFERSCHIED

SECHSTES HEFT

II. DIE RÖMISCHEN BIBLIOTHEKEN

(Schluß.)

WIEN

AUS DER K. K. HOF- UND STAATSDRUCKEREI

IN COMMISSION BEI KARL GEROLD'S SOHN, BUCHHÄNDLER DER KAISERLICHEN AKADEMIE DER
WISSENSCHAFTEN

1870

**Aus dem Decemberhefte des Jahrganges 1869 der Sitzungsberichte der phil.-histor. C
der kais. Akademie der Wissenschaften [LXIII. Bd., S. 567] besonders abgedruckt.**

6. Die vaticanische Bibliothek.
c. Bibliotheca Vaticana
antiqua.

AMBROSII *epistulae*.

286. membr. 8. foliorum 208. saec. IX—X.¹⁾

f. 1—16 *Ep̃la ambrosii ad uercellenses*
Ep̃la de inuentione pasce²⁾

f. 17 Haec tibi sc̃e tuus condonat munera seruus | Eusebi bonizo
pr̃bt inmeritus. | Ordo epistolarũ sc̃i ambrosii | I Ambrosius iusto salutem
— VI Ambrosius hireneo salutem. | Item lib. II epistolarũ sc̃i ambro-
sii | I Ambrosius simpliciano salutem | — f. 18 LXXVIII¹ De traditione
basilicae. | LXXX De obitu theodosi imp̃. | LXXXI Tractatus de sc̃o
geruasio et protasio. | LXXXII De nabuthae || f. 18^b Expliciunt capitula |
Ambrosius iusto salutem | pulchrae³⁾ amones frater ut epistolares
fabulas —

f. 22 committere ne dubitaueris. II. | Ambrosius. simpliciano
salutem. | Motum⁴⁾ te cum legeres significasti —

¹⁾ Vorn und hinten je ein Blatt, Fragmente Mailänder Urkunden enthaltend —

²⁾ Beide Briefe von einer Hand des zwölften Jahrhunderts — ³⁾ XVI 904 d
— ⁴⁾ l. c. 1222 b

f. 23^b affectu dilige ut facis. III. | Ambrosius simpliciano salutem | Quantus¹⁾ sit unusquisq, in suo munere exemplo de || —

f. 26 quia nos te diligimus. IIII *in marg.* | Ambrosius. Ireneo salutem. | Moueri²⁾ te significasti mihi —

f. 28^b in passio|nib. xp̄i gloriari v | Ambrosius felici salutem | Etsi³⁾ corporis habitu⁴⁾ minus ualebam —

f. 30 refundatur gratia. Vale et nos di|lige ut facis VI. | Ambrosius ireneo salutem. | Pythagoricum⁵⁾ mandatum in aliquorum scriptis prædicari inuenimus —

f. 31^b in dñm regi pharao⁶⁾. Vale et nos ut facis. quasi filius dilige. | VII Explicit liber primus incipit liber II | Ambrosius simpliciano salutem. | Proxime⁷⁾ cum ueteris amoris usu familiaris —

f. 37^b deniq, et episto|lam scripsit. Calanus Alexandro. VIII. | Amici persuadent tibi manus et necessitatem in|ferre indorum. —

f. 39^b trahens⁸⁾ aera || f. 40 peccati. Vale et nos dilige ut facis. quia et ego⁹⁾ diligo. VIII | Ambrosius. faustino salutem | Acerbo¹⁰⁾ te doliturum dolore obitum germanę | —

f. 41^b remuneratione securi Vale et nos dilige q̄a n' te diligim'. | X. Ambrosius. bellicio salutem. | Iactatum¹¹⁾ te graui aegritudine significasti mihi credi|disse —

f. 42 sanet te dñs ih̄s. Vale. XI. | Ambrosius simpliciano salutem | Videbamus¹²⁾ proximæ in disceptationes incidisse philo|sophiae —

f. 44 uite aeternæ hereditatem. Vale *etc.* XII. | Ambrosius ireneo salutem. | Inter¹³⁾ legendum cum paulum requieuissem animo. | —

f. 48^b q̄a nos te ut parentes dilim' *sic* | Ambrosius ireneo¹⁴⁾ XIII | ubi¹⁵⁾ superiorem absolui epistolam et per|ferendam tibi tradidi. —

f. 51^b et iustitia et redemptio. Vale *etc.* | XIII Ambrosius. ireneo | Differentia¹⁶⁾ caritatis utrum sit aliqua apud dñm | —

f. 54 operum | sobrietate. Vale. *etc.* XV. | Ambrosius ireneo | Superiore¹⁷⁾ epistola scripsimus liberandã ab aduer|sariis —

1) l. c. 1228 a — 2) l. c. 1046 d — 3) l. c. 889 a — 4) habitu corporis —
5) l. c. 1051 a — 6) Pharaoni — 7) l. c. 1084 a — 8) contrahens — 9) te *add.* —
10) l. c. 1099 a — 11) l. c. 1270 a — 12) l. c. 1096 a — 13) l. c. 1054 a —
14) salutem *add. sic fere semper* — 15) l. c. 1061 a — 16) l. c. 1065 c —
17) l. c. 1071 c

f. 55^b ppetua conlata sunt. Vale *etc.* | Ambrosius ireneo xvi | Pertulisti¹⁾ ad me quasi filius quęsiuisse aliquos | —

f. 56 quae referas requirentibus. | Vale *etc.* | Ambrosius. ireneo. xvii. | Poposcisti²⁾ ut summam epistolae quae ad efe|sios —

f. 59^b ut potul p|trinxi. Vale *etc.* | xviii. Ambrosius. clericis. | Plerūq. ³⁾ humanis obrepit fātib. ut aliqua leui p|stricti ⁴⁾ offensione. —

f. 61 seruite dñō quia bonus dñs. | Explicit liber iiii incipit liber quintus. | Ambrosius orontiano. | Prophetas⁵⁾ quidem congregationem gentium. | —

f. 66 remunerationē | dñi ihu. Vale *etc.* xx. | Ambrosius orontiano. | Superiore ⁶⁾ epistola de ea anima sermonem con|tulimus —

f. 67^b omnium resurrectio. | Vale *etc.* xxi | Ambrosius orontiano. | Non⁷⁾ ociosae quaerendum putasti —

f. 70^b Iustus enim ex fide uiuit. Vale *etc.* xxii. | Ambrosius. orontiano. | Quaesisti⁸⁾ a me utrum anima caelestis esse ui|deatur —

f. 72^b solemur ⁹⁾ gloriae ¹⁰⁾ xxiii | Ambrosius. orontiano. | Superior¹¹⁾ epistola tuae inquisitioni —

f. 76 quae praeparauit | dñs diligentib. eum. xxiiii. | Ambrosius orontiano. | Concatenantur ¹²⁾ sibi epistulae nrae. ut tāquam | —

f. 77 interpellat et sp̄s Vale | *etc.* xxv. | Ambrosius marcello | Apud ¹³⁾ me decursus est tui textus negotii —

f. 79 cari|tatis. et tranquillitatis. Vale *etc.* xxvi | Ambrosius. theodosio. imperatori. | Silentium¹⁴⁾ meum rupit. sermo clementiae tuae | —

f. 80 comm̄|do dñō. xxvii. *m. al. add.*: diligit te dñs. quia tu dñi seruos diligis. | Ambrosius. eusebio ep̄o. ¹⁵⁾ | Apparitor¹⁶⁾ praefecturae. qui propter ||

f. 80^b ad medicamenta sua reuer|tatur. Vale. *etc.* | Explicit liber v. Incipit liber vi. xxvi *sic* | Ambrosius. Sabino episcopo | Paulinum¹⁷⁾ splendore generis in partibus —

1) l. c. 1232 b — 2) l. c. 1259 c — 3) l. c. 1273 b — 4) praestrici — 5) l. c. 1234 a — 6) l. c. 1241 b — 7) l. c. 1263 d — 8) l. c. 1074 a — 9) consolemur — 10) Vale *etc. add.* — 11) l. c. 1077 c — 12) l. c. 1082 b — 13) l. c. 1276 a — 14) l. c. 1165 b — 15) om — 16) l. c. 1167 a — 17) l. c. 1178 b

f. 83^b Cuius am|nietus. non temporalis sed aeternus est
xxviii. | Ambrosius cromatio. | Numquidnam ¹⁾ mentitur dñs. sed non
men|titor —

f. 86 aptū nec uirib. Vale *etc.* xxx. | Ambrosius. orontiano. |
Mouere²⁾ te insinuasti mihi lectio³⁾ εΞΑΗΜΕΡΩ. | —

f. 91 in caelo triumphauit. Vale *etc.* xxxi. | Ambrosius. ualen-
tiano imperatori | Etsi⁴⁾ superioris legationis meae fides ita adpro-
bata —

f. 94 inuoluerō ⁵⁾ bellum tegentem. Vale. ⁶⁾ xxxii. | Ambro-
sius. orontiano. | Diuisionem⁷⁾ egregie aduertisti prophæi|cā —

f. 98 cuius⁸⁾ est om̄is honor | sēp & gl̄a. Vale *etc.* xxxiii | Am-
brosius. Sabino. | Remisisti⁹⁾ mihi libellos. quos tuo iudicio proba-
tiores —

f. 99^b incidere attexere. Vale fr̄ et dili|ge amantē tui quia plu-
rimum te diligo. xxxiiii. | Ambrosius. Sabino | Quoniam¹⁰⁾ tibi quoq.
conplacuit nr̄arum usus —

f. 100 ut dñs nobis|cum sit Vale *etc.* xxxv. | Ambrosius. Sa-
bino. | Lecto¹¹⁾ exēmero. utrum paradisum subtexuerim —

f. 102^b tanto maiora pericula. Vale. | *etc.* xxxvi. | Ambrosius.
sisinnio. | Quod¹²⁾ filio nr̄o remisisti meo rogatu. quia te inconsul|to —

f. 103^b excitandum arbitrati sunt. Vale *etc.* Expliċ liber | vi.
Incipit. liber. vii. xxxvii. || f. 104 Ambrosius. constantio. | Suscepisti¹³⁾
munus sacerdotii et in puppe —

f. 110 moderatōrē potestatū omnium. Vale. | *etc.* xxxviii. | Am-
brosius. Sabino. | Transmisi¹⁴⁾ petitum codicem scriptum aptius
atq. enoda|tius. —

f. 111 in opere significauit. Vale et nos | dilige ut facis.¹⁵⁾
xxxviiii. | Ambrosius. eusebio. | Faustinus¹⁶⁾ uterq. tibi redditus est.
noſ utrūq. ambro|sium pignus —

f. 112 se in uleus *sic* ¹⁷⁾ excussit. Vale *etc.* xl. | Ambrosius.
Sabino. | Quem¹⁸⁾ scripsisti maledici seminatorem sermo|nis¹⁹⁾ —

¹⁾ l. c. 1155 b — ²⁾ l. c. 1129 b moveri — ³⁾ lecto — ⁴⁾ l. c. 1035 e
— ⁵⁾ involuero — ⁶⁾ om. — ⁷⁾ l. c. 1136 a — ⁸⁾ cui — ⁹⁾ l. c. 1151 c —
¹⁰⁾ l. c. 1153 e — ¹¹⁾ l. c. 1142 a — ¹²⁾ l. c. 1279 e — ¹³⁾ l. c. 879 b —
¹⁴⁾ l. c. 1150 b — ¹⁵⁾ quia nos et te diligimus *add.* — ¹⁶⁾ l. c. 1168 a —
¹⁷⁾ illaesus — ¹⁸⁾ l. c. 1145 — ¹⁹⁾ sermonis seminatorem

f. 115^b deniq, adornat fugam. Vale *etc.* xli. | Ambrosius. ireneo. | Clamauit¹⁾ pdix. congregauit quae non | —

f. 117^b ut sit sapiens. Vale *etc.* | Ambrosius. siricio. xlii | Prisco²⁾ amico et equaelio³⁾ meo dedisti | — adipisci gratiae. Vale *etc.* xliii. | Ambrosius. attico. | Prisco⁴⁾ meo dedisti litteras. priscus meus mihi red|didit — priscus aduenerit. Vale *etc.* xiiii. sic | Ambrosius felici. | Misisti⁵⁾ mihi tubera. et quidem mirae magni|tudinis —

f. 118 redimendum putes. uale et nos amantes | tui dilige *etc.* ⁶⁾ | xlv | Ambrosius. romulo. | Cum⁷⁾ sis in agro. miror qua ratione de me que|rendum —

f. 118^b panes diē dñs. uale *etc.* xlvi | Ambrosius. titiano | Venit⁸⁾ tibi innocens uictoria —

f. 119 offen|sionis. Vale & nos dilige ut filius. quia nos te | ut parentes diligimus. xlvii. | Ambrosius siricio. | Gratum⁹⁾ est mihi cum litteras accipio tuas. | —

f. 119^b in israhel. Vale et nos dilige. quia et nos | amantem nři et parentem diligimus. xlviii. | Ambrosius. foegadio¹⁰⁾ et delfino epis. | Polibius¹¹⁾ filius nři cum de africanis regressus | partib. —

f. 120 orate pro nobis. quia ego uos diligo. xlviii. | Ambrosius. romulo. | Epistolarum¹²⁾ genus propterea reptum. ut quidā | —

f. 122 eligendum | & sequendu (e. s. *add. m. al.*) sit. Vale *etc.* | Ambrosius seuero epō. | Ex¹³⁾ ultimo persidis profectus sinu. iacobus frater et conp̄r nři | —

f. 122^b a nemine diudicat²⁾. | Vale *etc.* | Ambrosius studio. li. | Recognosco¹⁴⁾ purae affectum mentis & fidei studium —

123^b in necessitate sit legis. Vale *etc.* | Ambrosius. anatio¹⁵⁾. munerio¹⁶⁾. seuero. .lii. | Filippo machedonio. ammiano. theodosio. Eutropio. claro. | —

f. 125^b sicut lilium floreat. Valet *etc.* | Ambrosius ep̄s anisio fratri. | Iam¹⁷⁾ dudum te¹⁸⁾ teneo. et si nuā primo¹⁹⁾ lego. meritisq. compertum —

1) l. c. 1069 a — 2) l. c. 1283 b — 3) aequaevo — 4) l. c. 1284 b — 5) l. c. 888 a — 6) om. — 7) l. c. 1231 b — 8) l. c. 1164 c — 9) l. c. 1282 b — 10) Segatio — 11) l. c. 1283 b — 12) l. c. 1225 a — 13) l. c. 1182 b — 14) l. c. 1040 a — 15) l. c. 955 c — 16) Numerio — 17) l. c. 959 b — 18) om. — 19) primum

f. 126^b testamentum pacis | custodias. Vale *etc.* | Ambrosius. candidiano fratri. LIII. | Summus¹⁾ quidem splendor — sermonibus. dilige *etc.* | Explicit. lib̄ vii. Incipit liber. viii. | Ambrosius. ireneo LV. | Quaeris²⁾ * a me cur dñs dñs manna. —

f. 128 summenda populo forent. Vale *etc.* | Ambrosius. iusto. .LVI. | Negant³⁾ plerique n̄ros secundum artem scripsisse nec nos obnitimur. —

f. 130 natura et substantia | Vale *etc.* LVII. | Ambrosius. syagrius. | Prospiciendum⁴⁾ eē. ne de nro obloquantur iudicio —

f. 134 se praeberent misericordia. | Vale *etc.* LVIII. | Ambrosius siagrius. | Quae⁵⁾ sint in n̄ro iudicio decursa. —

f. 138^b acerba et grauis contumelia. Vale *etc.* .LVIII. | Ambrosius paterno. | Paterni⁶⁾ quidem unanimi mei saluationem⁷⁾ legi —

f. 140 carissima pronepotes. Vale cum tuis omnibus. | Ambrosius cinegio. .LX. | Quam⁸⁾ ingenuo commendasti pudore. — ad uerecundiam. Vale *etc.* | Ambrosius antonio. .LXI. | Numquam⁹⁾ est acitus¹⁰⁾ mihi. nec umquam tuo me —

f. 140^b non defuisse | arbitrērer. Vale *etc.* | Ambrosius. alipio. .LXII. | Anthiocus.¹¹⁾ u. ē. reddidit mihi eximietatis tuae — referre quod acceperat. Vale *etc.* .LXIII. sic | Explicit liber viii Incipit lib̄ viii. | Ambrosius uigilio. | Poposcisti¹²⁾ a me institutionis tuae insignia. qm̄ nouus | adscitus¹³⁾ es ad sacerdotium. —

f. 148 insidiae succedant. Vale *etc.* .LXIII. | Ambrosius. ireneo. | Decursa¹⁴⁾ lectione ap̄li. non perfunctorie mortuus es. | —

f. 150^b et uenia donatur. Vale *etc.* .LXV. | Ambrosius. ireneo. | Audisti¹⁵⁾ fili hodie lectum in ap̄lo quia lex pedagogus n̄r | —

f. 152^b quos timebatis. | Vale *etc.* .LXVI. | Ambrosius clementiano. | Etsi¹⁶⁾ sciam quod nihil difficilius sit quam de ap̄li lectione —

f. 154 exurgit plenu|dinis xp̄i. Vale *etc.* .LXVII. | Explicit ep̄la. n. Incipit epistola. iii. | Ambrosius orontiano. | Si¹⁷⁾ abraham creditit dō et reputatum est ei —

¹⁾ l. c. 1286 a — ²⁾ l. c. 1219 b — ³⁾ l. c. 912 a — ⁴⁾ l. c. 891 b — ⁵⁾ l. c. 898 c — ⁶⁾ l. c. 1183 b — ⁷⁾ saluationem — ⁸⁾ l. c. 1282 a — ⁹⁾ l. c. 1284 c — ¹⁰⁾ es tacitus — ¹¹⁾ l. c. 1284 b — ¹²⁾ l. c. 982 c — ¹³⁾ accitus — ¹⁴⁾ l. c. 1251 b — ¹⁵⁾ l. c. 1254 b — ¹⁶⁾ l. c. 1257 b — ¹⁷⁾ l. c. 1267

f. 155^b et ego mundo. Vale *etc.* LXVIII. | Explicit epistola. III. Incipit epistola. III. | Audisti ¹⁾ fr̄ lectionem euangelii in qua decursum est. | —

f. 157 nocere se credunt. | Vale *etc.* LXVIII. | Ambrosius ireneo. | Etsi²⁾ iam superiore epistola. hanc quam proposuisti —

f. 160 sed plecteret. Vale *etc.* Expliē epla. III. ad gal̄s. LXX. | Ambrosius constantio. | Non³⁾ mediocris plerosq. mouet quaestio. quae causa circum|cisio —

f. 165 si qua pro religionis obsequio | deferuntur. Explicit lib̄. VIII. Incip̄ lib̄. X. feliciter. | Ambrosius theophilo. LXXI. | Non⁴⁾ habeat⁵⁾ quod urgeat euaḡius et habet quod metuat | —

f. 166 huiusmodi examinis adipiscamur. LXXII. || f. 166^b De⁶⁾ bonoso direx̄ ep̄o. quibus uel pro ueritate uel pro modestia | —

f. 167 unde ur̄ae normam expectamus sententiae. || f. 167^b Ambrosius ep̄s. beatissimo p̄icipi et xp̄ianissimo im̄p̄ri ualen|tiniano. LXXIII. | Cum⁷⁾ om̄s homines qui sub ditione romana sunt uobis militent —

f. 170 intellegis profuturum. LXXIII. | Expliē epistola sc̄i ambrs̄ii. sic ep̄i | Incipit. relatio. simma|chi praefecti. urbis. romae.⁸⁾ | Vbi⁹⁾ primum senatus amplissimus. semperq. ur̄ subiecta le|gibus —

f. 173 principis non fuisse. | Expliē relatio symmachi uiri clarissimi p̄rti | urbis. Incip̄ ambrosii ep̄i contra relationē¹⁰⁾ || f. 173^b Ambrosius ep̄s. beatissimo. principi. et clementissimo. im̄p̄ri | ualentiniano. aũḡ. | Cum¹¹⁾ uir clarissimus p̄fectus urbis symachus ad clem̄|tiam —

f. 179^b iudicas c̄uenire. LXXVI. | Clementissimo principi. ac beatissimo imperatori theodosio aũḡo. ambrosius episcopus. | Exercitus¹²⁾ semper iugibus fere curis sum imperator beatissime | —

f. 185 nec¹³⁾ si necesse. eēt audires in ecclesia. || f. 185^b Incipit contra auxentium.¹⁴⁾ LXXVII. | Clementissimo im̄p̄ri. et beatissimo augusto. ualentiniano. | ambrosius ep̄s. Dalmatius¹⁵⁾ me tribunus et|notarius —

1) l. e. 1271 a — 2) l. e. 1042 b — 3) l. e. 1243 c. — 4) l. e. 1170 a —
5) habet — 6) de causa Bonosi ex Capuaeae synodi decreto iudicanda l. e. 1172 b — 7) l. e. 961 b — 8) urbis praefecti — 9) l. e. 986 b — 10) om. —
11) l. e. 972 a — 12) l. e. 1101 c — 13) ne — 14) om. — 15) l. e. 1063

f. 187^b qui palatii secreta | nec quaero. nec noui. LXXVIII. | Ego ambrosius ep̄s hunc libellum obtuli clementissimo. imperatori et beatissimo augusto ualentiniano | Incipit contra¹⁾ auxentium de basilicis tradendis. | Video²⁾ uos pr̄ter solitum subito eē turbatos. atq. adseruantes mei, —

f. 195 ad redimenda n̄ra | peccata donauit. Expliē LXXVIII. | Qm̄³⁾ omnibus epistolis fere sollicite quaeris de ecc̄la | —

199^b suā expleant. | Incipit de obitu theodosii⁴⁾ imp̄. ubi diei quadragesimę eius | fecit uerbū ambrosius. LXXXI. | Hoc⁵⁾ nobis motus terrarū graues. hoc iuges pluuię minabā⁶⁾. —

f. 208^b tenebis hospitio. ||

AMBROSIIUS de fide, de spiritu sancto, de incarnatione dominica.

267. membr. 8. foliorum 163. saec. IX—X.

f. 1^a) *Ueber der Zeile* lib̄ sc̄i amb̄r ad gr̄nū imp̄re de fide | Epistola augusti gratiani ad domnū ambrosiū⁷⁾ | Ambrosio religioso sacerdoti omnipotentis d̄i. gratianus augustus. | Cupio ualde — quē colimus īhm xp̄m.⁸⁾ Expl̄ | Incipit de fide liber primus. sc̄i ambrosii ep̄i | Regina⁹⁾ austri uenit audire —

f. 1^b pietatis exemplum. | Expositio fidei.¹⁰⁾ Adsertio autē nostrae fidei —

f. 2 sed unitate naturae | De dō uno. Vnū ergo d̄m non duos aut tres deos dicimus. —

f. 17 qui id etiā tuis ope|ribus contulisti. Explicit liber primus. | Incipit liber secundus *m. s. XIV add.*: p̄me partis | Satis ut arbitror libro superiore sancte imperator. | edoctū est —

f. 32^b fidei suæ tropea mereatur. Explicit | liber. II. de fide. Incipit liber eiusdem. III. | quoniam clementissime imperator gratiane¹¹⁾ (*g. add. m. post.*) instruen|di tui gratia —

1) sermo contra — 2) l. c. 1007 c — 3) ? — 4) oratio *add.* imp̄ — ambr. fehlt — 5) l. c. 1385 a — 6) Vorn und hinten je zwei Blätter dem Anschein nach aus einer Handschrift der vitae pontificum des Anastasius (saec. XI—XII) — 7) Gratiani ad Ambrosium epistola XVI 875 b — 8) Iesu Christi — 9) l. c. 527 a — 10) Die Capitelüberschriften fehlen — 11) om.

f. 49 aduersarii cruentatũ sed xp̄i p̄miis coro|natum. Explicit lib̄.
 III. Incipit liber. III. | Consideranti mihi imperator auguste. qua
 ratione sic | —

f. 67 brachiis crucis umbra uelaret. Explicit | liber III. incipit
 liber quintus. | Quisnam est fidelis seruus et prudens quem constituit
 dñs | —.

f. 98 sed ex carnis infirmitate me|titur. amen ¹⁾. Explicit liber. v.
 | Incipit liber. VI. | Ambrosio ²⁾ religioso sacerdoti omnipotentis dī gra-
 tianus | augustus. Cupio ualde — quem colimus ih̄u xp̄i. Tituli. libri.
 I. | I. Non esse inter creaturas sc̄m sp̄m —

f. 98^b (xviii) ita et filiũs et | sp̄s dī. Tituli libri. II. | I. Quia
 dñs sp̄s quia uirtus sp̄s —

f. 99 (xi) sic et spiritus reuelauit. | Tituli libri. III. | I. Quia
 sp̄s super xp̄m. et sicut filius —

f. 99^b (xxiii) Quia omnipotens etiam sp̄s sc̄s. | Hieroboal³⁾ cum
 sub arbore ut legimus quercum⁴⁾ tritici | —

f. 122^b (xxviii)⁵⁾ & meretrices in lacũ⁶⁾ lezabel se cruore
 lauerunt. | Finit liber VI. | Incipit liber VII. | Etsi in libro primo ueteris
 historię lectione patefactum sit. | —

f. 143 nã qui imparem ⁷⁾ nescit fecit⁸⁾ aequalem | Explicit liber.
 VII. || f. 143^b Incipit liber VIII. Superiore ⁹⁾ libro | euidentibus testi-
 moniis scripturarũ docuimus ap̄tos | —

f. 166^b (xxiii) ¹⁰⁾ detra|hes eum. qui alta scrutatur dī. | Explicit
 de spũ lib̄. VIII | Incipit liber. VIII de incarnatione¹¹⁾ | Debitũ¹²⁾ cupio
 soluendũ sed hestnos meos ñ inue|nio —

f. 183^b et per omnia | p̄enetrans. Spirituum intellegibilium. |
 Explicit liber VIII. | O-CH O-CH̄ΘΩ O-CHY ΔΩ O-CY ΔΩ O-C//NH: ||

AMBROSIUS *de fide, de spiritu sancto, de incarnatione dominica, de
 sacramentis, de Nabuthe.*

3760. membr. Grossoctav. foliorum 193. saec. IX—X.

Vorsatzblatt In hoc uolumĩe etc.

¹⁾ om. — ²⁾ cf. f. 1 — ³⁾ de spiritu sancto libri tres ad Gratianum Augustum
 l. c. 703 b. Hierobaal — ⁴⁾ quercu — ⁵⁾ XVI — ⁶⁾ lacu — ⁷⁾ se imparem —
⁸⁾ facit — ⁹⁾ superiori — ¹⁰⁾ XXII — ¹¹⁾ de incarnationis dominicae sacra-
 mento liber unus l. c. 817 — ¹²⁾ fratres add.

f. 1 Iste liber est — sub nũo 33. | Liber sc̃ti .33. columbani de bobio | Liber fidei¹⁾ primus sc̃i ambrosii ad gratianum imp̃rm.²⁾ | Regina³⁾ austri uenit audire sapientiã salomonis ut in libro regnorũ | — *Unten* Iste liber ẽ sc̃i colũbani de bobio *m. s. X.*

f. 13 qui⁴⁾ siã | tuis operibus contulisti. **Explicit liber primus.** | Incipit liber secundus | Satis ut arbitror libro superiore sancte imperator. —

f. 26^b fidei suę tropea mereatur | **Explicit liber secundus** || f. 27 Incipit liber tertius. testimonia libri tertii.⁵⁾ | Quia altissimus d̃i filius | — quod unus sit filius cum patre substantię. | Qũ clementissime imperator instruendi tui g̃ra —

f. 46 aduersarii cruentum⁶⁾ sed xp̃i p̃miis | coronatum. **Explicit lib. m.** Incipiunt capitula libri. m. | 1 De eo quod scriptũ. ẽ. oĩnis uiri caput xp̃s est. caput aũ mulieris uir. Caput xp̃i d̃s. | — viii⁷⁾ Quod uitẽ se filius sc̃dm incarnationem dixerit. | Consideranti mihi imperator auguste qua ratiōne —

f. 55^b salutaribus | brachiis crucis umbra uelar&. **Explicit liber quartus** || f. 56 Incipiunt capitula libri. quinti. | De eo quod scriptum est ut cognoscant —

f. 56^b Non est ur̃m scire tempora & annos quę pater posuit in sua potestate. **Explic̃ capit̃ libri.** Incipit liber.v. | Quisnam est fidelis seruus & prudens quẽ constituit d̃ns | —

f. 78^b sed ex car|nis infirmitate metitur. || f. 79 Incip̃ ep̃la gratiani imp̃ris ad sc̃m ambrosium ep̃m.⁸⁾ | Ambrosio religioso sacerdoti omp̃tis d̃i. gratianus augustus. Cupio | ualde⁹⁾ quẽ recordor — colimus ihu xp̃i. | Incipit liber primus sc̃ti ambrosii. de trinitate¹⁰⁾ (*m. s. XV.*) | Hierobaal¹¹⁾ cũ sub arbore ut legimus quęrcu tritici messẽ uirga cęderet. | —

f. 95 & mer&rices illacu¹²⁾ lezabel se cruore lauerunt. | **Explicit lib̃ primus felicĩ.** Incipit liber sc̃ds. || f. 95^b Etsi in libro primo ueteris historię lectione —

f. 110^b nam qui se inparem | nescit fecit¹³⁾ aequalem. **Explicit liber secundus felicĩ** || f. 111 Incipit liber tertius | Superiore¹⁴⁾ libro euidentiũ. testimoniis —

1) de fide — 2) Augustum — 3) XVI 527 a — 4) id add. — 5) om. — 6) cruentatum — 7) XII — 8) Gratiani ad Ambrosium ep. l. c. 875 b — 9) ut add. — 10) de spiritu sancto — 11) l. c. 703 b — 12) in lacu — 13) facit 14) superiori

f. 127^b sed quomodo detrahes e. qui a¹ta scrutat̃ dī. | Explicit liber tertius. Incipit lib̃ quartus.¹) | Debitū²) cū dissoluendū.³) sed hesternos meos —

f. 140^b penetrans. spirituum intellegibilium. | Explicit deo gratias amen. | Incipit libellus fidei sc̃i ambrosii. | Vnus⁴) d̃s sic scriptū ē. Audi isrl̃ d̃ns d̃s tuus d̃s unus —

f. 141^b deputata sunt. non colenda. Explicit libellus fidei sc̃i ambrosii. | amen. || f. 142 Incipiunt libri sc̃i ambrosii de trinitate⁵) | Tu⁶) unus d̃s pater & 7) filii & sc̃e sp̃s qui unitam⁸) d̃itatē nobis declarasti. —

f. 146 sc̃i sp̃s fecisse memini.⁹) | Explicit lib. i. de unitate trinitatis.¹⁰) Incipit | liber secundus de propriis personis et¹¹) unito nōe diuinit¹²) | Nunc per singula nomina personarum. —

f. 148^b tantū dicas & 13) filiū & sc̃m sp̃m¹⁴) | Exp̃ lib̃. ii. de propriis personis. e' de unito nōe diuinitatis. || f. 149 Incipit liber tertius de assūtionē hominis.¹⁵) | Quemadmodum in d̃itatē¹⁶) unā equalitatē —

f. 154^b om̃is infirmitas¹⁷) homini. ē. imputanda. | Exp̃ lib̃ tertius. Incipit lib̃ quartus de singulis | nominibus aduersus nouellas hereses potentini¹⁸). | hinc¹⁹) iam de singulis nominibus atq. personis. Identidē refers²⁰) mihi. —

f. 157^b in psonis pfecte | distinguntur.²¹) Exp̃ lib̃ quartus de singulis noib; | aduersum nouellas hereses potentini. | Incipit lib̃ quintus de una²²) ac sempiterna | substantia trinitatis. | hic contradicentis psona ē. arriomanitarum cur con|xus²³) —

f. 161^b inuisibilis plenitudo diuinitatis²⁴) || f. 162 Exp̃ lib̃. v. Incip̃ lib̃ vi. de beatitudine filii d̃i²⁵) | et de praescriptione²⁶) sectae pessimae. | Posco a te de unito deitatis nomine multifarie dictū | —

¹) de incarnationis dominicae sacramento liber unus — ²) l. c. 818 — ³) fratres cupio solvendum — ⁴) ? — ⁵) Vigili Tapsensis de trinitate lib. xii quos edidit sub nomine S. Athanasii, episcopi Alexandrini. — ⁶) LXII 237 b — ⁷) unigenitus deus filius, deus spiritus sanctus — ⁸) unam — ⁹) me memini — ¹⁰) de unita trinitate deitatis — ¹¹) de add. — ¹²) trinitatis — ¹³) sic profiteris esse — ¹⁴) spiritum sanctum — ¹⁵) contra Marcellinum haeticum add. — ¹⁶) in una deitate eademque — ¹⁷) passionis add. — ¹⁸) novellam haeresim cuiusdam Potentini Urbici — ¹⁹) hic — ²⁰) refer — ²¹) ostenduntur et deitatis — indicatur — ²²) unita — ²³) confessus — ²⁴) Unde ne malus — investigandum sit add. — ²⁵) fidei — ²⁶) proscriptione

f. 165 deitas in eo uidebatur¹⁾. | Exp̃ lib̃ vi. Incipit lib̃ vii. de professione regulae catholicae cum increpatione heretica²⁾. | Propter qũ impensissime obsecro tuę³⁾ sublimitatis gloriã | —

f. 167 eorũ⁴⁾ operatio in factura. | Exp̃ lib̃ vii. de professione regulae | catholicae cum increpatione heretica. || f. 167^b *Ueber der Zeile m. s. XV: Am̃ de iniciãdis sacramētis⁵⁾* | Celebrata⁶⁾ actenus mysteria scrutaminum inquisitum est ne immun|ditia —

f. 169^b fortius recensis⁷⁾ ubi s̃ fideles⁸⁾. || f. 170 Finit liber primus. incipit liber secundus.⁹⁾ | De¹⁰⁾ sacramētis quę accepistis sermonem adior —

f. 174 uitę p̃feras temporalis¹¹⁾. Finit lib̃. ii. Incip̃ lib̃ tertius | Hesterno de¹²⁾ fonte disputauimus cuius species ueluti quędam | —

f. 176 de sacramētis ipsius¹³⁾ tractabimus. Finit lib̃. iii. Incipit lib̃. iii. | In ueteri testam̃to sacerdotes frequent̃ in primũ tabernaculum | —

f. 178^b semp & in om̃a secula seculorũ. | Amen. Explicit lib̃. iii. Incipit lib̃. v. | Hesterno sermo ñr atq. ¹⁴⁾ tractatus usq. sc̃i altar̃is sacram̃ta deductus | —

f. 181 semp & in om̃a sc̃la sc̃lorũ.¹⁵⁾ | Explicit liber quintus Incip̃ lib̃ sextus | Sicut uerus. ē. d̃i filius d̃ns ñr ih̃s xp̃s. Non —

f. 182^b uir|tutis. ē. non pudori.¹⁶⁾ ē. Tamen quomodo possis orare¹⁷⁾ *über die Hälfte der Seite leer* || f. 183¹⁸⁾ mulieris grauitas & pudicitię¹⁹⁾ & ius²⁰⁾ bona conuersatio ut uirũ suũ uoc& —

f. 183^b semp & in om̃a sc̃la seculorũ. | Amen. ||

f. 184 Nabutę²¹⁾ historia tempore uetus est usu cotidiana. | Quis enim diuitum —

f. 193^b Parricide cain peccasti qui|esce. ut modũ peccato suo imponer&. ²²⁾ cogitationes (ũrę²³⁾) ||

1) sicut dixit — fiat *add.* — 2) haeticorum — 3) *om.* — 4) eiusdem trinitatis — 5) Maximi Taurinensis (app.) sermo VII de die dominicae ascensionis — 6) LVII 853 d celebratis — mysteriis — 7) fueris, recensens — 8) incipias — recenseri *add.* — 9) Ambrosii de sacramentis lib. I. — 10) XVI 417 — 11) Per Christum — amen *add.* Ende des zweiten Buches — 12) die de — 13) ipsis — 14) ac — 15) amen *add.* — 16) pudoris — 17) l. c. 458 b — 18) l. c. 459 a — 19) pudicitia — 20) eius — 21) Ambrosii de Nabuthe Jezraelita liber unus. XIV 731 a. Von hier an eine spätere Hand, saec. X—XI. — 22) poneret — 23) l. c. 753 a

AMBROSIUS de fide, de spiritu sancto, de incarnatione dominica, de dignitate sacerdotali, de mysteriis, de sacramentis, de officiis.

266. membr. fol. foliorum 195. saec. IX.

f. 1 Incipiunt nomines. sacerdotales. fr̃s | hug̃t̃us. p̃sb̃. Leutric'. monac'. | hadleht̃us. Berengarius. Theotrađ. | Viuerius. Rotrađ. Randauin'. Giselmund̃. | Aldht̃us. Heligauđ. | Noduinus. Sicaud̃. | Lantharius. Drotht̃. Leotualđ. | Irmenulfus. hodo. Lantharius. simiřt | Ermenharius. Rodouuard̃. Bernegarius. | Odold̃. (*ex Otold̃.*) Audinus. | *Folgen vier Alphabete, zuerst das einer Geheimschrift, dann ein Runenalphabet mit übergeschriebenen Namen¹⁾, schliesslich das griechische und hebräische Alphabet* ||

f. 1^b In hoc corpore continent | libri. sc̃i. ac beatissimi ambrosii ortodoxi ep̃i | de trinitate libri. v. | De dominica incarnatione liber unus | de pastoribus liber unus | de misteriis liber unus | de sacramentis libri vi | de officiis libri. iii. | Ambrosio. ²⁾ religioso sacerdote omnipotentis d̃i gratianus augustus | Cupio ualde³⁾ quem recorder absentem —

f. 2 quem colimus ih̃u xp̃i. Explicit | Epistola gratiani augusti | ad sc̃m ambrosium ep̃m incipit | Ambrosio religioso sacerdote omnipotentis d̃i. gratianus | augustus. cupio ualde quem recorder absentem — quẽ colimus ih̃u xp̃i. explicit || 2^b Incipit liber sc̃i ac beatisimi. ambrosii. ortodoxi | episcopi. de ⁴⁾ trinitate | ad gratianum imperatorẽ | Regina⁵⁾ austri uenit audire sapientiam salomonis. in libro regnorũ legimus. hirã quoque rex ad salomonem misit ut cognosceret eum. | tu quoque sancte mperator (*corr. m. al.*) gratiane ueris imitator | historiae —

f. 3 sed unitate naturae. De d̃o uno⁶⁾ | Vnũ ergo d̃m non duos aut tres deos dicimus. ut impia arrianorũ | —

f. 15^b (vii) ⁷⁾ inuisibilis aut bonus non eẽ. qui ⁸⁾ aiã tuis operibus contulisti. | Finit liber primus. Incipiunt capitula | libri secundi. | I Quod arriani bonum d̃i filium negent. | — iii. De d̃no

¹⁾ Nach meiner Mittheilung von Dietrich herausgegeben Germania N. R. I S. 77 ff. Die Handschrift stammt übriges nach meiner Ansicht aus Corbie in Frankreich, nicht aus Corvey in Westfalen — ²⁾ Gratiani ad Ambrosium epistola XVI 875 b — ³⁾ ut *add.* — ⁴⁾ de fide ad Gratianum Augustum libri quinque — ⁵⁾ l. c. 52 — ⁶⁾ Die Capitelüberschriften fehlen — ⁷⁾ XXII — ⁸⁾ id *add.*

maiestatis dñi filio | Incipit liber secund̃ de patre et filio¹⁾. | Satis ut arbitror libro superiore sc̃e impe|rator edoctum —

f. 26^b (III)²⁾ fultus auxilio fidei | suae trophea mereatur. | Explicit liber secundus de patre et filio³⁾ | Non eẽ. inter creaturas sp̃m nec inter | omnia sed super omnia. —

f. 27 Quia sicut pater flumen | ita et filius ita et sp̃s dñi | Expliciunt capitula in libro .i. | Incipit liber primus de sc̃o sp̃u. | Hieroboal⁴⁾ sub arbore ut le|gimus quercus⁵⁾ —

f. 45^b (XX)⁶⁾ & meretrices ad lacum⁷⁾ iezabel se cruore lauerunt; | Explicit liber primus de sp̃u sc̃o | i Quia dñs sp̃s quia uirtus sp̃s sicut filius uirtus & pat̃ uirtus | —

f. 45^b (XII) Quia sicut filius patrem nouit & pat̃ filiũ sic & sp̃s patrẽ dnm nouit | & sicut pat̃ reuelat nobis q̃ sua t̃ sic & filius. sic & sp̃s reuelat. | Incipit liber .ii. de sp̃u sc̃o | Etsi in libro primo libro⁸⁾ (*corr. m. al.*) uete|ris historiae lectione patefactum —

f. 62^b (XII)⁹⁾ Nam qui | se inparem nescit fecit¹⁰⁾ aequalem; Finit liber. ii | Incipiunt capitula libri .iii. de sp̃u sc̃o | i Quia sp̃s sup xp̃m & sicut filius sp̃m misit et sp̃s filiũ dñi misit | —

f. 63 (XXII) Quia omp̃s & iã sp̃s sc̃s; | Expliciunt capitula libri tertii de sp̃u sc̃o | Incipit liber. iii. de sp̃u sc̃o | Superiore¹¹⁾ libro euidenti|bus testimoniis | scripturarum docuim'. —

f. 64 dñs misit me¹²⁾ & sp̃s eius; | i Quia sp̃s super — misit¹³⁾ | Quis. e. qui dicit misit me dñs —

f. 84 (XXII) Sed quomodo detrahes eũ qui alta scrutat̃ dñi. | Explicit liber tertius de sp̃u sc̃o feliciter | Incipit liber sc̃i ambrosii | de incarnatione dominica¹⁴⁾ | Debitum¹⁵⁾ cupio soluendum sed hesternos meos | non inuenio creditores —

f. 101 om̃a spectat.¹⁶⁾ et p om̃a penetrans sp̃u intellegibiliũ; | Incipit sermo sc̃issimi ambrosii ortodo|xi mediolanensis ep̃i qui pastoralis dicit̃ | Si¹⁷⁾ quis fr̃ oraculum reminis|catur. quo fruge famulorum¹⁸⁾ de seruata sibi pecunia quã | —

1) de patre et filio *om.* — 2) XVI — 3) Buch 3—5 fehlen — 4) l. c. 703 Hierobaal cum — 5) quercu — 6) XVI — 7) in laeu — 8) *om.* 9) XIII — 10) facit — 11) superiori — 12) *om.* — 13) quia — misit *om.* Das erste Cap. der Ausg. beginnt mit Superiori f. 63 — 14) de incarnationis dominicae sacramento lib. unus l. c. 817 — 15) fratres *add.* — 16) spectans — 17) XVII 567 b de dignitate sacerdotali — 18) dominus frugi famulum

f. 107^b quae sc̄is in regna¹⁾ saeculorum dare pmisisti.²⁾ Amen ;
| In nomine dñi nostr̄i ih̄u xp̄i | Incipit liber beatissimi³⁾ ambrosii |
mediolanensis ep̄i primus liber de mysteriis⁴⁾ | De⁵⁾ moralibus cotidia-
nū | sermonem habuim'. Cum uel patriarcharum gesta uel puerbiorum —

f. 116^b consecunt² ueritatem regenerationis cooperet⁶⁾.⁷⁾ | Explicit
liber de mysteriis feliciter | Incipit de sacram̄tis lib̄ primus | De⁷⁾
sacramentis quae ac|cepistis sermonem adior —

f. 119 gratiam patris & filii & sp̄s sc̄i; cui trinitati ppetuum. ē.⁸⁾ |
a sc̄is. & nunc et semp et in omnia saecula saeculorum. | Explicit
liber prim̄ sc̄i ambrosii de sacram̄tis | Incipit eiusdem liber secundus |
In diluio quoq; figuram baptismatis | praecessisse —

f. 121^b uitae p̄feras | temporali.⁹⁾ | Explicit liber secundus de
sacram̄tis | Incipit eiusdem liber tertius fl̄ctr̄ | Hesterno die fonte¹⁰⁾
disputauimus. cuius species ueluti —

f. 123^b si dño plac&. de sacramentis ipsis tractabimus; | Expīc̄
liber .iii. | Incipit liber .iiii. | In ueteri testamento sacerdotes. frequen-
ter in primū | tabernaculum —

f. 125^b inluminare dignet². p unigenitum — f. 126 saecula
saeculorum. am. *add. m. post.* Explicit liber quartus | Hesterno
sermo n̄r adtractatus¹¹⁾ usque ad sc̄i altaris sacramenta deduc-
tus. ē —

f. 128^b Quis¹²⁾ contra nos. Ipsi ergo laus — saeculorum. Amen.
| Expīc̄t liber .v. Incipit liber vi | Sicut uerus est d̄i filius dñs nost̄
ih̄s xp̄s non quem|ammodum —

f. 131 et ad praemia uirtu|tum puenire possitis (e in i). p
dñm — saeculorum; Amen | In nomine sc̄ae trinitatis | Incip̄ tract̄ sc̄i
ambrosii con|f̄ et ep̄i de officiis¹³⁾ lib̄ primus | Non¹⁴⁾ adrogans uideri
ar|bitror. si inter filios suscipiam affectum —

f. 161 profeticę benedictionis inueniat. Apud eum | qui uiuit.¹⁵⁾ |
Beatę memoriae ambrosii confes|soris et ep̄i. de officiis explicit liber |
primus. | Incipit liber secundus | Superiore libro de officiis tractau-
mus. quę conuenire honestati —

¹⁾ in fine — ²⁾ perpetua *add.* — ³⁾ sancti — ⁴⁾ de mysteriis liber unus
— ⁵⁾ XVI 389 a — ⁶⁾ operetur — ⁷⁾ l. c. 417 a — ⁸⁾ regnum *add.* — ⁹⁾ per
Christum — amen *add.* — ¹⁰⁾ de fonte — ¹¹⁾ ac tractatus — ¹²⁾ qui — ¹³⁾ de
officiis ministrorum — ¹⁴⁾ l. c. 23 a — ¹⁵⁾ et regnat — amen *add.*

f. 179 erit uobiscum in dño ihũ. cui est honor gloria | magnificencia potestas cū spũ sc̃o in secula seculorum. Am̃. || f. 179^b Explicit liber secundus. | Incipit liber. tertius. | David propheta docuit | nos tamquã in ampla domo deambulare in corde ñro & conuersari | —

f. 195^b compendio expressa. plurimum instructionis conferat; | Explicit de officiis lib. III | sc̃i ambrosii ep̃i ecclesie | mediolanis; ||

AMBROSIUS *de Isaac et anima, de bono mortis, de fuga saeculi,*

de Jacob et vita beata.

5759. membr. 8. foliorum 113. saec. IX—X.

Liber sc̃ti .34. columbani de bobio | Incipit. liber. beati. ambrosii. de isa|ac. et. anima. | In. patre.¹⁾ nobis. sc̃i. isaac. uel | origo satis expressa est.²⁾ uł grã. Cũ³⁾ ad —

f. 20^b q̃ his uti⁴⁾ seruare se debet et | custodire. Exp̃l de isaac et anima liber .i. || f. 21 Incipit liber secundus | de bono mortis. | Quoniam⁵⁾ de anima superiore | —

f. 42 decus. glã.⁶⁾ ppetuitas. a seculis et nunc et sc̃p. et in om̃ia sc̃la sc̃lo«. amen. Exp̃. de bono mortis; | Incipit de fuga saeculi. liber .iii. | Frequens⁷⁾ noŃ de effugiendo sc̃lo isto⁷⁾ sermo; | atq; utinã —

f. 55^b Fuga hec nescit | frigus timoris. tremorẽ mortis. contractionẽ⁸⁾ ||

f. 56—63 *mit ausradirter Schrift*

f. 64 nedixit⁹⁾ dominus. Videtur naturę gratiam p̃tulisse cultionis labori. Et confirmauit | esau dicens. Iuste uocatum est nomen eius¹⁰⁾ | iacob. —

f. 66^b reconcilia|cionis futurę fidem auserint. Per domi|num ñrm ihm.¹¹⁾ cui regnum est a sc̃lis et nunc | et sc̃p et in om̃ia sc̃la seculorum. amen. Exp̃lc || f. 67 Incipit de iacob et uita beata. liber

¹⁾ XIV 501 a — ²⁾ est expressa — ³⁾ cui — ⁴⁾ l. c. 539 a — ⁵⁾ gloria decus — ⁶⁾ l. c. 569 a — ⁷⁾ est add. — ⁸⁾ l. c. 585 a — ⁹⁾ l. c. 592 c — ¹⁰⁾ illius — ¹¹⁾ Christum add.

.iij. | Necessarius ¹⁾ ad disciplinam bonis ²⁾ sermo | omnibus ³⁾ plenus prudentiæ. et mens | —

f. 83^b si|bi adsit summa animi tranquillitate | pfusus. Amen. ⁴⁾
 Explicit. de iacob et uita beata liber primus. Incipit li|ber secundus
 || f. 84 Superiore libro de uirtutū pre|ceptis disputauimus. sequenti
 cla|ro* uirorum —

f. 104^b et q2 ños non potuit | uincere. & quia atroci peremptus
 ~ morte. || f. 105—113 *mit ausrädirter Schrift* ||

AMBROSIUS de mysteriis, de sacramentis, de paenitentia, alia.

296. membr. 4. foliorum 144. saec. X. ⁵⁾

f. 1 hec s̄ nomina libro* sc̄i iuuentii. Expositiones | euangelio*
 sex. Vnū de uerbis dñi sc̄dm mat .i. | Al. sc̄dm marcū tertiu sc̄dm
 ihm quartum simi| sc̄dm ihann | v expositio esaie; vi flores euange-
 lio*. libros ppha*arū .iij. | Pasionales. viii siue. uitas; de can-
 tica cantico* .i. | de templi sc̄o* .i. Regulas .iij. bestiarū .i. | librū .i.
 inaronima c̄tra eluidiū; hymnarios iij | li|b̄ c̄ntario* in ritoricis. li|b̄ de
 agone xp̄iano. | Chronico* .i. Volumina ////ta gramatica .xxiij. |
 de arta medicina .i. Bibliotecas .ii. Martyrolog//// | Missales duos.
 dialogo//// i ||

f. 1^b Libri sc̄i ambrosii me|diolanensis ep̄i unus de myste|riis. vi
 de sacra|ntis | felit̄ incipiunt. | De ⁶⁾ moralibus cotidianum ser|mo-
 nem —

f. 11^b ueritatem regenerationis cooperetur ⁷⁾ Li|b̄. * explc. de
 mysteriis | Incipit. * i. ⁸⁾ | De ⁹⁾ sacramentis quae acce|pistis sermonem
 adorior. —

f. 14^b gratiam patris & filii & sp̄s sc̄i. | Cui trinitati pp̄auū
 regnū ē ¹⁰⁾ a sc̄lis & nunc et semp. & in om̄a | sc̄la sc̄lorum. | Expli-
 cit liber prim' sc̄i ābrosii | de sacramentis. Itē eiusdem. | liber se-
 cundus. | In diluuiio quoque. figuram baptismatis —

¹⁾ l. c. 597 a — ²⁾ bonus — ³⁾ omnibus sermo — ⁴⁾ om. — ⁵⁾ f. 2
 unten: Io. Ioffridi — ⁶⁾ XVI 389 a — ⁷⁾ operetur — ⁸⁾ in mg. Incip .i. de
 sa|cra|ntis — ⁹⁾ l. c. 417 a — ¹⁰⁾ est regnum

f. 18 uitaē praeferas temporali. ¹⁾ | Liḅ .n. expliċ. || f. 18^b de sacramētis liḅ .iii. Incipit | Hesterno ²⁾ de fonte disputauimus. cuius species | —

f. 21 de sacramentis | ipsis tractabimus. liḅ .iii. finit. | Incipit .iii. de sacra^{mentis}. | In ueteri testamento sacerdotes frequenter —

f. 25 plenius inluminare dignetur p̄ unigenitū | *etc.* sc̄lorum. ³⁾ Explicit liber iii; | Incipit quintus beati ambrosii de sacramēt' | Hesterno sermo n̄r attractatus ⁴⁾ (*corr. m. al.*) —

f. 28^b quis ⁵⁾ contra nos. | Ipsi ergo laus & gloria — saeculorum. amen. | Explicit. liber .v. Incipit .vi. de sacramēt' || f. 29 Sicut uerus est dī filius dñs n̄r ih̄s xp̄s —

f. 32^b puenire possūmus (*corr. m. al.*). p̄ dñm n̄rm ih̄m xp̄m | *etc.* saeculorum. amen. amen. ⁶⁾ | Incipit tractatus domni ambrosii | mediolanensis ep̄i ad marcellā | sororem suam de inuentione | corporum sc̄orum ptasii et geruasii (*p. e. g. m. al.*) Dominae protasii et geruasii (*eras.*) sorori uitaē atque oculis | preferendę frater. Quam ⁷⁾ (*ex Quia m. al.*) nihil sc̄itatem tuam soleo sic | eorum p̄terire —

f. 37 in hodiernum diem differemus ⁸⁾. Explicit. | Incipit libellus uenerabilis uiri | ambrosii. mediol' ep̄i qui pastoralis dicit̄ | Si ⁹⁾ quis fratres oraculum reminiscatur quo —

f. 44^b in regna ¹⁰⁾ saeculorum dare p̄misisti ¹¹⁾. Amen. | In nomine sc̄ae trinitatis. incipit tractat' | sc̄i āmbrosii. de penitentia. aduersus nouatianū ¹²⁾ | liber primus. | Si ¹³⁾ uirtutum finis ille est maximus. —

f. 67 ut repressa magis quam assumpta ¹⁴⁾ credatur. De penitentia liḅ .i. explicit. Incipit .ii. aduersū nouatianum | Etsi non pauca quae ad cohortationem penitentiae | —

f. 83 mundi istius nexu debemus | absoluere. | Explicit de penitentia liḅ secund | de paradiso liḅ ambrosii | ep̄i felicit' incipit |

¹⁾ per Christum — amen. *add.* — ²⁾ die *add.* — ³⁾ amen *add.* — ⁴⁾ attractatus — ⁵⁾ qui — ⁶⁾ om. — ⁷⁾ l. c. 1019a quia — ⁸⁾ differemus reliquias — ⁹⁾ XVII 567 b de dignitate sacerdotali — ¹⁰⁾ in fine — ¹¹⁾ perpetua *add.* — ¹²⁾ adv. Nov. om. — ¹³⁾ XVI 465 a — ¹⁴⁾ assumpta

De ¹⁾ paradiso adoriendus sermo non medioere mestum ²⁾ (*corr. m. al.*) | —

f. 114^b metemus | ea quae sunt spiritalia. | Incipit de concordia testimoniorum sc̃i gregorii pape | urbis rome. ³⁾ | Paulus ⁴⁾ seruus ih̃ xp̃i in sc̃o euangelio sc̃dm | iohannem non dico ⁵⁾ uos seruos sed amicos. | Interragatio *sic* Quid est quod magister xp̃s | — serue bonę & fidelis. ⁶⁾ Responsio | Sine p̃iudicio alterius sententiae —

f. 129 ante acta non inputarentur. Finit. ||

f. 129^b W. cabilonensis ep̃s. dilecto fr̃i. W. archidiacono atq; arnulfo | archip̃sbitero salutē. F̃r̃ gauscerann' uergiacensis p̃or | cōquerendo de uob̃ siē scitis nõb̃ sepissime p̃clamauit. & in | p̃senti corā fr̃m ñro cōuentu. grauissimā querimoniā | feē; Mandam' g^o atq; p̃cipim'. quatin' eccl̃is uergiacensis | eccl̃e p̃tinentib; p̃sbiteros collocare p̃ut meli' potuerint | p̃fato gausceranno ⁊ fr̃ib; ei' absq; ulla cōtrarietate p̃mit|tatis. ita tam̃ ut ius cabilonensis eccl̃e uidelicet obedientia. | sinodales seruiciū. iusticia in admissis. hospitalitas ubi | necessū fuerit nō delectant. s& firmiter teneantur. ||

f. 130⁷⁾ Obiectiones c̃tra dicta sc̃i auḡ post mortē suā | et responsiones prosperi ep̃i ut aiunt pro eo ⁸⁾ | Incip̃ responsionē. cū capūs obiectionū uincientianarū | praefat̃ p̃missa | Quidam ⁹⁾ xp̃ianae ac fratnae caritatis obliti. in tantū existimationē — censeant | debere punire ¹⁰⁾ | Explic̃it praefatio. | Obiectio. Quia ¹¹⁾ dñs ¹²⁾ ih̃s xp̃s non p̃ omniū ¹³⁾ salute & redemptionē | sit passus. Responsio. Contra uulnus originalis peccati. | —

f. 134 uoluntatem d̃i sentiant ¹⁴⁾ indicantem. ¹⁵⁾ | Explic̃ responsionū lib̃^o beato augustino. ||

f. 134^b Incipit liber de locis et nominibus ¹⁶⁾ | Quoniam ¹⁷⁾ filii carissime superiore ¹⁸⁾ p̃positionib; | tuis — breuitatis

¹⁾ XIV 275 a. In der Ausgabe geht nach einigen Handschriften die Bibelstelle vorher — ²⁾ medioerem aestum — ³⁾ Gregorii Magni concordia quorundam testimoniorum s. scripturae — ⁴⁾ LXXIX 659 a — ⁵⁾ dicam — ⁶⁾ Et iterum: testus — facientem *add.* — ⁷⁾ Von hier an eine etwas jüngere Hand — ⁸⁾ Prosperi Aquitani pro Augustino responsiones ad capitula obiectionum Vincentianarum — ⁹⁾ LI 177 a — ¹⁰⁾ puniri — ¹¹⁾ quod — ¹²⁾ noster *add.* — ¹³⁾ hominum *add.* — ¹⁴⁾ sentiant — ¹⁵⁾ vindicantem — ¹⁶⁾ Eucherii Lugdunensis episcopi instructionum liber II. — ¹⁷⁾ L 811 c — ¹⁸⁾ libro *add.*

causā ¹⁾ ponā. | Incipit expositio de decem nominib; dī quibus modis | apud hebreos dñm uocant. ²⁾ hierusalem hebraice dicet —

f. 135 athenas thebas salonas | Finit expositio nominum dī | De nominib; hebraeorū. ³⁾ Adonai. in latinū significat ⁴⁾ dñs | —

f. 136 Aggeus festus siue sollemnis | *Zwischenraum* ⁵⁾ | Maria inluminata siue stella maris —

f. 136^b conlocati sint iudaeorum. ⁶⁾ | De uariis uocabulis. Alleluia in latinum —

f. 137 aut picturam aliquam ⁷⁾ | Expositio ⁸⁾ diuersarū rerū | Mandragora in genesi genus pomi —

f. 137^b incastraturas aspidiscos ⁹⁾ uncinos *sic brias* ¹⁰⁾ catenulas ¹¹⁾ scytalas uestes ¹²⁾ || f. 138 Cenothopa ¹³⁾ simulacra quae graecae ΜΟΡΦΟΛΑΤΑ ¹⁴⁾ | Incipit de gentibus; | Gomer ¹⁵⁾ in genesi galathae —

f. 138^b de sem posteritate | procedunt; De locis. Iebus. ipsa est hierusalem —

f. 139 quae a marte nom̄ accepit. | De fluminibus uel aquis. Geon. fluuius ¹⁶⁾ aethiopiae | — sacerdotes libabant | De sollemnitatibus. Annus iubeleus annus quinquagesimus —

f. 139^b absolutisq; requieuit. De idolis. | Idolum simulacrum ¹⁷⁾ est. —

f. 140 intellegendos ¹⁸⁾ putauerunt. De graecis nominibus. ¹⁹⁾ | Theos ²⁰⁾ dñ. theos autem ut quorundam —

f. 140^b necessariisque congesi. | Incipit expositio litterarū hebraicarum ²¹⁾ | 1 Aleph. doctrina —

f. 141 xp̄s | peruenitur. Amen. De uestibus ²²⁾ | Ephod. uestis sacerdotalis —

¹⁾ causa — ²⁾ Excerpt aus Hieronymi ep. ad Marcellam de decem nominib. Dei XXII 428 — ³⁾ Wieder Eucherius. Hebraeorum nominum interpretatio (instr. II 1) — ⁴⁾ sonat — ⁵⁾ Malachias angelus meus — Ioseph auctus — ⁶⁾ Cum in caeteris — interpretationem ponamus *add.* — ⁷⁾ indicat aut uarietatem *add.* — ⁸⁾ de expositione — ⁹⁾ aspidiscas — ¹⁰⁾ fimbrias — ¹¹⁾ catenas — ¹²⁾ scytalas uestes — ¹³⁾ cenotaphia — ¹⁴⁾ μορφώματα. Sed haec — uocentur. — ¹⁵⁾ Gomer — ¹⁶⁾ est *add.* — ¹⁷⁾ Idola simulacra graecum — ¹⁸⁾ *om.* — ¹⁹⁾ instr. II 15 — ²⁰⁾ Accipe nunc — ex Graeco Theos — ²¹⁾ Excerpt aus Hieronymi ep. ad Paulam de alphab. hebraico XXII 443 — ²²⁾ Wieder Eucherius instr. II 10

f. 141^b crutum¹⁾ sic ornamentum. | De auibus uel uolatilibus. | Pellicanus auis parua — aculeis pmolestum. | De bestiis uel reptilibus | Rinoceron. fera. terribilis. gemina in naribus gestans —

f. 142 Eruca. ²⁾ quam uulgo dulbam³⁾ uocant. | De ponderibus Talentum pondus. LXIII. ⁴⁾ quod faciunt — obolus ⁵⁾ | hab&. De mensuris. Corus. ĕ. mod. xxx. —

f. 142^b uertuntur ex grecum. ⁶⁾ | Item eiusdem de octo quaestionibus ex uetere testa⁷⁾ | Generalem iustitiã non uiolat quis. — quae eis interna est. Item uoluntas uerbi sempiterni. | — Itẽ si fuerunt in illo uerbo om̃a q̃ facta sunt. —

f. 143 Item quomodo uolo uelle mori. si sic uellem mori | *ibid.* De eo quod in ecclesiastico salomonis dictũ est | Omnem masculum. excipiet mulier | —

f. 143^b De eo quod in ⁸⁾uerbiis dictum est

ibid. De eo quod scriptum est in deuteronomio

f. 144 De eo quod scriptũ est | Non coques agnum in lacte matris suae —

f. 144^b arietes in grege | amen. | Explicit tractatus sc̃i augustini de octo. | quaestionibus ueteris testamenti ⁹⁾ ||

AMBROSIUS *de officiis.*

293. membr. 4. foliorum 133. saec. X. ⁹⁾

f. 1 Beati ambrosii ep̃i de officiis | ministrorũ lib̃. primũ incipit | Non ¹⁰⁾ arrogans uideri arbitror si inter filios suscipiã | —

f. 45 ut gratiã pph&icę benedictionis inueniat. ¹¹⁾ | Explicit lib̃ primus de officiis ministrorum. | Incipit lib̃ secundus. Superio¹²⁾ libro de officiis tractauimus quae conuenire honestati arbitraremur. in qua | —

1) erurum — 2) om. — 3) olbam — 4) est pondo LXII — 5) obolos — 6) conuertuntur ex Graeco. Fortsetzung auf f. 140 — 7) in mg. m. al. Excerptũ | ex augst̃a | — 8) Excerpte. Folgen zwei Blätter aus derselben Handschrift, von der sich Fragmente in cod. 267 finden — 9) f. 2 unten: 1. Ioffridi — 10) XVI 23 a — 11) apud eum saeculorum amen add. — 12) superiore

f. 70^b erit uobiscū in dñō ihū. cui | est honor gl̄a magnificen-
tia & 1) potestas. cū spū s̄cō in scl̄a | scelorū amen. **Explicit liber**
secundus Incip̄ tertius | Dauid p̄ph̄a docuit nos tāquā in ampla domo
deābulare | in corde n̄ro. —

f. 94^b profuit illis amicitia | quib. obfuerat insolentia 2) | **Haec**
apud uos deposui filii — plurimū instructionis | conferat. **Explicit**
liber tertius sc̄i ambrosii de officiis am̄ ||

f. 95 *Ueber der Zeile* Sc̄i ambrosii liber .i. | Pulcre 3) ammones
frater ut epistolares fabulas & sermonem absentū —

f. 98 cōmittere ne dubitaueris. | finit ad iustū Ambrosius sim-
pliciano salutem. | Motum 4) te cū legeres —

f. 99 sanguis uale & nos | parentis affectu dilige ut facis. finit ad
simplicianū .i. Incip̄ ad q̄ sup̄ .n. | Quantus 5) sit unusquisq. in suo
munere. —

f. 100^b in sermone requiescamus. | uale *etc.* Expliē ad simpli-
cianū | Moueri 6) te significasti m̄ eo qđ legeris —

f. 102^b in passionib. xp̄i gloriari Finit lib̄ .i. Īcp̄ n. | Pythago-
ricū 7) mandatum in aliquorū scriptis —

f. 103^b in dñm regi farao 8). | Vale *etc.* finit ad hireneū | Incip̄ ad
simplicianū. | Proxime 9) cū ueteris amoris usu familiaris int̄ nos
sermo cederetur —

f. 108 & epistolam scripsit calanus alexandro 10) amici p̄sua-
dens tibi manus —

f. 109^b trahens 11) aera peccati | Vale *etc.* finit ad simplicianū
tertia Incip̄ eiusd̄ um̄ | Videbamus 12) p̄xime in disceptationes incidisse
filosofiae —

f. 111 uitae aet̄nae hereditatē Val̄e 13) *etc.* Incip̄ eiud̄ ad cleri-
cos. | Plerumq. 14) humanis obrepit mentib. ut aliqua leui p̄stricti —

1) om. — 2) Conclusio *add.* — 3) (*in mg.* ambrosius | iusto salutem)
l. c. 904 d — 4) l. c. 1222 b — 5) (*in mg.* ambrosius | simpliciano | salutem)
l. c. 1238 a — 6) (*in mg.* ambrosius | ireneo salutē) l. c. 1046 d — 7) (*in mg.*
Ambrosius | hireneo sal̄) l. c. 1061 a — 8) Pharaoni — 9) (*in mg.* Ambrosius |
simpliciano | salū) l. c. 1084 a — 10) *in mg.* de gymnoso|fistis | indo|ru|m —
11) contrahens — 12) (*in mg.* Ambrosius | simpliciano | salutem) l. c. 1006 a.
videbatur — 13) vale et — 14) (*in mg.* ambrosius | clericis) l. c. 1273 b

f. 112 transi & ¹⁾ recūbe *** ual&e fili' & seruite dñō q̄ bon' dñs. | Profetae ²⁾ quidē congregatiōnē gentium —

f. 115 remuneratiō|nē dñi ihū. Vale etc. Exp̄ ad orontianū .i. Inc̄p̄ eiusd̄.ii. | Superiore³⁾ epistola de ea anima sermonē contulimus —

f. 116 in xp̄o omnium re|surrectio. Vale etc. Expliĉ ad orontianū .iii. Inc̄p̄ ad q̄s .iiii. | Non ⁴⁾ otiose quaerendum putasti. quae sit rei diuinae hereditas. —

f. 118 ex fide uiuit. Vale etc. Expl̄ .iiii. Inc̄p̄ .v. | Quęsisti ⁵⁾ a me. utrum anima caelestis eē uideatur —

f. 119^b expectatione solemus ⁶⁾ gloriāre Vale etc. Exp̄c̄ .v. ⁷⁾ Superior ⁸⁾ epistola. tuae inquit̄ioni respondit (i ex e) haec —

f. 122 p̄parauit dñs diligentib; eā. Expliĉ .vi. ⁹⁾ | Concatenantur ¹⁰⁾ sibi epistolae (u in o) n̄rę. ut tamquam int̄ p̄sentes. uideamur | —

f. 122^b p̄ his ¹¹⁾ int̄pellat ¹²⁾ sp̄s. Vale etc. Expliĉ ||

f. 123 Sermo beati fulgentii ep̄i de eq̄¹³⁾ ait micheas p̄feta In-
dicabo t̄ homo qd̄ sit ¹⁴⁾ | De ¹⁵⁾ p̄senti profetica lectione in qua
n̄rarū magna continetur utilitas —

f. 126 misericordiam inuenire possimus. Expl̄c̄ | dūdecim
abusua sunt sc̄li ¹⁶⁾. hoc est ¹⁷⁾ Sapiens sine | operib;. — Populus
sine lege. Sic suffocatur iustitia. | haec sunt duodecim — iudicium
rotatur. Sapiens sine bonis operibus. | Primus ¹⁸⁾ abusionis gra-
dus ¹⁹⁾ —

f. 133 (*Populus sine lege*) Non simus ²⁰⁾ itaque ²¹⁾ sine xp̄o
in hoc tempore | transitorio. ne sine nobis xp̄s esse incipiat in
futuro ||

¹⁾ om. — ²⁾ (in mg. Ambrosius | Orontiano) l. c. 1234 a — ³⁾ (in mg. Ambrosius | Orontiano) l. c. 1241 b — ⁴⁾ (in mg. Ambrosius | Orontiano) l. c. 1263 d — ⁵⁾ (in mg. Ambrosius | Orontiano) l. c. 1074 a — ⁶⁾ con-solemur — ⁷⁾ in mg. Inc̄p̄. vi āmbrosius | orontiano — ⁸⁾ l. c. 1077 c — ⁹⁾ in mg. incip̄ ad q̄ sp̄ v| ambrosius | orontiano — ¹⁰⁾ l. c. 1082 b — ¹¹⁾ iis — ¹²⁾ et add. — ¹³⁾ LXV 746 a — ¹⁴⁾ de duodecim abusionum gradibus liber unus — ¹⁵⁾ hoc e-t — rotatur om. — ¹⁶⁾ XL 1079 — ¹⁷⁾ gradus primus — ¹⁸⁾ fiamus — ¹⁹⁾ ergo

AUGUSTINUS de bono coniugali, de nuptiis et concupiscentia, de adulterinis
coniugiis, de sancta virginitate, de professione sanctae viduitatis.

512. membr. 4. foliorum 168. saec. X.

f. 1¹) Incipit liber sc̄i augustini | de bono coniugali. | Quoniam²)
unusquisque homo | humani generis pars. ē. et sociale | quiddā.
ē. humanę naturae³) magnūq. | —

f. 20^b p̄t hoc sc̄lm sed p̄t x̄pm coniuges p̄pter | x̄pm patres
fuerunt. | Explicit liber de bono coniugali. | Incipit liber sc̄i augustini
de nuptiis | et concupiscentia ad ualerium comitē. Incipit ep̄la ad
eundē comitē. | Domino⁴) illustri et merito p̄stantissimo | atq. in x̄pi
dilectione k̄mo filio | ualerio augustin' in d̄no salutem. | Cū diu
moleste haberē qđ aliquoties scripserim et nulla tuae sublimitatis
re|scripta meruerim —

f. 21^b ipse suo p̄ncipio cōmodius intimabit. | Explicit ep̄la. In-
cipit liber primus. | Heretici⁵) noui dilectissime fili ualeri qđ | medi-
cinā x̄pi qua peccata sanant carnaliter natis paruulis necessariā non |
.ēē. contendunt dānatores nos .ēē. nuptiarū | —

f. 43^b ut etiā | nocturnas aliqđ horas lectioni uigilant² | impen-
das. Finit liber primus. | Incipit lib̄ sc̄ds ad eundem comitem. | Inter
militiae tuę curas | et illustris p̄sonę quā p̄ meritis gestas | actusq.
rei publicę⁶) fili dilectissime et | honorande ualeri —

f. 80 Saluū faciet aut⁷) peccatis originalib;⁸) p̄t quae iħc
id .ē. saluator possit | esse et ipsorū. Explicit liber sc̄ds || f. 80^b sc̄i
augustini. de nuptiis et con|cupiscentiis ad ualeriū comitem. |
Incipit ad pollentium de adulterinis | coniugiis⁹) liber primus sc̄i
augus|tini. | Prima¹⁰) questio | est frāt dilectissime | pollenti.
harū¹¹) quas ad | me scribens litterarū¹²) | tanquā consulendo
trac|tasti —

f. 100 Nec ipsū¹³) enī ex hac uita sine arra suae pa|cis
exire uelle debet mater aec̄la. | Explicit liber primus de adulteri|nis

1) Auf dem Vorsetzblatt einige altfranzösische Worte, auf der Rückseite
das Inhaltsverzeichnis der Handschrift — 2) XL 373 — 3) humana na-
tura — 4) XLIV 411 — 5) l. c. 413 — 6) necessarios *add.* — 7) autem
faciet a — 8) eorum sunt ergo et in paruulis peccata originalia — 9) de
coniugiis adulterinis ad Pollentium — 10) XL 451 — 11) earum — 12) om. —
13) psos

coniugiis. Incipit retractatio | eorundem librorum. | Scripsi ¹⁾ duos
libros. — Ad ea quę in scripseras. Incipit liber scđs de hoc opere
ad eundem. | Ad ea quae in scripseras | frat̄ religiose pollenti. iā
rescripseris ²⁾ non paruū uolumen de his ³⁾ q̄ uiuen|tib; —

f. 116 fiet ⁴⁾ illis āpl̄ioris siue p̄batoris occasio castitatis. |
Explicit liber secundus ad pol|lentium de adulterinis coniugiis ||

f. 116^b Incipit aurelii augustini liber | de sc̄a uirginitate. | Librum ⁵⁾
de bono coniugali | nup̄ edidimus. In q̄ etiā xp̄i uir|gines admonuimus
atq. mone|mus. —

f. 149 ymnū dicite et sup̄exaltate eū in sc̄la. | amen. ⁶⁾ Explicit.
| Incipit liber augustini aurelii | de professione sc̄ę. uiduitatis. ⁷⁾ |
augustinus ep̄s seruus ⁸⁾ seruorū ⁹⁾ xp̄i. religiose famulę dñi | iulianę.
in dño dñorū salutem. | Ne ¹⁰⁾ petitioni tuae et in xp̄o di|lectioni diuti'
ēem debitor p̄missionis | —

f. 168^b quae hic | p̄pterea partim tenuit̄ attigi. partū om|nino
p̄termisi quia ibi copiosius disputa|ui. Perseveres in gr̄a xp̄i. amen. ¹¹⁾
| Explicit liber de professione sc̄ae uidu|itatis. in hoc corpore c̄tinent
libri s̄ auḡ .vii. ||

AUGUSTINUS de civitate dei I—X.

426. membr. fol. foliorum 162. ssec. IX—X.

f. 1^b Incipiunt capitula | 1 De his quę usque tempus saluatoris
xvii uoluminibus disputata ¹²⁾ | —

f. 3^b De stultissimo mendacio paganorū quo xp̄ianā religio|nem
non ultra .ccclxv. annos mensurā eē finxerunt. || f. 4 Incipit prolo-
gus sc̄i augustini | episcopi decem librorum de | ciuitate dñi. dñi; |
Interea ¹³⁾ roma gothorum irrupti|onem ¹⁴⁾ —

f. 4^b om|nes illius populi dicunt̄ filii israh̄. ¹⁵⁾ | Explicit prolo-
cus. | In nomine dñi nr̄i | ih̄u xp̄i. incipiunt sc̄i augu|stini ep̄i libri

1) *Retract. 2, 57 XXXII 653* — 2) *rescripseram* — 3) *iis* — 4) *fiat* —
5) *XL 397* — 6) *om.* — 7) *de bono uiduitatis liber seu epistola ad Iulianam*
uiduam — 8) *Christi add.* — 9) *servorūque* — 10) *l. e. 431* — 11) *om.* —
12) *Retract. 2, 43 XXXII 647* — 13) *irruptione* — 14) *hoc opus sic etc. add.*

decem contra a sic | paganos de ciuitate dī¹⁾ || f. 5 Gloriosissimā²⁾ ciuitatem | dī siue in hoc temporum cursu cū inī impios pe|regri-
natur —

f. 23^b ab alio sumamus exordb. | Explicit liber primus
| incipit liber secundus | Si rationi perspicuae ueritatis infir-
mitas³⁾ —

f. 39 hic sit huius uoluminis modus; | Expli⁴⁾t (*corr. m. al.*) |
liber secundus | incipit liber tertius || f. 39^b iam satis dictum arbitror
de morum malis et animorum | —

f. 54^b ptulerint a quibus | antea colebantur Expliē liber tertius
|| f. 55 Incipit liber quartus (I. l. q. *in ras.*) | De ciuitate dī dicere
exor sus pr'us responden|dum —

f. 70^b dandus huius prolixitatis modus; | Explicit liber quar-
tus; || f. 71 Incipit liber quintus; | Quō constat omnium rerum op-
tandarum plenitudinem esse felicitatem —

f. 82 honeste grauiter libere quod oportet audire; | Explicit.
liber. quintus; | Incipit liber sextus. | Quinque superio⁴⁾bus libris
satis mihi aduersus eos uideor disputasse | —

f. 93^b coniungendum est. | animum intendat. amen⁴⁾) || f. 94
S̄ci augustini ep̄i ecclesiae cat^olicae | contra paganos. liber .vi.
dño adiuuante | finitus. est. | Incipit. liber. septimus; | Diligentius
me prauas & ueteres opiniones ueritati pi&atis | —

f. 110^b qua produntur & uincuntur agnoscat; | Explicit liber
septimus; || f. 111 Incip̄. liber. octauus. | Nunc intentione nobis opus
est animo. —

f. 129^b iam in uolumine sequenti uidendū ē. | Explicit lib̄ viii
Incip̄ liber viii | Et bonos & malos deos esse —

f. 141^b in sequenti libro diligentius disseremus. | Explicit
liber viii. Incipit liber x | ecclesiae catholice contra paganos. de
ciuitate dī aurelii augustini * ep̄i | Omnium certa sententia. ē qui
ratione —

f. 162^b quantum | diuinitus adiuuabor expediam; | Explicit
contra paganos. s̄ci augustini ep̄i liber decimus; | *zweimal wieder-
holt* ||

¹⁾ de ciuitate dei contra paganos. f. 4 von einer Hand des 11. Jahrh. —

²⁾ XLI 13 — ³⁾ infirmus — ⁴⁾ om.

AUGUSTINI *confessiones.*

5756. membr. 4. foliorum 191. saec. X.

f. 1 Liber sēti .17. columbani de bobio | Incipit liber primus
 confessionum sc̄i augustini | ep̄i | Magnus 1) es dñe et laudabilis ualde
 magna uirt' | —

f. 13^b ut sim tu dedisti mihi. expliē conf̄ lib̄ .i. | Incipit idem
 ii. | Recordari uolo transactas uoluptates 2) —

f. 20^b mihi regio egestatis. Expliē lib̄ ii. Ineiṗ idē tertius | Veni
 cartaginē & circūstrepebant 3) —

f. 30 ac si de celo sonuiss&. expl̄ c̄fession. lib̄ iii. inci. iii.
 | Per idem tempus annorum nouem —

f. 42^b domus n̄ra c̄nitas tua. Finit lib̄ iii. Inciṗ lib̄ v | Accipe
 sacrificium confessionum —

f. 55^b elucera quo cursū dirigerē. Expl̄ lib̄ .v. | Inciṗ lib̄ vi. |
 Spes mea a iuuentute mea —

f. 71^b pdu|cam & ibi ego feram. Exṗ lib̄ vi. Incṗ lib̄ vii | Iam
 mortua erat adulescentia —

f. 86^b opera tua & expauerā Exṗ lib̄ vii. inē lib̄ viii | Ds̄ meus
 recorder in gratiarum actione —

f. 102 de nepo|tibus carnis meę requirebat. Exṗ lib̄ .viii. inciṗ
 lib̄ .viii. | O dñe ego seruus tuus ego seruus tuus —

f. 117^b p̄ confessiones quā p̄ orationes meas. Expl̄. lib̄. viii.
 Inciṗ .x. | Cognoscam te cognitor m̄s. cognoscam —

f. 146 lauda|bunt 4) dñm qui requirunt eū. Exṗ lib̄ x. Incṗ xi. |
 Nunquid dñe cū tua sit c̄nitas —

f. 160 ñ cadunt quo* celsitudo | tu es amens 5) Exṗ lib̄ xi. Inciṗ
 lib̄. xiii | Multa satagit cor meū dñe in hac inopia —

f. 175 uoluerit que illi quoq' dixit quod uoluit. Exṗ lib̄. xii.
 Inciṗ lib̄. xiii | Inuoco te d̄s m̄s m̄ia mea qui fecisti me —

f. 191 a te | petat̄. in te requirat̄. 6) ad te pulseṗ sic sic accipiat̄ 7)
 sic inueniet̄. sic aperiet̄ Amen. ||

f. 191^b Excōmunicatio infra xxx dies aut | em̄dationē cōpellens
 aut mortē inferens. | iuste et legaliṗ illata. in p̄mis | letania pat̄ n̄.
 p̄ces. exurge dñe. adiu|ua nos et lib̄ exurge d̄s. iudica causā tuā. |

1) XXXII 659 — 2) foeditates — 3) circumstrepebat — 4) laudant —
 5) om. — 6) quaeratur — 7) accipietur

ñ nobis dñe ñ nobis. sed nom̄. ps̄ d̄s uener̄ | Qui reḡ D̄s quis simi
t/ti | Dñica exp̄batione — separatis nominant̄ psonis | Excellentissi-
moꝝ regū nr̄oꝝ | Doñi scilicet Berengarii & splendidissime indoꝝ
filii ei'. Adelb̄ti | atq; atq; domineꝝ nr̄e uuilleꝝ glorioꝝ regineꝝ. filiorūq;
ei' ac filiaꝝ. Qb; — necessitate maxime cōpuls; ||

AUGUSTINI in ep. ad Romanos, in ep. ad Galatas, hypomnesticon libri.

491. membr. 8. foliorum 31. saec. IX.

f. 1 Sensus 1) hii sunt in epistula ad romanos. pauli apōsli;
primo omnium 2) quis 3) intellegat in hac epistula ques̄tionē uersari
operum. 4) et gratiae, quod is dicit 4) | —

f. 13^b non seruiunt. sed suo uentri. de quib. alio loco dicit
Quorū d̄s uenter est | exp̄ti lib̄. aureli auguꝝ ex epist̄. pauli ad ro-
manus. inē eiusdē ad galatas | expositio c, pace amen || f. 14 *Ueber
der Zeile* Incip̄ expositū in epistola ad galat. 5) eiusdē augustini. |
Causa 6) p̄pt̄ quā scribit apostolus ad galatas. haec est ut intel-
lega|nt gratiā d̄i id secū agere. ut sub lege iā ñ sint. quū † 7) p̄di
cata eis es|set —

f. 32^b Et propheta clamat; sustine dñm uirilit̄ | age et afortet' cor
tuū Et sustine dñm; qđ nunc apostolus 8) || f. 33 bonū h̄ 9) facientes
inquit ñ infirmemur p̄prio † tempore metemus infatigabiles; —

f. 33^b gratia dñi 10) | ihū xp̄i cum sp̄u uestro. ff. amen. || f. 34
in xp̄i nōē incipit liber hypomnesticon sc̄i augustini ep̄i .i. ~
commemoratoriū 11) | 33 12) pelagianos siue 13) caelestianos hereticos. 14)
| Aduersarii 15) catholicae fidei dum astra regulā ueritatis diabolicis
//Iermis pagano sicut' | —

f. 34^b p̄ h̄ extoritur. 16) | .i. Adam ergo iniquunt siue pec-
casset —

f. 37 haec ager 17) ñ habebit. Exp̄t responsio p'ma. 18) inc̄pt
.ii. | .ii. Item peccatū aiunt adae 19) neminem nocuit —

1) XXXV 2063 (Expositio quarumdam propositionum ex epistola ad Ro-
manos liber unus) — 2) quisque — 3) legis *add.* — 4) propositio prima. Quod
autem ait — 5) epistolae ad Galatas expositionis liber unus — 6) l. c. 2105
Praefatio — 7) = enim — 8) ait *add.* — 9) autem — 10) nostri *add.* — 11)
om. — 12) = contra — 13) et — 14) *om.* vulgo libri Hypognosticon *add.*
— 15) XLV 1611 — 16) et torquetur — 17) agere — 18) lib. primus —
19) Adae aiunt

f. 38 a peccato uel morte redemit. | Explicit responsio secunda incipit responsio tertia. || f. 38^b in Iterum posse dicunt hominē p' liberū arbitriū —

f. 39^b per^{act} | ipse. De libero arbitrio. 1) | Igitur liberū arbitriū hominib' esse —

f. 41^b nec 2) cum gratiā meritis uelitis accipere mirifice sed totū sua misericordia dñm peragere. || f. 42 sed 3) itum respondetis 4) — ut sup'ius dixi tāq' cl'p'eo ūō dogmati adhibententes 5) sic ne uo | ualeant simplices q's decipitis resistere dicentes 6) nuptiae damnabunt⁷ si libido dāne|t' —

f. 43 nisi g'tia p' ih̄m xp̄m dñm n̄m subueneris salutaris || f. 43^b *Ueber der Zeile* Exp̄l' resp̄ .iii. incip̄ resp̄ quinta | v. Item inquit paruulos ñ trahere originale peccatū —

f. 47 q' sup' om̄s et p' omnia et in om̄b; nobis amen. 7) expl' res. v. incip̄t resp̄. vi. de p̄dis^{act} | vi. Addere 8) etiā hoc 9) q' maxime huic operi oportet ut 10) uest' calumnia in q' nōb. | obecire 11) soletis p' inluminatiōe —

f. 50^b damnationis 12) g'tiā p̄distinctionis indebitā p̄rogare. finit. | Item qd' domus caesaris sensit ut eos q' ant. q̄r' aliis det d's g'tiā aliis non det. Se|cund. scripturas ueteris ~ noui testam̄ p̄cipue iuxta auctoritatē euangeli|cā —

f. 51^b sc̄ptū ē de illo q' se ex|altat humiliabit'. | expl' sentia sc̄i cesarii ut eos q' ant. q̄re aliis det gratiā | et aliis ñ det ||

AUGUSTINUS *de musica* (Excerpte).

4929. 12) membr. 4. 2 col. foliorum 199. saec. IX—X.

Vorsetzblatt Emptum ex libris Cardinalis Sirleti ||

f. 1—1^b Animi p̄bitate ac corporis uenustate decus atq' anarino philosopho .V. scolasticorū uilissimus | bene ualere & eē felicem. In

1) de lib. arbitrio om. — 2) ? — 3) l. c. 1645 — 4) respondetis — 5) oppositentes — 6) et dicitis — 7) om. — 8) Licet latius de gratia et libero arbitrio iam superius disputatum sit, tamen addere — 9) nonnihil — 10) et add. — 11) quam nobis obicere — 12) et add. — 13) Vgl. über diese Handschrift O. Jahn Censorinus prolegg. p. XVIII

indagine argiuorū aelementorū non segnis exquisitor extiti. | in inuen-
tione tamen eorū diu oppido laboraui. *Folgen Bemerkungen über
das griech. Alphabet und über das Wort Alleluia* ||

f. 2 Incipit liber | censorini ad .q. | cerellium | Munera. ex
auro | uel quae ex argento | nitent caelato | opere nonnumquam ma-
teria cariora caeraque | —

f. 26^b multa nox. quia nihil agi tempestiuum tunc cum ad me-
diā | noctem dicitur & sic media nox. | De naturali institutione. | Ini-
tia rerū eadem elementa & | principia dicuntur —

f. 34 Itaem priapeum. | si syllabam subripias fieri heroicū. ||

f. 35 Praecepta artis | musicae collecta ex | libris sex aureli
(eras.) aug. | de musica | Musica scientia bene mo^{diandi} | Igitur mo-
dulatio a modo ē nomina|ta. —

f. 50 Dicit enim uix potest | quantum inter istorum aequa|litate
in membris imparibus | & aliorum omnium intersit. | Institutiones mu-
sicae artis sum|ptae ex lib. aur. | aug. explicitae | feliciter. ||

f. 50^b Ad 1) cursum spiritalis stadii hodierna lectione prouocati.
qualit̃ currendū. & a quib; abstinendū | —

f. 51^b possint gaudentes recipere Amen; | Studae *) karissimi
qui ūras animas a peccato mundare cupitis. | —

f. 52^b postea totidē ab omī esca | abstinuit; | Decedente *) iam
quadragesimae tēpore & adpropinquantib; —

f. 53^b post iudicium felicīt̃ ascendere Amen. | Delectatione *)
p̃sentis diei fr̃s km̃i l̃ati misteria quib; fulg̃a deb̃is agnoscere solli-
citi ut l̃aitiae | —

f. 54 ad uirtutū celsitudinē resurgere | queamus Amen; ||

f. 55 Plauti aulularia | Incipit feliciter | Vtili uenerandi | semp
magnis laudibus — librū scripsimus. Argumentum. | Materia haec
est | Pater queroli n̄ri fuit auarus euclyo | —

f. 55^b uotis nostris et tuis. | Pacem quietemq. uobis specta|to-
res — plauti p | uestigia. Fabella haec ē. | Felicem hic inducimur —

1) Monumenta vetera ad Arianorum doctrinam pertinentia. Sermones do-
minicales. Sermo I in septuagesima XIII 641 c — 2) Sermo II in Quadrage-
sima I. c. 645 a — 3) Sermo III in dominica passionis I. c. 647 a — 4) Sermo
III in dominica palmarum. I. c. 649. Diese vier Sermones hat A. Mai zuerst
nach dieser Handschrift herausgegeben

f. 56 in hac parte sequeremur duces. | Lar familiaris | Ego sum-
mus et cultor dom̄ | cui fuero adscriptus | —

f. 78 habebit fugiendi liberam pote|statem. | Aulularia | plauti |
explicita | feliciter. || f. 78^b 79 *leer* ||

f. 79^b Iulius. Paris. Lici|nio Cyriaco. suo. | salutem. Exemp-
lorum conquista|onem. —

f. 148 uo|carentur gaias. ēē. se dicerent. | C. titi probi | finit
epitoma | historiarum | diuersarum | explorumq' | romanorum |

Feliciter emendau

descriptum rabennae

Rusticius Helpidius domnulus (ūc¹⁾) ||

f. 149^b Septem mira. | 1. Aedes dianaē epheso. quam | — vii
Pyramides. ccclxviii. | Pensiles etiā | orti — pro miraculo | habentur.
| Pomponii | Melae. de | chorographia | libri tres. feliciter. ||
f. 150 Orbis situm dice|re aggredior. —

f. 188 atlantici lito|ris terminus | Pomponii Melae | de choro-
graphia | libri tres expli|citi. feliciter. | Fl. Rusticius Helpidius domnu-
lus. ūc. | et spc. com. consistor. emendau ra|ben|nae. | Vibii Seques-
tris. | de fluminib. fontib. | lacubus. nemorib. | paludibus. montib. |
gentib. per litteras | Vibius Sequester. uirgili|ano filio salutem. |
Quanto ingenio — obtin& primum. | Fluminum. || f. 188^b Achelous. |
etoliae —

f. 195 (*Gentium*) Vuulsci. italici. europae. | X. Y. Z. | Felicite
uibii seque|stris de fluminibus. | fontibus. | nemorib. | lacubus. pa-
ludibus mon|tib. gentib. per lit̄ explicit̄s. ||

f. 196^b De ministerio Arnulfi

Petuer. V

Eura. v

Bulliac. nichil

Litmarus. iii

Virinacis. i

Bosonis uilla. iii

Telliac'. ii

Lucrias. iii

Noua ulla. iii

Lauriac'. iii

Ingrana. ii

Suriacig. vi. d̄r

¹⁾ Die diesen Zeilen vorgesetzten Transpositionszeichen sind bisher nicht beachtet worden. Ihnen zufolge ist die auch aus inneren Gründen sich empfehlende Ordnung: Rusticius Helpidius Domnulus V. C. | feliciter emendau | descriptum Rabennae

Centellu'. II
 Marogilus. III
 Serenas. V
 Stoicus. II
 Gaudiac'. V
 Granionis. uil. IIII
 Vuanionis uil. III
 Vuignedis uil. V
 Bolonis uil. V
 Ingenis uil. V
 Baldauret. III •
 Dadonis uil. IIII
 Fulbodis uil. **
 Calodorus. V
 Stricus. III
 Montiniac'. IIII
 Soliacus. I
 Criptas. IIII

Cöbrosiu'. I
 Vitriac'. uil.
 Treonau. II
 Döniciac'. V
 Curceles
 Lega. III

AUGUSTINUS *de psalmis LXI—LXX.*

4936. membr. 8. foliorum 115. saec. VIII—IX.

f. 1 Emptum ex libris Cardinalis Sirleti. || f. 1^b Tractatus sc̄i augustini sup psalteriū || f. 2 Dilectatio ¹⁾ diuinorū eloquiorū et dulcideo intellegendi | —

f. 14^b unicuiq; secundū opera eius. ²⁾ || f. 15 Expl̄t. sermo. de psalmo. LXI. Incēpt. psal. LXII | propter eos qui forte rudes — discant qui non nouerunt. expl̄. ³⁾ | Psalmi isti quos cantamus antequam dñs nēr | —

f. 24 oppilatū est os. ⁴⁾ loquentium | iniqua. | Expl̄t. sermo de spl̄ LXII incēpt sermo de spał III | Passiones ⁵⁾ sc̄orū martirum die ⁶⁾ hodiae festum habentes —

f. 32^b parturit si non fiat | Ex̄p̄ psal̄ LXIII. In̄c. psal̄. LXIII. Agnoscenda est uox sc̄ae prophetiae. ex ipso titulo | —

f. 42 in hymno abundas frumento | Ex̄p̄ de psal̄ LXIII incēpt de psal̄ LXV | Scribitur ⁷⁾ in titulo psalmus iste in fine ⁸⁾ canticum psalmi | —

¹⁾ XXXVI 729 — ²⁾ l. c. 746 in der Ausg. folgt; et post tractatum de Psalmo cum mathematicus in populo monstraretur de eo idem ipse intulit. Illa — vobiscum. l. c. 747 — ³⁾ om. — ⁴⁾ eos — ⁵⁾ Passionis — ⁶⁾ diem — ⁷⁾ Inscibitur — ⁸⁾ finem

f. 53^b amota misericordia ipsius. ¹⁾ | Exp̃. seř. de. psal̃ Lxv. Inẽ de p̃al̃ Lxvi | Meminit caritas uestra in duobus psalmis qui iam trac|tati —

f. 62 cognoscere et coronare dignetur. amen ²⁾ | Exp̃. seř. de psal̃. Lxvi. inẽ de ps̃l̃. Lxvi. | Psalmi huius titulus non uidetur esse operose dispu|tationis. —

f. 67 finim' ³⁾ | benedictus d̃s; Amen | Exp̃. seř. psal̃. Lxvii. inẽ. de p'al. Lxviii⁴⁾ | Eo tempore in hoc seculo exorti sumus et agregat (adgregati *corr. m. post.*) | —

f. 78 tu esto accusator. | Exp. seř. de psal̃. Lxviii. inẽ. quentia eiusdẽ ⁵⁾ | Posterior pars psalmi de quo externo ⁶⁾ diae locuti sum' | —

f. 83^b pmittitur acedere iudeorum ubi potuerunt aduersus ⁷⁾ || f. 84 tatem ⁸⁾ habet enim iniquitatem quam adponat scimus ⁹⁾ ueř | esse —

f. 87 non se negent semen ser|uorum eius | Exp̃ sermo de psal̃. Lxviii. inc̃p de psal̃ Lxviii | Gratias grano tritici. qui^a mori uoluit | et multipli|cari —

f. 93^b in illo diae iustus iudex; | Exp̃c de psal Lxviii. inc̃p de psal̃ Lxx | In omnibus scribturis scis gratia d̃i que liuerat (*corr. m. al.*) nos. | —

f. 108 memo|rabor iustitiae tuae sol'us; | Exp̃l̃. sermo. primo. inc̃p secund̃ | Gratiam d̃i qua gratis salui facti sumus. nullis nos|tris —

f. 115^b Cum confusi fuerint. | et erubuerint qui quęrunt mihi mala Ex̃ sp̃l̃ ||

¹⁾ eius — ²⁾ om. — ³⁾ finivimus — ⁴⁾ sermo 1 de prima parte psalmi — ⁵⁾ de posteriore parte — psalmi — ⁶⁾ hesterno — ⁷⁾ l. c. 860 — ⁸⁾ l. c. 862. Ein Blatt fehlt — ⁹⁾ enim *add.*

AUGUSTINUS *de psalmis* *CXIX—CXXXX.*

3757. membr. 4. foliorum 151. saec. VII—VIII. 1)

f. 1^a) Liber sc̄ti .10. columbani de bobio | Sed ²) noli aliquid terrenum cogitare nec quia montem | audisti. alta quaedam cogites terrae —

f. 7^b) Multa ³) peregrinata est anima mea. cū his quod erant ⁴) || f. 8 ergo ⁵) si manus potestas. qui⁴ est manum ⁷) dexteræ nihil arbitror intellegi —

f. 11^b) sine labore hic sunt nobiscum. amen. ⁶) | Explicit. expositio psalmi | centesimi uicesimi | Inc̄pt̄ expositio psalmi | centesimi uicesimi primi | Sicut amor imundus inflammat —

f. 22 conualescite currite adpraehendite amen | Exp̄c̄ expositio psal̄ .c.xxī | Inc̄. expositio psal̄ .c.xxii | Ascendentes ⁸) cantica ex ordine cum sc̄itate uestra consideranda —

f. 30^b) quoniam ipsi saturabuntur. dō gratias. sēper amen. ¹⁰) | Explicit expositio psalmi | centesimi uicesimi. secundi || f. 31 Inc̄. de psalmo c.xxiii | Bene iam nostis. ff. ¹¹) canticum graduum esse canticū ascensionis | —

f. 38 ubi se occultet ad | decipiendos fideles. amen | Explicit de psalmo c.xxiii | Inc. de psalmo cxxiii | Psalmus iste perti-
nens ad numerum canticorum graduū | —

f. 38^b) Quare | quia zelau in peccatorib' pacem peccatorum intuen-
s. Inde ergo ¹²) || f. 39 nostram. ¹³) quomodo post septuaginta
annos rediit populus ¹⁴) a captiuitate babiloniae. Babilonia est enim
mundus iste. —

1) Palimpsest von Cicero de republica — 2) Auf dem Vorsatzblatt von einer Hand des 10—11. Jahrh. das fehlende Stück des ersten Tractats (de ps. 119) ergänzt. Dies Ergänzungsblatt wurde später zum Index der Handschrift verwandt. Von der alten Handschrift fehlt ein Blatt — 3) XXXVII 1597 — 4) multum — 5) qui oderant (l. c. 1604) — 6) l. c. 1614 (de ps. 120). Ein Quaternio fehlt — 7) manus — 8) om. — 9) ascendit — 10) deo — amen om. — 11) carissimi add. — 12) l. c. 1649 — 13) l. c. 1659 (de ps. 125). Ein Quaternio fehlt — 14) ille populus post septuaginta annos rediit

f. 46 cantemus | et proficiamus. ut perueniamus. amen. dō gratias ¹⁾ | Exp̃l. expositio psalmi cxxv. | Inċ. expositio psalmi cxxvi | Inter omnia cantica quibus est titulus canticum gradum sic. iste psalmus | —

f. 54 ne aũdaces fuerimus promissores. orate pro nobis. | Exp̃l de psalmo. centesimo xxvi | Inċ. de psalmo. centesimo xxvii | Sicut dicit apostolus. ²⁾ Sp̃italib' sp̃italia ³⁾ conparamus. animalis autē | —

f. 55^b Intellegebamus ⁴⁾ ergo uocem huius hominis. in cuius corpore unus homo sumus. ⁵⁾ || f. 56 hant. ⁶⁾ torquere carnificem ⁷⁾ absentem inuenerunt perdiderunt saeuitiam suam. —

f. 56^b Tanto tēpore uobiscum sum et non me uidistis ⁸⁾ || f. 57 cui ⁹⁾ desponsati sumus. Insultant nobis pagani et dicunt Vbi est quod | —

f. 57^b inuenimus ecclesiã. et f̃. ipsius esse et sorores ipsius esse et matrem ¹⁰⁾ || || f. 58 dñs ¹¹⁾ tales f̃ mei. Benedictio ista dñi est. aut si non est a dño quis dicit uxorem —

f. 60 et pas|cet ¹²⁾ in aeternum. nobis uiuere donando. amen ¹³⁾ | Exp̃l. sermo de psalmo cxxvii | Inċ. de psalmo. cxxviii | Psalmus quem cantauimus breuis est. sed sicut scriptum est in euang|elio —

f. 65^b Qui ¹⁴⁾ amici sunt sponsi. Nolunt esse adulteri sponsae. | Exp̃l. de psalmo .c.xxviii. | Inċ de psalmo cxxviii. | Quoniam uos non solum oçulis corporis. sed etiam corde uigilare prae|sumimus —

f. 71^b et ipse redimit ¹⁵⁾ israhel ex ¹⁶⁾ omnib. iniquitatib' eius. amen. ¹⁷⁾ | Exp̃l de psalmo centesimo uicesimo nono contuli ¹⁷⁾ || f. 72 Inċ. expositio psalmi. cxxx. | In isto psalmo commendatur nobis humilitas serui ¹⁸⁾ et fidelis; cuius uoce can|tatur —

f. 81 Iam | spes non erit sed ipsa res erit | Exp̃l. de psalmo centesimo xxx | Inċ de psalmo centesimo xxx.i. | Iustum quidem erat carissimi. ut fratrem potius audiremus collegam. | —

1) amen etc. om. — 2) fratres carissimi add. — 3) spiritualibus spiritualia — 4) intelligamus — 5) unus homo l. c. 1679 — 6) l. c. 1680. Ein Blatt fehlt — 7) carnifices — 8) l. c. 1681 — 9) l. c. 1683. Zwei Blätter fehlen — 10) l. c. 1684 — 11) l. c. 1686. Ein Blatt fehlt — 12) nos add. — 13) om. — 14) quia — 15) redimet — 16) ab — 17) In Cursivschrift — 18) dei add.

f. 91^b quando omnis caro faenum | et omnis claritas carnis ut flos faeni. contuli ¹⁾ | Expl̃. de psalmo. cxxxī. | Inċ. de psalmo cxxxii. dō gratias || f. 92 Psalmus brevis est. et ²⁾ ualde notus et ualde nominatus. | —

f. 98^b In noctibus extol|lite manus uestras in sc̃a et benedicite dñm. ³⁾ || f. 99 dñi ⁴⁾ est super omnem carnem, ne putes te non uideri quando peccas. ne putes | —

f. 104^b Domus aaron benedicite dñm. domus leui benedicite dñm. ⁵⁾ || f. 105 quinam ⁶⁾ sint dii et domini quorum deorum et dominorum sit d̃s et dñs qui est | uerus d̃s —

f. 108^b Cui confitebimur quoniam in aeternum misericordia eius. | Expl̃. expositio psalmi. cxxxv | Inċ. expositio psalmi cxxxvi | Oblitos uos esse non arbitror commendasse nos uobis immo conme | morasse —

f. 119⁷⁾ damnabitur hostis | extremus et cum rege sine morte triumphabimus. amen. ⁸⁾ explicat. || f. 119^b Inċ. de psalmo. cxxxvii | Titulus psalmi huius brevis est ⁹⁾ et simplex est ne|q; nos tenit (*corr. m. al.*) scientes cuius | —

f. 135¹⁰⁾ dñe opera manuum tua|rum ne despicias. ¹¹⁾ amen. dō gratias semper ¹²⁾ | Expl̃. expositio. psalmi. cxxxvii | Inċ. expositio psalmi cen|tesimi trecensimi octauī. lege felix. || f. 135^b Psalmum uobis breuem paraueramus quem mandaueramus | —

f. 127^b non intellegatis. et innouatum est quod noueratis amen ¹³⁾ | Expl̃. expositio psalmi cxxxviii | Inċ. expositio psal. cxxxviii | Iusserunt domni fratres et ipsis dñs omnium ut istum psal|mum —

f. 129^b erue spinas de terra. contrecta radices spinarum ¹⁴⁾ et uide si sentis do ¹⁵⁾ || f. 146 quid ¹⁶⁾ est in uasis suis. Audi ipsum

¹⁾ Hier nicht in Curiaſchrift, aber von anderer Hand — ²⁾ sed — ³⁾ l. c. 1737 (de ps. 133) — ⁴⁾ l. c. 1748 (de ps. 134). Ein Quaternio fehlt — ⁵⁾ l. c. 1755 — ⁶⁾ l. c. 1756 (de ps. 135). Ein Blatt fehlt — ⁷⁾ Von f. 118 fehlt der vierte Theil — ⁸⁾ om. — ⁹⁾ om. — ¹⁰⁾ Quaternionenversetzung. Die richtige Reihenfolge f. 130—137 (= Quat. 20), 138—145 (= Quat. 21), 121—129 (= Quat. 22) — ¹¹⁾ despicias — ¹²⁾ amen etc. om. — ¹³⁾ om. ¹⁴⁾ iparum — ¹⁵⁾ dolorem l. c. 1805 — ¹⁶⁾ l. c. 1824 (de ps. 140). Zwei Quaternionen scheinen zu fehlen

apostolum. Nam gloriā nos|tra haec est. testimonium conscientiae nostrae. —

f. 150^b Custodi me a musci|pula quam statuerunt mihi. 1) || *Von f. 151 nur ein schmaler Streifen übrig; die letzten Worte: ut ihs ransiret 2) ||*

AUGUSTINUS de diversis quaestionibus LXXXIII, de magistro.

515. membr. 8. foliorum 112. saec. X.

Vorsetzblatt In hoc codice continē | Liḅ agustini q'd inchoat utrū | anima a se ipsa sit. continens | capitula diuersa. numero. LXXXV. | Et quedā ex libro r&ractionū. | & liḅ de magistro. ||

f. 1 Incipiunt capitula | 1 Vtrum anima a se ipsa sit. | —

f. 3 LXXXV. Vtrum & iam infidelitas ad fornicationē | pertinere intellegenda sit. In eo quod dñs ait. si quis dimiserit uxorem suam. excepta causa fornicationis. | 1 Vtrum 2) anima a se ipsa sit. | Omne uerum a ueritate uerum est. Et | omnis anima eo anima est, quo uera ani|ma 3); —

f. 83^b (LXXXV) 4) ut neuter alterū demittere (de *corr. in di*) si fideles ambo essent dō 5) | gratias Ex libro retractionū primo titulo | xxv 6) Est 7) & iā inter illa quae scripsimus. qđdā p̄lixū opus. | qu tamen unus liber deputatur. 8) —

f. 86^b unde mihi tamquam | scriptum sit occurrerit nescio. 9) | f. 87 Incipit liber sc̄i agustini | de magistro. colloquendo & | disse-
rendo habitus cū filio | suo adeodato. p̄ intro|gationē | & respon-
sionem. 10) | Aug. Quid 11) tibi uidemur | efficere .i. le cū loqui-
mur. | Ad. quantū quidem | mihi nunc occurrit. | —

f. 112 de quo non ita mi|hi respondere', secretū | illud oracu-
lum. ut tuis uer|bis adserebatur. | Explicit. liber | agustini | de
magistro. ||

1) l. c. 1830 — 2) l. c. 1831 — 3) de diversis quaestionibus LXXXIII unus XL 11 — 4) LXXXIII — 5) om. — 6) xxvi — 7) XXXII 624 — 8) deputatur liber — 9) l. c. 628 — 10) colloquendo — responsionem om. — 11) l. c. 1193

AUGUSTINI *sermones*.

5758. membr. 4. foliorum 181. saec. VII.

f. 1 * Incipiunt dicta sc̄i agustini de diuersis titulis | Liber. de arca dom̄ Bobuleni | *In hoc uolum̄e ifras'cripta cōtinēt' v̄z* | *Aug' & mones de diūsis titulis siue mat' iis.* | De arca domni boboleni abbatis de bobio monasterio | *///iunt dicta sc̄i agustini de diuersis titulis | In hoc uolum̄e ifras'cripta cōtinēt' v̄z. 1)* ||

f. 1^b Inc. sermones sc̄i agustini | i de adam et eua et sc̄a maria | ii de natale dñi et de eo quod fugit in ae'gyptum | iii de occisione infantum ab herode | iiii de epifania | v de natale sc̄i iohannis baptistae | vi de eo quod scriptum est in euangelio | rogauit ihm quidam fariseus | ut cum illo pranderet et curauit | ihs ydropicum | vii de arbore fici | viii de ieiunio | viiiii de diuite et lazaro | x de muliere cananea | xi de iracundia fratrum || f. 2 xii de inimicis diligendis | xiii de prandio farisaei et muliere peccatricae | xiiii de muliere quae deprensa est | in adulterio | xv de resurrectione dñi | xvi Itō de natale dñi | xvii de psalmo xxxvi | xviii de psalmo xl | xiiii de psalmo xlviii fieri simul trāct xx | i Inc̄ sermo de peregrinatione uitae huius | ii de paupere lazaro et diuite qui induebatur purpura | iii de caritate et de solo amando dō. | iiii de responsorio psalmi. d̄s meus erue me | de manu peccatoris et de manu facine|rosi et iniuriosi || f. 2^b v de respons. psalmi. confitebimur tibi d̄s | confitebimur et inuocabimus nomē | tuum | vi de responsorio psalmi xl. ego dixi dñe miserere mei sana animam meam quoniam peccaui tibi | vii de natale sc̄i iohannis | viii de euangelio ubi laudata est a dño fides cē|turionis | viiiii de fide | x de tiulitate ieiunii | xi de natale apostolorum petri et pauli | xii de natale sc̄i cypriani | xiii de natale martyrum. de cap. euāg | ecce ego mitto uos. | xiiii de titulo psalmi lxxxiii. | xv de natale dñi; *m. post.*: in circumcissione; | xvi de epifania | xvii de respons. psalmi lxxxiii. beati qui | habitant in domo tua | xviii de humilitate | xiiii de eo quod obtulit habraam filium suū. | xx de alleluia | xxi Item

1) Das Cursivgedruckte rührt von einer Hand des fünfzehnten Jahrhunderts her

sermo de alleluia | xxiii sic de dominica pascae | xxiiii de octauis infantum. ||

f. 3 m. s. XV Liber s̄cti columbani .16. de bobio | m. s. IX In̄c̄p̄ de adam & eua et s̄ca maria | Cum 1) d̄s opifex rerum huius mundi | —

f. 5^b ad caelum eleuati per mariam m. s. IX add.: ipsa enim genuit d̄nm | ih̄m xp̄m qui regnat in saecula saeculorum 2) die Zeile in ras. | Exp̄ de eua et maria. Incipit de ^{uale} d̄ni 3) | Debetur 4) quidem uobis ff̄ 5) k̄k 6) natali eius 7) | —

f. 8^b uiuificatio filiorum. qui benedicendi erunt in natiuitate eius id ē d̄ni nostri | ih̄u xp̄i qui uiuit & regnat in saecula saeculorum 7) | Exp̄ in̄c̄ Alius sermo de natale 8) d̄ni | Vt 9) hodie a me possit ff̄. k̄ maiestas natiuitatis —

f. 10^b perpetuam consequamur 10) In natiuita//// d̄ni | nostri ih̄u xp̄i qui regnat in saecula saeculorum ām. | Exp̄ de eo quod fugit in aegyptum || f. 11 Ueber der Seite de eo quod fugit in aegyptum 11) | hodierna 12) lectio ff̄ 13) mouit corda concusit —

f. 13 d̄ns 14) panderet in 15) figuram. exp̄ | In̄c̄ tractatus de occasione infant. ab herode || f. 13^b Zelus 16) quo tendat. quo prosiliat liuor | —

f. 16 ad coronam perpetuam ad uitam et eternam in xp̄m ih̄m d̄nm n̄ 17) | Exp̄. In̄c̄. sermo de epifania 18) | Intellegere 19) possumus ff̄. k. quantam | —

f. 18 fluēta mundaret q̄ 20) cū 20) Exp̄ in̄c̄ sermo | de nat̄ s̄ci iohann̄ 21) bapt. | Aurum 22) de terra legere qui nouerunt | —

1) Mai PNB I 1 — 2) ipsa — saeculorum om. — 3) de annuntiatione d. Mariae virg. — 4) Petri Chrysologi sermo cXLIII LII 582 — 5) om. — 6) natalitius — 7) qui benedicendi — saeculorum om. — 8) in natali — 9) Aug. serm. app. cxxiv XXXIX 1992 — 10) Stimmt nicht — 11) de fuga Christi in Aegyptum — 12) Petri Chrysologi sermo cLI LII 602 — 13) om. — 14) om. — 15) per — 16) Mai PNB I 230 — 17) perpetuum — nostrum om. — 18) in epiphania domini — 19) Aug. serm. app. cxxxv XXXIX 2011 — 20) om. Interea magorum — saeculorum amen. add. — 21) in natali Joannis — 22) Aug. serm. app. cxcix l. c. 2117

f. 20^b dñicae cantilena | Exp̄. Inc sermo contra fariseos | Contra fariseos ¹⁾ loqui nos hodie non stūdio —

f. 23 miserabiles non tenebant | Exp̄ Inc̄p̄ ²⁾ de arbore ficti³⁾ (I. — f. *add. ead. m. s. IX*) | Sicut ⁴⁾ peritus magister ad audiendū | —

f. 26^b cremabit incendium | Exp̄ Inc̄ sermo de ieiunio ⁵⁾ | Quoniam ⁶⁾ ieiunii uernum et tempus | —

f. 29 superare uersutias | Exp̄ Inc̄ sermo de diuite et lazaro | Non ⁷⁾ tam facile auspicia temeritatis nostrae | —

f. 31^b aelymosinis redimistis | Exp̄ Inc̄ sermo de muliere cananea | que dixit si tetigero uestimenta dni salua ero ⁸⁾ | Dñi ⁹⁾ et saluatoris nostri benigni | —

f. 34^b impetrare mereamur amen | Exp̄ | Inc̄ sermo de ira|cundia fratrum || f. 35 *Ueber der Seite* de iracundia fratrum | Audistis ¹⁰⁾ hodie qualiter auctoritate gra|tiae —

f. 37^b praecipitat in ruinam. Exp̄ | Inc̄ sermo de inimicis diligendis | Conpello ¹¹⁾ caelum uoco terram. ut | —

f. 40 sc̄am reportare uictoriā. | Exp̄ | Inc̄ sermo ubi rogatus ē. ihs ad prandiū || f. 40^b Omnia ¹²⁾ quae a xp̄o corporaliter gesta re|feruntur —

f. 43 mereamur auctore ipso dño | ñ. ihu xp̄o amen exp̄ | Inc̄ sermo de muliere adultera *m. s. IX add.*: que in adulterio depraehensa est ¹³⁾ | Agnouistis ¹⁴⁾ ff. si tamen euangeliorū ¹⁵⁾ | —

f. 44^b saeculorum amen Exp̄ Inc̄ | Sermo de resurrectione dñi ¹⁶⁾ | *in mg. m. s. IX* In sabbat paschae ¹⁷⁾ | Quantum ¹⁸⁾ a uobis ego a tantum | —

f. 46 prohibuit lassitudo. Exp. | Exp̄ Inc̄ sermo de natale dñi ¹⁹⁾ || f. 46^b Quantum ²⁰⁾ secretum cubiculi sit regalis | —

¹⁾ Mai PNB I 4 — ²⁾ de sicu quae fructum non protulit — ³⁾ Petri Chrysologi sermo cvi LII 495 — ⁴⁾ et tentationibus Christi *add.* — ⁵⁾ Petri Chrysologi sermo xii l. c. 222 — ⁶⁾ Mai PNB I 6 — ⁷⁾ quae — ero *om.* — ⁸⁾ l. c. 8 — ⁹⁾ l. c. 10 — ¹⁰⁾ l. c. 13 — ¹¹⁾ Petri Chrysologi sermo xcvi LII 467 — ¹²⁾ quae — est *om.* — ¹³⁾ Mai PNB I 17 — ¹⁴⁾ euangelium — ¹⁵⁾ Christi — ¹⁶⁾ in — paschae *om.* — ¹⁷⁾ Petri Chrysologi sermo lxxv LII 411 — ¹⁸⁾ de incarnatione Christi — ¹⁹⁾ Petri Chrysologi sermo cxli l. c. 877

f. 48 sermo | compellit ⁱⁱⁱⁱ | In̄c̄ sc̄i augustini sermo | de psalmo xxx.vi. | Ante ¹⁾ paululum cantauimus f̄ cus|todi —

f. 49^b saeculorum amen ex̄p̄ | In̄c̄ eiusdem de psalmo xl. | Bene ²⁾ scitis f̄ quoniam unaquaque (*corr.*) anima —

f. 50^b per x̄pm̄ d̄nm̄ n̄m̄ | Eiusdem In̄c̄ de psalmo xlviii ³⁾ ||

f. 51 Quantum ⁴⁾ nobis ualeat sermo d̄i ad cor|reptionem ⁵⁾ —

f. 52 per x̄pm̄ d̄nm̄ n̄m̄ | Ex̄p̄ tractatus sc̄i august̄i felicit̄. || f. 52^b m. s. VIII i de adam et eua et sc̄a maria | ii de natale d̄ni | iii Item de natale d̄ni | iiii de eo quod fugit in aegyptū | v de occisinē sic infantū ab herode. | vi de epifania | vii de natiuitate sc̄i iohannis baḡ | viii contra fariseos | iiii de arbore fic̄i in quā quesiūit d̄ns fructū | x de ieiunio | xi de diuite et lazaro paupere | xii de muliere cananea | xiii de iracundia fratrū | xiiii de inimicis diligendis | xv ubi rogatus | m. antiqua alia Sermo ⁶⁾ de peregrinatione hui' uite. | Vitam ⁷⁾ istam nostram f̄. k̄k. peregrin|ationem —

f. 55^b hac aperis x̄po ex̄p̄ || f. 56 *Ueber der Seite* In̄c̄ sermo de lazaro paupere. et diuite qui induebatur purpura | et bysso de capitulo euangelii | Sancta ⁸⁾ lectio si in ista uita nos salu|briter —

f. 58^b conuersi ad d̄nm̄ || f. 59 ex̄p̄ sermo de diuite et | paupere lazaro incipit | de caritate et de solo amando | dō || f. 60 Exhortationib. ⁹⁾ diuinarum lectionum —

f. 63 sufficit de paupertate | Ex̄p̄ sermo de amore | d̄i | et de caritate et de uersu psalmi | xxxvi | In̄c̄ sermo de respōns. psalmi | lxx | d̄s meus. erue me de manu pec|catoris || f. 63^b Omnis ¹⁰⁾ anima quae intenta cantat uoce | —

f. 67 quem gratis amas. | Explic. sermo de responsorio | psalmi lxx | In̄c̄ sermo de responsorio psalmi | lxxiiii | Confitebimur tibi d̄s confitebimur | et inuocabimus nomen tuum || f. 67^b Felices ¹¹⁾ sumus si quod audimus et can|tamus —

f. 70 humilat exaltabitur conuersi ad d̄m̄ | Ex̄p̄ sermo de respōns. psalmi. | lxxiiii. | In̄c̄. sermo de resp. psalmi .xl. | Vna ¹²⁾ uoce multi cantauimus quia in | x̄po —

1) Mai PNB i 18 — 2) l. c. 19 — 3) in psalmum xlviii enarratio. sermo ad plebem — 4) XXXVI 564 — 5) correctionem — 6) om. — 7) Mai PNB i 22 — 8) l. c. 24 — 9) l. c. 26 — 10) l. c. 30 — 11) l. c. 33 — 12) l. c. 35

f. 73^b cui | confitemini; conuersi ¹⁾ | Exp̄ sermo de respons. salmi xl. | In̄c de natalicio sc̄i iohannis || f. 74 Hodierni ²⁾ diei festiuitas nota est | —

f. 76^b d̄s paci^r erit uobiscum | Exp̄ de natalicio sc̄i iohannis | In̄c de capit̄ euangel̄ mathei. | ubi centurio pro suo puero | d̄nm rogauit. ³⁾ || f. 77 Audiuimus ⁴⁾ cum euangelium legeretur | —

f. 79^b et sanabit te ⁵⁾ | Exp̄ sermo de puero centurionis | In̄c sermo de fide ⁶⁾ feliciter | Arcana ⁷⁾ et secreta regni d̄i prius quae|runt —

f. 83^b sanorum requies laborantium ⁸⁾ | Exp̄ sermo de fide | In̄c de utilitate ieiunii. | De ⁹⁾ utilitate ieiunii ¹⁰⁾ aliquid loqui | —

f. 86^b cuius triumphus est | dissensio xp̄ianorum; m. s. IX: ergo ieiunemus | et oremus ¹¹⁾ in (*corr. in p*) d̄nm ih̄m xp̄m qui uiuit regnat in saecula saeculorum amen | In̄c. de natale apostolorum petri et pauli | Beatissimorum ¹²⁾ petri et pauli apostolorum —

f. 89 d̄s debitor quia promissor | Exp̄ de natale apostolorū | In̄c de natale sancti | cypriani. ¹³⁾ || f. 89^b Sermonem ¹⁴⁾ nobis debitum auribus et | —

f. 92^b dicamus et nos d̄o. gratias. | Exp̄ de natale sc̄i cypriani | In̄c de capit̄ ecce ego mitto | uos sicut oues. et cetera | de natale martyrum (*add. m. al.*) || f. 93 Sollemnitatis ¹⁵⁾ martyrum dilectissimi —

f. 96 columbarum innocentiam te|neamus. | Exp̄. sermo. ubi dicit ecce. | ego mitto uos | sicut oues in medium luporū | In̄c sermo de titulo psalmi lxxxiii. ¹⁶⁾ || f. 96^b psalmus ¹⁷⁾ iste pro toreularibus | —

f. 100 sup̄erna ¹⁸⁾ uocationis d̄i. in xp̄o. ih̄u. | Exp̄. sermo de titulo | psalmi lxxxiii | In̄c sermo de natale d̄ni | nostri ih̄u xp̄i ¹⁹⁾ | *Ueber der Zeile* In circumcissione (*m. s. IX*) | Saluator ²⁰⁾ noster natus de patre | —

¹⁾ etc. *add.* — ²⁾ l. c. 38 — ³⁾ de uerbis euangelii etc. — ⁴⁾ XXXVIII 414 — ⁵⁾ l. c. 417 Fimbria — conuersi ad dominum (l. c. 425) *add.* — ⁶⁾ de uerbis euangelii Ioannis: non potest filius etc. — ⁷⁾ l. c. 698 — ⁸⁾ ? — ⁹⁾ XI. 707 — ¹⁰⁾ admonemur *add.* — ¹¹⁾ ? — ¹²⁾ Mai PNB 1 40 — ¹³⁾ in natali Cypriani martyris — ¹⁴⁾ XXXVIII 1410 — ¹⁵⁾ Mai PNB 1 42 — ¹⁶⁾ in psalmum lxxxiii enarratio — ¹⁷⁾ XXXVII 1055 — ¹⁸⁾ ? — ¹⁹⁾ Aug. (?) sermo de nativitate domini — ²⁰⁾ XXXIX 1655

f. 103 incorrupta feminea etiā care ¹⁾ processit. ²⁾ | Ex̄p̄. de natalicio. dñi | In̄c. de epiphania ³⁾ || f. 103^b Hodierni ⁴⁾ diei per uniuersum mūdū | —

f. 106 non qua uenimus redeamus. | Ex̄p̄. sermo de epifania | In̄c. de responsorio. psalmi | LXXXIII. beati qui habitant. in domo | tua. et cetera feliciter || f. 106^b Presentem ⁵⁾ psalmum simul nobiscū. | —

f. 109 qui simpliciter bonus est. | Ex̄p̄. sermo. de responsor. psalmi | LXXXIII | In̄c. de humilitate. dñi ñ. ihū. xp̄i. || f. 109^b humilitatem ⁶⁾ dñi ñ ihū. xp̄i. commen|damus —

f. 112 uere ubique mise|ricors. | Ex̄p̄. de humilitate dñi ñ ihū xp̄i. | In̄c. de eo quod optulit abraam filium | suum isac feliciter ⁷⁾ || f. 112^b Adhibete ⁸⁾ huc aures qui accessis|tis ad dñm. —

f. 115^b affectus. deputabitur et uobis || f. 116^b catur ⁹⁾ uita futura quam nondum te|nemus —

f. 118^b sine defectu | dñm ¹⁰⁾ laudabimus. | Ex̄p̄. sermo de alleluia | In̄c. sermo de psalmo cXLVIII || f. 119 Sollemnitas ¹¹⁾ paschae ¹²⁾ est et inlu|minationis —

f. 122 non in saeculo | sed in xp̄o suo. conuersi ¹³⁾ † ex̄p̄. sermo. de alleluia | psalmi cXLVIII origenis | In̄c. sermo ep̄i sc̄i augustini | de confessione et alleluia ¹⁴⁾ || Confitemini ¹⁵⁾ dño quoniam bonus | —

f. 122^b Videtur nonnullis male ¹⁶⁾ esse quaedā || f. 123 creatura quia imperitorum sen|sus offendit —

f. 126^b exultemus | et letemur in eo | Ex̄p̄. de dominico paschae | In̄c. de. octauis paschae infantum ¹⁷⁾ || f. 127 Sermo ¹⁸⁾ mihi est ad uos modo nati in|fantes —

f. 129 in saecu|lum misericordia eius | Ex̄p̄ de confessione et alleluia. | In̄c. de domenico paschae. || f. 129^b *Ueber der Zeile* In̄c̄p̄ omilia beati augustini de dominica resurrectione ¹⁹⁾. | In ²⁰⁾ omni qui-

¹⁾ carne — ²⁾ qui est benedictus — am. *add.* — ³⁾ in epiphania domini — ⁴⁾ XXXVIII 1033 — ⁵⁾ Mai PNB I 44 — ⁶⁾ l. c. 46 — ⁷⁾ om. — ⁸⁾ l. c. 49 — ⁹⁾ In psalmum cXLVIII enarratio. XXXVII 1938 — ¹⁰⁾ om. — ¹¹⁾ Mai PNB I 52 — ¹²⁾ haec *add.* — ¹³⁾ etc. *add.* — ¹⁴⁾ de psalmi cxvii versu 1. Confitemini etc. — ¹⁵⁾ XLVI 841 — ¹⁶⁾ mala — ¹⁷⁾ In octava paschatis ad infantes — ¹⁸⁾ l. c. 838 — ¹⁹⁾ om. — ²⁰⁾ Mai PNB I 20

dem psalterio (*corr.*) dñs. n̄r | — sanguis effunditur. si habuerimus ¹⁾ || f. 130 ecclesia ²⁾ dī ecclesia sc̄a. cui est ille caput | si enim ille caput nos corpus —

f. 132^b credamus ut salui esse possemus ³⁾ | Exp̄ | Exp̄ sermo de muliere. quae fluxū | sanguinis patiebatur. Incip. sermo ⁴⁾ | de tribus ⁵⁾ quos dñs suscitauit. id ⁶⁾ est | filium uiduae. et filiam archsynagoga | et lazarus quadriduanum || f. 133 ita tamen ut legatur lectio de filio uiduae | qui in publico suscitatus est. || Miracula ⁷⁾ dñi ñ. et saluatoris ih̄u xp̄i ⁸⁾ | —

f. 138^b inuenerint ⁹⁾ iam resurgant | conuersi ¹⁰⁾ | Exp̄ de tria genera mortuorū. | quos dñs ih̄s xp̄s resuscitauit || f. 139 In̄c. sermo de euangelio | ubi dñs dicit nolite dare sc̄m canib. | neque miseritis margaritas uestras | ante porcos | et cetera quae sequuntur | Nouit ¹¹⁾ caritas uestra quandoquidem —

f. 143 fides tua fiat tibi sicut uis | Exp̄. sermo ubi dicit discipulis suis | nolite dare sc̄m. canibus. et cetera. || f. 143^b In̄c sermo de diuite qui audiens a dño | de uenditione rerum suarum | ut esset perfectus. | contristatus est et discessit ¹²⁾ *die übrige Seite leer* || f. 144 *m. saec. IX* sermo pape leonis in natale ¹³⁾ apostolorum petri et pauli | omnium ¹⁴⁾ quidem sanctorum sollemnitatum dilectissimi totus | mundus est pariceps —

f. 144^b unius ¹⁵⁾ fenere regi|men ciuitatis *m. al. add. st nepotes die halbe Seite leer* || f. 145 Euangelium ¹⁶⁾ nos admonuit de ¹⁷⁾ lectione | praesenti —

f. 153^b si ¹⁸⁾ uideat et manus operantium || Explic. sermo de auaritia | et luxuria | Incip. ¹⁹⁾ sermo de decem plagis | aegyptiorum | et decem praeceptis legis || f. 154 dño ²⁰⁾ dō. ñ. cuius cultores sumus. in | laude —

¹⁾ Ende auf f. 126^b — ²⁾ l. c. 54. Von f. 116 an Blätter theils versetzt theils ausgefallen — ³⁾ possimus — ⁴⁾ de uerbis euangelii Lucae et *add.* — ⁵⁾ mortuis *add.* — ⁶⁾ id est — suscitatus est *om.* — ⁷⁾ XXXVIII 591 — ⁸⁾ Christi Iesu — ⁹⁾ agat ut celeriter *add.* — ¹⁰⁾ *om.* — ¹¹⁾ Mai PNB I 56 — ¹²⁾ XXXVIII 523 de uerbis euangelii Matthaei *etc.* — ¹³⁾ natali — ¹⁴⁾ l. IV 422 — ¹⁵⁾ ? — ¹⁶⁾ XXXVIII 523 — ¹⁷⁾ *om.* — ¹⁸⁾ ? — ¹⁹⁾ sancti Aug *add.* — ²⁰⁾ Mai PNB I 15

f. 170^b suauiter inuenirentur | Explic. sermo. de decem plagis. et decē | praeceptis legis. inē de psalmo. LXIII¹⁾ | Passiones ²⁾ sanctorum martyrum | —

f. 181^b mittere in gehennam. praedicaue|runt dñm. nam primo petrus timuit. ³⁾ ||

474. membr. fol. 2 col. foliorum 165. saec. X.

f. 1 | Sermo sc̃i augustini de uerb̃ dñi in eugl̃o sc̃dm math̃ | Agite penitentiã appropinquabit enī regnū celorū | — xxii | Sermo ei' d̃ de uerb̃ dñi in eugl̃o sc̃dm math̃m | — de decē uirginibus. Finit de mathaeo | xxxiii Sermo de eisdem. Incipit de luca | xxxiiii Sermo ei' d̃ de uerb̃ dñi in eugl̃o sc̃dm lucam | qui uos spernit me spernit & c̃ | — xxxvii Ser̃m eiusdē de uerbis ap̃li Omnes nos ma|nifestari oportet ante tribunal xp̃i || f. 1^b Finit de luca Incipit de iohanñ | xxxviii Sermo eiusdem in eugl̃o secundum iohannē | In principio erat uerbum. & contra arrianos — lxxv Ser̃m ei' d̃ de scripturis uer̃ib; ac nouis c̃tra arri^{****} | Expliciunt capitula | Incipit sermo sc̃i | augustini de uerb̃ | euangelii secundū | matheum. Agite pae|nitentiam appropinquabit enim re|gnum caelorum. ⁴⁾ | Euangelium ⁵⁾ audiui⁶⁾. | & in 'eo dñm eos arguentem —

f. 95 sed eī aequales angelis dī. p xp̃m dñm ñm; | Explicit feliciter | dō gratias amen. | Item eiusdem de corpore et | sanguine dñi et de uerbis | ap̃li. cum tremore et timore | ur̃am et ipsorū salutē operamini. ⁷⁾ | 1 Audiuimus ⁸⁾ ueracem magistrū. diuini redēptorem humanū saluatorē. | —

f. 164 xxxiii Eiusdem sermo de uerbis ap̃li. om̃s nos | manifestari oportet ante tribunal xp̃i. | Omniū ⁹⁾ xp̃ianorū spes fr̃s k̃mi in futurū | tēp' extendit. —

f. 165 gloriā puenire. in sc̃la sc̃lorum am̃ | Explicit amen
Beatus homo qui corripitur a dño | — causas | percussiois ignorat
Constituisti t̃minos ei' qui preteriri — spiritalibus prouectibus. ||

¹⁾ In psalmum LXIII enarratio. sermo ad plebem — ²⁾ XXXVI 760 — ³⁾ l. c. 768 — ⁴⁾ de uerbis euang. Lucae: faciem coeli etc. deque istis: si uadis etc. — ⁵⁾ XXXVIII 636 — ⁶⁾ de uerbis euang. Ioannis: nisi manducaveritis etc. deque uerb. apostoli et psalm. contra Pelagianos. habitus — dominica — ⁷⁾ l. c. 729 — ⁸⁾ sermo app. cix XXXIX 1961

AUGUSTINUS *de trinitate*.8755. membr. Grossoctav. 2 col. foliorum 163. saec. XI. ¹⁾f. 1 *Vorsetzblatt: Fragment eines Lectionars s. XII*f. 1^b In hoc uolumiē continēt ĩfra sc̃pta. ṽz | Aug̃. de trinitate. libri nũo .xv. | *Expositio fidei. catholice* ||f. 2. 3 *saec. IX Fragment eines Computus mit gälischen Glossen: nihil remanserit bissextus est. ĩ unum aut duo ¶ tres*
remanent bissexti | ^{acht hundert vierzig} ñ ~ & ^{beim comolach lessem oisest} ne tibi forsitan aliqua — pariter ad sũ|mã. Finiunt argumenta pascaliũ titulorũ. || f. 2^b Incipit calculatio quomodo rep̃iri posit. quota feria singulis | annis xmulũ pascalis occurrat — anni deducas. || —f. 4 Incipiunt capitula ex libro beati augu^{stini} ^{de trinitate s)} | 1 De triplici causa erroris falsa de | dõ opinantiũ — xiii de unitate psonę. filii dī. et filii hominis. siue in gl̃a. siue in humilitatę. | Itē. Incip̃ cap̃ lib̃ .ii. | 1 De regulis sc̃dm̃ qua scriptura de patre | et filio loquitur. —f. 4^b xvii De uisione dani^{el}elis. in qua illi et patris | et filii psona apparuit in specie corporali. | Incip̃ cap̃ lib̃ .iii. | .i. Vtrũ cũ d̃s hominib. uisus ẽ. ipse p̃ assũptã creatura speciẽ apparueriñt an uero | angli ex psona ipsius sint locuti | — viii Et sentiã trinitatis nũquã oculis apparuisse mortaliũ sed p̃ subiectã sibi creaturã significasse. quę uoluit. | Incip̃ cap̃ lib̃ .iiii. | .i. De gr̃a dī qua sibi humanũ genus reconciliat ut saluatur quod perierat. | —

f. 5 xxi De sensibili demonstratione sp̃s sc̃i | et de coaetna unitate trinitatis | Incip̃ cap̃ lib̃ .v. | 1 Quã modeste ac sobrię debeat homo. | cui etiã suę mentis natura inexplicabilis ẽ. de dī substantia cogitare. | — xvi. De appellationib. relatiuis quę ñ ad d̃m. | sed ad crea-

¹⁾ Ueber diese Handschrift vergl. Mai PNB 1 2 p. 153. Sie ist fast durchaus palimpsest, enthält aber nicht bloss wie Mai angibt Fragmente der Vulgata. Vielmehr enthält die ältere Schrift f. 47 Fragmente derselben Handschrift, welcher die Bruchstücke des Computus f. 2. 3 angehören, f. 48—65 Fragmente eines Homiliars (f. 64 am Rande: in n' sc̃i pauli) saec. VI, f. 66—73 wieder Fragmente der Computushandschrift, f. 74—162 die von Mai erwähnten Bibelbruchstücke. Die gälischen Glossen sind soviel ich weiss unbekannt —

²⁾ Von Mai zuerst nach dieser Handschrift edirt PNB 1 2 p. 153

tura referenda sunt quoniã | Incip̃ cap̃ lib vi | .i. De eo quod apostolus ait. xp̃m d̃i uir|tutē et d̃i sapientiã. | —

f. 5^b x De sententia sc̃i hylari. qua in trinitate | psona* pprietatē inte^llegi² demonstrasse. | Incip̃ cap̃ lib̃ .vii. | .i. Vtrū quidd de dō relatiue sed ad se | ipsū recte d̃r cuilibet psonę " trinitatę | conueniat. — vi. De trib. psonis unius essentię. | Incip̃ cap̃ lib̃ .viii. | .i. De indifferentia et magnitudine trinitatis in qua non ē ipsa plus ipsa trinitas | simul simul quã singula quoq. psona. | — viii. Quod ex ea forma qua diligit iustus diligitur d̃s. qa non potest ea quę dilectionē | excitat forma non diligi eademq. ē d̃s. | quia d̃s caritas ē | Incip̃ cap̃ lib̃ viii. | i De dō sēp quęrendo. | —

f. 6 xii Cur siē noticia mentis ē. ples non | etiã amor partus ei²dē sit. | Incip̃ cap̃ lib̃ .x. | i. De studiis discere amantiū. qđ igno| rant qđ tamen ñ expeterent. scire se | penit' ignorarent. | — xii De querenda imagine trinitatis etiã | in his quę anima ex corporis sensib. | Incip̃ cap̃ lib̃ .xi. | De imagine trinitatis. etiã in eo qđ | imago d̃i ñ ē. id ē. in homine. exteriorae. | quęrenda. | — xi De mensura et numero. et pondere quo* | similitudo sit in memoria. et uisione. | Incip̃ cap̃ li. xii. | .i. q̃ sit quod etiã animo n̄o intellegendū sit ad exteriorē hominē ptinere | —

f. 6^b .xv. De opinione platonis qua credidit ani|mas aliã uitã priusquã prius. quã corpo|rib. inderentur habuisse. | Incip̃ cap̃ lib̃ .xiii. | .i. De gemino rationalis mentis officio. quo* | unū ad tēporilia aliud ptinet ad "t̄na. | —

f. 7 xx Neminē posse sine fide ad uerã beatitu|dinē puenire. | Incip̃ cap̃ lib̃ .xiiii. | .i. Quę sit hominis. uera sapientia — xiiii. Quo sui parte homo ad imaginē et si|militudinē d̃i factus sit. ad quã p̄ficiendo renouatur. Incip̃. cap̃ lib̃ .xv. | .i. De excellentia d̃i animi ad imaginē | creatoris sui conditi. | —

f. 7^b xxvii Qui^d quodam sermonē ad populum. | disputatū sit. de differrentia gene|rationis filii. et pcessionis. | Sp̄s sc̃i. | Explic̃ cap̃ li|brō .xv. gr̄s | d̄no n̄o ihu | xp̄o . amen. | Iste liber est— sub nūo. .14. || f. 8 Liber sc̃i .14. columbani de bobio | Dn̄o ¹) beatissimo et sincerissima | karitate uenerando. sc̄o fr̄i ac | coep̄o ²) papę aurelio aḡ in dn̄o | salutē. De t̄nitate quę d̄s sūm' ac ³) | uer' ē. — libro*

1) XLII 817 — 2) consecrati — 3) et

iubeas anteponi. ¹⁾ Ora p nobis. ²⁾ | Expliĉ ep̄la aurelii agustini. ad
 āureliū cartaginensē | ep̄m. Incipiunt libri de trinitate dī³⁾) | Lecturus
 hec que de trinitate disse|rim'. —

f. 22 (xiii) conside|randa sunt. ab alio iā p̄tam' exordio am̄. ⁴⁾
 Expliĉ. liĉ .i. de trini|tate. Inciĉ liĉ .ii. | Cum homines d̄m̄ queṛt. et
 ad intelle|gentiā — non inpinquabit. caput meū || f. 22^b | Quam ob
 rē. quam|quā firmissime teneam' —

f. 34 (xviii) ea que restant | in ĉsequentib' uideamus. | Expliĉ
 liĉ .ii. Inciĉ liĉ. iii. | Credant qui uolunt. mallē⁵⁾) legendo. | quā
 legenda dictando laborare. | —

f. 34^b nec tuū sit nec meū | Hinc itaq. t̄cius iste ⁶⁾) liĉ sumet ⁷⁾
 exordiū | —

f. 35 textus indiciis circūstantib; significaret. | Cap̄ .i. Nunc
 ḡ p̄mū queṛem' ⁸⁾) qđ seq̄t̄ —

f. 43^b (viii) ⁹⁾) Qđ ab alio uolumine cōmodi'us ordiem̄.
 am̄. ¹⁰⁾) | Expliĉ liber .iii. | Inciĉ liĉ .iii. | Scientiā terrestriū. caele-
 sti q. | rerū magni —

f. 44 cara ueritas. i. | Sed quoniā exulauim' ab inĉmutabili
 gaudio. —

f. 55 (xxi) et queam|modū ¹¹⁾) redarguant' uidebimus. | Expliĉ
 liĉ .iiii. aurelii augustini de | trinitate. am̄. Inciĉ liĉ. | quintus. dō
 grās. | .i. Quā modeste—cogitare. ¹²⁾) | hinc iam exordiens ea | dicere —

f. 61 (xvi) ipsoꝝ scilicet mu|tatione non sua. Explicet liĉ .v. |
 Incipit liĉ .vi. de trinitate. | .i. De eo quod — sapientia. | Aequali' tē
 patris et filii —

f. 66^b (x) nec diis mul|tis. Sed ipsi ḡla in sc̄la sc̄loꝝ am̄. | Ex-
 pliĉ liĉ .vi. de trinitate. Inci|pit liĉ. vii. de trinitate .i. | Vtrum quidqđ
 — conueniat. | Iam nunc queramus | diligentius —

f. 74^b (vi) Nisi credideritis | non intellegetis. Expliĉ liĉ. vii. de
 trinitate. Inci|p̄ liĉ. viii. de trinitate || f. 75 Inciĉ liĉ viii. d̄ trinitat̄. |
 Diximus alibi ea dici p̄prie in illa trinitate. —

¹⁾ vale add. — ²⁾ me — ³⁾ om. — ⁴⁾ om. — ⁵⁾ malle me — ⁶⁾ hic —
⁷⁾ sumat — ⁸⁾ quaeramus — ⁹⁾ xi — ¹⁰⁾ om. — ¹¹⁾ quemadmodum —
¹²⁾ Die Capitelüberschriften fehlen

f. 81^b (viii) ¹⁾ alicuius exordii | cetera contexamus. Expliẽ lib̃ viii. | ð trinitate. Incip̃ lib̃. viii. | ð trinitate | i. de deo s̃ep̃ querendo. | Trinitatẽ certe querim'. ñ quãlibet. —

f. 95 (xii) p̃pt̃ huius | libelli modũ. Expliẽ lib̃. x. | de trinitate. Incipit lib̃ | xi. de trinitate. | De imagine — quaerenda. Nemini dubiũ ẽ. siẽ | interiorẽ hominẽ —

f. 103^b (xi) et pondere disposuisse | testatur. am̃ ²⁾. | Expliẽ lib̃ .xi. ð trinite. | Incip̃ lib̃. xii. ð tri|nitate .i. Quid sit | — pertinere. | Age nunc uidea|mus ubi sit —

f. 111^b et quod inuentũ fue|rit explicari. Expli|ẽ. lib̃ .xii. de | trinitate. | Incip̃ lib̃ .xiii. | de trinitate. i. De | gemino — ad aeterna. | In libro superiore | huius operis duodecimo sa|tis —

f. 125 (xx) qđ in futuro | uolumine lector expec|tet. Expliẽ lib̃ de | trinitate .xiii. | Incipit li|ber. de trini|te .xiii. | i. Quẽ sit — sapientia. | Nunc de sapientia no|ẽ ẽ. | disserendũ. ñ illa ³⁾ d̃ĩ —

f. 137 quantũ | potui demonstrare curauì. amen. ⁴⁾ | Expliẽ .xiii. ð tri|nitate. Incip̃ lib̃. | xv de trin|ite. i. De excellẽtia — condidit sic. | Volentes in re|bus quẽ facte s̃t. ad cognoscendũ | —

f. 160^b (xxvii) melius quã disputatione concludã. | Dñe d̃s ñr. credimus in te. | —

f. 161^b Si qua de meo | et tu ignosce. et tui. ⁵⁾ | Expliẽ lib̃ | xv. de trini|tate. emendauì | Incip̃ expositio fidei | Proffitem̃ ⁶⁾ nos credere indiuisibilẽ | et inseparabilẽ s̃cam trinitatẽ. hoc ẽ | patrẽ. —

f. 162 factus ẽ hominis filius. | Ideo | et unus ẽ dñs. | Expliciunt libri b̃ti aug̃. de t̃nitate. | Iste lib̃ ẽ mōasterii s̃ci columbani de Bobio. ||

f. 163 *Bruchstück desselben Lectionars wie auf f. 1*

BOETHIUS *de consolatione philosophiae.*

3363. membr. 8. foliorum 60 saec. IX—X.

f. 1 ⁷⁾ armina ⁸⁾ q̃ daȝ studio florẽte pegi —

f. 9 Nubila mens est. uinctaque frenis Haec ubi regnant (H. u. r. m. al. ut vid.) | Anicii Manlii seuerini | boethii excoñs ord̃ | patr̃ phi-

¹⁾ x — ²⁾ om. — ³⁾ de illa — ⁴⁾ om. — ⁵⁾ amen add. — ⁶⁾ Mai PNB
1 463 — ⁷⁾ f. 1. 2 von einer Hand des 15. Jahrh. — ⁸⁾ LXIII 581 a

losophiae consolationis | explicit lib̄ .i. Incipit lib̄ .ii. feliciter | Post haec paulisper obticuit atque ubi adten|tionem meam —

f. 20 Si uestros animos amor. Quo caelum regitur regat || f. 20^b Anicii Manlii Seuerini Boethii excon̄s ord̄ patriċ philosophiae consolationis lib̄ ii | exp̄l̄ incipit lib̄ iii feliciter | Iam cantum illa finiuerat cum me audiendi auidū | —

f. 36 Quicquid praecium ¹⁾ trahit perdit dum uidet inferos | Anicii Manlii Seuerini Boethii ex|con̄s ord̄ patricii philosophiae || f. 36^b consolationis liber tertius (c. l. t. *in ras.*) | explicit Incip lib̄ quartus. | haec cum philoſphia *corr. m. al.* dignitate uultus & oris grauitate | —

f. 49^b ducit exempli uia cur inertes. Terga nudatis superata tellus | sidera donat | Anicii. manlii seuerini boethii vċ || f. 50 et in̄ excon̄s ord̄ | ex|maḡ off̄ atque patricii | philosophicae consō lib̄ nu eġ | Incip̄ lib̄ quintus felicġ | Dixerat orationisque cursum ad alia quaedam trac|tanda —

f. 60 cum ante oculos agitis iudicis cunc|ta cernentis. Explicit feliciter | Incipiunt glosae huius libri | Cluis Illuminans — tubis comis uel crinis || f. 60^b *unleserlich*

3865. membr. 4. foliorum 57. saec. X—XI.

f. 1 Incip̄ liber prim̄ de consolatione philosoph̄ | anicii manlii seuerini boetii excon̄s | ord̄ patricii | Carmina qui quondam studio florente peregi | —

f. 9 haec ubi regnant. | Anicii manlii seuerini boetii excon̄s ord̄ patritii philosophiae consolationis. | expliċ .ii. liber boetii. | Post haec paulisp obticuit. atq. ubi attentionē meā modesta taci|turnitate —

f. 19^b Quo caelū regitur regat | Anicii. manlii. seuerini. boetii. excon̄s. ordiñ. | patr̄. philoſ. consolatis. | Explicit lib̄ .ii. | Incipit tertius liber. || f. 20 Iam cantū illa finiuerat cū me audiendi auidū stupentēq. arrectis | —

f. 36 Perdit dum uid& inferos. | Explicit liber .iiii. | Anicii. Manlii. Seuerini. Boetii. excon̄s. ordiñ. patriċ. | Incipit liber quartus. | Haec cum philosophia dignitate uultus & oris grauitate ser|uata —

¹⁾ praecipuum

f. 50, Terga nudatis supata tellus | Sydera donat. | Anicii. manlii. seuerini. | exmag. off. atq. patritio philosophiae consolatio- nis. liber quartus explicit. Incipit | liber quintus feliciter. | Dixerat orationisq. cursum ad alia quaedã tractanda | —

f. 57^b sciētie nulli' termini | inclusa simplicitas. 1) ||

CANONES conciliorum et pontificum epistulae.

3748. membr. Grossoctav. foliorum 131. saec. X.

Vorsatzblatt In hoc uolumē̃ ifrascripta cōtinēt. ṽz.

Canones antiqui sc̃toꝝ patruꝝ

De modo celebrandi cōciliuꝝ

Tractat' cresconij de cōcordia canonuꝝ

Tractat' rabani de canonibꝝ ||

f. 1 Liber sc̃ti .43. columbani de bobio | Incipiunt canones sc̃ siluestri ep̃i Vt sequentes | se gradus clericorū u. s. w. *Excerpte aus Canones und aus den Patres* 1) ||

f. 9 De modo celebrandi conciliuꝝ (*m. s. XV.*) | Hora diei prima ante solis ortū | —

f. 11^b excōmunicationis sententiã pferat. | Canon grece. latine regula —

f. 12^b sic conciliū a sociate multorū in unum. | Apostolorum canones qui per clementē | —

f. 13^b capitula interius anexa. | Prima annotatio anquiranae synodi quae ante | —

f. 15 Vicesima quarta itē lugã in qua patres xx. stat̃ cañ. quorū auctor maxime itē priscus lugduñ ep̃s extit̃. | Silvester papa a petro .xxxiii. congregatis cum | consilio constantini aug̃i in urbe roma .cclxxvii. | —

f. 15^b Gregorius sc̃ds a petro xci. scripsit cap̃ | xvii. om̃i eccl̃e seruanda cum patrib; xxxii (xxxiii *corr.*) eq. sub | anathematis uin- culo alligauit. || f. 16 Beatorum ap̃torum p clementē plat̃e. Regulę num̃ .L. | Concilii niceni. Regulę numero .xx. — cxxx.viii. sub uno

1) l. e. 856 a — 2) f. 1—8 von verschiedenen Händen

redactae. | Domino uenerando mihi patri | stephano archiepo. Dioni-
sius | exiguus in dño sal. Quāuis karissimus fr̃ ñ. laurentius assi-
dua | —

f. 17 aliquod attulisse uideamur. | Iste liber est monachorū —
sub nūo .43. —

f. 17^b Domino uere s̃co semperq. beato | pontifici liberino. cre-
sconius xp̃i famulorum exiguus. aeternā in dño ñro sal. | Vri sacer-
dotii incomparabile decus. | —

f. 18^b inscientiae ueniā dones. Ora p̃ me meique semper | me-
mento pontifex dō digne. | Incipiunt capitula de concordia canonum. |
.i. De ordinatione ep̃i in canonib; ap̃torū tit̃ .i. concilio nice|no —

f. 26^b ccc. Vt ep̃i & c̃li non ordinaur. nisi om̃s suos fecerint
xp̃ianos. cōñ aff. tit̃ .iii. || f. 27 Liber sc̃ti columbani de bobio | In-
cipiunt cap̃ siue concordiae canonū sec̃dm̃ cresconū | de ordinatione
ep̃i. in canonib. ap̃tor. titulo .i. | Ep̃s a duobus aut tribus ep̃is ordi-
naur. | Concilio. niceno. titulo .iii. | Ep̃m̃ conuenit maxime —

f. 121^b (.ccc.) om̃s qui s̃ in domu eorū xp̃ianos catholicosq.
fecerint. || f. 122 Dns ñr̃ ih̃s xp̃s loquens in euangelio dicens. | In
ore duorum uel | trium testiū stabit om̃e uerbum. etc. *Folgen Ex-*
cerpte aus Concilien und Pabstdecreten — f. 122^b || f. 123 Domino
serenissimo et xp̃ianissimo regi hludo|uico. uere religionis stre-
nuissimo rectori ac defensori sc̃ae d̃i eccl̃e una cū uxore & ple sua
eiusq; fidelib: uita & salus honor | & benedictio cū uictoria sine fine
mansura. dignissimę reuerentiae ur̃ae patefecim' —

f. 125 ab om̃i hoste p̃tegat in sempit̃num. Incip̃ cap̃ rabani ma-
goneñs. archiepi. | De fide catholica —

f. 125^b xxxi. De modo dandę poenitentię | De fide catholica.
cap̃ .i. | Initium actionis ñrae de fide eē —

f. 131^b temporibus regni ur̃i usq. in finē seruaur. ||

5750. membr. 4. foliorum 143. saec. VII—VIII. 1)

f. 1 Liber̃seti 135 columbani de bobio | *über der Zeile* Iñc̃ epi-
stula pape caelestini ad nestorium ||||| *darunter m. s. XV* Incipit
ep̃la caelestini pape urbis rome ad nestorium directa. Cal̃doñ
synod' | | Aliquantis diebus | —

1) Palimpsest des Fronto u. s. w.

f. 6 quotiens omnium causa tractatur exp̃it̃ epist̃ | caelestini
 papae urbis romae ad nestorium directa || f. 6^b Principiũ *über der*
Zeile | Rescibitum de fide factum manu propria flauiani cons̃ archi-
datum ab eo poscenti impri m. ad.
 eppi hinc incip̃ actio prima synodi calcidoninsis | Flauianus episc̃. con-
 stantinupulis (u *in o corr.*) piissimo et amatori | xp̃i imp̃i nostro
 theodosio salutem | Nihil ita conuenit sacerdoti — et expositiones
 sc̃orum || f. 7 patrum qui nicea —

f. 7^b nostrae honae et simplici in xp̃o conuersationis | epistula
 leonis archiep̃i romani scripta ad eutychem p̃bm | *in mg.* | Desi-
 derantissimo filio eutyche p̃bo leo ep̃s. | ad notitiam nostram — custo-
 diat fili desideran[t]issimae epistula petri ep̃i rauennae scrip[t]am ad
 eutychem | * *in mg.* | dilectissimo et honore digno filio eutycheti |
 petrus episc̃ rauennensium | tristissime legi — fraterna | discordia.
cipuae
 prae quando ex talibus causis || f. 8 libellum eutychetis p̃bi qui sequi-
 tur accusante | eusebio ep̃o. inmerito ~~in~~ ^{uideat} comunione priuatum | —

f. 8^b cuiusquam interpreta^{uideat}tionem ~~ob~~ ^{uideat}retur | dat̃ sub d̃ xii ka
 martias // s̃s̃o | epistula flauiani archiep̃i constantinopolitani | ad leonem
 archiep̃m rom̃. | sanctissimo et d̃o amatissimo patri et | consacer-
 doti leoni flauianus in d̃no sal. | Nihil est quod stare faciat. diabuli
 nequitiam —

f. 10 qui mecum sunt plurimum salutamus | et alia manu inco-
in deo sc̃issimi
 lom̃is orans pro nobis || f. 10^b epistula archiep̃i romae leonis ad faus-
 tum p̃bm | — epistula enclia siue synodica sc̃issimi archiep̃i romae
 leonis ad flauianum | archiep̃m constantinopolitanum ||

f. 18 epistula flauiani archiep̃i constantinopolitani | scriptam
eadem
 ad archiep̃m senioris rome leonis | viii

f. 20^b epistula sc̃issimi archiep̃i romae leonis ad iulianum ep̃m
 coensium ciuitatis | viii

f. 23^b epistula sc̃issimi archiep̃i romae leonis ad faustum et
 marchianum et reliquos archimandritas | x

f. 24 epistulam sc̃issimi archiep̃i leonis ad imp̃ theodosiũ | xi

f. 25 epistulam leonis archiep̃i rom̃ ad pulceriam aug̃s | xii

f. 26^b xiii | epistulam eiusdem ad secundum concilium ephesenũ

f. 27^b epistulam eiusdem ad imp̃ theodosium pro concilio in
 italia faciendo et in nullo alio loco et eo quod contraria | sit canno
 nibus secunda synodus ephesina | xiiii

f. 29 * Epistula sc̄issimi archiepisc̄. romae leonis alia ad imperatorem theodosium culpans secundum ephesenum concilium | xv

f. 30^b * xvi epistula leones archiepisc̄. et sc̄i concilii quod romae collectum est ad pulcheriã augustã

f. 31 xvii epistula hilari diaci. romani ad pulcheriam augã.

f. 31^b * epistula gallae placidiae augãe ad pulcheriam august.

f. 32 Sacrae litterae directae. tam a domno | nostro ualentiano quam a diuae memoriae placidia | nec non et eudoxia augusta ad theodosium diuae memoriae ut iuberit in partib. italiae concilium celebrare | xviii

f. 32^b xx | domino uictori theodosio triumphatori semper aug | filio galla placidia piissima et perpetua augã. mater | dum in ipso ingressu

f. 33 epistula licinae eudoxiae augãe ad theodosio imp̄ | xxi

f. 33^b * epistula theodosii rescribta ad ualentianum | xxii

f. 34 epistula theodosii rescribta ad gallam pladiam | xxiii

epistula theodosii. imp̄ ad eudoxiam augustam | xxiiii

f. 34^b epistula sc̄isimi archiepiscopi romae leonis et eius sc̄i concilii ad clericos et honoratos et | omnem populum constantinopolitano | xxv

f. 35 xxvi epistula sc̄issimi archiepiscopi romae leonis ad archimandritas constantinopolitanus

f. 35^b xxvii epistula ualentiniani. martiani ad archiepisc̄m romae leonem

xxviii Epistula piissimi imp̄ marci ad archiepisc̄m leonẽ

f. 36 epistula pulciritiae augãe ad sc̄issimum archiepiscopum romae leonem | xxviiii

f. 36^b xxx | Sacrae litterae missae ad ualentiano et marciano ubiq. ad religiosos epos | quatenus omnes in nicea conuenirent

xxxi | Similiter aliae sacrae litterae eorundem piissimorum | imperatorũ ubiq. ad dõ amant epos.

f. 37 xxxii | Sacrę litterae missae ad synodum in nicea a ualentiano et marciano

xxxiii | Sacrae litterae missae a piissima et xpianissima augã pulcheria ad consolarem bythiniæ stratigium et curam haberet

circa disciplinam synodi perhibendam quam placerit de nicea ad calchedonam mutari concilium

f. 37^b xxxiii | Sacrae litterae missae s̄co concilio quod nicea concurrirat ut deberit calchidona mi|grare

f. 38^b xxxv | Similiter exemplar imperialium litterarum quae niceae | missae sunt s̄co concilio dum adhuc piessimus imp in thracia | desiderit ut deberet indiffirenter calchedona migrare | —

f. 39 permultos annos sc̄issimi ac dō amantissimi | patres. dat̄. xx K^o L^o octub̄ heraclea ||

f. 39^b leer 1)

f. 40 In̄ responsio seu alloquutio. sc̄i et uniuersalis. calc^e-donensis concilii habita apud marchianum venerabilem principem. quod non inno|uas aliquid aduersus nicenam fidem | Sc̄issimus archieps leo scripsit epistulam ad sc̄ae memoriae | flauianum.

f. 44^b sc̄orum patrum tes|timonia ad certiozem notitiam uestrae pie|tatis pauca subdedimus | Incipiunt testimonia sc̄orum patrum qui duas naturas in | xp̄o confesi sunt | consubstantialem patri d̄m uerbum //// | nobis secundum carnem ex maria consubstantia|lem ueraciter ostendentes

Sc̄i. basili ex his quae contra eunomium scribsit

beati ambrosi ex his quae* scribsit ad | gratianum imperatorem

f. 45 sc̄i gregori epistulam ad cledonium

eiusdem gregorii ex secundo sermone de filio

amphiloci ep̄i hiconii de explanatione euangelii secun|dum iohannem

anthiochi ep̄i tholomaidae

f. 45^b flauiani ep̄i anthioceni de epyphania

sc̄i iohannis ep̄i constantino|politani de explanatione euangelii secundum iohannē -

attici constantinopolitani ep̄i ex epistula ad esiciū

f. 46 beati procli ex sermone

beati cyrilli ex epistula ad nestorium

eiusdem ex epistula ad iohannem anthiocenum

1) Auf diesem Blatt wird die ältere Schrift des Codex deutlich sichtbar, unverdeckt durch die spätere Hand: sie enthält hier Iuvenal. XV 18 sqq.

It eiusdem epistula ad successum diocesariensis ep̄m
eiusdem ex epistula ad beatum iohannem directa

f. 46^b sc̄i iohannis explanatione euangelii secundum | mattheum
Explicit alloquutio seu responsio | sc̄i calchedonensis concilii |
cum subiectis testimoniis patrum | inē sacra imp̄p. ualentiniani et
marchiani in formatione totius | concilii calchedonensis uel abdicatio
heretiquorum | Imperatores ualentinianus et marchianus augg tandem
aliquando quod summis uo|tis —

f. 47^b et iudicium auctoritate coercibitur | It̄. alia sacra ad
palladium praefectum praetoriorum | de eodem concilio.

in nomine dñi n̄. ihu xp̄i inē | act. prima synodi | calchedonensis
J. 48 consulatu domni n̄i marchiani pp̄ augg | —

f. 89^b monumentis et cum legerentur | gloriosissimi iudices et
amplissimus senatus d̄ || f. 90 et paries filium et uocabis nomen eius
ih̄u ipse enī | —

f. 135 et per eundem uirum debutum | exceptore relecta est |
ultima actio septima. | vier leere Zeilen | Congregato rursus sc̄issimo
et magno con|uentu —

f. 143^b Magnificentissimus comis et ma|gister sacrorum officio-
rum d̄ | Praeces quae a uiro religioso | eutyche pr̄bo inuictissimus
(u in i corr.) prince|pibus porrectae sunt ||

5751. membr. 8. foliorum 77. saec. X. 1)

f. 1^a) Constitutio //synodi in ciuitate agathensi sub die | iiii
id̄ septemb. anno xxii. alarici regis. | Cum in d̄i nomine ex permissu
dom̄ni n̄ri gloriosissimi magnificentissimi piissimiq. regis in agathense
ciuitate —

f. 3^b regni dōm n̄ri alarici regis. Finit. | //qualit̄ suscipere debeant
penitentē ep̄i uel pr̄bi | Quotiescūq; xp̄iani ad penitentiā accedunt —

f. 4^b sed in ebri&ate. Explicit prologus. | Si quis forte ñ potuerit
ieiunare —

f. 8 si iam egit penitentiā potestatē hab&. | Incipit sinodus ara-
latensis qui ad didicationem basilicae sc̄ae mariae conuenerunt | hoc
in̄ se obseruandum eē diffiniunt. Vt nullus episcoporū & diac̄m. —

1) Die Ränder der Handschrift stark beschädigt, namentlich zu Anfang —

2) f. 2 Liber sc̄i .57. columbani de bobio

f. 8^b culpa capitalis deiecerit. Explicit. || f. 9 Incipit de utilitate poenitentiae. et quomodo credendū sit de remissione peccatorum per poenitentiam. | Exepto baptismatis munere quod contra peccatum originale —

f. 11^b censuram canonum aestimare. | In xp̄i nomine incipit de poenitentia iohannis | os aurei. | Prouida m̄te & profundo cogitatu cognoscere debent duorū distincta negotia. | —

f. 14^b inuenies requiem in uitā ænā. Amen | Incipit de octo uitia principalia. | Octo sunt uitia principalia quę humanum genus infestant. —

f. 15 plectantur sentiendum est. | Quomodo debent consilium xp̄iani dare propter utilitate animarum. | Insinuamus caritati uřę qm̄ multi antiquorum —

f. 16 nisi p lacrimas & orationē dñm | deprecantes. Incipit de sacrificiis et remissione fratrum | Sed fortasse dicant auditores eřę Melius. —

f. 17^b altissimo | uota sua. p řhm xp̄m dñm nřm. Item de remissionib. peccatoř | De remediis uulnerū —

f. 18 a licitis cohercere se debet. De poenitentis utilitate excerptio alitgarii ep̄i. | Quāuis originalia in baptismatis munere gřa. —

f. 18^b in cęlo solutum promittitur. | Haec dicta sunt de publica satisfactione | Qua quisque humiliando se. non solum coram dō —

f. 19^b censuram canonum aestimare. Incipit libellus | de uiciis octo principalibus eorum que remediis quem | de libris gregorii. augustini. nec non et prosperi | excerptimus. de octo principalibus uitiiis et unde | oriuntur | a paradysi gaudiis postquam expulsum —

f. 26 plenius disputemus Explicit liber primus. Incipit | liber secundus | Superiore libro rationē uitiorum principalium — curauit. Capitula libri secundi. | 1 De uita actiua. — x. de tēperantia .i. De uitia actiua | PŘS | Actualis ē uita —

f. 29 in sequentis operis libello inserendū. Explicit. lib. secundus. | Hoc capitulum est de ep̄la sc̄i gregorii papę ad secundinum inclausum | Dilectissimo filio secundino seruo dī inclauso gregorius seruus | seruorum dī. Dilectionis tuę litteras suscepi quę in meo sensu | —

f. 30 redimere uenit. Incipit ep̄la hysidori ad masonē ep̄m | Dño uero scō meritisque beato fr̄i masoni ep̄o hysidorus ep̄s in dño | salutem. Veniente ad nos famulo uřo —

f. 30^b potior extat | auctoritas. Explicit epistola. || f. 31 In nomine dñi nr̃i ih̃u incip̃ excerptū de canonib. sententie tantū | ex lib̃ bracarensi martini ep̃i gallitiae de diuersis conciliis | Vt populus non eligat ep̃m nisi sacerdotes —

f. 32 cōmunicauerit deponat. | Ex libro cōpluēnsi ex concilio. niceno. uel aliis conciliis. | Qui se absciderint nullaten' —

f. 33 teneat pascha ex c̃cilio niceno de ep̃la innocentii pape ex c̃cilio arelatensi.

f. 33^b ex concilio anciritano.
ex c̃cilio cesariense.
ex c̃cilio cangrensi.

f. 34 ex c̃cilio laudociae phrigie.

f. 34^b ex sinodo constantinopolitano.
ex sinodo. offensino.

f. 35 ex concilio calcinense.

f. 35^b de concilio ualentino.
de concilio regiense.
ex concilio causico.

f. 36 ex c̃cilio uasense.
ex c̃cilio aurelianense.
ex c̃cilio arelatensi.

f. 36^b ex c̃cilio cartaginis affrice.

f. 37^b cartaginis africe.

f. 38 ex concilio agatensi sub dieb; septēbris.

f. 38^b ex c̃cilio traconensi.
ex c̃cilio ter//dense.

f. 39 ex c̃cilio toletano.
ex concilio hilerdense.

f. 39^b ex concilio brarense.
ex concilio toletano.

f. 40 ex concilio cesaraug̃.
ex c̃cilio aruanensi.
ex c̃cilio cesaraugusti.
ex c̃cilio taurinati.

f. 40^b ex c̃cilio barcellonaensi.
ex c̃cilio urbico.

- f. 41 ex epistola clementis
 ex ep̄is. sirici pape.
 ex epistola innocentis pape.
 it̄ innoceñ pape.
 it̄ innocent̄ pape.
- f. 41^b It innocētiū pape.
 ex epistola zosimi.
 ex ep̄is. celestini pape.
 ex ep̄is leonis pape.
 it̄ leonis pape.
 it̄ leonis pape.
 item leonis.
 gelasii pape.
 uigilii pape.
 it̄ sirici pape.

Excerpta theodori de canonibus. | In ordinatione ep̄i —

f. 49 sup humeros ponat. | Incipit ep̄la sc̄i clēntis pape urbis
 romę de sacramentis dominici corporis. | Qm̄ sicut a petro accepimus —

f. 49^b ipse damnationem accipiat. | In xp̄i nomine inciḡ ordo ad
 dandā penitentiam. || f. 50 Primum interrogas cū facinora — restituat.
 p̄ dn̄m. Incipit iudicium patrum | Qđ. sc̄i patres ad p̄nitentē —

f. 52^b ne timeas | dēmonem. Explicet iudicium patrum. | Sunt
 enim aliqui qui culpīs exigentibus —

f. 53^b peruenire dignamini. | Sunt quoq; alia capitula quę nobis
 utilia huic p̄cedenti. ammo|monitioni subiungere uisa sunt | Primo
 oñium ut fides catholica —

f. 54^b De elemosinis & confessione peccatorum suorum //// ||

f. 55 *Ueber der Zeile m. rec.* Synodus romana Bonifatii
 pp. II. | Post consulatū lampadii & orestis. ūū. cc. sub die VII.
 iduum decembriū | —

f. 58 intimare nō differas Pē lampadii & orestis ūū cē sub
 die V. | idū decembrium *u. s. w. Von f. 59^b — 75^b an Briefe
 der Pābste Siricius, Innocentius, Bonifatius, Xistus, Leo. Da-
 zwischen*

f. 62^b Saphicum // carmen adelardo ep̄o | Siderum factor dñsq.
cēli | — Sp̄s cōpar sociatus eque | Glorificetur am. ||

f. 72 Lamentum r//// cuiusdam | Nocte dieq. gemo qui sum pere-
grinus & egens | etc.

f. 75 seruaretur. Data xiiii Kl̄ octub̄ monaxio | ũc cons̄ Item
recitata est. || f. 75^b Omelia gregorii papae die natalis dñi | Largi-
ente¹⁾ dño missarū —

f. 77 recuperat dñs ihs x̄ps. ²⁾ q cū patre & spū s̄co uiuit & reḡ
in scl̄a scl̄o* ||

CASSIANI conlationes.

3766. membr. fol. foliorum 100. saec. VIII.³⁾

f. 1 tias⁴⁾ animae uoluntas. In meditulleo quodam uitupera/
biliore consistens. —

f. 7 (xxi) quia cum census | habeat. pauperis. non abiecit⁵⁾
diuitis. uoluntatem. | Exp̄l. conl̄.⁶⁾ abbatis. danihelis. de con-
cupiscentia. carnis. ac ⁷⁾ sp̄s | Inēp. conlatio. abbatis sarapionis.⁸⁾
de octo uitis. principalibus⁹⁾ | 1 In illo. coetu antiquissimorum
senum. fuit uir no|mine sarapion¹⁰⁾. —

f. 21 uelut in speculo uidere|mur | Exp̄. conl̄. abbat̄ sarapio-
nis | de octo. uitis principalibus. | Lib̄. conlacion. quinque; id. ē |
abbatis theodori de nece s̄corū conl̄a. 1. | abbatis sereni de animae
mobilitate | et spiritalibus nequitis conl̄. 1. | eiusdem de principati-
bus conl̄. 1. | abbatis isaac de oratione conl̄. 11 | capitula de abbatis
theodori conlation. | 1 descriptio haeremi et inquisitio de nece s̄c̄r̄ | —

f. 21^b xvii quod nemo ruina subitanea conlabatur. | Itē capitula
de abbatis sereni conl̄a. prim̄. | .i. de castitate abbatis sereni. —

f. 22^b xxxiii dilatio sup̄ absolute propositae questionis | Item
capitula secunda conlatione eiusdē senis | 1 de humanitate abbatis
sereni. | —

f. 23 xxv de diabulo quod dicitur in euangelio quomodo | intel-
legendū sit quia mendax est et pater eius | Itē capitula de abbatis isaac
conlation. prim̄. | 1 prooemium conlationis | —

¹⁾ LXXVI 1103 Quia largiente — ²⁾? — ³⁾ Palimpsest der fragmenta
Vaticani u. s. w. — ⁴⁾ Conlatio iv 12 XLIX 597 b — ⁵⁾ abiecit — ⁶⁾ quae est
add sic semper — ⁷⁾ et — ⁸⁾ Serapionis — ⁹⁾ principalibus uitis —
¹⁰⁾ Serapion

f. 24 (xxxvi) de utilitate breuis. ac. tacitae orationis | Item capitula de secunda conlacione eiusdē. | senis. | prooemium | —

f. 24^b XIII Responso quemadmodum stauilitas. | cordis seu cogitationū possit aquiri | Finiunt. capitula. conlat. | in̄ conlatio abbatis theodori 1) | de nece sanctorum. || f. 25 In palaestinae partib; iuxta thecae uicium —

f. 36^b sub 2) | q̄aestionis interrogatione cognouim's. | Exp̄l. conl. abb. theodori. de | nece. sc̄orum. | Inc̄p. conlat. abbat. sereni 2) de an|mae mobilitate. et spiritalibus | nequitiis | Summae sc̄itatis et continentiae | —

f. 53 (xxxiii) desiderio uestro largitus fuerit. duplicato | gaudio conferemus. 4) | Exp̄l. abbat. sereni. conl. prima. de | animae mobilitate. et spiritalib. ne|quitiis. | Inc̄p̄t. eiusdem senis. conl. secun|da. 5) de principatibus. 6) .i. Consummatis. quae diei sollempnitas | —

f. 67 (xxvi) ?) doctrinae eius. plenu|dinem siterimus (sitiremus *corr. m. al.*) | Exp̄. abbat. sēni conlacio .ii. | de initio principatu | Inc̄p̄t. conlac̄i abbt. isaac. 1⁸) de oratione | De perpetua orationis adq. incissabili iugi|tate —

f. 86 (xxv) 9) percepisse illis disputationibus | senseramus | Exp̄l conl̄t abbat. isaac. prima | Inc̄p̄. eiusdē senis conl. ii 10) | Inter haec anachoretarū (e *in* i) instituta | —

f. 100^b iugi ad dñm uersiculi. huius | meditatione seruauerint. 11) ||

CASSIODORII *historia tripartita.*

1970. membr. fol. foliorum 196. saec. X.

f. 1^b In hoc corpore conti|nentur historiae ecclesiasticae ex so|crate τ (*m. rec. in ras.*) sozomeno et theodorito | in unum collectae et nuper de greco in la|tinum translatae libri numero xii 12) | lege feliciter in dño amen | praefatio senatoris serui dñi 13) | Vtiliter 14) nimis in capite libri praefatio —

1) Theodori abb. — 2) illius *add.* — 3) prima Sereni abb. — 4) confereamus — 5) secunda abb. Sereni — 6) seu potestatis *add.* — 7) xxv — 8) prima abb. Isaac — 9) xxxvi — 10) secunda abb. Isaac de oratione — 11) l. c. 844 — 12) hist. ecclesiastica uocata tripartita ex tribus graecis — redacta — 13) senatoris — dei *om.* — 14) LXIX 879

f. 2 prædic|tum esse cognoscit perlegi. p. | Cassiodori sena-
toris iam dño prestante¹⁾ | explicit præfatio. | Incipiunt tituli eccle-
siasticae hysto|riæ cum opere suo ab epiphano scolastico | dño
prestante translati | incipiunt tituli libri primi. | 1 Allocutio 2) sozomeni
ad imperatorem theodosium 3) | —

f. 2^b xx Quia tam pro arriana — celebrare concilium. | **Explicunt**
tituli | Incipit liber primus feliciter | oratio allocutoria sozomeni in 4)
theodo|sium imperatorem sozom. 5) | Aiunt antiquis principibus diligen-
tiae studium 6) fuisse. —

f. 27^b puenit 7) p̄cipiens (p̄ *ex p m. al.*) || f. 28 Explicit lib primus
ecclesiasticae hystoriae sozomeni. | Incipit eiusdem historiae. liber
.ii. | Incipiunt tituli libri secundi | 1 De p̄sulibus ecclesiarum qui inter-
fuerunt niceno concilio —

f. 28^b xxv De diuisione antiocheni populi propter eustachium 7)
Exp̄l breues | Incipit liber secundus feliciter. | Nomina episcoporum
niceni concilii. 8) Sozomenus | Communicabant igitur niceno concilio
ex apostolicis quidem sedibus macha|rius —

f. 41 ut sequentis libri ordiamur 9) initiū; hystoriae aeccle
lib̄ .ii. explicit. | Incipiunt tituli libri tertii | 1 De conuersione gentes
indorum atque persarum. | — (xii) sit defunctus; Incipit liber .iii.
sozomenus | In temporib; religiosi principis constantini & indorum
gens 10) —

f. 48 ducentesimae octauae olympiadis (is *ex us*). Hyst̄r eccl̄e
liber .iii. explicit. | Incipiunt tituli libri | .iiii. 1 Quomodo p quoddã 11)
presbiterū dogma arrii p̄x̄lulauerit —

f. 48^b xxxviii De machedonio eiusq; crudelitate; Explicunt
tituli. | Incip̄ eiusd̄. hystōr liber .iiii. sozomenus. || f. 49 Igitur sub
imperio constantini p̄ ecclesias —

f. 62^b (xxxviii) nec ñ & hesperie partes manebant inmotae. ||
f. 63 Eiusdem hystoriae liber quintus incipit | Incipiunt tituli libri
quinti | 1 Quia 12) defuncto constante rursus arriani 13) aduersus
athanasium incitarunt. 14) | —

1) oratio allocutoria — 2) Theod. imp. — 3) ad — 4) *om. sic semper* —
5) diligentiam studiumque — 6) venire — 7) Eustathium — 8) de praesulibus
ecclesiarum qui interfuerunt Nicaeno concilio — 9) ordinetur — 10) gentes —
11) quendam — 12) quod — 13) Constantium *add.* — 14) excitaverint

f. 63^b (L) & de | morte constantii. Theodoritus | I Breui siquidem
temp̃ praetereunte* —

f. 90 appellatus | est imperator hist̃ eccl̃ liber v explicit inc̃p
eiusd̃ | hist̃ liber vi felic̃it̃ incipiunt libri vi. | I De iuliani genere & 1)
disciplinis eius 2) & quomodo puenerit ad imperium. | —

f. 90^b (XLVII) 3) inuente sunt. 4) | Incipit liber vi Soc̃r̃ | Nunc
igitur de iuliano pauca dicenda sunt. eiusq. —

f. 110^b impia&atis potentia copul&ur. Hyst̃r̃ eccl̃ lib̃ vi explicit.
| Incip̃ eiusdem lib̃ vii | I De iouiani imperatoris auspitiis —

f. 111 (XL) mala referuntur. | Expliciunt tituli libri vii | Incipit
liber vnum feliciter. Socrates | Milites igitur in maxima aestuatione —

f. 132^b & cum haec. ita sint gesta | non enim quieuerunt 5) ||
f. 133 Incipit eiusdem historiae liber octauus | Incipiunt tituli eiusdem
libri viii | I De conuersatione 6) miraculis — xv quomodo ualens
contra gothos pugnando sit deuictus ac 7) mortuus. | Socrãt̃ de
conuersatione monachorum | Eo tempore fuit arsenius —

f. 144^b taliq. | sorte defunctus 8). Explicit hystoria. ecclesiastica
lib̃. viii. Incipit lib̃ nonus. eiusdem historiae felic̃it̃ | I Quia mortuo
ualente —

f. 145 L. De fine theodosii principis. Expl̃. cap̃li. libri noni. ||
f. 145^b .i. Igitur defuncto ualente denuo barbari usq. —

f. 169^b ex quibus sedecim imperauit; | Explicit historiae eccle-
siasticae liber nonus. || f. 170 Incip̃ eiusdem hyst̃ lib̃ decimus. |
Incipiunt tituli lib̃ri decimi | I De successione arcadii & honorii —

f. 170^b xxxv De fine imperatoris arcadii. Expl̃ñ tituli lib̃i .x. | .i.
Defuncto 9) theodosio eius 9) imperio —

f. 182 (xxxiiii) quattuordecim. uixit annis. | xxxi. Explicit
liber .x. | .i. Quia theodosii iunioris —

f. 182^b (xviii) in occidente fuerat 10) superatus. | Incipit liber.
xi. hys̃ socrates. i. | Igitur archadio 11) imperatore defuncto. —

f. 189 gratias dño retulerunt. | Explicit liber xi. eiusdem
hystoriae | I De ortu ualentiniani principis filiae 12) placidae. | —

1) ac — 2) om. — 3) XLVIII — 4) sint — 5) l. c. 1102 d. Es fehlt ein
kleines Stück — 6) om. — 7) et — 8) igitur add. — 9) in eius — 10)
fuerit — 11) Arc. igitur — 12) filii

(xvi) cappadociae fecit ¹⁾ ep̄m. | Incipit. liber .xii. .i. | Igitur occiso tyranno cogitabat theodosius imp̄ —

f. 193^b quinta & uicesima die mensis oct̄b̄ causae ecclesiasticae quieuerunt .viii. Circa || f. 194 Circa h' tempus —

f. 196 solatu sepcies decies ²⁾ ip̄atoris th'odosii p̄contuli. Expliē ystorie Eccl'astice lib' | xu'. gl̄a deo Amen. ||

ENNODIUS.

3803. membr. 4. 2 col. foliorum 156. saec. X.

f. 1 Dictio ennodi d' in nat | laurenti medio^l ep̄i. | Quousque ³⁾ me iners diffi^dentia —

f. 3 sine labe p̄dura | Dictio ennodi. d̄ | quando de ⁴⁾ roma rediit. | Amica ⁵⁾ est homini ad genitale solum —

f. 3^b affectū reuocare iā desidem. | Post canas hiemes gelidi post dampna p̄fundi | —

f. 4 Ambrosius uatis ⁶⁾ carmina pulcra loqui | Itē dictio cuius supra | in dedicatione auditorii | quando ad forum translatio facta est. | Vt ⁷⁾ campus militem. mare | nauitas —

f. 5 possessione de^cerpam | Ennodius. iohanni | Dum ⁸⁾ salum quaeris | —

f. 5^b extitisse sermonis. | Ennod. flo. | Noui ⁹⁾ me durā cepisse | p̄uintiam —

f. 6 studes | euadere. | Fausto. Ennodius ¹⁰⁾ | Acta ¹¹⁾ est causa desiderii mei. | —

f. 6^b inpasta moriantur. | Fausto. Ennodius. | Anagnostici ¹²⁾ fidem secutus | —

f. 7 meus terga mulcare ¹³⁾. | Preceptum quando | iussi sunt omnes episcopi | cellulosos habere. | Nulli ¹⁴⁾ dubium est homiⁿem —

f. 8 dampnum opinionis | incurrat. | Fausto. Ennodius. Abundantem ¹⁵⁾ dī misericor^diam —

1) fecerit — 2) decimo septimo — 3) Sirmondi opp. var. 1 1727. Sirmond hat diese Handschrift benutzt — 4) om. — 5) l. c. 1807 — 6) vates — 7) l. c. 1745 — 8) l. c. 1365 — 9) l. c. 1367 — 10) Ennodius Fausto sic semper — 11) l. c. 1368 — 12) l. c. 1370. Anagnostici — 13) multare — 14) l. c. 1715 — 15) l. c. 1372

f. 9^b parua loq̄ | eē contentum. | Fausto. Ennodius | Dē¹⁾ bone quam nihil est | —

f. 10 uestrū melius eē legere quam uidere. | Fausto. Ennodius | Quantus²⁾ est fascis inuidiē | —

f. 10^b frequenter errare. | Firmino Ennodius | Iucunda³⁾ sunt commertia litterarū — fauor attollat. | Olybrio ennodius. | Dum⁴⁾ fauus loqueris. —

f. 11 incrementa pensamus. | Benedictio cerei | Dignum⁵⁾ et iustum est. uere dignum | & iustum est. Vt quod a te dñe accipimus⁶⁾ —

f. 12 tempestate concede. | Iohanni ennodius | Vicem⁷⁾ redderem. nisi honeraret | — intentione perueniant. | Castorio et florennodius | Amantem⁸⁾ ur̄i gratia deberetis | —

f. 12^b deesse conloquuis. | Auieno ennodius⁹⁾ | Si quaeras cur¹⁰⁾ silentio ur̄o multata | — indefessa significat. | Agapito ennodius. | Male¹¹⁾ est animo —

f. 13 ubertate sermonis. | Fausto ennodius | Nollem¹²⁾ fateor morarum causas aperire. | —

f. 13^b adipiscantur effectum. | Floriano ennodius. | Idem¹³⁾ est terminū in arrogancia | — pectus inuenias. Floriano ennodius. | Illud¹⁴⁾ fraternitas tua amori —

f. 14 inpedimur ignoscas. | Fausto ennodius | Si¹⁵⁾ a consuetudine officiorū — pro uicissitudine commendatur. | Ennodius auieno. | Quam¹⁶⁾ bene quod uerecunde renuis | —

f. 14^b non conuenit. | Ennodius deuterio | Quam¹⁷⁾ uelim saepe officium — nitore mundatur. | Ennodius fausto | Vere¹⁸⁾ gratias trinitati —

f. 15 ad potiora praeparatur. | Praefacio fausto¹⁹⁾ | Nisi didicissem quod serenitas conscientiae —

f. 15^b decora comprimate. | Versus²⁰⁾ | Fluminis in medio succendis uiscera fauste | — Anchora proscissum mordeat uda²¹⁾ solum | Safficum²²⁾ | Musa dictorum caput optimorum | —

1) l. c. 1376 — 2) l. c. 1377 — 3) l. c. 1379 — 4) l. c. 1380 — 5) l. c. 1721 — 6) accepimus — 7) l. c. 1381 — 8) l. c. 1382 — 9) l. c. 1383 — 10) a add. — 11) l. c. 1384 — 12) l. c. 1385 — 13) l. c. 1486 — 14) l. c. 1387 — 15) l. c. 1388 — 16) l. c. 1389 — 17) l. c. 1390 — 18) l. c. 1391 — 19) Ad Faustum de carminibus eius. Praefatio l. c. 1811 — 20) om. sic semper — 21) unca — 22) om.

f. 16 Inter infantum triuiale murmur; pendere laus est. | Lux mea fauste | — Farra piorum | Praefacio ¹⁾ | Non ²⁾ canit fiatula. quotiens —

f. 16^b subiectum carmen ostendit. | Ennodius Olybrio. ³⁾ uersus | Fama refert uerum quae nescit perdere gesta | —

f. 17 Qui solum noui quod bene nil didici. | Ennodius fausto | Diu ⁴⁾ super aduentu amplitudinis | — beneficio succuratis. | Ennodius opilioni | Coeperat ⁵⁾ paruitatem meã —

f. 17^b ad gemina desideria peruenire. | Ennodius senario. | Perdit ⁶⁾ affectio ualeudinẽ. — caritatis et sanguinis. | Ennodius asturio | Quae ⁷⁾ malũ ratio est — non inueni. | Ennodius olybrio et eugeni | Desiderio ⁸⁾ paginarũ urarũ facta est | — inparassã affectio. ||

f. 18 Ennodius fausto | Votis ⁹⁾ et desideriis satisfaciãt (corr. m. ead.) — officio litterarum. | Ennodius armenio consolatoriã. | Diu ¹⁰⁾ frater carissime festinante uoto | —

f. 18^b lamenta conloquii. | Ennodius speciosae | Silentium ¹¹⁾ meũ dolor exigit. —

f. 19 festinatio portitoris. | Ennodius speciosae | Quanto ¹²⁾ deprimentur peccatores — suggerenda | cognoscas. | Ennodius olybrio | Nulli ¹³⁾ dubium est inter prudentes —

f. 19^b fucatione deludere. | Ennodius laconio | Numquam ¹⁴⁾ inter amantes. silentio — contingat ista uerborũ. | Ennodius pomerio | Quousq. ¹⁵⁾ tantũ licebit —

f. 20 similia poenaelopae. ¹⁶⁾ | Ennodius firmino | Exigat ¹⁷⁾ licet amor quod non potest implere —

f. 20^b nec facundum | Ennodius apollonari | Pro ¹⁸⁾ uoto militat — nuntia sospitatem. | Ennodius olybrio | Vix ¹⁹⁾ aliquando mihi ea quae — ubertate pensatis. || f. 21 Inẽ dictio que habita est in na|tale ²⁰⁾ sc̃i ac beatissimi papę epifani in an|nũ tricesimũ sacerdotii. p̃facio | Sentio ²¹⁾ quid pleriq; taciti loquuntur ²²⁾ | — maiora non fingam. | Finit praefacio. | Versus | Vatibus antiquis dicendi maxima uirtus | —

¹⁾ ad Olybrium de eius eloquentia. Praefatio — ²⁾ l. c. 1815 — ³⁾ om. — ⁴⁾ l. c. 1392 — ⁵⁾ *ibid.* — ⁶⁾ l. c. 1393 — ⁷⁾ l. c. 1394 — ⁸⁾ l. c. 1395 — ⁹⁾ l. c. 1396 — ¹⁰⁾ l. c. 1397 — ¹¹⁾ l. c. 1400 — ¹²⁾ l. c. 1401 — ¹³⁾ l. c. 1402 — ¹⁴⁾ l. c. 1403 — ¹⁵⁾ *ibid.* — ¹⁶⁾ Penelopae — ¹⁷⁾ l. c. 1405 — ¹⁸⁾ l. c. 1406 — ¹⁹⁾ *ibid.* — ²⁰⁾ natali — ²¹⁾ l. c. 1819 — ²²⁾ loquantur

f. 22^b Vsquam ne fallax nutar& 1) syllaba dixi. | Ennodius fausto
| Meritū 2) meū regnator —

f. 23 terre|na non subtrahat. | Ennodius fausto | Quid 3) faciam
quando — in|pugnat affectum. | Epitafium hominis boni. | uersus. |
Gente 4) bonus p̄bitate nitens & nominis auctor | — Quem subito ex
oculis sors inimica tulit. | Finit | Ennodius astyrio || f. 23^b Profe-
ticiis 5) oraculis sublimitas — consi|deratione transmittere. | Ennodius
olybrio | Vt 6) tradit quaedam eloquentiae —

f. 24 non celasse. | In nomine patris et filii et | sp̄s sc̄i. 7) libellus
aduersus | eos qui contra synodum | scribere p̄sūperunt. | praefacio.
| Solet 8) dicendi affectum | multarum rerum ardor —

f. 24^b opus incipiam. Finit praefacio | Sufficeret quidaem scis-
maticā imperitiam —

f. 34 actuum emendatione cognoscam. | Finit. Epitafū abundati
uī uersus | Numquam 9) morte perit meritis post busta supstes | —

f. 34^b Inque uicem templi pectora munda tulit | Afris | Lucrum 10)
forsitan putaret inimicus | — dulcedine consolatur. | Euprepiae enno-
dius | Caelestis 11) dispensatione mysterii | —

f. 35 ille praest& auxilio. | Ennodius fausto. | Par 12) quidem
fuerat sublino uiro pamfronio | —

f. 35^b potest | esse subsidium. | Ennodius. constantio | Nemo 13)
peritiam pomposa — faciatis optabilem. | Ennodius Iohanni | Proba-
biles 14) causas habeo — abstinentiā conti|gisse. Ennodius constan-
tio. | Abundo 15) gaudio. Nec clauda —

f. 37 partus excutiat. | Ennodius constantio | Dabis 16) ueniam —
stimu|lis incitemur. | Ennodius albino | Quater 17) ad magnitudinē
uřam — commu|nionem releuare. | Fausto ennodius | Superuacuis 18)
ad beneficia — dotibus adiuturum. | Domno suo fausto ennodius diaĉ |
Sine 19) dispendio tutelae —

f. 37^b caeleste comit&ur. | Domno suo fausto ennodius diaĉ.
| Dispendium 20) credo esse — compens& oblatio. | Fausto quaesitori
ennodius diaĉ | Pro 21) caelesti dispositione reditus —

1) mutaret — 2) l. c. 1407 — 3) l. c. 1408 — 4) l. c. 1837 *Mente* —
5) l. c. 1409 — 6) l. c. 1410 — 7) in — *sancti om.* — 8) l. c. 1615 — 9) l. c.
1839 — 10) l. c. 1412 — 11) l. c. 1413 — 12) l. c. 1414 — 13) l. c. 1415 —
14) *ibid.* — 15) l. c. 1416 — 16) l. c. 1420 — 17) *ibid.* — 18) l. c. 1421 —
19) *ibid.* — 20) l. c. 1422 — 21) *ibid.*

f. 38 expectatur accommoda. | Ennodius liberio | Aut ¹⁾ alitur
aut sustentatur — quae debent²⁾ extulerit. | honorato ennodius | In ³⁾
uicinitate uos degere —

f. 38^b sustineo fata ⁴⁾ perfecti. | Auieno ennodius | Dō ⁵⁾ gratias
quod principis — de humilitate nascuntur. | Senatori episcopo enno-
dius | Prima ⁶⁾ res est sancto conueniens —

f. 39 sententiā mox mer&ur. | Eugeneti ennodius | Quamuis ⁷⁾
commertia litterarū magis sint ⁷⁾ laetitiae | — con|fabulatione reuincat.
| Dño suo fausto ennodius | Cum ⁸⁾ scribendi occasio —

f. 39^b fauore comit&. | Prefacio dica lupicino ⁹⁾ | Quotiens ¹⁰⁾
amomi flosculus —

f. 40 efficiatur obse|quium. de epigrāmatibus per ar|maria domini ¹¹⁾
fausti factis. uersū. | Consona ¹²⁾ diuersis finxisti carmina libris | —
Ludus erit semp si bene nota loquor. | Ennodius abbati stefano | Litte-
rarū ¹³⁾ uirarū quā dulce —

f. 41 sententia depromatur. | Ennodius maximo | Grandes ¹⁴⁾.
hiatus paterer — sentit absentes. | Ennodius laurentio | Daudae ¹⁵⁾
sunt manus — pro rogatione responsum. | Ennodius adeodato presby¹⁶⁾
| Quis ¹⁶⁾ ūrae affectionis —

f. 41^b mereris audiri. | Ennodius auieno. | Si ¹⁷⁾ offensa praestat —
semp scribas. Finit. | Ennodius marcelliano. | Scio ¹⁸⁾ magnitudinē
tuā grandibus dī beneficiis | — facit acceptos. | Ennodius luminoso. |
Posset ¹⁹⁾ amicitiarū religio —

f. 42 p̄uisio|nis expendere. Ennodius senario. | Si ²⁰⁾ diligentiae
memoria — monstrata per litteras. Finit. | Ennodius abbati stefano. |
Geminantur ²¹⁾ dī dona —

f. 42^b saeculi | praesentis ostende. | Incip̄ uita beatissimi | uiri
epifani ep̄i ticinen|sis ecclesiae. | Quamuis ²²⁾ me urgeat suscipien|
di —

f. 58 rep̄|missionem redde participem. Finit. | In c̄. benedictio
cerei. | Dignum ²³⁾ et iustum est. Vere dignum | et iustum est. et̄
(m. al.) principe loco fores —

1) l. c. 1423 — 2) l. c. 1424 — 3) facta — 4) l. c. 1425 —
5) *ibid.* — 6) l. c. 1428 — 7) sunt — 8) l. c. 1429 — 9) quando in auditorio
traditus est Deuterio V. S. *add.* — 10) l. c. 1747 — 11) domni — 12) l. c. 1839 —
13) l. c. 1429 — 14) l. c. 1430 — 15) l. c. 1431 — 16) *ibid.* — 17) *ibid.* —
18) l. c. 1432 — 19) *ibid.* — 20) l. c. 1434 — 21) *ibid.* — 22) l. c. 1647 —
23) l. c. 1723

f. 59 et prosperitate concedas. finit. | Ennodius. apollenari. | Quantum¹⁾ cura mea quae affectui uño—quaere|re sospitatem. | Ennodius. promotus. | Frequentia²⁾ et necessitudini et amo|ri exhiberæ — reseretur affatibus. | Ennodius euprepiae. || f. 59^b Parum³⁾ est ut necessitati amor | fultus — redde conspectib. | finit. | Praefatio⁴⁾ quando arator | auditorium ingressus est. | —

f. 61 adscribenda | quam meritis. | Prosecutionem meam quam uere | rusticam —

f. 61^b degene|rare sublimiter. | Ennodius laconio. | Diu⁵⁾ est quod animus meus | — subleuer de responso. | Stefano ep̄o ennodius. | Postquam⁶⁾ meritis uestris | dignitas — sine intermissione psonæ. | Ennodius ep̄o eulalio. | Ad⁷⁾ quantum me fastigium —

f. 62 testimonio litte|rarum | Ennodius. fausto. | Dō⁸⁾ gratias qui iuxta desideria mea⁹⁾ | — sequenda | cognoscam. | Ennodius fausto. | Multiplicibus¹⁰⁾ ueneratoris | uñi — litteris subleuetis. | Ennodius fausto. || f. 62^b Paucis¹¹⁾ adserendus est. quem et | notitia — restitutione conloquii. ¹²⁾ | Ennodius fausto. | Inludit¹³⁾ mihi spes. — soluo per iudicium. | Ennodius marcelliano. | Apud¹⁴⁾ amantes et honore pollentes | — detur effectus. | Gratiarum actio gramma|tico. quando partenius be|ne recitauit. | Quando¹⁵⁾ debitas beneficiis —

f. 63^b pros|peritas non amare. Finit. | Ennodius mascatori. | Nouo¹⁶⁾ me genio infucata —

f. 64 scriptione multiplici. || f. 64^b Versus¹⁷⁾ | Antistes¹⁸⁾ — facit. | Epitaphiū rustice | Rustica¹⁹⁾ ppæuae non te sors pallida uitę | — Coniugis ad natū cū bene ductus amor | Epitaphiū melissae | Corpore²⁰⁾ deuicto morit² quicūq. supstat | — De uita ad uitā Transitus iste placæ. | Occisor²¹⁾ mortis dux uitę planta salutis | — Iam fuerat miseris est mihi certa salus || f. 65 Versus in basilica sc̄i | xysti ep̄i facti et scripti quā | laurentius ep̄s fecit. | Antistes²²⁾ genio pollens probitate pudore | — Obtulit hic tēplū ueniens qđ consecrat

1) l. c. 1435 — 2) l. c. 1436 — 3) *ibid.* — 4) l. c. 1750 — 5) l. c. 1438 — 6) *ibid.* — 7) l. c. 1439 — 8) *ibid.* — 9) *om.* — 10) l. c. 1440 — 11) *ibid.* — 12) alloquii — 13) l. c. 1441 — 14) *ibid.* — 15) l. c. 1754 — 16) l. c. 1442 — 17) de plastro quod episcopus donarat — 18) l. c. 1841 — 19) *ibid.* — 20) *ibid.* — 21) *ibid.* — 22) l. c. 1843

ille. | It̄ in alio loco factos ¹⁾ in basilic̄ | s̄ quia arserant aedificia
 que | prius ibi fuerant. et sic facta ē. | Vilia ²⁾ tecta prius facibus
 cessere beatis | Si ³⁾ splendor p̄ dāna uenit si ⁴⁾ culmina flāmis | —
 Instrue ne uerbis titub& mens nescia recti. | Dictio missa honorato
 ēpo | nouariensi in dedicatione | basilicę ap̄t̄r ubi templum | fuit ido-
 lorum. | Credo ⁵⁾ ego uos f̄ k̄m̄i tota mentis —

f. 66 incedit ostendit. Adiuuante se | dn̄o nr̄o ih̄u xp̄o cum patre
 regnante in sēcula saeculorum. amen. | Versus in domo me-
 diolani⁶⁾ | Edib. ⁷⁾ ad geniū duo sunt concessa p̄ aeuum | —
 Moribus ut constes crede laboris erit. | Versus ibidem | Ecce ⁸⁾ nit&
 templum quod sorduit ante | — Non datur ut faciat culmina pulcra dō.
 | Zeile leer | Accipe ⁹⁾ de cuius biberit domus arta fluentis | —
 Quod uincens aeui nomen ad astra ferat. | Zeile leer | Ille ¹⁰⁾ fuit
 rigidi semp̄ seruator honesti | —

f. 66^b Moribus antefuit Quod gerit officio. | Zeile leer | Qui ¹¹⁾
 possesa diu felix habitacula liquit | — Si reddunt mundos tecta
 dicata uiros | Da ¹²⁾ pater om̄ps p̄ saecula longa p̄camur | — Celsa
 tenebroso frondescunt arbuta luxu | Quae nullis strin̄x̄ falci&. agri-
 cola. | Eloquium ¹³⁾ certus naturę c̄stitit index | — Ad portum cumbā
 flectet alia ¹⁴⁾ meam | Eugeneti ennodius. | In ¹⁵⁾ statione n̄ eē
 apud uos ¹⁶⁾ — nube. dilucides. Vale. | Auieno ennodius. | Adest ¹⁷⁾ ma-
 gnitudo tua partib. suis. — cura multiplic&. Vale ¹⁸⁾. || f. 67 Auieno
 ennodius. | Nescio ¹⁹⁾ utrū magnitudini urę grata — p̄tio destinantis.
 Vale. ²⁰⁾ | Ennodius euprępiae | Quāuis ²¹⁾ caritatis urę paginam —
 puocata conceditur. ²²⁾ | Ennodius eugeneti. | Quotiens ²³⁾ sensuū
 pignorib. —

f. 67^b qua | praeuales. Ennodius auieno. | Miror ²⁴⁾ fauis —
 affectionis impende. Ver̄ | sup̄ regiā triclinii in domo. | Nauita ²⁵⁾ p̄
 postes suspendit munera ponti | — aspice serpentis hic eliconis aquas.
 | Ennodius. auieno. | Quamuis ²⁶⁾ epistolarū qualitas p̄ ingeniis —
 imperante concede. Vale. Ennod̄ passiuo. | Si ²⁷⁾ adeo quen-
 dam ²⁸⁾ sufficer& —

¹⁾ in — factos om. — ²⁾ *ibid.* — ³⁾ sic — ⁴⁾ sic — ⁵⁾ l. c. 1734 —
⁶⁾ om. — ⁷⁾ l. c. 1843 — ⁸⁾ Antiquum ecce l. c. 1845 — ⁹⁾ *ibid.* —
¹⁰⁾ *ibid.* — ¹¹⁾ *ibid.* — ¹²⁾ l. c. 1847 — ¹³⁾ *ibid.* — ¹⁴⁾ flecte Thalia — ¹⁵⁾ l. c.
 1443 — ¹⁶⁾ apud vos non esse — ¹⁷⁾ *ibid.* — ¹⁸⁾ om. — ¹⁹⁾ *ibid.* — ²⁰⁾ om.
 — ²¹⁾ l. c. 1444 — ²²⁾ conceditur — ²³⁾ *ibid.* — ²⁴⁾ l. c. 1445 — ²⁵⁾ l. c.
 1847 — ²⁶⁾ l. c. 1445 — ²⁷⁾ l. c. 1446 — ²⁸⁾ ad exequendam

f. 68 benignitas incre|mentum. Vale. Ennod. fausto. | Proposito¹⁾ obsecuntur paginę — effectus²⁾ aspicię. Vale. | Ennodius. Senario. | Nihil³⁾ est quidem qđ non a ueritate — in|stitutus adhibeo. Vale. Symma|cho papae. ennodius. || f. 68^b Boni⁴⁾ imperatoris est p-batā — resecais errorem. Vale. | Ennodius. aliconi. | Venerabilis⁵⁾ amantius prb. — reserais alloquio. Vale. 6) || f. 69 Eulalio epō. ennodius. | Trinitati⁷⁾ gratias —

f. 69^b Agapito. ennod. | Credidi⁸⁾ postquā — pducatis * effec-tum. Vale. 9) Petitorium. | quo absolutus est geron|tius puer suspra-scripti. 10) | Dđ¹¹⁾ arbiter uniuersitatis | —

f. 70 &iā potioribus subsequendum. | dictio quę dicta est quando eu|sebi filius traditus ē ad studia. | Licę¹²⁾ sicut nouitas. —

f. 70^b in ipso iubar effulserit. | Ennodius. iuliano | ū. i. c. p. | Suscepi¹³⁾ litteras gemino splendore —

f. 71 secunda disquiro. | V̄S in missorio qđ habet | luricatū iuuenē sup equū | tenentē uictoriā in manū. 14) | Ecce¹⁵⁾ tenę — simulacra uidę. | De leone marmoreo qui | aquā mittit in domo. | Aspice¹⁶⁾ deposita — lauāq̄ aquis. | V̄S. in baptisterio agello | factos¹⁷⁾ ubi pieti sunt martyř | quorū reliquię conditae sunt ibi. | Conditor¹⁸⁾ armenius — alma fide. | Epigrāma¹⁹⁾ de scu-tellis septē habentib. feras uel dianam. | Delia²⁰⁾ — docte tuis. | Epigr̄ de cōpostile || f. 71^b habentes²¹⁾ septē gauatas. | Diuersis²²⁾ dapibus — uenter habę. | de eo qui ut filiū matri recon|ciliaret fur-tum fecit. | Quis²³⁾ rogo — mentita quięm. | De eo qui dicebat²⁾ me-retriciis | filius et asellionis esse. | Di²⁴⁾ prohibęe — rostra²⁵⁾ iuuen-cos. | de gemo²⁶⁾ cuiusdam habente pa|siphę²⁷⁾ et taurum. ex tem-pore. | Pasiphę²⁸⁾ niueum — corpore uero. | V̄S de eo qui nūquā nisi in depo|sitione filii pauit. | Praeparat²⁹⁾ — magnas | Aliter. | Numquam³⁰⁾ — amicis. | Aliter. | Conuiuae³¹⁾ — fuerint | Ennodius S̄ymacho papę | Vsq. 32) ad temeritatem —

1) *ibid.* — 2) affectus — 3) l. c. 1447 — 4) *ibid.* — 5) l. c. 1449 — 6) *om.* — 7) l. c. 1450 — 8) l. c. 1451 — 9) *om.* — 10) Agapiti — 11) l. c. 1719 — 12) l. c. 1756 — 13) l. c. 1452 — 14) manu — 15) l. c. 1849 — 16) *ibid.* — 17) *om.* — 18) *ibid.* — 19) *om. sic semper* — 20) l. c. 1851 — 21) habente — 22) *ibid.* — 23) *ibid.* — 24) l. c. 1853 — 25) terga — 26) caueo — 27) Pasiphaen — 28) Pasiphae. *ibid.* — 29) *ibid.* — 30) *ibid.* — 31) l. c. 1855 — 32) l. c. 1453

f. 72 me releuate colloquio. It̃ uer̃s | de cauco habente pasiphē¹⁾ | et taurum. | Blandit²⁾ mulier — animas | Aliter | Et³⁾ fictus — labellis. | Aliter | Si⁴⁾ tibi — puellę. | Ennodius. fausto. | Sol⁵⁾ epistolaris concinnatio —

f. 72^b damna uerborū. | Ennod. luminoso. | Quia⁶⁾ amicam — conticescat. Epigr̃ | de eo qđ messala consul. ennod. | in cognomine dictus est. | Consulis⁷⁾ ad genium —

f. 73 nra tibi. | Ennodius iohanni | Natura⁸⁾ partū est — sacramenta⁹⁾ concordiae. | Ennod. constantio. ũ. ĩ. | Seruat¹⁰⁾ magnitudo —

f. 73^b manifestais alloquio. de obloquente sibi aduocato. | Improbe¹¹⁾ — uacuis. | Ennodius fausto. | Quae¹²⁾ saepe mediocriter —

f. 74 Ennodius. Agapito. | Iure¹³⁾ responsū — certis exhibeo V̄S. script. agello | ubi filiū armeni. angeli | Xp̄o offer̃ qui penitentia egit. | Suscipit¹⁴⁾ oblatū — uita pios. | de eo qui gallis ipso p̄sente oblocutus ē cū eēt detractor uenetus. | Inludis¹⁵⁾ gallis — phitatis habet. | Ennodius decorato. | Recte¹⁶⁾ credit̃ —

f. 75^b (Ennodius dominatori) muniis inuitare. | Epigrāma in subscripti¹⁷⁾ | Quod¹⁸⁾ tibi — aque | Ennodius. fausto. | Ege¹⁹⁾ animus —

f. 76 (Ennodius agapito)²⁰⁾ congruā pducatur. | Epigr̃ in domo ante orator̃ | Comoda²¹⁾ — fides. | Ante olearium. | hoc²²⁾ est — ante fores. | Ante horreum. | horrea²³⁾ — merui. | Ante scalas. | Adueniant²⁴⁾ — indicio. | Ante cellarium. || f. 76^b Nulla²⁵⁾ — latitat. | Ante coquinam. | Non²⁶⁾ mihi — salutis habet. | Ante ganauam²⁷⁾ | Sobria²⁸⁾ — corda mero. | In ingressu horti. | Respice²⁹⁾ — tēpora formas. | Intra hortū sup̄ limen | Conlauda³⁰⁾ spatii — sine fraude libet. | Epigr̃ de murona³¹⁾ inl. f. quae | in septicio claudit̃ et³²⁾ tenuis³³⁾ B R³⁴⁾ | Spiritus³⁵⁾ — anhelę. | Aliter de ipsa³⁶⁾ | Aurea³⁷⁾

1) Pasiphaea — 2) l. c. 1835 — 3) *ibid.* — 4) *ibid.* — 5) l. c. 1454 — 6) qui l. c. 1455 — 7) l. c. 1855 — 8) l. c. 1456 — 9) sacramento — 10) l. c. 1457 — 11) l. c. 1857 — 12) l. c. 1458 — 13) l. c. 1459 — 14) l. c. 1857 — 15) *ibid.* — 16) l. c. 1460 — 17) subscripto — 18) l. c. 1857 — 19) l. c. 1464 aeger — 20) l. c. 1466 — 21) l. c. 1857 — 22) l. c. 1859 — 23) *ibid.* — 24) *ibid.* — 25) *ibid.* — 26) *ibid.* — 27) canavam — 28) *ibid.* — 29) *ibid.* — 30) Murena — 31) ita — 32) est *add.* — 33) *om.* — 34) *ibid.* — 35) de ipsa *om.* — 36) l. c. 1863

— manus | Aliter. | Contulit ¹⁾ — oculi. | Aliter | Est ²⁾ nihil — aura. | Papae. ennodius | Caelestis ³⁾ utilitatē —

f. 77 obsequentem. Vale. | Ennod. eugeneti. ū. ĩ. | Postquam ⁴⁾ prima spei meae | — egena gemin&. Vale. | Ennodius. auito. | Lic& ⁵⁾ multā — diducere. ⁶⁾ | Epig̃ de eo qui ficus munere | et tesseram simul misit. ⁷⁾ | Damnati ⁸⁾ fructus mitte — uita pependit | Ennodius eugeneti. | Non ⁹⁾ aestimo rem obsequii. —

f. 77^b uestra multiplic&. | Ennodius. senario. | Si ¹⁰⁾ amor pudori — subiaceat. Vale. —

f. 79^b (Ennodius auito)¹¹⁾ uincula pximitatis ostendere. | Epig̃ de adultero et molle. | Omnia ¹²⁾ memphitis — flamm&. | Aliter. | Vir ¹³⁾ facie — colla leonis | Aliter. | Exige ¹⁴⁾ — labra tuum. | Aliter. | Respice ¹⁵⁾ — omnis. | Aliter. | Ludit ¹⁶⁾ — mas est. | In baptisterio mediolañ | Mundior ¹⁷⁾ —

f. 80 rub& | V̄S de iouiano qui cū haberet | barbā goticā lacerna ues|titus processit. ex tēp̄ facti | Barbaricam ¹⁸⁾ — ^{genius} guttas (m. end.) | Aliter. | Romuleam ¹⁹⁾ — uultus | Aliter | Nobilibus ²⁰⁾ — proles. | In basilica sc̄i calymeri ²¹⁾ | quando reparata est. | Libera ²²⁾ captiuū — genius. | De quodā ueteri inimico stulto | et bene pascenti ²³⁾ | Prandia ²⁴⁾ — dominus | De eodē ²⁵⁾ quia opes pauperū ²⁶⁾ uorabat. | Visceribus ²⁷⁾ — pprius. | de eodem | Artubus ²⁸⁾ — debilium. | De eo qui ut amicos eius ad se tolleret pascebat | Merger& ²⁹⁾ — hospitium | de defensore callido. | Nescires ³⁰⁾ —

f. 81 supba tuum. | p̄fatio totius operis poetici qđ fecit | Dū ³¹⁾ mea — la&itiam. | De eo qđ uindemiarū tēpr scrip̄s | Musta ³²⁾ — ad bromium. | De quodā gluttone qui opus eĩ imperitus | carpebat. | Nescio ³³⁾ cur — satient. | De Eunucho tribuno nomine pere|grino om̄ā pambulanti. ³⁴⁾ | Testibus ³⁵⁾ — nominibus —

ibid. de uita et actib. domni ³⁶⁾ ambrosii ep̄i. ³⁷⁾

1) *ibid.* — 2) *ibid.* — 3) l. c. 1467 — 4) *ibid.* — 5) *ibid.* — 6) deducere. vale — 7) mittit — 8) l. c. 1863 — 9) l. c. 1468 — 10) l. c. 1469 — 11) l. c. 1476 — 12) l. c. 1863 — 13) *ibid.* — 14) *ibid.* — 15) l. c. 1865 — 16) *ibid.* — 17) *ibid.* — 18) *ibid.* — 19) *ibid.* — 20) *ibid.* — 21) Calemeri — 22) l. c. 1867 — 23) pascente — 24) *ibid.* — 25) eo — 26) *ibid.* — 27) l. c. 1869 — 28) pauperum opes — 29) *ibid.* — 30) nesciris — 31) *ibid.* — 32) *ibid.* — 33) *ibid.* — 34) perambulanti — 35) l. c. 1871 — 36) S. — 37) l. c. 1875

f. 81^b de beat̃ ueneri ¹⁾ sequente ²⁾

f. 82 de gerontio uiro simplici ³⁾ ep̃o ⁴⁾

ibid. (de domno theodoro uirtutū ōnīū uiro⁵⁾) ⁶⁾ *supciliū*.
| *Zeile leer* | Restat ⁷⁾ — aeno. | *Zeile leer* | Dictio ex temp̃r quā
ipse deuterius ⁸⁾ || f. 82^b Thema. | p̃functus ⁹⁾ — placidi. | Al-
locutio. | O numina si uobis —

f. 83 uota recipere. | *Zeile leer* | Imperii ¹⁰⁾ custos — dictis. | —

ibid. (de equo quē acceḗ hunisco¹¹⁾) amare neces. | Dictio data
deuterio. ũ. s. | grāmatico. nomine ipsius | eugeneti. ũ. ĩ. mittenda. |
Gaudia ¹²⁾ —

f. 83^b mihi concilia. | dictio data stephanio | ũ. i. uicario di-
cenda ma|ximo ep̃o. | Prodit ¹³⁾ religiosae uotum | —

f. 84 secutura seruentur. | Epitaphium sc̃i uictoris | nouarien-
sis ep̃i. ¹⁴⁾ | Nomine ¹⁵⁾ p̃posito — p̃mia mēbris. || f. 84^b de quodā
romano qui uo|luit magister esse. | Index ¹⁶⁾ — magist̃ | De anu
quadam. | Algidus ¹⁷⁾ — ad ora. | Leontio abbati. ennod̃ | Su-
pra ¹⁷⁾ meritū meū — uīra contingat. | Euprepię. ennodius. | Quam-
uis ¹⁸⁾ sepe ingenii —

f. 85 laedatur officiis. | Epitaphium ¹⁹⁾ | Nil ²⁰⁾ sexus — amare d̃m̃. |
Verba tethidis cū achil'lem uideret extinctū | Intercepta ²¹⁾ est —

f. 85^b de natura. | In legatū qui patriā hos|tibus prodidit. |
Si ²²⁾ excellentius crimen —

f. 86 uitia | prouoc̃ais. dictio in nouer|cā quę cū marito pri-
uigni | odia suadere ñ possit utris|q. uenena porrexit. | Adest ²³⁾
iudices nouerca —

f. 87 cruce no|xiorum. In eum qui premii | nomine uestalis uir-
ginis | nuptias postulaū. | Creditis ²⁴⁾ iudices p̃ hunc —

f. 87^b secunda captiuam. | Ennodius. petro. | Postquam ²⁵⁾
uenerabilis | iudicia ²⁶⁾ —

f. 88 aquas calidas | quas inuises. ²⁷⁾ | Tollitur ²⁸⁾ adcliui tellus
subnixa tumore — concordia pugnax | Ennodius fausto | Secunda ²⁹⁾
desideria —

¹⁾ Venerio — ²⁾ l. c. 1877 — ³⁾ uiro simplici om. — ⁴⁾ l. c. 1881 — ⁵⁾ episcopo
om. — ⁶⁾ *ibid.* — ⁷⁾ l. c. 1883 — ⁸⁾ l. c. 1785 — ⁹⁾ l. c. 1883 — ¹⁰⁾ l. c. 1885 —
¹¹⁾ l. c. 1795 — ¹²⁾ l. c. 1736 — ¹³⁾ ep. Novariensis — ¹⁴⁾ l. c. 1886 — ¹⁵⁾ *ibid.*
— ¹⁶⁾ l. c. 1887 — ¹⁷⁾ l. c. 1477 — ¹⁸⁾ l. c. 1478 — ¹⁹⁾ Cynegiae add. — ²⁰⁾ *ibid.*
— ²¹⁾ l. c. 1787 — ²²⁾ l. c. 1763 — ²³⁾ l. c. 1764 — ²⁴⁾ l. c. 1766 — ²⁵⁾ l. c.
1479 — ²⁶⁾ iudicium — ²⁷⁾ versus add. — ²⁸⁾ l. c. 1480 — ²⁹⁾ l. c. 1481

f. 89 (Ennodius fausto iuñ) ¹⁾ formã c̃loq'i. | De anulo firminę. inl. f. | Nil ²⁾ fallit — egentum | Zeile leer | Aspicias ³⁾ albinũ — ille locus. | Zeile leer | Craicus ⁴⁾ hic sollers — fraude molossũ. | De scutellis. | Tot ⁵⁾ iouis inlecebras — gaud& adulterio. | Zeile leer | Laesa ⁶⁾ uenus ñ est —

f. 89^b marcida loro. | Zeile leer | Forma ⁷⁾ caput — plena uident | Ennodius. hormisdę. | Scimus ⁸⁾ religiosi — conueniat. | Ennodius. seruilioni. | De ⁹⁾ pfectione confidunt —

f. 90 polli|centur. Epigf̃ in nř infan|tis aratoris. ex tempf̃ | Iure ¹⁰⁾ colis — eras. | De quodã incerti propositi | et uitae turpis. | Torrebis ¹¹⁾ fallax sancte pfane. | In eum qui seni patri cibos | subtraxit data aratori | Nescio ¹²⁾ iudices utrum —

f. 90^b corpus exira. | Magni felicitatis enodi de | uita beati antonii. ¹³⁾ incip̃ | praefatio | Vt ¹⁴⁾ proeliantes adsurgunt | —

f. 91 puintiam cõmisisti. | Incipit discriptio uitę | beatissimi antoni monachi. | Igitur beati antonii nar|raturus insignia —

f. 94 bona primus accessi. Explicet | uita beati antonii fel̃. | Ennodius. senario | Numquam ¹⁵⁾ apud dñm fusa — habitaculum. | Ennod. pamfronio. | Magna ¹⁶⁾ sunt gaudiaorũ — cumulo decerpisti.

|| f. 94^b In tyrannum qui p̃mii | nomine parricidę sta|tuam inter uiros fort̃ | dedit. data aratori. uẽ | Quamuis ¹⁷⁾ iudices uirořũ —

f. 95 sors delicti. | Auieno. ennodius. | Bene ¹⁸⁾ magnitudo uřa dũ origini —

f. 95^b restituat legi. ¹⁹⁾ Itinerariũ | bregantionis ²⁰⁾ castelli. | Celsior ²¹⁾ astrigerum titan conscenderat axẽ | — hoc sęp placeat quod dec& hoc liceat. | Fausto. ennodius | Vix ²²⁾ est ut intentus —

f. 96 cõstituta respira. | Auito. Ennodius | Non ²³⁾ in te admiror — assiduitate | diuulga. Auito. ennodius. | Dum ²⁴⁾ remedia sua —

f. 98 (Eugeneti. Ennodius.) ²⁵⁾ non dubito rescribatis. ṼS missi agnel|lo uiro sublimi. ex tepr̃. | Lucidum ²⁶⁾ tinxit — ore

¹⁾ l. e. 1483 — ²⁾ l. e. 1887 — ³⁾ *ibid.* — ⁴⁾ *ibid.* — ⁵⁾ *ibid.* — ⁶⁾ l. e. 1889 — ⁷⁾ *ibid.* — ⁸⁾ l. e. 1484 — ⁹⁾ *ibid.* — ¹⁰⁾ l. e. 1889 — ¹¹⁾ Tot rebus *ibid.* — ¹²⁾ l. e. 1767 — ¹³⁾ monachi Lerinensis *add.* — ¹⁴⁾ l. e. 1693 — ¹⁵⁾ l. e. 1485 — ¹⁶⁾ l. e. 1486 — ¹⁷⁾ l. e. 1769 — ¹⁸⁾ l. e. 1486 — ¹⁹⁾ amen *add.* — ²⁰⁾ Brigantionis — ²¹⁾ l. e. 1793 — ²²⁾ l. e. 1487 — ²³⁾ l. e. 1488 — ²⁴⁾ *ibid.* — ²⁵⁾ l. e. 1493 — ²⁶⁾ l. e. 1891

sepultus. | Scindit ¹⁾urgens — defectus es. | Ennodius. agnello. | Ante ²⁾imperium — transcribas. | Zeile leer | Vincula ³⁾ soluit — sequentē. | Zeile leer | Nūquā ⁴⁾ frugiferis — musa uale. | Ennodius. partenio. | Nisi ⁵⁾ te efflictem ⁶⁾ —

f. 98^b (Ennodius. fausto) ⁷⁾ assiduitate merear. | Ver̄s | de castello honorati ep̄i. | Pontificis ⁸⁾ — m̄uens. | Dictio data ambrosio in | aleatorem qui agrū in quo | parentes eius erant positi | pro ludi pretio dedit. | Postquā ⁹⁾ iudices deforme —

f. 99^b sine labe sanciri. | Praefatio dicta nepotib. | proculi ¹⁰⁾ sub d̄ xv kl̄ mai | Exprimit ¹¹⁾ in spicā tellus iam f̄a papillas — Marsia si ueniat. | Incipit panegyricus | dictus clementissimo regi theoderico ab ennodio | d̄i famulo. ¹²⁾ | Illum ¹³⁾ princeps uenerabilis —

f. 107 oratione | conclusi. Finit panegyricus. | De ortu ¹⁴⁾ regis. | Dexterā ¹⁵⁾ bellipotens — abire fames. | De c̄co quodam et ¹⁶⁾ luxurioso. | Orbe p̄ effosso — iter scelerum. | De equo suo sene. | Fixior ¹⁷⁾ annoso — eē facit | De flagello infant arato^r. | Quae ¹⁸⁾ capiunt — plagas. || f. 107^b Aliter. | Argenti ¹⁹⁾ — auara suo. | Aliter. | Dentib. — pati. | Euprepiae. ennodius. | Rerum ²⁰⁾ omnium cursus. —

f. 108 delecta agnoscere. | Aureliano. ennod̄ | Non ²¹⁾ est fiducia mea —

f. 109 (Ennod̄. auieno) ²²⁾ & iam insperata tribuuntur. | Dictio in dedica|tione. missa maximo | ep̄o. | Numquā ²³⁾ paup uena timeat ingenii. | —

f. 109^b qui laudanda meditatur. | dictio in eum qui in lu|panari statuā miner|uae locauit. | Semp̄ ²⁴⁾ uenerandorum iudicū anticipē | —

f. 110^b actuum turpitude. | Liberio. Eugeneti. aga|pito senario. albino. | Vberioribus ²⁵⁾ opus est paginis. —

f. 115^b (Ennod̄. ferminae) ²⁶⁾ incessabiliter supplicate. | Ennod̄. iuliano. | P̄ceptis ²⁷⁾ magnitudinis ūrae —

1) *ibid.* — 2) *ibid.* — 3) *ibid.* — 4) *ibid.* — 5) l. c. 1493 — 6) efflictim — 7) l. c. 1495 — 8) l. c. 1891 — 9) l. c. 1771 — 10) nepotibus Proculi dicta — 11) l. c. 1797 — 12) ab — famulo *om.* — 13) l. c. 1593 — 14) horto — 15) l. c. 1893 — 16) *om.* — 17) flexior. l. c. 1895 — 18) *ibid.* — 19) *ibid.* — 20) l. c. 1496 — 21) l. c. 1497 — 22) l. c. 1501 — 23) l. c. 1738 — 24) l. c. 1772 — 25) l. c. 1501 — 26) l. c. 1513 — 27) *ibid.*

f. 119 (Ennod. arcotamię) ¹⁾ adiumenta denegais. | dictio data aratorum quando ad laudem | proeuctus est dicta sub | die. ²⁾ | thema. laus litterarum | praefatio. | Littera ³⁾ de proprio — nobilitat. | Narratio. | Omnibus rebus quae estimantur digna | —

f. 120 remedio possidae. | Ennod. agnello. | Dō ⁴⁾ gratias qui circa —

f. 120^b (Ennod. auieno) ⁵⁾ conualescat effectu. | Epytafium domnae | mellesę ⁶⁾ inlustris femine. || f. 121 Sanguine ⁷⁾ mente opib. — propriis. | —

f. 121^b (VS de uectatione sua nocte | in aestate) ⁸⁾ | constant adactis. | Simpliciano. ennodius. | Diuini ⁹⁾ fauoris adiumento — xps inspira. In basterna | uxoris bassi uiolae. | Quā ¹⁰⁾ uaga constantē — ubiq. suos. | Epitafium eufemiae | Obruit ¹¹⁾ haec tumultus ¹²⁾ —

f. 122 amare dñm. | Maximo. ennodius | Dum ¹³⁾ praelorum famuli — non respuenda subreptio. | Maximo. ennodius. | Vbi ¹⁴⁾ est fides splendentis —

f. 122^b fontibus unda fluat. | Dictio incipientis ep̄i. | Par ¹⁵⁾ quidem discipulis —

f. 123 non inuenit efficiat. P̄catio missar. | Dignū et iustū ē. | V * ¹⁶⁾ ut inter exordia dignitatis. | tibi — dignitate p dñm nrm. ¹⁷⁾ | Oratio ante missā. | Collator ¹⁸⁾ honorum dñ. — decolorat abiectio. p d̄ ¹⁹⁾ | Maximo. ennodius. | Fidelius ²⁰⁾ a sublimitate tua —

f. 123^b dissimulatione responde. De spata in fuste. | Vtimur ²¹⁾ incluso — obsequiū. | De boetio spata cincto | Languescit ²²⁾ — mauortis opē. | De stomacho ²³⁾ eburneo. | Sollicita ²⁴⁾ — arca tui est. | Thema ²⁵⁾. | Lex. Liberi ²⁶⁾ parentes alant —

f. 124 putes qui legeris. | Praefatio. | Numquid fas est — post interualla iustitiam. | Principium. | Gauderem cognitores —

f. 124^b lacrimas quas | emisti. Narratio. | P̄petuo iudices honestatis —

¹⁾ l. c. 1522 — ²⁾ dicta s. die om. — ³⁾ l. c. 1758 — ⁴⁾ l. c. 1524 — ⁵⁾ l. c. 1526 — ⁶⁾ Melissae — ⁷⁾ l. c. 1895 — ⁸⁾ l. c. 1899 — ⁹⁾ l. c. 1526 — ¹⁰⁾ l. c. 1899 — ¹¹⁾ l. c. 1901 — ¹²⁾ tumulos — ¹³⁾ l. c. 1527 — ¹⁴⁾ l. c. 1528 — ¹⁵⁾ l. c. 1740 — ¹⁶⁾ Vere dignum est l. c. 1741 — ¹⁷⁾ Jesum Christum add. — ¹⁸⁾ l. c. 1742 — ¹⁹⁾ per dominum nostrum christum — ²⁰⁾ l. c. 1529 — ²¹⁾ l. c. 1901 — ²²⁾ *ibid.* — ²³⁾ Stomatium — ²⁴⁾ Sollicitata. *ibid.* — ²⁵⁾ dictio in patrem quandam — ali petebat. Thema — ²⁶⁾ l. c. 1774 —

f. 125 mer&ur offensas. | Obiectio. | Quid quod barbarus —
efficax fuit. Excessus. | P̃terea ut est fandi locuples —

f. 125^b p̃mittit exitium. | Exempla. | Deinde p̃tulisti exempla —

f. 126^b nominis euanescent. | Epilogus | Et hoc sc̃issimi cog-
nitores — capias de sepulchris. Finit. | VS̃ epig̃ de principe
p̃p̃. | ebrioso qui uitem tenebat. | Verus ¹⁾ honor —

f. 127 (Ver̃s domni fausti) ²⁾ uina bibens ligurū. | Fausto.
ennod̃. | Solida ³⁾ est spes — simulatione ⁴⁾ p̃stare. | Partenio. ennod̃.
| Par ⁵⁾ quidem fuerat —

f. 127^b orbis parte | fautorem. | Boetio. ennod̃. | Optimae ⁶⁾ spei
plenus —

f. 128 dirigite firmitatē. | Versus messale. | Suscipe ⁷⁾ uersic-
ulos —

f. 128^b Epitaf̃ domnę dalmatię. | Funus ⁸⁾ obit uirgo — conso-
ciata fuit. | Ennod̃. auieno. | Par ⁹⁾ erat magnitudinem ũr̃am collo-
quii. | Ennod̃. messalę. | Post ¹⁰⁾ unam ep̃lam —

f. 129 resigna muniis litterarū. | Ennodius. aratori. | Ad ¹¹⁾ lon-
ginqua digrediens — hederis efferaris. De fonte | baptisterii sc̃i ste-
phani | et aqua quę p̃ colūnas uenit | En ¹²⁾ sine nube — ministerio. |
Pręfatio. | Copiose ¹³⁾ quidem egregrius —

f. 129^b largus effuderit. | Thema. lex. | De capta ciuitate hos-
tium. | — dimittant̃. | Post secundos —

f. 130^b fulgor enuntiet. | Fausto. ennodius. | Directos ¹⁴⁾ a sc̃o ep̃o —

f. 131 salti|bus elocutus. Auieno ennodius | Credo ¹⁵⁾ ad ius-
titiam —

f. 131^b (Aratori. eññ) ¹⁶⁾ transcursione dictaui. | Epitalamium
dictū | maximo. ũsq; ¹⁷⁾ p̃rf | Annus ¹⁸⁾ sole nouo —

f. 132 in ora notas. | Alio metro ¹⁹⁾ | Adsit oro — uerticem |
Alio metro ²⁰⁾ | Orbe captiuo — spicula gestans | Tunc sic allo-
quitur —

¹⁾ l. c. 1903 — ²⁾ l. c. 1905 — ³⁾ l. c. 1537 — ⁴⁾ dissimulatione —
⁵⁾ *ibid.* — ⁶⁾ l. c. 1539 — ⁷⁾ l. c. 1905 — ⁸⁾ l. c. 1907 — ⁹⁾ l. c. 1542 —
¹⁰⁾ *ibid.* — ¹¹⁾ l. c. 1543 — ¹²⁾ l. c. 1907 — ¹³⁾ l. c. 1781 — ¹⁴⁾ l. c. 1543
— ¹⁵⁾ l. c. 1545 — ¹⁶⁾ l. c. 1547 — ¹⁷⁾ V. S. — ¹⁸⁾ l. c. 1799 — ¹⁹⁾ *om.*

f. 133 sis felix semperq. feras mea uulnera tecum. | Nunc me pierio — decore uernum. | Ennodius. floro | Qua¹⁾ te deuincione —

f. 137 (Ennod. Boethio)²⁾ ut multus incumbas. || f. 137^b uerba menelai cum troijam uideret exustā. | Etsi³⁾ grauibus — custodiunt & coactae. | Ennod. boethio. | Quamuis⁴⁾ tenui —

f. 139 (Enn. messale)⁵⁾ congaudeam⁶⁾ Enn. aratori. | Velim⁷⁾ ita labori — iā | d&estor. Itinerariū. ⁸⁾ | Ingenii⁹⁾ cultor fons oris copia lingue. | —

f. 139^b ptulit oris. | Fausto. Ennodius. | Stat¹⁰⁾ apud conscientiam —

f. 142^b (Panfronio. ennod)¹¹⁾ fragilitate uenire | festino. Verba iunonis cū | antheum uideret parē | uirib. herculis extitisse. | Tandem¹²⁾ aliquando | qui iudicio — res sugger&. | hilpidio¹³⁾ diač. ennod. | Dŝ¹⁴⁾ scitatē tuā —

f. 143 intimare procures. | Zeile leer | In nomine patris et filii et sp̄s¹⁵⁾. | Oraculū¹⁶⁾ est scientissimi doctoris gentiū. | —

f. 145 secutura dispone. Gloria patri | filio & sp̄i scō. | Enn. stephanię | Bene¹⁷⁾ est animo meo —

f. 147^b (Ennod. agnellae)¹⁷⁾ ipse non ne|legam. | Qui¹⁸⁾ miratur officii — mentiebat¹⁹⁾ excessum. | Zeile leer | Vt ualeant aquilę — fulgora uisu. || f. 148 Dictio. ¹⁹⁾ | Si nauta secundis flatibus —

f. 148^b sum uocatus. | Ennod. ābrosio et beato²⁰⁾. | Dō²¹⁾ obsequimur. dū eius —

f. 149 exacta suscipite. | Laus uersuum. | Quāuis sit tenerū — cauere ductū. | Zeile leer | Ergo dictorum aliquotiens — tendatis hort&ur. | Verecundia. | Tinguite candentes — tibi concilia. | Zeile leer | Nefas est huic —

f. 149^b oport& eloquiis. | Castitas. | Nil moror afflictos — p̄sumite uitam. | Zeile leer | Hanc admittentes fidei — put&ur affatibus. | Fides. | Qui cupit cęlo — nec mala uitę. || f. 150 De praefatis

¹⁾ l. e. 1548 — ²⁾ l. e. 1560 — ³⁾ l. e. 1788 — ⁴⁾ l. e. 1561 — ⁵⁾ l. e. 1504 — ⁶⁾ vestra gaudeam — ⁷⁾ l. e. 1565 — ⁸⁾ Padi add. — ⁹⁾ l. e. 1805 — ¹⁰⁾ l. e. 1566 — ¹¹⁾ l. e. 1574 — ¹²⁾ l. e. 1789 — ¹³⁾ Elpidio — ¹⁴⁾ l. e. 1575 — ¹⁵⁾ l. e. 1701 — ¹⁶⁾ l. e. 1575 — ¹⁷⁾ l. e. 1582 — ¹⁸⁾ l. e. 1909 Excusatio Ennodii de laudibus — ¹⁹⁾ l. e. 1760 Quando Paterius — ad studia — ²⁰⁾ Paraenesis didascalica ad A. et B. — ²¹⁾ l. e. 1707

uirtutibus facessat — ista | sic loquitur. | Grammatica. | Mentib. da-
mus saporem — dari ¹⁾ pectoris | *Zeile leer* | hac ²⁾ uos digre-
dientes —

f. 150^b suggerit ludus officii. | Rethorica. | Sit noster tantū —
regna dedit. | haec ergo dulcissimi —

f. 151^b professionis adiuui. | *Zeile leer* | P te p qui — ampla ³⁾
loco | Ennod. messalę. | Scio ⁴⁾ equidem uos pro desiderio —

f. 152^b (Ennodius liberio) ⁵⁾ poposcerat impetrasse. In xp̄i
signo | Natura rerū est ut etiam idoneus | — referamus. | Quia in so-
cietatem —

f. 153^b cōmemoratione nominentur. | Enñ. auieno. | Dū ⁶⁾ iucun-
dis adhuc dō —

f. 155 (Enñ. auieno.) ⁷⁾ animū cōdonare. | In xp̄i nomine ⁸⁾ | Pro ⁹⁾
ratione soluendū est. quod p ratione —

f. 155^b premuntur habuerunt. | Nec ¹⁰⁾ tibi diua parens gene^{ra} |
Quantū docet —

f. 156^b oculos non habemus. ¹¹⁾ | Ennodius messalae. | Solent ¹²⁾
inauspicata — dignū facias ¹³⁾ arguentem. ||

EUCHERIUS.

552. membr. 4. foliorum 180. saec. IX—X.

f. 1 De formulis spiritalibus intelligentiae ¹⁴⁾ | Eucherius uerano
filio in xp̄o salutem ¹⁵⁾ | Formulas ¹⁶⁾ spiritalis intelligentiae ¹⁷⁾ con-
ponendas tibi; mittendas p | studio —

f. 2 quomodo secretiore ¹⁸⁾ intellectu sentiendū sit. | ¹⁹⁾ De his
quae appellantur membra dñi. uel que eos ²⁰⁾ significantur. | — x. De
numeris | Ergo ipsas iā nunc nominū atq. uerboꝝ —

¹⁾ clari — ²⁾ hoc — ³⁾ ? — ⁴⁾ l. c. 1583 — ⁵⁾ l. c. 1585 — ⁶⁾ l. c. 1588
— ⁷⁾ l. c. 1592 — ⁸⁾ de haereticis et synodo — ⁹⁾ l. c. 1742 — ¹⁰⁾ l. c.
1790 Verba Didonis — Aeneam — ¹¹⁾ (dictio in abdicatum — insidiabatur)
l. c. 1785 — ¹²⁾ l. c. 1592 — ¹³⁾ facias dignum — ¹⁴⁾ Eucherii for-
mularum spiritalis intelligentiae ad Uranium liber unus — ¹⁵⁾ Eucherius —
salutem om. Praefatio — ¹⁶⁾ L 727 a — ¹⁷⁾ latinorum nominum add. —
¹⁸⁾ secretiora — ¹⁹⁾ II — ²⁰⁾ de eo

f. 2^b explicemus. | ·/· Diuina in psalmo. | 1. Oculi dñi intellegunt¹⁾ inspectio ·/· | Oculi dñi /// super iustos. 2) Aures dñi cum | exaudire dignatur. In psalmo. | —

f. 18^b (x) ipse diuina 3) lectionis scrutator inuenies. Explicit liber | Item instructionū liber. II. De questionibus difficili|oribus ueteris. et noui testamenti. lib. primus. hoc ē | de pentatheuco questiones —

f. 19 de apocalypsi | Item secundus. | De nominib; hebraicis —

f. 19^b de grecis nominibus | Eucherius. salonio in xp̄o salutem dicit⁴⁾ | Saepe a me requiris multarū rerū absolutionē quae in diuinis uoluminib; interpretatē —

f. 20 respondentē cog|nosce. 5) Vale in xp̄o. de questionib; difficultiorib; ueteris & noui testamen|ti. 6) de genisi. | Incipit de⁷⁾ genesi quibus 8) scripturarum. tesmoniis | trinitas adprobetur 9). | Multifaria¹⁰⁾ & multis. id quidem significationib; per omnia fere | —

f. 49 (De¹¹⁾ apocalypsi) 1 Non ab uno me sequiturū eē. meliora. | Explicit de questionibus. m. rec.: Liber secundus. | Qm̄ filii carissime superiore libro ppositionib; tuis se retulit. | iā¹²⁾ crebra responsio. — & celebriora breuitatis causā¹³⁾ ponā. || f. 49^b De nominibus hebreis¹⁴⁾ | Adonai. in latinū significat¹⁵⁾ dñs. Sabaoth. exercituū siue | —

f. 59^b te ex reb; uariis necessari|isq. congressi. Explicit instructionum liber. III. | Sermo sc̄i ambrosii. ep̄i. de homine qui se dīc. peniteri. in̄s. est¹⁶⁾. | Ad. 17) te adsurgo¹⁸⁾ hominē quē scio. eē. fidelē ad te increpatio mea festinat. | —

f. 62 & 19) tunc erit merces tua in saeculum. 20) | 1. Incipit liber secundus de cruce | Crux²¹⁾ benedicta nit& dñs qua carne pe-

1) intelliguntur — 2) Palpebrae — confirmantur add. — 3) diuinae — 4) Praef. ad Salonium — 5) recognosce — 6) cap. I. de quaest. diff. vet. test. cap. II. de quaest. diff. noui test. — 7) in — 8) Interrogatio. Quibus — 9) approbatur. Responsio — 10) Multifariam — 11) in — 12) om. — 13) causa — 14) hebraeorum nomium interpretatio — 15) sonat — 16) Hieronymus ad quemdam qui in saeculo poenitebat — 17) XXX 242 b. — 18) surgo — 19) om. — 20) tua copiosa in coelis, quia — aeternum — 21) Venantius Fortunatus.

pendit | — Dulcia sanguineo uina rubore fluunt. Versus. xviii. | ii.
In honore sc̄ae crucis ||

f. 64 (vi) quia uita mortem pertulit & morte uitam reddidit.
Versus xxxii. | Incipit liber. iii. habet uersus. dcclxxxii. | Epita-
phium. eumeri ep̄i ciuitatis mamnetice. | Quamuis cuncta auido rapi-
antur ab orbe uolata. | —

f. 75 (xxvi) qui melius discunt. uiuere post obitum. ũ. clx. |
Exp̄li. lib̄. iii. Incipit lib̄. v. ad martinũ ep̄m galliae | Marti^m meritis
cũ nomine nobis eris | pro fortunato quaeso praecare dñm | ii. Item ad
eundem | Lumen apostolicũ cũ spargeræ una triades | —

f. 85^b (xviii) agnes amore pio cum radegunde simul. uẽr. xii.
| Exp̄li lib̄. v. incip̄. uersus | de domno sigiberctho rege || f. 86 Vere
nouo tellus fuerit dum exuta proinis —

f. 89 Et de natorum teneatis prole nepotes. exp̄l. uẽr. | De
sigiberti regi et brunichilde regina. | Victor ab occasu quem laus
extendit in ortu —

f. 115 (xxv) qui modo mitto apices te rogo mitte pices. ũ.
xxvi. | Exp̄l. liber vii. feliciter. incipit liber viii. | de nomine suo ad
diuersos. | Aonias auido qui lambitis ora cane enas | —

f. 125^b sed tonat aretypto barbytus inde sopho. uẽr. lxxii. |
i. | Exp̄l. liber vi. felicĩt̄ incip̄ vii. ad gogonem | Orpheus orditas
moueræ dum police cordas | —

f. 131^b (v) nec mea quem cupiunt membra tenere queunt ||
f. 132 Acuminum suorum luculenta uæris aætatis ingenia | —

f. 133^b quæso conlatura committas. | Incipiunt capitula. Lii libri.
i. | i. Ad uitalem ep̄m — xviii. De bissono uilla | Incipit liber secun-
dus | i. De cruce dñi | —

f. 134 xvi. De sc̄o medardo | Incipiunt capitula lib̄ tert̄. | i. Ad
eufonium ep̄m turon'. | — xxviii Ad sindulfum diaç | Incip̄ capitula
libri. iiii. | i Epitaphiũ eumeri ep̄i | —

f. 134^b xxviii Epit̄ eusebiae | Incip̄t cap̄l libri. v. | i Ad mar-
tinũ ep̄m gallicies i. | — xviii Ad arediũ abbatem | Incipiunt ca-
pit̄l libri sexti. | i De segeberto rege & brunechilde —

f. 135 x Ad eundem | Incipiunt capit̄l libri septimi. | i Ad gogo-
nem — xxiiii Versus in gauatis. | Incipiunt cap̄l lib̄ octaui. | i Ad di-
uersos ex nomine suo | —

f. 135^b XXI Ad eundē ꝑ pellibus | Incipiunt ep̄l lib̄ noni. | I Ad chilpericū regē in cūentu episcopo* — XVI Ad chrodinū ducē | Incipiunt cap̄l lib. x. | I Expositio orationis domini —

f. 136^b XVIII Ad galactorium comite | Incipiunt capitula libri undecimi | I De expositione simbulo | — XXV De oratoria pilliacinse | * XVI | Venanti honori | clementiani fortu|nati praesbyteri | italici liber brim' | Incipit feliciter ad uita|lem ep̄m rauesem; || f. 136^b Antestis dñi meritis in secula uiuens. | —

f. 137 Dī flores templa locando colas. Versus XXVIII. | Versus de templo domni andreae quod aedificauit uitalis | ep̄s rauenna. | —

f. 149 Quod tribuit pisces euacuatus aquis. Versus LXII. | Habet uersus DLXXVI; | Explicit uenanti honori clementiani | fortunati presbiteri (corr.) italici liber | primus feliciter | VII. De domno saturnino | Ianua celsa poli terra pulsante patescit. | —

f. 159^b (XVI) Auxilium posco da mihi uota precor. Ver̄s. CXLVI. | Explicit liber secundus | I Incipit tertius ad eufonium ep̄o | Domino sc̄o et meritis apostolico domno et dulci | patri eufonio papę fortunatus. Ante paucorum dierum uolubilitate —

f. 180^b XXVIII ad anthemium diaconum | Suscipe uersiculos anthemii pignus amantis | — Sed cui plura uolens poteram tunc dicere p̄sens. ||

553. membr. 8. foliorum 45. saec. IX. 1)

f. 1 Incip̄ prologus. instructionum. *) Eucherus | ep̄s. uerano filio in xp̄o salutem. dicit *). | Formulas *) spiritalis intelligentiae *) componendas | —

f. 2 secretiore *) intellectu sentiendum sit. Exp̄l proloḡ | Incipiunt capitula interpretationū diuerso* nominum | I ?) de his quę appellantur membra dñi uel que de eo significantur | — .x. de numeris *) | Capitula in libro secundo. *) De questionibus difficiliorib;

1) Zu Anfang der Handschrift fehlen acht Quaternionen — *) Eucherii formularum spiritalis intelligentiae ad Uranium liber unus — *) Eucherus — dicit om. praefatio — *) L 727 a — *) latinorum nominum add. — *) secretiora — ?) II — *) quorum — trahuntur. Ergo ipsas — explicemus add. — *) Eucherii instructionum ad Salonium lib. primus

| uæris. & noui testamenti id est de pentatheuco questiones | qua-
draginta. 1) — de apocalipsi una 2) expl' | 1 de his quae appellant
membra dñi & quæ de eo significantur | Oculi 3) dñi. Intellegunt in-
spectio diuina in psalmo. Oculi dñi | sup iustos. 4) Aures —

f. 16 (de numeris) sacriati qui quomodo fiant. ipse diuinę | lec-
tiones 5) scrutator inueniæ. 6) Amen 7) || f. 16^b Incip̃ interrogationes.
et absolutiones diuer[sarum]. quæstionum. de ueteri. et nouo testa-
men[to]. Eucherii lugdunensis ep̃i. Cum prologo suo. | Eucherius.
saloni filio in xp̃o salutem dicit. 8) | Saepe a me requires 9) multarū
rerū absolutionem | — recognosce. Vale in dñō 10) sēp 11) | Incipit
expositio uæris et noui testamenti. | amen. Interrogationes et res-
pensiones. 12) || f. 17 Interrogatio Quibus scripturarū testimoniis | tri-
nitas adprobatur. Resp̃ Multifariae 13) & multis | id quidem significa-
tionibus —

f. 21 prenuntiatio futurorum; 14) | De libro exodo; 15) Interro-
gatio | Loquitur ad abraham d̃s quod quarta p̃genie —

f. 44 ñ abnuo me. secutus eē meliora; Explicit. liber. ii. eu-
cherii ep̃i ||

f. 44^b Versus Siluii de cognomentis saluatoris | Spes ratio uia
uita salus sapientia. | Iudex porta gigans rex gemma p̃phæa sacer-
dos. | Vesias sabaoth rabbi sponsus mediator; | Virga columba ma-
nus petra filius emmanuel; | Vinea pastor ouis pax radix uitis oliua |
fons panis agnus uitelus leo iesus; | uerbum homo rete lapis domus
omnia xp̃s | Septem circuli sunt. reregionis. Lex. conti[nentia].
exemplum seniorum. regula. diligentia | utilitas. taciturnitas impletur
testimoniū | Septem lucernę reregionis sunt. oratio pax | laenitas lae-
titia ospitalitas. indulgentia | compassio; Septem casus iusti. p co-
gitationē | p subreptionem p ignorantiam. p obliuionē | p sermonem.
p necessitatē p uoluntatē cadit | Septem res sunt. quę catholicum.
& pfectū | iustum. faciunt. Sapientia sine arrogancia | Intellectus sine
nequitia. consilium sine instabilitate. fortitudo. sine subreptione. |
Scientia sine superbia. pietas sine aspe[r]itate. Timor sine despera-

1) I de quaestionib. difficiliorib. vet. test. II de q. d. noui test. — 2) in
apocalypsi — 3) l. c. 737 c — 4) Palpebrae — confirmantur *add.* — 5) lecti-
onis — 6) inuenies — 7) *om.* — 8) Praef. ad Salonium — 9) requiris —
10) Christo — 11) *om.* — 12) I de quaest. diff. veteris t. in genesi — 13) mul-
tifariam — 14) Int. Quid est — fundorum *add.* — 15) in exodo

tione; | Septem sunt inimici relegionis. gula. fornicatio. adrogantia. cupiditas. superbia. | acidia. ira. tristitia; Septem initia sunt | relegionis. abstinencia. castitas. temperantia | humilitas. largitas. stabilitas. laetitia | spiritalis; ||

f. 45^a Pisteuo isena theon pathera panticratoran | pyitin uranu
^{crede} ^{in unum} ^{dm̄} ^{patrem} ^{omnipotentem} ^{factorem} ^{epi}
 kae gis —

f. 45^b kae zoin tumellostos aeonas. amin ||

EUGYPIIUS.

3375. membr. Grossoctav. foliorum 305. saec. VII.

Vorsetzblatt Eugippo Abbate quasi un compendio di | varii scritti di S. Agostino in perg. in lrā | maiuscola, in foglio, antico più di mille anni. Ful. Vrs. ||

f. 1 xxx quod non per ipsam dī substantiam sed per subditā. | creaturam. et loquutio diuina ad adam. et deambu|latio in paradisso debeat incunctanter intellegi viii | —

f. 10 cccxlviii sermo de laude caritatis 1) ||

f. 10^b 11 leer || f. 11^b Quod *) ad te scribsi honorande mihi in xp̄o frater hieronyme | quaerens de anima humana. si nascentibus singulis. nouae | singulae nunc usque fiunt. ubi peccati uinculum contra|bant. —

f. 305 (cccxlvi) et interiora suaserunt | quib. interior est d̄s. itaq. etiam si aliquam sc̄am caelitem potes|tatem uel audierint uel utcumq. cogi /// *) | *der vierte Theil des Blattes fehlt: die Rückseite schwer lesbar* ||

GREGORII MAGNI dialogi. 5

5753. membr. Grossquart. foliorum 109. saec. X.

f. 1 Iste liber est monachor̄ — sub n̄o 78 (in ras.) | Liber sc̄t columbani de bobio | Incipiunt capitula li|bri dialogorū beati | gregorii

1) Diese Capitulation hat Mai herausgegeben PNB i 2 p. 134 ff. — *) LXII 561 (Eugypii thesaurus ex S. Aug. opp.) Der Text in dieser Handschrift von dem in der Ausgabe sehr verschieden — *) ?

papae. | 1 De honorato abbate monast. fundensis. ¹⁾ | — xii De se-
uero p̄bro prouintię cuius supra. ²⁾ | Expliciunt capit̄ libri primi.
Incipiunt capit̄ | libri secundi. de uita et miracula. uenerabilis | be-
nedicti abbatis monast̄ quod appellatur | arcis prouint campauiae.
| 1 De capisterio fracto et solidato. | —

f. 2 xxxviii. De insana muliere p̄ eius specū sanata. | Explicit
capitula libri secundi. item capitula | libri tertii. incipiunt. | 1. De pau-
lino nolane ciuitate ³⁾ ep̄o. | —

f. 2^b xxxviii. De uisione redēpti ferentine, cuius ep̄i || f. 3 Expli-
cit capit̄. lib. iii. lib. iii.⁴⁾ incipiunt. | 1 Qđ ęerna ⁵⁾ sp̄italia ideo a
carnalib; min' credantur | qui ⁶⁾ ea quę audiunt p̄ experimentū mi-
nime nouerunt. | —

f. 4^b LXII. De relaxandis culpis alienis. ut nr̄ę laxentur ⁷⁾ | Ex-
pliciunt capitula libri. quarti dialogorum | gregorii papę urbis romę
libri numero quattuor. | de ⁸⁾ miraculis patrum italicorum. ⁹⁾ Incipit
liber | primus. | Quadam ¹⁰⁾ die nimis quorundam secularium | tumult-
ibus depressus. —

f. 26^b (xii) Liberius itaq. hec loquim². ¹⁰⁾ si aliud exordiū suma-
mus. | Explicit liber primus. Incipit liber secundus. | de uita et mi-
raculis uenerabilis benedicti conditoris | uel abbatis monasterii. quod
appellatur arcis | prouintiae campaniae | Fuit uir uitę uenerabilis gr̄a
benedictus et nomine. —

f. 41^b (xxii) ultra quā debebat diligens. atq. ad eo* habitaculū
|| f. 42 tendens. sine benedictione de monasterio exisset. eodem
die | —

f. 42^b (xxvii) ut ei nescfēti in potū uenenū daret. Qui ¹¹⁾ || f. 43
quāuis uitā auferre non ualuit. —

f. 49 Loquen|di uires interim p̄ silentium reparemus. | Explicit
lib. scđs. de uita et miraculis uenerabilis | uiri benedicti abbatis mo-
nasterio qđ appellatur | arcis prouintiae campaniae. | Dum uicinis
ualde patribus intendo maiorum facta | —

f. 80 (xxxvii) ¹²⁾ subse|quenti hoc quarto uolumine demonstrabo.
Explicit lib̄ t̄cius | Incip̄ lib̄ quartus *der Rest der Zeile ausradirt*

¹⁾ Fundensis — ²⁾ eiusdem provinciae — ³⁾ urbis — ⁴⁾ ac *add.* — ⁵⁾ quia —
⁶⁾ nobis relaxentur — ⁷⁾ uita et *add.* — ⁸⁾ et de aeternitate animarum *add.* —
⁹⁾ LXXVII 149 — ¹⁰⁾ loquimur — ¹¹⁾ f. 42. 42^b manu saec. XV — ¹²⁾ xxxvii

| Postquã de paradisi gaudiis culpa exigente pulsus ¹⁾ est primus huma|ni —

f. 90^b (xviii) ²⁾ siẽ arbitror quinque. Quẽ nimis || f. 91 carna-
liter diligens remisse nutrebat. —

f. 93^b (xxvii) ³⁾ dicens apparuisse sibi iuuenẽ. ⁴⁾ || f. 94 atq. epi-
stolas detulisse dicentem. Aperi & lege. —

f. 95^b & ⁵⁾ quid hac de re habeat ueritas || f. 96 ignoro. Nam
humana existimatio non h̃t. peccõ* aĩas —

f. 109 salutari | hostia post mortem non ñdigeimus si ante
mortẽ deo hostia ip̃i ⁶⁾ fuerimus. | Explicit liber dialogorum Beati
Gregorii papę. ⁷⁾ ||

GREGORII MAGNI *epistulae.*

621. membr. Grossquart. foliorum 146. saec. X.

f. 1 In hoc codi|ce continen|tur ep̃lae b̃i | gregorii papae nu-
mero. cc ⁱⁱⁱ xc | Gregorius petro ep̃o corsicae. | Susceptis ⁸⁾ epistolis
fraternitatis ur̃ae | —

f. 1^b amplius possit. | Gregorius. Anastasio ep̃o antiochiae. ⁹⁾
| II Suscepi epistolas suauissimę —

f. 2^b gaudia pducatur. Gregẽ. dono ep̃o mensũ ¹⁰⁾ | III Filius ñr fau-
stinus —

f. 3 inuidiam sustinere. | Gregẽ. brunigilde ¹¹⁾. reginae francorũ. |
III Quanta ¹²⁾ in omnipotentis —

f. 4 ęterna pducatur. amen. ¹³⁾ M̃ ¹⁴⁾ oct̃b. | indictio ¹⁵⁾ i. Gregorius
uenantio ep̃o lunensi. | v Fraternitatis ¹⁶⁾ ur̃ae insinuatione — scđ mo-
rem. || f. 4^b m̃ nouũ ind̃. i. Gregẽ. amos ep̃o hierosolimoĩ ¹⁷⁾ | vi
Cum ¹⁸⁾ fraternitatem ur̃am confidam?. — insistente periculo. | vii
Gregorius. leoni ep̃o. catherensium. ¹⁹⁾ | Ad hoc locorum gradus —

f. 4 (*bis*) pficere. | Gregorius. uitaliano ep̃o. Sipontino. | viii
Si ²⁰⁾ custos religiosi habitus — sollicitudo minuere. || f. 4^b *bis* viii

1) expulsus — 2) xviii — 3) xxvi — 4) f. 91—98 manu saec. XV. —
5) ? — 6) ipsi hostia — 7) f. 96—109 manu saec. XV. — 8) LXXVII 903 e —
9) patriarchae Antiocheno — 10) Messanae — 11) Brunichildae — 12) l. c.
951 e — 13) om. — 14) data mense — 15) indictione — 16) l. c. 908 e. — 17) le-
rosolymitano — 18) l. c. 910 b — 19) Catnensium — 20) l. c. 912 a

Gregorius Sergio defens̃ n̄ro. 1) | Si homo 2) esses aut distric-
tionem — cognoscere. Greḡ | eusebio 3) thesalonicense 4) urbicio
diracitano | Constantino 5) mediolanensi —

f. 5 cognoscit. Mens dec̄. ind̄ .i. Greḡ. sabiniano ep̄o | iader-
tino. xi Sicut 6) perseueranti —

f. 5^b d̄no ualeamus. m̄ feb̄. indict̄ .i. Greḡ candido abb̄ | moñ
s̄ci andreae. ad cibum. scauri. | xii Sicut 7) loci n̄ri consideratio —

f. 6 concessimus. Gregorius. adeodato. 8) | maurentino ep̄s
africa 9) a paribus | xiii Multum 10) f̄r̄ k̄ine sinceritatis — predicat.
Greḡ. uictori. et columbo ep̄s numidi|ae 11) a paribus. Quantā 12)
cordi n̄ro —

f. 6^b occasio. | Gregorius. columbo 13) numidia | xv Qualiter de
fraternitatis —

f. 7 defensionē inperderis. Meñ. mañ 14) gregorius. | xvi Boni-
fatio. primo 15) defensori priuilegii primicerii defens̄ | Ecclesiasticis 16)
utilitatibus —

f. 7^b dissoluere. m̄ ap̄r. ind̄ .i. Ḡrs mariano ep̄o. rauenne. 17) |
Quam 18) sit necessariū —

f. 8 omnino grauari non possit. | Gregorius. mariniano ep̄o.
rauenne.

f. 8^b Greḡ agnello ep̄o terracinense

ibid. Greḡ mauriano ep̄o rauennae

ibid. Greḡ ioh̄ ep̄o siracusa.

f. 9 Greḡ. rusticianae. patriciae.

f. 9^b Greḡ. fantino def̄

f. 10 Greḡ sabiniano ep̄o iadertino

f. 11 Gregorius. uictori ep̄o panormitano

ibid. Greḡ. iohanni ep̄o siracusano

ibid. Gregorius. iohanni ep̄o syracusano.

f. 11^b Eulogio ep̄o alexandriae

1) om. — 2) l. c. 913 a — 3) l. c. 909 b — 4) Thessalonicensi — 5) Con-
stantio — 6) l. c. 913 c — 7) l. c. 914 c — 8) et *add.* — 9) Africae —
10) l. c. 915 c — 11) Africae — 12) l. c. 929 b Quanto — 13) episcopo *add.* —
14) indictione prima *add.* — 15) de privilegiis defensorum — 16) l. c. 917 a —
17) Ravennati — 18) l. c. 918 a

- f. 12 Eulogio epo alexandrino. ubi memorat in | sc̃a calcedo-
nense synodū papa romanū. uniuersaſ oblatū
- f. 13 Secundino epō Tauroñ
ibid. Dominico epō Cartaginensis
- f. 13^b Iohanni epō Scillitano
- f. 14^b Leontio exconsuli
- f. 15 Adeodate inlustri
- f. 15^b Ianuar̃ epō sardiniae
- f. 16 Leuatus est maximus p̃sumptor —
- f. 16^b eiusdē | ep̃i. Id. c̃. viii; k̃ſ feſ. indic. secđ. meñ sēb ind̃.
- II. | Gregorius. ianuar̃ epō caralis.
- f. 17 Iañ epō Sardis
- f. 17^b Fortunato epō neapolim
- ibid.* Victori epō panormo
- f. 18 Praeiectae
- ibid.* Martino scolastic̃
- f. 18^b ioñ epō Syracusano.
- f. 19 ioñ epō Syracusañ.
- f. 19^b ioñ. epō Syracusano.
- f. 20 felici sicilia
- f. 20^b ioñ epō syrac̃.
- ibid.* teodoro curat̃ raū
- f. 21^b ioñ epō sořent agnello — alcuino epō ferme
- ibid.* chrysanto epō
- ibid.* sereno epō anchonitano
- ibid.* demetriano et ualeriano clericis firmañ
- f. 22 maurentio magistro militum
- f. 22^b passibo episcopo
- f. 23 constantino epō narniensi
- ibid.* romano defens̃
- f. 23^b fortunato epō neapolim
- ibid.* fortunato epō neapolim
- ibid.* antonio subđi et dometio abb̃. atq; presb̃o a parib;
- f. 24^b uenantio epō lunensi
- ibid.* anthemio subđiancoñ. neapolin
- f. 25 fausto
- ibid.* andraeae
- ibid.* uenantio epō

f. 25^b Constantiō epō. mediolanensis.

ibid. fortunato epō. neapolim

f. 26 Chrisanto epō. Spolitano

f. 26^b Anthemio. subdiaċ.

f. 27 romano defens̄. sicilia.

ibid. romano defensor̄. fantino defens̄.

ibid. Bonifacio | defens̄. a paribus. et expatronibus.

f. 27^b Viuiconi duci. | Vbi ei scribit de pace conseruanda et quicquid ab hominibus reipublicae | et eorū excessum est auxiliante dō debeat ordinatio puenire.

ibid. Sergio defens̄

ibid. Sauino subdiaċ

f. 28 Paulino epō taurensis — Marciano epō Lucris

ibid. Anastasio epō antiocheno

f. 29 Bonae abbatissae

f. 29^b Mariniano epō archiepō. rauennae.

f. 30 Clero et plebi consist̄ ariminiae

ibid. Sebastiano episcopo

f. 30^b Gallinico ex|arco italiae

ibid. antemio subdċ campaniae

f. 31 Secundino. seruo di inclauso

f. 33 Mariniano epō rauenne

f. 33^b Constantio epō mediolanens̄

ibid. Habitatoribus insule Capraeae. histriae prouintiae. constantiae.

f. 34 basilio

f. 34^b gallinico exarcho. italiae

f. 35 mariniano epō rauennae

f. 36 eusebio thes̄. urbico diracino andraeae | neapolitano. | ioñ corinthi. ioñ prime rusticiañ. ioñ cre|tensia. ioñ. laristo. et excodritano.

f. 37 romano defensor̄

ibid. chrisanto epō. spolitano

f. 37^b castorio. notario nrō rauennae

f. 38 dōnello erogā.

ibid. eulogio patriarche alexandrino

f. 38^b maximo epō. Salonitano

- ibid.* mariniano ep̃o rauenne
 f. 39 castorio notar̃ nr̃o rauenne
ibid. uenato ep̃o. tundari
 f. 39^b fortunato ep̃o. napolitañ.
ibid. constantio ep̃o. mediolañ.
ibid. gaudioso ep̃o egubio
 f. 40 clero ordini. et plebi consĩs tadinis.
ibid. Constantio ep̃o. mediolanensis
 f. 40^b ianuario ep̃o carali
 f. 41 eusebio archiep̃o. thesalonicenses.
 f. 42 ianuario ep̃o. caralitano
 f. 42^b uincencio. Innocencio — et uictori ep̃is Sardinia.
 f. 43 Vitali defensori. sardinia.
ibid. Iañ. ep̃o sardinia
 f. 44 Oeciliano tribuni. ydrontino.
ibid. Sauiniano ep̃o. callipolitani
 f. 44^b fortunato ep̃o. neapolim
ibid. sereno ep̃o masiliensis
 f. 45 Brunechilde regine francõr
 f. 46 Suagrio ep̃o galliis
ibid. Teuderico et teudeberto | regibus francorum
 f. 47 uirgilio ep̃o arelatens̃
 f. 47^b etherio ep̃o. suagrio | uergilio et desiderio ep̃is. a parib.
 galliãr.
 f. 49 aregio ep̃o in franciis
 f. 50 desiderio ep̃o galliarū
ibid. suagrio ep̃o de augustiduno
 f. 51 suagrio ep̃o augustiduno
ibid. uergilio ep̃o arelatensi et suagrio ep̃o augustiduno
 f. 51^b teoderico. et teodeberto regibus francõr
 f. 52 leandro ep̃o. spaniõr
 f. 53 Recaredo regi uuissigotharum.
 f. 54^b maximo ep̃o. salonitano
 f. 55 Italicae patriciae domno uenantio
 f. 55^b maximo ep̃o Salonitano
 f. 56 constantio ep̃o mediolanensis
 f. 56^b romano defens̃. siciliae.
 f. 57 saurino subd̃. regionario

f. 57^b stephano

f. 58 romano defensoꝝ nꝛi siciliae

ibid. codiscalco dux cāpaniae

f. 58^b clementinae patriciae

ibid. anthemio subdiaç cāpaniae

f. 59 Ioh̄ p̄p̄

ibid. fortunato ep̄o neapolim

f. 59^b Zittano¹ magistꝛ militiae

ibid. Constantio ep̄o mediolanensis

f. 60 libtino exptorio

f. 60^b ecclesio ep̄o clusino

ibid. eulogio patriarche alex̄d

f. 61 maximiano ep̄o. salonitano

f. 61^b innocentio ep̄o. africo

f. 62 iohanni ep̄o. caralis.

f. 62^b adeodato abb. neapolim. Italice. Patricie. domno uenantio

ibid. clero et nobilib. ciuū neapoli

f. 63 dominico ep̄o cartagine.

f. 63^b eulogio patriarchae. alexandrino

f. 65 paladio presbitero de monte syna

f. 65^b ecclesiae ep̄o

f. 66 leontio exconsul

f. 67 adeodate inlustris feminae

f. 67^b p̄p̄ b̄b̄ d̄d̄ et clero mediolan̄

f. 68 innocentio p̄ro africae

ibid. alexandro presbitero siciliae

ibid. conon abb. galliae montis lirinensis

f. 68^b Sereno ep̄o massiliensis

f. 69^b p̄p̄ d̄d̄ et clero mediolans̄

ibid. Spes in d̄n̄o. praesidis sardiniae

f. 70 iañ ep̄o caralitano

ibid. pantaleoni notario

f. 70^b In nomine d̄ni d̄i et saluatoris nꝛi. ih̄u xp̄i impꝛis | dom-
nū mauritium. tiberio papa auḡ anno xiii. eodēq. | d̄n̄o constantino
anno xi. Sub die tertio nonaꝝ | octobrium. Indictione quarta | Praesi-
dente beatissimo et apostolico papa gregorio atq. consedentib' etc.

- f. 71^b Ioh̄ subdiāc̄ rauen̄
ibid. ioh̄ religioso
 f. 72 uenantio siracusā.
 f. 72^b pascasio ep̄o neapolim
ibid. mariniano ep̄o arabiae
 f. 73 mariniano ep̄o rauennatis.
ibid. pascasio ep̄o neapolim
 f. 73^b barrara et antonine
ibid. romano defensor̄ siciliae
 f. 74 ioh̄ ep̄o siracusano
 f. 74^b rusticiane patriciae
 f. 76 theothistae patriciae
 f. 79^b isacio ep̄o. ierusolimitano.
 f. 80^b anatholio diāc̄ constantinopoli
 f. 81 adriano notario panormo
ibid. uniuersis ep̄is siciliae constant̄.
 f. 81^b dono ep̄o messanens̄
ibid. hadriano notar̄
ibid. desiderio ep̄o. galliae.
 f. 82 bertae reginae anglō.
 f. 82^b uergilio ep̄o. arelatensis in galliā
 f. 83 monne telone — licinio ep̄is. francorum. a partibus |
ibid. aregio ep̄o galliarum.
 f. 83^b aregio galliarum
 f. 84 uergilio ep̄o arelatensis
ibid. theodib̄to regi francō
 f. 84^b hlothario regi francō
ibid. agapito abbati
 f. 85 eusebio ep̄o. thesalonicensi
 f. 85^b Mellitoni abbati in franciis
 f. 86 petro ep̄o ydrantino
ibid. bonefatio defens̄ corsica
 f. 86^b barbare et antonine
ibid. dominico ep̄o carthagin̄
 f. 87 Saunelle. colūbe et galle parib;
 f. 87^b columbo numidias
 f. 88 passibo ep̄o
ibid. oportuno de abrutio

- f. 88^b ioh̄ subdiāc̄ rauenū
- f. 89^b Promissio quā solui. feci. imp̄ cons̄ et die et ind̄ | Quo-
tiens cordis oculus *etc.*
- ibid.* colūbo ep̄o
- ibid.* uictori episcopo
- f. 90^b ioh̄ ep̄o prime iustiniane
- f. 91^b constantino ep̄o scodritano
- ibid.* uniuersis ep̄is concilii uiza
- f. 92 firmino ep̄o histriae
- ibid.* deusdedit ep̄o mediolanens̄
- f. 92^b lucido ep̄o leontinis
- ibid.* eulogio. patriarchae. alexandrino
- f. 93 epistola iohannis ep̄i. ad gregorium.
- f. 93^b Exemplum praecepti
- f. 94 Per indictionē sextā. — in oratorio sc̄i cesarii. intra pala-
tio | Oportet fr̄s̄ km̄i. ut flagella d̄i *etc.*
- f. 94^b dilectissimis filiis suis romae
- f. 95^b adeodate abb̄ neapoli
- f. 95^b adeodato seruo d̄i
- f. 96 Ianuario ep̄o caralis
- ibid.* brunechilde. regine francō
- f. 97 aetherio ep̄o
- f. 97^b theoderico regi francō
- f. 98 maximo ep̄o salonitano
- ibid.* senatori ep̄o. et ab̄s̄ enodochiē francō.
- f. 99 Talasiae abbatisse
- f. 99^b Lupo pr̄bo et abbati
- f. 100^b Venantio patricio panormo
- f. 101 paschasio ep̄o neapoli
- ibid.* barbaro ep̄o. carinis
- f. 101^b clero ordo et plebi Cons̄ panormo
- ibid.* passibo ep̄o firmano
- ibid.* iohan̄ subdiāc̄ rauenne
- f. 102 clero ordini et plebi. const̄. taurianis. turris. et consentias.
- ibid.* uenerio ep̄o. et stephano ep̄o
- f. 102^b gregorio. leoni. secundino. ioh̄. dono lucido. traiano
epis siciliae

- f. 103 iulino
ibid. honorio epō terentiano
ibid. paschali et consolantiae. siciliae
 f. 103^b rusticiane patriciae
 f. 104 bonifatio notario constantinopoli
ibid. philippo p̄bro
ibid. antemio subdiac̄ campaniae
 f. 104^b mariniano epō rauenne
ibid. anthemio subdiac̄ cāpaniae
 f. 105 iohanni epō siracusan̄
ibid. deusdedit epō mediolan̄s.
ibid. focae augusto
 f. 105^b eusebiae patriciae
 f. 106 samaragdo pater exarcho
 f. 106^b pantaleoni. not̄r
 f. 107 catulo romano. et uuintaret.
ibid. crisanto epō. Spolitano
 f. 107^b iohanni epō. panormo.
ibid. focae augusto
 f. 108 leontiae augustae
 f. 108^b ciriaco patriarche c̄stantinopoli
ibid. eulogio epō. alexandrīn̄
 f. 109 eulogio epō alexandrino
 f. 109^b Gregorius. ut sp̄ Ī. ut sp̄.
ibid. Ioh̄ panormo
 f. 110 iohanne defensore. in nomine dñi | eunti spaniã. capitulare.
 qualiter obseruandū sit.
 f. 111 Iohanni defensor̄.
 f. 111^b Ioh̄ defensori eunti in spaniã
ibid. Ioh̄ defensori eunti in spaniã
 f. 113 Incipit. ex registro domno gregorio papa. mens̄. seb̄ | in-
 diction̄. vii. greḡ paulo scolastico sicilia
 f. 113^b uitali defensori sicilia
 f. 114 Ioh̄ epō panormo
 f. 114^b fantino defens̄. panormo
ibid. Ioh̄ epō panormo

- f. 115 mariniañ ep̄o rauenne
 f. 115^b alcisoni ep̄o corcyra
 f. 116 bonifacio diaç. constantinopolim
 f. 116^b iohanni ep̄o
ibid. guduin duci neapoli
 f. 117 iohanni ep̄o
 f. 117^b theodelinde regine

ibid. alcisoni ep̄i. corsyra || f. 118 Resipiscentibus — coram responsalibus. ¹⁾) | Incipiunt. capitula. diuersarū epistolarū beati. *in ras.* | gregorii papae urbis. | romae. | I Ad sabinianū diaç. constantinopolitanū | II Ad felicem ep̄m. In serdica | III Constantino diaç IIII Iuliano scriboni. V Mauritio augusto VI Conducto|ribus massarū siue fundorū p gallia const. VII Cypriano diaç VIII Constantię augst | VIII It constantinē augsto. X Sabiniano ep̄o rimiensis. XI Eulogio ep̄o alexand. et | anastasio ep̄o antioceno. XII It anastasio ep̄o antioceno. XIII Domitiano ep̄o metro|politano XIII Iohanni ep̄o constantinopolitano XV Castorio ep̄o ariminensis. | XVI Fortunato ep̄o neapolitano. XVII Virgilio ep̄o arelatensi in gallia missa p ioh̄ pr̄m | et sabinianū diaconū. XVIII Vniuersis ep̄is galliarū qui sub regno hildeberti sunt. | XVIII hildeberto regi francorū. XX Iohanni ep̄o corintiorū. XXI Vniuersis I ep̄is per elledem constitutis puintiae XXII Augustino ep̄o anglorum | XXIII Virgilio ep̄o arelatensis gallia XXIII. It augustino ep̄o anglorū. XXV Ethe|rio ep̄o galliarū XXVI Paladio pr̄bo XXVII Iohanni abbati montis synai. | XXVIII Canoni abbati montis lirenis gallorū. I XXVIII Asclepidoto patricio gallorū. | XXX. Brunechilde regine francorū XXXI Theodorico regi francorum. | XXXII It Brunechilde regi francorū. XXXIII It regine francorū brunechilde | XXXIII Quirico ep̄o et ceteris in hiberia catholicis ep̄is XXXV Antemio subdiaç cāpanię | XXXVI Bauacde et agnello ep̄is de hebreis. XXXVII Felici ep̄o mesanensi de eccl̄a | construenda XXXVIII Sabino subdiaç de orto monasterii tradendo. | XXXVIII Eusebio abb̄ de subiectione ep̄i sui. XL ad iustinianū de leone ep̄o sus|cipiendo XLI. Veloci magistro miç de psecutione hariulf̄i XLII Ad mauritiū | et utorialiū maç miç XLIII Ad stephanū carthariū sicç de monç restituend̄. | XLIII Maurio et utorialiano maç miç de p̄dicatione. XLV Vniuersis militibus in neapoli. | XLVI Maximiano ep̄o de abb̄ suo

¹⁾ l. c. 1317. Nur der Anfang des Briefes ist erhalten

refouendo XLVII Honorato diaç de uenantio | honorando. XLVIII Squillatino de ordinibus sacris. XLVIII¹ Petro subdiaç siciliç de | diuersis causis || f. 118^b Secundino seruo ði inclauso. Gregorius Sereno ep̃o maxiliensi. Paladio pr̃bo. | Expliciunt capitula. Gregorius. Sabiniano | 1 diacono. apud constantinopolim | De causa ¹) maximi praeuaricatoris — dare debuiss&. | —

f. 145^b Greğ palladio pr̃bo | Epistolis ²) dilectionis tuae susceptis. filium meum (simplicium pall. simpl. *in ras.*) | —

f. 146 suscipe qua nobis ³) transmissa sunt. amen. | *m. s. XIII—XIV* Gregorius omnibus ep̃is | Nulli fas est uel uelle — obtēperare apostolicis. ||

GREGORII MAGNI *homiliae in euangelia.*

5752. membr. fol. foliorum 202. saec. IX—X.

Vorsetzblatt mit Index || f. 1 Iste liber est monachor̃ — sub nũo ** | .71. | In nomine dñi. incipit liber sc̃i gregorii ad secundinum tauromitanum episcopum | Reuerentissimo & sc̃issimo fratri secundino coep̃o ⁴). gregorius | seruus seruorum ði; Inter ⁵) sacra missarum sollempnia. | —

f. 1^b quae emenda|ta ⁶) sunt certiores fiant. Incipiunt capitula de lectio|nibus sc̃i euangelii. prima humilia (*corr.*) | 1 Lectio sc̃i euangelii secundum lucam. | In illo tempore dix̃ ih̃s discipulis suis; Erunt signa in sole & luna & | 11 Omelia sc̃i euangelii secundum lucam. | In illo temp̃r. Adsumpsit ih̃s duodecim discipulos suos. & ait illis . | ecce ascendimus hierosolimam. (*li in ly m. post.*) & consummabuntur omnia. | —

f. 3 *oben* Liber sc̃ti columbani de bobio | — XL Omelia sc̃i euangelii secundum lucam; | In ill̃ temp̃r. dix̃ ih̃s discipulis suis; homo quidam erat diues q̃ | ** induebatur purp̃ora & bisso. (*i in y m. post.*) & epulabatur cottidie. | Explicuit capitula; Incipit. liber humiliarum *corr.* | sc̃i gregorii papae urbis romae de diuersis lb. | Lectio

¹) l. e. 720 — ²) l. e. 1119 — ³) suscipi qua a nobi — ⁴) episcopo — ⁵) LXXVI 1075 — ⁶) emendatae

sc̃i¹⁾ eugl̃ii secund̃ lucam. | In ill̃ tēp̃r. dixit ih̃s discipulis suis. Erunt signa — uer|ba aut̃ mea. non transibunt i. Omelia eiusdem lectio|nis habita ad populū in basilica beati²⁾ p̃ari apostoli. ³⁾ | Dñs ac redemptor ñr. fr̃s k̃m̃i. paratos nos inuenire de|siderans. —

f. 6 districtionem illius timendo prae|uenitis; Lectio. sc̃i. euangelii secund̃ lucā. | In ill̃ tēp̃r. Adsumpsit ih̃s duodecim *etc.* —

f. 78^b misericordiae | pignus tenemus; Ipso adiuuante qui cum patre saeculorum amen;⁴⁾ | Explicit omelia xx. dō gratias amen. | Lectio⁵⁾ sc̃i eugl̃i sec̃d̃ marcum. | In illo tempore Maria Magdalenae —

f. 79 sicut dixit uobis. **xxi** omelia lẽc̃ eiusdem habita | ad populū. in basilica beate mariae⁶⁾ diē sc̃m⁷⁾ paschae; | Multis uobis lectionibus fr̃s k̃m̃i p̃ dictatum loqui | —

f. 198^b (XL) p̃ se in uestris mentibus loqua|tur; qui uiuit — p̃ cunc|ta⁸⁾ saecula saeculorum; amen; explitiunt homelias. | de diuersis lectionibus euuangelii; | Incipit sermo de mortalitate ad populū⁹⁾ in basilica | beati iohannis quae appellatur constantini. ¹⁰⁾ | Oportet¹¹⁾ fr̃s k̃m̃i ut flagella d̃i quae maue|re uentura debuimus. saltim¹²⁾ —

f. 199^b propositae dampna|tionis parcat. ¹³⁾ Qui uiuit — p̃ cuncta saecula saeculorum. amen ¹⁴⁾. | Incip̃ decr̃um clericoꝝ in basilica sc̃i p̃ari apl̃i; | Regnante ¹⁵⁾ in pp̃auum dñō dō ¹⁶⁾ ñrō ih̃u x̃pō temporib. | piissimi ac serenissimi domni mauricii et ¹⁷⁾ tiberii | —

f. 201 districtiorem subire¹⁸⁾ app̃eit ser|uitutem; explicit decr̃um gregorii papae urbis ro|me. dō. gratias. Subscriptio episcoporum | Gregorius gratia d̃i¹⁹⁾ ep̃s his dretis²⁰⁾ subscripsit; | Marianus²¹⁾ ep̃s ciuitatis rauennae. | —

f. 201^b proculus ep̃s ciuitatis praenestinae; | Subscriptio presbiterorum; | Laurentius p̃rb̃ tituli²²⁾ sc̃i siluestri. | —

f. 202 Furtunatus p̃rb̃ tituli²³⁾ sc̃oꝝ. quatuor coronatoꝝ | Gregorius papae urbis romae numerū XL | Sermo de mortalitate &

¹⁾ om. — ²⁾ sancti — ³⁾ dominica — domini *add.* — ⁴⁾ ipso — amen *om.* — ⁵⁾ In der Ausgabe beginnt hier das zweite Buch — ⁶⁾ virginis *add.* — ⁷⁾ die sancto — ⁸⁾ omnia — ⁹⁾ oratio — ad plebem de m. — ¹⁰⁾ in — Constantini *om.* — ¹¹⁾ l. c. 1311 — ¹²⁾ saltem — ¹³⁾ Litania clericorum — Caeciliae *add.* — ¹⁴⁾ Qui — amen *om.* — ¹⁵⁾ LXXVII 1334 — ¹⁶⁾ *om.* — ¹⁷⁾ *om.* — ¹⁸⁾ *om.* — ¹⁹⁾ dei gratia — ²⁰⁾ decretis — ²¹⁾ Marinius — ²²⁾ *om.* — ²³⁾ *om.*

decr̄aum uæri' testa|menti. uersuum numerũ LXXXVIII. CCLXIII; | noui
testamenti uersuum numerũ CVIII CCCCLV ¹) ||

GREGORII MAGNI *homelie in Ezechiel.*

5754. membr. Grossquart. foliorum 229. saec. X.

Vorsetzblatt In hoc uolumē̄e ifras̄c̄pta cōtinēt'. v̄z. etc.

f. 1 Iste liber est Monachor̄ — sub nũo. 72 (*in ras.*) | Liber
sc̄i columbani de bobio. | Incipit prologus sc̄i | gregorii. in exposi|tio
ezechiĩ. prop̄he | Dilectissimo ²) fratri mariano ep̄o. | gregorius epis-
copus seruus seruor̄ d̄i. | Omelias quae in beato ezechiel ³) — audius
redeatur | Explicat prologus ⁴) || f. 1^b Incipit omelia I | D̄i omni-
potentis aspiratione de eze|chiel ⁵) —

f. 8^b quod p̄ nob̄ incarnatũ | uiuit et reḡ cũ patre in unitate sp̄s
sc̄i d̄s per omnia secula | saeculorum. amen | Explicat omelia I. || f. 9
Incipit omelia II. | Vsus propheticæ locutionis est. ut prius | —

f. 17 loquim̄ habem' adiutorem. | qui uiuit etc. amen. | Explicat
omelia II | Incipit omelia III | Sc̄a quattuor animalia quae ⁶) prophe-
tiae —

f. 24 sit laus aeternę sapientiae. | Qui uiuit — amen. | Explicat
omelia. tertia. | Incipit omelia III | Per ⁷) prophetiae sp̄m pennata
animalia | —

f. 29 adiutorem unicum | patris ih̄m xp̄m d̄nm n̄m̄ | qui cum
eo uiuit etc. amen. | Explicat omelia. quarta | Incipit omelia V |
O quam mira est profunditas eloqui|orum —

f. 34 demus ei ⁸) laudē. qui uiuit — amen Explicat omelia.
quinta | Incipit omelia. VI. | Tenebrosa aqua in nubibus aeris. quia | —

f. 42 dō ⁹) d̄no n̄o ih̄u xp̄o confidentes. qui uiuit — amen | Ex-
plicat omelia sexta | Incipit omelia VII. | Sicut nostis fratres carissimi
consuetudo p̄phetiae —

f. 51^b in aduocati. n̄ri allegatione confidam' qui uiuit — amen |
Explicat omelia. VII. | Incipit omelia. VIII. | Quod per exempla iustorum
multi proficiunt —

¹) Das Blatt beschädigt — ²) LXXVI 785 — ³) beatum Ezechie-
lem — ⁴) praefatio — ⁵) Ezechiele — ⁶) per *add.* — ⁷) sanctum *add.* — ⁸) *om.*
— ⁹) et *add.*

f. 63 dat uitã mundo. | qui uiuit — amen. | Explicat omelia. viii. | Incipit omelia viii | Initium libri in ezechiel ppheta magnis obscuritatib; clausũ. & quib;dam —

f. 74 omnipotentis patri quoaeternus qui cum eo uiuit — amen. | Explicat omelia vii | Incipit omelia. x. | Solent quidam scripta sacri eloquii legentes cũ sublimiores ei' sen|tentias —

f. 87 & ipso adiuuante | faciamus. qui uiuit — amen. | Explicat omelia. x. | Incipit omelia xi. | Inter cetera prophetiae miracula hoc quoque | —

f. 95^b firmitate roboraret. Ihs xps dñs nrt qui uiuit — amen | Explicat omelia. xi. | Incipit omelia. xii. | Seruata ueritate historiae diuina eloquia | —

f. 106^b sine carne roborare. Ihs xps dñs noster qui | uiuit — amen | Explicat omelia. xii. | expositionis beati | gregorii in prima | parte ezechielis | prophetae. || f. 107 Incipit omelia prima | in extrema parte. ezechie | Quia ¹⁾ multis curis praementibus eze|chiel ²⁾ pphæq; librum —

f. 118^b pspere p (add. m. al.) grãm re|demptoris ³⁾ qui uiuit (q. u. m. al. in ras.) — sc̄culorum ⁴⁾ | Explicat omelia pri|ma. Incipit omelia secunda || f. 119 Ne quidam me fortasse taci|ta cogitatione —

f. 127 retributionẽ reddat ih̄s xp̄s dñs ⁵⁾ unigenit | patris qui ⁶⁾ uiuit — sc̄lor; ⁷⁾ | Explicat omelia secunda | Incipit omelia tertia | Vir cuius ⁸⁾ calamus mensurẽ —

f. 139^b sperantes in uerbo. quod | uiuit — amen. | Expli omel. iii. in ext̄ | paĩ ezech. prop̄h. | Incipit. omelia. iii. | Vir cuius erat species quasi species | aeris. —

f. 150 gloriam perduxit. in qua uiuit — amen | Explicat omelia iii. || f. 150^b Incipit omelia. quinta. | Memoratis superioribus ⁹⁾ thalamis propheta. subiungit. —

f. 162 ihũ xp̄o ueniamus. qui uiuit—amen. | Explicat omelia quinta | Incipit omelia sexta | Postquam de contemplationis gr̄a | obliquas fenestras —

¹⁾ omnipotenti — ²⁾ quoniam (lib. sec. praefatio) — ³⁾ Ezechielis — ⁴⁾ nostri add. — ⁵⁾ amen add. — ⁶⁾ om. — ⁷⁾ cum eo add. — ⁸⁾ cui — ⁹⁾ superius

f. 174^b ad perfectionem ueniunt. ¹⁾ | Explicat. omelia. vi. | Incipit. omelia. vii. | Magna legentium debet esse | discretio. —

f. 187^b palmas hinc ²⁾ inde monstramus ³⁾. | Explicat. omelia | septima. feliciter || f. 188 Incipit omelia. viii. | Prophetae uerba quae largiente dño hodie caritati | —

f. 200^b post culpas. lauemus | holocaustum. ⁴⁾ | Explicat omel. viii. | Incipit. omelia. viii. | Quid sumus de mysticis sensibus | ezechiel ⁵⁾ propheta loquuturi. —

f. 215^b in cruce sanguinem fudit. Qui | uiuit — amen | Explicat omelia. viii. || f. 216 Incipit omelia. x. | Sacri eloquii mysticos sensus prophetae (s. p. m. ead. in ras.) |ta per aspirationem —

f. 229^b perpetuã erudit | Sit itaque gloria omnipotenti dño nño ih̃u xp̃o. qui uiuit | — saeculorum. amen. | Expliciunt omelie. sc̃i greg̃orii papae numero x. | in extrema parte. ezech̃i |

Obtulit ut maneat sacrũ p tempora munus.

Supplex ac humilis abba agilulfus aeris.

Xp̃e tibi magnoq. patroni nempe columbẽ.

Quo miserante iugi floreat auxilio.

Diuinis librũ constat dogmatib. auctum.

Exerat hinc pectus quiq. dõ militat.

Sedulo quẽ uoluens xp̃m p̃eat ore modesto.

Pauendis flamis eripiat famulum. ||

GREGORII MAGNI *moralia XI—XVI.*

583. membr. 8. foliorum 234. saec. IX—X.

f. 1 In expositione beati greg̃orii. iob moralia sc̃i greg̃orii. per contemplationẽ | sumpta libri pars. tertia. | Quamuis ⁶⁾ in prolixo opere | eẽ culpabilis —

f. 42 quia nec p carnalem huc | delectationem uenit; | Explicat liber. xi. Incip̃ liber. xii. | mos iustorũ eẽ tanto sollicitius p̃sentẽ | —

¹⁾ largiente — amen *add.* — ²⁾ et *add.* — ³⁾ cui — amen *add.* — ⁴⁾ ad haec — amen *add.* — ⁵⁾ Ezechielis — ⁶⁾ LXXXV 953

f. 76 de cordis simplicitatē lau|dabit ¹⁾. Explic̃ lib̃. xii. | Incip̃ lib̃. tercius decimus. | Esse hoc puersorū propriū solā. ut mala | sua ²⁾ —

f. 100^b in suis uocib; se|curus ñ est; Incip̃ lib̃ xiii. | Superiorib̃ huius operis parte tractau | —

f. 143^b iudicium diutius ex|pectat ³⁾. Explic̃ lib̃. xiiii. incipit | liber quintus decimus. | Quia amici beati iob nequaquā | —

f. 190^b in se sed etiam in aliis | oderunt; Explic̃ lib̃. xv. | Incip̃ lib̃. sextus decim' | Qui contra ueritatis uerba in alligatione ⁴⁾ de-
ficiunt. —

f. 234^b Obluiscatur eius misericordia omnipo ⁵⁾ ||

GREGORII MAGNI *moralia XXVII—XXX.*

585. membr. fol. foliorum 158. saec. IX—X.

f. 1 Incip̃ lib̃ xx ⁶⁾ | Quisquis ⁷⁾ de magnis dictis —

f. 45 adhuc sicomori arborē non inuener̃. finit. | Explic̃ lib̃ xxvii pars. v. || f. 45^b Incip̃ lib̃. xx.viii. *moralia sc̃i gre|g̃ pp̃. urb̃. rom̃.* in lib̃. iob par. vi | Post damna rerum. p' funera pignorū. p' uul-
nera | corporis. p' uerba male suadentis uxoris. —

f. 75 qui fluctus frango | temptationis in corde. | Explic̃ lib̃. xx.viii | Incip̃ lib̃ xxviii. | Dñs d̃s ñr ih̃s xp̃s in eo qđ uirtus & sa-
pientia d̃i ē. | de patre ante tempora —

f. 116 quanto secer̃orū cęlestiū ignarus cur hęc pateris nescis. | Explicit lib̃ xxviii. || f. 116^b Incip̃ lib̃. xxxmus | Beatus iob talia
utrum ne facer̃ ⁸⁾ dño interrogan|te requiritur. —

f. 158^b Quisq'is a dō ⁹⁾ pquiri desiderata ¹⁰⁾ æernā patriā ap-
pæens. in interna cordis plantatione uiridescat hęc ¹¹⁾ ||

HIERONYMI *epistulae.*

355. membr. Grossquart. 2 col. foliorum 184. saec. IX—X.

f. 1 *saec. XV* Iste liber est sc̃i martini ||

f. 1^b In xp̃i nomine incipiunt capitula | libri huius | 1. Epistola
damasi pape ad hieronimū | presbyterum | — xxxvi Item ad pauli-
num de om̃ibus diuine | historie libris. ||

1) laudavit — 2) quod sua mala — 3) exspectavit — 4) allegatione
— 5) l. c. 1161a — 6) Der Seitenrand beschädigt — 7) l. XXVI 399 —
8) fecerit — 9) domino — 10) desiderat — 11) l. c. 569 c

f. 2 sc̄e marcelle. | cxxiii. Ad pammachium de morte | pauline; |
 Expliciunt capitula libri | huius. | In nomine trino | diuino | incipit
 epeſta | pape damasi | ad hieronimum | presbiterum ¹⁾ | Dormientem ²⁾
 te & longo iam tem|pore —

f. 2^b in xp̄o ih̄u gr̄as referant. ³⁾ | Incipit epistola | sc̄i hiero-
 nimi | p̄rſbi ad pap̄a da|masū de vi uindic|tis cain ⁴⁾ | Beatissimo
 pape damaso | hieronimus. Postquā ⁵⁾ | epistolam — uenit. ⁶⁾ defe-
 rens ⁷⁾ ||

f. 3 xxxvii hieronimus amando p̄bro de diuer|sis questionibus —

f. 3^b cxxii Ad principiam uirginem de uita ||

f. 4 non pauca uolumina quę de syna|goga —

f. 5^b de egressione filiorum iliorum ih̄l ex e|gypto. iii. | Cur d̄s
 loquitur —

f. 6 imiter simplicitatem. | Explicit. damasus de isaac | iii.
 Cur Isaac uir iustus & d̄o carus | —

f. 8^b saluus erit. Finit. | heronimus. damaso pape. | Beatissimo
 pape damaso. hiero|nimus. Origenes ⁸⁾ cum in ceteris — parua |
 sunt. Explicit. translatio sc̄i ih̄ier | de tractatu origenis in epitha-
 lamicis | v De cantica canticorum trac|tus. ⁹⁾ —

f. 15 sponsa formosa. | cui est gl̄a in s̄c̄la seclorum. amen. |
 Incipit homelia secunda. | v. i. | Ab eo loco — forma tua speciosa. |
 Om̄s anime motiones uniuersita|tis —

f. 22 sermonem ¹⁰⁾ sapientia xp̄o ¹¹⁾ ih̄u. cui est honor | & ¹²⁾
 gl̄a & imperium in s̄c̄la seclorum. amen. | hieronimi epistola a
 tran|quillium quomodo orige|nem legere debeat. ¹³⁾ | Maiora. ¹⁴⁾ sp̄s
 uincula —

f. 22^b inpendio resalutat. | Explicit. hieronimus | ad papam
 damasum de osau|na. ¹⁵⁾ viii. | Multi ¹⁶⁾ sup hoc sermone diuersa —

f. 24 referre sententiam. | hieronimus ad papam da|masum. de
 fide cui in anti|ochia communicare deber̄ ¹⁷⁾ | viii. | Qm̄ ¹⁸⁾ uetus ¹⁹⁾
 oriens —

1) dilectissimo filio Hieronymo Damasus — 2) XXII 451 — 3) l. c. 375 — 4) Hieronymi ad Damasum — 5) l. c. 452 — 6) intervenit — 7) Fortsetzung auf f. 4 — 8) XXIII 1117a (Praefatio interpr. homil. duar. Origenis in cant. cant.) — 9) homilia prima — 10) sermone — 11) Christi — 12) honor et om. — 13) quomodo debeat om. — 14) XXII 606 — 15) ep. seu rescriptum H. ad Damasum — 16) l. c. 375 — 17) ad Damasum papam — 18) l. c. 355 — 19) vetusto

f. 25^b sensu prædicent. Item ad papam damasum unde supra 1) x. | Inportuna 2) in euangelio —

f. 26 pro qua xps | mortuus est. Explicit. Item ad | damasum 3) sc̃s hieronimus de sera|phin & calculo .xi. | Septuaginta 4) & missum est —

f. 27^b actibus | non legimus. 5) Explicit. Sermo | sc̃i hieronimi de morte ozie regis | & seraphin & calculo in esaie propheta. xii. | Et 6) factum est in antiquo 7) —

f. 33^b studeamus & lingua. 8) | hieronimus ad damasum de filio | prodigo. 9) xiii. | Beatitudinis 10) tuę interro^{gatio} disputa|tio —

f. 41^b sustentanda | non siliquis. Explicit ep̃la sc̃i | agustini ad beatum hieronimum. 11) | xiiii Dño carissimo & desiderantissimo 12) & | honorando 13) fratri & conp̃bro hieronimo augustinus in dño salutem. Audiui 14) puenisse —

f. 42 in dño gloriantur. 15) | xv Rescriptum beati hieroñ ad gustinum. | Domino uere sc̃o & 16) beatissimo | papę agustino hieronimus in dño | salutem. In 17) ipso profectionis articulo —

f. 42^b aliqua uel discere|mus. 18) Item rescriptũ 19) hie| xvi ronimi ad augustinum. | Domino uere sc̃o & beatissimo | papę agustino. hieronimus in xpo salutem. Anno 20) preterito —

f. 43 culpam ipse cognouero. 21) Explicit. | xviii Epistolę sc̃i 22) agustini ad sc̃m 23) hieronimũ | Cur 24) itaq; conor —

f. 45 concordiam reuer|tisse. exp̃. Item ag̃ ad hieronimũ. xviii | Domino dilectissimo & cultu sinceris|simo 25) caritatis obsequendo atq; am|plectendo fratri & conp̃bro hieronimo. | augustinus. Numquam 26) quisquam 27) fa|cile —

f. 46^b tulisse sententiam. hieronĩ 28). ad agustĩ. xx || f. 47 Domino uere sc̃o & beatissimo papę | agustino hieronimus. 29) crebras 30) ad | me epistolas —

1) ad Damasum p. — 2) l. c. 358 — 3) papam *add.* — 4) l. c. 372 (Anfang des Briefes f. 27^b) — 5) actis non legamus — 6) l. c. 361 — 7) anno — 8) l. c. 372 — 9) de duobus filiis — 10) l. c. 379 — 11) Augustini ad H. — 12) desideratissimo — 13) in Christo *add.* — 14) l. c. 829 — 15) Memor nostri — in Christo frater *add.* — 16) ac — 17) l. c. 830 — 18) Misit mihi — te salutem *add.* — 19) epistola — 20) l. c. 831 — 21) l. c. 946 (Aug. ad Praesidium) — 22) *om.* — 23) l. c. 911 (Anf. d. Briefe) l. c. 909 — 24) sincerissimae — 25) l. c. 565 aequae *add.* — 26) tam *add.* — 27) *om.* — 28) in domino salutem *add.* — 29) l. c. 834

f. 48 facias | peruenire. Explicit Epistola | **xxi** sc̃i 1) agustini. ad beatum 1) hiero|nimum. | Domino dilectissimo & cultu sincerissimo caritatis obseruando atq; am|plectendo. fratri & conp̃bro hieronimo | agustinus. habeo. 2) gřam —

f. 50 de cari|te presumentis. 3) Exp̃l. Item sc̃i 4) | austini ad beatum 4) hieronimū. | Domino uenerauili & desiderauili sc̃o | fratri & conp̃bro hieronimo. agusti|nus in dño salutem; Ex 5) quo coepi ad te | scribere —

f. 51^b potueris presentiam tuam. Exp̃. | **xxiii** domino 6) uere sc̃o & beatissimo | papa agustino hieronimus 7). | Tres 8) simul epistolas immo libellos —

f. 59^b in angulo monas|terii susurrare. **xxiiii**. | hieronimus marcellino & anab|sychię 9). | Dominis uere sc̃is atq; omni officio|rum caritate uenerandis filiis mar|cellino & anapsychie hieronimus in | xp̃o salutem. Tandem 10) ex africa —

f. 60 tueatur | om̃ips. domini uere sc̃i. Exp. **xxv**. | Epistola beati 11) agustini. ad sc̃m 11) | hieronimum 12) de *rigene animę 13). | Dñm 14) dñm 15) nřm qui nos uocauit —

f. 68 posse liberari. Exp̃. | Itē aę ad hierō de eo quod scriptum ~ | qui totam legē seruauerit offendat | aũ in uno. factus ē om̃i-um reus 16). | **xxvi** Quod 17) ad te scripsi honorande mihi | in xp̃o frater hieronime. querens | —

f. 73^b communi|care digneris. hieř aę. | **xxvii** Venerabili pape agustino hiero|nimus 18). uirum 19) uenerabilem 20) fratrem | meum filium —

f. 74 cuiusdam amisimus. | Item ad eundem | **xxviii** Domino sc̃o ac beatissimo pape au|gustino. hieronimus. omni 21) quidem | tempore —

1) om. — 2) l. c. 647 — 3) hunc — perhibemus *add.* — 4) om. — 5) l. c. 832 — 6) Hieronymi ad Aug. Domino *etc.* — 7) in Christo salutem *add.* — 8) l. c. 916 — 9) Ad Marcellinum et Anapsychiam — 10) l. c. 1085 — 11) om. — 12) sive liber *add.* — 13) hominis *add.* — 14) om. — 15) l. c. 1124 — 16) Aug. ad H. seu liber de sententia Jacobi — 17) l. c. 1138 — 18) Ad Aug. Domino vere sancto et omni mihi affectione uenerabili papae Aug. H. in Christo salutem — 19) l. c. 1161 — 20) honorabilem — 21) l. c. 1179

f. 74^b beatissime papa. | xxviii ad ipsum ¹⁾ | Multi ²⁾ utroq;
claudicant — pereat sempiterna. Exp. | hieronimus alypio & agu-
stino | xxx ep̄is. ³⁾ | Dominis uere sc̄is atq; omni affectione ac iure
uenerandis alypio | & agustino ep̄is. hieronimus in xp̄o | salutem.
Sc̄s ⁴⁾ Innocentius p̄br qui | huius sermonis —

f. 75 affectione uenerabiles patres. | Explanatio fidei sc̄i hie-
ronimi ad | agustinum & alipium episco|pos missa. xxxi | Credimus ⁵⁾
in d̄m patrem om̄ipoten|tem —

f. 76^b me h̄reticum conprobat. dispu|tatio de ratione anime ⁶⁾
xxxii | Cum ⁷⁾ apud uos celestis eloquentia ⁸⁾ | —

f. 83 re|dundetis fluentia sc̄arum. ⁹⁾ | expli|cit de ratione anime.
Incipit | epistola sc̄i hieronimi ad heliodo|rum ep̄m ¹⁰⁾ exhortatoria ¹¹⁾
xxxiii | Quanto ¹²⁾ amore & studio contende|rim —

f. 86^b labor du|rus est aggredere. ¹³⁾ | epistola | sc̄i hieronimi
presbyteri ad nepotia|num p̄brm ¹⁴⁾ de uita clericorum & mo|nachorum
xxxiiii. | Petis ¹⁵⁾ a me nepotiane k̄me —

f. 92^b quod talis est ¹⁶⁾ confitebitur. | Incipit epistola sc̄i hie-
ronimi | ad paulinum p̄brm de institutio|ne clericorum uel monachorum |
& diuine historie. expositionibus | diuersis. ¹⁷⁾ xxxv. | Bonus ¹⁸⁾ ho-
mo de bono thesauro | —

f. 96 p te salutare ¹⁹⁾ uolo. amen. ²⁰⁾ | Item ep̄la sc̄i hieronimi se-
cunda | ad paulinum presbyterum de om|nibus diuine historie libris ²¹⁾
scripsi | ego manu. xxxvi. || f. 96^b Frater ²²⁾ ambrosius tua mihi
munuscu|la —

f. 101^b cogitat es|se moriturum. Exp. Incipit ep̄la | sc̄i hie-
ronimi p̄bri ad amandum | p̄brm de diuersis questionibus. ²³⁾ | xxxvii.
Breuis ²⁴⁾ ep̄la longas explanare | non ual& —

1) Aug. Domino sancto ac beato papae Aug. Hieronymus — 2) l. c. 1180 —
3) Ad Alyp. et Aug. — 4) l. c. 1181 — 5) ? — 6) epistola s. dialogus sub
nomine Hieronymi et Augustini. de origine animarum — 7) XXX 261 — 8) elo-
quentiae — 9) fluentis sanctorum — 10) monachum — 11) om. — 12) XXII 547 —
13) om. — 14) ad Nepotianum — 15) l. c. 527 — 16) sit — 17) ad Paulinum —
18) l. c. 579 — 19) salutari — 20) om. — 21) Ad Paulinum. De studio scrip-
turarum — 22) l. c. 540 — 23) Ad Amandum. Domino vere sancto et suscipie
ndo fratri Amando presbytero Hieronymus — 24) l. c. 560

f. 103^b parcit. ut medicus pareat. ¹⁾ seuit | ut misereatur. | epistolaris respon|sio ad quem supra. ²⁾ | Propositio ³⁾ fuit de eadem ap̄ti epistola | —

f. 104 x̄pe | totus in cunctis. hieronimus | pammachio⁴⁾ de optimo genere int̄pretandi. xxxvii. | Paulus ⁵⁾ apostolus presente agrip|pa rege —

f. 109^b tullii philippicas ⁶⁾ scri|bere. pammachius & oceanus | hieronimo. xl || f. 110 S̄cs aliquis ex fratribus scidulas consen|sisse uidearis. hieronimus pam|machio & oceano ⁷⁾ xli. | Scidulas ⁸⁾ quas misistis honorifica | me afficere ⁹⁾ contumelia. —

f. 113 uelit eloquii uenustatem. | hieronimus ad oceanum de uita | clericorum. .xlii. | Sofronius eusebius hieronimus | oceano suo salute. Depreca|tus ¹⁰⁾ es ut tibi brebiter —

f. 117 casto confir|metur affectu || f. 117^b Item ad oceanum de unius uxoris|uiro. ¹¹⁾ xliii | Numquam ¹²⁾ filii oceane fore puta|bam. ut indulgentia principis | —

f. 123^b obiciunt quod concessum est. | hieronimus ad euange|lum qual̄t̄ | p̄br & diaconus differant. ¹³⁾ | xliiii. Legimus ¹⁴⁾ in esaia fatuus fatua loqui|tur. ¹⁵⁾ Audio quendam —

f. 124^b in ecc̄la | uindicent ¹⁶⁾. Item ad euangel|um | p̄br̄m de melchisedech. ¹⁷⁾ xlv | misisti ¹⁸⁾ mihi uolumen anonimona | σεσποτον ¹⁹⁾ —

f. 127 nocuerit corporis ualitu|dini. Ep̄la sc̄i hieronimi ad mar cum p̄br̄m calcide ²⁰⁾. xlvi. | Decreueram ²¹⁾ quidem utendum | mihi psalmiste uoce dicentis cū | consistere —

f. 127^b qui hinc ²²⁾ su|mus plurimum salutamus. hieronim; | ad auitum ubi ea que in libris periar|con aduersus fidem catholicam sunt | pandit ²³⁾. xlvii | Ante ²⁴⁾ annos circiter decem s̄cs uir p̄a|machius. ad me cuiusdam scidulam ²⁵⁾ | —

¹⁾ medicus ut parcat — ²⁾ Aug. in der Fortsetzung desselben Briefes — ³⁾ Tertia id est extrema propositio tua — ⁴⁾ ad Pammachium — ⁵⁾ l. c. 568 — ⁶⁾ tibi add. — ⁷⁾ fratribus salutem add. — ⁸⁾ l. c. 744 Schedulae — ⁹⁾ affecere — ¹⁰⁾ XXX 288 — ¹¹⁾ de — uiro om. — ¹²⁾ XXII 633 — ¹³⁾ qualiter — differant om. — ¹⁴⁾ l. c. 1192 — ¹⁵⁾ loquetur — ¹⁶⁾ vindicent in ecclesia — ¹⁷⁾ om. — ¹⁸⁾ l. c. 676 — ¹⁹⁾ ἀνώνυμον ἀδίσποτον — ²⁰⁾ om. — ²¹⁾ l. c. 359 — ²²⁾ hic — ²³⁾ Ad Auitum. Quid cavendum in libris περὶ ἀρχῶν — ²⁴⁾ l. c. 1059 — ²⁵⁾ schedulas

f. 134 que sibi cauenda sint nouerit. Incip̄ definitio fidei | simbuliq; niceni concilii. 1) | XLVII | Credimus 2) in unum dñm patrem om̄i|potentem —

f. 137^b celorum hereditatione non ambigua sunt sortiti. | Ep̄la sc̄i hieronimi ad exuperantiũ | XLVIII | Inter 3) om̄a que mihi sc̄i fr̄is quinti|lianẽ amicitie prestiterunt —

f. 138 habebis hospites. | Hieronimi ad rusticũ exortatoria | sup poenitentẽ. 4) L | Quod 5) ignotus ad ignotum audeo scri|bere sc̄e ancille xp̄i edibie; & filii mee | coniugis tuę arthemie —

f. 142^b qm̄ mandata tua non | sum oblitus. ad desiderũ. LI. Lectus 6) sermo 7) dignationis tuę quem | mihi necopiantia tua ueniuolentia tribuit. —

f. 143 paulatim scribi fa|ciam si uolueris. Exp | Incip̄ ep̄la sc̄i hieronimi de tribus | uirtutibus. LII | Tres 8) quodammodo uirtutes d̄i assu|mens —

f. 146^b ascendere ad sapientiã | & uirtutem d̄i xp̄m ihm cui est gl̄a | & uirtus & imperium in secl̄a secl̄orũ | amen. 9) Exp. | Incipit ad dardanum de terra re|promissionis 10) LIII | Queris 11) dardane xp̄ianorum nobi|lissime & nobilium xp̄ianissime | —

f. 150 quorum alterum pudoris alterum cari|tatis est. Exp. ad dardanum. | Incipit ep̄la epiphani cyprii mis|sa ad iohannem a sc̄o hieronimo trans|latam. 12) LIII | Domino dilectissimo fr̄i iohanni ep̄o. | epyphanus. | Oportebat 13) nos | di|me clericatus —

f. 155^b ad puersitatem | sui inducat erroris. 14) exp. ad iohannẽ. | ep̄la sc̄i hieronimi ad lucinum be|ticum. 15) LV | Necopinanti 16) mihi subito littere | tue reddite sunt que quanto in|sperate —

f. 157^b litterarum | uicissitudine sentiamus. Exp. | Epist̄l sc̄i hieronimi contra helui|dium. de uirginitate sc̄e | marie. LVI | Nup 17) rogatus a fratribus. ut ad|uersus libellum cuiusdam | heluidii respon|derem face|re distuli. —

1) ep. seu explanatio fidei ad Cyrillum — 2) XXX 176 — 3) XXII 1191 — 4) ad Rusticum. De poenitentia — 5) l. c. 1038 — 6) l. c. 492 — 7) Lecto sermone — 8) XXX 116 — 9) om. — 10) promissionis — 11) XXII 1099 — 12) ep. S. Epiphani ad Ioannem episcopum Ierosolymorum a Hieronymo latine reddita — 13) l. c. 517 — 14) Opto — in domino add. — 15) Ad Lucinum — 16) l. c. 669 — 17) XXIII 183

f. 167 ser|uus dñi pariter experiatur & mater. | Ep̄la beati hieronimi aduersus uigilantium ubiq̄ arguit blasphemias. 1) | LVII. | Iustum 2) quidem fuerat nequaquam | tibi litteris satisfacere. qui tuis au|ribus non credidisti. neq; enī scidule | potes 3) adquiescere. —

f. 169 ut audeas 4) & tace|as. ut intellegas & sic loquaris. | Ep̄la sc̄i hieronimi ad ripariū | p̄brū contra 5) uigilantiū 5) LVIII | Acceptis 6) (is in ras.) primū (ū in ras.) literis tuis n̄ | respondere —

f. 170 excidentur & in ignē | mittentur. 7) Item sc̄i hieronimi | aduersus uigilantium 8) LVIII | Multa 9) in orbe monstra gene|rata sunt. centaurus 10) et si|renas. ululas & onocrotalos. —

f. 176^b maritos earum xp̄i minis|terio arbitrantur indignos. | m. rec. über der Zeile Adusus 11) magnū oratorē urbis Rome. LX. | Sebesiū 12) n̄m tuis monitis profecisse. non tam ep̄la tua | —

f. 178^b sed iam ep̄laris angus|tia finienda est. Ep̄la | sc̄i hieronimi ad ruphinū p̄brū rome de iudi|cio salomonis in sectione paruuli. 13) LXI | Multum 14) in utramq; partē crebro | —

f. 180^b dictaui uulnus sustinuerim. | Epist̄la sci hieronimi ad uitalem | p̄brū de salomone & achaz. | LXII Quomodo salomon & achaz undecim annorum genuisse dican|tur filios. 15) zenon 16) nauclerus p quem mihi dicis tuę sc̄itatis lite|ras eē transmissas. —

f. 182 n̄ra ui|cissim p desideriiū missa suscipe. | hier̄ ad florentinū de hortu amicitie. 17) | LXIII Quantus 18) beatitudinis tue ru|mur (corr. ead. m.) diuersa popl̄orum ora com|pleuerit —

f. 182^b catena languoris innector. 19) ad eundem. 20) | In 21) ea mihi parte heremi cōmoran|ti quę iuxta syriā sarracenis iun|gitur —

f. 183 instan|ter negotium psequatur. 22) | LXV hieronim; ad abigaū spanū. 23) Quamquā 24) mihi mul|torū si inconsciis (corr.) pec|catorum & cotidie —

f. 184 p te oppido salutam; — | Ad castricianū ut de "citate que ei | contigit n̄ debeat c̄ristari. 25) LXVI | Sc̄s 26) filius m̄s eraclius dia-

1) Ad Vigilantium — 2) XXII 602 — 3) poteris — 4) audias — 5) om. — 6) l. c. 906 — 7) excidetur — mittetur — 8) Contra Vigilantium liber unus — 9) XXIII 339 — 10) centauros — 11) Ad — 12) XXII 664 — 13) de iurgio duarum meretricum et iudicio Sal. — 14) l. c. 682 — 15) quomodo—filios om. — 16) l. c. 673 — 17) ad Florentium — 18) l. c. 335 — 19) Valein Christo add. — 20) Ad Florentium — 21) l. c. 336 — 22) Cupio—in Christo add. — 23) om. — 24) l. c. 689 — 25) Ad Castrutium — 26) l. c. 651

conus mi|hi rettulit quod cupiditati nr̃e ¹⁾ | scissam ²⁾ usq; uenisses.
 & homo pan|nonius id est terrenū animal non | timueris hadriatici
 maris extus ³⁾ | et egei atq; ioni ⁴⁾ subire discrimina. | — non des-
 peramus aduentū tuum. | quod si sc̃s diaconus portitor lite| *unter*
der Zeile rarum tuis — duplicat ⁵⁾. Explicet.

356. membr. Grossquart. foliorum 191. saec. IX-X. 6)

f. 1 rarum tuis rursum amplexibus | — f̃enoris duplicat. ⁵⁾ hiero-
 nim; | ad sabianum diacoñ lapsum. ⁷⁾ LXXVII Samuhel ⁸⁾ quondā lu-
 gebat sau|lem. quod ⁹⁾ poenituerat dñm —

f. 5^b maledictioni ¹⁰⁾ p̃xima cuius consū|matio ¹¹⁾ combustio-
 nem. | hierō ad iulianū diacoñ aquilegie. ¹²⁾ | LXXVIII Antiquus ¹²⁾
 sermo est mendaces | faciunt ut nec ¹⁴⁾ uera dicentibus | credatur. —

f. 6 sermonib; l̃tiores expl. | ad iulianum. | hie ad niceā yp-
 podiacoñ aq̃leie | LXXVIII Turpilius ¹⁵⁾ comicus tractans | de uicissi-
 tudine literarum | sola inquit res est quę homines | absentes pre-
 sentes faciat ¹⁶⁾ —

f. 6^b literas uel indignantis accipiā. | Expl. ad niceam. | Ep̃la
 sc̃i hieronimi ad rusticū monach̃ | LXX Nihil ¹⁷⁾ est ¹⁸⁾ xp̃iano felicius
 cui | p̃mittuntur regna ¹⁹⁾ —

f. 13 durum grande difficile. | sed magna sunt premia. | hierō
 ad paulū senē moñ ²⁰⁾ concordie | LXXI | Humane ²¹⁾ uitę breuitas dam-
 natio delictorum est. & in ipso | sepe lucis exordio —

f. 14 si sp̃s sc̃s adfla|uerit nauigabunt. hierō ad chro|matiū Ioui-
 ñianū ²²⁾ & eusebium. | LXXII Non ²³⁾ deb& charta diuidere quos |
 amor mutuus copulauit —

f. 15 confusa turbatur | oratio. amor ordinem nescit. | hierō ad
 chrisocomā ²⁴⁾ monachū aq̃leiae | LXXIII Qui ²⁵⁾ circa te affectus meus sit
 | km̃s ambobus heliodorus tibi | potuit fideliter nuntiare. —

1) cupiditate nostri — 2) Cissam — 3) aestus — 4) Ionii — 5) duplicari
 — 6) Fortsetzung der vorhergehenden Handschrift — 7) Ad Sabinianum lapsam
 — 8) l. c. 1195 — 9) quia — 10) maledicto — 11) fit in *add.* — 12) Aq̃-
 leiae diacoñ. — 13) l. c. 337 — 14) sibi *add.* — 15) l. c. 341 — 16) facit — 17) l. c.
 1072 — 18) *om.* — 19) promittitur regnum — 20) *om.* — 21) l. c. 343 — 22) Iou-
 uinum — 23) l. c. 338 — 24) Chrysogonum — 25) l. c. 342

f. 15^b non habuisse quod scriberis ¹⁾. expl. | Hieronimus ad antonium ²⁾ | LXXIII Dñs ³⁾ n̄r humilitatis magister | disceptantib; de dignitate —

f. 16 conseruus inperitias. uale in dño. | LXXV Ad theodosiũ & ceteros anachoritas | intrinsecus cõmorantes. ⁴⁾ | Quam ⁵⁾ uellem | nunc ur̄o interesse conuentui & admirandum —

ibid. optati litoris psequatur. | hieronimus ad minerbiũ & alexan|drum monachos de resurrectione car|nis. ⁶⁾ In ⁷⁾ ipso iam p̄fectionis articulo | sc̄i fr̄is n̄ri sisinnii —

f. 24 inmutabimur. quorum qui ⁸⁾ sen|sus sit supra diximus. Explicit de | resurrectione carnis hieronimus. cypriano p̄bro de psal. LXXXVII** ⁹⁾ | Frāi ¹⁰⁾ km̄e cypriane scito prenos|cens quia si scribatur extre|ma ¹¹⁾ —

f. 25 confitentis ¹²⁾ d̄i auxilio deseretur. explicat | hieronimi p̄bri apologeticũ ad p̄machium. ¹³⁾ LXXVIII. | Quod ¹⁴⁾ ad te hucusq; non scrip|si. causa fuit silentiũ tuũ. | Verebar enĩ —

f. 35^b uel la|zarum sequi uel diuitem. | Itẽ hieronim; adp̄machium. LXXX | Christiani ¹⁵⁾ interdum pud̄ioris ⁂ | etiam apud amicos tacere. | —

f. 36^b uniuerso loquatur | hominum generi. Hieronim; ad p̄machĩũ & marcello. ¹⁶⁾ LXXXI. | Rursum ¹⁷⁾ orientalibus uos locuple|to mercibus. & alexandrinus ¹⁸⁾ | opes —

f. 37^b longo tempore are|facta moriantur. expl̄ ad p̄machĩũ. | hieronim; ad domnionem | Littere ¹⁹⁾ tuę & amorem sonant | pariter. ²⁰⁾ & querellã. —

f. 40 Volo om̄s qui p̄pter noc|turnos forsitan metus soli cubi|tare non possunt uxores ducere | Expl̄ic ad dõnionẽ. ep̄la sc̄i hieronimi | ad eustochiũ filiã sc̄e paule ²¹⁾ de uirginitate seruanda. ²²⁾ LXXXIII. | Audi ²³⁾ filia & uide & inclina aurem | —

¹⁾ scriberes — ²⁾ monachum *add.* — ³⁾ l. c. 345 — ⁴⁾ *om.* — ⁵⁾ l. c. 331 — ⁶⁾ de carnis *om.* — ⁷⁾ l. c. 966 — ⁸⁾ quis — ⁹⁾ Ad Cyprianum presb. — ¹⁰⁾ (l. c. 1166) Anfang stimmt nicht — ¹¹⁾ l. c. 1177 quod in singulari numero si scribatur extrema — ¹²⁾ contemnentis (*al.* confidentis) — ¹³⁾ ep. seu liber apologeticus ad Pammachium pro libris contra Iovinianum — ¹⁴⁾ l. c. 493 — ¹⁵⁾ l. c. 511 — ¹⁶⁾ Marcellam — ¹⁷⁾ l. c. 790 — ¹⁸⁾ Alexandrinus — ¹⁹⁾ l. c. 512 — ²⁰⁾ pariter sonant — ²¹⁾ Paulae filiam. — ²²⁾ de custodia uirginitatis — ²³⁾ l. c. 394

f. 56 & flumina non cooperient ¹⁾ eā. | hieronim; ad asellā de fictis amicitiiis qui sibi detrahebant. ²⁾ | LXXXIII. | Si ³⁾ tibi putem a me grās referri | possem ⁴⁾ non sapiam. potens → | —

f. 57^b tuis precib; mitigat. ⁵⁾ | Explic ep̄la hieronimi ad uirgines hemonenses | LXXXV. | Chartę ⁶⁾ exiguitas. indicium | solitudinis est. Et idcirco longum sermonem —

f. 58 tuus nequam est. Explic ep̄la | Itē ad demetriadem. ⁷⁾ | LXXXVI Inter ⁸⁾ om̄s materias quas ab adulescentia —

f. 68 quorum ⁹⁾ imitatio forma uirtutis est. | Ep̄la sc̄i hieronimi ad aletā ¹⁰⁾ de institutione filiq. LXXXVI* | Apostolus ¹¹⁾ paulus scribens ad corinthios & ruden ¹²⁾ xp̄i eccl̄am | —

f. 73 sponsam xp̄i erudiā | regnis celestib; offerenda ¹³⁾. | Explicit ad leta. hieronimus ad | fabiola de ueste sacerdotali | LXXXVI Vsq; ¹⁴⁾ hodie in lectione ueteris testam̄ti —

f. 80 meis sū uiribus | estimandus. Explic ad fabiolam | hieř ad matrē & filiā in galeis cōmanentib. ¹⁵⁾ | Retulit ¹⁶⁾ mihi quidam fr̄ e gallia | se habere sororem —

f. 83^b tu itineris | longitudinem. explic prephatio. | Primum scire uos ¹⁷⁾ cupio soror —

f. 84 ignoscat ul̄ tempori. expl. ad matrē ad filiā. | Item hierō ep̄la ad castorinā matertera. | Iohannes ¹⁸⁾ idem ap̄ls & euange lista. in ep̄la sua ait. qui ¹⁹⁾ xci odit | fr̄m suū —

f. 84^b cum lecta fuerit absoluta. | expl. ad castorinā. hieronim | ad furiā | de uiduitate seruanda. xcn. | Obsecras ²⁰⁾ litteris & sup- pli|citer deprecaris —

f. 90 de secundis | nuptiis cogitabis. Expl̄ ad furiam | Inōp̄ ad saluinam consolatoria de | nebridio & uiduitate seruanda. ²¹⁾ | xcm | Vereor ²²⁾ ne officium putet ²³⁾ | ambitio & quod illius exem|plo —

f. 95 occultū iudiciū legentū ²⁴⁾ pti|mentico. Expl ad saluinā de uiduitate. | Hieron̄ ad aggeruciā ²⁵⁾ de monogamia. | xcm | In ²⁶⁾ uetere uia nouam semitā | querimus —

¹⁾ operient — ²⁾ de — detrahebant om. — ³⁾ l. c. 480 — ⁴⁾ gratias a me referri posse — ⁵⁾ mitiga — ⁶⁾ l. c. 344 — ⁷⁾ de seruanda uirginitate add. — ⁸⁾ l. c. 1107 — ⁹⁾ quarum — ¹⁰⁾ Laetam — ¹¹⁾ l. c. 867 — ¹²⁾ rudem — ¹³⁾ offerendam — ¹⁴⁾ l. c. 608 — ¹⁵⁾ in Gallia commorantes — ¹⁶⁾ l. c. 953 — ¹⁷⁾ vos scire — ¹⁸⁾ l. c. 346 — ¹⁹⁾ quicumque — ²⁰⁾ l. c. 550 — ²¹⁾ consolatoria — seruanda om. — ²²⁾ l. c. 724 — ²³⁾ putetur — ²⁴⁾ legentium iudicium — ²⁵⁾ Ageruchiam — ²⁶⁾ l. c. 1046

f. 102 sub | nomine tuo titulum possidebit. | Explicit ad aggeruciam de mono|gamia. Incip̃ ad hedibiã questione | Scĩ hierõ p̃bri numero duodecim ¹⁾ | xcv | Ignota ²⁾ uultu fidei mihi ardore notissima es. —

f. 102^b & ego adimplebo ³⁾ illud. | 1 Interrogas. quomodo pfectus esse | quis possit. —

f. 116 (xii) & accendun|tur ⁴⁾ extinguuntur in nobis. | Explicio ad hedibiã questionũ. $\kappa\upsilon\mu\mu\upsilon\kappa\iota\omega\kappa\omega\kappa$. Incipiunt capitula questio | ad algasiam. ⁵⁾ | 1 Quor ⁶⁾ Johannes discipulos suos mit|tit ad dñm ut interrogarent eum. | tu es q uenturus es. añ⁷⁾ aliũ expectam; | cum prius ipse de eodem dixerit. ecce agn; di. ecce qui tollit peccatũ ⁸⁾ mundi —

f. 116^b (xi) homo peccati et reliq | Ad algasiam questionũ $\mu\mu\mu\kappa\iota\omega\kappa$. | Incipiunt questiones sc̃i heroni|mi ad algasiam ⁹⁾. | xcvi | Filius m̃s apodemius qui int̃|pretationem nominis sui | —

f. 117 sup mel | ori meo. | 1 Quor Joh̃s discipulos—mundi. De hac questio|ne in commentariis —

f. 133^b (xi) mendacium | id est antichristum suscepturi sint ¹⁰⁾ | Explicio ad algasiã questũs num̃. xi. | Incip̃ ad marcellã de ¹¹⁾ quq; questio|nib; | noui testamenti uł de his q dño occur|su|ri sunt. hieronimus. xcvi. | 1 Magnis ¹²⁾ nos prouocas questionibus & torpens otio | —

f. 135 (v) describuntur. apud quos eẽ ¹³⁾ | dignatur. Expl de v. questionib; | Itẽ ad marcellã hierõ de onaso. xcvi. | Medici ¹⁴⁾ quos uocant chirurgicos | crudeles putantur —

f. 135^b dissertus ¹⁵⁾ uideri poteris. Expl. | hieronim; marcelle de hebreicis no|minibus & uerbis ¹⁶⁾ xcvi | Nuper ¹⁷⁾ cum pariter essemus ñ | p ep̃lam ut ante consueueras | —

f. 136 uelis audire que tacita sunt. Expl. | hierõ. ad marcellã de .x. nominibus | qbus apud hebreos dã uocatur. xcvi | Nonagesimum ¹⁸⁾ psalmũ legens | in eo loco —

¹⁾ Hier. ad Hedybiam de quaest. xii — ²⁾ l. c. 981 — ³⁾ implebo — ⁴⁾ et add. — ⁵⁾ Ad Alg. capitula xi quaest. Algasiae ad Hier. — ⁶⁾ l. c. 1006 — ⁷⁾ an — ⁸⁾ peccata — ⁹⁾ Hier. ad Alg. de quaest. xi — ¹⁰⁾ sunt — ¹¹⁾ de quinque q. n. etc. om. — ¹²⁾ l. c. 586 — ¹³⁾ vel non esse add. — ¹⁴⁾ l. c. 473 — ¹⁵⁾ disertus — ¹⁶⁾ ad eandem Marc. de quibued. hebraeis nominib. — ¹⁷⁾ l. c. 430 — ¹⁸⁾ l. c. 428

f. 136^b in lingua n̄ra | habere possumus. ΑΙΚΝΑCΙΚΕ|ΒΑC 1).
Salonas. Expl. de. x. nom̄. | Itē ad 2) marcellā de 3) fide n̄ra
et | dogmata heretica. | cı Testimonia 4) de ioh̄is euanḡelio con-
gregata —

f. 137^b sentirē a me uolueris sciscitari. | Expl. contra mon-
tanum. | Item ad marcellā de blasphemia | in sp̄m sc̄m inremissi-
bile 5); cı | Breuis 6) questiuncula quā | misisti & apta responsio
est. | —

f. 138 ep̄lā | quam commentariolum dictarem; | Expl hieronim;
ad 7) marcellam | de tractatorib; suis 8) c.m. | Post 9) priorem ep̄lā
in qua de hebreis | uerbis pauca pstrinxeram. —

f. 139 aquā ubi bos & asinus calcant. expl. cıı | hieronimus
ad marcellam de muneribus | Ut 10) absentia 11) corporū — accen-
disse sit gratū. Item ad marcellā de 12) urbe secedendū. | cı Am-
brosius 13) quo chartas sumptus no|tarius 14) (u ex o) ministrante
tam innumerabiles libros —

f. 140 ut uulgo đr amatorię | cantiones 15). Vale. Expl. Item ad
marcellam ne contristetur 16) de egrotatione. blesille. | Abraham 17)
temptatur in filio & fidelior inuenitur. —

f. 141 cum dñs ej dict; | sit belzebug. Itē ep̄la sc̄i hieronimi.
| ad 18) marcellam 19). | c.vii. Epistole 20) officiū est de re fami|liari
aut de cotidiana —

f. 144 secta|mur etiam minor apdentes. (*corr. m. post.*) |
Expl. Itē. ad marcellam 21). | c.viii. Beatus 22) pamphilus martyr | cuius
uitam eusebius cesari|ensis ep̄s —

f. 145^b somno frustetur 23) infir|mitas. Ep̄l. It ad marcellam. |
c.viii. Ut 24) tam paruā ep̄lam. scriberem | causę duplicis fuit. —
xp̄ianā simul alligat̄ et 25) | mater. Ep̄l. Hiēr ad marcellam 26). |

1) Athenas, Thebas — 2) eamdem *add.* — 3) de f. n. et d. h. om. —
4) l. c. 474 — 5) Ad Marc. contra Novatianos haereticos — 6) l. c. 477
Brevis est — 7) eamdem *add.* — 8) de tr. s. om. — 9) l. c. 431 — 10) l.
c. 480 — 11) absentiam — 12) de urbe s. om. — 13) l. c. 478 — 14) no-
tarios — 15) l. c. 480 adn. d. — 16) ne contr. om. — 17) l. c. 463 —
18) eamdem *add.* — 19) de Ephod et Taraphim *add.* — 20) l. c. 435 Episto-
lare — 21) de locis aliquot psalmi cxxvi *add.* — 22) l. c. 448 — 23) frusta-
retur — 24) l. c. 446 — 25) diligatur — 26) ad Paulam de alphab. heb.
psalmi cxviii

Nudius ¹⁾ | tertius cum centesimū | octauodecimum ²⁾ psal-
mum | —

f. 147 ~~satanam~~ ³⁾ sub pe|dib; nr̄is uelociter ep̄l. cxī. | hieronim;
marcellē de diapsalma ⁴⁾. | Quę ⁵⁾ acceperis reddenda cū feno|re
sunt ⁶⁾ —

f. 148 stultam | habere scientiam nescientū ⁷⁾. ep̄l | Incip̄ ad
heliodorū ep̄m de ⁸⁾ p̄itha|phium nepotiani ep̄i ⁹⁾. cxii | Grandes ¹⁰⁾
materias ingenia | parua non sufferunt. —

f. 153^b de eo loq̄ numquā desinamus. | Hieronimus consolatoria
ad tyrsiū | de morte filie suę ¹¹⁾. cxiii. | Benedicto ¹²⁾ & dilectissimo
parenti ¹³⁾ | tyrsio hieř. caritatis ¹⁴⁾ tue | scripta p̄cepi. in ¹⁵⁾ quib;
animū tuū | dolore cōmotum. —

f. 155^b eos qui dormierunt. in xp̄o ¹⁶⁾ addu|e& cum illo ¹⁷⁾
hieronim; ad iulianum | exortatoriā ¹⁸⁾ de pignorib; consultum. |
cxiii Filius ¹⁹⁾ m̄s fr̄ tuus ausonius in ipso iā | —

f. 158^b sit tibi tanti dux femina facti. | Ep̄l̄ ad iulianum. Con-
solatoria. hierō | ad paulā de dormitione ²⁰⁾ blesille ²¹⁾. | cxv Quis ²²⁾
dabit capiti meo aquam. | & oculis meis fontē lacrima|rū —

f. 162^b loquentē cū sorore. cum | matre. añ ²³⁾ Exp̄l̄ de dormitione
blesille. | Inē epithapiū scē paulę a scō hieroni|mo editum ²⁴⁾ | Si ²⁵⁾
cuncta mei corporis ²⁶⁾ membra uer|terent ²⁷⁾ —

f. 175 impleuit annos ²⁷⁾ lvi. mensibus viii. diebus xxi. cvii. |
hieřm; ad teodorū spanā de morte lucini ²⁸⁾. | Lugubri ²⁹⁾ nuntio
c̄sternatus sup̄ sc̄i | & uenerabilis mihi dormitione lucini | —

f. 176 ego ³⁰⁾ dormio | & cor meum uigilat. Hieř ad ocea|nū
de morte fabiole. | cxviii Plures ³¹⁾ anni sunt quos ³²⁾ sup̄ dormi-
tione blesille. paulam —

1) l. c. 441 — 2) octavum decimum — 3) Satanam — 4) ad eandem
Marcellam. De voce diapsalma — 5) l. c. 433 — 6) sunt cum fœnore —
7) nescientium — 8) ep. de om. — 9) om. — 10) l. c. 589 — 11) ad Ty-
rsium super filie suę consolatoria (ad Turasium presbyterum) — 12) (Cy-
prius bened. & dil. parenti Tyrsio in domino aeternam sal.) — 13) om. —
14) XXX 278 (IV 434) — 15) (om.) — 16) (Jesu) — 17) Haec tibi —
armare add. (Haec tibi — armare. Opto — meminisse add.) — 18) exort. de
p. c. om. — 19) XXII 960 — 20) super obitu — 21) filie add. — 22) l.
c. 465 — 23) om. — 24) Ad Eustochium virginem. Epitaphium Paulę
matris — 25) l. c. 378 — 26) corpora mei — 27) annis — 28) ad Theo-
doram viduam — 29) l. c. 685 — 30) om. — 31) l. c. 690 — 32) quod

f. 180^b suphabundauit gr̃a. Cui plus dimittit̃. plus amat. | Expliẽ de morte fabiole. Incip̃ ad marcellam de exitu leę. hieronimus ¹⁾ | cxviii Cum ²⁾ hora ferme tertia hodie|ne diei —

f. 181 ut possimus esse | perpetui. Itẽ ad marcellã. bieř | de uita & obitũ ³⁾ aselleę. | Nemo ⁴⁾ reprehendat qđ in eplis ali|quos aut laudam; aut carpim; | —

f. 182 no|xie timeant. suscipiant ⁵⁾ sacerdotes. | bieřo ad innocentiu de ⁶⁾ septies p̃ussa. | cxxi Sepe ⁷⁾ a me innocenti k̃me postulasti | ut de ej rei miraculo — flagitare ñ poteris. | Igitur. uergellenor̃ ⁸⁾ ciuitas haut p̃cul | —

f. 184 ut redditam uitę redderã | libertati. Ad principia uirginẽ | de uita sc̃e marcelle hieronim; ⁹⁾ | cxxii | Sepe ¹⁰⁾ & multum flagitas uirgo | xp̃i principia ut memoriam scę fe|mine marcelle —

f. 187^b & dõ & legentibus placere desiderans. | Explic̃ ad principia uirginẽ. Incip̃ | ad pammachiũ de morte pauline ¹¹⁾. | Sanato ¹²⁾ uulnere ¹³⁾ & in cicatrice ¹⁴⁾ | supducte cutis ¹⁵⁾ —

f. 191^b dulci somno fruitur tu duarum | medius. ad xp̃m leuius subuolabis. ||

5762. membr. 4. foliorum 130. saec. X.

f. 1 (*halb ausradirt*) in libano. quia nimirũ sc̃e ecla que ex causis | singulis tẽtaĩta p̃deant p̃ discretionẽ —

f. 3 ¹⁶⁾ alie|na delicta ñ ualeat his quẽ adhuc p̃pria deuastant || f. 3^b *manu rec.* Regulae. S. Augustini pars. | hae s̃ que ut obseruetis p̃cipimus in mo|nasterio constituti. —

f. 16^b Ille uerus. ẽ | monachus qui aurũ contẽnet & scripturas secta|| f. 17 *Über der Zeile* agustinus ad hieronimũ. ¹⁷⁾ | Dñõ carissimo & desiderantissimo ¹⁸⁾ & | honorando ¹⁹⁾ fratri & c̃p̃r̃bo hieronimo | agustinus in dñõ salutẽ. Audiui ²⁰⁾ p̃ue|nisse i manus tuas —

¹⁾ om. — ²⁾ l. c. 425 — ³⁾ ad Marcellam. De laudibus — ⁴⁾ l. c. 427 — ⁵⁾ suscipiant — ⁶⁾ muliere *add.* — ⁷⁾ l. c. 326 — ⁸⁾ Vercellae Ligurum — ⁹⁾ Ad P. virg. sive Marcellae viduae epitaphium — ¹⁰⁾ l. c. 1087 — ¹¹⁾ de m. p. om. — ¹²⁾ l. c. 639 — ¹³⁾ vulnere — ¹⁴⁾ cicatricem — ¹⁵⁾ euti — ¹⁶⁾ fol. 2 oben: Liber seti 94 columbani de bobio — ¹⁷⁾ om. (Ep. Aug. ad H.) — ¹⁸⁾ desideratissimo — ¹⁹⁾ in Christo — ²⁰⁾ Aug. epp. II LXVII XXXIII. 236 (Hieron. ep. cı XXI 629)

f. 17^b de te in dñō gloriantī. ¹⁾ resp̄t hieronim. ²⁾ | dñō uere scō & ³⁾ beatissimo pape agustino | hieronimus in dñō ⁴⁾ salutē. In ipso pfectionis | articulo —

f. 18^b disceremus. ⁵⁾ explicit. dñō ⁶⁾ uere scō ⁷⁾ | beatissimo papē agustino. hieronimus in xpō | salutē. Anno ⁸⁾ p̄terito p̄ fratrem n̄m austeriū ⁹⁾ | —

f. 19 suscipiende papa | Agustī ¹⁰⁾ | Dñō beatissimo & merito uenerando || f. 19^b fratri & c̄sacerdoti p̄sidio agustinus in dñō sa|lutē. Sicut ¹¹⁾ p̄sens rogauī — cognouero. explicit. agustini. hieronimi ¹²⁾ Cur ¹³⁾ itaq: conor c̄tra tractū fluminis ¹⁴⁾ —

f. 24 ¹⁵⁾pristinā concordiā reuertisse | Item agustinus ¹⁶⁾. Dñō uere scō & beatissimo | papae agustino hieronimus ¹⁷⁾ | crebas ¹⁸⁾ ad me epitalas (*sic*) dirigit —

f. 26 fatias puenire. expicit. agustini ad hieronim̄ | Dñō dilectissimo & cultu sincerissimo carita|tis obseruando adque amplectendo fratri & | p̄r̄bo ¹⁹⁾ hieronimo agustinōs. habeo ²⁰⁾ gratiā qđ ²¹⁾ | subscripta —

f. 32 p̄sentiā tuā. ²²⁾ explicit | hieronimus agustino ²³⁾ | Venerabili ²⁴⁾ papae aḡt hieronimus ²⁵⁾. Uirū ²⁶⁾ uenera|bilē ²⁷⁾ fratrem meū filium dignationis tuae orosium —

f. 33 amissimus. expl̄i | Item ad eundem | Dñō scō ac beatissimo | papae agustino hieronimus omni ²⁸⁾ quidē tēpo|re —

f. 33^b beatissime papa. ad ipsū expl̄ | Multi ²⁹⁾ utroq: claudicant pede — sempit̄na. explicit | hieronim̄ alypio agustino episcopis ³⁰⁾ | Dñō uere sc̄is atq; omni affectione ac iure | uenerandis alypio & agustino episcopis. hie|| f. 34 ronimus in xpō salutē. Sc̄s ³¹⁾ innocētius | p̄r̄t qui huius sermonis. ē petitor ³²⁾ —

¹⁾ gaudent. Memor — frater (gloriantur. Memor — frater) — ²⁾ om. (H. ad A.) — ³⁾ ac — ⁴⁾ Christo (domino) — ⁵⁾ Misit mihi — te salutet *add.* — ⁶⁾ vorher ad Aug. — ⁷⁾ et *add.* — ⁸⁾ XXII 831 — ⁹⁾ Asterium — ¹⁰⁾ ad Praesidium *add.* — ¹¹⁾ l. c. 945 — ¹²⁾ Aug. ad Hieron. — ¹³⁾ l. c. 911 (Anf. des Briefes 909). — ¹⁴⁾ fluminis tractum — ¹⁵⁾ ad Aug. — ¹⁶⁾ in domino salutem *add.* — ¹⁷⁾ l. c. 834 — ¹⁸⁾ compresbytero — ¹⁹⁾ l. c. 647 — ²⁰⁾ pro *add.* — ²¹⁾ l. c. 834 (Ende des Briefes Ex quo coepi) — ²²⁾ ad Aug. — ²³⁾ Domino vere sancto et omni mihi affectione venerabili — ²⁴⁾ in Christo sal. *add.* — ²⁵⁾ l. c. 1161 — ²⁶⁾ honorabilem — ²⁷⁾ l. c. 1179 — ²⁸⁾ (ad Aug.) l. c. 1180 — ²⁹⁾ ad Alyp. et Aug. — ³⁰⁾ l. c. 1181 — ³¹⁾ portitor

f. 35 uene|rabiles patres. Explanacione fidei sc̃i hierō | ad agustinū & alypium ep̃is missa. | Credimus ¹⁾ in d̃m patrē omnipotentē cunc|tor, —

f. 38^b heriticū con|p̃babit. explicit | hieronimi ad amandū pr̃bm ²⁾ Breuis ³⁾ ep̃la longas ex|planare —

f. 39^b saeuit. ut miserea|. explicit | responsio ad quē supra ⁴⁾ || f. 40 Propositio ⁵⁾ fuit de eadē apostoli —

f. 41 totus in cunctis; explicit. | hieronimi ad marcum pr̃bm calcide ⁶⁾ | Decreueram ⁷⁾ quidē utendū mihi psalmiste uo|ce —

f. 42 plurimū salu|tamus; explicit || f. 42^b sc̃i hieronimi ad exuperantiū. | Int̃ ⁸⁾ ōnia quae mihi sc̃i fr̃s quintilianē ⁹⁾ —

f. 43^b habebis hospites. explicit. ad desiderū | Lectus ¹⁰⁾ sermo ¹¹⁾ dignationis tuae. —

f. 44^b fatiā si uo|lueris. explicit. hieronim̃. de tri|b. uirtib: | Tres ¹²⁾ quodāmodo uirtutes d̃i —

f. 48 negotiū p̃sequat; ¹³⁾ hieronimus | ad abigaum spanum ¹⁴⁾ | Quāquam ¹⁵⁾ mihi multor, sim conscius pecca|tor, —

f. 49^b n̄ de|beat t̃ristari ¹⁶⁾ Sc̃s ¹⁷⁾ filius ¹⁸⁾ eraclius diaconus | —

f. 51^b magnitudine * fenoris duplicatā ¹⁹⁾ | ad sabianū diaconū ²⁰⁾ lapsus. Samuel ²¹⁾ | quondā lugebat saulē —

f. 59^b cuius consumatio in con|bustione. ²²⁾ explicit; hyeronimus ad iulianū diconum aquileiae ²³⁾ | Antiquus ²⁴⁾ sermo est mendaces fatiunt | ut nec ²⁵⁾ uera dicentib: credat. —

f. 60 sermonib: | leciorem. hyeronim' ad niceā ypodiaconū aq̃leie. | Turpilius ²⁶⁾ comicus tractans de uicissitudi|ne litterarū. sola inquit res. ē. quae homines | absentes. p̃sentes fatiat ²⁷⁾ —

f. 60^b indigantis accipiam explicit || f. 61 hyeronimus ad rusticum monahum | Nihil ²⁸⁾ est ²⁹⁾ xp̃iano felicius —

1) ? — 2) om. Domino vere sancto — Hier. — 3) XXII 560 — 4) Fortsetzung desselben Briefes — 5) Tertia id est extrema propositio tua — 6) om. — 7) l. c. 359 — 8) l. c. 1191 — 9) Quintiliani — 10) l. c. 492 — 11) lecto sermone — 12) XXX 116 — 13) (ep. ad Florentium. In ea mihi) l. c. 337 Cupio — in Christo add. — 14) om. — 15) XXII 689 — 16) ? — 17) ad Castrutium l. c. 651 — 18) meus add. — 19) duplicari — 20) om. — 21) l. c. 1195 — 22) fit in combustionem — 23) Aquileiae diae. — 24) l. c. 337 — 25) sibi add. — 26) l. c. 341 — 27) facit — 28) l. c. 1072 — 29) om.

f. 73 sed magna sunt p̄mia; hieronimus ad paulū senē | monahū¹⁾ concordiae humane²⁾ uite breuitas. | damnatio —

f. 74^b sp̄s sc̄s adflauerit nauigabunt. hieronī | ad chromatīū iouianū³⁾ & eusebiū | Non⁴⁾ deb& (b ex u) charta diuidere. quos amor mutuus | —

f. 77 amor ordinē nescit | hieronimus ad crissocomā⁵⁾ monahū aquileiae | qui⁶⁾ circa te affectus meus sit. —

f. 78^b conseruus inpcias⁷⁾ uale in dño⁸⁾ | ad theodosiū & cæeros anachoritas intrinsecus | cōmorantes⁹⁾ Quam¹⁰⁾ uellem nunc uestro in[]f[ec]. conuentui —

f. 79 optati lito[r]is p̄sequat'. hīro. ad mineruū & alexandrū moñ || f. 79^b de resurrectionis (corr.) carnis¹¹⁾ | In¹²⁾ ipso iam p̄fectionis articulo sc̄i fratris | n̄ri sisinnii. —

f. 97^b quorū qui¹³⁾ sensus sit | supra diximus. Epist̄l de resur̄re | carnis. hieronimus. cypria|no pr̄bo de psalmo. LXXXVIII¹⁴⁾ | F̄r̄t karissime cypriane scito p̄no|scens¹⁵⁾ —

f. 101 dī | auxilio deseretur. explicat. | Quid sit q̄d in matheo scriptū. ē. ¹⁶⁾ di|co autē uobis. n̄ bibā amodo de hoc | genimine uitis. —

f. 102^b sanguinē suū; III | Quae causa sit. ut de resurrectione | —

f. 103 uisū ēē demonstrans. IIII. | Quomodo iuxta matheū uespere | sabbati —

f. 105 repperit¹⁷⁾ feminar; ; V | Quomodo iusta matēū maria mag|dalene —

f. 108 ibi¹⁸⁾ u|de|bunt. VI. Quomod custodiēte militū | turba. —

f. 109 claritate uincēte; VII | Quomodo matheus scribit & marcus. ¹⁹⁾ | quod mandatū sit ²⁰⁾ —

f. 110 fecisse narrat²¹⁾; VIII. | Quid signific&. q̄d in euangelista | matheo scriptū ē. ihs autē clam|ans —

f. 112^b eius inditū²²⁾; VIII | Quomodo saluator secundum iohannem | —

¹⁾ om. — ²⁾ l. c. 343 — ³⁾ Jovinum — ⁴⁾ l. c. 338 — ⁵⁾ Chrysogonum — ⁶⁾ l. c. 342 — ⁷⁾ impertias — ⁸⁾ (Ende des Briefes ad Antonium monachum) l. c. 346 — ⁹⁾ int. com. om. — ¹⁰⁾ l. c. 331 — ¹¹⁾ de res. c. om. — ¹²⁾ l. c. 966 — ¹³⁾ quis — ¹⁴⁾ ad Cyprian. presb. l. c. 1166 — ¹⁵⁾ Anfang stimmt nicht — ¹⁶⁾ (ad Hedybiam de quaest. x 1) praef. u. cap. 1. fehlen. quomodo accipiendum sit illud saluatoris apud Matthaeum l. c. 985 — ¹⁷⁾ ruperit — ¹⁸⁾ et Marcus scribant — ¹⁹⁾ apostolis mandatam — ²⁰⁾ inelyum

f. 117 non sint hominib: m̃ti|ti sed dō¹⁾; Incipiunt capla ad galasiā²⁾ || f. 117^b Filius³⁾ meus | apodemius qui in|t̃ptationē —
 f. 118^b sup me lorio⁴⁾ meo; .i. | Cur iohannes discipulos —
 f. 130 (capl. v.) fuit dominicae uoluntatis; Deniq: apostoli in lege⁵⁾ ||

341. membr. fol. 2 col. foliorum 218. saec. X—XI.

Erstes Vorsetzblatt: Excerpte aus Isidor s. XII || Zweites Vorsetzblatt:

CAIHEN|KIA Me pater ingenitus genuit sermone coaeuam | —
 ΓΡΗΘΣΘΕ|ΤΙΚΗ Pulchra medela fio balbis dū reddo loquelas | Oris
 enim vitiis sum medicina potens. | Sex etiam foliis gustum cōpono
 suauem. | Postea mille modis addo salutis opes. | Om̃s agamus
 docet ut q̃ fecit agamus. — Ut non lapsurus prupat in arbore
 fructus. ||

Epis̃la⁶⁾ damasi pape | ad ieronimum super | tribus questionib; |
 libri geneseos

Itē ep̃la Jeronimi ad | damasū de septē uindictis cain. | interro-
 gatio | hieronimi responsio. de im̃ ge|neratione filiorum isrl̃.

Interrogatio damasi ad | hieronimum

Responsio hieronimi ad que supra

Ep̃la hier̃m̃ ad damasum p̃p

Incipit translatio Sc̃i hieronimi de trac|tatu origeñis in epytha-
 lamiciis

Incipit | homelia. n. ab eo loco in quo scriptū est. nardus —
 spetiosa

Ep̃la hieronimi | ad tranquillinum quomodo origenem | legere debeat

Itē hieronimi ad damasum | de osanna

hier̃m̃ ad papam damasi (*corr.*) de fide cui | in antiochia cōmu-
 nicare debeat

Itē ad damasum hieronim' de seraphin' | et calculo

Sc̃i hieronimi | de morte ozie regis & seraphim & calculo | in
 isaya proph̃a

¹⁾ x—xii fehlen — ²⁾ Algasiam — ³⁾ l. c. 1007 — ⁴⁾ mel ori — ⁵⁾ l. c. 1017. f. 24. 54. 63—70. 81. 82. 87. 88 palimpsest, aber wie es scheint werthlos — ⁶⁾ Inhaltsverzeichnis nach den Überschriften der einzelnen Briefe

hierm̃' ad damasū de filio pdigo

Ep̃la aug̃ti | ad hieronimū ex|postulantis et excu|santis

Ep̃la hieronimi ad 'ugustinum ut cer|tius scribat hortantis

Rescriptū hieronimi | ad augustinum

Ep̃la augustini ad p̃sidiū. ut destinata' littās | hieronimo sc̃o mittere
non grauetur

Ep̃la ag̃ti | ad hieronimum excusantis & calūniam | propellantis

Aug̃ni ad hie|ronimum p̃ LXX interpretū sugil|latione

Itē hier̃ ad aug̃tm | supe'missa ep̃la arguentis

Aug̃ti | ad iher̃m gr̃as p̃missa ep̃la agentis. | & eum de quodā
capitulo ep̃le ad galathas | redarguentis

Eiusdē | augustini ad hierm̃ de int̃ptatione | ipsius & LXX

Hierm̃ ad aug̃tm trib; | ep̃lis una* respondit

hieronimi ad marcellinū & anapsichiā | opusculorum suo* in
ezechihele p̃phiam | memoriam facientis

Lib̃ beati aug̃ti | ad sanctum hieronimū de origine anime | siscitantis

Itē aug̃t | ad hierm̃. de eo q̃ scriptū ē. q̃ totā legē ob|seruaūit.
offendit aut̃ in uno. factus | est õm̃ium reus

hierm̃ aug̃tm p̃ duob; destis | libellis precipue laudat.

Itē eiusdem | ad p̃dictum de hereticis q̃ eo | temp̃r emerserunt

Iheronimi | ad eundem augustinū de hereticis

Expositio fidei. Sc̃i iheronimi ad alippiū | & augustinus epis-
copo' missa

Ep̃la iherm̃ | ad heliodorum episcopum exhor|tatoria de con-
temptu mundi

Item sc̃i | iherm̃ ad nepotianum p̃br̃m de uita clerico* | & mo-
nachorum lib̃ precepto*

Sc̃i hierm̃ ad paulinum | p̃br̃m de institutione clerico* uł | mo-
nacho* & diuine istorie exposi|tionibus diuersis

Item sc̃i hierm̃ epistola sc̃da ad paulinū | p̃br̃m

De õmib; diuine historie libris

Ep̃la Sc̃i hieronimi ad amandum p̃br̃m | de quib; * questionibus

Eiusdē ep̃laris responsio ad quē sup̃

Itē hieronim' pa|macho. de optimo g̃ne int̃ptandi

Iucipit ep̃la epiphani cypri | missa ad iõhm episcopū a * sc̃o
ihermo translata

Pamachii & oceani | ep̃la ad hierm̃ p̃ int̃ptatione periarchon.
supplicanti'

Item hyeronimi ad predictos. De libris | origenis et laude ipsius

Item iher pamachio et oceano

Ep̃la sci iherm ad oceana|num. De uita clericorum

Itē sci hier. ad oceanū | de uniusu uxoris uiro

Itē Sc̃i hieronimi ad euang̃lium | qualiter p̃b̃t & diaconus dif-
ferant

Iherm̃ ad euangelū p̃b̃rm de melchisedech

Item. Beati iheronimi ad marcū p̃b̃rm | Super postulata fide

iherm̃ ad auitum ubi ea | quae in libris periachon aduersus catho-
licā fidem sunt pandit

Symbolū niceni concilii

Itē beati iherm̃ ad | rusticum ortatoria sup penitente

Itē iherm̃ ad desideriu ad mutuū | aspectū inuitantis

Itē ep̃la Beati iheronimi ad dar|danum de terra repromissionis

Item hieronimi** ad lucinū beticum

Ep̃la Sc̃i iherm̃ contra heluidium incipit | de uirginitate Sc̃ae
marię

Incipit aduersus Iouinianum sancti | Iheronimi liber primus

Incipit. n.

Item beati | iherm̃ ad eustochiū de uirginitate ser|uanda

Itē Beati Iherm̃i | aduersus uigilantiū ubi eius arguit | blas-
phemias

Ep̃la sci iherm̃ ad ripa|riū p̃b̃rm c̃ta uigilantium

Sc̃i Iherm̃ | aduersus uigilantium

Iher̃ ad magnum | oratorē urb̃ rome de exemplis seculariū |
litterarum

Iher̃. ad rō|si* nū p̃b̃rm Rome de iuditio* | salomoni' & iñt̃
fectione paruuli

Iher̃. ad uitalem | ep̃m. De salamone & achaz

Iher̃ ad florentinū de ortu amicitie

eiusd̃ ad predictū | de stabiliēna amicitia

Iher̃ abigaū spanū ad humilitatē | & patientiā prouocat

Iher̃ ad castricianum | ut de cecitate quę ei contigit ñ. debeat
c̃tri' | tari

Iher̃ ad iulianum aquileię rescripta deposcit

Iher̃. Niceā ypodiaē | aquileię puocat ad scribendum

Iher̃. Paulū senē monēh̃ c̃cor̃dię laudib; p̃fert & de qb; dā po-
stulat libris

Iherm' ad chromatium | Jouianum & eusebium scribit ad | amicitiam inuitans & de quodam | bonoso

Iheř | ad crisogoniã monachũ agleie cõpellit | quo"mo" ad scribendum

Iheř antonium | monachũ compellit ad scribendum

Iheř | theodosiũ & ceteros anachoritas intrin|secus commorantes ut p se orent rogat

hieř. ad mineruũ & alexandrũ monachũ | de resurrectione carnis hierm. cipriano p̃bto. | de fine psalmi octuagesimi noni. | dexterã tuã sic notam fac mihi

Incipit lib' locorum & nominũ ebreoř | Iheronimi. doctoris

Finit liber locoř. | Incipit nominum liber

Explicit liber locoř. & nominũ | hebreoř. Incipit alphabeti hebreoř int̃pretatiõ .

Aleph. mille. uř doctrina — Thau. signũ uř subř.

Incip' de ponderib; sei heronimi | Talentũ. est pondus. LXII. q fatiunt libra' | — pondera q fatiunt lib' LXXX. lĩ de m̃suris.

| Gorus ht mod. c.xxx. — solidũ. DCXXV. |

De decẽ nominibus qbus apud hebreo' | uocatur dẽ.

De filio	de operariis
De Spiritu Scõ	de aditibus
De noĩb' clericoř	de partib, edis firmaĩti
de gradibz	de munitiõibus
de monachis	de tentoriis
de xpianis	de sepulchris
de tra	de rusticis ediftiis
de mari	finis
de noĩbz	de gleris puluere
de meditraneo	de lapidib, uulgarib,
de paradiso	de metallis
de puintiis	de ponderibus
de montibus	de m̃suris
de inferioribus	de cult' agroř
de ediftiis	de uitib,
de habitaculis	de nomine prouintię
de ediftiis sacris	de diversis puintiis
de reposituris	de puintiis gallię

de puintiis afrieę
de puintiis spanię
de puintiis ilirice

puintię tratię
puintię asię
puintię orientaliũ

f. 214 Isidorus. Cham d̄r calidus. & ipse ex p̄sagio — Oida districtio. siue diũticulũ | De ap̄lo* noĩbz Petrus a petra noĩm accep̄ —

f. 214^b filius consolationis. De religis de euglio noĩbz. | Maria illuminatrix siue stella mari' — f. 215 corona d̄r. | Impatores romę & constantinopolĩ reḡntes | Augustus Octavianus. Regnauit annos L^m VI^m uixit annos | LXX^m V^m. Obiit morte communi | in oppido campanie atelleę —

f. 216 Anastasius orientale gubernans | imperium. Regnavit annos | XXVII. menses duos. Communię | morte. apud comitatum periiit. | Justininus. Constantinopolim | regens imperium per annos | VIII. Dies XXIII. morbo per̄sit. | Incipiunt nomina ep̄o* qui fuerunt | urbi romę | Liĥ gesto* pontificaĩ | Primus beatus petr' ap̄ls & princeps | ap̄lo* antiocenus filiũs ioħis prouincia | galileeę de uico bethsaida f̄r | andreę primo se|dit cathedrã —

f. 218 Leo | natione romanus azuppio seđ añ XX. | m̄. v. d̄ XVI. hic constituit ut trib' | dieh' ante dominicã ascensionem leta|tanie celebrarent. hic eciã ordinauit | ep̄os CXXVI. p̄bros XXV. diaĉ XI. | Stephan'. naĩ *Lücke* ex patre marino | seđ m̄. VII. hic ordinauit ep̄os V. p̄bros | VIII. diaĉ III. Pascalis seđ. añ. VII. d̄ XVI. | — Nicolaus | sedit añ VIII. m̄. VI. d̄ XV. Adrian' seđ. añ. III. m̄ XI. d̄ XI. | Ioħs sedit | annis decem *vier Zeilen leer* ||

f. 217 s. XII. *Excerpte aus Isidor* de clericis, de m̄ñis, de çeĩtis fideliũ noĩbz, de aecĉla & synaga. de religione & fide.

HIERONYMUS in epistolam ad Galatas.

340. membr. 8. foliorum 97. saec. IX—X.

f. 1 Seq̄ comentarius beati geronimi p̄bi in eĉa pauli ad galathas
f. 1^b Incipit prefatio | hieronimi p̄ebi|super explana|tionem pauli
| in eĉla ad galatas ||

Über der Zeile m. s. XII lib̄ sci pet̄ corbeie | Pauci ¹⁾ admodum | dies sunt. quod ²⁾ epis|tolam pauli ad filemonem —

f. 2^b ponentes. singula quaeq; pandamus; | Explicit prefatio | incip̄ expositio sci | hieronimi in epistolā | pauli ad galatas. lib̄ primū || f. 3 Paulus apostolus. non | ab hominibus. neque | per hominem. sed | per ih̄m xp̄m et d̄m | patrē. qui suscita|uit eum a mortuis. | Non supbe ut quidam putant sed necessarie. neque ab | —

f. 33 sed qd̄ ³⁾ ex ea parte | unusquisq; appellatur. quam uel maxime habet; | Finit explanationis ad galathas tomos primus (u *in ras.*); | Incipit liber secundus | in eadem epistola || f. 33^b Quod in primo commen|tariorum. ad galathas *sic* libro | cū de gentiū proprietatib. —

f. 33^b Sed iam ad pro|positum reuertamur; Quicūq; enim ex operibus legis sunt. sub maledicto sunt; — in libro legis ut faciat ea; | hunc morē habeo ut quotiens cūq; ab apostolis. | —

f. 68 sciā hanc quorundam usurpationē. cautissime nunc exclusā; | Finit liber secundus | Incipit tertius | Tertium ad galathas | o paula & eustochium uolumen | hoc condimus ⁴⁾. non ignari inbecillitatis | —

f. 70 Sed iam tempus est. ut reliqua persequamur; Currebatis| bene. quis uos inpediuit ueritati n̄ oboedire | Id quod nunc latinus posuit interpres. ueritati non oboedire; | in ⁵⁾ greco scriptū. ē. THΛΘ. ΕΤΑΜΝΙΤΙΘΕΣΟΑΙ ⁶⁾ in superiori | —

f. 97^b Ex quo ostendit. non posse idioten | respondere uerum esse quod dicitur. nisi intellexe|rit quod dicitur ⁷⁾; ||

HIERONYMUS in *Ezechiel.*

326. membr. 4. fol. 1—10 saec. XV, fol. 11 — 47 saec. XIII — XIV, fol. 48—80 saec. XV, fol. 81—247 saec. X.

f. 1 Incipit explanatio sancti Hieronimi presbiteri in iezechiel propheta ⁸⁾ | initis ⁹⁾ in ysaiam decem et octo explanationū uoluminibus ad Hiezechiel—plangit alphabeto | t ¹⁰⁾ factū est in tricesimo —

¹⁾ XXVI 307 (Prologus) — ²⁾ ex quo — ³⁾ quo — ⁴⁾ condimus — ⁵⁾ et in — ⁶⁾ τῆ ἀληθείᾳ μὴ πισθεοῦται — ⁷⁾ docetur — ⁸⁾ comment. in Ezechielem prophetam — ⁹⁾ XXV 15 Finitis — ¹⁰⁾ et

f. 10^b Dicente domino salvatore. Ego in patre. et || f. 11 ζ pat̃ in me. hoc idem^{*} significat ζ micheas. —

f. 46^b dein ¹⁾ uini austeritate conpescuit. Dñs autē n̄r alio unct²⁾ ~ oleo. || f. 48 Dñs aũ n̄r alio unctus ē oleo. qđ ñ dolorē uulnerū mitigaret. sed —

f. 80^b suo probari ³⁾ aduentu. Explicit | explanationum in iezechihel liber sep̄timus. Incipit proloḡ in librū octauum || f. 81 Explicit liber vii Incipit liber octauus. | Quod ⁴⁾ aliis proait̄ in prophetas nostra dictatio — hoc habeat ⁵⁾ exordium. || f. 81^b Et factus est sermo dñi ad me dicens. Fili hominis pone siue | offirma ⁶⁾ —

f. 109^b quia idē. sermo utrumq; significat. | Explicit liber octauus Incipit liber nonus | Consequens erat filia eustochium ut pph&iam tyri —

f. 110 respira & in partibus. | Et factus est sermo dñi —

f. 130 intēptes ⁷⁾ excelsa posuerunt. Explicit explanationū | in hiezechihel liber nonus. incipit l̄b̄ xmus | Vellem ut ante iam dixi pph&ias contra unam puintiã —

f. 150 qui p proph&am & uirum ecclesiasticū lucutus est | Undecimus in hiezechihel explanationū l̄b̄ | In extrema sui parte contra gog & magog —

f. 179 melius arbitrantes interim nihil quã parū dicere | Finit in hiezechihel liber undecimus Incipit ximus | Trepidationem meam in explanatione templi hezechihel immo | —

f. 201^b repperi ⁷⁾ quod absq; m̄sura & sapientia constitutum sit. | In hiezechihel finit liber duodecimus Incipit xiiii' | Tertius decimus explanationū in hezechihel liber scđs ē expositionis | —

f. 226 puocantur dicentes ⁸⁾. Discite a me quia mitis sum & humilis corde | Finit liber in hiezechihel xiii Incipit liber xiiii | Quod in principio tēpli hiezechihelis debui dicere. Nunc p̄postero ordine | —

f. 247^b isdem discipulis repmittens ecce ego uobiscū sum usq; ad consumationem scđi. Amen ⁹⁾.

¹⁾ deinde — ²⁾ probarit — ³⁾ quid — ⁴⁾ habebit — ⁵⁾ obfirma fol. 97 unten S̄ci Remigii — ⁶⁾ interpretes — ⁷⁾ reperiri — ⁸⁾ discentis — ⁹⁾ om.

f. 137 alterius prophetiæ habe|bit exordium Finitus in isaïam |
 explanationum lib̃ viii | Incipit liber nonus | Uariis molestiis occupati.
 expla|nationes in isaïam prophetam | —

f. 156 medullata eccl̃ae sacra|menta contexere | Finitus in isaïam
 liber nonus | Incipit explana|tionum liber x | Decimus liber quem |
 nunc habemus in manibus. nono | —

f. 171^b & uxorū pul|chritudinem desiderantes; | Finitus in isaïam
 | explanationum | liber decimus | Incipit undecimus | Difficile immo
 impossibile | est placere omnibus. —

f. 189 sed omnium uias rationesq; | & cursus creator sua
 maiestate | cognoscet ¹⁾ Explicit lib̃ xi || f. 189^b saec. XI Passio
 Sc̃e anastasiæ

3761. membr. fol. 2 col. foliorum 324. saec. IX—X.

f. 1 Liber sc̃i. 86. columbani de bobio. | In xp̃i nomine ex|
 planatio in esaia | propheta libri xviii (add. m. s. XV) | sc̃i hiero-
 nimi pres|biteri | incipit prologus | Expletis ²⁾ longo uix tempo|re —

f. 1^b iam propositum persequamur; ³⁾ | Uisio esaïæ filii amos.
 quem (a *ex e m. al.*) ui|dit super iudam —

f. 11^b spiramen habere in naribus sicut & cæteri spi|rant homi-
 nes; Expi|cit liber. i. | Incipit liber. ii. in esaïã | Finito in esaïam
 primo uolumine. qđ | ut potui —

f. 24 huic sensui possint congruere quę secunt'; | Explicit liber.
 secundus: ii. || f. 24^b Incipit liber. iii. | in esaïam prophetam. | Suf-
 ficit mihi uoluminum magnitudo. —

f. 38 nunc ad reliqua transe|amus; Explicit liber. tertius ⁴⁾ |
 Incipit liber iiii | Inaequales dictamus libros. | & pro diuersitate —

f. 47^b pater clemen|tissimus immolauit; Explicit lib̃. iiii. ⁵⁾
 Incipit liber quintus | Plures anni sunt. quod a sc̃æ memo|riæ uiro
 amabili ep̃o rogatus. | —

¹⁾ creatoris maiestate cognoscit — ²⁾ XXIV 17a — ³⁾ exsequamur —
⁴⁾ f. 37 zelus dñi exercituum faciã hoc; | in *mg.* expli Lib̃. iiii | hoc uer
 siculo si|nito — ⁵⁾ f. 47^b magnus in medio tui ec̃s iar̃. | in *mg.* in ista sententia
 si|nita lib̃ iiii

f. 65^b qui quaesita uix scripsi; | Explicit liber. v. 1) || f. 66 Incipit explanatio | in esaia liber. vi. | Quod in p̄cedente 2) uolumine | pollicitus sum —

f. 77^b paruus & | pauper sit in malitia; | Explicit liber. vi | Incipit lib̄ vii | Septimus liber id est (qui corr. m. al.) 3) iuxta | ANNARRAIN 4) secundus est. immo ex|tremus. —

f. 91^b audeat (e in i) nouatianus. & ta|ceat; Explicit liber septim; vii. | Incipit liber octauus | Sextus et septimus superiores | libri. allegoriam —

f. 102^b proph̄iae hab& 5) | exhordiū; Finit lib̄ viii; | Incipit liber viii | Variis occupati molestiis 6) expla|nationes —

f. 113^b medullata | ecclesiae sacra|nta contexere; | Explicit liber nonus viii. | Incipit liber decimus | Decimus liber qu&e 7) nunc habemus in manib; —

f. 121^b uxo|rū pulchritudinē desiderantes; | Finit liber. x. dō gratias amen || f. 122 Incip̄ lib un|decimus. in e|saia prophe|tam | Difficile | immo | impossibile est placere omnibus. —

f. 132^b creatoris | magestate cognoscit. | Finit lib̄ undeci|mus. Incip̄ xii. | Nullus tā | imperitus scriptor est | —

f. 143^b unus d̄s id est que 8) condiderit. | Finit lib̄ duodeci|mus | Incipit lib̄ tertiodeci 9) | Multi casus | opprimunt na|uigan|tes —

f. 154^b indige|rem 10) misericordia d̄i. | Finit liber xiii. || f. 155 Incip̄ liber | quartodecimus 11) | D̄s qui respicit | terram & facit | eam tremere | —

f. 166^b Quod enī | faciunt nesciunt. Expl. | in esaj. | Liber. xiiii || f. 167 Incip̄ liber xv | in esaia prophe|t | Crebro es|tohicum 12) dixisse me noui apostolos | —

f. 178^b ad isaiae referunt passionem, | Explicit. liber. xv. | Incipit. liber. | xvi | Aegregia disertissimi oratoris sententia | —

f. 187^b Quod & hieremiae dicitur Ne occurrat | d̄nō ne ire eius | *Der grösste Theil der Columne leer* 13)

1) in mg. Finit lib̄. v in isto uerso — 2) p̄cedenti — 3) idem — 4) anagogen — 5) habebit — 6) molestiis occupati — 7) quem — 8) idemque — 9) decimus tertius — 10) indigere — 11) dec. quartus — 12) Eustochium — 13) es fehlt nichts

f. 188 uelit resistere ¹⁾). Indignationē. Ita prae|cibus —

f. 192^b p apostolos electi sunt ex isrl̄h | Expliē. lib. xvi. | Incipit liber | xvii. | Quantum ²⁾) misteria septimus | —

f. 208 de cuius uentre fluunt aquae uiuentis | flumina; Explicit. liber. | xvii. | Incip̄ lib̄ in isaiam xviii | Duodeu|cesimo ³⁾) (ce ex ci) in isa|iam ⁴⁾) Extre|mus liber | tu o ⁵⁾) filia | e*ustho|chium | —

f. 224 mixtā | clemenciae, sententiam iudicis; fuit. | Explana-tionum in isaiam | prophetam lib. xviii. | beati hieronimi p̄sbiteri. | amen. | Iste liber est monacho* — sub nuō. 86; (in ras.) ||

HIERONYMI breuiarium in psalterio.

316. membr. fol. 2 col. foliorum 223. saec. IX-X.

f. 1 Incipit bre|uiarium | sc̄i hiero|nimi p̄rbi | in psalterio ⁶⁾) | Pro-xime ⁷⁾) cum origenis. | psalterium. quod //nchi|ridion. ille uocabat — aut in p̄sona xp̄i aut in p̄sona ecclesiae aut in p̄sona proph̄ae | Beatus uir. qui non abiit in con|silio impiorum. Quidam dicunt | hunc psalmum. quasi pfationē | esse sp̄s sc̄i & ideo titulum | non habere. Alii in eo | quod pri*imus sit ordinis | sui habere principium. | —

f. 2 Et iter impiorū peribit. quam clement̄ | non impii peribunt sed impias. | Quare fremuerunt | gentes. & populi medita|ti sunt inania. Audacis ē | hunc psalmum. interptare —

f. 222^b cl psalmus ⁸⁾) tertii quinquage|narii contin& sacramen-tum id est —

f. 223 fructibus his mereamur adiun|gi //entibus. Ipsi gloria | & imperiū cum & dñō patre & sp̄ū | sc̄o & in cuncta secula seculorū aī | Explicit tractatus | psalmorum sc̄i hieronimi | p̄rbi nuō cl | Ego norbertus scripsi | acolitus ||

¹⁾ et add. — ²⁾ quanta — ³⁾ duodevicesimus — ⁴⁾ immo add. — ⁵⁾ tuo o — ⁶⁾ in psalmos — ⁷⁾ XXVI 821 — ⁸⁾ Alleluia. iste psalmus

ISIDORI *differentiae*.3321. membr. 8. foliorum 234. saec. VIII ¹⁾).

f. 1^b + In nomine dī summi incipiūt | glossulas diuersarum rerū |
 nominihus seu uocabulis | per singulis litter*us | appellandis
 ab a usq; u | recapitulantes singulas per uocales et semiuocales
 et liquidis et | mutis recte per ordinem | consequentes | Abstrusa
 abscondita | abdicat alienat uel respuit | abactus ab actore motus | —

f. 3^b absurdum inthimum ū. inconueniens | De a. et. c | Accola
 alienus cultor aut nouicius | acrocheria ligatura. articulorum. |
 acrementis ualidae mentis | —

f. 5 acoluthus subdiaconus | affatim abundae satis | de a. et d. |
 adimit tollit uel negat | —

f. 16^b appulit applicuit | apopla scriptura || f. 17 burgos castra |
 bucerum uox. inepta | bucula bacca | brucus lucustas | bullantae
 aquae exundant | bustantes funestantes. saepelientes | buceriae ar-
 menta | bursa corium | bullae ornamenta regalium puerorum u.
 equorū. ū camelorū | de .c. et. a. | Canit cantat | —

f. 163 de u. et. u. | Vuulus pastor. bobum | — uulgo populi
 passim. ū. omnes. || f. 163^b leer || f. 164 Incp̄. synonyma | Acer²⁾ |
 intentus | ueemens | atrox | concitatus | ardens | Acuus | asper |
 amarus | Acutus | Sagax | —

f. 169^b mens | animus | consilium | sententia | iudicium | pro-
 positum | ratio | census | facultates | copiam || f. 170 potestatem |
 condicionem | tempus | occasionem | folgen grammaticalische Be-
 merkungen des 14. Jahrhunderts || f. 170^b 171 erloschen ||
 f. 171^b leer ||

f. 172 Incp̄. differentiae uerborū | hisidori iunioris | Plerumque
 ueteres | sermonum differentias distinguere — legentium subnotabi. + |
 Incp̄. de A. | Inter. aptum. et utilem (m in ras. m. al.) quit interest. |
 Aptum. ad tempus. utile ad (in ras. m. al.) perpetuum. —

f. 176^b Intr. agere. causam. et dicere qū. intē. r̄. | quod agit.
 patronus. dicit. reus. p B | B Intr. Int̄ benignitatem et bonitatem q
 R̄. | Stoico ita definiunt —

1) Vgl. über diese Handschrift Arevalus Isidoriana iv 96, 46, sqq. f. 233^b:
 Ant. Pañormitae — 2) Das cursiv Gedruckte miniirt

f. 207^b Z | Int. zelum. et inuidiã q̄. int. ã. zelum | interdum. et in bonam partem accipi — protinus ipsum auctorem | rodet ex cruci. adq; animum | Inçp̄ capl. ð. nominib; ebreis | I de uariis. uocabulis | II de expositione diuersarũ rerũ | III de gentibus | IIII de locis | V de fluminib; | VI de mensibus. | VII de sollempnitatib; | VIII de idolis | VIII de uestib; | X de abibus. ũ. uolatilib; | XI de uestiis. ũ. serpentib; | XII de ponderib; | XIII de mensuris | XIII de grecis. nominib; | Inçp̄. de nominib; ebreis | Adonai in latinum significat. dñs | Sabaoth exercituũ. ũ. uirtutũ | —

f. 220 tropologia moralis intellegentiã. | parabola similitudo | ✚ Inçp̄ orthografia. | A asper. a. sola | scritur | Arena. p h. et a. sc̄ib. | Aurit. p. a. et u. scrib̄. | id̄. aqualeuat | —

f. 220^b per. B. | Birtus. boluntas. bita | uel. issimilia q; scrī | uendo uitiant. omni modo reicienda sunt | et p u. scriuenda sunt | —

f. 223 (per. z) | zenon. et cetera | siui similia nomina | scriũ. est enim. z. | greca littera. du|plex quia brebis est. | Iñ. alia ortho-
grafia. | Religio dicitur ideo | quod animas reli|git ad cultũ diuinũ | —

f. 226 y. et z. litteris | sola greca. nomina. scriuenda. sunt. | Nã cũ iustitia so|nũ. z littera ex|primat tamen q̄ia | latinũ est p. t. scrũ. | sic. militia. malitia | nequitia et cete|ra similia. in du|biis quoq; uerbis con|suetudo ueterum | erat. ut cũ eadem | littera aliũ intel|lectũ correpta. | aliũ producta habu|ere longe syllabe | apicẽ adponebant. | ut puta populus. | arbor // // // // // | an hominũ multitudi|nẽ apice distin-
gueban|tur. sic et uui lit|tere consonantes | geminabantur. sic|licũ supponebant | ut cella. serra. asseres. | ueteres enim non | dupli-
cabant litteras | sed supra sicilicus ad|ponebant. qua nota | admonueantur lec|tor geminandã | esse litteram | Explicit ||

f. 226^b ✚ Inçp̄. curiosum urbis (*eras.*) | urbis romae. regionum. | XIII. cũ brebriariis suis. | Regio prima. porta. capena. conti|net
haedem. honoris. —

f. 227^b (regio XIII) continet. pedes XXXIII | Bibliotheca. XXVIII —

f. 228^b ciminia. horũ brebriarium. | Capitolia. II. circi. II. —
p totam | urbem ñccc.explicit ||

f. 228 Alia

talentu

que fiunt.

Una ✚ q; latine

Argenteus. 1) hab̃. ut quidam dicitur dragma. i. | id est. siliquas decem. et octo. | Alia. ratio de mensuris. | Corus hab̃. modios. xxx. Metreta. hab̃ | sextarios centum. Batus hab̃ anfora. i. | —

f. 228^b quadragesima octava. pars sextarii. | —

f. 229^b Alia ratio. de diebus. | Dies est solis. horientis. praesentig etc. | Interrogationes et respon|siones. uerissimas. | —

f. 230 Ratio de nocte

f. 231 de ebdomada. est septimana. | Interrogatio. de mensib;

f. 232^b de concordia mensuū | mensura pedum horarū. dierū p sin|gulos menses

f. 233 de annis

de tempore

f. 233^b de bisextus

f. 234 alia ratio | Simili modo rationem. rem. p xv dies — horas nox xviii. et dies.

ISIDORI *etymologiae*.

5763. membr. 4. 2 col. foliorum 78. saec. VIII—IX²).

f. 1^a) Liber sc̃ti 104. columbani de bobio | Tractatus ysidori. ethimologia* | † domino⁴) meo | & d̃i seruo braulioni aepescopo | isidorus omni⁵) desiderio desideravi | — concedat | et manu sua ora pro nobis beatis|sime dominae & frater | domino⁶) et ue|rae domino xp̃ique electo isidoro | aepiscopoꝝ summo braullio seruus inutilis seruoꝝ⁷) d̃i. | O piaē domine | —

f. 1^b) maerescens⁸). | domino⁹) et d̃i seruo | braulioni ep̃o. isidorus quia te in|colorem —

1) f. 228 und 234 stark beschädigt — 2) Palimpsest der von Vercellone herausgegebenen Bibelübersetzung. Ein anderes Fragment derselben Handschrift in Wolfenbüttel. Vergl. über diese Handschrift Arevalus Isidoriana iv 91, 11 sq. — 3) Unten m. s. X: Obtulit hunc librum boniprandus mente libenti | Columbe eximio patri qui legeris ergo. | Die ueniam largire d̃i meritumq; repende | — 4) (ep. Isidori Braulioni episcopo) — 5) LXXXIII 908 — 6) (ep. Braul. episcopi Isidoro) meo add. — 7) sanctorum — 8) marcescens — 9) (ep. Isidori Braulioni episcopo) meo add.

f. 2 re|cipiam & manu sã. ora | pro nobis beatissime domine | domino ¹⁾ meo | & uere dñō xp̄ique electo isido|ro episcopoꝝ summo. braul|io seruus inutilis. scōꝝ dī | Sol& repleti laetitia —

f. 4^b inlustrari mere|amur. amen ²⁾ dō. | domino ³⁾ meo | et dī seruo | braulio ep̄o ysidorus | tuae sc̄itatis epistulae me in urbe toll&ana ⁴⁾ —

f. 5 re|mittantur facinora ⁵⁾. | Explicit epistola | ysiduri ad braulium ep̄m. | Incipiunt. libri. | ysidori. spa|lensis. ep̄i ad braulium cezar. augus|tanum ep̄m. | uel ad sesibutū | suū scilicet dn̄m | et filium ⁶⁾ | En. ⁷⁾ uobis ⁸⁾ sicut pollicitus — stilo maioꝝ | & haec sunt. capito|la libri primi. | i. de disciplina & arte —

f. 5^b xxiii ⁹⁾ de ¹⁰⁾ storia. | Expliciu[n]t capi|tola libri primi. | Disciplina ¹⁰⁾ a discen|do nomen accepit —

f. 27 (xxv) ¹¹⁾ quia | contra naturam sunt. | etymologiarum | liber primus exp̄t. | Inc̄pt capitula libri | secundi. | i de rethoricae & eius ¹²⁾ nomine | —

f. 27^b xxi de figuris uerboꝝ & sententiaꝝ | xxii De rethorica eius nomine ¹³⁾ sic | Expt. capitula. | inc̄pt. lib̄. sec̄ds. ¹⁴⁾ | Rethorica est| bene | discendi sententia ¹⁵⁾ —

f. 45 lippido ¹⁶⁾ | hic ¹⁷⁾ ergo legit non legit tertium nihil | hab& | Expt. lib̄. secunđ | incept. liber. tertius. | Praefatio. de. nu. se|quentibus disciplinis ¹⁸⁾ | de mathematica ¹⁹⁾ | Mathematica latine dicitur doctrinalis | scientia —

f. 45^b conpe|tenter possint ostendi. | i Prima arthimeahime-tica. sic ²⁰⁾ | — xi quod numeri infiniti existunt | i. Arithmetica est disciplina numeroꝝ | —

f. 50 & omnes infiniti sunt | De ²¹⁾ inuentoribus geome|tr̄cae ²²⁾ et uocabolo eius | Geometrica est ²³⁾ disciplina quae ²⁴⁾ primū | ab egyptiis reperta dicitur —

f. 55^b eleuatione | et positione | i De ²⁵⁾ astronomiae nomine —

¹⁾ (ep. Braulionis episcopi Isidoro) — ²⁾ om. — ³⁾ (ep. Isidori Braul. episcopo) — ⁴⁾ Toletana — ⁵⁾ Item manu sua. Ora — frater add. — ⁶⁾ Domino meo et dei seruo Braul. episcopo Isidorus — ⁷⁾ LXXXII 73 — ⁸⁾ tibi — ⁹⁾ xli — ¹⁰⁾ (De grammatica. i de disciplina et arte) — ¹¹⁾ xlii — ¹²⁾ de rhetorica eiusque — ¹³⁾ ? — ¹⁴⁾ de rhetorica et dialectica — ¹⁵⁾ scientia — ¹⁶⁾ (cap. xxxi) lippitudo — ¹⁷⁾ hoc — ¹⁸⁾ de quatuor disciplinis mathematicis. Praefatio — ¹⁹⁾ om. — ²⁰⁾ cap. i de uocabulo arithmeticae disciplinae — ²¹⁾ (De geometria) — ²²⁾ geometriae inuentoribus — ²³⁾ geometriae — ²⁴⁾ om. — ²⁵⁾ (De astronomia)

f. 56 XLVII De numinibus stillar¹⁾ quibus ex causis | nomina acciperunt²⁾ | I De astronomiae nomine | Astronomia est astroꝝ lex quae cursu³⁾ sider⁴⁾ | —

f. 63^b XVI^a) et in superna con|templatione attollat⁶⁾. | Explicit liber. III. 7) | Incipit liber quintus⁸⁾. | I de legibus — XXVIII⁹⁾ de poenis in legibus constitutis | I de legibus¹⁰⁾ | Moyses gentis¹¹⁾ aebraicae. primus omnium | —

f. 71^b (XXVIII.) per naturam concessum est¹²⁾ Exp̄ct. lib. | quintus. Incip̄t. lib. VI¹³⁾ | I De medicina — XII De odoribus & unguentis | XIII De medicina¹⁴⁾ | I. de medicina | Medicina est quae corporis uel | tu&ur uel restaurat salu|tem. —

f. 77^b (XIII) ita per istam¹⁵⁾ corpus curatur. | Exp̄t. de medicina. lib. | VI. Incipit de tempo|ribus. liber. VII. | I. De cronicę uocabulo. | — XII. de discriptione¹⁶⁾ tempoꝝ | I de cronicæ uocabulo | Cronica grece dicitur¹⁷⁾. latine tempoꝝ —

f. 78^b quando iam nox uenit ut unus | quisq.¹⁸⁾

5764. membr. 8. foliorum 192. saec. IX—X¹⁹⁾.

f. 1^b Esidori aethimologiarū | libri octauī. Incipiunt capi|tula de sc̄is scripturis; | I de nouo & u&eri testamento. | —

f. 2^b LVI de inpositione manus pontificis; || f. 3 Liber sc̄ti .101. columbani de bobio | I De nouo et ueteri²⁰⁾ testa|nto | Uetus²¹⁾ testa-
mentum ideo | dicitur quia ueniente nouo | cessauit. —

1) LXXI de nominibus stellarum — 2) acceperunt — 3) cursus — 4) f. 59^b unten manu saec. VIII—IX: geon gean gain mā mel mā leac lūc oleo x ob uino — 5) LXXI — 6) collocaret — 7) III — 8) de legibus et temporibus — 9) XXVII — 10) de auctoribus legum — 11) genti — 12) Die Capitel de temporibus (XXVIII—XXXIX) folgen als lib. VII — 13) IV de medicina — 14) de initio medicinae — 15) hanc — 16) discretionem — 17) quae add. — 18) Die Hälfte des Blattes fehlt — 19) Vorne und hinten je ein Pergamentblatt mit Fragmenten des Sulpicius Severus saec. VII—VIII. Die Varianten wurden seiner Zeit Halm mitgetheilt. — Vergl. über diese Handschrift Arevalus Isidoriana IV 98, 13 sqq. — 20) veteri et nouo — 21) Isid. etymol. VI de libris et officiis ecclesiasticis LXXXII 229

f. 70 (LVI De inpositione manus pontificis¹). ysidorus.) benedicta corpora libens | a patre descendit; ||

f. 71^b I De disciplina & arte —

f. 73 LXXXIII d&riumphis.

*LXXXIII descriptio prouintiarum | italicarum.

f. 73^b I. de *) disciplina *** et arte. | Disciplina *) a discendo nomen accepit. ut⁴) & | —

f. 152^b LXXXIII descriptio *) prouintiarum ita: | Prima igitur italiae prouincia uenetia | appellatur. Uen¹¹etia enim ù solum in pau|cis insulis quas nunc uenetias dicimus con|stat. sed eius terminus a panoniae finibus | usque addam fluuium protelatur. pro|batur hoc annualibus libris in quibus per|gamus ciuitas esse legitur ueneciarum | —

f. 150^b fu|giens intra eam inueniss& latebram || f. 151 leer ||

f. 151^b de *) homine et partibus eius. | Natura *) dicta eo *) quod nasci aliquid fa|ciat. —

f. 179 nam humare obruere dicimus. hoc | ã humo * iniecere *) ; || f. 179^b leer ||

f. 180 Philosophi¹⁰) greca (cae man. al. corr.) appellantur¹¹) qui | latine amatores sapientiae interpr&an|tur. —

f. 185 metus¹²) diabolicae ruinae atque | exemplum humilitatis xpi. || f. 185^b de quattuor uirtutibus sci gregorii in ezechiel | homelia tertia parte prima | Et¹³) manus hominis sub pennis eor, in quattuor | —

f. 186 cuius seruare | moderamina ignora¹⁴); | de octo uitiiis¹⁵) | Octo¹⁶) sunt principalia uitia¹⁷) quae humanum | infestant genus¹⁸). —

f. 186^b (viii) blasphemiae¹⁹) murmuratio²⁰) detractio²¹) | ypo- cratis. de imor uirtutibus | Prudentia²²) est in rebus quę discernuntur | a bonis mala — sua queque distribuit. | —

1) de ecclesiasticis officiis II 27 de manuum impositione vel confirmatione LXXXIII 824, abweichend — 2) (Etymol. I de grammatica) — 3) LXXXII 73 — 4) unde — 5) ? — 6) Etym. XI de homine et portentis. — 7) LXXXII 397 — 8) ab eo — 9) iniicere. v 2 — 10) Etym. VIII 6 de philos. gentium I. c. 305 — 11) Graeca appellatione vocantur — 12) ? — 13) (Gregorii M. homilia in Ezechiel. I 47) LXXVI 808 d — 14) ignorat I. c. 809 b — 15) Eutropii ep. ad Petrum papam de octo uitiiis — 16) LXXX 9 d — 17) uitia principalia — 18) genus infestant — 19) blasphemia — 20) atque add. — 21) I. c. 12 d — 22) ?

f. 187 Philosophia trifaria primo diuiditur | id In theoreticam. practicum. & loicā; sed | —

f. 189 laudatur a dño; | Tria igitur uolumina ꝑ ecclesia dī a salomo|ne —

f. 191 ad scientiam ꝑfectorum. | de ¹⁾ septem regulis legis ²⁾. ysidori *add. man. al.* | Septem ³⁾ esse inter ceteras regulas locutionum —

f. 192^b (sexta regula) ex|pl&eis omnibus operib; dum dñm dicit ⁴⁾ |

ISIDORUS *de officiis ecclesiasticis.*

5765. membr. 4. foliorum 36. saec. VII—VIII ⁵⁾.

f. 1. Liber sc̄ti .106. columbani de bobio | Inc̄pt lib̄. ii. sc̄i ysidori. | de minist̄is ecclesiasticis ⁶⁾ (*m. s. xv.*) | Qn̄m ⁷⁾ originis ⁸⁾ causas officiorum — ordi|ne persequimur ⁹⁾; | Incipiunt capitula; | 1 De clericis. —

f. 1^b xxvi ¹⁰⁾ De manus ¹¹⁾ inpo|sitione. uel con|firmatione; | 1 De clericis. | Itaq; omnes. qui in ecclesiasticis | ministeriis ¹²⁾ gradibus ordinati | —

f. 3^b (m) prolisq; ¹³⁾ | biformis (*corr.*). quorū quidem ¹⁴⁾. || f. 4 quod (*corr.*) ¹⁵⁾ loco contemplari oportit (*corr.*) | aaron —

f. 5^b apostoli. in latinam linguam (*corr.*) missi interpretaentur; ¹⁶⁾ || f. 6 (vii) si ¹⁷⁾ quis sine crimine est. unius | uxoris uirum. filios habentē ¹⁸⁾. | —

f. 36^b (xviii ¹⁹⁾) De coniugatis) uiris su|is seruiant ²⁰⁾. communi lege natu|rae seruat. ergo lex naturae ²¹⁾ ||

IOSEPHI *historiae.*

1992. membr. fol. foliorum 172. saec. X.

f. 1 Historiaru iosephi. libri numero. vii. | Liber primus incipit feliciter. | Quoniam bellum quod cū populo roma|no gessere —

¹⁾ Isidori sentent. 1 19 — ²⁾ om. — ³⁾ LXXXIII 581 a — ⁴⁾ l. c. 585 d — ⁵⁾ Vgl. über diese Handschrift Arevalus Isidorians iv 98, 20 — ⁶⁾ de ecclesiasticis officiis lib. ii de origine ministrorum — ⁷⁾ LXXXIII 777 — ⁸⁾ origines et — ⁹⁾ prosequamur — ¹⁰⁾ xxvii — ¹¹⁾ manuum — ¹²⁾ ecclesiastici ministerii — ¹³⁾ prolesque — ¹⁴⁾ l. c. 779 b — ¹⁵⁾ l. c. 781 b. Ein Blatt fehlt — ¹⁶⁾ l. c. 782 b — ¹⁷⁾ l. c. 787 c. Ein Blatt fehlt — ¹⁸⁾ habens — ¹⁹⁾ xx — ²⁰⁾ seruiant uiris suis — ²¹⁾ l. c. 814 b

f. 3 quo capitula | sunt digesta. Incipit liber primus. | Cum potentes iudeorū inter se dissiċent —

f. 47^b in castellū heroden. ibiq; scđm ipsi' regis mandata sepultū ē. | Fī Joesp̄phi liber primus explicit: | Incipit liber secundus. | Et herodis quidem hic finis fuit. turbarū autē —

f. 83^b Et idumeae quidem res ita se habebant. | Fī Josippi | liber secundus explicit; | Incipit liber tertius; || f. 84 Nero autem ubi res apud iudēam non prospere | —

f. 100^b capti sunt sexto iduum | septembriū die. Fī Josippi liber tertius explicit. | Incipit liber quartus. | Quicumq; autem iudēi iotapatis excisis | —

f. 111^b tantū licuiss& uitiiis flentem | Fī Josippi liber quartus explicit. Incipit liber quintus. | Anano quidem et hiesu eiusmodi finis euenjt. | —

f. 122 decreto apđ se alias militū copias congregare. | Fī Josippi liber quintus explicit. | Incipit liber sextus. | Titus quidem ad eum | modū quē p̄diximus emensā ultra aegyptū ad syriam | —

f. 141 quod iam et ipsis aderat et ciuitati. Fī Josippi liber | sextus explicit. | Incipit liber septimus. | Clades quidem hierosolimorū in peius quotidie | —

f. 170^b quod eorū solum per om̄ia que scripsi | habuerint coniecturam. Feliciter iosippi liber septim' | explicit; ||

f. 171 Josephus mathiç filius ex hierusolimis sacerdos a ues pasijano — uocabulū non deficit. Expł. |

f. 171^b Anno dominicę incarnationis octingentesimo. LXX.ⁱⁱⁱⁱ. | Rex Karolus andecauensē obsedit urbē. Nanque | norhmanni postq irothbertū andecauensiū & ramnul|fū pictauensiū comitē & alios multos generosę styrcpis uiros | qui patrię terminos armis tuebant. deo habitantib; terrę | aduersante occiderunt. cū nemo inueniretur qui eorum | uiolentiae resisteret — f. 172 in eodē loco manentes. multo peiora & inma|niora quā antea ppetrarunt. Eodem anno inestimabilis | locustarū multitudo ab oriente p̄ne puastauit galliam. ||

LEONIS MAGNI *et aliorum sermones.*

3835. membr. 4. 2 col. foliorum 329. aec. VIII—IX.

f. 1 + Inc̄p̄ sermo | sc̄i Leonis p̄p̄ | de passione dñi n̄i ih̄u xp̄i 1) | Sacramentũ 2) | diŕ dñicae pas|sionis quam | dñs ih̄s d̄i fili|us pro huma|ni generis sa|lute susce|pit. —

f. 3^b credimus quod loq̄amur. per dñm̄ n̄m̄ | ih̄m̄ xp̄m̄ cui est ho|nor et gloria. in se|cu|la se|culorum amen | + It̄. seř. sc̄i Leonis. de | passione dñi 3) || f. 4 Exigit 4) —

f. 5^b peruenire mereamur. | per ih̄m̄ — amen explicit | + It̄ seř. sc̄i. Leonis de | passione dñi 5) III | III Inter 6) omnia d'd'. | ope|ra misericordię d̄i | —

f. 8^b promit|timus impleamus. | per eundem 7) dñm̄ n̄m̄ | — amen | + It̄ seř. sc̄i Leonis de | passione dñi 8) | III | III Expectationi 9) ues|trae d'd'. quod | debetur dño largiente reddendũ | est —

f. 11 sibi seruientium non | reliquit. cui est *etc.* amen | + It̄ seř. sc̄i. leonis de | passione dñi 10) | v Creator 11) et dñs re|rum omnium 12) || —

f. 13^b promittimus | impleamus per eun|dem — amen. | + It̄. seř. sc̄i. leonis de | passione dñi 13) VI | Sponsionis 14) nos|trae memores | d' d' sc̄itati ues|trae reddimus —

f. 16 omnia nobis dona|bit. qui uiuit — amen | + It̄ seř. sc̄i. Leonis de | passione dñi 15) VII | Scio 16) quidem d'd' pas|chale fes|tum tam | sublimis esse || —

f. 20 tribuat facul|tatem per 17) ih̄m̄ — amen | + It̄ seř. sc̄i. Le|onis de | passione dñi. 18) VIII | Sermone 19) proximo d'd' 20) his 21) quę conpr̄hensionem — •

1) domini — Christi *om.* i. Habitus dominico die *add.* — 2) Leonis Magni sermo LII LIV 313c — 3) II. Habitus feria quarta *add.* — 4) Leonis M. sermo LIII l. e. 317a — 5) Habitus dominico die *add.* — 6) Leonis M. sermo LIV l. e. 319 a — 7) *om.* — 8) feria quarta *add.* — 9) Leonis M. sermo LV l. e. 322 c — 10) die dominica habitus. — 11) Leonis M. sermo LVI l. e. 326 a — 12) omnium rerum — 13) feria quarta *add.* — 14) Leonis M. sermo LVII l. e. 328 c — 15) Habitus die dominico — 16) Leonis M. sermo LVIII l. e. 332 a — 17) dominum nostrum — 18) feria quarta habitus — 19) Leonis M. sermo LIX l. e. 337 b — 20) decursis dilectissimi ser. prox. — 21) iis

f. 23^b esse participes. per | dñm̄ — amen. ¹⁾ explicit. | + It. seř. sc̄i leonis de | passione dñi viii | Sacramentum ²⁾ d'd' dñicae
passi|onis in salutem | humani generis | ante tempora | —

f. 26^b suppli|cio non timeret per | ih̄m̄ — amen | + It. seř. sc̄i.
Leonis de | passione dñi x | Cum ³⁾ multis mo|dis d'd'. iudaica | im-
pietas labo|raret. ut causã | —

f. 29 prae|paremur adiubante | dño nostro ih̄u xp̄o | qui uiuit ⁴⁾
— amen | Expliciunt sermōnes | Sc̄i Leonis papae de pas|sione dñi
ñi ih̄u xp̄i | numerum. decem ||

f. 29^b + Inĉ. seř. sc̄i hieroni|mi *eras. m. rec.*: auġstini | in uigilia
osanne | 1 Postquam ⁵⁾ dñs | quadriduanū | mortuum sus|citauit
stupentib; | —

f. 32 fu|erant crediturae | *man. s. XV add.*: Uñ p̄dictū est. exul-
tare sup celos d̄s et sup om̄em trã ġlam tuã | Explicit. || f. 32^b + It.
inĉ. seř. sc̄i auġ de | u feria passionis dñice | lu ⁶⁾ bodiurnum conui-
uium | qui sollempni frequentia con|uenistis —

f. 35^b cęlestib; tri|umphemus per ih̄m̄ | *etc.* — amen | + It. seř.
sc̄i. auġ. de fal|so amico. et de. v. feř | passionis dñicae | xii
ii | Protector ⁷⁾ om|nium. et nu|tritor sp̄s | sc̄s. qui cupit | —

f. 38 in omnib; pro|tectorem. qui uiuit | — amen | + It. seř.
sc̄i. auġ. de v. ⁸⁾ | passionis dñicae | xiiii iii | Fecundum ⁹⁾ saluta|ris
propositi mu|nus. et sp̄italis re|medii sacramentum. | —

f. 39^b paenitentię reseca|uit. per ih̄m xp̄m dñm̄ | — amen | Ex-
plicit | + Inĉ. omelia beati | iohannis. chrysosto|mi de. v. fr̄. pas-
sionis. || xv iii | Paucis ¹⁰⁾ hodie | necessariū | est tractare | uobis-
cum. | et ideo paucis —

f. 41^b supra | caput effudit v | Grandem ¹¹⁾ fidem mul|tam re-
uerentiam | —

f. 43^b cupiditatum no|minat. vi | Quid ¹²⁾ mihi uultis dare | et
ego uobis trado | eum —

¹⁾ qui cum patre — amen — ²⁾ Leonis M. sermo Lx l. c. 342 c — ³⁾ Le-
onis M. sermo Lxi l. c. 346 a — ⁴⁾ cum patre et sancto spiritu uiuit — ⁵⁾ ? —
⁶⁾ ? f. 32^b. 33. 33^b manu saec. ix — ⁷⁾ ? — ⁸⁾ feria *add.* — ⁹⁾ Mai PNB i
59 — ¹⁰⁾ ? — ¹¹⁾ ? — ¹²⁾ ?

f. 45^b sua sponte con|cepit. vii | Ubi ¹⁾ uis paremus tibi man-
ducare pas|cha. —

f. 47^b remis|sione peccatorum | * viii | Et ²⁾ praesens iudas
erat | ista x̄po dicente. Iste | —

ibid. accedamus ad mensā | x̄pi. cum quo patri om|nis gloria —
amen. Explicit. | f. 50 * It̄. sēr. sc̄i. ambrosii. | de. v. fēr. passionis |
xvi viii | Judas ³⁾ osculo filium | hominis tradis. mag|na diuinę —

f. 51 pro om|nib; prophetatur. ih̄s x̄ps dñs noster | Explici-
unt sermones | de. v. fēr. passionis. | num̄. v. perlectiones | viii ||
f. 51^b + Inc̄. sēr. sc̄i. auḡ. de. vi. | fēr. passionis dñicae; | xvii
(*in ras.*) | Euangelicę ⁴⁾ seri|es lectionis qua | per ordinem | pas-
sionis dñicę glori|am didicistis. credo | —

f. 54 et rediuiua corpora | dñm̄ agnouerunt | Explicit | xviii
* It̄. sēr. sc̄i. auḡ. de. vi. fēr. | ii | Sufficit ⁵⁾ quidem ff̄ kk. ad
testimo|nium uenerandę || —

f. 55^b ecclesię congregaret | * It̄. sēr. sc̄i. auḡ. de fēr vi |
xviii iii | Posteaquam ⁶⁾ uir|ginei partus | orbe toto mi|raculum cae-
leste resplenduit. —

f. 58 ipso x̄po | satisfaciente respon|deat Explicit | * It̄. sēr. sc̄i.
auḡ. de. vi. fēr. | xx iii | Proxime ⁷⁾ cum | dñice passio|nis multas |
et aceruas | —

f. 61 poterit aperire trac|tatus. Explicit | * It̄. sēr. sc̄i. auḡ. d̄
latro|ne. in. vi. fēr. passionis | xxi v | Lectio ⁸⁾ euangelii do|cet nos
quemam|modum multis | —

f. 63^b latro mareretur | in paradiso ⁹⁾ | * It̄. inc̄. sēr. sc̄i. iohan|
nis chrysostomi | de cruce et latrone | in. vi. fēr. passionis ¹⁰⁾ | xxii
vi | Hodierna ¹¹⁾ die nos|ter dñs ¹²⁾ pepen|dit in cruce —

f. 67 memor esto mei dñe | in regno tuo ¹³⁾ vii | * Nec ¹⁴⁾ tran-
sitorię istum | praetereamus latro|nem —

f. 70 cum cruce ueniet | requiramus. viii | Non ¹⁵⁾ enim hanc
ques|tionem aliquando | —

1) ? — 2) ? — 3) ? — 4) Mai PNB t 60 — 5) l. c. 63 — 6) l. c. 64 —
7) l. c. 66 — 8) l. c. 69 — 9) in paradisum — 10) Aug. app. sermo clv de
passione domini vi seu de cruce et latrone — 11) XXXIX 2047 — 12) domi-
nus noster — 13) ? — 14) ? — 15) ?

f. 73^b sæculorum | amen | + It. seř. sc̃i. ioħa. chry|sostomi. de
cruce | feria. vi. 1) | cxxiii viii Hodie 2) incipiamus kk de crucis
tropeo 3) —

f. 77^b sæculorum | amen || f. 78 + Expliciunt. seř. sc̃i. auę. et
sc̃i. iohannis. chry|sostomi de. vi. feř. passionis. | nuř. vii. per. lect̃.
viii | + Inċ. seř. sc̃i. ioħ. chry|sostomi. de cruce dñi|cã. in sabbato
sc̃o | cxxiiii i | Quid 4) dicam. quid | loquar. quid uo|bis nomen
inpo|nam. —

f. 79^b agricola | deputabor ii | Tunc 5) enim beatus sũ | quando
in aures audientium loquor. —

f. 80^b liberemur ex ipsa iii | Talem 6) enim habemus dñm —

f. 82^b factum est | iii | Uides 7) qm̃ hic est qui | uerbo
cõlum —

f. 84 sæculorum amen | explicit | + It. inċ. seř. sc̃i. iohañ. ;
chrysostomi. in ioħ. | euang. et in sabbato sc̃o | xx v | Uerbum 8)
caro | factum est | et habitauit | in nobis. —

f. 86^b sæculorum amē | It. seř. sc̃i. auę. de passione dñi. et
latrone. in sabbato sc̃o | cxxvi vi | Audiat 9) in praesenti di|lectio
uestra ff. | —

f. 89 eius humilitas | patientiae ex̃pl | + It. seř. sc̃i. auę. de ligno
| crucis. et de latrone | in sabbato sc̃o | cxxvii vii | Fratres 10) caris-
simi | in primordio ex uir|ginis terrę limo —

f. 92 sæculorum amen | explicit | + It. seř. sc̃i. auę. de sab-
bato paschae 11) | cxxviii viii | Scimus. 12) ff. et fi|de firmissima | re-
tinemus. | —

f. 93 sæculo|rum amen | Explicit | + It. seř. sc̃i. auę. de sab-
bato paschae 13) | cxxviiii viii | Exulta 14) caelum et | in lætitia esto |
terra —

f. 95 sæ|culorum amen | Expliciunt sermones sc̃i. | ioħ. chry-
sostomi. et sc̃i. | auę. episc. et conf. nuř. | sex. in sabbato paschae |
lectiones. viii | + Inċ. seř. sc̃i. auę. de re|surrectione dñi ñ. ihũ |

1) Aug. sermo de passione domini — 2) Mai PNB 1 156 — 3) trophaeo —
4) ? — 5) ? — 6) ? — 7) ? — 8) ? — 9) ? — 10) Mai PNB 1 70 — 11) Aug.
sermo ccxx in vigiliis paschae 11 — 12) XXXVIII 1080 — 13) Hieronymi
ep. xxvi seu sermo de resurrectione domini — 14) XXX 215

xpi. in pascha ¹⁾ | cxxx i | Fratres. ²⁾ Kmi quam | speciosa et grata
| hodie ecclesia nobis enituit. —

f. 97 ad xpi clementiam expl | * It. seř. sci. aug. in pasce. |
cxxxii n | Maria ³⁾ ueniens ad | xpi dñi monumētum || —

f. 99 mater catholica ec|clesia expl | * It. seř. sci. aug. de re|
surrectione dñi. | in pascha | cxxxiii iii | Una ⁴⁾ sabbati ait | euange-
lista | uenit maria mag|dalene —

f. 100^b iam sufficit | mihi expl. | * It. seř. sci. aug. ⁵⁾ in pas-
cha | cxxxiiii iiii | De ⁶⁾ resurrecti|one dñi ñi. ⁷⁾ q̃a|tum ualemus |
lingua —

f. 102 quam pe|nitentiam peccatoris. Explicit | * It. seř. sci.
aug. in pasce. | cxxxv i v | Post ⁸⁾ custodias | saeuas. et uin|cula
dura. —

f. 105 cum | in celo fuerit caro | mea. Expl | * It. seř. sci. au-
gusti|ni. in pascha. ⁹⁾ | cxxxvi vi | Sicut ¹⁰⁾ audistis | praedicari
dñm | xpm quia in pri|cipio erat uerbum. —

f. 105^b dis|putandum est | * It. seř. sci. aug. in pasce. | cxxxvi
vii | Dñi ¹¹⁾ resurrectio | induxit mundo || —

f. 106 pro eruditi|onibus animarum | dedit dñs dñ | Explicit ||
f. 106^b * It. seř. sci. augus|tini. de pascha ¹²⁾ | cxxxvii viii | Sicut ¹³⁾
dño dō ¹⁴⁾ nō | cantauimus | ita illo adiubā|te faciamus | —

107 in cordib; ues|tris. Explicit | * It. seř. sci. aug. | de pas-
cha ¹⁵⁾ | cxxxviii viii | Licet ¹⁶⁾ omnes sollem|nitates d'd'. que | in
ec|clesiis —

f. 108^b saecu|lorum amen | * Inẽ. seř. sci. aug. de | ospitalitate
in | scō paschae. ¹⁷⁾ fẽr. n. ¹⁸⁾ | cxxxviiii i | Fratres ¹⁹⁾ k̃k. osep | in
terra esse uo|luit dñs caeli . —

f. 111^b cum uiderint gaude|bunt explicit | * It. seř. sci. aug. d̃
se|cunda fẽr. paschae ²⁰⁾ | xl ii | Haesterno ²¹⁾ die | id est nocte | lecta
est ex | euangelio —

1) nostri — pascha om. — 2) Mai PNB 1 344 — 3) l. c. 75 — 4) ? —
5) de resurrectione add. — 6) l. c. 76. — 7) Jesu Christi add. — 8) l. c.
77 — 9) die paschae — 10) XXXVIII 1098 Sic — 11) Mai PNB 1 79 — 12) in
diebus paschalibus — 13) XXXVIII 1103 — 14) om. — 15) Leonis (?) sermo
de resurrectione domini — 16) Leonis M. opp. app. LIV 495 — 17) pascha
— 18) fer. n. om. — 19) Mai PNB 1 80 — 20) in diebus paschalibus —
21) XXXVIII 1117

113^b iusti aũ in uitã aeter|nã¹⁾ Explicit | + It̃. seř. sc̃i. aug̃. đ. III. | f̃eř. paschae²⁾ | XLII I | Dñs³⁾ ñ ih̃s xp̃s si|cut apostolus dicit. mortu|us est —

f. 116 alleluia. lauda|te dñm explicit | + Iñc. seř. sc̃i. aug̃. de alleluia. pasche.⁴⁾ | XLII I | Quoniam⁵⁾ placuit dño | đo nō. ut hic cons|tituti. p̃sentia | —

f. 120 noli remanere. conuersi | ad dñm⁶⁾ | + It̃. omelia. sc̃i. ioh̃. | chrysostomi. ad | neophitos | XLIII I | Benedictus⁷⁾ đs | ecce stella eti|am de terra | micuerunt. | —

f. 127^b s̃c̃ulorum | amen. explicit | + It̃. seř. sc̃i. aug̃. de fara|one dicendus. in dieb; | azyrñ, et de resurre|ctione dñi | XLIII I | Fratres⁸⁾ k̃k. auditus lectionis sensum | excitat auditoris. —

f. 128^b ad terram pro|missam. Ex̃pl. | + Iñc seř. sc̃i. aug̃. in | die⁹⁾ octauay. pasche | XLV I | Hodiernus¹⁰⁾ dies | in¹¹⁾ magno sa|cramento | perpetuę felicitatis —

f. 132 in s̃c̃ulum | misericordia eius¹²⁾ | explicit | + It̃. seř. sc̃i. aug̃. de oc|tabas¹³⁾ paschae | XLVI II | Paschalis¹⁴⁾ sol|lemnitas đđ. | hodiernae¹⁵⁾ di|ei festiuitate conclu|ditur. —

f. 133^b habere mereamur p | dñm ñm ih̃m xp̃m | + It̃. seř. sc̃i. aug̃. de octa|bae¹⁶⁾ paschae | XLVII III | Post¹⁷⁾ dies octo | iterum erant | discipuli eius | intus. —

f. 136 adesse martyri|um. per dñm ñm ih̃m | xp̃m explicit | + It̃. seř. sc̃i. ambrosii | de octabe pasche | XLVIII III | Habuit¹⁸⁾ autem | It̃. k̃k. ammi|randi causam | thomas. —

f. 137 uicariũ | relinquebat. | Expliciunt sermones | sc̃i. aug̃. et sc̃i. ambrosii | de octabae pasche. nuũ. | quattuor | + Iñc. seř. sc̃i. aug̃. de as|censione dñi nos|tri ih̃u xp̃i | XLVIII I | Fratres.¹⁹⁾ đđ. corti|na²⁰⁾ hodie nuuium | —

¹⁾ Conuersi ad etc. add. — ²⁾ in diebus paschalibus — ³⁾ l. c. 1120 — ⁴⁾ in diebus paschalibus de alleluia — ⁵⁾ l. c. 1190 — ⁶⁾ etc. add. — ⁷⁾ ? — ⁸⁾ Mai PNB I 82 — ⁹⁾ dominico add. — ¹⁰⁾ XXXVIII 1196 — ¹¹⁾ om. — ¹²⁾ l. c. 1190 — ¹³⁾ octava — ¹⁴⁾ Mai PNB I 83 — ¹⁵⁾ hodierna — ¹⁶⁾ octava — ¹⁷⁾ l. c. 85 — ¹⁸⁾ ? — ¹⁹⁾ l. c. 87 — ²⁰⁾ cortinae

f. 138^b paternaq: sub|stantia ¹⁾ expl | + It. aī seř. scī aug. de | ascensione dñi nī ihū xpī | L II | Fratres ²⁾ diř. dies isti | caelestes quibus | —

f. 142 bonę uoluntatis | explicit | It. aī. seř. scī aug. de | ascensione dñi nos|tri. ihū xpī ³⁾ | LI III | Fratres k̄k. ⁴⁾ ascen|sionis ⁵⁾ dñi-cae incly|tum et regale —

f. 144 ianuas ⁶⁾ securus intra|bit ⁷⁾. | + Itē sermo scī aug. de | ascensione dñi | LII III | Sollemnitate ⁸⁾ diei huius am|monemus scien|tes. —

f. 152 laudate nomen dñi | explicit | It. seř. scī aug. de | ascē|sione dñi nī ihū xpī | LIU V | Miror ⁹⁾ inter|dum ff. dd. | unde istud fiat ut | —

f. 155 saeculorum amen | explicit | + Itē. seř. scī aug de as|censione dñi | LIUI VI | Etsi ¹⁰⁾ ad demons|trandam dī asc|ensionem lectio —

f. 157 de futuris sperare | possimus. expl. | + Itē sermo scī aug. de | ascensione dñi | LV VII | Glorificatio ¹¹⁾ dñi nī | ihū xpī. resurgēdo et in caelis ¹²⁾ —

f. 159^b consummationē | saeculi | Explicit | Inc. tractatus scī io|hannis constantino|politani. episcopi. | de ascensione dñi | LVI VIII | Et ¹³⁾ quando de | cruce nostra | processit o|ratio. —

f. 169^b saeculorum | amen | + Explicit. seř. scī iohañ. | chry|sostomi. de ascen|sione dñi nī. ihū. xpī. || f. 170 + It. inc. sermones. scī | Leonis pontificis de | ascensione dñi | LVII VIII | Post ¹⁴⁾ beatam | et gloriosā resurrecti|onem dñi nī | ihū xpī. quia ¹⁵⁾ uerū | —

f. 172 saeculo|rum amen. Expli | It. sermo. scī leonis. de | ascensione dñi | LVIII X | Sacramentum ¹⁶⁾ dd | salutis nostrae | quam praetio | sanguinis | sui | —

f. 176 saeculo|rum amen | Expliciunt sermones dom|ni leonis papae de ascen|sione dñi nī ihū xpī. numero duo. dō gratias | Inc

¹⁾ paternamque substantiam — ²⁾ ? — ³⁾ nostri-Christi om. — ⁴⁾ fratres car. om. — ⁵⁾ Aug. sermo app. CLXXIX XXXIX 2084 — ⁶⁾ per ipsum add. — ⁷⁾ amen add. — ⁸⁾ ? — ⁹⁾ ? — ¹⁰⁾ ? — ¹¹⁾ Mai PNB I 88 — ¹²⁾ caelos — ¹³⁾ ? — ¹⁴⁾ Leonis M. sermo LXXIII LIV 394 — ¹⁵⁾ qua — ¹⁶⁾ l. c. 397

señ sc̃i aug̃. de aduentu. sp̃s. sc̃i in | pentecosten | LVIII 1 | Fra-
tres 1) diñ. quadra|gesimum nuper | diem sollemniter | celebrauimus.
in q̃o | —

f. 177^b incolumes ue|niamus. ex̃pli | + Ite sermo. sc̃i aug̃. 4²⁾ |
pentecosten | LX II | Fratres 3). k̃k. hodie|no 4) die anniuersa|ria
sollemnitas agi|tur —

f. 179^b non deuet offe|dere explicit | + It̃ ã. sẽ. sc̃i aug̃. de
pentecosten 5). | LXI III | Propter 6) aduẽtum sp̃s sc̃i | hodiernus
| dies f̃ k̃k 7). sollem|nis est nobis —

f. 183 in hunc die 8) ueuiente | explicit | It̃. sẽ. sc̃i. aug̃.
de pentecosten 9) | LXII III | Grata 10) est dō sollemnitas. ubi |
uiget pietas. —

f. 184 quo factus ē mundus || f. 184^b + Ite sermo. sc̃i aug̃. | de
pentecosten | LXIII V | Post 11) miracula | tanta signo|rum. post con-
tracta —

f. 187 ab ipso dñō mansio|nem explicit | + Ite sermo sc̃i | au-
gustini. de | pentecosten 12) | LXIII VI | Aduentus 13) sp̃s sc̃i an|niuer-
saria festi|uitate celebra|mus. huic sollemnis | —

f. 190^b tacentibus 14) despe|rantes expl̃ | + It̃. sẽ. sc̃i aug̃. de
sa|cramentis in pen|tecosten 15) | LXV VII | Hoc 16) quod uide|tis in al-
tare 17) | dī etiam tran|secta nocte uidistis. | —

f. 192 testi|monium contra se con|uersi ad dñm 18) expl̃ | FR
III. M. IVN. Quattuor tēpora *man. s. XIII. in ras.* | It̃. inc̃. sermones.
sc̃i | + Leonis pontificis. | de pentecosten 19) | LXVI VIII | Hodiernam 20)
| sollemnita|tem dd. in pre|cipuis festis esse | uenerandam. —

f. 195 seculo|rum amen expl̃i | + It̃. sẽ sc̃i leonis pa|pae rom̃.
de pente|costen 21) | LXVII VIII | Plenissime 22) quidem nobis d' d' |
causam atq; rationē | —

1) ? — 2) in pentecoste — 3) Aug. sermo app. CLXXXIII XXXIX 2091 —
4) hodierna — 5) in die pentecostes — 6) XXXVIII 1231 — 7) frat. car. om. —
8) hodie — 9) in die pentecostes — 10) XXXIX 1673 — 11) ? — 12) in die
pentecostes — 13) XXXVIII 1234 aduentum — 14) iacentibus — 15) in die pen-
tecostes postremus ad infantes de sacramento — 16) XXXVIII 1246 — 17) al-
tari — 18) deum—amen *add.* — 19) pentecoste — 20) Leonis M. sermo LXXV
LIV 400 — 21) pentecoste — 22) l. c. 404

f. 200 saeculorum | amen | * It. seř. sc̃i leonis. de | penteco-
sten ¹⁾ | Lxviii x | Hodiernā ²⁾ d̃d. fes|tuitatem to|to terrarum |
orbe uenerabilem il|le sc̃i sp̃s consecrauit | aduentus. —

f. 203 saeculorum amen | Expliciunt. sermones. sc̃i | leonis almi
pontificis | urb. rom̃. de pentecos|ten. numero tres || f. 203^b * Inc.
seř. sc̃i aũg. de na|tale sc̃i iohannis bap|tistae | Lxviii i | Gratias ³⁾
agimus dño | d̃o ⁴⁾ ño. ff. kk. qui nos | ad uidendum —

f. 205^b inueniatur | in honorem d̃i | explicit || f. 206 * It. seř
sc̃i aũg. de na|tale sc̃i iohannis | baptistae ⁵⁾ | Lxx ii | Fratres ⁶⁾.
kk. natalem | hodie magni hominis | celebramus —

f. 209 saeculorum | amen explicit | * It. seř. sc̃i aũg. de nata|le
sc̃i iohannis bap|tistae | Lxxi iii | Cum ⁷⁾ et patriar|chas pariter | et
prophetas | et uniuersos | —

f. 211^b amabiliter exigo | * It. seř. sc̃i aũg. de ñat. | sc̃i io-
hannis baptis̃t. | Lxxii iii | Beati ⁸⁾ iohannis me|rita exordia nati-
uitatis —

f. 214 cum uenerit | sentiamus | * It. seř. sc̃i aũg. de ñat. sc̃i
ioh. baptistae | Lxxiii v | Vox ⁹⁾ dñi in uirtu|te. uox dñi in mag-
nificencia —

f. 216 permane|at caecitate ¹⁰⁾. | It seř. sc̃i. aũg. de ñat | sc̃i
ioh. baptistae | Lxxiiii vi | Persuasum ¹¹⁾ habet | ac tenet error || —

f. 218^b simplicitate peccatis | Explicet | * It. seř. sc̃i. aũg.
de ñat ¹²⁾. | sc̃i ¹³⁾ ioh. baptistae | Lxxv vii | Sc̃i ¹⁴⁾ iohannis
cuius | natiuitatem euāgelium cum ¹⁵⁾ le|geretur. mirantes —

f. 222 sc̃ificatio me|a viii | ¹⁶⁾ Quomodo per hanc | lucernam
inimici | eius induti sunt —

f. 229 liberauit | ipse saluator | explicit | * Inc̃p. omelia. sc̃i
aũg. | kaĩ. maĩ. nat̃. aposto|lorum iacobi. et | philippi | Lxxvi i |
Erit ¹⁷⁾ ff ad dñm ma|ior intentio. | ut uerba sc̃i | euangelii —

1) pentecoste — 2) l. c. 411 — 3) Mai PNB 1 90 — 4) deo — 5) de sancto
Ioanne Baptista — 6) XLVI 994 — 7) Mai PNB 1 92 — 8) ? — 9) l. c. 97 — 10) id
est synagoga — amen add. — 11) l. c. 98 — 12) in natali — 13) om. — 14)
XXXVIII 1327 — 15) eum evang. — 16) l. c. 1329: ohne Absatz — 17)?

f. 239^b sermo iste | differri | Explicit || f. 240 + Incipiunt. lectiones in uigilias beati petri apostoli | LXXVII 1 | Petrus autem et iohannes ascende|bant —

f. 241 uestra peccata. | + Item alia lectio | LXXVIII II | Factum est autem petrus dum pertrā|siret uniuersos —

f. 241^b in conspectu dñi | LXXVIII + It. alia. lectio. | III Eodem autem tempore misit herodes rex || —

f. 243 crescebat et multi|plicabatur | Expliciunt lectiones | actuum apostolorū | + It. inc̃p. ser̃. sc̃i aug̃. | de nat. sc̃orum aposto|lor. petri et pauli 1) | LXXX III | Apostolum 2) petrū | primum omniū | apostolorum | ff kk 3) meministis | —

f. 244^b testimonium di|lectionis. Explicit. || f. 245 + It. ser̃. sc̃i aug̃. in nat. | apostolorum 4) | LXXXI V | Filioli 5) mei audite | nos et liberate | uos. —

f. 247^b coro|nabit 6) uincentes 7) ex̃p. | + It. ser̃. sc̃i leonis pon|tificis. in natale 8) apos|tolorum 9) | LXXXII VI | Omnium 10) quidem | sc̃orum 11) sollem|nitatum ff. 12) dd. | totus mundus est | particeps. —

f. 250 saecu|lorum amen. ex̃pli | + It. ser̃. sc̃i aug̃. in nata|le apostolorum | LXXXII VII | Duorum sc̃orū | apostolorum | petri et pauli | ff 13) kk. hodie ce|lebramus —

f. 251^b seculorum amē | explicit | + It. 14) ser̃. sc̃i aug̃. de euan|gelio ubi dicit ih̃s pe|tro. simon iohannis | amas me | LXXXIII VIII | Quantum 15) nos re|citata 16) euange|licae lectionis | textus edo|cuit 17). | —

f. 253 angelis confiteri | explicit | + It. inc̃ ser̃. beati 18) hiero|nimi. p̃rbi. romani. | ex libris. commentariorum | LXXXV VIII | Ue|nit 19) autem ih̃s | in partes caesa|reae philippi | philippus i'te | — solutum et in c̃p̃lis 20). | + Expliciunt. ser̃. in natale | sci. petri apos|

1) de—Pauli *om.* — 2) XXXVIII 797 — 3) fratres *c. om.* — 4) Petri et Pauli *add.* — 5) Aug. sermo app. ccv XXXIX 2124 — 6) coronavit — 7) Mai PNB I 101. Durch ein Versehen ist der Anfang dieses Sermo und der Schluss des vorhergehenden nicht notirt worden — 8) natali — 9) Petri et Pauli *add.* — 10) Leonis M. sermo LXXXII LIV 422 — 11) sanctarum — 12) *om.* — 13) ? — 14) Incipit — 15) Mai PNB I 102 — 16) recitatae — 17) docuit — 18) sancti — 19) Commentariorum in evang. Matthaei III XXVI 113 — 20) ?

toli. de | prima uigilia | * It̃ iñc. lectiones de | natalē apostolorū |
in secunda. uigilia | LXXXVI 1 | Factum est autē | in cras-
tinum —

f. 256^b uerbum dñi | cum fiducia explicat | Ite. alia. lectio. eius-
dem || f. 257 * LXXXVII II | Ioseph autem qui cognominatus est
barnabas | —

f. 258^b oboedientib: sibi ex̃pli | * It̃. alia. lectio eiusdem
| LXXXVIII III | Ascendit petrus in superiora —

f. 260^b receperunt uerbum dñi. | * Expliciuunt. lectiones | ac-
tuum apostolorum | numero tres | * It̃. iñc. seř. sc̃i aug̃. | in ñat. sc̃or̃:
apostoloꝝ. petri et pauli | LXXXVIII IIII | Cum 1) omnes beati
apostoli pa|rem gratiam | —

f. 262 uniuersam deiecit 2) ua|nitatem. Explicat | * It̃. seř.
sc̃i. ag̃u. iñnat. | apostolorum 3) | xc v | Piscatoris 4) et per|secu-
toris sacra || f. 262^b tissimum diem —

f. 265^b aula introire 5) | pastoris. exp̃ti | * It̃. seř. sc̃i aug̃. in
ñat. sc̃i | petri. ubi dubitauit | in fluctib; cum ad eū | uenit super
aquas | xci vi | Fratres 6) k̃k. aut er|roris 7) est aut delicti. —

f. 267 saeculorum amen 8) | explicat. | * It̃. seř. sc̃i aug̃. de
ñata. apostolorum | xcii vii | Audiamus 9) ff. k̃k. | hunc piscatorē |
principem —

f. 269 se|culorum amen exp̃t | * It̃. seř. sc̃i aug̃. de ñatal.
apostolorum | xciii viii | Apostolorum 10) pe|tri et pauli dies | quo-
rum trium|phales —

f. 270^b conuertent|tur explicat | * It̃. seř. sc̃i leonis pa|pae in
ñatal. sc̃i petri | apostoli | xciiii viiiii | Exultemus 11) in dño d̃d
et sp̃ita|li iocunditate | —

f. 272^b sae|culorum amen | Expliciuunt sermones in | natale. beati
petri apos|toli. de secunda uigilia. | numero. viiii. || f. 273 * Inc̃p.
lectiones in uigiliis. beati pauli. apostoli | xcvi i | Saulus autem
adhuc spirans —

1) Aug. sermo app. ccii XXXIX 2120 — 2) deiecit — 3) Petri et Pauli *add.*
— 4) Aug. sermo app. ccv l. c. 2125 — 5) caulas intrare — 6) Mai PNB 1 103
— 7) reus *add.* — 8) *om.* — 9) l. c. 106 — 10) ? — 11) Leonis M. sermo
LXXXIII LIV 429

f. 274 dni ih̄u xp̄i | xcvi + Ite. alia. lectio u | Placuit itaque apostolis et seniorib; | —

f. 275^b numero | cottidie. | + Ite. alia. lectio | xcviij iii | Factum est autem euntib; nobis —

f. 276^b dñi n̄i. ih̄u xp̄i. | explicit | + It̄. inc̄. seř. sc̄i aũg. de n̄at. beati pauli. apos | xcviij iii | Videte ff̄. kk̄. | omnipoten|tis d̄i diuini | mysterium —

f. 278^b regni caelorum | explicit | + It̄. seř. sc̄i aũg. in n̄at. | beati. pauli. apostoli | xcviij v | Procedat *) nobis | ff̄. kk̄. et beatus | paulus. ut pau|lulum aliquid de | paulo dicamus. —

f. 281 dignatus est non *fui | Explicit | + It̄. seř. sc̄i aũg. in n̄at. | sc̄i pauli apostoli *) | c vi | Hodie *) d̄d no|bis *) lectio | de actib; | apostolo|rum hęc pronun|tiata *) —

f. 284 saeculo|rum amen *) expl | + It̄. seř. sc̄i aũg. inna. | sc̄i pauli. apostoli *) | cr vii | Debuimus *) quidem ff̄ | kk̄. *) tanto | rum mar|tyrum diem. —

f. 288 saeculorum | amen *) explicit | + Al. seř sc̄i aũg. scriptum | est. in secunda uigilia beati | petri apostoli lectione. iii. | + It̄. seř. sc̄i aũg. innat. | sc̄i pauli. apostoli | cu viii | Fratres *) kk̄. immo | uerba per apos|tolum xp̄i loqen|tis. —

f. 290 terram gloria tua expl | + It̄. seř. sc̄i aũg. in n̄ata. | beati pauli apostoli | cu viii Sc̄ae *) scripturae | semper docent | nos et monent | —

f. 291^b saeculorum | amen expl | + It̄. seř. sc̄i gregorii. | anzianzeni. de apo|logetico | cum x | Si *) poenitus ef|fugere macula | ff̄ d̄d uolueri|mus. —

f. 294^b sp̄u similes ei | expliciunt. lectiones. | in prima. uigilia. sc̄i | pauli. apostoli. nume|ro. decem | + It̄. inc̄. lectiones. | eiusdem.

*) Mai PNB 1 214 — *) de uocatione apostoli Pauli et commendatione dominicae orationis. pro solemnitate conversionis S. Pauli — *) XXXVIII 1268 — *) dil. nob. om. — *) pronuntiata — *) stimmt nicht — *) in natali apostolorum Petri et Pauli — *) l. c. 1365 — *) fratres c. om. — *) stimmt nicht — *) ? — *) ? — *) ?

beati | pauli. apostoli. | in secunda. uigi. de actibus. | apostolorum ||
f. 295 cv 1 | Paulus autem | cum athenis | —

f. 295^b dño dō nro ihū | xpō cv1 + ff. alia. lectio. eiusdem u |
Factum est post hęc egressus —

f. 297 suadens de regno dī | cvii + ff. alia. lectio m explicit |
Factum est autem cum apollo esset —

f. 297^b crescebat *) et confirmabatur | explicit || f. 298 +
ff. inc. seř. scī aug. innatī. | scī pauli. apostoli | cviii iiii | Apostolus *)
autem | paulus ff. kk primo saulus etiā | inimicus xpī —

f. 300 promittitur | praemium. expl. | + ff. al. seř. scī aug
innat. | beati pauli. apostoli | cviii v | Liceat *) audenter dicere |
ff. kk. de paulo a|postolo quando —

f. 302^b dona sunt | merita tua expl. | + ff. inc. seř. scī ioh.
chry|sostomi. in natale. be|ati pauli. apostoli | cx vi | Praeclarus *)
no|bis hic hodie | dd. nouissimus | effulsit coronator. | —

f. 304^b mun|di inluminatorem. | explicit | + ff. seř. scī ioha.
chry|sostomi. in nata. bea|ti pauli apostoli | cxii vii | Audistis *) ff.
kk. qđd | saulus dum xpī|anos perseque|retur a celesti | —

f. 306^b saeculorum amen | explicit || f. 307 + ff. seř. eiusdem.
in nata. beati pauli. apostoli | cxii viii | Gemina *) hodiernae |
festiuitatis nobis *) | ff. kk. renouantur | gaudia. —

f. 309^b seculo|rum amen explicit | + ff. in nt. scī pauli apōst. |
euangelium. secun|dum. mattheum. | viii In illo tempore dixit | —
aeternam possidebit | + ff. eiusdem euange|lii. om. scī hilarii.
pie|tauiensis episcopi || f. 310 cxiii | Dñs *) ac redemptor | noster ff
kk. breui absoluta quae | ratione apostolorum | —

f. 313 seculo|rum amen | + al. seř. scī aug. scriptū. | est. in
prima. uigi. beati | petri apōst. lectione. vii | + ff. seř. scī aug. in
nat. | beati pauli. apōsto | cxiiii x | Frs *) kk. gubernator | in tem-
pestate di|noscitur. milex || —

f. 316 saeculo|rum amen | + Expliciuunt sermones. de seř. |
uigilia. beati pauli apōst. *) nūm x | + ff. incp. seř. scī iohañ. |

1)? — 2)? — 3)? — 4)? — 5) Leonis M. sermo xvii LIV 513 —
*) om. — 7)? — 8) Mai PNB 1 108 — 9) apostoli Pauli

chrysostomi in s̄corum. xii. apostolorum | cxv 1 | Hodie 1) nobis
terra factum est | caelum. non | stellis de c̄lo | —

f. 324 saeculorum amen | explicit | It̄. inc̄. seř. sc̄i aũg. de n̄ta.
apostolorum 2) | cxvi 11 | Istum 3) diem nobis 4) ff | kk. 5) be-
atissimorum | apostolorum petri et | —

f. 329 saeculorum amen 6) | + Explicit. seř. sc̄i aũg. | de natale
apostolorũ | dō gratias | Qui 7) legis. obse|cro ut oris pro | scriptore.
ut p | apostolorum principum soluatur | uincula. agimur | dī. p̄b
peccatori. | sicut inutili scrip|tori 8) | dō caeli. grates | Basilica
apostolorum. philippi | et iacobi. ||

3836. membr. 4. 2 col. foliorum 314. saec. VIII—IX 9).

f. 1 + Inc̄. seř. sc̄i aũg. | de s̄corum maccabeorum. Kal.
augustas 10) | 1 1 | Gratias 11) d' d'. dñō dō | n̄ro quod quan|ta sit
diei huius 12) —

f. 2^b seculorum amē | explicit | + It̄. seř. sc̄i aũg. de s̄corum
maccabeorum | 11 11 | Audita 13) a uobis ho|die dđ *****|*****
fratrum | gloriosissi|mam passionem —

f. 4^b est tamen infirma | consilio. inuenit enim || f. 5 li 14) expa-
uescere non dixi | morere. putasti enim | —

f. 8^b manet in ęternum ępl || f. 9 + It̄. seř. sc̄i aũg. in
nata. s̄cor. maccabeor. | kal. augustas 111 | 111 Si 15) uelimus ff
dđ. | de singulis istis | sc̄is hac beatissimis —

f. 12 ęternam quam | speramus explicit. | + It̄. seř. sc̄i aũg d
euang 16) | v v | Fratres. dđ. 17) admonent 18) | nos eloquia diuina ;
que lecta sunt . —

f. 14^b sollemnia relinq̄|runt. explicit | + It̄. seř. sc̄i aũg. in
nat̄. sc̄ę. masse. candidę. de martyribus | vi 1 | Fr̄s 19) kk. natalem |
martyrum cele|bramus quorũ multi —

1) ? — 2) in natali apostolorum Petri et Pauli — 3) XXXVIII 1348 — 4) nobis
diem — 5) fratres car. om. — 6) ? — 7) Mai PNB 1 111 — 8) sicut—scriptori
om. — 9) 3835 und 3836 gehören zusammen — 10) in natali sanctorum septem
fratrum martyrum Machabaeorum — 11) Leonis M. sermo XIX LIV 517 —
12) huius diei — 13) ? — 14) zwei Blätter fehlen — 15) ? — 16) de verbis evang.
Matthaei etc. habitus in solemnitate martyrum — 17) Fratres dil. om. —
18) XXXVIII 426 — 19) ?

f. 16 morib; nos|tris explici|t | * It. seř. sc̃i auę. de mas|sa
candida ¹⁾ | vii ii | Sicut ²⁾ audiimus | et cantando res|pondimus.
pre|tiosa —

f. 22^b non formidemus. | per ih̃m xp̃m | dñm nostrum ³⁾ |
Expliciunt. ser|mones sc̃i au|gustini. de sc̃a | massa candida |
* Incipit. sermo. sc̃i au|gustini. de natale sc̃i | xysti. scriptum est |
quarta decima lectio|ne. post sc̃i lauren|ti martyris ⁴⁾ || f. 23 Inci.
seř. sc̃i. laurenti | viii i | Beatissimi ⁵⁾ lauř|ti martyris cuius natalem
hodie ce|lebramus | passione ⁶⁾ nos|se —

f. 25 seculo|rum amen explici|t | * Item unde supra. | viii
iii | Sicut ⁷⁾ dñs in euange|lio cui simile est | —

f. 27 atrocia fe|cerunt. | In ñat. cuius supra ⁸⁾ | x iii | Cum ⁹⁾
omnes bea|tos martyres | quod ¹⁰⁾ nobis tra|dit ¹¹⁾ —

f. 28^b crux est atque | martyrium | * Ite. sermo. alius | xi iii |
Cui ¹²⁾ simile est regnū | caelorum et cui | illud aestinabo ¹³⁾ | —

f. 30 seculorum amen | * In c. seř. sc̃i leonis p̃p̃. in | natale ¹⁴⁾
sc̃i laurenti ¹⁵⁾ | xii v | Cum ¹⁶⁾ omnium d̃d | summa uirtutū | —

f. 32 seculorum | amen. explici|t | * It. seř. sc̃i auę. in ñata
sc̃i laurenti. martyris ¹⁷⁾ | xiii vi ¹⁸⁾ | Beati ¹⁹⁾ laurentii | trium-
phalem | diem quo cal|cauit —

f. 33 xp̃m sequi debet ²⁰⁾ xp̃i|anus. vii ²¹⁾ | Apostolus dicit
loq̃ens | de dño xp̃o. cum ²²⁾ in | forma —

f. 34^b eius morte fecerunt | Explici|t. | * It. seř. sc̃i auę. d̃ natale
| sc̃i ²³⁾ laurenti | xiiii viii | Beati ²⁴⁾ m̃artyris | laurenti dies | sollem-
nis ho|diernus est | —

f. 36^b terminū | non habebunt. viii | Uerum ²⁵⁾ tamen ut di|cere
coeperam f̃ | —

¹⁾ in natali martyrum Massae Cand. — ²⁾ l. c. 1400 — ³⁾ per — nostrum om. — ⁴⁾ in natali sancti Laurentii — ⁵⁾ Aug. sermo app. ccvii XXXIX 2127 — ⁶⁾ passionem — ⁷⁾? — ⁸⁾ sancti Laurentii — ⁹⁾ Aug. sermo app. ccvii l. c. 2128 — ¹⁰⁾ quos — ¹¹⁾ antiquitas tradit — ¹²⁾ Aug. sermo app. LXXXVIII (de verbis euangelii etc.) l. c. 1014 — ¹³⁾ simile aestimabo illud — ¹⁴⁾ natali — ¹⁵⁾ martyris add. — ¹⁶⁾ Leonis M. serm. LXXXV LIV 435 — ¹⁷⁾ in solemnitate Laurentii martyris — ¹⁸⁾ In mg. m. s. xiiii: istū | scri|be. — ¹⁹⁾ XXXVIII 1395 — ²⁰⁾ debeat sequi — ²¹⁾ ohne Absatz — ²²⁾ qui cum — ²³⁾ in solemnitate martyris — ²⁴⁾ l. c. 1385 — ²⁵⁾ (cap. iv)

f. 38^b in fine. 1) hic | saluus erit. x | Sed 2) dicunt multi ma|li multa mala. —

f. 40 simi|liter faciat xi | Volumus 3) ut audiant mi|lites —

f. 43^b ubi est dē eorum | explicat | * It. seř. scī. aug. ad mensā | scī martyris. cypria|ni de natale. scī mar|tyris laurenti 4) | xv xn | Agnoscit 5) fides ues|tra granum quod | in terram cecidit. | —

f. 46^b glo|riam aeternitatis 6) | It. seř. scī aug. de natl. | scī laurenti 7) mar|tyris. | xvi xiii | Inter 8) laurigeros con|fessores quos ad cae|lum prouexit peren|nis —

f. 48 confitearis adq̄i|ris ex̄pl | + Inē. seř scī aug. d nata. | scī xysti 9) | xvii xiii | Omnium 10) quidem | honorum fide|lium xp̄ianorum ma|xime —

f. 50^b pro reb: om|nib: satiare | Ex̄pl. scī xysti | + Inēp. seř. scī aug. de su|sanna. et seniorib: | xviii i | Dilectissimi 11) fra|tres pratum | nobis liliorum | —

f. 53 non perdo|uictoriam meam | u 12) Inter istas aduocato|riae. orationes 13) | —

f. 54^b saecu|lorum amen | Explicat. dō | gratias amen || f. 55 14) Inēp sermo scī ioā | crisostomi *m. rec. add.: l. vii* | Omnium 15) quidē | martyrum | solemnitatē | mirauiles —

f. 56^b annem creaturā. | explicat le'tio. vii | inēp lectio. viii. | Celi quidē | uero | glo|riam —

f. 57^b seculorum amen | *m. s. XIII: leč. scī evg scē lucan | In ill t. Intravit ihs in quoddā castellū. & mulier quedā martha nomine. & rē | omē scī avg. ep̄i. 16)* | Sc̄m 17) euangeli|um eum lege| retur. | Audiuimus —

f. 61 uerbum 18) dī et | custodiunt. * | Incip sermo scī anti|patri ep̄i patri n̄ri | ad matutinū in ad|sūptio. Scē marię. leč. i. | Iterum nos scā et | superlaudauilis | dī genetrix. —

f. 62^b dispensa|tionis ministerium | lectio ii | In hoc enim primitiis | et per ueritatem | —

1) finem — 2) (cap. xi) — 3) Fortsetzung — 4) in solemnitate martyris Laurentii habitus ad mensam S. Cypriani — 5) l. c. 1307 — 6) om. cf. Mai PNB I 111₂ — 7) Laurentii — 8) Mai PNB I 111 — 9) in natali martyrum — 10) XXXVIII 1467 — 11) Mai PNB I 113 — 12) iv — 13) orationis — 14) f. 55—70 manu saec. ix—x. Von der alten Handschrift fehlt hier ein Quarternio — 15) ? — 16) In illud euangelii Lucae ubi de Martha et Maria — 17) XXXVIII 616 — 18) ?

f. 64 apud dñm omnem | uerbum. | Expl. lectio. ii. | inc̃p. lectio. iii. | Propter hoc uero | sicut equalem. que | in ea mira|culum. —

f. 65^b ampliore gloria. | lectio. iii. | Uere benedicta | tu in mulieri|bus. —

f. 67 uer|bum tuum || f. 67^b Item lectio. v. | Et quomodo | beatior | tu semper | laudabilis | —

f. 68^b ancille sue | lectio. vi. | Haec que sic | uere exis|tunt diuina. | —

f. 70 seculorum. amen. || f. 70^b procli episcopi. con|stantinopoli-tani. | homelia. in sc̃e dñi gene|tricis marie. 1) lẽc vii. | Uirginalis 2) hodie sollempnitas linguā | —

ibid. carne. animatu | nature. || f. 71 non 3) adiuuet. siquidem | exercendis a⁴ sc̃imoni|am mentib; atq; corpo|rib; ipsa quoq; mundi | elementa famulantur. | —

f. 72^b seculorum amen | * It. cuius supra 4) | xxiii ii | Apostolica 5) institu|tio d̃d que dñm ihm | xp̃m ad hoc uenis|se —

f. 74^b saeculorum amen | * Item. alius. 6) | xxiii iii | Scio 7) quidem d̃d plu|rinos ur̃m ita in | bis 8) q; ad obseruā|tiam —

f. 76^b deuotione | placeamus. 9) | * Item. alius 10) | xxv iii | Sacramentum 11) d̃d | in septimo mense | ieiunium —

f. 79 seculorum amen | * Item alius 12) | xxvi v | Omnis 13) d̃o 14) diuino|rum eruditio | preceptorum. —

f. 80^b re|missio peccato|rum 15). expl. | * Inc̃. oim̃. sc̃i gregorii. | in sc̃i archangeli 16) | xxvii i | Angelorum 17) quippe | et hominum natu|ram ad cognoscē|dum se dñs con|dedit 18) —

f. 87 in haliis habentur | * Inc̃. sẽr. sc̃i hisydo|ri in sc̃i archan-geli | xxviii ii | Angelorum 19) nomē | officii est. 20) non nature. —

1) homilia Procli episcopi Cyzici habita — homo. Interprete ut videtur Mario Mercatore — 2) XLVIII 777 — 3) ? — 4) Leonis M. serm. xciv de ieiunio septimi mensis — 5) LIV 453 — 6) Leonis M. serm. xciv de ieiunio septimi mensis — 7) l. c. 458 — 8) iis — 9) per dominum — amen *add.* — 10) Leonis M. serm. xc de ieiunio septimi mensis — 11) l. c. 447 *sacratum* — 12) Leonis M. serm. xciii de i. a. m. — 13) l. c. 458 — 14) dilectissimi — 15) per dominum — amen *add.* — 16) (Gregorii M. homiliar. in euangelia lib. ii. hom. xxxiv) — 17) LXXXVI 1249c — 18) condidit — 19) l. c. 1250e *vocabulum add.* — 20) est officii

f. 91^b angelis redditam | * Item. unde supra | xxviii iii | Nonnumquam ¹⁾ | uero etiam p angelum humanis cordib; —

f. 93^b fine* dierum | * It. cuius supra | xxx iii | Aliquando ²⁾ p angelos | uerhis simul et reb; loquitur dñs. —

f. 95 sæculorum amen | Explicit | * Incipiunt. homelię in | natale sc̃i andree apos | xxxi i | Ambulans ³⁾ autem ihs || iuxta mare galileę | uidit —

f. 96^b euan|gelium ihũ xp̃i | * In natale ut supra | xxxii ii | Scriptum ⁴⁾ est | enim sp̃s dñi or|nauit celos. —

f. 98 te | diligatur. | * Item. unde ⁵⁾ supra | xxxiii iii | Dixit ⁶⁾ ihs discipulis suis. ecce ġo | mitto uos —

f. 101^b sæculorum amē | Explicit | Inē leč. sc̃i euān. seč. | mattheum. | In illo tempore ambu|lans ihs secus ⁷⁾ mare | —

f. 102 secuti sunt eum | * Inc̃p. om̃el. leč eius|dem. habita ad populum. in basilica. beati andree. apostoli. | die ⁸⁾ natalis eius-
dē ⁹⁾ | xxxiiii iii | Audistis ¹⁰⁾ f̃ k̃k. quia | ad unius iussionis | uocem. petrus | —

f. 104 contempnenda per|ducatur ¹¹⁾. | Explicit || f. 104^b * Inc̃p̃ seř. sc̃i aũg. de | uigiliis beati andre|ae. apostoli | xxxv v | f̃ f̃ ¹²⁾ k̃k. cognoscamus | agnum. cognosca|mus pretium nr̃m. | —

f. 107 quo dolus non est | * It seř. alius. ut supra | xxxvi vi | Quid ¹³⁾ ergo faciemus || f. 107^b f̃ deberet esse iste | primus in apostolis . —

f. 109^b sup filium ho|minis expl̃ || f. 110 * Inc̃. om̃e. de adue|tum dñi | xxxvii i | Propitia ¹⁴⁾ diuinitate f̃ d̃ | iam adueni|unt ¹⁵⁾ dies —

f. 112 praemia mere|antur. Explicit || f. 112^b * Item. alius ¹⁶⁾ xxxviii ii | Sčam ¹⁷⁾ et desidera|hilem gloriosā | ac singularem | —

f. 115 sc̃lo|rum amen explicit | * Item. unde supra ¹⁸⁾ | xxxviiii iii | Satis ¹⁹⁾ habundeg; | dixisse me ²⁰⁾ supe|riore trac-
tatu ²¹⁾ | —

1) ? — 2) ? — 3) Mai PNB i 117 — 4) ? — 5) ut — 6) l. c. 118 — 7) iuxta — 8) in die — 9) eius — 10) Gregorii M. homiliar. in evang. lib. i. hom. v LXXVI 1093 — 11) adiuuante domino etc. add. — 12) ? — 13) ? — 14) Maximi Taur. sermo app. i LVII 843 — 15) adueniet — 16) de praeparatione ad domini nativitatem — 17) Maximi Taur. sermo app. iii l. c. 847 — 18) Maximi Taur. sermo i ante natale domini — 19) l. c. 831 — 20) credo add. — 21) om.

f. 117 seculorum | amen ex̄pli | * Inc̄p. om̄el. sc̄i gre|gorii. de
aduentū | dñi. dominica prima ¹⁾ | XL m. s. XIII add.: lucā ḡg Ēf ²⁾
signa in sole & luna | Dñs ³⁾ * ac redemp|tor noster ⁴⁾ pa|ratos nos
inue|nire —

f. 120 * It̄. omelia. eiusdē | dominica. II ḡg ⁵⁾ Math. XLI
Cū ⁶⁾ audisset ioh̄s in uincul̄ opa xp̄i | Quaerendum ⁷⁾ no|bis est f̄
k̄k. io|hannis (corr.) propheta et plus quam —

f. 124 iohanne ualeatis ⁸⁾. ex̄pl. | * It̄ om̄el. eiusdem. de.
aduentu. dñica. III ⁹⁾ | XLII I | —

f. 128 ex humili|tate ualeatis ex̄pl | Inc̄ lēc. sc̄i eūg. sēc. |
lucam | Anno quinto deci|mo imperii tibe|rii cesaris. —

f. 128^b simi|liter faciat. | Ex̄p. lēc̄t. sc̄i eūg. Inc̄p. om̄el. lectionis
| eiusdem. hab̄. ad populum. ad beaf. petrum ap̄ost. | in .XII. lectiones.
et quarta dñica de aduentu ¹⁰⁾ || f. 129 XLIII I | Redemptoris ¹¹⁾ |
p̄c̄ursor | quo tempore | —

f. 139^b misericor|diae pignus tenemus. | Ex̄p. omelia | * Inc̄. sēr̄.
de incarnatione dominica ¹²⁾ | XLIII I | Ecce ¹³⁾ ex qua tribu |
nasciturus es|set xp̄s. —

f. 142 sublimitate conlo|cata ¹⁴⁾ Ex̄pl || f. 142^b * Inc̄. epistola
sc̄i pa|p̄e leonis. de dñi in|carnatione ¹⁵⁾ | XLV II | Leo ep̄s. ¹⁶⁾ fla-
uiano | constantino epo. lec|tis ¹⁷⁾ dilectionis tuę | epistolis ¹⁸⁾ quas
(s in ras.) mira | —

f. 149^b sui prauitate sal|uetur ¹⁹⁾ Ex̄pl. | Inc̄. om̄el. sc̄i auḡ. & |
in|carnatione dñica ²⁰⁾ | XLVI III | Legimus ²¹⁾ sc̄m mo|ysen populo
dī p̄c̄epta) —

¹⁾ Gregorii M. homil. in evang. I I habita ad populum — dominica se-
cunda adventus domini — ²⁾ Lectio etc. In illo tempore dixit Jesus discipulis
suis: erunt — ³⁾ LXXVI 1077 — ⁴⁾ fratres carissimi add. m. s. XIII cum
editis — ⁵⁾ homil. VI habita ad populum — dominica tertia adventus domini. Lectio
s. evang. sec. Das cursiv Gedruckte m. s. XIII — ⁶⁾ In illo tempore eum — ⁷⁾ l. c.
1095 — ⁸⁾ quod ipse — amēn add. — ⁹⁾ hom. VII habita — dominica quarta in
adventu domini — ¹⁰⁾ ad populum in basilica S. Joannis Baptistae, sabbato qua-
tuor temporum ante natalem Christi — ¹¹⁾ l. c. 1159 (hom XX) nostri add. —
¹²⁾ de adventu domini — ¹³⁾ Maximi Taur. sermo app. II LVII 845 — ¹⁴⁾ con-
solatam — ¹⁵⁾ Leonis M. ep. XXVIII ad Flavianum episcopum Constantinopo-
litanum contra Eutychie perfidiam et haeresim — ¹⁶⁾ dilectissimo fratri add. —
¹⁷⁾ LIV 755 — ¹⁸⁾ litteris. Die Verbesserungen m. s. XIII — ¹⁹⁾ Deus te —
consulibus add. — ²⁰⁾ Aug. serm. app. CCXLVI de mysterio trinitatis et
incarnationis — ²¹⁾ XXXIX 2196

f. 151^b et quę in ter|ris ¹⁾ Ex̄pli | * In̄cī. seř. sc̄i papę le|onis
mensis decimi ²⁾ | XLVII 1 | Si ³⁾ fideliter dđ atq; (*m. post. in
ras.*) * sapienter creatio|nis —

f. 154 dignabitur ad|iuuare ⁴⁾ | Item unde supra ⁵⁾ | XLVII 11 |
Pręsidia ⁶⁾ dđ. sc̄ifi|candis mentib; | —

f. 156^b uigilias cele|bremus ⁷⁾. Ex̄pl | Item unde supra ⁸⁾
XLVIII 11 | Cum ⁹⁾ de aduentu | regni dđ et de fine | temporum —

f. 158^b seculorum amen | Explicit | In̄c. om̄el. sc̄i auę. | de
natal. martyřũ ¹⁰⁾ | L 1 | Cum ¹¹⁾ omnium sc̄o|rum martyřũ | ff. k̄k ¹²⁾
natalem || f. 159 deuotissime ¹³⁾ —

f. 160 se|culorum ¹⁴⁾ amen | Itera. alius ¹⁵⁾ | LI 11 | Quotiens-
cumq; ¹⁶⁾ | ff k̄k sc̄orum | martyrum sol|lemnia cele|ramus. | ita ipsis
intercedentib; | —

f. 162^b seculorum | amen. || f. 163 Item alius ¹⁷⁾ | LII 111 |
Recte ¹⁸⁾ adq; ¹⁹⁾ ex de|bito ecclę beato|rum martyřũ | —

f. 164^b regnauit ²⁰⁾ in eęlo | Ite. unde supra ²¹⁾ | LIII 111 |
Si ²²⁾ quantum me | necesse est di|cere —

f. 165^b passione | commenda|t | Item alius | Dignum ²³⁾ et con|
gruum est | ff ut ²⁴⁾ gaudia | —

f. 168 suscitāt cum resur|git | Item alius ²⁵⁾ | LV VI | Om-
nium ²⁶⁾ quidē | bonorum fide|lium xp̄iano|rum —

f. 169^b ih̄m ²⁷⁾ xp̄m | It. quorum supra ²⁸⁾ | LVI VII | Coro-
nam ²⁹⁾ uniuersorum martyrum fulgere ³⁰⁾ | —

¹⁾ qui vivit — amen *add.* — ²⁾ Leonis M. sermo XII de ieiunio decimi mensis — ³⁾ LIV 168 — ⁴⁾ per dominum — amen *add.* — ⁵⁾ Leonis M. sermo XVIII de ieiunio decimi m. — ⁶⁾ l. c. 182 — ⁷⁾ ipso praestante — amen *add.* — ⁸⁾ Leonis M. sermo XIX de i. d. m. — ⁹⁾ l. c. 185 — ¹⁰⁾ Maximi Taur. hom. in natali ss. martyrum Taur. *etc.* — ¹¹⁾ LVII 427 — ¹²⁾ *om.* — ¹³⁾ deuotissime natalem — ¹⁴⁾ *om.* — ¹⁵⁾ de martyribus — ¹⁶⁾ Aug. sermo app. CCXXV XXXIX 2160 — ¹⁷⁾ Maximi Taur. sermo LXXXVIII de natali ss. martyrum — ¹⁸⁾ LVII 707 — ¹⁹⁾ *ac* — ²⁰⁾ regnat — ²¹⁾ Maximi Taur. sermo LXXXVII de n. ss. m. — ²²⁾ l. c. 705 — ²³⁾ Maximi Taur. sermo LXXXVI de n. ss. m. l. c. 703 — ²⁴⁾ post laetitiam beati paschae quam in ecclesia celebravimus *add.* — ²⁵⁾ in natali martyrum — ²⁶⁾ XXXVIII 1467 — ²⁷⁾ ? — ²⁸⁾ Maximi Taur. sermo xci de natali ss. plurimorum martyrum — ²⁹⁾ LVII 713 Corona — ³⁰⁾ fulget

f. 170^b postea triūfamus ¹⁾ | coronati ²⁾ | Item alius ³⁾ | LVII
VIII | Qm̄ ⁴⁾ dies martyrum scōrum ⁵⁾ | est. unde potius | —

f. 172 scōrum ⁶⁾ amen || f. 172^b It̄. quorum. supra. | LVIII
VIII | Inlustris ⁷⁾ huius diei | p̄clara sollemnitas d̄d —

f. 174^b saeculorum amen Exp̄ | * In̄p̄ om̄el. de natalicia.
scōrum confesserum sic | LVIII I | Scriptum ⁸⁾ est enī | in
lectione euāgelica quia ho|mo quidam —

f. 177^b coronam confessionis | accepit | In n̄t. quorum supra ⁹⁾
| LX II ¹⁰⁾ | Ad ¹¹⁾ sci ac beatissimī | istius patris nr̄i | —

f. 181^b It̄. quorum supra ¹²⁾ | LXI III | Heret ¹³⁾ sensib; ur̄is
| It̄ ** quod ¹⁴⁾ de|scripsimus bea|tos —

f. 183 scōrum amen Exp̄ | * In̄c. seř. de natalicia | uirginum
| LXII I | Audistis ¹⁵⁾ It̄ k̄k. dum | euangelica lectio | legeretur ubi
| d̄s in parauo|lis (*corr. m. al.*) —

f. 190 scōrum | amen Exp̄ | * In̄c. om̄el. in dedica|tione
ecclesiae | LXIII I | Quotiescumq; ¹⁶⁾ | It̄ k̄k altaris | uel templi —

f. 193 scōrum amen | LXIII Item. alius ¹⁷⁾ II | Recte ¹⁸⁾ festa
eccl̄e | colunt q̄i secl̄e ¹⁹⁾ | filios esse cog|noscunt ²⁰⁾; —

f. 195^b scōrum amen | Item. unde supra | LXV III | Beatus ²¹⁾
apostolus | sermo d̄i | sub appellatione || —

f. 198 se|culorum amen | Explicit || f. 198^b * Inc̄p̄. instrumentū
| magnum honorum | operum ad ēdifica|tionem animae | LXVI In ²²⁾
primis dn̄m d̄m tuū | dilige. ex toto eorde | tuo. —

f. 199^b scōrum amen | * In̄c̄p̄. omelia sci au|gustini ²³⁾
| LXVII Audiuimus ²⁴⁾ cum euā|geli^m legeretur. | terribile ²⁵⁾ simul | —

f. 202 scōrum amen | In̄c. alius seř. ad | edificane ²⁶⁾. anime
| LXVIII | Dum ²⁷⁾ de bonis ope|rib; frequen|tis —

1) triumphemus — 2) per Christum — amon *add.* — 3) in natali martyrum —
4) XXXVIII 1470 — 5) sanctorum martyrum — 6) ? — 7) ? — 8) ? —
9) de S. Eusebio episcopo Vercellensi — 10) in mg. m. s. XIII: istū dimite —
11) Maximi Taur. hom. LXXVIII LVII 417 — 12) in natali plurimorum con-
fessorum — 13) Maximi Taur. sermo XCIII l. c. 717 — 14) in quo — 15) ? —
16) Aug. serm. app. CCXXIX in dedicatione ecclesiae vel altaris consecratione
XXXIX 2166 — 17) Aug. serm. app. CCXXXI in d. e. v. a. e. — 18) l. c.
2171 — 19) se ecclesiae — 20) recognoscunt — 21) ? — 22) ? — 23) Aug.
serm. app. LXXVIII — 24) l. c. 1897 — 25) terribilem vocem, metuendam
pariter — 26) aedificationem — 27) Mai PNB I 124

f. 205 felicit̃er ueniatis amen | It. aī. sẽr. ad edificatiōe¹⁾.
anime | LXXVIII | Docet²⁾ nos saluator noster in | s̃cō euangeliō.
| quod nunc —

f. 207 possideuit p̃petua³⁾ amen | It. aī sẽr. ad edificatiō-
nem animae⁴⁾ | LXX | Rogo⁵⁾ uos f̃ k̃k. et | cum grande⁶⁾ hu|mili-
tate —

f. 211 adquiremus aeternam⁷⁾ amen | It. aī. sẽr. ad edifica-
tiōnem animae | LXXI | Fr̃s⁸⁾ k̃k. caritatem ũram | admoneo. et con-
siliū dare p̃sumo. | et licet —

f. 215 sc̃lorū. amen Ex̃pl | Iñc. om̃e. sc̃i aug̃. | de diem. iu-
dicii | LXXII | Fr̃s⁹⁾ k̃k. quam | tremenda erit | dies illa —

f. 216 sc̃lorum amen | + Expliciunt sẽr. sc̃i. aug̃. ad ēdificatiōe
anime. num̃. vi | de die iudicii. unum | + Iñc sẽr. sc̃i aug̃. de nat̃. |
sc̃i martyris cypriani¹⁰⁾ | LXXIII | Fr̃s k̃k. ¹¹⁾ diei ¹²⁾ tam grati letiq̃;
sollemnit̃as et coronę tanti | martyris. tam felix | —

f. 219 amavit¹³⁾ pateretur Ex̃pl | + It. sẽr. sc̃i. aug̃. de nat̃. |
sc̃i cypriani ¹⁴⁾ | LXXIII | Sc̃issimus ¹⁵⁾ et | solemnissimus | dies atq̃;
huic. ec̃clesię ornam̃to —

f. 221^b deinceps morte ponēdam. Explicit | + It. sẽr. sc̃i
aug̃. | de nat̃. sc̃i cypriani | LXXV Gloriosissimi ¹⁶⁾ martyris cypriani
sacrat̃isimam passiōem —

f. 222^b cognoscamus | in c̃plo. Explicit | + It. ¹⁷⁾ sẽr. sc̃i
aug̃. de nat̃ | sc̃i cypriani | LXXVI Duplex ¹⁷⁾ gemma | in s̃cō cy-
pria|no p̃fulsit. | —

f. 224 repetat capud a ca|pite. Ex̃pl | + It. sẽr. sc̃i aug̃. de
nat̃ | sc̃i cypriani ¹⁸⁾. || f. 224^b LXXVII Istum ¹⁹⁾ nobis festum | diem
passio beatis|imi cypriani —

f. 231 habetis si d̃m non | habetis. || + Expliciunt. sermo|nes.
sc̃i augustini. | de natale sc̃i cypri|ani num̃. quinque || f. 231^b + Iñc.

¹⁾ aedificationem — ²⁾ l. c. 127 — ³⁾ possidebit perpetuam — ⁴⁾ de
extremo iudicio — ⁵⁾ Aug. serm. app. CCXLIX XXXIX 2206 — ⁶⁾ grandi —
⁷⁾ om. praestante — saeculorum add. — ⁸⁾ Mai PNB 1 128 (Aug. serm. app.
cccvi XXXIX 2331 de eleemosyna. Faciendis eleemosynis fratres carissimi,
caritatem — admonui — praesumpsi) — ⁹⁾ ? — ¹⁰⁾ in natali Cypriani mar-
tyris — ¹¹⁾ om. — ¹²⁾ XXXVIII 1420 — ¹³⁾ in natali Cypriani martyris —
¹⁴⁾ l. c. 1423 — ¹⁵⁾ ? — ¹⁶⁾ Incipit — ¹⁷⁾ Mai PNB 1 130 — ¹⁸⁾ in natali
Cypriani martyris — ¹⁹⁾ XXXVIII 1414

señ. sc̃i. auḡ. de nāt. | sc̃orum. cosme. | et damiani | LXXVI | Beatorum ¹⁾ germanorum cosme —

ibid. hoc | utpote summa perlegit potestas. qui sua ineffabili uoce. pro || f. 232 tor ²⁾ sp̃s plerumq; implet uel fallaces uates | uel falsos martyres | suos —

f. 233^b uitę dator apparet | Explicit. | * It. señ. sc̃i. auḡ. de nāt. sc̃i uincenti ³⁾ | LXXXII | Fr̃s. ⁴⁾ k̃k. ⁵⁾ magnum ⁶⁾ | spectaculum sc̃i ⁷⁾ | uincenti ⁸⁾ —

f. 235 et coronet | vos. Expliciunt | Iñc. señ. sc̃i. auḡ. de | nāt. sc̃ę ⁹⁾ perpetuae | et felicitatis | LXXXIII | Hodiernus ¹⁰⁾ dīes anniuersaria replicatione —

f. 238^b amplectimur unitatem. Explicit || f. 239 * It. señ. | sc̃i. auḡ. unde sup̃ ¹¹⁾ | LXXXIII | Quarum ¹²⁾ sc̃arū | martyrum festum diem —

f. 239^b perpetua felicitate ¹³⁾ certauit. Ex̃pl | * It. señ. unde supra ¹⁴⁾ | LXXXV | Duę ¹⁵⁾ geminę hodie in ec̃la refulserunt. —

f. 241 mereamur cum omnib; | sc̃is. | Expliciunt. sermones | perpetuę et felicitatis | * Iñc. señ. sc̃i. auḡ. de nāt. | sc̃ae. uictoriae | LXXXVI | Refulget ¹⁶⁾ et preeminet inter | comites et martyres —

f. 244 uictoriam de diabolo | meruerunt. | Ex̃pl. sc̃ae. uictoriae | Iñc. señ. sc̃i. auḡ. de nāt. | sc̃i. genesi | LXXXVII | Cum ¹⁷⁾ frequenter | natalib; martyrum festiuis. intersumus —

f. 245 inlecebrę quas subiugetis | Ex̃pli. | * It. señ. sc̃i. auḡ. de nāt. | sc̃i. genesi | LXXXVIII | Quamuis ¹⁸⁾ sc̃s genesius dd. peculiaris arelatensium. —

f. 246 in dī laude et gloria celebrare. | Ex̃pl. señ. sc̃i. genesi | * Iñc. señ. sc̃i. auḡ. de | nāt. sc̃ob;. felicis. et adauti. uia hostiense ¹⁹⁾ | LXXXVIII | Beatum ²⁰⁾ martyre | inter suspendia | forum. —

¹⁾ Mai PNB 1 131 — ²⁾ XXXVIII 1254 (in natali martyris Vincentii). Ein Quaternio fehlt — ³⁾ in natali martyris Vincentii — ⁴⁾ om. — ⁵⁾ om. — ⁶⁾ l. c. 1252 — ⁷⁾ om. — ⁸⁾ om. — ⁹⁾ in natali martyrum — ¹⁰⁾ l. c. 1281 — ¹¹⁾ in natali m. P. et F. — ¹²⁾ l. c. 1285 Duarum — ¹³⁾ perpetuam felicitatem — ¹⁴⁾ de natali ss. P. et F. — ¹⁵⁾ XXXIX 1715 — ¹⁶⁾ Mai PNB 1 132 — ¹⁷⁾ l. c. 134 — ¹⁸⁾ l. c. 135 — ¹⁹⁾ Ostiensi — ²⁰⁾ l. c. 136

f. 247 cupiat innocentē | Explicit | + It. seř. sc̃i aug̃. eiusd̃. sc̃i felicis. et adauti | xc | Felix ¹⁾ dies inclinata ²⁾ | et honorauilis. ³⁾ dijes seęculi —

f. 248 et omnia que in eis sunt. | Expl. seř. sc̃i ⁴⁾ aug̃. ⁵⁾ inatl. sc̃i felicis || f. 248^b + Inċ. omel. sc̃i iohan. | chrysost^{mi}. quando | de asia. regressus est. | constantinopoli | xci | Moyses ⁶⁾ magnus | ille d̃i famulus | ea ⁷⁾ prophetarum —

f. 252^b sc̃lorum amen. | Expl. de reuersione. eiusdem de. asia | + Inċ. seř. sc̃i leo|nis. papae. de | nat. ipsius ⁷⁾ | xcii | Laudem ⁸⁾ d̃ni loquat^{ur} os meum. —

f. 254^b seęculorum amen. Explicit. | It. seř. sc̃i leonis. | papae. eiusdem | xciii | Quodiens nobis | misericordia d̃i | donorum suor^{um} —

f. 257 sc̃lorum ⁹⁾ | amen. Explicit || f. 257^b + It. seř. sc̃i leonis. papae. eiusdem ¹⁰⁾ | xciiii | Gaudeo ¹¹⁾ d̃d. de religioso ¹²⁾ uestro ¹³⁾ deuotionis affec^{tu} —

f. 260^b seęculorum amen | + Expliciunt seř. sc̃i leo|nis. papae. rom̃. de die | natalis eius. siue aliis | pontificis | + Inċ. seř. sc̃i aug̃. | de adam. et | eua | xcv | Fr̃s ¹⁴⁾ k̃k. felix esset | hominum genus | si aut uerba d̃i —

f. 263 ad uitam proficiat et | salutem. Expli | + It. al. seř. sc̃i aug̃. | de adam et eua | xcvi | Litterarum ¹⁵⁾ certaminam undiq; ¹⁶⁾ constitutionem huma|no generi —

f. 265 maria pepe|rit saluatorem. | Explicit. | + It. seř. al. sc̃i. aug̃. | de decimis. infe|rendis | xcvi | Scriptum ¹⁷⁾ est | ff. d̃d. d̃ni est | terra et pleni|tudo eius. —

f. 267^b te redimere noluisti | Explicit. | + It. al. seř. sc̃i aug̃. de | elemosynis ¹⁸⁾ | xcvi | Perire ¹⁹⁾ multi | extimant q̃d | pauperib; da|tur. —

1) l. c. 137 — 2) inelyta — 3) honorabilis — 4) om. — 5) om. — 6) ? — 7) Leonis M. sermo i de natali ipsius S. Leonis habitus in die ordinationis suae — 8) LIV 141 — 9) ? — 10) Leonis M. sermo iv de natali ipsius — assumptionis — 11) l. c. 148 — 12) religioso — 13) uestrae — 14) Mai PNB I 138 — 15) l. c. 140 — 16) certamina mundi (mundique) — 17) l. c. 142 — 18) elemosynis — 19) l. c. 144

f. 270^b caduca | omnia reliquisti | Explicit | * It̄. sē. sc̄i. aug. de uir|tutib; dñi ñ. ihũ xp̄i | xcviij | Inter 1) cunctas dñi xp̄i | uir- tutes. primam | —

f. 274 faciem dedicasti | Explicit | * It̄. sē. sc̄i. aug. de filium | uiduae. unicum. | resuscitatum *) | c | Benedictus *) dñs | qui facit mira|bilia solus. testis | est —

f. 276^b cum matre exercitus populorum | dō. gratias | Expli- ciunt. sē. | sc̄i. aug. de sol|lemnitatib. di|uersorum sc̄o|rurum. nu- mero | centum. ||

f. 277 Sabbato *) de eb̄do. ii. | cāpi. sē. Lũc. | homo quidã abuit | — inuentus est. | Omelia ad sc̄m petrũ | et marcellinum. | Homo *) quidam | habuit duos | filios. Et di|xit adules|centior —

f. 279^b seculorum. amen | Secundo sermo | eiusdem. | In se in- quid re|uersus | dixit. Quanti mer|cennarii —

f. 282 ih̄m xp̄m in sp̄u sc̄o. | eo quod ait tertius | sermo eius- dem. | Surgens inquit | uenit ad patrẽ | suum. cum au|tem esset —

f. 284^b nr̄m ih̄m xp̄m in | sp̄u sc̄o. | quartus sermo | eiusdem qđ ait. | Erat inquit | filius eius | senior | in agro | et cum ueniret et | —

f. 287^b se|culorum amen. | Quintus sermo eius|dem. Homo qui- dam | habuit duos | filios et ce|tera calidi *) deuitaris | —

f. 290^b sc̄lor. | amen. | Ebdoma. iii. ia quadrã | Ff̄. vi. ad sc̄m lauren|tiũ lucina. | Non ?) rude est | auribus caritati ũrę euan| gelistã —

f. 298^b se|culorum | amen. || f. 299 Ebdomada .iiii. in qua|dra- gesima. ff̄. iii. | homelia eiusdem | in basilica ad sc̄m | paulũ. in mediana. | Prolixa *) lec|tio recita|ta est quã|si uniuersam —

f. 306^b sc̄lorũ. amen || f. 307 Ebdomada. iii. ff̄. vi. | h' me- lia. ad sc̄m euseuiũ. | Inter *) oĩna miracu|la quę fecit dñs nr̄ | ih̄s xp̄s lazari —

f. 314^b num|quid hoc de paganis di|citur. et non in natura ipsa quodammo||

1) l. c. 147 — *) Fulgentii Ruspensis opp. app. sermo vi de unio filio et puero centurionis — *) LXV 863 — *) Von f. 277 an m. s. ix — *) Petri Chrysologi sermo i de duob. filiis etc. LII 183 — *) Petri Chrysologi sermo v de isdem. Iudaeum et Gentilem figurantibus l. c. 197 callidi — ?) ? — *) ? — *) ? .

PAULINUS PETRICORDIAE.

1664. membr. fol. foliorum 30. saec. IX—X.

f. 1 Incipit opus paulini petre|cordiae *) de uita sc̃i martini ep̃i *)
uersibus | Sparserat *) in toto lumen uenerabile mundo | —

f. 5^b Atque honestis *) spoliū credentis gaudia *) plebis. | Fi-
nit in xp̃o lib̃ i. habens uersus | cccclxxxv. Incipit liber secundus |
Panditur ecce nouum pelagus flatusq; benigni | *) —

f. 6 Angelus adsistit sc̃o uenerabilis ore | — Prodidit & meritum.
quia se meruisse negauit | Finit in xp̃o liber secundus habens uersus
dcccxxii | Incipit liber tertius paulini | Quo rursus sterilis calamus *)
& sibila ruptis *) | —

f. 11^b Uerborum iaculis opponens signa salutis *) || f. 12 At-
qui *) non rudibus suauis sudare sub armis | —

f. 12^b Plus peccata dolens plebis quam uulnera carnis | Finit in
xp̃o liber iii hab̃ ueŕ cccclviii | Incipit liber quartus | Finierat
sumptum translatio coepta uoluū | —

f. 20 Quam uitando fugis laudem uiuendo meritis *) | Finit in
xp̃o lib̃ hab̃ iii. ueŕ. dclxxiii | Incipit lib̃ quintus in dño. | iam semel
in laudem tanti plata patroni —

f. 24^b & iacuit planus placidarū campus aquarum *) || f. 25
molliter *) exceptis ulnas resaserasse *) ruinis | —

f. 30 Perpetuo *) urbs toronum *) martino antestite gaud& ||
f. 30^b Finit in xp̃o ih̃u liber vi. paulini | habens uersus cccclxxiiii |
Incipiunt uersus paulini de orantibus | Quisque *) solo adclinis mer-
sisti in puluere uultum | — In cunctum p̃g& pi&as tam p̃digi *) mun-
dum | Finit opus paulini feliciter ||

*) Petricordiensis — *) om. — *) LXI 1009 — *) hostis — *) gloria —
*) Unten: Desunt folia sex: id est | vers̃ cccclxxx — *) steriles calamos —
*) ruptis — *) l. c. 1033 d 'desunt folia duo | id est vers. clx' — *) l. c. 1036 c
— *) mereris — *) l. c. 1062 c 'Desunt folia duo: | vers. 160' — *) l. c.
1065 b — *) resaserasse — *) perpetuum — *) Turonum — *) l. c.
1074 — *) prodiga

PRUDENTIUS.

3860. membr. 8. foliorum 80. saec. X ¹⁾).f. 1 Moyses ²⁾ nempe dñi spinefera ³⁾ in rubo | —

f. 3 Texens perpetuis secula seculis | Ymnus ante somnũ. Metrũ Iambicũ — syllaba. | Ades pater supreme —

f. 4 Meditabimur sopore. | Ymnus ieiunantium *der Rest der Zeile und die zwei folgenden ausgegangen* | O nazarene. lux bethleem ⁴⁾. uerbum patris | —f. 7^b Ditatq. fructus. fenerantem centuplex. | *fünf Zeilen ausgegangen* ⁵⁾ | Xp̄e seruoꝝ, regimen tuoꝝ, | —f. 8^b Sparsus in uenas cib; obsecrantũ xp̄icolarum | Ymnus omni hora | Metrum trochaicum — catalectico | Da puer plectrum. choreis ut canam fidelibus. | —f. 10 Omnibus te concelebrent. seculoꝝ, seculis amen ⁶⁾; | Ymnus circa exequias defunctoꝝ, ⁷⁾ | Metrũ anapesticũ — Spondeum | Deus ignee fons animarũ duo qui socians elementa | —f. 11^b Liquido spargemus odore. | Finit liber primus ymoꝝ, | Incip̄ liber secundus. περσοῦνφαθων ⁸⁾ | Ymnus in honore martyr ⁹⁾ *Pergament zerstört* et cele|donii çalagurritanoꝝ, ¹⁰⁾ *Pergament zerstört* |||| | Metrum trochaicũ *etc. zum Theil ausgegangen* || f. 12 Scripta ¹¹⁾ sunt celo duorum martyrum uocabula. | —f. 14^b Respira ut lassus uigor || f. 15 Presicca rursus ulcera | —
f. 15^b Commenta xp̄s destruxit ¹²⁾ || f. 16 Nam carceralis cecitas | —f. 60 Quo regente uiuim? | Finit peristephaton. Incipiunt tituli | hystoriarũ ¹³⁾ p adam. et euam ¹⁴⁾. | Eua ¹⁵⁾ columba fuit tunc ¹⁶⁾ candida. nigra deinde | —

¹⁾ Vergl. über diese Handschrift Arevalus prolegg. iv 77 — ²⁾ (Prudentii cathemerinon v de novo lumine paschalis sabbati. vers. 31) LIX 821 Moses — ³⁾ spinifera — ⁴⁾ Bethlem — ⁵⁾ Cath. viii. hymnus post ieiunium — ⁶⁾ om. — ⁷⁾ defuncti — ⁸⁾ lib. Peristephanon — ⁹⁾ honorem ss. martyrum Hemeterii — ¹⁰⁾ om. — ¹¹⁾ LX 275 — ¹²⁾ destruit. f. 15 manu saec. xii-xiii — ¹³⁾ Dittochaeum. testamentum vetus — ¹⁴⁾ Adam et Eva — ¹⁵⁾ l. c. 89 — ¹⁶⁾ tum

f. 62 (Domus ezechie) | Lumine p̄fusis docuit sol uersus in or-
tum | Incip̄ de nouo testamento ¹⁾. Gabrihel ²⁾ | Aduentante dō de-
scendit nuntius alto | —

f. 64 (Apocalypsis Iohannis) Et septem potuit signacula pan-
dere solus; | Incipit liber αποκαλυψις .i. De diuinitate ³⁾ | Est ⁴⁾ tria
suūmā d̄s trinū specim̄. uigor unus | — Et patris & x̄pi uirtutem in
corpora transfert; | Iambus — pyrrichio | Est uera secta. ~ te magi-
ster consulo. | —

f. 65 zizaniorum semina. | Contra heresim quę patrem passū
adfir^m ⁵⁾ | Plurima sunt sed pauca loquar ni ⁶⁾ dira relatu | —

f. 80^b Quid cū sc̄iloquus reuoluto germine lucas ⁷⁾ ||

5821. membr. 8. foliorum 140. aec. X. ⁸⁾

f. 1 Hęc coerca torquæ urit. hec catenas incutit | — Sit dies
hec festa nobis sit sacratum gaudium. | Zeilo zerstört | dimetrum
iambicum katalecticum | Beate ⁹⁾ martyr prospera diem | —

f. 6 Cunctis in eum seculis | Incipit passio sc̄i | laurentii mar-
tyris ¹⁰⁾ || f. 6^b Antiqua ¹¹⁾ fanorum parens | —

f. 11^b Absolue uinclis seculi | Incip̄ ad valerianū ep̄m. de pas-
sione | yppoliti martyris ¹²⁾. | Innumeros ¹³⁾ cineres sc̄orū romula in
urbe | —

f. 16 Raptus & ipse sacro sis comes yppolito | Passio sc̄i ci-

¹⁾ Nov. testamentum — ²⁾ ad Mariam add. — ³⁾ de diuinitate om. Praefatio —
⁴⁾ LIX 915 — ⁵⁾ contra-adfirman om. Apotheosis. — ⁶⁾ ne — ⁷⁾ l. c. 1000 —
⁸⁾ Vora die Bemerkung: Hunc librū. cū Pragae degerem, accepi dono a Christo-
phoro Colero | uiro doctissimo; cuq̄ illū cū aliquot Manuscriptis uariis in locis dij
ligetisse cotulerim; et nominatim cū celeberrimo, uetustissimoq̄ illo quod | Ratis-
ponae in S.^u Emerani bibliotheca asseratur et optimae | notae et ante multos
annos ab exercitatus^u aliquario eōscriptū eē eēse | Joanes Antonius | Marietus
soc.¹²⁾ | Jesu Presbyter. | m̄d̄cxviii | Idibus Iulii | Vergl. über diese Handschrift
Arevalus prolegg. iv 77. Viele althochdeutsche Glossen — ⁹⁾ Prudentii peri-
steph. hymn. 8. Passio saneti Vincentii martyris LX 378 — ¹⁰⁾ om. (*ibid.* hymn.
2) — ¹¹⁾ l. c. 294 — ¹²⁾ om. (*ibid.* hymn. 11) — ¹³⁾ l. c. 530

priani ¹⁾ | Metrum archiloicum (c̄stans *add. m. al.*) tetrametro | bucolico et tribus trocheis | Punica ²⁾ terra tulit | quo splendeat omne —

f. 18 Instruit hic homines. illinc pia dona dat patronus | Incipit passio apostol̄i petri et pauli ³⁾ | in primo uersu metrum quod sup̄. secundo | aut hipponactiũ constans trimetro catalectico | Plus ⁴⁾ solito coeunt | ad gaudia dic. amice quid sit | —

f. 19 Diem bifestũ sic colas memento | Incipit ymnus in honore sc̄orũ ⁵⁾ | xviii martyruũ caesaraugustanorum ⁶⁾ | Bis ⁷⁾ nouẽ n̄r populus sub uno | —

f. 22 Mox resurgentes animas. & artus. Tota sequeris | Incipit passio sc̄ae agnetis virginis ⁸⁾ | inter dispersa reperies alchiacum metrum | constans pentimemere iambica et duob; dactilis | Agnes ⁹⁾ sepulchrum est Romulea in domo | —

f. 24^b Dignaris almo uel pede tangere | Uersus constantinae constantini | filiae scripti in absida basilicae. quam | condidit in honorem sc̄ae agnes ¹⁰⁾ | Constantina dñi uenerans. xp̄oque dicata | — O felix uirgo memorandi nominis agnes | Item damasi papae uersus de eadem. | Fama refert. sc̄os dudum r̄aulisse parentes | —

f. 25 Ut damasi precib' faueas precor melita uirgo ¹¹⁾ | aurelii prudentii elementis v. c. ¹²⁾ incipit ymnus | in honore. beatę martiris eulaliae ¹³⁾. | Germine ¹⁴⁾ nobilis eulalia | —

f. 28^b Carmine propitiata foue | Ymnus beatissimorũ martyruũ fructuosi | epi ecclesiae tarraconensis ¹⁵⁾ et | augurii eulogiiq. diaconorum | M̄rum endaeasyllabũ phalechiũ. Ut pastis uiscerib. || f. 29 Felix ¹⁶⁾ tarraco fructuose uir̄is | —

f. 31^b Dulces endaeasyllabos reuoluens. | Incip̄ ymnus in honore sc̄i quirini ¹⁷⁾ mar(tyris et ¹⁸⁾ epi. ecclesiae suscianae ¹⁹⁾. | Metrum gliconicum. constans | ex spondeo. choriambo. et pyrrichio. || f. 32 Insignem ²⁰⁾ meritis ²¹⁾ uirum | —

¹⁾ martyris *add.* (*ibid.* hymn. 13) — ²⁾ l. c. 569 — ³⁾ *ibid.* hymn. 12 — ⁴⁾ l. c. 556 — ⁵⁾ *om.* — ⁶⁾ *ibid.* hymn. 4 — ⁷⁾ l. c. 357 — ⁸⁾ *ibid.* hymn. 14 — ⁹⁾ l. c. 580 — ¹⁰⁾ Agnae virginis — ¹¹⁾ inelyta martyr — ¹²⁾ M. Aurelii Clementis Prudentii — ¹³⁾ honorem — Eulaliae martyris (*ibid.* hymn. 3) — ¹⁴⁾ l. c. 340 — ¹⁵⁾ Tarraconensis (*ibid.* hymn. 6) — ¹⁶⁾ l. c. 411 — ¹⁷⁾ Quirini beatissimi — ¹⁸⁾ *om.* — ¹⁹⁾ Sisciana (*ibid.* hymn. 7) — ²⁰⁾ l. c. 424 — ²¹⁾ meriti

f. 32^b Corpus suscipiant aque | Passio sc̃i cassiani. forocorneli/
ensis ¹⁾ M&rũ. Vt senex fidelis. | f. 33 Sylla²⁾ forũ statuit Cornelius
hoc itali urbem | —

f. 34^b Domum reuertor. cassianũ prædico | De loco in quo mar-
tyres passi sunt | nunc baptisterium est ³⁾ | Electus ⁴⁾ xp̃o locus est
ubi corda probata | —

f. 35 Euectus gladiis alter & alter aquis | Incip̃ passio sc̃i romani
martyris | Romane ⁵⁾ xp̃i fortis assertor d̃i | —

f. 55^b Sit dexter agnus induat uellere. | Finit romanus. aurelii.
prud. clement̃ | Incipit ymnus vni kl̃ iañ | Dimetrũ iabicũ constans
ex duob' diambis | Quid ⁶⁾ ē qđ artũ circulũ. Sol iã recurrens —

f. 56^b Quẽ te furoris psule. Mors hausit & reddidit. | Incipit
ymnus de epiphania | metrum quod supra | Quicumq. ⁷⁾ xp̃m quae-
ritis | —

f. 57^b Unus tot inter funera. Impune xp̃s tollitur ⁸⁾. | Incipit de
opusculis suis ⁹⁾. | Trocheum. trimetrum. | endecasyllabum. | Pius. ¹⁰⁾
fidelis. innocens. pudicus. dona conscientie | — Iuuabit ore psonasse
xp̃m. quo regente uiuimus | Incip̃. tituli. hystoriarũ per adam ¹¹⁾
| Eua ¹²⁾ columba fuit tunc ¹³⁾ candida. nigra deinde | —

f. 60^b (domus ezechiae) Lumine perfusis docuit sol uersus in
ortum | Incipit de nouo testamento ¹⁴⁾ | Gabrihel ¹⁵⁾. | Aduentante d̃o.
descendit nuntius alto | —

f. 62^b (apocalypsis iohannis) Et septem. potuit signacula pandere
solus | Incip̃. lib. ἀποκάλυψις. id est de diuiñ ¹⁶⁾. | Est ¹⁷⁾ tria sum-
ma d̃s. trinum specimen. uigor unus | —

f. 83 Despuite. exurgens quo xp̃s puocat ite. | Finit liber
apothoeisis. | Incipit amartigenia id ē de origine (*in ras.*) id est de
diuinitate *** peccator ¹⁸⁾ || f. 83^b Fratres ¹⁹⁾. ephobi ²⁰⁾. fossor.
et pastor. duo. | —

¹⁾ *ibid.* hymn. 9 — ²⁾ l. c. 432 — ³⁾ *ibid.* hymn. 8 — ⁴⁾ l. c. 430 —
⁵⁾ l. c. 444 (hymn. 10) — ⁶⁾ LIX 888 (Cathem. hymn. 11) — ⁷⁾ l. c. 901
(*ibid.* hymn. 12) — ⁸⁾ l. c. 909 v. 136 (v. 137–208 fehlen) — ⁹⁾ Peri-
steph. epilogus — ¹⁰⁾ LX 591 Immolat deo patri | pius — ¹¹⁾ Dittochaem.
testamentum vetus: Adam et Eva — ¹²⁾ l. c. 89 — ¹³⁾ tum — ¹⁴⁾ Test. novum
— ¹⁵⁾ ad Mariam — ¹⁶⁾ id — diuinitate *om.* Praef. — ¹⁷⁾ LIX 915 — ¹⁸⁾ id —
peccatorum *om.* Praef. — ¹⁹⁾ l. c. 1007 — ²⁰⁾ ephobi

f. 102 Glorificent. me poena leuis clementer adurat | Finit de amartigenia. liber. d. | Incipit praefatio in xp̃i nomine. | ΨΥΧΟΜΑΧΙΑΕ. | Senex ¹⁾ fidelis prima credendi uia est ²⁾. | —

f. 103 Herede digno patris implebit domum | Inuocatio ³⁾ | X xp̃e graues hominũ semp miserate labores | —

f. 120 Asernũ solio diues sapientia regna & | Explicit lib̃ prud̃ de ΨΥΧΟΜΑΧΙΑ || f. 120^b leer || f. 121 Contra orat. symmachi. aurelii prudentii. clementis. lib̃. i. incip̃. praef. ⁴⁾ | Paulus ⁵⁾ praeco d̃i qui fera gentium | —

f. 122^b Arsurum mediis inferat ignibus. | Explicit praefatio. | Incipit aduersus ⁶⁾ symmachum | aurelii. prud̃. liber prior ⁷⁾. | Credebam uitis ae|gram gentilibus urbem | —

f. 134^b Ne tractũ sine fine. ferat fastidia carnem (carmen *corr. m. al.*) Praef. libri. ii. aduersus eundẽ ⁸⁾. | Simon quẽ uocitant p̃arum | —

f. 136 Insistam fluitantibus. | Aurelii. Prudentii. clementis. | Hactenus & ueterũ cunabula prima deoꝝ — Quo mage sc̃a ducum ⁹⁾. illice flecterẽ arte. corda | Symmachus ¹⁰⁾ | Quis ita familiaris est barbaris. — profitetur optandam. | Prudentius. | Armorum dominos uernantes flore iuente | —

f. 140^b Sed despexit humũ seq, inclinauit ad orbis ¹¹⁾ ||

SIXTI epistulae.

3834. membr. 8. foliorum 103. saec. IX—X.

f. 1 Incipiunt capitula | 1 Epistula bacharii ad ianuarium — xvi. Itẽ sixth ep̃i de diuitiis | xvii. Itẽ sixth de malis doctorib; & operib; fidei & iudicio futuro | xviii Itẽ sixth de castitate | In nomine d̃i summi incipit liber sc̃i bacharii ¹²⁾ | Benedicto in xp̃o fr̃i omni m̃ in ¹³⁾ fide & dilectione uenerabili | ianuario baccharius ¹⁴⁾ peccator salut optat ¹⁵⁾; Nisi ¹⁶⁾ uererer | beatissime fr̃ ne int̃ simulatos amicos —

¹⁾ LX 11 — ²⁾ om. — ³⁾ om. — ⁴⁾ Praef. lib. I contra Symmachum — ⁵⁾ LX 111 — ⁶⁾ contra — ⁷⁾ primus — ⁸⁾ contra Symmachum — ⁹⁾ ducum corda — ¹⁰⁾ l. c. 177 c — ¹¹⁾ l. c. 199 v. 263 — ¹²⁾ Bacharii ad Ianuarium liber de reparatione lapsi — ¹³⁾ om. — ¹⁴⁾ Bacharius — ¹⁵⁾ om. — ¹⁶⁾ XX 1037 a

f. 2^b Ita aut̃ intellegim' 1) | apli dietū. qđ neq; inuidi neq. fornicatores. neq; aliena ap̃etentes 2) || f. 3 homini 3) p̃parari. ubi nihil capiatur amplius. quā medic' & cadauer; | —

f. 4^b culpā erroris agnouit. nūquid in * φ 4) eęlestis extorris ē. Ac for 5) || f. 5 discedentis 6). genu fixo 7) patri p̃ peccatorib; supplicauit; Magistri n̄ in hoc 8) secut' exēplū. | —

f. 9 qui amici tui | sum' int̄uenire merearis in dño n̄ro ihu xp̄o. Amen. Explicit. n. | Incipit epistola beati augustini ep̄i ad || f. 9^b optatū ep̄m de originē animae 9) Dño beatissimo & sincera dilectione desiderabili fr̄i & coępo optato. | augustinus in dño salutē. Quāuis 10) tuę sc̄itatis nullas ad me ipsū datas acceperim | —

f. 16 non rennuis. multo uerberius (*corr. al.*) dō gratias. Memor n̄ri semp uiuas. domine beatissime & sin || f. 16^b cera dilectione desiderabilis frater. | Ex̄pl ad optatum. Incip̄. ad uictorianū pr̄bm | de p̄ssuris bellorum 11). | in Dño dilectissimo et desiderantissimo fr̄i. et conpr̄bo uictoriano. agustinus ep̄s 12) in dño salutem; Litterę 13) tuę impleuē | grandi dolore cor n̄rm. —

f. 19^b Si scripturas ei' intentissime legeritis. añ 14). | in Gesta a beato agustino. quando sibi successorem | elegit 15). Gloriosissimo 16) theodosio duodecies & ualentia | no augusto iterū consule 17) vi kl oct̄brs. cū agustinus ep̄s. || f. 20 una cū regiano 18) & martiniano coępis suis —

f. 21^b p me & p | eraclio pr̄bro 19). dño p̄cem fundatis. Item auḡ ad felicitatem et rusticum de correptione 20) v | Dilectissime et sc̄issime matri felicitati. & fr̄i rustico et sororib; | quę uob̄cū sunt. auḡ & qui mecū s̄t in dño salutem. Bonus 21) ē. dñs | & misericordia ei' ubiq; diffusa. —

f. 22^b horantes simul & | pro nobis. ut ea quę bene monemus alacriter | impleatis 22). amen 23); || f. 23 Item conscriptio ad Seleu-

1) intelligamus — 2) l. c. 1041 a — 3) l. c. 1043 c — 4) misericordiae — 5) l. c. 1048 b — 6) l. c. 1051 — 7) flexo — 8) in hoc om. — 9) ad—animae om. — 10) Aug. epp. cxc XXXIII 857 — 11) ad—bellorum om. — 12) om. — 13) Aug. epp. cxi l. c. 422 — 14) om. — 15) gesta—elegit] acta ecclesiastica seu ep. cccxiii — 16) l. c. 906 — 17) consulis — 18) Religiano — 19) presbytero Heraclio — 20) ad—correctionem om. — 21) Aug. epp. ccx l. c. 957 — 22) impleamus — 23) om.

ciam inquirentē | utrum ap̄ls petrus baptizatus sit. ¹⁾ | Religiosę ²⁾ & in xp̄i dilectione honorandę famulę dī seleucianę auḡtinus ³⁾ in dñō sal. Lectis ⁴⁾ litteris tuis de salute ur̄a —

f. 24^b p̄pt̄ quē lucrandū ad me tales litteras dandas ⁵⁾ putasti; || f. 25 Expliē it̄ eiusdē conscriptio ad italicā de corpore | mediatoris si corporeis oculis uideat substantiā dī ⁶⁾. | Dominae eximie & merito p̄stantissimę atq; in xp̄i caritate | honorandę filię italicę auḡ eps in dñō salut. Non ⁷⁾ solū litteris tuis uerū | & iā ipso referente —

f. 26^b habitę cor tuū domina | eximia & merito p̄stantissima. atq; in ⁸⁾ xp̄i caritate honoranda filia ⁹⁾. Expl̄. ad italicā. Incip̄ ep̄la sc̄i eubodii ad bea|tum augustinū de ratione ac dō ¹⁰⁾. | Perfecta ¹¹⁾ ratio illa ē. q̄ omniū rerū p̄stat scientiā —

f. 27^b p̄cipit diligendā ¹²⁾ dilectionē uel ¹³⁾ exhibendā esse. It̄ alia. c. s. de uirginitate beate marie et de corpo|re filii dī ¹⁴⁾ | Per ¹⁵⁾ iobinū. qui ad possessionē. marcianensem —

f. 28^b memorē. p̄ficiat. Domine sc̄e uenerabilitq; | beatissime frat. Item alia sc̄i eubodii ad q. s. de ss. | questionibus et de questione epistolę. | petri apostoli ¹⁶⁾ | Eubodius ep̄is augustino ep̄o. Pridē ¹⁷⁾ questionē ¹⁸⁾ misi. ad sc̄itatē | tuā. unam de ratione —

f. 29 Quid ergo in hac re sc̄itati tuę uidea|t̄ cupio nosse. Itē beati augustini ad q. s̄. | de uisionibus somniorum ¹⁹⁾. | Domino beatissimo ac ²⁰⁾ uenerabili & ²¹⁾ desiderabili fr̄i & ²²⁾ c̄sacerdoti meo | eubodio ²³⁾ & tecū fr̄ibus. auḡ & mecū fratres in dñō salutē. | Frater ²⁴⁾ iste nomine barharus seruus dī ē. Iā diu apud ipponem. | —

f. 30^b in dñi misc̄da uegeteris domine beatissi|me & uenerabilis & desiderabilis frater; || f. 31 Item alia. c. s. ad q. sp̄ de ratione et dō et | de corpore dñi et de uisionibus somniorum ²⁵⁾ | Dñō beatissimo

¹⁾ conseriptio—sit om. — ²⁾ Religiosissimae — ³⁾ episcopus add. — ⁴⁾ Aug. epp. cclxv l. c. 1086 — ⁵⁾ destinandas — ⁶⁾ conscriptio—dei om. — ⁷⁾ Aug. epp. xcii l. c. 318 — ⁸⁾ om. — ⁹⁾ Honorabiles—resaluta add. — ¹⁰⁾ (Evodius Augustino mouens quaestionem de ratione et deo) Evodius Augustino episcopo salutem — ¹¹⁾ Aug. epp. clx l. c. 701 — ¹²⁾ om. — ¹³⁾ om. — ¹⁴⁾ de—dei om. Domino sancto, uenerabiliter dilectissimo fratri et cōsacerdoti Augustino et fratribus qui tecum sunt Evodius et fratres qui mecum sunt salutem in domino — ¹⁵⁾ Aug. epp. clxi l. c. 702 — ¹⁶⁾ sc̄i—apostoli om. — ¹⁷⁾ Aug. epp. clxiii l. c. 708 — ¹⁸⁾ quaestiones — ¹⁹⁾ ad—somniaurum om. — ²⁰⁾ et — ²¹⁾ ac — ²²⁾ ac — ²³⁾ Evodio — ²⁴⁾ Aug. epp. clxix l. c. 698 — ²⁵⁾ ad—somniaurum om.

& uenerabili fr̃i & coep̃o sc̃o euhodio ¹⁾) & tecū fr̃i|b; aug̃ & mecū fr̃s in dño salt; Multa ²⁾) queris ab homine | multū occupato —

f. 33^b apud nos aberrans ñ potuit inueniri. | Incipit ep̃la macedonii ad beatū augustinū si sapiens | in hoc saeculo beatus sit ³⁾) | Domino merito uenerabili & uere suscipiendo ⁴⁾) | patri augustino | ep̃o ⁵⁾). Miro ⁶⁾) modo afficior sapientia tua —

f. 34 quo largissimo tueat. | domine merito uenerabili ⁷⁾) & uere suscipiende ⁸⁾) pater; | — xiii l̃t aug̃ ad macedonium ⁹⁾) | Aug̃stin' ep̃s famulus xp̃i familiaq; ¹⁰⁾) ei' dilecto filio macedonio in dño salutē; Quāuis ¹¹⁾) sapientiā. quā m̃ tribuis —

f. 39^b saltim sermonibus tuis | pascar ¹²⁾); Item cuius supra ad quem supra | de quo supra ¹³⁾) | Augustinus ep̃s famulus xp̃i familiaque ¹⁴⁾) eius. | filio dilecto ¹⁵⁾) macedonio. in dño salutē; Negotiosissimū ¹⁶⁾) | in re publica uirū —

f. 48^b fuisse lecturum | qđ flagitasti ut rescriberem. Felix in xp̃o uiuas filii | carissime ¹⁷⁾). Explicit *der Rest der Zeile ausradirt: grosser Zwischenraum. add. man. post.:* Epistola s^u. Sixti Pape et martyris. De diuitiis. | Mirarer ¹⁸⁾) quorundā hominū mentes ita t̃neae cupiditatis amore | —

f. 64 opulentię huius pompa sit comitata. Explicit | de diuitiis. Incipit de mađ doctorib; et operib; fidei et de iudicio futuro. | Quantā ¹⁹⁾) de purissime mentis ur̃ę sinceritate fiducia et rā. ex hac | psūptionis m̃iae temeritate ppendite. —

f. 85 certiozem. opto te semper dō uiuere & pp̃tui consula|tus honore gaure | Explicit epistola | *zehn ausradirt Zeilen* || f. 84^b *leer* || f. 86 Incipit ep̃la sc̃i sixti ep̃i. | et martyris de castitate *add. m. post.* ad quenda uere xp̃ianū | Quamquam ²⁰⁾) illius xp̃ianitates (*corr.*) te (*add. m. post.*) esse cogno|uerim. ut omne sc̃itatis bonū —

f. 105 genere uitiorum multi //////////////// || f. 105^b Cometę sunt stellę flammis crinitę repente nascentes — numquā in occasura parte caeli est. ||

¹⁾ Evodio — ²⁾ Aug. epp. clxii l. c. 704 — ³⁾ Maced. — sit om. — ⁴⁾ suscipiendo — ⁵⁾ Macedonio *add.* — ⁶⁾ Aug. epp. cliv l. c. 665 — ⁷⁾ desiderabilis — ⁸⁾ suscipiende — ⁹⁾ Aug. ad M. om. — ¹⁰⁾ familiaeque — ¹¹⁾ Aug. epp. clv l. c. 666 — ¹²⁾ Incolumentum pater Eade ep. clu l. c. 653 — ¹³⁾ om. — ¹⁴⁾ familiaeque — ¹⁵⁾ dilecto filio — ¹⁶⁾ Aug. epp. clxiii l. c. 653 — ¹⁷⁾ filii carissime — ¹⁸⁾ ? — ¹⁹⁾ ? — ²⁰⁾ ?

Excerpta de TERTULLIANO.

3852. membr. 4. foliorum 118. saec. X.

f. 1 Incipit liber. chronica sc̃i uedae presbyteri. | Prima igitur aetate seculi nascentis. prima huius diei fecit. Secunda | —

f. 30^b Ibiq. cum debito tanto | patrem honore recondidit. *Der vierte Theil der Seite ausradirt* || f. 31 *Die Hälfte der Seite ausradirt*
Item ex libris hystoriarum pauli horosii. | Maiores ¹⁾ ñi orbem totius terreꝝ oceani limbo circumseptum triquadrum statue|re. eiusq. tres partes. asiam. europam & africanam uocarunt ²⁾. Quamvis aliqui | duas hoc est asiam ac deinde africanam in europa ³⁾. accipiendam putarint. | —

f. 37 magnum pelagus constitutae quae & cultu & memoriae magis celebres | habentur. Item ex eisdem libris. diuersis locis sumpta. | Cum ⁴⁾ post fabricam ornatumq. mundi huius homo quem rectum atq. immaculatũ | fecerat dñs. —

f. 50^b discrimine iudicauit. Ita hoc tutissimo uincendi genere securus in italiã rediit ⁵⁾. | Item ex libris cuiusdam pauli. historici gentis langobardorum. | Septentrionalis plaga. quanto magis ab estu solis remota est. & niuali frigore gelida. | tanto salubrior corporib. hominum. & propagandis est gentib. coaptata. Sicut e contra —

f. 82^b largus litterarum quidem ignarus. sed philosophis equandus nutritor gentis. legum || f. 119 ⁶⁾ augmentator. hic initio regni sui baioariorum plurima castra coepit plus semp orationibus | quam armis. fidens maxima semper cura francorum. auarumq. pacem custodiens. | Uolusii Meçiani distributio item uocabula ac notę partium in rebus | pecuniariis pondere numero mensura. | Sepenumero ceço animaduerti | —

f. 122^b note mensurarum. | — cyathi τι | Partium & numeri naturalis causa durat quamuis nominib. apud quasq. gentes | —

f. 125^b miliarii tres apud germanos unam restam efficiunt. | Item ex libris sc̃i eucherii | de uariis uocabulis. Alleluia ⁷⁾. in latinum sonat laudate dñm ia. enim unum est | —

¹⁾ XXXI 672 (I 2) — ²⁾ uocauerunt — ³⁾ Europam — ⁴⁾ l. c. 697 (I 3) — ⁵⁾ l. c. 1018 (VI 10) — ⁶⁾ f. 119—130 verheftet — ⁷⁾ (Eucherii instruct. II 2) L 814

f. 129 Tropologia ¹⁾. moralis intellegentia. Parabola. similitudo ²⁾. | Ex libris Tertulliani. de execrandis gentium diis. | Tantum ³⁾ cecitatis inuasit genus humanum. ut inimicum suum dominum uocent. & ablatorem bonorum adeo datorem sibi esse predicent. atq. illi gratias agant. Uocant ergo illos | —

f. 130^b suppositicios. Et deum uiuentem. aeternum | sempiterni numinis. prescium futurorum | immensum. talib. tam ⁴⁾ nefandis criminib. diffuderunt ***** ||

f. 83 in ⁵⁾ xp̄o ih̄u dño nr̄o. per quem & cum quo dō patri claritas & imperium cum sp̄i s̄co in sc̄la sc̄loꝝ. | — pro timotheo. appellen. his ergo scribite. & ab eis iuxta morem ecclesiasticas suscipite | litteras. | Incipit sc̄i epiphani ep̄i cyprii. ad beatum hieronimum presbyterum ⁶⁾. | Domino amantissimo filio ac fratri hieronimo pr̄bo & cunctis fratribus qui tecum uer|santur in monasterio ⁷⁾. epiphanius in dño salutem. Generalis ⁸⁾ ep̄la quę ad om̄s catholicos scrip|ta est —

f. 83^b ser|uiunt ⁹⁾ & tecum & per te plurimum salutamus. | Item ep̄la sc̄i epiphani cypri ep̄i a hieronimo translata ¹⁰⁾. | Domino dilectissimo fr̄i iohanni ep̄i epiphanius oportebat ¹¹⁾ nos ¹²⁾ clericatus honorem ¹³⁾ | —

f. 89 de populo tibi credito ad puersitatem sui inducat erroris. opto ut ualeas ¹⁴⁾ in dño. Expl̄ | Item incipit ep̄la pamachi et oceani ad hieronimum pr̄bm. | Pammachius & oceanus hieronimo ***** ¹⁵⁾. Sc̄s ¹⁶⁾ aliqui* ¹⁷⁾ ex fratrib. scedulas ad nos | cuiusdam detulit. que origenis uolumen quo ¹⁸⁾ periarchon describitur ¹⁹⁾ in latinū sermonē | conuersum tenerent. —

f. 89^b purga ergo suspiciones hominum & conuince criminantem; ne si dissimulaueris consensisse ²⁰⁾ uidearis. | Item hieronimi ad pammachium et oceanum. | Hieronymus pammachio et oceano ***** ²¹⁾ scedule ²²⁾ quas misistis honorifica me | adfecere contumelia. sic ingenium p̄dicantes ut fidei tollerent ueritatem. & quia eadem

²⁾ (l. e. II 115 — ³⁾ II 1115 — ⁴⁾ cum — ⁵⁾ ? — ⁶⁾ ep. Epiphani ad Hier. — ⁷⁾ et cunctis — monasterio om. — ⁸⁾ XXII 758 — ⁹⁾ seruientes — ¹⁰⁾ S. Epiph. ad Ioannem episcopum Ierosolymorum a Hier. latine redidit — ¹¹⁾ l. e. 517 — ¹²⁾ dilectissime add. — ¹³⁾ honore non — ¹⁴⁾ ualeatis — ¹⁵⁾ presbytero salutem — ¹⁶⁾ l. e. 743 — ¹⁷⁾ aliquis — ¹⁸⁾ quod xepi ap̄xōv — ¹⁹⁾ inscribitur — ²⁰⁾ consentire — ²¹⁾ fratribus salutem — ²²⁾ l. e. 744

| & in alexandria ¹⁾ & romę & in toto pene orbe boni homines sup meo nomine iactare consuev²⁾ | —

f. 94^b & eadem ad uerbum exprimere nequaquā eius qui seruare uelit eloquii uenustatē | Explicit ad pammachium & oceanum. || f. 95 Hieronimus ad auitum in ³⁾ qua ea quae in libris periarcon | quae contra catholicam fidem. sunt. | Ante ⁴⁾ annos circiter decem sc̄s uir pammachius ad me cuiusdam scedulas misit | quae origenis περιαρρον interpretata uolumina continerent immo ⁵⁾ uitata | —

f. 101 legat prius hunc librum & antequam | ingrediatur uiam quae sibi cauenda sint nouer⁶⁾ || ||

f. 102 Capitula .xii. pelagiana. et qui contra eorū impietatem fides catholica teneat. oppositis | .xii. capitulis expressum. ex libro sc̄i auḡ ad beatum paulinum nolanum ep̄m. | In oriente. hoc est in syria palestina. pelagius a quibusdam catholicis fratribus. ad episcopaliam gesta per|ductus & ab episcopis quattuordecim auditus est. De quorū iudicio damnatus exisset. nisi obiecta sibi contra | —

f. 102^b cre|dendum est. nisi haec quibus sunt contraria. fideli corde teneantur. & aperta confessione promantur | *zwei Zeilen ausradirt* || f. 103 *zwei Zeilen ausradirt* | uia ⁷⁾ est qua potest ire uehiculum & uia dicta. a uehiculorum incurso. nam duos | actus perpeuntium ⁸⁾ & uenientium uehiculorum occursum. om̄ aū uia | aut publica est aut priuata. publica est quae in solo publico est. quae ⁹⁾ iter actus | populo patet. haec aut ad mare. aut ad oppida ptinet priuata est quę uicino muni|cipio data est. Strata dicta quasi uulgi pedib. detrita lucretius strata. quę ¹⁰⁾ iam uulgi | pedib. detrita uiarum ipsa est & dilapidata ¹¹⁾ id est lapidib. strata. primi aut poendi ¹²⁾ dicuntur lapidibus. uia ¹³⁾ strauisse postea romani eas p omnem pene urbem ¹⁴⁾ disposuerunt. prop̄t rectitudinem itinerum et ne plebs esset otiosa —

f. 103^b clibosum iter flexuo|sum. uestigia sunt pedum signa primis plantis expressa uocata quod his uiae prae|currentium inuestigentur. id est agnoscantur ¹⁵⁾. De uiridioribus gemmis ¹⁶⁾. | Omnium

¹⁾ Alexandriae — ²⁾ consueverunt — ³⁾ quid cavendum sit in libris περι αρρων — ⁴⁾ l. c. 1059. — ⁵⁾ imo — ⁶⁾ noverit — ⁷⁾ Isidori etymolog. xv 16, 4 LXXXII 557 a — ⁸⁾ cepit propter euntium — ⁹⁾ qua — ¹⁰⁾ strataque — ¹¹⁾ delapidata — ¹²⁾ Poeni — ¹³⁾ vias — ¹⁴⁾ orbem — ¹⁵⁾ cognoscantur — ¹⁶⁾ l. c. (xvi 7) 750 c

gemmarum uirentium zmaragdus ¹⁾ principatum habet cuius ²⁾ veteres tertiā —

f. 104^b dicta est ex uiridi fulgoris ³⁾ aurei. De rubris gemmis. Comrallius ⁴⁾ gignitur in mari forma ramosus colore uiridis et maxime rubens. | —

f. 105 aut sicut & succinum ⁵⁾ fulua astrahens ⁶⁾ spū folia propinquātia. De purpureis. Inter purpureas gemmas principatum amethystus. indicus tenet. —

f. 105^b Roditis ⁷⁾. rosea est ⁸⁾ ex eo nomen accepit. De candidis | Margarita prima candidarum gemmarum quem inde margaritum ⁹⁾. aiunt | —

f. 106 candida qua aurifices aurum poliunt. De nigris. Agates ¹⁰⁾ reperta. primum in siciliam ¹¹⁾ iuxta flumen eiusdem nominis postea — *ibid.* adtrita ¹²⁾ digitos adurā ¹³⁾. De uariis. | Pancrus ¹⁴⁾ uariis ¹⁵⁾ ex omnibus pene coloribus constans —

f. 107 gelu uehementiori ¹⁶⁾ concreto. De cristallinis ¹⁷⁾. | Cristallus resplendens & aquosus —

f. 108^b candidā lucē. De aureis. | Sunt quēdam gemmarum genera ex specie metallorum —

f. 109^b densitate sua obscurentur. | Ponderum ¹⁸⁾ ac mensurarum iubat ¹⁹⁾ cognoscere modum nā omnia De Ponderibus | —

f. 111 perfectionem. centenarii numeri instituerunt romani ²⁰⁾. De mensuris. | Mensura est res aliqua modo suo. uel tempore circumscripta. —

f. 112^b camelli ²¹⁾ efficiunt De signis ponderum ²²⁾ | Ponderis signa plerisq. ignota sunt & inde errorem legentibus faciunt | —

ibid. littera coniuncta cenix ²³⁾ est. ||

f. 113 scī uaede p̄bri ex libro explanationum secundo in samu-
helem prophetam | Qm̄ in hoc libello id est secundo n̄r̄ae allegoricae expositionis in beatum proph&am samu-
helem —

¹⁾ smaragdus — ²⁾ cui — ³⁾ fulgoris — ⁴⁾ Corallium — ramosum —
viride — ⁵⁾ succinum — ⁶⁾ attrahens — ⁷⁾ Rhodites — ⁸⁾ et *add.* —
⁹⁾ quam — margaritam — ¹⁰⁾ Achates — ¹¹⁾ Sicilia — ¹²⁾ attritu —
¹³⁾ adurit — ¹⁴⁾ Pancrus — ¹⁵⁾ varius — ¹⁶⁾ uehementiore — ¹⁷⁾ cry-
stallis — ¹⁸⁾ l. c. (xvi 25) 590 — ¹⁹⁾ iuvat — ²⁰⁾ Romani instituerunt —
²¹⁾ cameli — ²²⁾ *om.* — ²³⁾ choenix

f. 114 paulatim ab eius deuiasse uestigiis. | Item eiusdem de naturis et significationibus lapidum. ex apocalypsi. fundamenta muri ciuitatis omni lapide praetioso ornata. | Variorum nominibus lapidum uel species uirtutis —

f. 118^b & conditor d̄s qui est fundamentum fundamentorum & pro nobis &iam ||

6. Die vaticanische Bibliothek.

d. Bibliotheca Urbinas.

BOETHII *libri de trinitate.*

522. membr. 4. foliorum 35. saec. X.

f. 1 Anicii. Manlii | Seuerini. Boethii | v̄. c̄. et inl̄. | exconsul̄. ord.
patricii. | incip̄. liber | contra euty|chen et nes|torium. ||

1^b Anxie quidem | diuque. sustinui. | ut de ea quae in conuentū
mo|ta —

f. 33^b quod illa incommutabilis bonitas. | atq. omnium bonorum
|| causa perscribit. | Explicit | lib̄ boethii . v̄. c̄. | contra euty|chen | et
nestorium. || f. 34 Uersus in laudem sc̄i. ioh̄. bapt̄s. | Ut queant laxis
resonare fibris. mira gesto|rum famuli tuorum. solue polluti labii
reatum. | sancte iohannes. | —

f. 35 Ut pius mundi sator & redemptor. mentib. pulsa | luuione
puris. rite dign̄aur ueniens sacratos | ponere gressus. | m. al. : Gloria
patri genitoq. proli : & tibi compar | utriusq. semp. sp̄s alme d̄s unus
omni | tempori secli. ||

e. Bibliotheca Ottoboniana.

AUGUSTINUS *de psalmis* LXXXIV — LXXXVI.

319. membr. 8. foliorum 46. saec. VI—VII. 1)

f. 1 in eum 2) qui iustificat inpium. tu 3) ergo | peccata potes
habere fructum bo|num non habebis. nisi ille dederit | cui confiteris —

f. 3 ut te in|formet uestigiis suis amen 4) | Explicit sermo ha-
bitus | carthagine 5) de psalmo LXXXIII | inēp sermo habitus de |
psalmo LXXXV in natale | sēi cypriani uigiliis 6) | Nullum maius
donum prestare | posset dñ̄ hominibus quam ut uer|bum —

f. 32^b in te|nebris 7) iturus es. fac me|cum signum in bono ut
uideant. qui me oderunt. et con|fundantur 8) || f. 33 Consolatus 9)
est in cor'na modo est 10) | consolatus. adhuc tristis est dñs 11) | ihūs
x̄ps adhuc interpellat —

f. 35 tentationes et sus|cipiat consolationes. conuersi | ad dñm.
amen 12) | Expl̄ sermo habitus | in mappalia 13) de psal|mo LXXXV.
Inē LXXXVI | Psalmus iste 14) qui modo cantatus | est breuis est
numero uerborum | magnus est 15) po'dere sententiarum | —

f. 38^b quia ipsos s̄cos 16) | persequebatur saulus. nondum |
paulus. quando ei clamauit de caelo 17). || f. 39. de 'sta 18) (*corrs*

1) Dieser Codex bildete ursprünglich einen Theil des Vallicellianus B. 38.
Siehe oben S. 181 ff. Vorn die Bemerkung: Ex codicibus Ioannis Angeli Ducis
ab Altaemps. — 2) XXXVII 1080 — 3) tua — 4) om. — 5) om. — 6) in
— vigiliis om. — 7) tenebras — 8) l. c. 1098 — 9) l. c. 1099. Ein Blatt
fehlt — 10) et — 11) enim noster *add.* — 12) conuersi *etc. om.* — 13) om.
— 14) om. — 15) om. — 16) eius *add.* — 17) l. c. 1103 — 18) *ibid.* Ein
Blatt fehlt

m. 2) ciuitate fundamenta eius in | montibus sc̃is diligit dñs portas
sion. | iam ideo —

f. 46^b similem inuenisse ¹⁾. sed ²⁾ non est hoc | nec ³⁾ quasi
paremus nos talibus ibi | perfrui qualibus hic gaudemus ⁴⁾. ||

SEDULIUS.

35. ⁵⁾ membr. 8. foliorum 81. saec. X.

Vorsatzblatt Ex bibliotheca Serenissimae Reginae | Num. 1396.
| m. al. Sedulium et Iuuenicum ambos | magni pretii codices ad
Bibliothecam Reginae Suecorum perti|nuisse dicendum est. Huic
quippe | Montfoconius in sua Biblioth. | Bibliothecarum attribuit
notatos | illum n. 1395 cum aliis in eodem uolumine codicibus
hunc | n. 1396. ||

f. 1. Domino meo ⁶⁾ ac beatissimo pa|tri macedonio presbitero |
sedulius ⁷⁾ in xp̃o salutem | Priusquam ⁸⁾ me uene|rabilis pater
operis | —

f. 3 immolatus ~ xp̃s cui honor & gloria cum patre | & sp̃u sc̃o
p om̃a secl̃a seculor̃ am̃. | hoc ⁹⁾ opus sedulius inter cartulas dis-
psum reliquit qđ ¹⁰⁾ | relectū adunatū atq; ad omnē elegantiam
deulgatum ~ a tertio ruffo asterio quinto uicario consule ordinario
atq; patricio. || f. 3^b Summe ¹¹⁾ sacer meritis ueracis dicta poet̃ | —
Plus tamen ad meritū ~ si uig& or&uo. | Sedulius epistolā ¹²⁾ mace-
donio premissa presbitero. xvi. | dehinc uersuum prolego lecturos
inutans. paupertatē exilis ingenii olerum comparat uilitati ex cuius |
carmine de singulis utriusq; testamenti miraculis | haec sunt capita
prenotata. sequuntur indicia tituloꝝ xxiii ¹³⁾ singulis sequentib;
capitulibus ¹⁴⁾ siue coaptata | Versus sedulii ¹⁵⁾ de xp̃o | ¹⁶⁾ A ¹⁷⁾ solis
ortu ¹⁸⁾ cardine adusq; terrae limitem | —

¹⁾ inuenimus — ²⁾ et — ³⁾ ne — ⁴⁾ l. c. 1108. Die sechs Quaternionen (viii—xiiii) dieser Handschrift gehören zwischen Fragm. xii und xiii des Vallicellianus: a. a. O. S. 183 — ⁵⁾ Vgl. über diese Handschrift Arevalus Sedulius prolegg. Iuuen. 2, 49 prolegg. Sedul. 3, 75 — ⁶⁾ sancto — ⁷⁾ Coelius add. — ⁸⁾ XIX 533 — ⁹⁾ Arev. prolegg. Sedul. 3, 136 — ¹⁰⁾ om. — ¹¹⁾ Epigramma Turcii Rufii Asterii qui — dedicatio carminum XIX 770 sume — ¹²⁾ epistolā — ¹³⁾ xxv — ¹⁴⁾ capitibus — ¹⁵⁾ Coelii Sedulii hymnus — ¹⁶⁾ de chr. om — ¹⁷⁾ l. c. 763 — ¹⁸⁾ ortus

f. 4 calcauit unicus dī seseque cēlis reddidit || f. 4^b Explicit uersus | Incipit prologus sedulii ¹⁾ | Paschales ²⁾ quicumq; dapes conuiua requiris | — Rubra qđ appositum testa ministrat holus. | Incipit paschalis carminis utriusq; testamenti | Incip̄ liber primus sedulii. | Cum sua gentiles studeant figmenta poæ | —

f. 15^b Ora lupi uitaq; ³⁾ p pasqua xp̄i. Exp̄lic liber sedulii primus ⁴⁾ || f. 16 noui testamenti. Incip̄ lib. II | ubi aquā in uinum conuertit ⁵⁾ | Prima suae dñs thalamis dignatus adesse | —

f. 21 & speciale bonum cum sit generale reuoluam | Finit lib. II Incip liber III. | euangelistę. sequitur tituli | singulis capitulis. coartari. | Jam placidas iordanis itē transgressus arenas | —

f. 26 Qui regit æhereum princeps in principe regnū | Explicit liber. III. | Incip̄ lib. III. feliciter | Mas inter uirtutes (*corr.*) opes iam p̄xima paschę | —

f. 33 *m. al. in ras.* Sufficeret densos per tanta uolumina libros | Sedulius ⁶⁾ xp̄i. miracula uersib; edens — Semotis cunctis modicis saturauit ab escis || f. 33^b Cantemus ⁷⁾ socii domino cantemus honorem | —

f. 35 Cum sc̄o sp̄u gloria magna patri * Finit amen | Incipit ars sedulii poetę qui primo laicus in | italia philosophiam didicit postea eōm aliis | metrorum generibus heroicum metrum ma|cedonio consulente docuit in achaia libros suos | scripsit in tempore imperatorū iunioris ⁸⁾ theodosii | filii archadii et uale⁹⁾ti¹⁰⁾ani (*corr. m. al.*) filii constantii. pax ||

f. 35^b Incipit glossa de prosa sedulii | Dñs dictus est qđ dominet̄ — (Beatus) opulent' potens. abundans. Beat' *der Rest abgeschnitten*

f. 36 Saturnus | Quatuor una simul dat dictio nomina reb; | Tota namq; dñi designat uoce latinum | Parte sed ablata fit ples daunia prima. | Sublato medio reman& c̄trarius aegro | Extremo. restat qđ prandia cuncta recusat. ||

f. 36^b Incipit praefatio iuuen|ci presbiteri | Inmortale ¹¹⁾ nihil mundi conpage tenæur — dulcis iordanis ut xp̄o digna loquamur |

¹⁾ prol. metricus ad lectorem — ²⁾ l. c. 549 — ³⁾ Ende des zweiten Buches — ⁴⁾ ubi — conv. om. — ⁵⁾ Belisarii scholastici acrostichis de Sedulio l. c. 782 — ⁶⁾ (Elegia) l. c. 753 — ⁷⁾ minoris — ⁸⁾ l. c. 57 (evangelica historia)

Explicit praefatio || f. 37 Juuencus nobilissimi generis hispanus | presbiter unior euangelia exametris uer|sib. pene ad uerbum trans-ferens. unior | libros composuit. et nonnulla eodem | mæro ad sacra-mentorū ordinem pte|nentia floruit sub constantino principi ut hieronim' 1) prbt̃ de eo scripsit. | Rex 2) fuit herodes iudaea in gente cruentus | —

f. 49 sana ministerium praebebat femina mensis. | Explicit. liber. primus. | Incipit. liber secundus | Jamq; dies prono decedens lumine pontum | —

f. 59^b Inde domum rep̃it serus turbasq; relixquid | Explicit. liber. secundus. || f. 66 3) Incipit liber tertius | Fuderat in terris 4) roseū iubar igniscomus corr. sol | —

f. 65^b constitua uobis sublime corr. in uertice sedes 5) || f. 67 ad potiora 6) prudens 7) transibit strata tororum | —

f. 68^b paucorum felix hominum selectio fia. | Explicit liber. m. || f. 69 Incipit eiusdem lib̃ m. | Talia dicentem confestim factio frendens | —

f. 81 donec consu*mens dissoluat saeculi finis. | has mea mens fid*ei uires sciq. timoris coepit — lucis x̃pm qui in saecula regnat; Finit | Explicit liber. m. euangeliorum 8). | uersih; gai. uetti. aquilini. | iuueni. presbiteri. | m. al.: Jamque 9) galileos conscendera 10) anxia montes | montes 11) mandatis. cristi *zwei Zeilen ausradirt.*

f. 81^b κνριος δñs — αποτννων ////////////// ||

VALERIANUS CIMELIENSIS *de bono disciplinae.*

259. membr. 4. foliorum 1—29 saec. X, f. 30^b—111 saec. XIV.

Vorsetzblatt Ex bibliotheca Serenissimae Reginae | Num. 1494

f. 1 Ex lib. Petri Danielis Aurelii 1564.

f. 2 Incipit dicta sc̃i augustini | de disciplina xp̃ianorum 12) | Locutus 13) est ad nos sermo d̃i & depromptus est | —

1) XXIII 691 b — 2) XIX 61 — 3) die Blätter versetzt: die richtige Folge 59. 66. 60—65 — 4) terras — 5) l. c. 260 a — 6) l. c. 266 ein Blatt fehlt: — 7) pudens — 8) euangelicae historiae — 9) l. c. 343 a — 10) con-scenderat — 11) om. — 12) Aug. sermo de d. christiana — 13) XL 669

f. 15 recole euangelium quod audisti. | ego et pater unum sumus ¹⁾ || f. 15^b Item sci ualeriani cimelensis epi ²⁾ | de bono disciplinae | Multi ³⁾ qui sanae doctrinae aduersantur | iustitiam culpant —

f. 23^b sequenti tempore disseramus | De praelatis | Vir iustus aut omni potestate saeculari | exuitur —

f. 26 accepto regno fiunt iniqui | De iustitia principum | Qui recte utitur regni potestate —

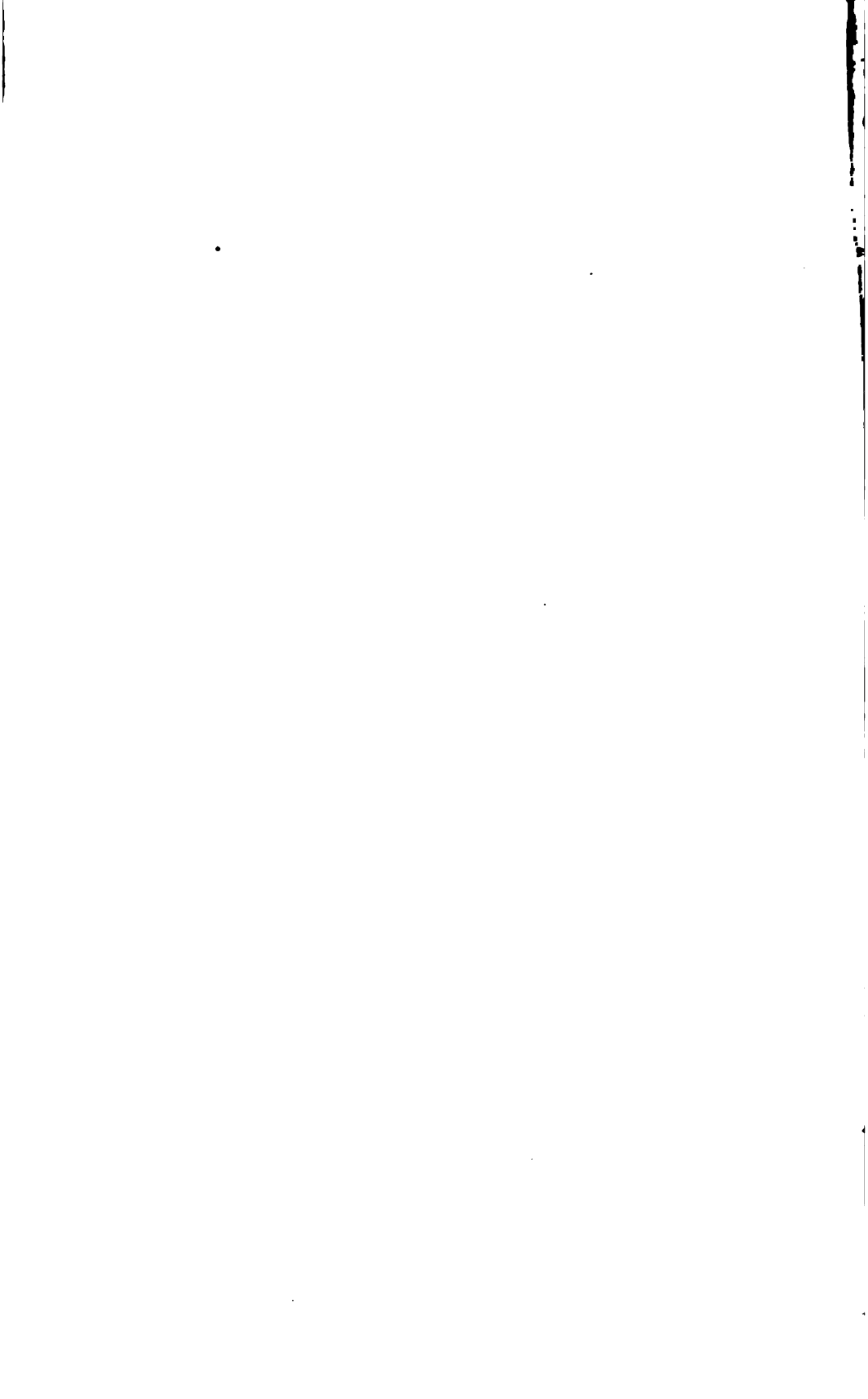
f. 27 resurgere ñ pigeat | De patientia principum | Plerumque princeps iustus. etiam | malorum —

f. 28^b errore quisque par est ac uitio. Quod principes legibus teneantur; | Justum est principem legib. —

f. 29 suam ecclesiam credidit || f. 29^b 30 *leer* ||

f. 31 *Unten* Petri Danielis Aurelii 1564 | Philobiblon dñ Richardi de buri epi Dunelmeñ | Tragicum argumentum de miserabili statu regni | Francie. editum a fr̃e francisco de monte | belinia ord̃is b̃i bened̃ci. | De statu Romanae eccl̃ae.

¹⁾ Conversi — amen *add.* — ²⁾ episcopi Cemeliensis — ³⁾ LII 691

3 2044 038 439 634

